

// "Ion Creangă" //

≡≡≡ Revistă de limbă, literatură și artă populară ≡≡≡

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. I (1908-1909)

VASLUI, 2004

<https://biblioteca-digitala.ro>

„Ion Creangă“

≡≡≡ Revistă de limbă, literatură și artă populară ≡≡≡

vol. I (anii 1908-1909)

Casa Editorială *Demiurg*

Șos. Păcurari nr. 68

Bl. 550 Sc B Et. 4 Ap. 16

Telefon: 0232-25 70 33 0745/378150

IAȘI – 700547 – ROMÂNIA

E-mail: ceddemiurg@yahoo.fr.

iionită@mail.dntis.ro

Consilier editorial - Dr. Alexandrina Ioniță

ISBN serie 973-8076-81-1

ISBN vol. I 973-8076-82-X

**CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ȘI
PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE VASLUI**

„Ion Creangă”

≡≡≡ **Revistă de limbă, literatură și artă populară** ≡≡≡

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. I (anii 1908-1909)

Ediție inițiată și coordonată de
RODICA POP
Studiu introductiv de
ION H. CIUBOTARU

VASLUI – 2004

*Memoriei întemeietorilor
revistei de limbă, literatură și
artă populară „Ion Creangă”*

ÎNSEMNĂTATEA REVISTEI „ION CREANGĂ”

Cu aproape o sută de ani în urmă, apărea la Bârlad, revista de limbă, literatură și artă populară „Ion Creangă”. O publicație ce continua linia romantică – în privința culegerii și valorificării documentelor de cultură populară – instituită de „Șezătoarea” din Fălticeni. Lucru cât se poate de firesc, dacă avem în vedere că inițiatorii noii publicații își făcuseră ucenicia pe lângă revista întemeiată și condusă, în cealaltă urbe culturală a Moldovei, de Artur Gorovei.

Despre factorii care au contribuit la apariția periodicului de folclor bârlădean s-a scris puțin. Unii comentatori s-au referit la orgoliile inițiatorilor sau la necesitatea unei mai bune cunoașteri a creației populare din Moldova de Jos (trimiterile făcându-se îndeosebi la Tudor Pamfile, născut în satul Țepu – Tecuci), alții au vorbit despre împlinirea unui vechi gând al lui Artur Gorovei¹, iar cei mai mulți nu s-au arătat câtuși de puțin interesați de asemenea aspecte. Câteva deslușiri în această privință sunt, totuși, necesare.

Revista „Ion Creangă” este rodul unor demersuri locale, ce i-au avut ca protagoniști pe Tudor Pamfile, ofițer de cavalerie în Bârlad, Mihai Lupescu și Leon Mrejeriu, primul fiind director, iar cel de-al doilea învățător la Orfelinatul din Zorleni – Tutova, înființat și susținut de Casa Regală. Dintre cei trei, mai apropiat de Artur Gorovei era Mihai Lupescu. Fuseseră colegi de gimnaziu la Fălticeni, iar mai târziu aveau să se reîntâlnească la Broșteni, pe Valea Bistriței, unde Lupescu era învățător – la aceeași școală la care funcționase Neculai Nanu, dascălul lui Ion Creangă, – iar Gorovei fusese numit judecător de ocol.

---

¹ În anii studiilor universitare, Artur Gorovei, Elena Sevastos – viitoarea folcloristă – și Adela Xenopol plănuiau să scoată o revistă de folclor ce urma să se cheme „Ion Creangă”. Proiectul nu a avut nici o finalitate, poate și pentru că, după absolvire, cei trei s-au despărțit, urmându-și fiecare destinul. Revista „Ion Creangă” de la Bârlad nu poate fi privită ca o împlinire a gândului pe care l-a avut cândva Gorovei, întrucât apariția acesteia, așa după cum se va vedea, a fost dezaprobată, fără echivoc, de directorul publicației fălticeniene „Șezătoarea”.

Aici, la Broșteni, cei doi vechi prieteni au pus la cale apariția revistei „Șezătoarea”, cea mai importantă publicație de folclor de la noi. În coloanele acesteia aveau să debuteze atât Tudor Pamfile, care a devenit unul dintre cei mai harnici colaboratori ai revistei fălțicene, cât și Leon Mrejeriu. Acesta din urmă fusese elevul lui Mihai Lupescu la școala primară din Broșteni, apoi coleg de gimnaziu cu Mihail Sadoveanu și Eugen Lovinescu, la Fălțiceni, iar după absolvirea Școlii normale „Vasile Lupu” din Iași era învățător în satul Crucea – Neamț, o așezare din apropierea Broștenilor.

În anul 1898, Mihai Lupescu este numit de Cancelaria Casei Regale în funcția de director al Orfelinatlui din Zorleni. Vestea nu l-a entuziasmat pe învățătorul din Broșteni. Întâi, pentru că nu voia să se despartă de numeroșii dascăli de pe Valea Bistriței, care îi erau foarte apropiați, fiind toți colaboratori la „Șezătoarea”, și apoi pentru că se îndepărta prea mult de Fălțiceni și de revista pe care o întemeiasă împreună cu Artur Gorovei. Cu toate acestea, pleacă la Zorleni, unde rămâne până în 1920, când se pensionează².

Temerile lui Mihai Lupescu, că prin plecarea sa la Zorleni publicația fălțiceneană va avea de suferit, s-au dovedit pe deplin întemeiate. Treburile Orfelinatlui îl solicitau peste măsură, încât aportul lui la pregătirea și apariția revistei „Șezătoare” nu se mai situa la nivelul anilor anteriori. În plus, nu mai reușea să întrețină nici corespondența constantă cu ceilalți învățători, care, lipsiți de factorul mobilizator, trimiteau din ce în ce mai greu materialele folclorice pe care le solicita directorul Artur Gorovei.

Rămas aproape singur, mentorul revistei „Șezătoarea” are o serie de reacții ce conduc la tensionarea relațiilor cu unii dintre colaboratori. Mai întâi, scoate câteva numere ale revistei numai sub semnătura sa, uitându-i pe redactori și pe membrii fondatori, apoi intervine în mai multe texte, operând modificări fără știrea colaboratorilor, și, ceea ce este mai grav, publică unele materiale omițând să menționeze numele celor ce le-au trimis.

Printre cei nemulțumiți de atitudinea lui Gorovei se numără și Tudor Pamfile, care își manifestă dezaprobarea față de cele întâmplate într-o scrisoare adresată folcloristului vâlcean Teodor Bălășel. Comentând acest document, Petru Ursache spune: „Scrisoarea ne dezvăluie un alt Gorovei, și anume unul dezinteresat

---

² Pentru mai multe informații asupra lui Mihai Lupescu, vezi Iordan Datcu, *Dicționarul etnologilor români*, vol. 2, București, Editura Saeculum I. O. , 1998, p. 49.

de problemele revistei, ambițios și dornic de afirmare, îndepărtând sistematic pe toți tovarășii de la început de drum. Și este ușor de crezut pentru că, după aproape două decenii de activitate, directorul revistei s-ar părea că începuse să aibă atitudine dictatorială, ceea ce a determinat sciziunea din cadrul grupului și a făcut ca unii să se gândească la o publicație independentă”.³

Juătate Moșule,

Sunt ofiter de serviciu la școală și de aici, de departe,
ești război bună venie și bogdănești. Sucevei Drumul, în
familia blagă și iubitoare pe care eu nu sari într-o mică
școală, și locuri curate și curate, cum nu-și strig; ea și a
mule. Serul răcoros, pășunile, pășunile și va în viața o
bună samă; liniște și va înfăptuire, slăvești va nec
dăi nu și înfloritul și va înfloritul, — da.

Doar din simțămînt că se a urmat atîtă vreme, abia
și noi; pășunile Drumul, nu-am încredințat de cât de
bună este viața noastră, cât de minime pentru un
și societatea lui sunt alipeli de sărăcie și căte g
tabule să pînă curăța în iubirea noastră cu foloș a acel
zile spre a avea un coș de sărăcie după minime
lui ocazionalitate.

Decum, și ai dat seama a acel zile și, lăsînd la

(T. Pamfile către M. Lupescu)

După cum spunea Tudor Pamfile, Gorovei a fost înștiințat din timp în legătură cu intenția celor trei de a scoate la Bârlad o altă

³ Petru Ursache, *Șezătoarea în contextul folcloristicii*, București, Editura Minerva, 1972, p. 121. Etnologul ieșean înclină să creadă că ruptura dintre directorul revistei de la Fălticeni și Tudor Pamfile (cărui a avea să i se alătore și blajinul Mihai Lupescu) a fost determinată de incapacitatea celor doi de a înțelege principiile teoretice moderne, preconizate de Gorovei, menite să situeze „Șezătoarea” în contextul folcloristic al vremii. Este un punct de vedere discutabil. Întâi pentru că supărarea lui Pamfile și Lupescu a avut cu totul alte cauze. Aceleași care au făcut ca majoritatea colaboratorilor de la „Șezătoarea” să se regroupeze în jurul revistei „Ion Creangă”. Apoi, pentru că, după plecarea celor „refractari la discuțiile teoretice”, profilul revistei fălticene nu s-a schimbat. Și, în fine, pentru că, după o întrerupere de cinci ani, „Șezătoarea” avea să fie reînviată de același Mihai Lupescu, a cărui exemplară onestitate a fost uneori răstălmăcită.

revistă de folclor. Vestea nu pare să-l fi surprins pe directorul publicației fâlticenene și cu atât mai puțin să-l fi supărat: „Ne-a scris, avem scrisorile, și ne-a spus că se bucură de apariția revistei, că d-sa nu va mai scoate *Șezătoarea*, ba că va stăruia la minister ca subvenția Șezătorii să treacă la *Ion Creangă*. Se înțelege că noi n-am cerut și nu ni s-a dat”⁴.

Este greu de știut ce-l va fi determinat pe Artur Gorovei să procedeze astfel. Poate se gândea că proiectul inițiat de Pamfile și Lupescu nu se va materializa niciodată sau, cine știe, auzind cei doi că plănuia să suspende „Șezătoarea” se vor răzgândi. Cert este că în momentul în care bărlădenii l-au pus în fața faptului împlinit, Gorovei s-a supărat peste măsură. Cel dojenit a fost Lupescu, prietenul său de o viață și, în același timp, omul care nu era capabil să supere pe nimeni.

Gorovei îi scrie acestuia următoarele: „Tu știi că s-a înființat o *Societate a folcloriștilor*, în care ești și tu membru, și are președinte de onoare pe d-l Haret... În statutele societății este un articol care zice curat că scopul ei este adunarea materialului de folclor și publicarea lui într-o revistă, și se spune că acea revistă va fi „Șezătoarea”... Dacă voi, membri ai acestei societăți, fundați o nouă revistă, nu gândești tu că este o lipsă de delicatețe față de d-l Haret? Mie mi se pare că da, și nu pot să fiu nedelicat față de nimeni”⁵.

În legătură cu lipsa de delicatețe față de unul sau altul, trebuie spus că, la un moment dat, Gorovei a fost profund nedelicat chiar față de prietenul său Lupescu. Plănuiau să publice împreună o lucrare despre *Botanica populară*, pentru care învățătorul de la Broșteni adunase foarte multe materiale inedite. Toate aceste documente i-au fost date de Gorovei lui S. Fl. Marian, fără știrea lui Lupescu, în schimbul unor texte de care Gorovei avea nevoie pentru a-și completa o lucrare personală privitoare la *Cimilituri*. Mai târziu, când Lupescu i-a cerut insistent preotului bucovinean manuscrisul care îi aparținea, acesta a dat în vileag *trocul* ce se făcuse între el și directorul revistei „Șezătoarea”⁶.

---

⁴ Petru Ursache, *op. cit.*, p. 120.

⁵ Mihi Lupescu, *Scrisori primite în perioada 1885-1922*. Colecție inedită.

⁶ Vezi Simion Florea Marian, *Botanică românească*. Ediție îngrijită, cuvânt înainte și note de Antoaneta Olteanu, București, Editura Paideia, 2000, p. 9-14.

Această ruptură nu a fost însă definitivă și nici ireconciliabilă. Ea nu a constituit, așadar, elementul hotărâtor care a determinat apariția publicației bârlădene. Situația a fost ceva mai complexă. Sigur este doar faptul că întemeietorii revistei „Ion Creangă” nu și-au propus nici o clipă să concureze „Șezătoarea”. O spune, cu toată claritatea, Mihai Lupescu într-o scrisoare către Artur Gorovei: „Nu pentru a lovi în „Șezătoarea” am întemeiat pe „Ion Creangă”, de o mie de ori nu, căci ar fi să ne urâm noi singuri munca pusă la ea; ci numai gândul de a putea să se strângă cât mai mult material care se pierde, se prăpădește (...). Când am întemeiat pe „Ion Creangă” n-am avut de gând să părăsim „Șezătoarea”. Rămânem membrii ei și-i vom da și ei tot concursul material și articole”⁷.

Într-adevăr, cu o lună înaintea apariției revistei „Ion Creangă”, Lupescu i-a trimis lui Gorovei, în vederea publicării în „Șezătoarea”, mai multe culegeri de folclor, reprezentând povești, legende, snoave, practici premaritale, datini privitoare la pețit ș.a. I-a trimis, de asemenea, și o scrisoare, semnată de Pamfile, Lupescu și Mrejeriu, în care directorul „Șezătorii” este anunțat că publicația urmează să intre la tipar și i se cere acordul ca numele său să figureze printre membrii fondatori.

Peste numai o săptămână, la 23 iulie 1908, Lupescu primea din partea lui Gorovei, următorul răspuns: „Nu pot primi deosebita cinste ce-mi faceți și cer să nu figureze numele meu între fondatorii revistei voastre, pentru a nu fi nevoit să dezmint prin gazete afirmația voastră. Vă doresc toată izbânda. „Șezătoarea” va continua să apară în alte condiții”⁸. Supărarea lui este atât de mare, încât nu-i spune lui Lupescu nici un cuvânt cu privire la materialele pe care i le-a trimis.

Meritul întemeietorilor publicației de care vorbim este și acela că au știut să aplaneze conflictul cu Gorovei. Nici măcar temperamentalul Pamfile nu a reacționat. El nu a îndemnat nici o clipă la dezbinare. Articolul-program, intitulat *Ținta noastră*, este concludent în această privință: „Vrem, laolaltă cu alte publicații de acest fel, să sporim tot mai mult cunoașterea minunatelor produceri ale poporului, adevărate comori de gândire și de simțire”. Cât despre colaboratori, în cea mai mare parte prezenți și în coloanele revistei de la Fălticeni, nu le cerea decât „să pună umărul și aice”.

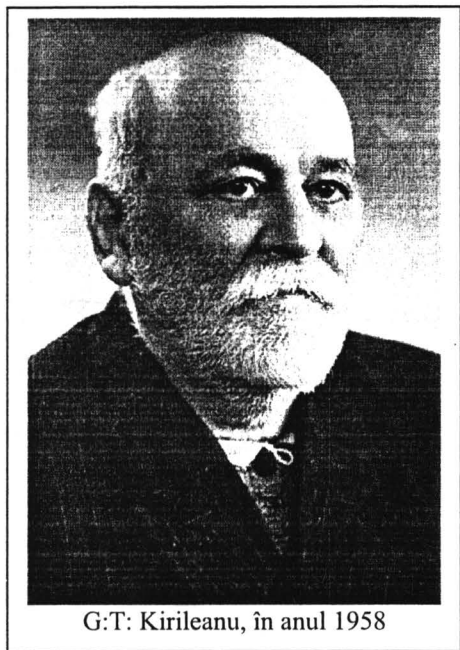
⁷ *Scrisori către Artur Gorovei*, Ediție îngrijită și introducere de Maria Luiza Ungureanu, București, Editura Minerva, 1970, p. 263.

⁸ Mihai Lupescu, *Scrisori*. Colecție inedită.

Cinci ani mai târziu, adică în 1912, când se împlineau două decenii de la apariția revistei „Șezătoarea”, publicația bârlădeană îi consacră un număr omagial, printre semnatari numărându-se, în primul rând, Pamfile, Lupescu, Kirileanu și Mrejeriu. Ei au numai cuvinte de laudă la adresa periodicului fâlticenean și a directorului

acestuia, Pamfile adăugând chiar că „revista «Ion Creangă» este un fruct al dragostei pentru folclor, pornit de la Artur Gorovei”⁹.

Tot pe la mijlocul lui iulie 1908 este solicitat să fie membru fondator al revistei și cărturarul G. T. Kirileanu, care la vremea respectivă era funcționar în Cancelaria Casei Regale. Născut în satul Holda din comuna Broșteni, Kirileanu era poate cel mai apropiat prieten al lui Mihai Lupescu.¹⁰ Prezența lui în fruntea revistei avea însă și alte semnificații. Ca și Lupescu, el exercita o

G:T: Kirileanu, în anul 1958

mare influență asupra dascălilor de țară, ceea ce constituia o garanție că aceștia nu vor întârzia să se grupeze în jurul publicației de la Bârlad. În fine, nu poate fi ignorat nici faptul că G. T. Kirileanu era omul care nu precupețea nici un efort atunci când i se cerea să obțină subvenții pentru tipăriturile culturale ce apăreau în provincie.¹¹

⁹ Vezi „Ion Creangă”, an V, nr. 3, 1912, p. 68.

¹⁰ Ion H. Ciubotaru, *Din corespondența lui G. T. Kirileanu cu Mihai Lupescu. Contribuții la cunoașterea revistelor „Șezătoarea” și „Ion Creangă”*, în „Anuar de Lingvistică și Istorie Literară”, tomul XXIV, Iași, Editura Academiei, 1973, p. 160.

¹¹ Într-o scrisoare pe care i-o trimite din Geneva, în iunie 1930, criticul de artă George Oprescu îi spunea lui Kirileanu următoarele: „Am văzut azi anunțat în ziare că ți-ai dat demisia și ea a fost primită. E o mare pagubă pentru toată lumea. Cei câțiva, care te cunoșteau mai bine, știam cât bine se făcea în cancelaria d-tale modestă, câte bune inițiative au pornit din camera încărcată cu cărți. Ce sprijin găseau în d-ta și în prietenia d-tale toți cei care aveau ceva de spus sau de făcut pentru binele tuturor”. (Vezi G. T. Kirileanu, *Corespondență*. Ediție îngrijită, note, tabel, cronologic, bibliografie și indici de Mircea Handoca, București, Editura Minerva, 1977, p. 979)

Răspunsul său la invitația lui Pamfile, Lupescu și Mrejeriu a venit după numai câteva zile: „Primesc cu plăcere a mă număra printre tovarășii întemeietori ai revistei de literatură populară „Ion Creangă”, ce plănuieți a scoate în Bârlad, trimițându-vă cotizația mea pe lunile august – decembrie 1908 (25 lei). Nădăjduiesc a vă trimite și un articolaș săptămâna viitoare”.¹² Până să-și găsească însă Kirileanu timp pentru a redacta articolul promis, primul număr al revistei „Ion Creangă” a și apărut, purtând pe frontispiciu data de 1 august 1908. Primindu-l, cărturarul bucureștean îi scria lui Lupescu: „M-am spăriet de graba apariției lui „Ion Creangă”. M-am gândit la Baiazid Fulgerul și la iutele de condei Iorga. Noroc să dea Dumnezeu și spor după dorință... Articolul meu poate veni și după 5 – 6 zile”¹³.

Hărnicia și priceperea lui Tudor Pamfile n-au fost puse niciodată la îndoială. Stau mărturie atâtea și atâtea realizări pe care le-a înfăptuit într-un timp record. Nu întâmplător a fost socotit urmașul lui Simion Florea Marian. Era un om energic, hotărât și cu o putere de muncă ieșită din comun. Graba lui însă, pe care unii i-au reproșat-o, neodihna cu care își ducea la bun sfârșit proiect după proiect, avea să se dovedească, din păcate, premonitorie.

Să amintim aici că, în mai puțin de un deceniu, sub semnătura lui Tudor Pamfile au apărut peste șaisprezece volume, cuprinzând documente de o importanță deosebită pentru cunoașterea culturii noastre tradiționale. În același timp, conducea revistele „Ion Creangă” și „Miron Costin”, figura printre întemeietorii *Academiei Bârlădene*, făcea parte din comitetul de redacție al revistei „Florile dalbe”, era secretar de redacție la revista „Freamătul”, preda istoria la *Regimentul 3 roșiori* și colabora la peste douăzeci de publicații, printre care se numărau „Analele Academiei Române”, „Convorbiri Literare”, „Floarea Darurilor”, „Însemnări Literare”, „Lumina Poporului”, „Sfatul Țării”, „Șezătoare”, „Viața Românească” etc.

Numele lui era foarte cunoscut și constituia o garanție a seriozității și temeiniciei inițiativelor pe care le avea. Aceste calități se completau fericit cu priceperea, cumpătarea, cinstea și corectitudinea lui Mihai Lupescu.

Nu se putea deci ca apelurile lor, adresate celor ce urmau să se reunească în jurul revistei „Ion Creangă”, precum și articolul –

---

¹² Ion H. Ciubotaru, *loc. cit.*, p. 163

¹³ *Ibidem*

program, intitulat *Ținta noastră*, apărut în fruntea primului număr, să nu se bucure de cea mai largă audiență.

Publicația la care ne referim a reușit să polarizeze interesul unui impresionant număr de colaboratori. Cei mai mulți erau din

Tudor Pamfile, în anul 1907

Moldova. Alături de Pamfile, Lupescu și Mrejeriu, se cuvin menționați următorii: I.C. Beldie (Covurlui), I.D. Fărcășanu (Neamț), Dumitru Furtună (Tocileni – Botoșani), I. N. Munteanu (Smulți – Galați), Petru G. Savin (Jorăști – Covurlui), Dumitru Urzică (Vârfu Câmpului – Dorohoi), I. Vârlezeanu (Vârlezi – Galați), Al. Vasiliu (Tătăruși – Iași) ș.a. Din celelalte regiuni ale țării, s-au impus: Zamfir Arbore (Basarabia), Gh.Gh. Cardaș (Drăgușeni – Suceava), I.I. Ciuncanu (Ilfov), G. Coatucerna (Tulcea – Dobrogea), Florian Cristescu (Segarcea – Teleorman), Petre Danilescu (Panaghia – Dolj),

Gheorghe Fira (Zlătărei – Dolj), I.I. Dumitrașcu (Boureni – Dolj), Gheorghe Fira (Zlătărei – Dolj), Traian Gherman (Corpadea – Cluj), C.N. Mateescu (Curtea de Argeș), D.I. Mihalache (Goleștii Badii – Argeș), Leca (Alexandru) Morariu (Crenăuți – Bucovina), Nicolae Păsculescu (Orlea – Olt), Ion N. Popescu (Voicești – Vâlcea), C. Rădulescu-Codin (Zgripcești – Argeș), Dobre Ștefănescu (Urziceni – Ialomița), I.E. Torouțiu (Bucovina), Șt. St. Tuțescu (Catane – Dolj), Christea N. Țapu (Roșiori de Vede – Teleorman), Elena Niculiță – Voroica (Mihalcea – Cernăuți) ș.a.

În coloanele revistei mai pot fi întâlnite numele lui Teodor Bălășel, Petru Caraman, Dimitrie Dan, Nicolae Iorga, Ioan Urban Jarnik, G.T. Kirileanu, Liviu Marian, D. Marmeliuc, Simion Mehedinți, sub semnătura cărora apar materialele folclorice sau etnografice, note, comentarii și articole cu caracter teoretic. Într-o statistică făcută prin deceniul șapte al veacului trecut, se constată că

revista „Ion Creangă” a avut, în cei treisprezece ani de existență, un număr record de colaboratori, adică 275, față de numai 220 câți pot fi întâlniți în „Șezătoarea” pe parcursul celor treizeci și șapte de ani de apariție¹⁴.

Față de publicația de la Fălticeni, revista bărlădeană reține atenția și sub alte aspecte. A lărgit simțitor sfera de cuprindere a domeniilor culturii populare. Culegătorii nu mai sunt lăsați să adune la întâmplare și să trimită ceea ce găsesc. Ei sunt rugați să caute acele creații folclorice care se înscriu în profilul publicației. Pe lângă cântece, descântece, balade, povestiri, legende, snoave, strigături etc., revista este interesată de obiceiuri (calendaristice și familiale), de credințe, practici medicale empirice, cromatică și botanică populară, proverbe, expresii locale, jocuri de copii, muzică și coregrafie folclorică¹⁵, îndeletniciri tradiționale etc.

Pe de altă parte, se poate constata o mai bună ordonare a materialelor primite la redacție. Experiența acumulată de Mihail Lupescu la „Șezătoarea”, dar și ambiția lui Tudor Pamfile de a-și etala calitățile de redactor și de a face un pas înainte față de publicația la care debutase nu au rămas fără urmări. O spune și Ovidiu Bârlea în *Istoria folcloristicii românești*, subliniind că „gruparea e mai judicioasă decât la «Șezătoarea», rubricile devenind o constantă care ușurează cititorului căutarea speciilor solicitate.”¹⁶

La un moment dat, pe adresa revistei bărlădene seoseau atât de multe creații folclorice, încât publicarea tuturor devenea imposibilă. De aceea, la poșta redacției, Pamfile nu uita să-și anunțe colaboratorii că există suficiente cântece pentru numerele imediat următoare, adăugând că „și povești avem pentru acest an”. Îi îndeamnă, în

---

¹⁴ Mircea Fotea, *Folclorul în revista „Ion Creangă”*, în *Folclor literar*, vol. II, Timișoara, 1968, p. 343-344. În realitate numărul colaboratorilor de la revista „Ion Creangă” este mult mai mare decât cel precizat de Mircea Fotea. Vezi Maria Rezlescu, „*Ion Creangă*” *Indice bibliografic*, volum realizat în cadrul Bibliotecii Centrale Universitare „Mihai Eminescu”, Iași, 1974, paginile 248 – 269.

¹⁵ Prin cele câteva creații folclorice însoțite de muzică, datorate lui D. Mihalache, Victor Moraru și Gheorghe Fira, publicația de la Bârlad anticipa preocupările de mai târziu ale revistei de muzică populară „Izvorușul” scoasă la Bistrița-Mehedinți (1919-1941) de preotul Gh. N. Dumitrescu-Bistrița. Pentru alte informații, asupra muzicii, coregrafiei populare și, îndeosebi, a folclorului copiilor, care au apărut în coloanele revistei „Ion Creangă”, vezi Maria Rezlescu, *vol. cit.*, p. 194 – 203.

¹⁶ Ovidiu Bârlea, *Istoria folcloristicii românești*, București, Editura Enciclopedică Română, 1974, p. 407.

schimb, să trimită *bocete, colinde, ghicitori și proverbe*, pe care le considera „un material interesant pentru cunoașterea vieții sufletești a țărănimii”. Așa s-a ajuns ca repertoriul *proverbelor* din revista „Ion Creangă” să fie socotit cel mai bogat izvor pentru cercetarea acestei categorii folclorice, după colecția lui Iuliu A. Zanne.¹⁷

Creările folclorice care au văzut lumina tiparului în paginile revistei de la Bârlad alcătuiesc un fond documentar deosebit de important. Din păcate, acesta este foarte puțin cunoscut. Cu excepția unor povești, snoave și legende, incluse, în cea de-a doua jumătate a secolului trecut, în câteva antologii, literatura populară din coloanele acestei importante publicații așteaptă încă să fie cercetată. Să sperăm că acest lucru se va întâmpla într-un viitor nu prea îndepărtat, când cineva se va învrednici, în sfârșit, să pornească îndelung discutatul *Corpus* al folclorului românesc.

Un viu interes suscită și documentele etnografice publicate în revista „Ion Creangă”. Încă din articolul-program se vede interesul pentru tipărirea materialelor care să cuprindă descrieri de unelte și datini privitoare la gospodăria țăranului. Ideea îl preocupă și pe G. T. Kirileanu. Adresându-se colaboratorilor în anul 1908, el spune: „Din folclorul românesc s-a explorat mai mult partea privitoare la poeziile poporane, la povești, credințe și obiceiuri de tot felul, și încă nici acestea din toate regiunile românești. A rămas mai cu totul lăsat la o parte un capitol din cele mai însemnate, anume descrierea ocupațiilor și uneltelor românești.”¹⁸

Rezultatele unor astfel de demersuri nu au rămas neobservate. Prin 1910 prestigiosul lingvist Gustav Weigand adresa redacției următoarele rânduri: „Felul cum dirijați revista dumneavoastră află toată aprobarea mea. Aș dori însă să se publice din când în când lucrări de terminologia agriculturii, lăptăriei, a țesutului etc., din diferite ținuturi, care pentru noi filologii ar fi de mare folos”¹⁹. În anii următori aveau să apară în revistă articole precum *Terminologia păpușoiului*, de Gh.F.Ciașanu²⁰, *Terminologia îmblăciului*, de Al. Morariu²¹, *Terminologia Fagului*, de Gh.Gh.Cardăș²², note și comentarii

---

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Vezi revista „Ion Creangă”, an I, nr. 3, 1908.

¹⁹ Ibidem, an III, nr. 3, 1910, p. 62.

²⁰ Ibidem, an IV, nr. 7, 1911, p. 220-221.

²¹ Ibidem, an V, nr.5, 1912, p. 146-147.

²² Ibidem, an XIII, nr. 4, 1920, p. 49-50.

privitoare la seceriș²³, la construcțiile vechi sau instrumentele de tortură dispărute²⁴, la unele anexe gospodărești²⁵ etc.

Orientarea revistei spre o problemă mai largă, incluzând domenii ale culturii tradiționale, care în „Șezătoarea” nu fuseseră abordate, îi aparține exclusiv lui Pamfile. El manifestă această deschidere încă din articolul – program și revine asupra ei ori de câte ori are prilejul să li se adreseze colaboratorilor. Nu a fost un teoretician, în adevăratul înțeles al cuvântului, și acest lucru i s-a reproșat în repetate rânduri, uneori chiar excesiv. A dovedit însă o viziune programatică foarte clară, o concepție avansată în privința culegerii și valorificării documentelor etnologice. Opera sa, inclusiv revista pe care a condus-o, indică o foarte bună ancorare în mișcarea folcloristică a vremii.

Studiile sau articolele cu caracter teoretic apărute în revista „Ion Creangă” sunt puține la număr. G. T. Kirileanu publică *Mărturie pentru „fapt” și alte „farmice” înaintea vornicului din Câmpulungul Moldovenesc*²⁶, Liviu Marian, un comentariu intitulat *Petru Maior folclorist*²⁷, învățătorul Alexandru Vasiliu, din Tătărăuși – Pașcani, scrie *Despre cântecele populare*²⁸ și *Despre povești*²⁹, formulând observații judicioase privitoare la cele două categorii folclorice sau la modalitatea de culegere a textelor respective, iar lui Ioan Urban-Jarnik i se traduce un studiu din 1877, intitulat *Însemnări cu privire la limba basmelor populare românești*³⁰.

Importanța publicației bârlădene nu s-a diminuat însă câtuși de puțin din această cauză. Scopul său era cu totul altul, iar împlinirea menirii pe care a avut-o a fost remarcată de nume prestigioase. Așa după cum observă universitarul ieșean Mircea Fotea, revista s-a bucurat în epocă de aprecierea unor savanți și oameni de litere, atât din țară cât și din străinătate, printre aceștia

---

²³ Vezi, mai ales, materialele publicate de D. I. Fărcășanu, N. I. Dumitrașcu, Tudor Pamfile și Ion N. Popescu, în anul III, nr. 8, 1910, p. 225-228, nr. 9, p. 257-259, nr. 10, p. 291-292, an IV, nr. 4, 1911, p. 99-100 nr. 6, p. 161-162.

²⁴ „Ion Creangă”, an VII, nr. 3, 1914, p. 67-68 și nr. 7, p. 221.

²⁵ *Ibidem*, an VI, nr. 10, 1913, p. 305, an IX, nr. 2, 1916, p. 33-39.

²⁶ *Ibidem*, an. I, nr. 3, 1908, p. 67.

²⁷ *Ibidem*, an. VI, nr. 3, 1913, p. 65-68.

²⁸ *Ibidem*, an VI, nr. 11, 1913, p. 322-326.

²⁹ Vezi Calendarul revistei „Ion Creangă”, pe anul 1912, p. 99-103.

³⁰ „Ion Creangă”, an VI, nr. 5, 1913, p. 129-136, nr. 6, p. 161-168, nr. 7, p. 194-201, nr. 8, p. 226-230.

numărându-se „G. Weigand, H. Tiktin, I. Urban-Jarnik, S. Pușcariu, A. Philippide, I. Bianu, N. Iorga, T. Maiorescu, Al. Valhuță ș. a. Pe cei mai mulți dintre ei, fiind lingviști, i-a atras bogatul material de limbă, oferit de revistă prin rubricile *O samă de cuvinte* și *Vorbe adânci*, rubrici care se adresau în primul rând filologilor”³¹.

Remarcabilă este activitatea lui Tudor Pamfile și în calitate de recenzent. Încă de la primele numere ale revistei el se impune ca un asiduu comentator al celor mai importante apariții editoriale. Și nu este vorba doar de colecțiile de folclor, cum ar fi cele semnate de Tit Bud, Ion Aurel Candrea și Ovid Densusianu, Dumitru Furtună sau Nicolae Păsculescu, ci și de studiile lui Leonida Bodnărescu (*Datini de Paști la români*), I. A. Candrea (*Dicționar de proverbe și zicători*), F. G. Ciaușanu (*Superstițiile poporului român în asemănare cu ale altor popoare vechi și nouă*), Barbu Șt. Delavrancea (*Din estetica poeziei populare*), Nicolae Iorga (*Balada populară românească*), S. Fl. Marian (*Insectele în limba, credințele și obiceiurile românilor*) etc.

Sunt discutate, de asemenea, și unele lucrări de muzicologie, la loc de frunte situându-se cele alcătuite de Tiberiu Brediceanu (*Colecție de melodii populare*) și Bela Bartók (*Cântece populare românești din comitatul Bihorului*). Acestuia din urmă i s-a prezentat și conferința intitulată *Despre cântecele și muzica populară românească din comitatul Hunedoarei*. Tot în acest context se înscrie recenzia asupra cărții lui Pompiliu Pârvescu, *Hora din Cartal*, cu 63 de melodii înregistrate pe cilindri de fonograf și transcrise de C. M. Corodeanu. Apărută în anul 1908, lucrarea lui Pârvescu deschide cunoscuta colecție a Academiei, „Din viața poporului român”, serie în care aveau să apară nu mai puțin de 16 volume semnate de Tudor Pamfile.

În fine, pentru a încheia referirile la această importantă secțiune a revistei de la Bârlad, să amintim și recenzia asupra lucrării lui Ovid Densusianu, *Folclorul – cum trebuie înțeles*, apărută în anul 1909. Dincolo de accentele polemice pe care le conține, rămâne faptul că se atrage atenția asupra unei remarcabile pledoarii pentru abordarea științifică a domeniului culturii populare.

---

³¹ Mircea Fotea, *lucr. cit.*, p. 348.

Este limpede, așadar, că afirmațiile privitoare la *izolarea* lui Pamfile și a publicației pe care o conducea³² sunt lipsite de orice temeii. Revista „Ion Creangă” are unele scăderi, dar ele nu trebuie judecate prea aspru, întrucât nu pot fi dissociate de formația celor grupați în jurul ei și nici de ecourile curentului romantic, ce au continuat să domine epoca, în privința interesului pentru culegerea și publicarea folclorului până spre sfârșitul celui de-al treilea deceniu al veacului trecut.

În octombrie 1908, Lupescu îi trimitea revista lui George Coșbuc, însoțită de o scrisoare ce cuprindea, printre altele, lămuriri asupra întemeierilor („câțiva feciori de țărani de pe cuprinsul țării”) și a titlului de pe frontispiciu, ce fusese ales ca un semn de cinstire a marelui povestitor din *Humuleștii Neamțului*³³. Optând pentru această denumire, Pamfile, Lupescu și Kirileanu și-au făcut o datorie de onoare din cercetarea vieții și operei patronului lor spiritual.

Mihai Lupescu, în anul 1909

Inimoișii fondatori își propuneau ca figura proeminentă a lui Creangă să rămână mereu în atenția cititorilor, prin opera, fără egal, pe care a realizase și, nu în ultimul rând, prin pilduitoarea sa activitate de dascăl.

De-a lungul celor treisprezece ani de existență, revista a publicat numeroase documente ce aveau să intre, mai târziu, în atenția celor ce s-au ocupat de personalitatea scriitorului. Alături de contribuțiile lui Nicolae Iorga, A. D. Xenopol sau G. T. Kirileanu, trebuie menționate cele semnate de Mihai Lupescu, Dumitru Furtună, Petru Gheorgheasa, Zahai Grigoriu, Nicolae Tcaciuc, Radu Manoliu ș.a. Ei au publicat

---

³² Vezi Dumitru V. Marin, *Tudor Panfile și revista „Ion Creangă”*. Cuvânt introductiv de prof. univ. dr. N. Constantinescu, Vaslui, Editura „Cutia Pandorei”, 1998, p. 107.

³³ Maria Lupescu, *Scrisori*. Colecție inedită.

După 1919 se încearcă o revenire al normalitatea de dinaintea războiului, dar rezultatele nu sunt nici pe departe cele așteptate. Măcinat de o boală necruțătoare, Pamfile nu mai poate reacheza revista pe fâgașul de odinioară.

Redacția se destramă prin ieșirea lui Mihai Lupescu la pensie (octombrie 1920) și detașarea lui Pamfile la Cercul de recrutare din Chișinău. Acesta din urmă a luat cu sine și tipografia, gândindu-se la o posibilă reapariție a publicației bărlădene în capitala Basarabiei. O ultimă speranță și-o pusese în operația de stomac, făcută în anul 1920 la București, dar, din păcate, se pare că aceasta a eșuat. Starea sănătății a continuat să i se înrăutățească, sfârșitul survenind, la numai 38 de ani, în ziua de 16 octombrie 1921.

Cu trei luni înainte, Ion Bianu îi trimisese la Chișinău o telegramă, în care îl întreba dacă acceptă să devină membru corespondent al Academiei Române³⁸. A fost, probabil, ultima rază de lumină care i-a înseninat, pentru o clipă, sufletul cotropit de durere. Când a aflat vestea funestă, Bianu i-a trimis lui Lupescu următoarele rânduri: „Rău m-a atins pierderea dragului meu prieten Pamfile, pe care îl cunoșteam de când era în Școala militară. Șu cu cât anii treceau, cu atât îl prețuiam mai mult și-mi era mai drag, pentru minunatul lui caracter și pentru munca lui neadormită și mult roditoare. De când l-am văzut întâia oară bolnav, mi-a săgetat inima. Mai rar om bun și vrednic ca dânsul”³⁹.

O dată cu dispariția prematură a folcloristului din Țepu – Tecuci își încetează apariția și revista „Ion Creangă”. Profund afectat, Mihai Lupescu – care nu era doar colaboratorul cel mai harnic și mai devotat a lui Pamfile, ci și nașul lui de cununie, – îi scrie lui G. T. Kirileanu: „Moartea lui Pamfile a lăsat jale și durere în sufletul prietenilor lui și un mare gol în ogorul folcloristicii. Revista „Ion Creangă”, a cărui sarcină și conducere a dus-o el, va fi înmormântată cu el. Nimeni nu-i va da directiva dată de el, și prin urmare nu va mai apăre”⁴⁰.

Cu toate acestea, încercările de republicare a periodicului de la Bârlad nu au lipsit. Cel care a avut o astfel de inițiativă a fost Teodor Popovici, unul dintre colaboratorii constanți la „Ion Creangă”

---

³⁸ Valeriu Ciobanu, *Tudor Pamfile*, în „Studii și Cercetări de Istorie Literară și Folclor”, anul V, nr. 1-2, București, 1956, p. 52.

³⁹ Mihai Lupescu, *Scrisori*. Colecție inedită.

⁴⁰ Ioan H. Ciubotaru, *lucr. cit.*, p. 170.

îmi pare, totuși, că ai datoria d-ta, cel dintâi, să faci în împrejurările de față: să nu lași ca revista ce poartă cu atâta vrednicie numele scump al lui Ion Creangă să moară o dată cu Pamfile. Ar fi cel mai mare păcat”⁴⁴.

O ultimă tentativă de a repune în circulație revista lui Tudor Pamfile pare să-i fi aparținut bucovineanului Leca (Alexandru) Morariu, profesor la Universitatea din Cernăuți. Cel puțin așa rezultă dintr-o scrisoare pe care i-o trimitea Vasile Bognea în octombrie 1925, lui G.T. Kirileanu: „Morariu îmi vestește intenția lui de a reînvia pe «Ion Creangă». Cred că știai de aceasta?”⁴⁵. Din motive rămase necunoscute, Leca Morariu abandonează proiectul în favoarea unei alte reviste, „Făt Frumos”, pe care o scoate la Suceava și Cernăuți⁴⁶ în perioada 1926 – 1944.

Ultimele ecouri ale publicației de la Bârlad se regăsesc în două reviste ce aveau să vadă lumina tiparului tot pe meleagurile Moldovei. Cea dintâi apare la Dorohoi (între anii 1923-1928), din inițiativa preotului Dumitru Furtună, și se intitulează „Tudor Pamfile”. *Revista de limbă, literatură și artă populară*. Este un omagiu ce i se aduce ofițerului – folclorist, precum și periodicului pe care l-a condus. Același subtitlu figurează și pe frontispiciul revistei „Doina”, scoasă la Jorăști – Covurlui, începând din mai 1928, de preotul Petru Gh. Savin, unul dintre apropiații lui Tudor Pamfile. Obiectivele propuse sunt precizate în articolul *Ce este și ce vrea „Doina”*, dar și în *Ținta noastră*, acesta din urmă fiind reprodus întocmai după revista din Bârlad: „Doina voiește să lege un fir rupt, prin neașteptata moarte a celui ce a fost Tudor Pamfile, întemeietorul revistei de limbă, literatură și artă populară Ion Creangă din Bârlad; voiește să continue în aceleași margini, cu același program, opera începută și dusă pe umerii lui atâția ani”⁴⁷.

Aportul revistei „Ion Creangă” la o mai bună cunoaștere și valorizare a patrimoniului nostru etnocultural a fost scos în evidență de foarte multe ori. În epocă, Nicolae Iorga o considera „cea mai

---

⁴⁴ Scrisoare adresată lui G. T. Kirilescu, la numai o lună de la moartea lui Pamfile (G. T. Kirilescu, *vol. cit.*, p. 349).

⁴⁵ Vezi vol. *Din cronica unui veac. Documente inedite (1850-1950)*. Ediție îngrijită, note, indice de I. Arhip și D. Văcariu, Iași, Editura Junimea, 1977, p. 139.

⁴⁶ Iordan Datcu, *op. cit.*, vol. 3, p. 190.

⁴⁷ „Doina”. *Revistă de limbă, literatură și artă populară*, Jorăști – Covorului, an I, nr. 1, 1928, p. 1-2.

bună culegere de literatură populară din țările locuite de români”⁴⁸, iar H. Tiktin, G. Weigand, A. Philippide, Sextil Pușcariu și Vasile Bogrea o consultau frecvent, descoperind în paginile sale informații prețioase pentru studiile de filologie română. Ceva mai târziu, începând din deceniul al șaselea al veacului trecut și până în zilele noastre, specialiștii s-au aplecat cu atenție asupra celor treisprezece volume ale revistei⁴⁹, scoțând în evidență eforturile celor ce au contribuit la cunoașterea, păstrarea și înțelegerea acestei dimensiuni a culturii naționale⁵⁰.

Revista „Ion Creangă” a constituit o punte de legătură între intelectuali; între savanți și dascălii de țară, reuniți prin atașamentul lor sincer și devotat, pus în slujba cunoașterii spiritualității populare. Tinerii abia ieșiți de pe băncile școlii aveau nevoie de modelul înaintea-mergătorilor, în meseria grea de luminători ai satelor. Dar, mai ales, aveau nevoie să învețe respectul față de țăranul român, capabil să creeze, în lupta lui cu glia, comori neprețuite de gândire și simțire. Deceniile înfloririi revistelor de folclor, cu neajunsurile și împlinirile fiecăreia în parte, au cimentat temeliile viitoarelor studii teoretice, facilitând o documentare cât mai completă.

A fost un efort prin care s-au clădit caractere. Căci acel triumvirat format din Tudor Pamfile, Mihai Lupescu și G. T. Kirileanu, a funcționat în primul rând datorită calităților excepționale ale celor ce-l alcătuiau: competență, destoinicie și sacrificiu de sine. Și spre deosebire de anticii triumviri, întemeietorii moldoveni ai

---

⁴⁸ „Neamul românesc literar”, an III, 1911, p. 33-34.

⁴⁹ Vezi, mai sus, lucrările semnate de Ovidiu Bârlea, Valeriu Ciobanu, Mircea Fotea, Dumitru V. Marin, Maria Rezlescu și Petru Ursache, cărora li se adaugă Constanța Bădic, *Tudor Pamfile* (1883-1921). *Bibliografie întocmită de...*, Galați, Biblioteca „V. A. Urechia”, 1970, Ion H. Ciubotaru, *Cultura populară în preocupările lui G. T. Kirileanu*, în vol. *G. T. Kirileanu sau viața ca o carte. Mărturii inedite*. Ediție îngrijită și cuvânt înainte de Constantin Bostan, București, Editura Eminescu, 1985, p. 139-144, și Lucia Hopu, *Reviste moldovene de folclor în primele decenii ale secolului al XX-lea*, în „Anuar de Lingvistică și Istorie Literară”, tomul XVIII, Iași, 1967, p. 161-173.

⁵⁰ În *Cuvânt introductiv* la volumul lui D. V. Marin, profesorul N. Constantinescu, de la Universitatea din București, spune printre altele: „Fără «Ion Creangă», bibliografia pamfiliară rămâne indubitabil incompletă și peisajul științific al epocii văduvit de una din părțile lui de rezistență... Revista se înfățișează ca o oglindă a vremii, reținând nu numai cele mai diverse aspecte ale culturii populare tradiționale..., dar reflectând viu și mișcarea de idei a epocii, raporturile de forțe dintre diferitele orientări din folcloristica vremii” (p. III-IV).

revistei „Ion Creangă” au fost uniți, respectându-se unul pe altul, anticipându-și adesea proiectele, ajutându-se la greu. Ei au creat o familie de culegători de *folclor*, în înțelesul larg al cuvântului, capabili să ducă mai departe practica sondării terenului etnologic.

Din perspectiva vremurilor de astăzi, s-ar putea ca tot zbuțumul ce s-a produs în jurul revistei „Ion Creangă” să nu fie înțeles așa cum se cuvine. Să nu uităm însă că pentru generația care a trăit în perioada renașterii naționale, când se pregătea Unirea cea Mare, era hotărâtor să-și cunoască rădăcinile, identitatea. Și acest lucru nu se putea realiza decât apropiindu-se de cel mai expresiv și mai bogat document al istoriei noastre, adică de satul românesc. Iată de ce, ideea restituirii acestei prețioase colecții de documente etnologice – devenită astăzi o raritate bibliografică – nu trebuie privită ca o simplă încercare de a se repune în circulație valorile locale, ci ca pe un autentic act de cultură în beneficiul neamului.

ION H. CIUBOTARU

Notă asupra ediției

În 2008 se împlinesc 100 de ani de la apariția primului număr al revistei de folclor „Ion Creangă”, la Bârlad, prin inițiativa și eforturile lui Tudor Pamfile și ale lui Mihai Lupescu. Considerăm că este datoria noastră, a Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vaslui, să marcăm cum se cuvine această dată aniversară, prin republicarea într-o ediție anastatică a acestei adevărate colecții de documente etnologice, care se impune cel puțin și din cauză că ediția inițială este o raritate bibliografică.

La Vaslui, singura colecție a revistei „Ion Creangă” – și aceea incompletă – se găsește la Biblioteca municipală „Stroe Belloescu” din Bârlad. Fără îndoială, există și colecții particulare la care însă nu avem acces. Întrucât materialele publicate în revista bârlădeană nu au fost suficient studiate, le facem accesibile specialiștilor și publicului larg prin această nouă ediție, pentru care s-au folosit volumele din fondul „Artur Gorovei” de la Muzeul Etnografic al Moldovei din Iași.

Textele au fost reproduse cu fidelitate, neoperându-se vreo modificare, nici măcar în cazul greșelilor de tipar evidente. A fost, de asemenea, respectată paginația originală, chiar dacă redactorii revistei nu au inclus în numerotare paginile de gardă, anunțurile și reclamele.

Greutățile financiare și administrative pe care le-au avut de întâmpinat T. Pamfile și M. Lupescu pentru scoaterea revistei, amplificate și de anii de lipsuri ai primului război mondial, s-au reflectat adeseori în calitatea tiparului și a hârtiei, fapt ce explică unele diferențe de intensitate a textului în ediția de față.

Adresăm cele mai calde mulțumiri domnului Vasile Munteanu, șeful Muzeului Etnografic al Moldovei din Iași, care, cu o deosebită generozitate, ne-a pus la dispoziție colecția revistei „Ion Creangă”. Îi mulțumim pentru sprijin, încurajare și susținere în toate proiectele pe care le derulează Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vaslui.

11 decembrie 2004

Rodica Pop

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

Intemeietori : *G. T. Hirileanu, M. Lupescu, D. Mihalache, L. Mrejeriu, T. Pamfile, C. Rădulescu-Codin, Șt. St. Tuțescu.*

CUPRINSUL :

Intemeietorii.—Ținta noastră.

Tudor Pamfile.—Norocel-argatul, ginere împărătesc (poveste)

M. Lupescu.—Limba vecină, Cătușnica (botanică populară)

L. Mrejeriu.—Sadul și Drobul (povestire)

Șt. St. Tuțescu.—Dragostea de mamă și cea de nevestă (povestire)

Tudor Pamfile.—Codreanu și mocanul (cântec bătrănesc)

Șt. St. Tuțescu, T. Pamfile.—Boale omenești, leacuri și descăntece

M. Lupescu.—Conăcărie (urație)

D. Dan, L. Mrejeriu, S. Manole, N. Gh. P. Covurluianu—

Căntece,

T. Pamfile.—Credințe și datine.

D. Mihalache.—Colind de băiat.

L. Mrejeriu.—De dragoste (vrăji și farmece)

L. Mrejeriu.—Țiganul mehenchiu (glume, jiii, taclale).

P.—CRONICĂ : Eug. Boureanu : *Povestea lăcrămirii țării 1908 :*

Șezătoarea, Alex. Odobescu : *Opere vol. II ; Titu Maiorescu ;*

Critice, vol. I.

REDACȚIA :

T. Pamfile, Str. Stefan cel Mare 157

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

— B A R L A D —

EXEMPLARUL :

In țară . . . . . 40 bani

In străinătate . . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL :

In țară . . . . . 5 lei

In străinătate . . . . . 6 „

NOTA : Numărul tuturor întemeietorilor se va cunoaște odată cu No. 2 din „*Ion Creangă*”, până când va fi destulă vreme de trimis aderările ; domnii cari vor avea dorința de a se înscrie și nu cunosc condițiunile, sunt rugați a le cere Administrației, până la 15 August cel mai târziu.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regulat la fiecare zi întâi a luni. Deocamdată, numărul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind de 5 lei pe an, trebuie trimis înainte, întreg, sau câte jumătate la vremea convenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora li se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacție, tipografia G. V. Munteanu, str. Stefan cel Mare No. 157, Bârlad.

Cererile și achitățile de abonament, precum și orice corespondențe privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimite studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc. vor fi transcrise întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost culese.

Isvorul culegerii va fi arătat cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'au făcut.

Transcrierea se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiată.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA :
T. Pamfile, str. Ștefan cel Mare 157
Bărlad

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL :
În țară . . . . . 5 lei
În străinătate . . . . . 6 „

Ținta noastră

Vrem, laolaltă cu alte publicații de acest fel, să sporim tot mai mult cu noașterea minunatelor produceri ale poporului, adevărate comori de gândire și de simțire, de credinți și de datini gospodărești, în cari se oglindește sufletul și viața neamului nostru.

Oricine vrea să cunoască poporul deplin, așa cum este el, trebuie să cerceteze cu deamănuntul și aceste comori ale sale.

Și-s atât de bogate aceste comori, atât de mândre și de felurite și, mai ales, s'au dat la iveală atât de puține din ele, că ar mai trebui încă multe publicații cari să lucreze cu stăruință și cu folos pe acest ogor, pe cât timp „civilizația“ nu va fi stâns lumina vechilor noastre datini.

Ne facem și noi datoria.

Rugăm, din toată inima, tot pe frații preoți și învățători, cari totdeauna au făcut jertfe pentru ridicarea poporului, să pună umărul și aice: Să arătăm prin însăși producțiile noastre cine suntem.

Tipărim povești, cântece, descântece, legende, credințe, ghicitori, strigături în joc, obiceiuri, descrieri de unelte și datini privitoare la gospodăria țăranului, cuvinte localnice din toate părțile românești, vorbe cu tâlc și tot ce-i făurit de popor în limba sa curată și neprefăcută.

Am botezat revista noastră „Ion Creangă“ pentru că în scrierile acestui țăran din Humuleștii Neamțului, căruia i-au fost dragi ca ochii traiul și obiceiurile dela țară, se arată mai bine și mai cu meșteșug sufletul țăranului român.

Intemeietorii

P O V E S T I

1.—Norocel-argatul, ginere împărătesc.

A fost odată ca nici o dată, a fost un băieţel făcut de-o fată mare, lepădat cine ştie pe unde şi crescut cine ştie de cine. Când se trezi şi el mare, văzù că-i amar traiul să muncească pe la unul şi pe la altul, pe mâncare şi pe câte-o Țoandră de purtat, şi că mai bine-i să se ducă la cineva să se tocmească argat, ca la sfârşitul anului, să se vadă şi el cu câte ceva. Pe urmă s'a'nsură şi-a avea şi el o gospodărie ca tot creştinul.

Unde să intre, unde să se ducă? Iacă, tocmai la un împărat bătrân, care avea împărăţie mare, cu multe noroade, şi care mai avea pe de-asupra şi o fată ca toate fetele, adecă, deşteaptă şi frumoasă, şi bolnavă de-o boală cumplită.

Toată ziua stătea'n castel ca o floare pălită de soare. Impăratul o vedea că tânjeşte şi de asta, nu'ndrăznea să scoată vorbă de măritiş, după cum i-ar fi fost lui pe plac,—de, că uite, mâni-poimâni, el a închide ochii şi s'a duce'n pământ, de unde n'a putea şti, nici cine-i stăpâneşte pământurile şi averea lui, nici bărbat fetei cine-i este.

Stă, dară, fata, toată ziua şi-şi cântă---cântă cântecul cu

Foileană de susaiu,
 Inimă de putregaiu,
 N'am cuţi ca să te taiu,
 Să văd în tine ce ai!

Câte odată, şi cântecul te mai alină, par'că!

Norocel, o aude odată, o aude de două ori, şi ca un flăcău priceput cum eră, o fură într'o zi, cu coada ochiului, aşă, să-i mai treacă din vreme. A doua zi o ţanteşte mai bine, iarăşi, să-i pară ziua mai uşoară.

— Măi, Norocel, băete, trage-ţi măsurile, îi zic eu.

— Ei şi?

— Bine!

A treia zi, dragii mei, Norocel-argatul, nebun; adică nu nebun, dar aproape: prinde fata împăratului în grădină, o strânge de mijloc şi fără picătură de ruşine o sărută, nevoe mare; fata să moară de bucurie şi mai multe nu. Din ziua aceea, limba fetei porni alte cântece, altă lumină 'n ochi avea, alt obraz şi alt cuvânt, pentru că dobândise i-

nimă nouă, știți—întocmai ca iarba costișelor de piatră, când o udă ploaia și-o păzește umbra.

Bună și asta !

Vreme nimerită s'o măriți, zic eu împăratului.

-- De, îmi răspunde uncheșul, dacă zici dumneta, haide !

A dat repede svon de corn, să se adune în grabă craii și feji de'mpărați din toată lumea, să se strângă toată flăcăimea care-a vrea să-i fie ginere, că el, fată de măritat are, una are și nu vrea să-i deie bărbat cu sila ; să fie mulți, ca să aibă odorul pe cine să-și aleagă după inimă și pricepere.

Și câți n'au venit, câți ! Spuză, dragii mei ! Codrul frunză n'are și nici mărire fire de năsiș, câți s'au adunat. Împăratul s'a bucurat foarte și le-a grăit :

— Feji și logofeji, fata mea a sta'n cerdac, și pe dinaintea casei a trece toată lumea asta adunată ; pe care l'a atinge ȧica mea cu mă-rul pe aur, acela mi-a fi mie ginere, iar fetei mele bărbătel după inimă.

Gata ? Gata : stă fata sus, iar pe jos treceau câte unul-unul, cum trec cocoarele când vin și se duc. Treceau feciorii de'mpărați mari, pe urmă cei de'mpărați mijlocii, pe urmă craii, feciorii de boeri și dregă-torii de frunte, pe urmă de ceilalți, de-alde mine și de-alde dumnea-voastră și tocmai la coadă și cei din neamuri mai proaste.

În cine, dă fata de'mpărat cu mărul, în cine ! Măi-măi ! în cine ? Ti, că din toți alege pe Norocel-argatul !

— Aș, nu, nu se poate, strigă împăratul, Doamne ferește !

-- Nu se poate, strigă toată claca feciorilor de'mpărați.

Bine, să mai treacă odată ! Și-au mai trecut, și-au mai trecut și a treia oară dar norocosul cine-a fost ? Tot Norocel-argatul.

Acuma, nu mai eră altceva de făcut ; împăratul trebuia să tacă, și să'nghită. Dar tot îi stă par'că un fel de ghimpe în inimă. Cheamă îndată sobor de oameni bătrâni și pricepuți, cu chip c'a găsi cu toții un nod în papură lui Norocel-voinicul. Se sfătuesc, se pun la cale, mai zice unul una, altul alta și la sfârșit iese împăratul și spune lui No-rocel :

-- Băeie, după cum văzuși și tu, fetei mele îi placi, dar eu nu mă pot mulțami numai cu atâta. Rosturile împărăției mele sunt avan de grele și de'ncurcate și pentru asta trebuie minte isteță ca să le des-curce. Drept aceea, iaca o să te'ncerc și eu pe tine cu un lucru. Dacă te'nvoești, bine ; dacă nu, drumul e-al tău și casa e-a mea, că nimeni nu te ține legat. Că vorba ceea : a nimerit orbul Brăila, dar mi-te tu, flăcău harnic și așezat, n'ai să-ți găsești bine capului ?

Cu vorbele acestea, socotea împăratul ce să-i taie pofta de însurătoare lui Norocel. Dar, ași! de unde! Și-i răspunde feciorul:

— Mă prind împărate.

— Te prinzi? Bine! Atunci, uite ce-i: Să te duci în grajd la mine și să-mi descui la turma de iepuri; s'o scoți afară și să pornești cu dânsa la păscut. Dar bagă de samă: să nu cumva să-mi scapi vr'un iepure, că dacă m'ei veni cu vr'unul lipsă la săplământa, alt leac nu-ți mai trebuie. Ai înțeles?

— Înțeles, îi răspunde argatul și pleacă.

— Ei, acū e acū, își făcea împăratul socoteală în gândul lui; acumă să te văd pe tine, Norocel, pe unde ai să scoți cămeșa. Hm! cum focul negru să păzești tu un iepure macar, nu o turmă întreagă!

Se bătea împăratul cu gândul și tot chitind și cumpănind, se încredință la urmă că asta-i peste poate.

Și nici Norocel-flăcăul nu zicea altceva decât că împăratul vrea să-i piardă urma și mai multe nu.

Iese el cu iepurii la câmp, dar credeți c'a mai văzut pe vr'unul cât ai bate din palme? S'au dus dracului de pomană, împuind pământul.

— Duceți-vă!

Bun, dar tu, Norocel-băete, ce te faci, încotro pornești? O luă și el pe-o cărare și se tot duse înainte, trecând prin fel de fel de locuri, până când ajunse într'o pădure, Umblă în colo și'ncoace, și dă de casa sfintei-Vineri. Bate la ușă și aude un glas din'nuntru care-l întrebă cine-i.

— Eu, sfântă-Vineri, Norocel, fecior de fată mare, lepădat.

— Și ce vrei dela mine?

— Am venit să te slujesc trei zile.

Sfânta îl cheamă în casă și văzându-l că-i cu glagole'n cap, îl împacă așa: Ea se va duce cele trei zile de Paști la biserică, și pe el l'a lăsa în ogradă; altă treabă nu-i dă de făcut de cât să-i hrănească puii cu mâncare potrivită, iar pe a ei, să n'o găsească sara nici prea caldă, nici prea rece, ci numai așa cum e bună de mâncat.

A, lesne treabă, ziceți dumneavoastră. Ba nu; întrebați-mă ce fel de pui aveă sfânta-Vineri și-am să vă spun. Avea tot felul de lighioane: șerpi, balauri, gândaci, iepuri, vulpi, broaște, molii, cucuvele, râme, bur-suci, cocostârci, mă rog, tot ce se vede pe lumea asta. Greu, nu-i așa? Norocel, vedea el bine cu ochii că dacă scăpase de-un drac, aici ni-merise peste tată-seu. Cum naiba avea el să adune atâta jâmăt de lighioane care cu patru, care cu două, care fără picioare.

Ei, lesne-i trebușoara asta?

— Uite flueraşul ista, îi spune sfânta ; el are atâtea găurèle câte soiuri de vieţăi sunt ; baţi cu degetul pe una, vin găinele şi cocoşii ; baţi într'alta, vin rândunelele şi lăstunii ; dacă mai baţi într'una, vin greieri soi u după soi u. Vezi, acuma lucrul ți-i ușor.

Sfânta plecă la biserică, iar Norocel rămase acasă. Trebălu fe-ciorul in dreapta și'n stânga, făcù bucate bune pentru fieștecare neam de dihăanii, iar așa, cam supt-amează, luă flueraşul și-și chemă puii la mănecare.

S'au fost umplut, ci-că, cu lighioanele, câmpuri întregi ; pe toți-i-a hră-nit flăcăul cum se cade și nici unul n'a rămas nemulțămît; pe de-amea-ză 'n-deseară le dădù din nou mănecare și pe urmă se puse și făcù bu-cate și pentru sfânta-Vineri. Le păzi, le suci cum se pricepù el mai bine și când sfânta-Vineri veni dela biserică, găsi bucatele nici prea cal-de nici prea reci, ci așa, numai bune de mănecat.

După ce-a ospătat, eși sfânta să-și vadă puii; pe cari cum îi in-trebă, toți îi spuneau că tare bine au mai fost hrăniți de Norocel-ar-gatul.

Și așa și mâni și tot în chipul ista și poimâni, când iată pe sfânta cea bună la inimă că-l chemă pe voinic și-i spune :

— Băietele, cu dragoste și cu pricepere m-ai slujit, cu dragoste am să te mulțămesc și eu ; ce mi-i cere, aceia ți-o dărui.

Iar Norocel stătù o leacă pe gânduri și socoti cam ce i-ar fi lui de folos. Nimica altceva decât fluieraşul; și zise :

— Să-mi dai, sfântă-Vineri, fluieraşul.

— Al tău să fie.

Pe urmă flăcăul, mulțămindu-i păn' la pământ, îi sărută mâna și pleacă. Și merse și merse, păn' pe-aproape de curțile împăratului, într'un câmp, unde prinse să cânte din fluier ca pentru chemarea iepurilor și de-odată îi văzù pe toți venind către dânsul.

Bucuria voinicului nu era proastă ; se pune jos, să se mai hodi-nească și să mai cugete la norocul lui.

In vremea asta, iacă un boier calare pe-un măgar.

— Buna ziua, voinice.

— Mulțămim, dumitale boierule !

— Da'ce faci aici ?

— Pasc niște iepuri.

— Și cum stau, măi omule, și nu fug ?

— Poi dacă-i păzesc, cum vrei să fugă ; așa li-i felul lor : iepuri cari nu fug.

— Ei, nu mă omori ! Ce zici tu ? Da'nu mi-i vinde și mie unul de sămânță ?

— Iți vând, cum să nu-ți vând, că am o spuză, dar numai, vezi, să ne putem împacă din preț, că felul ista de iepuri nu-i așa de ieftin.

— U, la asta nu te mai gânde, că uite, parale am câte vrei, și-ți dau cât mi-i cere.

— Hei, cucoane, parale au și țiganii, dar eu altceva îți cer și să mă ierți de cuvânt prost: să-ți săruți magarul unde-oi zice eu și-al dimitale a fi un iepure.

Boerul, care nu eră altcineva decât împăratul, se gânde și la una și la alta: dacă nu face ce-i zice Norocel, deseară la numărătoare îi vine cu iepurii toți în ogradă și-i iă tata; dacă face după spusa lui, are să-i găsească un iepure lipsă, și așa lesne-i să scape de dânsul. De rușine, dă, cam rușine-i, dar ce să faci, cum s'o dai s'o 'nimerești, cum s'o 'ntorci, s'o potrivești! Făcū după placul flăcăului, îi luă iepurele și se duse cu el.

Sara, Norocel-argatul luându-și fluierul și strigându-și iepurii, i-a fost adunat pe toți și printre ei a văzut și pe cel dăruit împăratului, că nu degeaba îi eră fluierașul dăruit și vrăjit de sfânta-Vineri; că socot și eu așa, ca omul prost: să fi fost iepurele în frigare și tot s'ar fi dus acolo, unde l'ar fi chemat voinicul din fluier.

Pe urmă, Norocel îi ia pe toți, intră'n ograda împăratului și se pune la numărătoare; firește nu s'a găsit nici unul lipsă. Împăratul l'a luat în brațe, l'a sărutat și i-a spus:

— Până acuma, ginere dragă, toate bune, dar uite ce-ți dau pe mâni de muncă: ai aici o baniță de mac și dincoace una de păsat. Eu le zănesc pe amândouă așa și ți le las în păstrare, iar mâne dimineață, pe vremea când m'oiu sculă eu, să le gălesc din nou alese: macul de-o parte, păsatul de alta. Te'nvoești și cu asta?

— Cum să nu mă'nvoesc, îi răspunde Norocel; dacă am plecat pe-așa drum, trebuie să merg înainte: după cap și căciulă.

— Bine, tare bine!

— Ei, și-atâta pagubă dac'a fi rău!

Sara, voinicul își luă fluierașul și prinse să cânte chemarea furnicelor; să le fi văzut venind în grabă pe toate, care pe sus, care pe jos. Le-a dat treaba în samă, iar el s'a culcat,

Adoua zi, totul eră isprăvit și când împăratul eși afară să vadă ce-i, Norocel-argatul îl așteptă cu căciula'n mână.

— Gata, flăcăule?

— Gata, mărite împărate, cum să nu fie, că doar nu eră cine știe ce lucru greu.

— Ia hai, să văd și eu.

Și s'a dus și-a văzut ce nici prin creștetul capului nu-i trecea să vadă și s'a bucurat mult și i-a zis:

— Iți mai cer încă un lucru. Uite colo's hambărele mele pline cu tot felul de pâne ; iaca : până mâni dimineată să nu mai găsesc un grăunte in ele. Să-mi mânânci tot-tot, că altfel, știi vorba noastră.

— O știu, împărate, zise voinicul, dar ce crezi că eu sunt galiță cu plisc să mânânc grăunțe ? Înțeleg să-mi dai altceva, dar tocmai la trebușoara asta nu mă prea gândeam.

— Hai, asta ți-o dau, asta să mi-o faci, că de nu, fecior să-mi mărit fata oiu mai găsi și tu fete să te'nsoari, așîderea.

Da' Norocel, numai pe față se făcea că-i măhnit, ci'n inimă se bucură de nu-l încăpea pielea. Sara, și-a chemat hultanii, și șoarecii, și porumbeii, și cioarele și toate lighioanele sburătoare și le-a dat în samă ce eră de făcut, iar el s'a dus să se culce.

Adoua zi, toate lăcrele hambarelor erau goale ; ba șoarecii mai roseseră și din scânduri, de năcaz că nu se săturaseră în deajuns.

Împăratul nu mai avea încotro s'o sucească, ci cuprinzându-l în brațe, l'a sărutat ca pe-un ginere și s'a bucurat mult de vrednicia lui.

A dat sfoară'n țară și'n colo peste țări și mări să vie la nuntă cine a pofti, că el își mărită fata cu Norocel-argatul. Și lume a venit câtă frunză și spuză, de n'o mai cuprindeau văile și curțile împărătești. Și s'a mâncat și de jucat, amarnic s'a mai jucat, că stăteau ciobotarii pe marginele drumului și nu dovedeau să dreagă imineii și papucii tuturor. Și se lăudă împăratul pe toate cărările, pe la toate fețele, că ginere ca al lui nu se mai află pe lume. Și zise lui Norocel :

— Norocel, tătucă, ia spune tu istor împărați o minciună neisprăvită.

Și ginerele împărătesc, bun de gură, după cum eră și la treabă bun, începù de când cu tata-Noe și cumătru-seu bădica-Troian și hai în coace, hai-hai, până când ajunge și la întâmplarea cu iepurii ; și zicea :

— Și cum păzeam eu turma ceea de iepuri, iaca un boier mare, călare pe un măgar, că vine și mă'ntreabă dacă nu mi-s iepurii de vânzare. Eu îi spun că-i vând unul, dar pe parale nu-i dau.

Iar împăratul, ca nu cumva să rămâie rușinat, îi curmă repede povestea spunându-i că'ntr'adevăr a spus o minciună neisprăvită.

Veselia a dăinuit mai amarnică până s'a isprăvit și nuntașii au fost plecat pe la vetrele lor strigând :

— Halal de'mpărăția care l'a avea în cap pe Norocel-împăratul.

După câți-va ani, socru-seu, închise ochii și-i închise cu sufletul împăcat că are urmaș vrednic, spre fericirea noroadelor lui.

Asta-i istoria toată a lui Norocel-argatul, fecior de fată mare, le-

pădat, cine știe pe unde și crescut pe unde l'a fost dus norocul și mai ales mintea lui cea isteasă.

Dac' aș ști că mai trăește și azi, și pe unde anume, v'aș lua pe câte unul și vi l'aș arăta, să luați pildă.

Cine poștește să-l vadă, caute-l ; ci eu deocamdată,

Dăduiu povestea asta gata

Și-oiu mai da și mâne-sară alta.

Acu să mai spue

Cine mai știe

Și pentru dânsul in cap să nu mai ție

Că mult de le-a ținea,

Poveștile s'or ouă

Și-or doci

Și capul i-a pocni

Și n'a avea cu ce ne povesti !

(Auzită dela Ștefănașe al lui Fortună, din Țepu Tecuciului).

Tudor Pamfile.

BOTANICA POPULARĂ

1. Limba vecină

Limba vecină crește la munte. Are foaia lată și lungăreață, cu pete cafeaui închise și cu coada lungă. Se strânge pentru leac. Limba vecină, fiartă cu rădăcină cu tot, e bună pentru cei ce au îndăușeală și-i doare pieptul. Pentru iarnă se ține uscată. Ca să scapi de durere în piept bei zamă de limbă vecină, sara când te culci, cât de ferbinte o poți bea și te ungi unde te doare cu grăsime de urs.

2. Cătușnica

Cătușnica crește pe lângă garduri și prin bățături. Are un miros tare și plăcut. Florile sunt albinețe, iar foile ca la urzica moartă, cu peri moi. Crește supt formă de tufă.

Cătușnica se strânge și se usucă pe iarnă. Cu ea, fie verde, uscată, se fac scaldători copiilor slăbănogi și cu oasele strâmbe.

Frunza de cătușnică o mânăncă mâțele ; se spune că ele au atunci durere de cap.

Cu cătușnică se poate face scaldătoare și oamenilor mari, când sunt bolnavi și mai ales când îi dor ciolanele ¹⁾

M. Lupescu.

1) Cunoștințele aceste le am dela Ioana G. Bărgăoanu din com. Bogdănești, jud. Suceava.

POVESTIRI ȘI LEGENDE

I—Sadul și Drobul.

Ii cu mult mai de temei și mai sănătos lucrul care se face cu chiteală și cu socoteală de cât cel care se face cu haț și fuga; cum zice vorba bătrânească: graba strică treaba și furtuna nu ține niciodată mult ca ploaia dămoală. De-o iei cu încetul și cu cumpăneală, iese mai bine la socoteală; da nici din cale afară de cu întârziere iară nu-i bine: bate fierul până-i cald și nu aștepta până îți iese părul prin căciulă și coatele prin suman, că nu-i nimerit să mori cu gându'n tine; cu toate acestea tot îi mai bine mai târziu de cât nici-odată.

Da să ne 'ntoarcem la întâmplarea noastră cu Sadul ¹⁾ și Drobul ²⁾.

În ținuturile în cari stăpâneau aceste burueni nu eră putere de care să se clatine. Rădăcinele lor tari și dese ca peria le fereau de ori-ce sminteală. Când îi temelia de nădejde toate-s bune; dar vai de casa cu temelia slabă; Când ți-i mai drag să trăești, te trezești fără adăpost, și mai îndămână ca la bârlogul omului nu-i cât îi căuta.

Despre grija hârlețului și a sapei mai bine le mergea buruenilor noastre. Nici săceta prea mare și nici ploaia putredă, care ține uneori săptămâni întregi, nu le putea pricinui nici-o stricăciune: lucrul cel rău nu pierē cu una cu două, ba se întinde ca picinginea. Dar toate au un capăt în lumea asta.

Intr'o dimineață mândră de primăvară doi flăcăii voinici, ca doi brazi, chiuind și pocnind din bici, intră cu plugul în ogorul înțelinit.

Plini de foc și cu nerăbdare, cum is tinerii, voinicii bagă plugul în brazdă și purced cu iuteală la treabă: Hăis Pădurean, cea Joian! și pocnetele bicelor și chiotul flăcăilor s'aud până hăt departe.

Toate buruenile pun voe rea și pleacă vârful în jos așteptând ceasul cel din urmă.

„Atâta ne-a fost și-a noastră“, ziceau pline de mâhnire holera, pălămida, cătina și alte buruene mai bicisnice și mai fricoase cari cresc pe toloace! ³⁾ Că să te ferească D-zeu să pui în plug cu omul fricos! i se face părul măciucă și inima cât puricile la toată nimica și mai mult strică de cât face, ba stinghirește și pe alții și-i face să deie înapoi. Fricosul la o întâmplare grea moare înainte de-a-i veni sorocul

1) Sadul, o burucană din neamul grânelor cu care se ascămână. Crește prin locurile sărăcicioase. În Ardeal se zice *păiug*; are floare în chip de spic.

2) Drobul, o burucană din neamul leguminoaselor cu frunza ca a trifoiului dar mai lungăreață și mai îngustă; are floarea galbenă ca cea de *ciubofica-cucului*.

3) Loc nelucrat și bătătorit.

și ferice de cel harnic și voinic că toate le isbândește cu bărbăție.

Și cum zic, toate buruenile erau scârbite de moarte. Până și Sadul își pierduse cumpătul.

Drobul însă sta vesel și se uita la vecinele lui prăpădite, de par'că le bătuse bruma.

— Li gata cu noi frate Drobule—zice Sadul.

— Nu te teme fârtate ; după cum au pornit-o flăcăii iștia, nu ies la cașăt. Trăim noi multă vreme în fericire despre dânși.

Și n'apucă bine a găti vorba Drobul, când iată că plugul se oprește într'un mănunchiu de rădăcini, și flăcăii strigă și bat în boi și boii se opintesc de li se 'ndoae spinarea, dar nu-i chip se urnească plugul. Răsună văzduhul de îndemnuri și de sudalme, de răcnete și de pocnete de bici, dar degeaba. Bietele dobitoace își pun toată puterea, dar cine le crede, cui i-i milă de năduhul și truda lor.

Tinereța-i avană tare. Când și-a pus una în minte, tânărul ține morțiș să se împlinească într'o clipă și când nu-i chip.

O smuncitură țapănă și-o pârâitură de se smintesc toate încheieturile plugului pun capăt aratului.

Și flăcăii dămoliți apucară spre casă cu plugul rupt și hârbuit.

Intro clipă toate buruenile se ridică bucuroase par'că ar fi suflat un vânt fermecat peste ele și se uită la Drobul năzdrăvan cu dragoste și și nădeide. Așa-i cel pățit : Știe multe și pricepe dintr'o aruncătură de ochi rostul lucrurilor. Un bătrân pățit îi de mare preț și cine nu-l are, să-l cumpere.

Și s'a scurs multă vreme și zile mândre, cu soare, și altele cu nori și cu vânt au trecut, una după alta, de uitaseră buruenile groaza de demult, că asta-i bucuria vieții : de nu s'ar uita năcazurile și zilele amărate, traiul ar fi din cale afară de greu. Da așa vin lucrurile că năcazurile de eri îți par curată poveste astăzi.

Și iacă într'o zi neașteptată se apropie de ogor doi bătrâni blajini, pășind agale, unul pe lângă boi, și altul la coarnele plugului, cu vorbe cuminți și indemn părintesc : Hai boulenii tatii, hai !

Și buruenile toate se uitau cu nepăsare la moșnegi și cu nădejde la Drobul care acum stă incremenit ca'n fața morții. Și zice-o vorbă din bătrâni că de bucurie mare să nu te bucuri și de scârbă mare să nu te scârbești că toate se 'ntorc. Și așa a fost și cu buruenile noastre.

— Da ce-i Drobule, ce ai ? îl întreabă la olaltă buruenile mirate.

— Ia amu s'a încheet și cu noi. Uitați-vă la moartea noastră—și drobul a arătat cu jele mare bătrânii blajini ce vin agale-agale unul pe lângă boi și altul la coarnele plugului....

— Ce spui tu, zice Sadul, apoi dacă flăcăii cei vânjoși și plini

de viață nu ne-au putut aduce nici-o vătămare, apoi căzăturile acestea care deabia se târâe, au să ne poată pricinui vre-un rău.

— Iacă aceștia au să ne doboare. Ei știu cum să ice lucrurile și au cumpăneală și răbdare și cu răbdarea lor ne scot rădăcinele la soare și până să-i îngropăm sub rădăcinele noastre, ne îngroapă ei pe noi!

— Și au purces moșnegii încet, încet și și-au îndemnat liniștit bo-
ulenii și când aninau plugul în rădăcini, îl scoteau mai în față ori îl mutau
mai înlături și puțin câte puțin au răsturnat la pământ toate burucenile
dinpreună cu Sadul și cu Drobul, care fuseseră atâta vreme, stăpânitori
a tot puternici, și fără teamă.

*De-ar avea tinerii mîntea bătrînilor și bătrîinii puterea tinerilor, ar trăi
lumea mai binz și mai ușor.*

După spusele lui C. Frățian din
Zorleni (Tutova)

L. Mrejeriu

2.—Dragostea de mamă și cea de nevastă.

A fost odată ca nici odată, că dacă n'ar fi, nu s'ar povesti.

A fost odată o femeie văduvă care a avut numai un fecior după
sufletul ei. Stînd ei într'o sară la foc de vorbă, haba pe care o ardea
focul—ce-i veni în gând ca să cerce pe feciorul ei și zise: *dabă* mă, băete,
muică, cum se zice la țară, eu te-am făcut, te-am crescut și te-am in-
surat, mai în sfârșit nu mai ai nici un habar de nimeni, decât de Dum-
nezeu, să-mi spui și mie două vorbe: cine ți-e mai dragă: eu, sau fe-
meia?

— Eu nu pot să vă spui, zise băiatul, decât iar două vorbe: tu,
mamă, îmi ești dragă ca focul iarna și femeia mea mi-e dragă ca mierea.

Mumă-sa, atunci, când a auzit așa, s'a supărat; dar el, dac'a vă-
zut așa, a tăcut.

Intr'una din zile mumă-sa a plecat de dimineață la tămâiat. Eră
un ger de crapau pietrele....

Ea când veni acasă trase deadreptul la foc, iar fiu-seu îi eși ina-
inte cu o strachină cu miere și zise:

— Na mamă, miere.

— Fugi că e mai bun focul, îi răspunse mumă-sa, văzând tocmai
atunci că i-i mai dragă ea.

Trecui prin iesle și nu mai este.

Dela Mihail al lui Pătrăneală (P. P. Mirea) din Satul Nou com. Catancele, Dolj.

St. St. Tutescu

CANTECE BĂTRINEȘTI

1.—Codreanu și mocanul

.....Da' acușa în-de-sară
 Bea Codreanu 'n pivnicioară
 Cu plôscuța mititeă
 De cinci vedre și-o ocă,
*Tuma*¹⁾ 'n fund se răsullă.
 Afară când îmi ieșea,
 Iaca un mocan trecea,
 C'un cal pag alătura.
 Codreanu mi se puneă
 Și din gură mi-l striga :
 — Măi, tu frate, măi mocane,
 Nu ți-i pagul de vânzare ?
 Ori ții de preschimbare,
 Să-ți dau călușei
 De-ai mei ;
 Să-ți dau unul, să-ți dau doi,
 Să-ți dau patruzeci și doi,
 Tot vestiți și tot de soiu,
 Herghelia laudată,
 Ce-o cunoaște țara toată.
 Dar mocanul c'ascultă,
 Și din graiu îi răspundea :
 — Măi voinice moldovene,
 Măi, tu frate, măi Codrene,
 Nu mi-i calul de schimbare,
 Și nu mi-i nici de vânzare ;
 Ba gândindu-mă mai bine,
 Ți l'oiu vinde pentru tine ;
 Și mi-i prețul lui cam mare
 Și tu n'ai multe parale.
 Iar Codreanu c'ascultă
 Și la dânsul că strigă :
 — Mă, tu stăi, măi tu mocane
 Nu-ți fie graba prea mare
 Ia 'ntoarce-te înapoi,
 Să ne tocim amândoi.

Mocanul că se'ntorceă,
 În ogradă că intră,
 La tocmeală se luă
 Zi de vară
 Până 'n sară,
 Dar Codreanu ce-mi făcea ?
 De chimir se deslegă.
 Dar mocanul ce făcea ?
 Gluga jos că și-o puneă
 Și cu galbeni și-o umpleă,
 Mocanul se mulțameă.
 Dar Codreanu ce-mi ziceă ?
 — Măi mocane,
 Măi *avane*²⁾
 Datu-ți-am și ți-oiu mai tă,
 Pagul 'vreu a-ți încercă ;
 Să-ți încălec pe pagul,
 Ca să-i văd și umbletul.
 Codrean' pagu 'ncălecă,
 Dar mocanul ce-mi făcică ?
 Porțile că deschideă,
 Codrean afară ieșică,
 Pe pagu-l infierbântă,
 Peste ziduri că-mi săreă,
 Mocan rămâneă,
 Plângea ;
 Dar de urmă ce-mi făcea ?
 Inapoi că se'ntorceă,
 Grajd de peatră descuiă,
 Mama pagului luă,
 Șaua pe dânsa puneă,
 Pe dânsa încălecă,
 După Codrean se luă,
 Pe Codrean mai să-l ajungă,
 Cale mare, cale lungă.
 Și din gură îi strigă :

1) *Tuma* = tocmai.2) *Avan* = alurisit, rău ; priceput.

— O-leo-leo, nu fii așa :
 Implinește-ți cuvântu,
 Stăi de-mi plătește pagù,
 Că mi-i pagul boier-sc,
 Și m'apucă să-l plătesc,
 Frică mi-i să n'o pățesc.
 Dar Codreanu ce-i zicea ?

— Măi mocane,
 Măi avane,

Intoarce-te innapoi,
 Să fim buni frați amândoi.

Mocan rămâneà,
 Plângea,

Dar pe urmă ce făcea ?
 După Codrean se luà,
 Cale mare, cale lungă,
 Pe Codrean stă să-l ajungă.
 Iar dacă mi-l ajungeà,
 La dânsul din graiu grăia :

— Măi, tu frate, măi Codrene,
 Hoțomane Moldovene,
 Stai de-mi plătește pagù,
 Și'implinește-ți cuvântu,
 Că mi-i pagul boieresc
 Și m'apucă să-l plătesc,
 Frică mi-i să n'o pățesc.
 Dar Codreanu ce-i zicea ?

— Măi mocane,
 Măi avane,

Intoarce-te înapoi
 Să fim buni frați amândoi.
 Io-s voinic, tu ești bătrân,
 Ți-or rămâne toți pe drum.
 Azi îi azi și mâni prin zori,
 Te-or jeli cei trei feciori.
 Iară mâni pe vremea asta,
 Mi te-a jeli și nevasta.
 Te-or jeli neamurile,
 Impănând pădurilè.

Mocan rămâneà,

Plângeà,

Dar pe urmă ce-mi făcea ?
 După Codrean iar plecà,
 Cale mare, cale lungă,
 Pe Codrean stă să-l ajungă ;
 Și mi-l lasă să s'ascunză
 Și'n pădure să s'afunză^{*)}
 Dar Codreanu ce făcea ?

Înainte tot zoreà,
 Într'o poean'ajungeà,
 După căl descălecà
 Și pe iarbă se culcă.
 Puse mâna'n chimeraș
 Și mi-ș scoate-un fluieraș

Și cântà,
 Măre cântà,
 Poianà
 Că răsună.

Și mocanul ascultà.

Și cinsteà
 Măre cinsteà,
 Ploscuță
 Cea mititeà,

De cinci vedre și-o ocà.
 Trupul i se'ngreuià,
 Somnul că mi-l cuprindea ;
 Plosca căpătăiu puneà,
 Și-adormi'n poean' așa.

Dar mocanul,

Dar avanul,

Pe Codrean că mi-l cătă,
 De găsit că mi-l găseà,
 Mâna pe el că puneà,
 Binișor că mi-l legà,
 Pe căluș l'încălecà
 Și'napoi drum că-și făcea,
 Într'o (?) pe a drumului,
 La târgul Divanului,
 Tocma'n târgul dela Eși,
 Unde-i Vodă-Ilieș,

*) Afunsă — infunde.

Și nu-i Vodă, și'mpărat
 Mare, cum nu s'a aflat.
 Impăratul de-l vedea,
 Pe divan că-l aducea,
     L'aducea,
     Și-l așeză,
 Până somnul ce-și făcea.
 Când Codrean mi se sculă,
 Impăratul porunceă,
 De spălat că-i aducea,
 Un ciubuc că-i aprindea,
 Și cafeaua 'n ceașcă-i dă.
 Mocanul față s'afli,
 Incepu 'mpăratu-așu,
 Cu graiu aspru-a cuvântă,
 Pe mocan mi-l cerceta,

Din greu că mi-l cercetă,
 Din palme că mi-l umflă
 Până când mi-l mistuiă,
 Pe Codrean mi-l slobozia
 Iar Codreanu că-mi strigă:
 — Să trăești, Măria Ta.
 Mâna pe pag că puneă,
 Cu șaua că-l înșeuă,
 Din fugă-l încălecă
     Și plecă,
     Unde plecă?
 Tocma'n târg la Chișinău,
 De pe unde sunt și eu.

(Auzită dela bătrânul Vasile Dobre din
 Țepu Tecuciului.

Tudor Pamfile.

BOALE OMENEȘTI, LEACURI ȘI DESCÂNTECE

1.—De muma pădurii.

Tu muma pădurii,
 Tu păduroiule,
 Cu vacile vii,
 Cu vacile te duçi,
 Dela (cutare) să fugi.

Se descântă în apă neînceptută cu lumânărică, cu lemn de alun
 și la ușă, cu toporul.

Dela răp. Ioana N. Nedelcu, din Cătanc-Dolj de 99 de ani.

2.—De deocheat.

Pășărică *ghiocică*,
 Sări ici, sări colea,
 Sări în vârf de măciucel,
 Măciucelul se aprinse
 Dete o ploaie și mi-l stânse.

De 3 ori se descântă în apă neînceptută cu un fir de busuioc și
 mătură și-i dai bolnavului să bea. Urmează apoi:

La cap de deocheat:
 De-o fi de muere,

De-o fi de fată mare,
Să-i plesnească țâțele ;
De-a fi de om,
Să-i plesnească boașele.

Dela aceeași Ioana Nedelcu din Catanc.

St. St. Tuțescu

3—**De șarpe** (De 3 ori)

S'a suit *Gargălu* într'un alun:
Alunul s'a uscat, _
Și Gargălu a crăpat.
Și cutare s'a desumflat,
Și a rămas curat, luminat,
Cum D-zeu l'a lăsat.

Se descântă astfel : Din momentul în care i-a spus să descânte, baba nu se mișcă de loc din locul acela, în care i-a spus, ci acolo trebuie să-i aducă apă și o crânguță de alun.

Hristian N. Țapu

4. **Rast.**

De *rast*, care se mai cheamă și *treăpăd* ori *de inimă*, la copii mici, e bine să le faci *legătură* cu castravete bătrân, copt în spuză și răcit apoi, iar pe deasupra presărat cu piatră acră.

Altă *legătură* se face în chipul următor : se ferbe floare de tran-dafir și în fiertură se strică câteva ouă, turnându-se apoi și puțintel oțet. *Legătura* se înfășoară peste buric.

Altă *legătură*, tot la copii mici, se face din cărămidă roșie, pisată mărunțel și amestecată cu miere.

5. **De dat.**

Se face o *legătură* din : cimbru fierț în borș și zama îngroșată cu miez de pâne.

6. **De lespede.**

Când ai lespede la inimă, faci o *legătură* cu sfeclă, morcov, ricide și pătrunjel, toate rase pe răzătoare. Peste ele se pune două ouă cu coajă cu tot, turnându-se apoi încă un pahar de oțet, unul de unt-delemn și altul de borș. Punând acestea bine amestecate la lingurice, te uiți unde-i soarele, iar a doua zi de dimineață, pe aceeași vreme, te deslegi.

Culese din Țepu Tecuciului de

Tudor Pamfile.

Călări pe 6 juncani,
 Cu coamele cărunte,
 Cu frâe zugrăvite,
 Cu potcoave custerite
 Și pornirăm și venirăm
 Pe crângul cerului,
 Pe lumina stelelor,
 Pe aburii vântului,
 Pe curgerea apelor,
 Din conac în conac,
 Cu caii de olac,
 Până la al domniilor voastre prag.
 Și am venit cu târnăcoape de ar-
 [gint,
 Să scoatem florica din pământ,
 S'o scoatem cu tot cu rădăcină,
 S'o ducem la al nostru tânăr îm-
 [părat în grădină.

Peste munți cărunți
 La al domniilor voastre curți,
 Acolo să inflorească,
 Acolo să odrăslească
 Și să nu se ofilească,
 Părinții să-și pomenească.
 Socri mari!
 Dacă credeți că noi suntem nis-
 [cai tâlhari,

Poftim că avem *ferban**)
 Cu pecete dela împărăție.
 Cine știe carte *litinească*
 Adă-l să ni-l cetească;
 Cine nu știe,
 Să nu vie,
 Ci ca de foc să se păzească,
 C'apoi și domniilor voastre
 Vi s'or tăie urechile din partea
 [noastră.

Socri mari ascultați
 Și'n urechi băgați.

Că noi nu suntem niscăi murari beți
 Ca să descălecăm în scaeți,
 Nici ciobani dela oi,
 Ca să descălecăm prin noroi.
 Nouă să ne așterneți covoare
 Și să descălecăm în pridvoare :
 Sau să ne dați scaune de-argint,
 Ca să descălicăm pe pământ.
 Și la caii noștri să le dați fân
 [ghizdee

Fânișor cu flori
 Cosit de două fete surori,
 În zile de sărbători,
 Din noaptea lui sf. Gheorghe ;
 Cu rouă neluată,
 Cu florile nescuturate ;
 Caii noștri să mănânce
 Și din capete să nu miște,
 Caii noștri să bea
 Și din capete să nu dea.
 Și la frăele cailor să ne legați
 Câte-o năfrâmioară.
 Ca mulțemită colacilor ;
 Și nouă să ne dați doi colăcei
 Implețiți și frumușei.
 C'o mână să-i luăm
 Și cu una să-i dăm
 Ca să nu cumva să ne înșelăm.
 Când caii din capete vor da,
 Năfrămile vor salta.
 Și tânărul nostru împărat s'a bu-
 [curat,
 Că i-am făcut slujba cu adevărat.
 Lăsați-ne încetul cu încetul
 Să ne dăm seamă cu dreptul.
 Răspunsul nostru este :
 Șase pahare de vin,
 Șase naframe de in,
 Cusute cu fluturi și cu arnici

*) Poate *firmău*, bilet de identitate ; și'a fi vechiul *peciu*, învoire de a se căsători.

De care sunt pe la dumnevoastră
 [pe aici.
 Fie și de mătasă,
 Numai să fie dela cinstita mireasă,
 Dela dumnevoastră din casă.
 Să nu fie dela vre-o vecină,
 Să pățim vre-o rușine,
 C'apoi atunci ni-a fi rușinea noa-
 [stră
 Și ocară dumnevoastră
 Socri mari ascultați
 Și'n urechi bagați :
 Cum va da soare'n desară
 Mare oaste vă impresoară :
 Două sute grăniceri,
 O sută feciori de boeri,
 Ceilalți mai mari,
 Toți feciori de ghinărari,
 Cu mânicele suflecate,
 Scobiți în măsele,
 Socrii mari, pentru oastele sale,
 Pregătiți șuri cu fân,
 Buși cu vin,
 Boi grași,
 Claponăși,
 Vaci lăptoase
 Și copile frumoase.
 Ca să stee cu al nostru imparat
 [la masă,
 Lărgiți casa,
 Intindeți masa
 Că mai stau câte un rând pe la
 [spate
 Cu gurile cascade.
 Și un rând pe dinainte
 Cu gurile potrivite.
 Să-mi dați o strachină cu perje
 [uscate,
 Să asvârlim prin cele guri cascade
 Și v'o câteva poame,
 Să dăm la cele cucoane ;

Să-mi dați și vre-o câți-va căței
 [de usturoi,
 Să dăm pe la iști ciocoi—
 Fiind-că i-am poftit la noi.
 Iar pentru socrii mari
 Să-mi dați un buduroi cu lapte
 [bătut,
 Să le turnăm la socrii cei mari
 [pe gât,
 Să facă burta dobă
 Să se suie după sobă
 Să stee cu iepurii de vorbă.
 Munți 'nalți luminoși,
 Socri mari bine v'am găsit sănă-
 [toși !
 Ia poftim iastă broască țestoasă ¹⁾
 Pe o parte lată,
 La șezut cracanată,
 Poftim s-o sărutați odată,
 Da să nu sărutați prea tare,
 Că și căciula din cap vă sare,
 Că asta nu-i apă de baltă
 Ca să fie toată baba bală ;
 Aista-i vin dela Odobești
 Cum bei, cum te veselești !
 Amin, amin
 C'un păhăruț de vin,
 Să ne fie cuvântul de plin.
 Noi conăcăria am închinat
 Și colăcelul ni-am luat.
 Socri mari să dați
 Opt boi și șapte vaci
 Și să rabzi și să taci
 Că nu-i dela noi începutul
 Și-i de când s-o urzit ceriul și
 [pământul.

(Auzită dela soldatul frunțaș N. Vrăncianu din Reg. 8-a de linie, de loc din ținutul Botoșani com. Trusești în manevre la 23 Septembrie 1890, de

M. Lupescu.

1) Ploscă.

C A N T E C E

1.—*Răsai lună de-cu seară,
Să mă duc la puica iară.
Ori răsari, nu-i răsări,
Eu la puic' oiu nimeri,
Fie glod și fie tină,
Eu mă duc ca cu lumină.
Fie glodul cât casă
Eu la dansa oi imblă.*

(Mirodana)

2.—*Cărărușă lungă'n jos,
Ești fudul că ești frumos.
Da eu nu m-oi fuduli
Că încă și mai frumoasă oi fi.*

(Prichelea)

3.—*Măi loane, măi loane,
Ce mai fac oile tale?
Ia mai pier și mai rămân
Și sămânța tot le țin.*

(Prichelea)

4.—*Du-te dor la cel izvor
Și mi-l scoală pe Ion.
Du-te dor la fântâniță
Și mi-l scoală pe Giorgică.
Da Giorgică nu i de țâță
Ca să-l scol dela fântâniță.
Și Ion nu-i de domn
Ca să-l scol dela izvor.*

(Mirodana)

5.—*Frunză verde de orez
Asta-i nuntă, nu-i priveci.*

(Ileana Cotos)

6.—*Frunză verde de omag
A dracului foame trag,
Pentru-un om care mi-i drag.*

7.—*Frunză verde frunzuleană,
Scumpu-i pasul de vădană.*

8.—*Pe pădure rară'n jos
Trece badea cel frumos
Cu căruța Radului
Cu caii împăratului.
Când pășă, pana-i clătea,
Ochi și gura îi rădea.
Și sprincenele-amândouă
Pe mine mă bagă n boale.*

9.—*Sară bună ne-aș, luă,
Nu mă'ndur de dumneta,
Că ți-i dulce guriță.*

10.—*Du-te dor și iară vină
Și tocmea inima în mine.*

(Dela Ileana Cotos)

D. Dan.

11.—*Bate vântul mări bate,
Bate vântul peste munte
Și-aminoasă-a doruri multe,
Bate vântul vălurele
Și-aminoas' a dor și-a jele
Dela locurile mele.
Ardă-mi-te-ar focul Jii,
De trei ori te ocolii,
Ce cătâi nu mai găsii:
Cătâi șiruri de mărgelă,
Și papuci cu găurele,
Cum îi plac puicuții mele.*

Auzit dela Vârvara Harțapuc
Crucea-(Suceava)

12.—*Frunză verde și ună
Cine-a zis întâi doină
Mânca-i-ar casa temnița*

Și hodina ulița.

*Fie-i casa tot pustie,
Și femeea 'n văduvie,
Copii mici pe lângă vatră
Să nu știe cini-li-i tată ;
Copii mici în legănuș,
Să nu ști cini li-i tătuf*

Auzit dela Ioana Cojocariu
Crucea (Suceava)

13.—*Frunză verde ca nucă,
Unde șade urâtă,
Mult îi negru pământu ;
Foaie verde ca nalba,
Unde șede dragostea
Mult îi verde pajiștea ;
Frunză verde de agud
De cât traiul cu urât,
Mai bine moarte'n pământ ;
Decât traiul cu năcaz,
Mai bine moarte 'ntr'un iaz.*

Auzit dela Ruxanda Nicolau
Cotrăgaș (Suceava)

14.—*Frunză verde de mălai,
De tinerel mă'nsurai,
Tinerică mi-o luai,
De-o sută cincizesi de ai,
Nu poate roade malai,
Numai ghindă dacă-i dai,
Și-aceia de-o mestecai ;
Iar când iese în ocol
Vitele se strâng posmol¹⁾
Socotesc că-i boala lor.
Numai un vișel bălțat,
Cu curmeiu de gât legat,
Tot s'a tras pân' ce-a scăpat
Și-a fugit pân' ce-a crăpat.*

Auzit dela G. Niga din Fun-
dul Moldovii (Bucovina)

15.—*Frunză verde matostat
Tinerel m'am însurat
Am luat fată de bogat
Cu vacă și cu mánzat ;
Am dat vaca pe țásut
Și mánzatul pe cusut,
Brava-i gazdă m'am făcut !
(Auzit dela G. Niga (Bucovina)*

16.—*Cine n'are dor pe vale,
Nu ști luna când răsare,
Nici noaptea cătu-i de mare ;
Cine n'are dor pe luncă,
Nici noaptea cătu-i de lungă.
Tot mă muștră cucușu,
De ce n'am glas ca dânsu
Cum oiul avea glas de cuc
Dacă plâng pân' ce mă culc!
Auzit delu G. Niga (Bucovina)*

L. Mrejeriu

17.—*Frunzuliță de leala
Nici o boală nu e grea
Ca dorul și dragostea.
Rele-s doamne frigur'li
Mai rele-s dragostili.
Frigurile te bășică,
Dragostili te usucă.
De friguri zaci și te scoli,
De dragoste zaci și mori.
Că dragostea-i lucru mare,
Te face să mori de foame,
Că n'ai poftă la mâncare,
Nici odihnă la culcare.
Și iar verde samulastră,
De dragostea femească,
Dumnezeu să te ferească !
Te bagă 'n boală cănească,
Te usucă ca pe iască !*

1) grămadă

18.—*Dorule, arde-te-ar focu,
Mi-ai făcut fața ca socu¹⁾,
Și inima ca duhotu²⁾
Dorule arde-te-ar para,
Mi-ai făcut fața ca ceara,
Și inima ca cicoarea,
Limba'n gură ca cerneala !*

19.—*Frunză verde bobnăut
Toate trec, toate se duc,
Toate rămân la pământ,
Ce-am iubit nu pot să uit !
Parc'a fost cu jurământ
Până m'o băgă 'n pământ,
Eu pe mândra să n'o uit !*

20.—*Frunzuliță samulastră,
Puică dragostele noastre,
Au rămas pustii pe coaste,
Să le vezi, nu le-ai cunoaște.*

21.—*Frunză verde vioreă,
Fă nevasťascultă 'ncoa :
Când o fi la moartea mea
Să-mi chemi tu ibovnica,
Să-mi fie lumânarea,
Să mor cu ochii la ea !
Iară după moartea mea,
Tu să nu te cerși cu ea,
Las'o 'n pace saraca,
Nu-i mai amări viața
C'am trăit bine cu ea.*

*Să mă duci cu șapte popi
Și știi unde să mă 'ngropi ?
—In poarta biserici
Unde trec nevestili
Și aprinde făclile,*

*Să le văd luminile³⁾
Că mi-au scurtat zilele.*

(Auzite in Goleștii-Badii Muscel,
dela Ion Trăistaru)

Culese de **D. Mihalache**

22.—*Sub poale de colnicel,
S'a ivit un voinicel,
Cu poturi, cu cojocel
Cu cușma creață de miel,
Dă-mă, maică după el.
—Draga mamei, nu te duce,
C'aista-i lancu-Jianul,
Iubește fete cu anul;
Câte fete-au fost pe Jii,
Toate-au rămas cu copii,
Dar o copilă ca tine
Să rămâi ca nime'n lume !*

23.—*Foaie verde castravete,
Sub poale de codru verde
O zare de foc se vede;
Nu știu zare-î,
Ori foc mare-î
Ori pară de lumânare.
Nici nu-i zare,
Nici foc mare,
Nici pară de lumânare,
Ci-s voinici de-ai codrului,
Imprejurul focului,
C'o mieoară in frigare
Să le fie de-o gustare.*

Auzită dela Ruxanda Constantin
din Bârlad

24.—*Foaie verde stuh de baltă
Lasă vântul să mă bată
Și soarele să mă ardă
Că eu sunt cea vinovată,*

1) Neagră ca fructul socului.

2) Păcură, de unde și-a luat numele și *duholnița*, vasul în care se păstrează păcure.

3) Luminele ochilor.

Căci m'am cerut măritată,
 Să fiu de bărbat muștrată,
 Și de soacră blăstămată,
 Și de copii supărată
 Și de lume judecată.
 De cât mă făceam o fată,
 Mai bine-o stâncă de piatră;
 Mă punea la mănăstire,
 Se'nchină lumea la mine.
 De cât mama mă făcea,
 Mai bine gătu-mi rupea
 Și mă trântea în pământ
 Și n'eră să mă frământ.
 De cât mă făceam o fată,
 Mai bine eram o piatră,
 Și mă punea la fântână,
 Și mă numeam apă bună.
 Apă bună și mai rece,
 Cine bea de doru-i trece ;
 Apă bună și mai bună
 Mă chem floare din grădină.

Auzit dela Anica Blanaru
 din Bârlad

Culese de **S. Manole**

25.—Și-am zis verde leuștean,
 Uite-al dracului oltean,
 Cum îmi trage coasa 'n deal
 Și cosește leuștean.
 Leuștean, cine te-a pus ?
 —Marița care s'a dus,
 N'a lăsat nici un răspuns.

26.—La vale, țafă, la vale,
 C'a făcut mazărea floare
 Și fasolea păstăcioare.
 Hai, țafșo, la hărăgit,
 Amândoi să hărăgim.
 Amândoi să ne iubim ;
 Cu haragii de mărar,
 Ca să viu și eu mai rar.

27.—Geme codrul, geme,
 Geme că i-i rău,
 Că-l plouă mereu ;
 Il plouă de-l varsă,
 Codrului nu-i pasă ;
 Sus i-i frunza deasă,
 Jos i-i umbra groasă,
 De flăcăi aleasă.
 Pe la miez de noapte,
 Ce frunză se bate ?
 Frunza bradului
 Și cu-a teiului !
 Hai teiule, hai,
 Cum om să te taiu,
 C'un topor tăios,
 C'un flăcău frumos ;
 C'o bardă tăioasă,
 C'o fată frumoasă,
 Să te feșuesc,
 Să te zugrăvesc,
 Să te fac icoană....

28.—Foaie verde sălcioară,
 La Ploești pe mărgioară,
 La casa cu trestioară,
 Zace-un voinicel de boală
 Și-l păzește-o fată mare
 C'o lumânare de ceară.
 Lumânarea s'a topit,
 Puișorul n'a murit.
 Nu știu zace
 Ori se face,
 Că gurița nu-i mai tace
 —Zăci, puiule, ori te scoală
 Ori îmi dă și mie boală
 Să zăcem pe prisp'afară,
 Să ne bată vânt de vară.
 Să zăcem alătura
 Ca doi pui de turlureă.
 Unul shoară și se duce,
 Unul rămâne și plânge.

*Să nu zici mâne, poimâne,
Că ți-i boala dela mine.*

29.—*Ș'am zis verde de mohor,
Cuculeț de pe răzor*

Nici n'ai milă, nici n'ai dor!

—Eu am milă, am și dor

Numai n'am aripi să sbor,

Ca să sbor pe sub pământ

La puicuța în mormânt.

Să-i pun capul pe picioare,

Să mă jălui ce mă doare.

Mă doare'n piept și'n spinare

De dorul puicuții mele.

—Cuculeț tu un' te duci?

Vara vii, vara te duci,

Mă mir iarna ce mândânci?

—Mândânc putregaiu de fag

Și beau apă dintr'un lac

Și cânt codrului cu drag.

Auzite dela Tănăsă Pricope din
Meria-Covurluiu de

N. Gh. P. Covurluianu

DATE ȘI CREDINȚE

1. Când un văduv ori o văduvă, se cunună cu altcineva, e bine ca în timpul cât le ard lumânările, să pună pe cineva să verse pe mormântul răposatei ori răposatului o cofă cu apă căci altfel, îi arde pe piept acele lumânări; turnându-se apă, ele se sting și nu-l mai frige.

2. Copilul mic se înțarcă de obicei la un an și jumătate. El n'are păcat dacă sugă țâță în zi de post ori chiar în posturile mari (postul cel mare dinaintea Paștelor și postul Sântă-Măriei, care-i rupt din postul cel mare și care odată n'a fost). Cu toate acestea dacă copilul e născut într'asă vreme că trebuie să sugă două posturi mari, el trebuie să fie înțarcat și la mai puțin de un an și jumătate, căci sugând două posturi mari, ar fi păcat.

3. Când ospătezi pe câmp și trece pe lângă tine un drumeț care te cunoaște, poștește-l numai odată și dacă nu vine lasă-l în pace; dacă nu-l cunoști, poștește-l de două ori.

5. Când ești poftit la masă de cineva când ți-i foame, e păcat dacă nu-l ascuți.

5. Femeia să nu dea chibrit ori cărbune omului care *bea tutun* că-i pică dinții.

6. Nunta-i lăsată de Dumnezeu să se facă Joia și de aceea-i mare păcat dacă se face Duminica și mai ales în celelalte zile.

Culese din Țepu Tecuciului de

Tudor Pamfile.

COLINDE

I. Colind de băiet

Cântat în seara de sfântul Vasile

*Sus pe apa Jiului,
Domn din cer,
Vin coconi d'ai Diului
Domn din cer*)
Și d'ai Diamantului
Dar 'nainte cînmî-vine?
— Vine (....) Făt-frumos
P'un cal negru mîngădios
Vine calul tot jucând,
Tot jucând și nechezând,
La părinți tot mulțumind.
Ce bun cal de'ncălicat!
Bune haine de'mbrăcat.
Calcă calu'n câmpul roșu,*

*Câmpul roșu mi'nverzește,
Voinici cai că-mi priponește.
Calcă calu'n văi adânci,
Văi adânci și apa cură (curge)
Voinici cai că mi-i incură.
Calcă calu'n piatră seacă,
Piatra seacă se'mplinește;
Voinici cai că-mi potcovește;
Cu potcoave de argint
Cum nu s'a mai pomenit!
Domn din din cer.*

Din Goleștii-Badii, Muscel.

D. Mihalache

VRĂJI ȘI FĂRMECE

1—De dragoste

Ca să fii băgat în seamă de toată lumea și să fii drag la toți, ieși o pană de păun, un fir de busuioc și-un ban de argint și descânți de trei ori în o cofiță de apă, curgătoare, neincepută. Cu apa descântată te speli pe față și-ți stropești straele. De dragoste își descântă mai cu samă fetele.

*Fugi cocoară, fugi cocor,
Eu-s ciută 'naltă, bălțată
Cu argint încălțată,
Și cu aur îmbrăcată,
Cu laț de toacă 'n grumaz,
Cu limbă de cuc în gură,
Cu ochi de păun în cap,
Cu tablă de busuioc.*

1) »Domn din cer« se zice după fiecare vers.

Unde-oiu şedea să mă vadă,
 Când oiu vorbi să m'audă;
 Cum îi ales păunul din toate penele
 Aşa să fiu eu ales din toţi boerii,
 Din toţi frunţaşii, din toţi preoţii,
 După cum îi ales argintul din toate pietrele
 Şi busuiocul din toate florile
 Aşa să fiu eu ales şi văzut
 Din toţi boerii, din toţi preoţii.

Auzit de la Ruxanda Nicolau din Cotrâgaş
 (Suceava)

L. Mrejeriu

GLUME, JITII, TĂCLALE

1—Țiganul mehenchiu

Luna lui cuptor era pe ducă. Gospodarii sfârşiseră de secrete și se pregăteau de treerat. Un român mai cuprins, își pusese în minte să pue a doua zi pe arie, dacă a fi vreme bună, iar dacă a fi vreme nouroasă, să trimată carele în pădure la nuele. Sara, după ce mânâncă toți ai casei, gospodarul trimite pe o slugă a lui,—un baroi de țigan, jupit de pe dracul—să vadă cum îi vremea, ca să rânduiască treburile pe a doua zi.

Țiganul, care știea că pe dânsul cade sarcina trebii, chibzuia cum să scape de greu. Și când îl pălește pe baragladină lenea, apoi caută soiu de soiu de meșteșuguri să-i vie la socoteală. Și cine-i mai meșter într'acestea de cât țiganul?

Iese el afară, se uită în sus și se gândește : «de zic că-i senin, mă pune să pui pe arie, de zic că-i nour; mă trimete la nuele.» Socotind el așa deodată i se luminează fața ca de un gând nimerit și se duce repede la stăpân...

— Ei, cumu-i loane ? Il întreabă gospodarul.

— Hauleu mânca-ți-aș găinele, e rău de tot.

— Da ce-i ?

— Nourele printre stele

Nici de arie,¹⁾ nici de nuele.

1) În munții Sucevei fiind vorba de carat de fân, se zice : «nici de fân, nici de nuele.»

Dacă l-o fi crezut ori ba românul, asta-i treaba lui, noi n'am apucat să-l mai întrebăm...

Dar că țiganul eră leneș și mehenchiu se vede cât de colo.

Auzit dela D-na Ruxanda Popa în Schineni (Tutova) la 27 Iulie 1908.

L. Mrejeriu.

C R O N I C Ă

* D-l Eug. Boureanu își strânge într'un volum de 104 p. douăsprezece povești versificate, cunoscute în parte din diferite reviste. Pentru că-l știm bun mănuitor de versuri, îndrăznim să-i dăm câteva sfaturi, pe cari, după chipul nostru de a'nțelege redarea producțiilor populare cu formă schimbătoare, autorul nu le cunoaște.

Povestea se poate asemăna în țesătura ei, cu un copil de țară, a cărui constituție este așa cum e și nu se poate schimba: unul e frumos, altul e urît; unul e mai voinic, altul mai slab, după cum și țesătura povestei poate fi mai meșteșugit înjghebată, sau mai stângace în peripețiile ei.

Iată un copilaș bătut de ger și de foame, frumos ca și unul crescut în puf și în bunătăți: ei samănă.

Un împărat își ucide sluga greșitoare, pe ibovnicul fetei lui; fata îl plânge și lacrimile ei se prefac în lacrămioare.

Un domn dela târg, ucide pe junele care nu s'a putut stăpâni. Fiică-sea îl iubește și strigă jurașilor neindurare iar curtea o ascultă. Iată o poveste și o nuvelă cu acelaș țesut.

Intorcându-ne la cei doi copii, să-i desbrăcăm, să le schimbăm hainele și să vedem ce vor face. Bine va sta celui cu ițari, dimineața bându-și cafeaua cu lapte? Dar celui cu pantaloni scurți, ducând vacile la apă? Firește, o nepotrivire hazlie.

Tot astfel se întâmplă și cu haina poveștilor populare, când ele sunt confecționate de unul care nu le cunoaște încă rostul și înțelesul.

În această privință d. Boureanu greșește și în loc de-o poveste ne-ar da poate foarte bine altceva, dacă n'ar fi vorba de timpurile îndepărtate și de personagiile lor.

Reproducem primele două strofe din întâia bucată: *Povestea lacrămioarei*.

În vârful munților Bucegi,
Se ridică pe-o *vatră*,
Stăpân al lor și-al țării întregi
Un vechiu castel de piatră.

Și-un Craiu bătrân, ce'n el ședea,
Avea domniei sale
Poporul ce se întindea
Spre Dunăre la vale.

Cine ar putea defini ce-i aceea, *vatră de munte* ! Și ce'nsemnează :
avea domniei sale ? Vrea să rică : *stăpânea* ?

Strofa a treia :

Comori măestre ca'n povești
 Umpleau întreaga țară
 Și case mari, împărătești
 Din vremuri se'nălțară.

Vedem o mare nepotrivire : *măestru* înseamnă *meșter*, *priceput* în
 ceva ; vedem un amănunt rău pus în ultimele două versuri.

Strofa a patra :

Iar după zidurile lor
Din nopți o mic una (?)
 Domniți cu chip fermecător
 Ascunse's totdeauna.

În strofa următoare, d. Boureanu zice că :

Frumoase fetele erau
 Ca în petreceri glume,

adică întocmai cum sunt glumele în petreceri, dar redarea nu este nici
 clară, nici îngăduită.

Mai încolo, într'un vers prea încărcat zice că

El luă baltagul la răstriști
 Ne mai știind de șagă,

ideie care n'are nici un înțeles.

La îndemnările craiului, fata nu vrea să spună numele iubitului ei.

Mi-e drag, dar cine n'o să-l spun
 Că nu îl știu eu însu-mi,
 De-accea dorul mi-l apun
 În jalea și în plânsu-mi.

este strofă greoaie, cu atâtea construcții artificiale. Traducând-o am
 avea :

Mi-e drag dar cine-i n'o să-l spun
 Că nu-l știu nici eu însu-mi,
 De-accea dorul meu mi-l indulcesc (potolesc)
 În jalea mea și'n plânsu-mi.

Tot astfel *tinerit* nu-i *tinereță* și nu se zice : *rece ca ceara*.

Mai departe fata își închipue viața dusă cu barbatul voit de ta-
 tăl său :

Și iar a prins s'alătore
 Plânsorile copila
 În vis cu el alătore
 Iar traiul dus cu sila!...

Publicarea acestei povești și mai ales în capul volumașului este
 greșită.

Limbă mai puțin forțată, cu mai multă legătură între vorbe și idei,

găsim în celelalte povești. Totuși, toate lasă cetitorului impresia mai mult a unor crâmpie pline de romantismul anumitelor vremuri și locuri.

Iată ce zice Conta relativ la aceste prefaceri :

„Poezia populară este diamantul găsit în stare de cărbune pe care încă nu l'am transformat în cristal strălucitor. Cei cari vor să-l șlefuiască, trebuie să ia bine seama, ca să-i păstreze structura lui.

„Așa-i și cu poezia populară ; ea pornește din spiritul unei națiuni și acei cari vor să scrie, trebuie să nu sacrifice fondul vibrător și plin de pasiune, pentru o formă adese ori rece și convențională“.

Eminescu și-a scris poveștile lui de mult și nici până astăzi nu i se arată ucenicli.

* A apărut **Sezătoarea** revistă de folklor, editor : *Artur Gorovei*, Folticeni, Vol. X No. 7—8 cu următorul cuprins : *A. Vasiliu* : Cum se făcea șezătoare în Tătăruși mai înainte vreme.— *A. Vasiliu* : Bocet.— *I. Moisil* : Pricolicii.— *L. Mrejeriu* : Doamne ferește de năpaste.— *D. Mihălache* : Numărătoarea Țiganilor.— *Șt. St. Tuțescu* : Sfântul Spiridon.— *T. Pamfile* : Despre un Ruginesc prins de Tataari, Târgul Slatinei, Moașa lui Hristos.— *H. Țapu* : Descânțece.— *N. Cârstea, M. Lupescu* : Cântece.

* Institutul „Minerva“ editează vol. II din operele lui Al. Odobescu în mare parte cunoscute din editura Socec.

Pe noi ne interesează mai ales următoarele articole : Cântece populare în raport cu țara, istoria și datinele românilor.— *Diochiul, Năluca, Mioara și Moș-ajunul*.— *Relațiuni despre dicționarul limbei române; Precuvântare la „Credințe, datine și moravuri ale poporului de Gr. D. Teodorescu“*. *Precuvântare la „Poveștile uncheașului sfântos de P. Ispirescu“*.— *Discurs academic asupra lui P. Ispirescu*.— *Casă, veșmintele și petrecerile țaranului român (în franțuzește)*.

* Tot în acelaș loc a apărut vol. I din Criticele d-lui Titu Maiorescu : cu acest prilej putem să citim mai mulți părerile marelui nostru critic asupra colecțiunii de poezii populare făcute de V. Alexandri.

P.

No. 2

Septembrie 1908

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

Intemeietorii : Gh. T. Chirileanu (București), Gr. N. Coatu (Banca-Tutova), Gh. A. Cosmovici (Tg. Neamt), N. L. Kostake (I ârlad), V. Costăchescu (Pleșești-Suceava), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), N. Mateescu (Diocheți Putna), D. Mihalache (Golești-Badei-Muscel), L. Mrejeriu (Zorleni-Tutova), I. V. Nestor (Praja-Tutova), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Grivița-Tutova), C. Rădulescu Codin (Priboeni-Muscel), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța) A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), St. St. Tuțescu (Catane Dofj), Al. Vasiliu (Tătăruși Suceava), I. Zota (Dorna Suceava), I. E. Torouțiu (Suceava Bucovina).

CUPRINSUL :

- N. Mateescu.**—Despina (poveste)
- L. Mrejeriu, N. L. Kostake.**—Copacul țiganului, Dece n'au călugării femeii, Urieșii (Legende și tradiții)
- A. Gorovei, și M. Lupescu.**—Afinul, Arțarul, Alămăcea, Armura-rul, Unguroanca. (Botanică populară).
- G. Mândru, L. Mrejeriu.**—Brâncă porcilor, de speriat, de deochi, (Boale la vite, leacuri și descântece)
- M. Lupescu, T. Pamfile.**—Datini și credințe.
- T. Pamfile, I. Beldie.**—Urații, iertăciune.
- L. Mrejeriu, Hr. Țapu, T. Pamfile, I. Beldie, T. Popovici.**—Cântece.
- L. Mrejeriu, M. Lupescu, T. Popovici.**—Strigături în joc.
- M. Lupescu.**—Vorbe adânci.
- L. Mrejeriu, N. I. Dumitrașcu-Reni, I. G. Cioreșcu.** Cum crește Prutul, Nimereala țigăncască, Sfat iepuresc, O pă-căleală a țiganilor (glume, jiti, taclale).
- M. Lupescu.**—O samă de cuvinte.
- P. M.**—Cronica.

REDACȚIA :

T. Pamfile, Str. Stefan cel Mare 157

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Gara Zerleni (Tutova)

— B A R L A D —

EXEMPLARUL :

In țară . . . . . 40 bani
 In străinătate . . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL :

In țară . . . . . 5 lei
 In străinătate . . . . . 6 „

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

NOTĂ : Persoanele cărora li s'a trimis revista și nu vor s'o primească, sunt rugați a înapoia numerele 1 și 2.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regulat la fiecare zi întâi a luni. Deocamdată, numărul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind de 5 lei pe an, trebuie trimis înainte, întreg sau câte jumătate la vremea convenită.

Articolele, culegerile și orice corespundează privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora li se vor cuveni dări de seamă se vor trimite la redacție, tipografia G. V. Munteanu, str. Stefan cel Mare No. 157, Bârlad.

Cererile și achitățile de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimite studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeele trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc. vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerii va fi arătat cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'au făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimitere, spre a nu fi înapoiată.

Lucrări cu semnături nelevărate nu se publică.

Dela frații învățători și preoți așteptăm material bogat și ales. Ar fi mare păcat să lăsăm să se piardă știința și simțirea poporului odată cu bătrânii sîțoși și cu babele care încheagă apele.

Deci, și aice, să punăm umărul grabnic și bărbătește ca să putem lăsa viitorului icoana sufletului nostru țărănesc, de eri și de azi, până nu apucă a se preface sub înrăurirea vieții celei noi.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:
T. Pamfile, str. Stefan cel Mare 157
Bârlad

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară . . . . . 5 lei
In străinătate . . . 6 ..

POVESTI

2.— Despina

A fost odată ia'n colo, într'un sat-unde a fi fost, bine nu știu, că n'am fost acolo și cu măsura cu care am cumpărat, tot cu aceea vând, a fost un flăcău voinic, sănătos, avut, frumos și cuminte nevoie mare. Și flăcăului aceluia după ce și-a făcut armata, i-a abătut de 'nsurătoare și pace. Și voea el să se 'nsoare și să-și ieie tovarăș la greul lumii aceștiea, așa după cum a fost de la începutul lumii, cum este azi și cum va fi cât va vrea bunul Dumnezeu. Să-i fie rușine flăcăului despre asta, nici vorbă, că doar nu făcea el începutul. Și ce este mai frumos, în lumea asta, de cât o adevărată păreche de oameni?!.....

Despre toate greutățile și neînțelegerile ce vin asupra unei p'rechi de oameni în vremea traiului lor, nu-și mai bătea capul flăcăul, vorba Românului: „Toate le alegi în lume, dar soțul ori soția nu, și 'nsurătoarea ori măritișul mai merge și la noroc: dacă ai noroc, câștigi, dacă nu, nu”. În sfârșit, flăcăul căutând în colo, căutând în coace, își găsește o fată cu care să insoară. Dar fata aceea era așa de bună, cât nu pot spune, că nu mâncase nici flăcăul, nici eu nu gustasem dintr'insa ca să hotărâm aceasta; era o femeie de care nu puține a lăsat bunul D-zeu pe pământ. Cât a fost fată și la părinții ei a fost detreabă, ca să se poată mărita și să se uite cineva la dânsa; dacă s'a măritat, vorba ceea. „Ține-te până să nu te rupi, și-a arătat ea arama pe față. Căci așa-s unele fete: lustru și spoială din creștet și până în tălpi, căci se arată curate și harnice ca doar, doar or aluneca ochii cuiva asupra lor și în urmă, să te ferească Dumnezeu mai bine, să dai totul și se scapi curat. Cămeșa de pe tine a zice că-i a lor, dă-li-o și du-te 'n plata Domnului! unde a dus mutul iapa și surdul roata și numai să rămâi curat; că e mai bine sărac și curat, de cât bogat și dator.

Și flăcăul acela cîm s'a însurat, avea cară cu patru boi, plug, cal de călărie și altele, era cum se zice, om cu dare de mîină. El gîndea cã dacã se 'nsoarã, va face și mai multã avere, cã dã, va avea ajutor; credea cum se zice, cã toate pãserile cãte sboarã se mîinãncã. Dar vorba Rãmânului. „Nu-i dupã cum vrea omul și-i dupã cum vrea Domnul“ Nevasta lui, pe careo chema Despina, era o femeie care nu se putea 'ngãdui cu harbatu-su la nimic, la nici o vorbã. Cãndu-i zicea harbatu-s'o, sã nu facã cutare lucru, ea il fãcea și cãndu-i zicea sã facã cutare lucru nu-l fãcea, o osãndã și pace! Bietul bãrbat a suferit de la dãnsa: o zi, douã, nouã, crezind cã-i tãnãrã și n'are minte și cã mai pe'urmã își va mai veni la brazdã și vor trage amãndoi în jug, la carul greutãșilor pentru care se luase. Inșã mai pe urmã vãzind cã-i de nesuferit, s'a gãndit și s'a rãsgãndit ce sã facã, ce sã dreagã ca sã scape de dãnsa și pace. Vorba ceea: „La omul fãrã suflet, trebuie om fãrã lege.“ Și tot gãndindu-se el așã singur, singurel, ca un cuc, i-a venit în gãnd sã se scape de ea într'un fel; dar sã nu aibã pãcat. A înjugat cãteși patru boiii lui la plug și-a pornit la cãmp sã are. Și cãnd a pornit cu plugul, a zis el nevastei:

—Tu cu mîincare la mine, la plug, n'ai ce cãta, cã eu singur mi-oiu face o bucãțicã de mãmãligã și-oiu mãnca-o cu ce-a da Dumnezeu, cã doar n'am sã mã ingraș la muncã.

—Iei, lasã priceputule, deșteptule, i-a rãspuns ea, nu-mi mai spune mie și sã spui ficiorului lui tatu-tãu ce se facã.

Dar el îi spusese sã nu vie tocmai pentru ca sã vie, cã doar știea cã ea-i face totul tot pe dos.

Dupã asta pornind el cu boișorii lui la cãmp, a ajuns acolo și s'a apucat de arat. A arat el într'o zi, toatã ziua. Sara nu s'a mai dus acasã, cã era cam departe și trebuia sã-și hrãneascã boulenii, noaptea. Și așã noaptea s'a dus cu boii ca sã-i pascã. Și pascãnd boii, n'a putut sta numai'n picioare, cã doar era și el de carne: toatã ziua, hãi, hãi, și mai stãi și noaptea'n picioare, nu se putea. Așã îmbrãcat cum era cu *chebea* ¹⁾, s'a mai pus pe iarbã pe lãngã boi, pe ici, pe colea; ba încã a și mai *așichit* ²⁾, din ochi, așã cãt ai trage cu amãnarul, și din pricina asta dimineața cãnd s'a luminat bine de ziuã *chebea* lui era așã de udã, ca și cum ai fi muiat-o în baltã și ai fi scos-o afarã. În capãtul bucãței de pãmãnt pe care-o ara, era o fãntãnã adãncã, adãncã și pãrãsitã, cã-i sãcase izvorul. Acum el își puse tot ce avea lãngã fãntãnã, cã știea cã are sã vie Despina cu mãnca și cã are sã se

1). Un fel de suman lung

2). Dormit

oprească acolo. Și ca să se scape de un așa odor de nevestă, întinse chebea plină de apă pe gura fântânii, ca să se usuce la soare. El mai știe că Despina se va pune pe chebe să se hodiească și că el îi va spune să nu se pue și ea *va face* pe dos și așa se va duce în fântână. Când a ajuns el cu brazda la capătul bucăței iaca și Despina cu mâncare ca și când ar fi fost înțeleși amândoi să se întâlnească acolo ori mai bine ca și când ar fi tras cu boghii, pentru asta. Ea viind a tras drept lângă fântână și și-a pns mâncarea jos. Cum a văzut-o el i-a zis:

—Despină, să nu cumva să te pui pe chebe, că-i udă și trebuie să se usuce de soare....

Hei asta-i, de ce? Ți-i chebea aurită, să nu mă pui pe dânsa? Haaai? Te ia dracul afurisitul!...

Și zicând așa s'a trântit pe chebe și s'a dus huștiuliuc în fundul fântânei. Vorba Românului: „Cum și-o face omul nici dracul nu i-o face“. Atunci omul văzînd că ea a căzut în fântână, uu se credea că va scăpa de dânsa; a pornit cu plugul acasă lăsînd bucata ne isprăvită. Așa s'a dus acasă, acolo a dejugat boii în ogradă, le-a dat mâncare, că ținea la dînșii, ca la ochii din cap și făcîndu-se că nu știe nimic de dânsa, a nceput a ntreba pe vecini:

—Fa Marando, ori fa Anico, da, n'ați văzut pe Despina mea? Uite leu am fost la plug și nu știu unde a fi și ce-a fi făcînd?

—Dă, nu știm ce-o fi făcînd ori unde a fi dusă.

Atunci el a tăcut din gură și n'a mai spus nimica la nimene. Nime ne nu știa nimica de dânsa, par'că intrase de vie 'n pămînt ori o 'nghi țise pămîntul, nu alta. Și lui tare-i mai părea bine, că nu se știe nimica. Și-a lăsat el treaba așa ncurcată douăzeci de zile. După douăzeci de zile a luat o funie mare, lungă și s'a dus cu dânsa la fântâna unde că-i zuse Despina: ca să vadă mai trăește ori nu. Acolo a depănat el funia cea lungă, lungă, toată *pînd* 'n fundul fântânei. Funia ceea o ținea el vîrtos cu amîndouă mânele, de capătul de afară din gura fântâne. De la o vreme, vede el că funia se clatină. Atunci i s'a făcut de frică părul în cap măciucă; le dase toate pe una și nici aceea nu era bună, cum că n a putut scăpa de Despina și că de acu, îi vai și amar de capul lui că esă din fântână și că n'a murit. Și tot gîndindu-se el așa, numai vede eșînd din fântână o dihanie, jumătate albă și jumătate neagră. El când a văzut dihania ceea așa, de speriat s'a speriat, dar și-a luat inima 'n dinți și-a ntrebat'o:

—Da, ce ești, așa urâtă?

—Da, cumu-s urâtă eu? l-a întrebat și dihania pe dânsul?

—Păi cum se fii i-a răspuns omul ceala; ia ești jumătate albă și jumătate neagră.

—Măi, omule, a zis dihania ceea, eu-s dracul.

—Iei, și dacă ești dracul parcă tare mare odor ești?

Parcă i-i frică cuiva de tine? Hăaaai? Eu nu te întreb de asta, te întreb de ce ești jumătate negru și jumătate alb?

—Păi iacă de ce i-a răspuns Ucigă-l toaca: a căzut Despina pe mine și pe partea pe care a săzut ea, am înălbit. Pentru binele care mi l'ai făcut de m'ai scăpat de ea îți mulțămesc de o mie de ori și-ți-zic și bogdaproste. Cu ce dar să te dăruiesc eu pentru binele ce mi-ai făcut?

—Nu-ți cer nimic, măi, i-o răspuns omul. Eu am încercat să videm mai trăește Despina ori nu?

—Să n'ai teamă, nici grijă, i-a răspuns ucigașul, că Despina-i moartă de zece-zile. Da, pentru bunătatea ce mi-ai făcut am să te dăruiesc cu un dar de bunii ori am să te nsoțesc c'o fată de împarat, pentru binele ce mi-ai făcut. Tu măi, omule, dacă vrei să te folosești de la mâna mea, că doar eu nu vreau să-ți fac rău ci bine, pentru bunătatea ce mi-ai făcut, să faci cum te-oiu învața eu. Și las dacă-i greși, păcatul meu se fie și să mă blastămi pe mine.

—Bine măi, i-a răspuns omul, dacă va fi de bine, te voi asculta; dacă nu, cale bună și mie și ție.

Nu suntem cununați.

—Ai bună nădejde omule, a zis, dracul că te'nvăț de bine și vreau pentru bunătatea făcută să ai binele'n toată viața ta. Iaca ce se faci; să srângi buruene de leac de pe câmp, de unde-i găsi de tot felul și se ai o traistă plină și cu ele așa la subsioară să treci pe la poarta cutărui împărat, că are o fată. Și cându-i ajuage pe acolo, să strigi cătu-i putea „Doctor bun, Doctor bun.” Că eu am să mă duc înainte la acel împarat și am se intru'n fata lui și am s-o chinuesc in așa fel de au să-i plângă și pietrele nu numai oamenii, de milă. Și împăratul are să te cîierie ca să ncerce și cu lecurile tale. Că doar și împăratul îi om ca toți oameii și are dragoste părintească pentru copila lui, ca ori și ce om de-ar vedea-o sănătoasă; și împăratu-i gata să deie tot avutul lui tot ce are până și cămeșa de pe dânsul numai și numai să-și vadă odorul lui cum a fost mai nainte. Tu să te prinzi că i-o faci sănătoasă și el ți-a plăti. Să-i faci o scăldătoare cu buruene de cele și să-i spui că din a-cele se face bine, că dacă-i veni tu eu es din ea și mă duc unde am nevoie.

Și cum au vorbit, așa au-și făcut.

1), Așa se pronunță'n popor.

Și-a umplut ceala traista de fel de fel de buruene de leac și trecând pe la poarta aceluia împărat a strigat: „Doctor bun, Doctor bun, de sculat fete mari, meșter ca mine nu se mai găsește 'ntoată lumea.“ Cum a auzit împăratul strigând așa, i-a crescut inima cât o pâne mare gândindu-se că-i va scapa fata și l-a chemat înăuntru la dânsul și i-a zis.

—Ce fel de Doctor ești tu? Cum poți, tu, scapa ori scula oamenii bolnavi de la moarte?

—Asta-i socoteala mea, mărite împărate și nu pot spune la nimene taina meșteșugului meu. Li destul, gândesc atâtă că ce spun fac.

Bine, măi, i-a răspuns împăraatul, numai de ar fi așa, cum spui tu.

—Dacă n'a fi așa, eu pun capul la mijloc. Ce crezi mărite împărate că spun minciuni?

Pe urmă a intrat el acolo unde era fata bolnavă și cum a intrat el în odaia ceea, ucigașul a eșit din ea și l-a și întrebat:

—Iei, măi, omule ai venit?

—Am venit, măi, i-a răspuns omul.

—Bine, dacă-ai venit, rămâi, tu, aici, că eu mă duc unde am nevoie.

Atunci s'a apucat el și i-a făcut o scaldătoare fetei cu buruene de acele, ce avea el. A desbracat-o 'n piele cum a făcut-o măsă și-a spălat-o și-a frecat-o bine, bine, și pe loc fata s'a cunoscut bine, ca și când i-ar fi luat cu mâna. Acum ea i-a zis:

—Îți mulțămesc omule, că în urma leacurilor ce mi-ai dat, mă simțesc mai voinică de cum am fost.

Aunci a intrat și împăratul în odaie, la fată și a întrebat-o.

—Iei scumpa mea fată, te-ai făcut ceva mai bine?

—Imi este bine, de tot tată, i-a răspuns fata.

Acum împăratul de bucurie, a chemat omul și l'a întrebat:

Ei măi omule, văd că treabă bună mi-ai făcut și mi-ai scăpat fata de la moarte. Ce-mi ceri pentru asta? Că dă, degeaba nu se poate, nici eu n'o vreau asta.

Atunci omul a glăsuțit așa:

—Ce-ți vrea, aceea mi-ți da.

Atunci împăratul a poruncit și i-a încărcat o haraba de aur cu patru boi, ș'o trăsură cu patru cai și așa l'a trimis la locul lui, de unde era el. Și așa a fost plătit, pentru treaba ce făcuse.

Când a eșit dracul din fata împăratului aceluia și l'a lăsat pe dânsul acolo, s'o lecuiască, i-a mai spus.

—Eu, să știi, tu, de acu, mă duc să mă bag în fata cutărui împărat și s'o chinuesc ca pe asta; însă tu acolo peste mine să nu vii, că

atunci es din acea fată și intru în tine și n'oiu, eși din tine și te voiu chinuei vai și amar, câte zilișoare-ii avea. Asta să ți-o ai în gând și mai multe nu. Vezi că eu ți-am făcut atâta bine și să ții socoteală.

Atunci omul i-a răspuns:

—N'am ce căuta eu, peste tine și sunt mulțămît cu darul care mi l'ai dăruit. Îți mulțămesc pentru facere de bine.

N'a trecut multă vreme și împăratul cu fata acum bolnavă, tot căutând leacuri, ca omul cu păcatul, a auzit și de omul ceala cum făcuse sănătoasă fata celuilalt împărat și care fusese bolnavă tot de aceeași boală. Atunci împăratul a și trimis om anume la omul ceala că să se ducă să-i lecuiască fata și-l făgădui cu fel de fel de daruri cu care va fi dăruit cât va trăi. Atunci omul ceala fiindu-i frică de ucigă-l toaca, ținu socoteală de sfatul dracului și nu se duse.

Dar împăratul ceala văzând că omul nu vrea să se ducă de bună voe, a dat poruncă să-l ducă legat burduf. Și l'au luat oameni împărătești fără voea lui să-l ducă la împărat. Mergând el pe drum se gândi se resgîndi cum s'o facă cum s'o dreagă ca să scape de ucigaș. Oamenii împărătești l'au dus drept în odaia unde era fata împăratului bolnavă și l'au lăsat acolo. Acum în scurt a și eșit ucigașul din fata ceea bolnavă, supărat și l'a întreat:

—Bine, măi cutare, Stan, Bran, cum l'a fi chemat, bine nu știi când am fost acolo, ce-am vorbit noi amândoi? Nu ți-am spus să nu vii peste mine aici? Haaai? vra să zică cât bine ți-am făcut eu n'ai cunoscut și nu ți-i socoteală de vorbele mele, de sfatul meu?

Bine, măi, i-a răspuns omul ucigașului: mi-ai făcut bine, mi-ai dat poruncă să nu vii aici peste tine, și-am venit; însă te rog să-mi dai voie să spun și eu, pentru ce am venit? Să mă judeci înainte și apoi să-mi ȳei capul. Iată de ce am venit; am venit de frica Despinei. Nuștiu unde să fug și să mă ascund dinnaintea ei și să nu mai dau ochi cu dânsa că a înviat și mă caută'n toate părțile.

Atunci a spus ucigașul:

—Bine măi omule, acum văd nevoia, care te-a scos din casă, da Despina unde este, îi departe de aici?

Omul i-a răspuns:

Îi aproape de aici și sosește cât de degrabă.

—Îi dacă vine ea aici, îi rău și de mine, a zis ucigașul.

—Da, așa este, i-a răspuns omul și ra să scapi fă-te ce te-i face!.

Atunci ucigașul a văzut un cuptior cu foc mare aprins și-de frica Despinei, a țîșnit în cuptiorul cu focul. Acum și omul naibei meșter, s'a repezit și i-a pus fundul la ușa cuptiorului și așa a ars ucigașul tot

în cuptorul cu focul. Și în felul acesta omul ceala a scăpat și de Despina și de ucigaș.

Acum și fata împăratului celuia s'a vindecat ca și ceaialtă fată de împărat, de mai înainte. Împăratul ca plată pentru leacul fetei i-a dăruit o haraba de galbeni trasă de patru boi ș'o trăsură cu patru cai și așa l'a dus înapoi la locul lui de unde venise.

Și-am încălecat pe-o șea și-am spus-o așa.

Auzită în 1904, Decembrie 18, de la prietinel meu N. Jurist
din com. Calieni Putna

N. Mateescu

LEGENDE ȘI TRADIȚII

1— Copacul Țiganului

Dumnezeu, milostivul, când a împărțit noroadelor bunătățile lumii aceștia, a chemat pe rând fiecare neam de oameni și le-a cercat gustul. Așa a împărțit Sfînția Sa binele, tot așa a împărțit femeile, tot așa a împărțit copacii și multe alte daruri.

Tocmai venise rândul să împărțească pomii. Noroadele strânse în cete, după neam și după limbă, așteptau să fie chemate la întrebare. Țiganul, macur că venise mai târziu, nu-l lăsa pustia de inimă să rămăie la urmă. Și-a făcut loc cu cotul și a ajuns cel d'intâi la ușă. Să temea baragladina să nu iee altul copacul cel mai frumos și mai de folos. Și-apoi când îi vorba de îndesat, las pe țigan. Nici calicul la praznic, nici vadana la pat nu se lndesă ca țiganul la pomană; și când aude de câștig, fără osteneală, țiganul, se invârte ca calicul 'n cărjă.

Și n'a așteptat mult și numai iată se deschide ușa și ingerul Domnului il cheamă înlăuntru.

Ce minunăție Doamne! Fel de fel de pomi care de care mai buni și mai de soiu! Dintre toți numai unul avea flori mândre galbene și s'a gândit țiganul în sinea lui și și-a zis: Dacă pomul acesta a înflorit întâi, trebuie să dea roade mai degrabă de cât toți pomii. Și apoi nu-l lucru prost să ai tu cele dintâi roduri...

— *Ce pom îți alegi creștine? îi zice Dumnezeu țiganului,*

— *Sărutăm dreapta, Lumânarea Ta, să-mi dai cornul.*

— *Al tău să fie.*

Și-a trecut vreme îndelungată: și-au înflorit zarzarii și merii și perii și cireșii și toți pomii, și-au dat rod și s'au copt și mâncau oamenii fel de

fel de pometuri; iar țigarul aștepta mult și bine să mănânce și el coarne și nu se mai coceau. Și după ce se gătise de copt toate pamele și se săturase lumăa de ele, s'a i copt și carnea țigarului. Ciuda lui nu era proastă.

— *Hațleu ce neam de pom mi-am luat și eu: pom-nepom: înflorește cel dintâi și se coace cel din urmă!*

Și de atunci Cornul a rămas pomul țiganului.

Vedeți că și țiganul se păcălește!

Auzită dela D-l Lupescu, Directorul orfelinatlui „Ferdinand“ din Zorleni Tutova

L. Mrejeriu

2— Dece n'au călugării femei?

Cum s'au împărțit dintru început toate darurile de trebuință omului în viață, tot așa s'au împărțit și femeile.

Și s'adunase înaintea scaunului Dumnezeirei cete multe de bărbați, de toate neamurile și de toate limbele și așteptau ceasul să-i cheme să-și aleagă femei. Unii erau mai răbdători, alții mai fără răbdare, după cum le era firea. Da la urma urmei codaș cine vrea să fie, și mai ales la o treabă ca asta? Nu-i dă mâna Românului, ori cât ar fi el de bicisnic, să rămde drept urma și să aleagă din brăcuri ¹⁾; dă, doară fie care-i om și suflă din pantece.

Cum s'o fi făcut lucrurile nu putem ști cu deamănuntul, da cel întâiu neam care o fost chemat de stăpânul lumii, să-și aleagă femei o fost Turcii.

De data asta țigarii nu s'o mai putut ținea la ușa „Lumânării Sale“ Turcii s'o arătat mai iuți și mai răsbătători.

Și era mulțime nenumărată de femei, care de care mai frumoase, mai iscusite, mai bari de giră, și mai viclene; și erau împopoțonate ²⁾ cu fel de fel de strae, care de care mai ciudate, și mai încornorate, iar o samă erau mai mult goale de cât îmbrăcate; și grăiau toate de odată: unele se batjocorezu, altele țipau, unele se stupiau, altele se vorbeau de rău, o samă puneau la cale sciu de sciu de dușmăni: care de care mai anapoda... Era colu o huială și un clocot ca 'n iad. Se vede că nici Ziditorul n'avea ce le mai face. Il îmbătrânise și pe Sfinția Sa...

Văzând Turcii atâta belșug de femei, cum sunt ei lacomi, și femeile ispititoare, și-au luat fiecare câte 3—4 femei și alții, și mai multe. Au mulțamlt lui Dumnezeu și au puzces pe la casele și gospodăriile lor. Ce le-a fi tras sufletul acasă cu mulțimea de neveste, ei știu. Noi putem să ne închipuim că dacă cel cu o femeie spăria cucoșul c'are să-l iusoare tată-său, apoi bieții Turci ce or mai fi zis?

Văzând Dumnezeu că femeile s'au imputinat, u poruncit să nu mai eie nimeni de cât câte una, cū altfel n'ajunge pentru toate limbele.

1) Rămăși, ce-i mai rău, ce rămâne după ce s'alege ce-i bun.

2) Cățite, împodobite.

Și-au intrat Românii și Țiganii și Rușii și Ungurii și Talienii și Neamții și Franțuzu și Greco și alte neamuri, de și-au luat femei.

Și spune povestea că la urmă urmei unele lifte de oameni s'au înțeles să iee câte doi trei o femeie că nu li mai ajungeau.

După ce s'o gătit de împărțit toate femeile, de nu mai rămăsese nici una de leac, iacă vin și călugării.

După cuvenitele mătane și rândueli cer și ei să li dea femei.

— Dece nu sunteți mai harnici ? le zice Atoate Făcătorul. Nu mai rămas nici picior de femeie, toate s'o luat. Umblați și voi printre ceilalți creștini și își trăi cum își putea....

Și dacă-i porunca lui D zeu ce poți să faci ?

Tragi năcazul și pace !.....

Auzit delu D-l M. Lupescu.

L. Mrejeriu.

5). Urieșii ¹⁾

În vremea de demult, trăiau prin păduri și prin munți urieși, adică oameni înalți și vărtoși. Într'una din zile, fata, unui urieș se cobori la șes. Aci dădu de niște plugari, cari arau. Fata crezând că-s jucărele, îi luă cu pluguri și cu boi cu tot și îi puse în poale; apoi se sui veselă la deal și se duse de-i arătă mâni-sa.

Maică sa încruntă din sprâncene și o dojeni ast-fel :

— Du-i iarăși de unde i-ai luat, că nu-s jucărele, ci-s oameni, care ne hrănesc și cari după vârsta noastră vor locui încă multă vreme pământul.

Fata a făcut cum i-a poruncit mă-sa. De pe atunci au pierit urieșii, și azi doar de se mai găsesc pe ici pe colo câte vr'un oșicior de al lor.

Culeasă de **Nicolae L. Kostake**

BOTANICĂ POPULARĂ

3— Afinul

Afinul e o tufușoară ce crește numai pe piscurile munților prin poene, la umbra bradului unde în liniște înfrunzește, înflorește și rodește. Face frunză lungăreață-rotundă, netedă, micuță și de culoare verde închisă.

Fructul afinului, afinele, sunt negre și dulcuși la gust. Afinii cresc în păcuri. Un tufiș de afini să zice afiniș.

1). Auzită de la Ion Venin, vier, om de peste 60 de ani, născut în com Obârșeni Jud. Tutova.

Poporul face din fructul afinilor un fel de must mult gustat— vin de afine.

În medicina populară afinile sunt întrebuințate contra pântecăriei. Pentru aceasta se face din afin și cu lăină de sămburi de masline niște turtițe, care se dau bolnavului să le mănânce.

4— Arșarul

Arșarul e un copac de pădure. Crește mare ca și carpănul și are frunze crestate pe margene: e o varietate de paltin.

Din lemnul arșarului se fac juguri pentru boi fiind că e un lemn ușor și tare. Se fac asemenea și cozi la topoare, fiind lemnul vânjos. Lemnul de arșar e bun de foc.

În popor este credința că jugurile boilor nu trebuiesc puse pe foc.

Omul, care ar îndrăzni să facă asta, când îi apeoape ceasul morții, nu-iesă sufletul până ce nu-i pune sub cap un jug de boi.

5— Alămăea

Copăcelul ce dă naștere acestui fruct nu e cunoscut de popori. Prin alămăe sau lămăe precum se zice în țara muntenească poporul nu înțelege de cât rodul alămăiului, pe care îl întrebuințază în multe lui nevoi și necazuri. Țaranul cumpără alămăea numai la nevoie; s'ar putea zice că ea prevestește un necaz în casa lui. El are și asămănarea „galbân cum îi alămăea“, ce o dă aceluși om care e cu un picior în groapă și cu unul pe pământ.

În medicina populară, alămăea are multe întrebuințări. Zama o bea țaranul când zace de inimă ori îl mănâncă ceva la inimă; cu ea face gargară când e bolnav de bolfe, sau o întrebuințază ca limonadă la bolile ce aduc ferbințală.

Alămăe mănâncă țaranul când n'are poftă de mâncare.

Coaja alămăei se pune în rachi pentru a-i da gust bun; pisată se pune și în pască ori în cozonaci.

Alămăe tăeată felii cu sineală e bună de gălbănare. Cu alămăi se împodobesc și pomii ce se fac la cei morți, și este credința în popor, că așa cum îi împodobesc, așa îi văd pe cea lume.

6— Armurarul.

Armurarul crește mare, are frunza grasă, cu creștături mari, cu ghimpi mari pe margini, ajungând uneori până la înălțimea de doi metri. Înflorește vara; floarea e stânjinie deschisă. Sămânța e neagră lătăreață,

Armurarul e singura burueană bună de leac contra unei cumplite boale de vite numită armurar. Să pisază ori să hăcue mărunț frunzele lui, să amestecă cu tărățe și să dă vitei bolnave să mânânce. Dacă vita nu-o mânâncă i se vără în gură și i se bagă în gât cu mâna.

În alte locuri frunza de armurar se ferbe în borș ori în vin și să dă vitei bolnave câte două linguri pe gât în trei zile.

Luatul armurarului nu se face cu descântece. E bine însă să fii curat când îl iei. Dacă aduce doctoria un mezin, e și mai bine.

7— Unguroanca

Unguroanca e o plantă ce crește prin păduri și pe malurile pârânelor dela poalele munților. Crește înaltă ca de-o palmă domnească, n'are frunze, hlujul e verde și în vârf are un strugure cu bobite roșii. Rădăcina în pământ, cea de partea bărbătească are forma de obraz cu mustețe, iar cele de partea femească vițișoare ca cum ar fi păr din capul unei femei.

Rădăcina plantei e bună de lipitură (lichitură), o boală care face pe om ori pe vită să slăbească de pe picioare.

Se întrebuițază așa :

Să sapă rădăcina în zile de post de un om sau o femeie *curată*¹⁾ și mai ales de copii ori babe. Înainte de a o sapa, se *sorocește* : bați 3 metane cu fața la răsărit, sapi la rădăcina unui fir puțin fără a scoate planta din pământ, pui acolo o bucățică de pâne și sare și zici :

Eu te cinstesc cu pâne și sare,

Tu să-mi dai leac mie.

Să sapă : 3, 5, 7 ori 9 fire cu tot cu rădăcină, se spală cu apă *neincepută* și să pisază. Aluatul acesta să plămădește cu vin alb vechiu, să lasă la dospit 3 zile unde-va la căldură potrivită, ș'apoi zama o bea omul bolnav ori vita câte un păhăruț, dimineața.

Omul care bea unguoancă, să umble încălțat și îmbrăcat bine și să se ferească de răceli și de umezală. Vita trebuie ținută în șură și hrănită bine.

Să face așa de 3 ori la 3 sfârșituri de lumină și scapi de lipitură.

Culese delu niște babe cu prilejul hramului dela mânăstirea Magarului din Zorleni Tutova.

A. Gorovei și M. Lupescu.

1) Curată, adică să nu fi avut relații sexuale, ori femeile să nu aibă menstruația

BOALE LA VITE LEACURI ȘI DESCÂNTECE

Brânca Porcilor

Porcul bolnav de brâncă se cunoaște prin aceea că nu mânâncă, începe să tremure și se culcă de obicei pe unde găsește gunoaie, ca să-i fie cald.

Pentru a-l scăpa de boală, facem următoarele:

Punem într'o strachină un pumn de sare pisată mărunț și turnăm peste ea o jumătate de ocă de gaz de ars în lampă. Ne pregătim apoi de o bucată de cârpă aspră: o bucată de sare de casă e foarte buuă pentru aceasta și chemăm unul sau două ajutoare, după cum e porcul de mare. Il prindem și-l punem jos și luând cu cârpa sare și gaz, îi frecăm cu putere toată parte de la soldurile de dinainte, gâtul, și capul.

Frecatul îi este de-ajuns când pielea i s'a înroșit bine, iar ochii îi par sângerăți. Scoatem apoi un cuțit tăios, retezăm cu el urechile dela jumătate și tot astfel și coada.

Sângele țâșnește, porcul se răcorește și dacă-i dăm de mâncare, se apucă de mâncat. Peste o zi ori două, el se îndreaptă de-a binele.

Leacul e bun numai, dacă apucăm boala în prapă.

G. Mândru, Institutur Balotești-Putna

8.—De speriat

Se descântă celui speriat când doarme. Descântătorul își întoarce haina pe dos și ie o mătură părăsită pe care o aprinde și o poartă de trei ori pe deasupra celui spăriet; apoi stingând mătura începe descântecul.

O eșit omul gros flotocos,
 Din casa groasă flotoaoasă,
 Cu mâni groase, flotoaoase,
 Cu picioare groase, flotoaoase,
 Cu ochii sgâiți,
 Cu dinții rânjiți,
 După... (Cutare) alergând,
 Din cap clătinând,
 Barba scuturând,
 Din picioare alergând,
 Din mâni fluturând!
 --Unde te duci tu măi om gros, flotocos,
 Din casa groasă, flotoaoasă,
 Cu mâni groase, flotoaoase,

Cu picioare groase, flotocoase,
 Cu ochii sgâiți,
 Cu dinții rânjiți,
 Barba scuturând,
 Din picioare alergând,
 Din mâni fluturând?
 —Mă duc la.. (Cutare),
 Sângele să-i beu,
 Somnul să i-l ieu,
 Carnea să-i hăcuesc,
 Fața să-i îngălbinesc.
 —Intoarce-te iuti și degrabă,
 Nu-te duce la dânsul;
 Și te du la cele șapte fete din cergi late,
 Că te-așteaptă cu mese întinse,
 Cu făclii aprinse;
 Cu vin roș te-or adăpa,
 Carne de cal ți-or da de-i mânca;
 (Cutare).... Să rămâe curat, luminat,
 Ca de D-zeu lăsat,
 Ca maica ce l-o făcut,
 Ca soarele 'n senin, amin.
 Descântecul de la mine și leacul de la
 Dumnezeu și de la Maica D-lui

Auzit de la Ruxanda Neculau Cotrăgaș (Suceava)

9.—De deochi.

Omul poate fi deochet de pădure, de iarbă, de câmp, de oameni
 ș. a. Se descântă în apă neincepută cu vârful unui cuțit; la urmă să sting
 trei cărbuni în apă și cel descântat bea de trei ori, apoi se spală la
 inimă, pe față și pe cap; Ce rămâne se aruncă pe un câne, ori la țigina
 ușii, ori pe un par. Cofa în care s'a descântat să pune o noapte să
 stee într'un par.

Se descântă așa:
 Pasăre albă codalbă,
 Crăpe ochii cui deoache,
 De-o deochet pe.... (Cutare) bărbat,
 Crăpe-i boășele,
 Curgă-i icrele;
 De l-o deochet nevastă,
 Crăpe-i țifele,

Curgă-i laptele,
 Moară-i pruncul de foame;
 De l-o deochet fată,
 Pice-i părul,
 Rămâe-i curcubăta, ¹⁾ goală;
 De l-o deochet vântul,
 Crăpe-i calul;
 De l-o deochet apa,
 Mute-i-se matca;
 De l-o deochet câmpul
 Uște-i-se iarba;
 De l-o deochet codrul,
 Pice-i, irunza.
 ....(Cutare) să rămâie gras, voios,
 Sănătos, curat lumînat,
 Cum D-zeu l'o lăsaț,
 Cum maica l'o făcut,
 Ca soarele 'n senin, amin.
 Descântecul de la mine și leacul de la D-zeu și
 de la Maica D-lui
 Auzit dela Ruxanda Nicolau Cotrâgăș (Suceava)

10.—Alt descântec de deochiu:

Se zice de 3 ori:

Trece vântul peste munte
 Dedeochiul peste frunte
 Sănătatea 'n cap ca peatră

(Să suflă de trei ori peste capul celui deochet)

Când se sting cărbunii în apă, după descântec, se ieu, aprinși câte unul, cu mâna și se zice: ista-i de deochiu, ista-i de răhnă, ista-i de mirare și de răsmirare.

Auzit de la mama: Elena Mrejeriu Cotrâgăș (Suceava)

L. Mrejeriu

CREDINȚI

7 Când plesnește pelea la unghii, fă cruce cu acul, că-ți trece.

8 Când îi vremea rea și vânt, să nu pui cloște că nu es pui.

1). Curcubăta—Capul—tidva.

9 Când se naște copilul să se învălească cu ceva de-a tată-său, ca să-i fie drag; de-l va înveli în izmene îi urât de tată-su.

10 Când copilul se naște să aibă toate gata; de-i faci în urmă pelinci e beșinos.

11 Când a murit femeea ori părinții unui flăcău se pue sub tălpi un gologan și poate juca.

12 La jidan să mânânci, da să nu dormi; la arman să dormi, da să nu mânânci. că te spurcă.

13 Când se ieu rude în căsătorie, nu merge bine treaba.

14 Cine se duce la lehuză, să fie curat, cu desăvârșire, c'apoi face copilul rofii; de cum-va nu esti curat și-te duci la lehuză și la copil să-i spui ce ai că nu se prinde boala de el.

15 Când la copil se duc femei necurate se pune sub pat o păcorniță (vasul în care se ține păcucură de uns carele).

16 Oțet nu se vinde noaptea, că se strică.

17 Oțetul nu se gustă cu gura, ci din lingură că perde puterea.

18 Ca oțetul ori borșul să fie acru, când umbli la el să torni puțin pe foc.

19 Când viței; au păduchi, cerne pe ei Luni dimineața cenușă pe dosul sitei și pică toți păduchii.

20 Când vinzi vaca să-i iei păr din frunte și din coadă că nu-ți dai norocul.

21 Când dai pânea ori pasca în cuptor, să nu grăești, căci atunci crapă Sarsailă.

22 Busuiocul, ca să fie frumos și să miroase mândru, se răsădește ori se samănă în ziua de sf. Gheorghe.

23 Când șoarecii fac cuiburi pe ciocani sus, are să fie iarna grea.

24 Nu lăsa furca culcată, că-i rău de junghiu.

Culese de **M. Lupescu.**

25—Ingroparea unui om nu-i bine să se facă Lunea.

26—Așchiile de la sicriul unui mort, să nu se puie pe foc, că nu-i bine.

27—Cine fură de la mort. sărăcește.

28—Zmeii. Se iscă câte odată svonul că în cutare loc se află un șarpe gros cât cofița. Aceste svonuri sunt pornite de cei cari vor, de pildă, să nu li se fure poama din vie ori popușoi din țarină și mai ales atunci când e lipsă prin alte părți. Acel șarpe poate să fie vr'un smeu picat cu ploile din nouri.

Unii adevăresc că chiar ei a văzut; mulți o iau drept minciună, dar și mulți o iau într'adins.

În vara lui 1905 când s'auzea despre un șarpe grozav în viile Tecucelului, din jud. Tecuciu, s'au hotărât câți-va vânători să-l impuște, dar preotul din Tecucel i-a sfătuit să s'astâmpere, să nu-i facă nici un rău. Căci șarpele acela, se prea poate să fie vr'un smeul, de care ci-că e păcat să te-atingi.

Smeii se lasă când plouă cu piatră. Așa se crede în Țepu-Tecuciu prin 1904, că picase unul în Dumbravă, o pădure mare de gârneață la mează-zi de satul meu.

Un soldat din Reg. 21 Inf. din București, îmi spunea și'mi arata chiar și locul unde stătea o femeie în București. Ia care smeul, sub chipul unei limbi de foc, se scoboară la dânsa, intră pe ușă dacă o găsia deschisă și pe ferestre, se prefăcea în om, se atingea de ea ca ori ce om, și apoi prefăcându-se tot în pară, pierea.

29. Dacă omori un câne și crezi că l'ai omorât, îl lași acolo, și nu-l mai mută într'altă parte, căci dacă-l muți, el învie din nou.

30). Feciorul să nu bărbierească pe tatal seu, că-i pacat.

Din Țepu-Tecuciu

Tudor Pamfile

27.—Urații

2.—O suflete,
căite,

Nu muta ziua 'nainte,
Ci stai de hodinește,
Tăclina ți-o pregătește
Și un mire ne-auzit
Veșnic ne mai pomenit.
(se zice după rostirea cântecului de stea).

Auzit dela V. Brehueș din T. Ocna

3.—O pricină minunată,
Di'nceput, din lumea toată,
Di'nceput și din vecie,
Precum la carte ne scrie,
Că lumea e'nșelătoare
Și foarte amăgitoare
Care'nșală și—amăgește,
Și pe toți îi prilostește.
Ales pe cei bogați foarte
Ce numai gâdesc la moarte,
Căci vorbesc din bogăție
Și se țin în semeție,
Că ei tot o să traiască,

Și lumea s'o moștenească,
Iar în cele de pe urmă
Mor întocmai ca și omul
Viața dacă li se curmă
Și bogatul ca și robul,
Căci moartea nu vrea se șitie
De averi și bogăție.

(Se zice după rostirea cântecului de stea
Auzit dela Sublocot. T. Vișineanu din
Ploești.

4.—Să vă fie de bine
La mic și la mare,
La toți câți se afla
L'astă adunare;
Poftim sănătate
La toți totdeauna
Inima întreagă
Și dragoste bună.
(Se zice după rostirea cântecului de
stea sau se folosește ca închinare cu
paharul).

Din Țepu-Tecuciu

Tudor Pamfile

3— Iertăciune ¹⁾

Ascultați d-voastră
 Cinstiți nuntași,
 Cinstiți nuni mari,
 Puținele mele cuvinte
 De rugămintे :
 Iată să roagă fiica d-voastră
 Cu plecăciune,
 Să-i dați iertăciune ;
 Și se roagă cu smerenie
 Ca să-i dați blagoslovenie !
 Că marele și puternicul D-zeu,
 Luni întâia zi
 A făcut cerul și pământul
 Și Edemul, adică raiul ;
 Marți l'a împodobit
 Cu stelele și luceferii
 Și cu toate fiarăle,
 Marea și cu tot ce este într'insa
 A făcut-o numai cu zisa.
 Mercuri l-a împodobit cu soarele
 [și cu luna
 Joi, a făcut Dumnezeu
 Pe strămoșul nostru Adam,
 Cu trupul din lut,
 Cu oasele diu peatră,
 Cu sângele din mare,
 Cu frumuseța din soare,
 După chipul și asămănarea Sfin-
 [ției Sale
 Și văzând D-zeu că nu este bine
 De-a locui omul singur în lumea
 [aceasta,
 l-a dat somn strămoșului nostru
 [Adam
 Și l'a adormit și i-a rupt o coastă
 [din stânga sa,
 Și a făcut pe strămoșa noastră
 [Eva

Tot dnpă chipul și asămănarea
 [sa.
 Și sculându-se Adam din somn
 Și văzând pe stramoșa noas-
 tră Eva pe lângă dânsul,
 A strigat cu glas mare
 — Ce este astă Doamne ?
 Domnul a răspuns :
 —Nu te spăimânta Adame,
 Că asta este os din oasele tale
 Și carne din carnea ta,
 Și se va chema ție soție ;
 Și veți fi amândoi un trup.
 Precum D-zeu i-a blagoslovit,
 Ca să se imulțescă
 Ca stelele cerului,
 Ca iarba pământului,
 Ca frunzele codrului,
 Ca nisipul mării.
 Mulți și mai mulți crescură
 Și se imulțiră
 Ca stelele cerului,
 Ca iarba pământului,
 Ca frunzele codrului,
 Ca nisipul mării,
 Până a venit vremea
 Și la acești doi tineri,
 Care șed,
 Cu genunchele plecate,
 Și fețele rușinate,
 Dumnevoastră se roagă,
 Și se roagă cu smerenle
 Să le dați blagoslovenje,
 Și se roagă cu plecăciune
 Să le dați iertăciune ,
 Să-i ertați,
 Să-i bine-cuvântați,
 Precum a bine-cuvântat D-zeu pe
 [Aron

1), Se zice la nuntă înainte de cununia religioasă.

Ori apa departe-ți-i,
Ori focul pe gheață-ți-i?

—Nici apa nu mi i departe
Da n'o fost noroc și parte;
Nici focul nu mi-i pe gheață
Da trăesc cu ră viață;
Nici soponul nu mi-i scump
Da mi-i bărbatul urât.

—De ți-i bărbatul urât,
la țărână de la mormânt
Și-i presară 'n așternut,
Că se scoala mut și surd
Și-i așterne ițele
Ca-i ie dracul mințele.

Auzită dela Ruxanda Neculau
Cotrăgași (Suceava)

34 Foaie verde mărăcine,
Arză-te focul pădure
Și toate lemnele 'n tine,
Să-mi fac drum la mănăstire
Pe dealul mănăstirii.

Auzii călugării,
Blestemându-și părinții;
Cine i-o călugărit
N'ar avea loc in pământ,
Nici o cruce la mormânt,
Că pământu-i arătare
Frică de D-zeu n'are
Nici frică și nici rușine
Nici nu să teme de mîme,
Face-m'aș călugăriță
Și nu mă 'ndur de cosițe,
De cosițe galbioare
Lasăte 'n jos pe spinare

Auzit de la Ioana Cojocariu

35 Frunzuliță de doi nuci
Să-te duci puicuță duci:
Unde-i găsi plug de cuci,
Rândunele sămănând,
Păsăruicele grăpând,

Și cioara cu traista'n spate,
Cărând la plugari bucate
—Să te duci bade mai mult.
Să te tot duci nouă țări
Să te 'nsori de nouă ori
Si să faci nouă feciori;
Celui mai mic fecioraș,
Să-i pui nume Grigoraș,
Să te poarte prin oraș,
In căruță calicească,
Lumea să te miluiască.
Să vii la bordeiul meu
Să te miluesc și eu:
C-o cămeșuică albușă,
Să știi că ți-am fost drăgață,
C'o bucată de mălai,
Făcută de nouă ai.

Auzit de la Ioana Cojocariu

36 Tot mă cere maică cere,
Tot mă cere.un cojocari:
După cojocari n'oiu merge,
Tot impunge și străpunge,
Ce-i trebui nu.i mai ajunge.
Atâta întinde o piele,
Până vede ziua stele.
Tot mă cere maică cere
Tot mă cere.un dascălaș;
După dascălaș n'oiu merege:
la colivi de la calici,
Și colaci de la săraci,
Vine vremea de culcat,
El se duce la tocat.

Tot mă cere maică cere,
Tot mă cere un plugăraș;
După plugăraș oiu mрге:
Ziua hâi și noaptea hui,
Cu punga plină de lei

Auzit dela G. Niga (Bucovina)

37 Chira lină lină,
Tânără copilă
La față frumoasă,

La sprincene trasă,
 Cu peptini, cu bolduri,
 Cu mnile 'n șolduri.
 Sita și covata,
 Cârma și lopata;
 Haide tu cu mine
 Că te-oiu purta bine.
 Harapu că vine,
 Vine să te lege,
 Cu sferi de mătasă,
 Cât mâna de groase;
 Harapu-i urât,
 Si posomdort,
 Cu solzi după cap,
 De piept găvânat.
 Și inspăimântat;
 Când te uiți la dnsul,
 Te bușește râsul.

Auzit în Crucea (Suceava) de la
 Ioana Cojocariu.

L. Mrejeriu

38.—Frunzuliță trei măslina,
 Nici o dată nu e bine
 Să-ți iei nevasta cu tine.
 Foaie verde și-o lălea,
 Cînd te-ai duce undeva,
 Și-o fi și ibovnică
 Și-i vorbi ceva cu ea,
 Și te-o vedea nevasta
 Și pricina că-i gata.

39.—Foaie verde mărăcine
 Eu plec, mindră dela tine
 Ofelit și fără de fire.
 Murgul meu drumul nu ține,
 Ce-am să mă fac, vai de mine
 Dorul meu la tîn' rămâne
 Să mi-l păstrezi, mindro, bine
 Cum m'ai pastrat și pe mine!
 Să mi-l culci în păt la tine
 Cum m'ai culcat și pe mine

să mi-l culci în patul tău,
 Unde m'am culcat și eu.

40—(Și mai) Dați copii cu gurele
 C'am gătat minciunile:
 Bagă mâna după lădă
 Scoate la minciuni grămadă;
 Bagă mâna'n secăteu
 Scoate la minciuni mereu;
 Bagă mâna pe sub pat,
 Că mai e un sac legat.

41 Verde frunză peliniță
 Draga neichii, copiliță
 D'astă vară sugeai fiță
 D'acum dai neichii guriță
 Zice maică-ta ceva
 De ce-mi dai mie gura?
 Maică-ta nimic nu zice
 Că știe că-i gura dulce

42 Foaie verde de susaiu,
 Coboară mindra pe plaiu,
 O cunosc numai pe graiu
 Că i-i graiul subțirel
 Moare neica după el!

43. Cîntă cucul și rotește
 Ca mindra cînd se gătește;
 Și răsfiră penele,
 Ca mindra sprincenele
 Din Novaci Gorj.

Hristian N. Țapu

44. Foaie verde trei lălele,
 Mă'nsurâi, luăiu muere;
 Luăiu mama mamei mele,
 Și mă 'nșelăiu, dragă vere,
 Mă bucurăiu la avere,
 Mă bucurăiu la pămînt
 Nu mă gîndiuu la urit.
 Of urtt,

Urit,
Urit,
Te prefăcuiu în argint!
In argint
Și în aramă
Și nu-mi dădai de loc samă.
Sărace argint bătut,
Cum te făcui de băut
Și-ți dădai drumul pe gl!
Și eu stau și tot mă uit!
Acu stau și mă gîndesc,
Cum s'o dau s'o nimeresc
Urita să n'o'ntălnesc,
Cum, dracul, să n'o'ntălnesc,
Cum, focul să mă păzesc,
Cum naiba să nu-i vorbesc,
Că doar cu dansa trăesc.
Cînd mă cheamă s'o privesc,
Mai, mai, mai să 'nebunesc,
Să mor să nu mai trîdesc.
Fugiți lume de pămînt,
Să nu dați peste urtî.

45. Foae verde și-o lulea,
Ascultă plînsu-mea:
Fă-mă doamne o icoană
În biserică la strană,
Cîte fete s'o 'nchină,
Pe mine m'or săruta.
Ș-a da, Domne ș'a mai da,
Să vie și mîndra mea,
Să mă sărute și ea,
Să-mi aline durerea!

De la G. Bică T. Ocna

46. Tot mă mustră măicuța
Ce beu banii cu puica.
Măicuță, nu mă mustră,
Că nu-ți beu averea ta,
Ci eu beu din punga mea
Și-oiu mai bea
Cît oiul avea,
Ș-oiu mai bea
Cît mi-a plăcea
De-a vrea punga și mîndra.
Că dacă m'oiu insura,
Tot oiul vrea,
N'oiu mai putea,

Oiu mai bea
Și n'oiu avea,
Și-a fi greu
De capul meu

Dela Dumitru lui Ștefan al Saftii din T. Ocna

47. Dorule pribeag
Ce mă faci să zac?
Dorule nătîng
Ce mă faci să plîng?
Dela un uncheș, poreclit Burlacul, din
Negrileşti-Tecuciu.

Tudor Pamfile

48 Mai lin, dorule, mai lin,
Că sunt pe pămînt strein,
De-aș fi la bîrlogul meu
Te-aș chema să vii mereu.
Cine are dor pe vale
Știe luna cînd răsare
Și noaptea cîtu-i de mare,
Cine are dor pe luncă
Știe luna cînd se culcă
Și noapte cîtu-i de lungă.
Eu am două doruri grele:
Dorul meu ș'al mîndrei mele
Dorul meu îi numai dor
Nu-l pot spune tuturor.
Am să cat pe-un oarecine
Care-l trage ca și mine.
De-ar fi dorul vînzător
Face-m'aș negușător
Dragostei sătră i-aș face
Si-aș vinde-o la cine-mi place,
Iar dorul l-aș mai ținea
Să văd cine-l va lua.

49 Auzit-am auzit
Neică neiculîșă,
Auzit-am de-o minciună
Că Mureșu-i apă bună
Cine-l bea să și cunună.
Hai să bem mîndro și noi,
Să ne luăm amîndoi ¹⁾.

Culese de Ioan C. Beldie

1) Auzite de la D. Clemențiu învățător la Stroiești Fucovina.

S'am zis verde ș'un dudău,
Tinco ce-am auzit eu ?!
Te ține mâta de rău,
Ca să nu te tubesc eu?

Tinco, spune mâni-ta,
Să 'ngrădească grădina
Nici cu pari, nici cu nuele
Numai cu vorbe de-a mele.

51 Ș'am zis verde de-un arjar.
La umbra unui stejar
Șede Lina c'un jândariu;
Și jândariu șueră
Dar Lina face-o 'ntrebare:
— Ce șueri voinice a jăle?
Ori ți-i grea arma 'nspinare?
— Nu mi-i grea arma 'nspinare
M'o ajuns un dor ș'o jale
Chiar de dorul dumitale.
Și-am zis verde merișor

Ici pe deal pe delișor
Trece o fată ș'un fecior
Dar feciorul șueră;
Iar fata face-o 'ntrebare.
— Ce șueri voinice-a jale?,
Ori ți-i grea pușca 'nspinare?
— Nu mi-i grea pușca 'n spinare
M'o ajuns un dor ș'o jale
Chiar de dorul dumitale

52 Am doi vișini înfloriți
La izvoară răsădiți
Florile s'o scutarat
De amur m'am depărtat.

53 Sub stejarul rătezat
Săde Ghiță jos culcat
Si-i cată Raruca'n cap,
Las să-i cate, nu-i păcat
Că i-o fost amurizat.
(Toate versurile de mai sus să cântă după
aceeași melodie) Culese din Grivița Tutova
de **T. Popovici**

Strigături în Joc

1— De -ași fi gros cât un buriu
Și cu barba pân' la brâu,
De dragoste tot mă țiu.

2— Pentr'un puicare mi-i drag,
Trei zile de vară fac ;
Pentru care mi-i urât,
Fac un ceas și-mi pare mult.

3 — Cum n'aș fi și eu catană,
De-ar fi pușca de tocană,
Patronașu¹⁾ plin de zamă ;
Cum n'aș fi și eu răgută,²⁾
De-ar fi pușca de cucută,
Patronașu plin de urdă.

4— Mândra-meă de peste vale,
Mi-o părut frumoasă tare ;
Când o văd în gura șurei,
Par'că văd mama pădurii,

1) Potrușu—Cartușiera.

2) Răgută—recrut.

Ași lua muchea săcurei
S'o pălesc în fundul gurei ;
Când o văd sara la pat,
Parcă văd un drac plouat,
Când o văd la foc șăzând,
Par'că văd un urs jucând.
— Vinde tată șapte boi
Și du pe toantă 'napoi.
— De-oiu vinde și doi-spre-zece
Toanta 'napoi nu mai merge.

5— Frunză verde pipigioi,
Ce am gândit că mă 'nsurăi
Și luăi fată de soiu,
Nu ca tine din gunoiu.
Și luăi fată de viță,
Nu ca tine rămășiță,
Tată-său
Luă ră la foi,
Și trei frați

Lucră la lanț,
Trei mătușe
Fac căușe,
Iar trei vere
Fac inele,
Măsa face sac de pești,
Cu-a lor neam să tot trăești!

6— Floricică naramgie
Mult îți zice lumea ție
Că tu-mi ești draguță mie.
— Lasă lumea să vorbească
Numai puiul să trăiască,
Și vișelul de sub vacă,
Și puica care mi-i dragă.

7— Lelea-i mică și-o furnică,
Și iubește de pârlește,
De aceea nu poate crește.
Auzite în Crucea (Suceava).

L. Mrejeriu

8— Bunu-i vinul bine'mi place
De parale nu-ș ce-oiu face

Eu oi u bea cât oi u putea
Ș'oiu plăti când oi u avea.

9— Bunu-i vinul nu-i ca apa
Nici friptura nu-i ca ceapa
Eu oi u bea cât oi u putea
Ș'oiu plăti când oi u avea.

10— Bunu i vinul. bine'mi place
Nu știi viei ce i-oiu face
Oiu lua sapa de coadă
Ș'oiu strânge vița gramadă.
Culese de **M. Lupescu.**

11— Hai, Joiană, valea'n sus,
Să te vând să-mi iau burnuz.
De cât oalele cu lapte,
Mai bine burnuzu'n spate.
De cât oale cu smântână,
Mai bine mănuși în mână.
(Auzit dela Ion Măcare gospodar
în Grivița).

T. Popovici

VORBE AȚDANCI

- 1) Pădurea nu se teme de cel ce încarcă mult, ci de cel ce în carcă câte puțin.
- 3) Gardul rău învață vita vicleană.
- 3) Cine se duce tare de dimineață în sat, ori ie în gură ori peste cap.
- 4) La drum, finul și lemnele beu vin, peatra și cărămida, ba.
- 5) Cu polobocul plin de vin nici odată nu stai cu carul stricat în drum
- 6) Stogul se începe dela vârv și treaba dela cap.
- 7) Ferească D-zeu de calic, când a face pomană și dracul știe.
- 8) Tivdele nu se samănă după ce cântă broaștele.
- 9) La baliga moale nu trebuie multă apă.
- 10) Câinele nu fuge de colac, ci de ciomag.
- 11) Pelea dacă o bați se îndeasă.
- 12) Cel cu căruța împinge nu împinge, da cel cu eapa, împinge de tot.

- 13) În oala acoperită nu cade gunoi.
- 14) Osul gol nici cânele nu-l roade
- 15) D-zeu dă, da 'n ocol nu închide.
- 16) Nu se mătură casa de franci, ci de gunoi.
- 17) Oaoa care nu-ș poate purta lâna dă-o la lupi.
- 18) Păcatele vechi aduc osânde noi.

Adunate de **M. Lupescu.**

GLUME, JITII, TĂCLALE

2— Cum crește Prutul.

- Noroc bun!
- Mulțămim dumitale.
- Da în cotro oameni buni?
- Ia după năcazuri. Din jos de Fălciu s'o oprit un caic cu bucate a boerului nostru; nu-i chip să megră că-i Prutul sec.
- Da-poi cu seceta asta, sacă și isvoarele apelor.
- Vezi bine.
- Și ce aveți să faceți acolo atâta amar de oameni?
- Grea treabă bădișorule!
- Il descărcați?
- Da de unde.
- Poi atunci doar de li-ți trage la vale până-ți găsi matca apei
- Mai greu!
- Nu pot pricepe ce aveți să faceți.
- Stupim în Prut, de crește și pleacă caicul!
- .....
- Să ne vedem la mândră cinste.
- Noroc și spor la stupitură.
- Vedeți..

Auzită dela D-l Haralamb Popa în Cârja (Tutova) la 5 August 1908.

L. Mrejeriu.

3— Nimereala țigănească.

Zice, niște țigani de ăia lăeți, au intrat la unul să-i cumpere vr'o caldare spartă. Pe-ala l'au fost găsit cică la foc cu capul în învrășulit într'un peșchir.

Vezi, el n'avea mustață și nici-că păr pe cap:

— Bună dimineața!... Heeee... Săraca baba de când zace!...

Da el:

— Eși afară țigane, ce?...

Atunci, bag samă că 'nțăleasă țiganul că e glas de voinic și zic de colo să-și indrepte greșala:

— Bâc, logofeteasa bâc, c'a fost brađu' de voinic!... ha! duc, Lotrean cu mustața ca de căpitan!...

...Și el de unde dracu' că n'avea păr pe cap, darmite mustață!..—

Atunci Românul, zice, dacă a auzit că-l laudă țiganul:

— la scoal' fă mătușă de cinstește ăi mușterii cu ceva.

Mătușa se sculă și le 'mproțiți ăi disagi cu vre-o două trei blide de mălai.

...Că vezi îi vorbise de mustață!...

Auzită dela Ion M. Vică din Boureni-Dolj

4— Sfat iepuresc

Iepurii s'au fost strâns la sfat.

Au pus ce-au pus la cale, când hait', văd un ogar venind cât putea 'n spre ei.

Atunci unul dintre ei :

— Iote ogarul !

Altul :

— Hai să fugim !

Și-altul :

— la stați mă, cum, noi nouă, — că nouă erau — nu putem noi să ținem piept unui ogar ?

Și-al patru-lea :

— Măi, imi vedeți voi mie mustața asta ? De fugă 'mi-a albit !

...Și-au și tulit-o că prea s'apropiase ogarul !...

(Auzită dela Ion N. Șufan, din Boureni Dolj).

N. I. Dumitrașcu-Reni

5— O păcăleală a Țiganilor

Era într'o primăvară în Sâmbăta Paștilor. Soarele lumina frumos câmpul înverzit. Pomii își legăneau ușor ramurile înmugurite de boarea călduță a unui vânticel.

Intr'o vie câți-va copii ce pășteau vacile pe delături se jucau veseli și înviorați de timpul frumos și aerul curat și călduț dătător de viață.

În capătul viei, pe un drum încurcat treceau niște lăutari cu *stromenturile*¹⁾ să cânte la o horă de Paști, într'un sat depărtat.

*Diavului*²⁾, ce li vine în minte, hai, să-i *cardie*... Și doamne, de nimic nu se burzulesc țiganii mai amarnic ca atunci când *is cardii*.

Mai întâi începe unul mai șmecher, ascuns după un rug și zice asemănând bine de tot cântecul cucului :

— Cu-cu !

Țiganii, fiind-că era și primăvară, timpul când cucul începe să cânte, și pentru că și cântecul sămăna așa de bine, au început a-și arunca stromenturile și pălăriile jos, a face cruci și mățanii de bucurie că au auzit cucul cântând.

1) Instrumentele de cântat.

2) Dia voli li se zice copiilor neastâmpărați.

3) Culese din Jud. Tutova.

Băeții, tupiți râdeau pe inăbușite de se țineau cu mânilor de pantece. Altul însă mai cu curaj strigă mai tare :

— Cucu, cârrrr!.

Țigani, nștelegând pãcãleala și rușinați amaruic de prostia lor și-au luat repede și mânios stromenturile și pãlãriile și bodogãnind cu toții și-au urmat drumul.

Unui însă mai neinjurat și mânios la culme, se întoarce cãtrã bãeți și strigã cât îi era gura de mare :

— Hatuți pliscu în bodaprostea mătii, cã repede l-ai mai schimbat !.

Ce-au rãs plodurile pãnã atunci, acu sã-i fi vãzut !

Auzitã dela Ion Cristea din Bogdana-Tutova.

I. G. Cioreseu-Bogdana.

1 -- O SAMĂ DE CUVINTE

Gãrtan— țãran necioplit, mojiç.

Postete— rachiul slab ce curge din tescovinã.

Stad— tescovina îngropatã în pãmânt din care se face rachiu

Corcaii— crenguțele netrebuitoare de pe un butuc de vie.

Melhimuri— iruri-- unsoare din untdelemn, tãmãei smirnã ș. a. a- nume fãcutã. bunã pentru tãeturi și bube.

Golomoz— moluz -- lutul cu var, cãrãmidã, nisip ș. a. de pe pãreți.

S'o posocit — i-o trecut dela sine, fãrã doctorii.

Japșã— o localitate ce samãnã cu o covatã.

Mocirlã — negurã, pãclã.

Tainișã— pivnișã mare, cu multe cotituri.

Hrubã— o pivnișã mare cu multe totituri ueziditã.

Scruchit— lãnã udatã în apã rece.

Podhodã— care de rechiziție.

Duhorcã— cada prin care trece țava ce se rãcește dela cazanul de fãcut rachiu de tescovinã.

Dam -- chileriu -- șandrama -- o micã șurã în dosul casei.

Hãrãpsi-a -- a lua singe cuiva.

Mastrahat -- hoștochinã -- tescovinã.

Țihir -- țihir -- țãbãrcã --vinul scos din tescovinã.

Zgorghini -- cacadãr -- trandafir sãibatic.

Dohotnișã— pãcornișã, vas anume în care se ține pãcura de uns carele.

Pojoaicã -- hirtia ce se pune la furcã când are caer' de fuior.

Țuc— cațã, uneltã cu care sã prind oile cu miei mici ca sã sugã

Sricnea— 1) uneltã de prins pește.

2) „ „ luat singe dela vite.

Dușag— oghial — plapumă.

A breslui — a bate pene cu petece de țol la spițele roților când joacă.

Caș — beteag de degete.

Mașorcă — zamă de tabac (tutun),

Hadăm— râncău — bou care nu-i întors bine,

Robaci— muncitori.

Corobană — un copac bătrân căzut la pământ și boștiroș (găunos) pe din lăuntru.

Sămînții — Samănă cu sămânța de cânepă.

Cuiește de **M. Lupescu.**

1 — Intrebări din popor.

La întrebările de mai jos, culse din popor, răspundă cetitorii și abonații lui „Ion Creangă” cu tâlmăcirii de ale bătrânilor ori de ale deșteptilor din sate :

- 1) Cine-o îmbătrânit pe dracu ?
- 2) Care-i cutea pe care femeile ascut cuțitul ?
- 3) Ce lucruri nu se pot ?
- 4) Ce lucruri nu trebuie să știe femeea ?
- 5) Ce lucruri te alungă din casa ta ?
- 6) Ce lucruri nu se împrumută ?
- 7) Câte soroace de însurătoare are omul ?

Spuse de Măriuca lui Gavril Prisecariu din Sputarești Suceava.

M. Lupescu.

C R O N I C Ă

* *In Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea Vol II de D. N. Iorga, aflăm, în ceea ce ne privește pe noi mai de aproape, știri asupra celor dintâi călindare scoase de M. Kogălniceanu, în anii următori lui 1842, pe când, Asachi și le scoate pe ale lui la Institutul Albinei din Buda, iar Klossius pe cele din Sibiu.*

* *In Croiova începe să apară Biblioteca folklorică. broșurile de câte 48 fețe a 25 b. E un început căruia i se cuvine sprijin cald din partea celor ce-l pot da și multă strădanie din partea celor ce vor conduce-o. Ca să ajungă acolo unde trebuie aceste cărțile trebuie impărțite pretutindeni și nu numai prin cel ce dorește să și scoată cheltuelile tiparului. O casă de librărie se va găsi desigur ca să înlesnească aceasta.*

No. 1 cuprinde cinci povestiri scrise de D. Petrea Danilescu cari și le borează în drumul păcatelor. Limba acestor povestiri este destul de ușoară și curgătoare și singura lipsă pe care o putem arăta acestei broșuri sunt

neologismele de care cei ce redau literatură populară sau scriu pentru popor, trebuie să se ferească. Așa, se putea înlocui: ora (ceas), cauză (pricină) ordin (poruncă), observă (bagă de seamă, arată) fostul inger (cel care a fost iuger) nu lasă nimic de dorit (nu se poate găsi nici o pată), explicat (lămurit) regulat, elegantă, salutară, atenție, material dispus, magazin interesa, pauză, recunos, spirit, peste 24 de ore și solemn, vorbe, cărora nu li stă bine într'o o poveste a Arhanghelului Gavril.

No. 2 va cuprinde o parte din sfinții poporului de d. St. St. Tuțescu, iar cei ce vor să urmeze, pot cere lămuriri la d. P. Danilescu, Craiova Str Alex. Lahovari.

* D. Leonida Bodnărescul ne dă în traduceri, lucrarea „Câteva datini de Paști la Români” apărute acum doi ani în nemțește. Monografia este însoțită de 6 chipuri de ouă „scrise” reproduse în culori, cu 42 flori diferite ce „împistrișează” ouăle și 5 feluri de „chișite” cu cari se înfloresc ouăle; apoi 3 reproduceri fotografice arătând o fată care duce pască la nănașă, o bătrână care încondeiază ouă, și un tablou ce reprezintă cultul morților. La sfârșit, găsim o vrajă care se obișnuiește mai ales la Paști, pentru aducerea laptelui unii vaci căreia i s'a luat mana. Tiparul cât se poate de îngrijit, iar costul 1 leu (se poate procura de la autor, în Cernăuți.)

* În „Ramuri” buna și frumoasa revistă literară, care apare în Craiova, No. 14—16, o legendă culeasă d. St. St. Tuțescu, Inelul Țiganului, care ne arată pricina rătăcirii acestui neam, care și a schimbat inelul dăruit de D-zeu, pe o scripcă. drăcească.

* În Șezătoarea Săteanului No. 6—7 d. N. I. Dumitrașcu Reni ne dă povestea înfrățirii de către D-zeu a omului: bun cu cel rău, ca să nu se afle case ce huzuresc de bine iar altele să piară în sărăcie lucie.

* D. I. Adam, cunoscut nouă prin colecțiunea de snoave Pe lângă vatră, scoate acum Constanța Pitorească o prea frumoasă călăuză descriptivă în numeroase ilustrații. Printre altele găsim partea ce se cuvine acestor locuri din antica legendă grecească a Argonauților. Mai departe Legenda Mamaiei, povestea mamei, o moldoveancă nevastă de beiu, înfrânt de pașa Silistriei și-a fiicei lui Dina Constandina Kiustenge. O cântă turcii:

Aglă, ciogiuc aglă
Aglă Mamaia.....
Plângi, Copilă plângi
Plângi pe Mamaia..

Tekir-Ghiol este pentru Turci lacul lui Tekir-Efendi, bătrânul neputincios din vremuri îndepărtate care ascultând de spusele coranului s'a lăsat, spre a și mântui bătrânețea, în voia celui mai bun prieten al lui, Calul Belglur care l'a dus în balta, atât de mult cercetată astăzi.

Scrieri de acest fel sunt de cel mai mare folos, din toate punctele de vedere.

* În Monografia satului Catanele din județul Dolj, întocmită de d. d. St. St. Tuțescu și P. Danilescu, pe lângă partea istorică, geografică, economică și culturală, folclorul găsește ceva despre credințele, obiceiurile, datinile la naștere, botez, nuntă și în înmormântare ale locuitorilor acestui sat.

* A apărut No. 2 din Biblioteca populară a „Neamului Românesc” care conține anecdote populare culese de N. I. Dumitrașcu-Reni, 5 bani exemplarul.

Priin administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

- 1) Cartea pentru tineretul dela sate ed. I de T. Pamfile,
M. Lupescu și L. Mrejeriu 1 25
- 2) Povestiri pe scurt despre neamul nostru de T. Pamfile. 02 0
- 3) O șezătoare țărănească de L. Mrejeriu 03 0
- 4) Gospodăria și fata dela țară de acelaș 0 40
- 5) O Călătorie în Transilvania de acelaș 0 50

Aotur Gorovei

Falceseni

Octombrie 1908

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

Infemeietori : *Pr. Ec. I. Antonovici* (Bărlad), *I. C. Beldie* (Jorăști—Covurlui), *Gr. N. Coatu* (Banca-Tutova), *G. A. Cosmovici* (Tg. Neamț), *V. Costăchescu* (Pleșești Suceava), *Gh. T. Kirileanu* (București), *N. I. Kostake* (Bărlad), *M. Lupescu* (Zorleni-Tutova), *N. Mateescu* (Diochăși—Putna), *D. Mihalache* (Goleștii—Badei—Muscel), *L. Mrojeriu* (Călugăreni—Neamț), *I. V. Nestor* (Praja—Tutova), *T. Pamfile* (Bărlad), *P. Pănoiu* (Crasna—Dolj), *T. Popovici* (Zorleni-Tutova), *C. Rădulescu-Codin* (Priboeni—Muscel), *P. Ștefănescu* (Dobromir—Constanța), *A. Tenca* (Adam—Tutova), *C. Teodorescu* (Roman), *I. E. Toroușiu* (Suceava—Bucovina), *St. St. Tufescu* (Catane—Dolj), *G. Tutoveanu* (Bărlad), *Al. Vasiliu* (Tătăruși—Suceava), *I. Zota* (Dorna—Suceava).

CUPRINSUL :

Gh. T. Kirileanu.—Mărturie pentru «fapt» și altă «farmice» înaintea Vornicului din Câmpulungul Moldovenesc în 1761.

Dim. Cădere.—Frumoasa cu părul de aur (poveste).

C. Rădulescu-Codin.—Dreptate și strămbătate [poveste].

G. Coatucerna.—Corbea [cântec bătrănesc].

I. V. Nestor, Șt. St. Tufescu.—Povestiri și legende.

I. G. Cioreșcu-Bogdana.—Urație.

N. Corovei și M. Lupescu.—Botanică populară.

N. I. Dumitracu-Reny, I. G. Cioreșcu-Bogdana, Gh.

Buhuș.—Boale la oameni, leacuri și descântece.

V. Ungurean, P. Danilescu, P. Ștefănescu, L. Mrojeriu,

I. E. Toroușiu, I. Neculau.—Cântece.

I. G. Cioreșcu-Bogdana, Pl. Crictescu, I. V. Nestor, N.

I. Dumitracu-Reny.—Glume, jitiți, taclale.

Tudor Pamfile.—Intrebări din popor.

P.—CRONICĂ.

Poșta redacției și administrației.

REDACȚIA :

T. Pamfile, Str. Stefan cel Mare 157

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

— B A R L A D —

EXEMPLARUL :

În țară . . . . . 40 bani

În străinătate . . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . . . 5 lei

În străinătate . . . . . 6 „

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

<https://biblioteca-digitala.ro>

NOTĂ : Persoanele cărora li s'a trimis întăile trei numere și nu doresc să fie socotite ca abonate, sunt rugate cu toată stăruința să ni le innapoieze.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a lunei. Deocamdată. numărul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebuie trimis înaintea, îatreg sau câte jumătate la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora li se vor cuveni dări de seamă se vor trimite la redacție, tipografia G. V. Munteanu, str. Stefan cel Mare No. 157, Bârlad.

Cererile și achitările de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tor ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Personnele cari ne vor trimite studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne a lătura și clișeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc. vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerii va fi arătat cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'au făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hărtiei.

Francarea corespundeței se va face deplin, la trimitere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Dela frații învățători și preoți așteptăm material bogat și ales. Ar fi mare păcat să lăsăm să se piardă știința și simțirea poporului odată cu bătrânii sfătoși și cu babele care iucheagă apele.

Deci, și aice, să punăm umărul grabnic și bărbătește ca să putem lăsa viitorului icoana sufletului nostru țărănesc, de eri și de azi, până nu apucă a se preface sub înrăurirea vieței celei noi.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACTIA:
T. Pamfile, str. Ștefan cel Mare 157
Bărlad

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zorleni (Tulova)

ABONAMENTUL ANUAL
În țară . . . . . 5 lei
În străinătate . . . . . 6 „

Mărturie pentru „fapt“ și alte „farmice“ înaintea Vornicului din Câmpulungul Moldovenesc în 1761

Din folclorul românesc s'a explorat mai mult partea privitoare la poeziile poporane, la povești, credinți și obiceiuri de tot felul — și încă nici acestea din toate regiunile românești. A rămas mai cu totul lăsat la o parte un capitol din cele mai însemnate, anume descrierea ocupațiilor și uneltelor (sărânești, dintre cari foarte puține avem înșirate în încercarea de terminologie poporană a lui Fr. Dame. — În nelucrarea a stat și darea la iveală a folclorului cuprins în vechile noastre documente. Fiindcă împrejurările mă împiedică a cerceta și culege material privitor la ocupațiile și uneltele (sărânești, pentru cari aș fi avut multă tragere de inimă, îmi propun a publica în această revistă materialul folcloric peste care voi da în răsfoirea comorii de manuscripte a Academiei Române.

Incep cu reproducerea unei prea interesante cercetări judecătorești făcută de Vornicul Câmpulungului moldovenesc în anul 1761, asupra morții unui flacău și îmbolnăvirii unei fete de pe urma unor descăntece și farmece*).

Am cercetat ce să fie „ciuhur de pădure“, despre care e vorba mai la vale, și n'am putut afla până acum. Cunosc un singur nume asemănător cu acesta: cuvântul ciuhă-ciuhe, care e un brăduț sau alt copăcel cui răfît de crânguțe pîn' la vîrf, iar crânguțete din vîrf înnoate și copăcelul slujind ca semn de hotar.

Gh. I. Kirileanu.

Tudora Flocioi au jăuit l. noi zăcăna că fiind un ficior anume Neculaiu cioban la Costardin Leuștea ginzrii: Lu Gligori Flocii și Parascăii Flocioi, și umblând acel cioban cu oile pe acolo pe lângă casa Tudorii Flo-

*) Documentul original l-am văzut în colecția d-lui T. V. Ștefanelli expusă în pavilionul Bucovinei la Expoziția generală română din București în 1906.

cioi, au mers ciobanul în casa Flocioi și au zăis că Marie fata Flocioi are faptă, dar el știe să-i desfacă. Și aducând fata apă într'o luni i-au descântat și au luat fata și au băut, și având fata și un frati au luat și frati-său de au băut, și viind ciobanul și al doile luni, le-au descântat în mere, și fetii din mere aceia i s'au legat limba și au rămas mută cinci săptămâni, iar fratile fetii s'au bolnăvit, după aceia la săptămâna au și murit.

Și viind Tudora Flocioi, ne-au arătat toată pricina aciasta, și trinițind noi am adus pe cioban faș și l-am întrebat pentru toate aceste. El altă n'au răspuns, ce au zăis că el nici esti descântătoru nici doftor, ce au arătat că cu învățatura lui Gligori Flocii și a Parascăi fimei lui, i-au făcut cioban fainice cu păru de drac și cu ciuhur de pădure i-au descântat pe toți (adaos pe margine, cu semn de aici: „care și cer(tân)du-să ciobanul tot așa au mărturisit“). Dar la dovada aciasta ce au arătat ciobanul Gligore Floce n'au fostu fașă. Iar fimee lui Părasca au fost de faș și s'au dovidit cu ciobanul innainte noastră și zăcându ciobanul pe toate în faș, Părasca n'ar putut tăgădui nicidecum că n'ar (fi) învățat pe cioban aceste lucruri ca să facă; ce au zăis că a face fetii de s'a îndrepta. Care mai pe urmă s'au și îndreptat fata orișce, iar nu de tot. Care s'au cunoscut că totă boala lor esti dinspre Gligori Floci și dinspre Părasca Flocioi. Care giudecata lor era de mare pedeapsă, dar s'au mai lăsat păr va vini Gligori Floci, nefiind el acasă, și atunce să li să hotărască.

Și după cum am găsit cu calii și cu dreptate, am dat aciastă mărturie a noastră la mâna Tudorii Flocioi.

1761 (7269) Iulii 20.

Necolai Cog(ă)l(niceanu) Pit.

POVESTI

3.—Frumoasa cu părul de aur

Ci-că a fost odată un răzăș tare bogat și avea un fecior și-o fată, mândrețe de copii! că nu le mai erau alții de-o potrivă în toată împărăția. Ce i s'a abătut răzășului prin minte că-ar fi bine să-și găsească vr'o împărăție undeva, căci doar bani avea destui, și-apoi așa-i omul, hojma!) năzuește de la mare la mai mare. Auzise el că'n spre soare-apune murise un împărat strașnic și nici feciori, ori nepoți ori alte cintenii?) mai de aproape nu lăsașă pe urmă-i; iar sfetnicii au împrăștiet

1) Neconținut, mereu.

2). Rude

cuvânt că cine a da mai mulți bani, aceluia să fie și împărăția. A gândit omul că i-s'a prileji,) lui să o capete și încărcând multe avuții plecă cu nevastă-sa și cu slujitori către acea împărăție. Iar pe copii i-au lăsat în paza unei babe bătrine care le-era cu credință și a unui preot prieten de casă al lor.—Cum au plecat părinții, baba și cu preotul s'a și așezat în gospodăria răzeșului ca la ei acasă, și știind bine că nu curând se vor întoarce, s'au pus pe traiu și chefuit, că doară nu din al lor cheltuiau.—Apoi dacă a mai trecut un an, doi, la mijloc și copiii se făcuseră acumă mari, numai ce căzu copila atât de drăgă preotului și căuta el fel și formă s'o poată ispiti, dar nici că avea chip. Văzând el că n'o poate scoate din minți cu ademenelele, gândi să se înțeleagă cu baba, făgăduindu-i ori-cât ar cere numai să-o poată îndupleca la dragoste către dânsul.

Însă și toate străduelile babei rămaseră fără folos. Dacă văzu preotul că n'o scoate la capăt și temându-se să nu-l părăscă la părinți, puse pe babă de fură copilei inelul ce-l avea de la macă-sa și pe care trebuia să-l păzească ca ochii din cap. Baba făcu ce făcu, puse mâna pe inel și-l dă popei. Cum căpătă popa inelul, se apucă și toarnă o scrisoare ca aceia la părinții ei că ea de-o bucată de vreme nu mai ascultă de nimeni că se ține de toate ticăloșiile, și nici măcar cinstea nu și-o mai păzește și ca incredințare le trimete inelul pe care abia l'a dat unui ibovnic al ei. Cum au cetit părinții toate acestea s'au scârbit foarte și au trimis înapoi către feciorului lor, cum că să vie cu preotul, cu baba și ori-ce avut mai este cătră împărăție, căci ei bine au dat-o în călătoria lor, ba chiar și împărăția au căpătat-o; iar pe copilă să o omoare, ca una ce s-a arătat nevrednică de așa cinste, și să le aducă numai inima, ochii și degețelul ei cel mic spre incredințare

Și când a primit el, feciorul răzășului, vestea această, tare s'a scârbit și chemând pe surioara lui i-a arătat cartea de la părinți și cetind s'au pus amândoi amarnic-amarnic pe plâns că nu se mai puteau potoli.

Apoi tot ea i-a zis lui: Tu știi, frățioare că nu-s întru nimic vinovată, dar ca să împaci urgia părinților și să scap și eu cu zile, uite *haita* noastră samănă cu mine la ochi, tae-o pe dânsa scoate-i inima și ochii, tae și degețelul meu cel mic și du-le părinților, iar mie dă-mi drumul să mă duc în lume. Și cu sfășiitoare durere, ca un frate bun ce era, i-a tăiet el degețelul cel mic, a scos ochii și inima haitei ca să le ducă părinților. Apoi ea lundu-și rămas bun de la frățiorul iubit, a plecat în cotro a văzut cu ochii în lumea largă, cale lungă să-i ajungă, căci cuvântul din poveste înainte mult și frumos mai ieste. Și tot

a mers ea așa 7 zile și 7 nopți incheete, și tot prin locuri neabătute de oameni căta să treacă și fața și-o mânăia cu glod doară n'a cunoaște o lumea și-a părea mai urâtă, însă de ce se mânăia, tot mai frumoasă părea, iar sângele din degețelul tăet nu mai contenia de a curge. De la o vreme numai ce ajunge ea la marginea unui codru mare și frumos nestrăbătut încă de picior omenesc. Și cum tot căuta să se ferească de lume a intrat așa într'o doară prin codru și a străbătut prin el vreme de mai multe luni și tot nu-i da de capăt. De-i era foame, se hrănea cu rădăcini ori cu poame sălbatece și noaptea s'ascundea prin scorburile copacilor de frica fiarălor. De la o vreme tocmai când i se urăse mai tare de mers atâta prin codru, numai ce iată că ajunge într'o mândrețe de poiană înconjurată de toate părțile cu copaci mari, bătrâni; iar în mijloc un stejar drept și stufoș, de-ți era mai mare dragul să stai la umbra lui; și flori frumoase ca acelea cum nu se mai găseau în altă parte și păsări de tot felul cântau de-ți luau auzul și tot acolo era și un izvorăș limpede ca *gizara*¹⁾ și rece de ți-se străpezeau dinții bând din el. Și atâta i-a plăcut ei locul acela că numai ce a căzut în genunchi și se ruga: „Mulțămescu-ți ție Maica Domnului că m'ai învrednicit de acest loc fericit; aici voi petrece până la sfârșitul vieții mele“. Avea acolo și poni sălbateci cu roade bune la mâncare. Apoi și-a adunat rămurele și așezându le între două crengi din stejarul cel mare, a acoperit rămurelele cu frunze și flori și așa și-a înghebat un pat trainic acoperit din toate părțile de crengile stufoase ale stejarului, și acolo s'a culcat sara. Adoua-zi, când se trezește ea, numai ce să vezi? minuna minunelor. Stejarul întreg cu crengi, cu frunză cu tot, se făcuse de argint, ba chiar florile și erburile din poiană și copacii din marginea poienei erau de argint iar păsări de argint cântau cu viers duios să o deștepte; până și părul ei iera acum de argint; și mirată foarte de această minune, căzu în genunchi și ridicând mânele cătră cer se ruga: „Mulțămescu-ți, ție Maica Domnului, că m'ai adus în acest loc fericit, de-aici, nu mă voi duce nici-odată“. Iși trecu ziua strângând rădăcini și poame iar sara veni să se culce pe pătisorul ei din stejar și adormi fericită că Maica Domnului n'o dă uitării. A doua zi când se sculă altă minunie mai aleasă ca cea din ajun se arată ochilor ei. Stejarul, florile, ierburile, frunzele, păsările erau toate de aur până și părul ei acuma se făcuse de aur. Atunci ea căzu în genunchi și cu lacărimi ferbinți se rugă: „Mulțămescu-ți ție Maica Domnului, că m'ai învrednicit de-acest loc atât de frumos; aicea voi petrece până la sfârșitul vieții mele“. Ziuă o petrecea ca și mai înainte proslăvindu-se în cântecul păsărilor și jucându-se cu fluturii

1) Termen poporan de comparație al apelor limpezi, cristaline.

frumoşi ce zburau din floare în floare, iar sara se culcă iarăşi în patul din stejar. Nu adormi încă bine, când numai ce iată că soseşte în poiană un fecior de împărat, cu noroc la vânat, şi cu ceata lui de vânători şi curteni, cari rătăcind prin pădure nimerise tocmai în poiană; şi cum văzu feciorul de împărat minunăţia ceia de poiană toată'n aur, le-a şi spus să poposească acolo, ba chiar pentru mai multă vreme, căci dacă nu-i un colţ de raiu, *musai*¹⁾ trebuie să fie imparăţia zinelor. Deci au poposit acolo, au făcut un foc sub stejar ca să gătească ceva de-ale mâncării din vânaturile ce aveau cu ei.

Biata coplă tremura ca varga de frică în copac ca nu cumva să o găsească acolo, şi mai tare se păzia să nu picure vr-o picătură de sânge din degeţelul cel tăet, căci tot nu contenise încă a curge.

Dar ce făcu, ce drese, nu bagă de samă şi scăpă o picătură sânge, care căzu tocmai pe mâna împăratului şi tot atunci nu numai că singele conteni de-a curge, ba chiar şi degeţelul îi crescui la loc cum fusese mai înainte. Feciorul de împărat sări în sus ca ars de un cărbune şi strigă la tovarăşi să-şi gătească arcurile şi să tragă în sus, căci nu e lucru curat în copacul acela. Atunci ea auzind aşa poruncă de se rugă frumos din copac: „Dumneta împărate, nu-ţi fă păcat cu o biată fiinţă nevinovată şi cruţă-mi zile că te voi sluji cât voi trăi“. „Cine eşti tu, creştin ori duh necurat să te cobori jos să te videm la faţă“?

„Ba creştină sânt, răpunse ea, dar nu îndrăznesc să mă arăt înaintea măriei tale, de păcătoasă ce sânt,“. „Ci scoboară-te odată de acolo ori pun arcaşii să tragă“, zise feciorul de împărat.

Ne având în cotro, se scobori jos iar când văzu feciorul de împărat aşa frumuseţă cu părul de aur curgând rău pe urmeri de strălucia ca soarele, fărâmat îi căzu înainte, din inimă grăindu-i dulci cuvinte: „Zină, dacă vrei tu să vii cu mine cu mândre daruri te-oiu dărui şi împărăteasă te voi face peste-o întinsă împărăţie“. Zăpăcită de cuvintele pline de dragoste ale feciorului de împărat nici nu ştia ce să-i răspundă de bucurie, destul că s'a învoit să meargă cu dânsul şi chiar de-a doua zi au şi plecat de acolo. La plecare şi-a luat rămas bun de la mândra poiană, care în urma lor s'a făcut cum fusese mai înainte, apoi mulţami Maicei Domnului că a ocrotit-o până acuma şi o rugă să-i lui mineze şi de acum înainte calea; apoi şi-au luat cu toţii drumul către împărăţie, voe bună să ne fie, căci cuvântul din poveste înainte mult şi frumos mai este!

Şi trimese înainte feciorul de împărat cel cu noroc la vânat crainic, care să vestească lui tată-seu împăratul şi pe toată lumea că sosia cu draga lui de logodnică şi lumea toată pe unde treceau, îi primea cu mult alaiu şi se minunau foarte de frumoasa între frumoase cu părul de aur

1). Numai de cât.

ce strălucea, că la soare te puteai uita, dar 'la dânsa bal' iar la împărăție împăratul cu sftenicii bine i-au primit și mare mult s'a bucurat împăratul că și-a găsit feciorul-seu o așa frumusețe de mirească și chiar doria să l vadă odată căsătorit căci el era tare bătrân și slab.

Și nuntă mândră au făcut de a mers pomina peste nouă mări și țări și trăiau bine și liniștit, și plini de fericire au dus ei până ce muri și împăratul cel bătrân, lăsînd pe fecioru-său în seamă, să stăpânească și să apere întinsele ținuturi neștirbite cum le moștenise și el din moși strămoși; căci zicea el „vîrtutea cea mare este, nu să cuprinzi moșii multe și să nu le poți stăpâni. apoi, dar să știi stăpâni și să aperi neatînse pe acele care le ai de la părinți“.

Acum după ce ajunse și ea împărăteasă o păli un dor mare de părinții ei, de frățiorul ei și tare ar fi vrut să-i vadă, mai ales după-cc aflase că și tată-seu ajunsese să capete o împărăție. De-aceea ceru voe dela barbatu-se să o lese să meargă să-și vadă părinții.

Împăratul atunci dă poruncă să se pregătească toate de plecare și o corabie frumoasă de oare-ce calea până la împărăția părinților ei se făcea pe apă. Puse și un steag alb la corabie, îi dădu ca tovarăș un om de încredere care s-o ducă la părinți, cu porunca să schimbe steagul cel alb cu unul negru îndată ce se va întîmpla vre-o nenorocire; și s'au purces ei cu corabia cale lungă până la împărăția părinților ei.

Dar pe când mergeau ei așa, sftenicul care o întovărășa se îndrăgosti până într'atîta de dânsa căci se vede că era făcută să fie dragă la toată lumea, în cât să hotări să o sîrute măcar odată întîmple-i-se ori ce i s'ar întîmpla apoi; și cum ea dormea, se furișă lângă ea și-o și sărută. Împărăteasa se și trezi îndată și supărată foc îi hotări, că îndată ce se va întoarce, se va plînge împăratului de îndrăzneala lui. Se culcă apoi iarăși, iar sftenicul vîzînd că și-a primejduit ast-fel viața ce-i trecu lui prin gînd: numai ce lua pe împărăteasă, cum dormia, cu pat cu tot și-o aruncă în apă. Apoi schimbă steagul cel alb cu altul negru și porunci vîslașilor să întoarne acasă zicînd că pe drum a murit împărăteasa. Împăratul când a văzut de departe că se întoarce corabia cu pânzele negre, puțin a lipsit de nu și-a pierdut cumpătul, căci dragă-i fusese lui împărăteasa, și nemîngîiat rămase după ce i-s'a adus trista veste; și om n'a mai fost el de-atunci, pînă și trebile împărăției nu se mai pricepea cum să le poarte.

Frumoasa cu părul de aur, după ce fusese aruncată'n apă, era mai mai să se înece, iar Maica Domnului tot avea grijă de dânsa, căci iată că un pește mare mare iesî din adîncul apelor și luînd-o pe spinarea lui o scoase sănătoasă pe malul cel mai aproape; cum se văzu scăpată, ea mulțumi Maicei Domnului ca a mîntuit-o și de astă dată din pri-

mejdie și cum stătea ea acolo neștiind ce să facă și încotro să apuce numai ce iaca un flăcăoaș care mâna niște oi și avea un *urs*¹⁾ mare în mână și rupea din el cu atâta poftă de-ți lăsa gura apă; și cum nu mâncase de mult, i-se făcuse foame și ceru flăcăoașului să-i dea o bucată măcar de poftă. El îndată rupe o *halcă*²⁾ și i-o dă din toată inima. După ce mănă, cum n'avea cu ce să mulțamească pe flăcăoaș, luă lucrurile cele mai scumpe ce avea pe ea și dându-i-le îi zice: „Du-te, flăcăoaș până la târgul cel mai aproape vinde lucrurile acestea și ai să iei preț bun; apoi din paralele ce-i lua să-mi cumperi o *sarică*,³⁾ o cămeșă ciobănească, o glugă, o căciulă mare, o pereche de cioareci un *chimir*⁴⁾ o pereche de opinci, un băț mare ciobănesc și un fluer și ce-a rămâne să fie al tău. Băetanul vându bine lucrurile, cumpără un rând de strae ciobănești și fluer și băț și tot îi rămase și lui în deajuns.

Cum i-a adus lucrurile cerute, ea mulțami flăcăoașului, schimbă apoi straiile ei împărătești în cele ciobănești și plecă și ea într-o doară, încotro văzu cu ochii, cale lungă să-i ajungă, iar noi de ne-o mai ținea D-zeu să ascultăm firul poveștii, căci înainte mult și frumos mai este!

Și-a mers ea ast-fel 7 zile și 7 nopți și pe la ori-ce pod trecea săpa cu slove în piatră că „pe-aici a trecut împărăteasa cu părul de aur; cine-o va căta prin povești o va găsi“. Și tot așa până ce ajunsese ea la un pod peste care trecea toacmai atunci un cârd mare de oi că trebuia mai o zi întreagă să treacă tot cârdul. Și numai ce intră în vorhă cu ciobanii s'o primească și pe dânsa ca cioban fără nici o simbrie, numai să-i ierte să stee tot deauna cu căciula în cap căci avea chelbe și-i era rușine de oameni. Ciobanii nu pre puneau nădejde în el văzându-l așa tânăr, dar la urma toată vorba ceia „Nici nu știi de unde sare iepurile“ și-l duc la stăpânul lor, împăratul, rugându-l să-l primească și pe flăcăoașul acesta, mai ales că nu cere simbrie. Împăratul îl primi și pe Ion așa spusese ea ciobanilor să-i zică—între ciobani săi fără măcar să-i treacă prin gând că-i fie-sa, căci o ținea de bună moartă de multă vreme. Așa a intrat frumoasa cu părul de aur ca cioban la stâna lui tată-seu și bine ce se purtu ea cu ciobanii, căci era bună de inimă și le da ajutor de sârg la vreme de nevoie și mai ales țineau toți ciobanii la ea, căci le doinea frumos din fluer niște cântece de jele ca acelea de țu-se rupea inima ascultându-le.

Numai căciula n-o ridica nici odată de pe cap și sarica n'o lăasă din spete și cum ciobanii cam de-o laltă port veșnic căciula pe cap afară doară când se'nchină și mănăncă, dinșii s'au deprins în lată cu obiceiul

- 1). Poporul numește ast-fel un boț de mămăligă cu brăză îi mai zic și *bul*.
- 2). Bucată.
- 3). Suman scurt
- 4). Curea lată și înflorită ce poartă oameni la munte.

ei așa că nu s'au mai gândit la loan cel chelbos, ci-l socotiau ca și cum le-ar fi fost un tovarăș vechiu.

În vremea asta împăratul, barbatul ei, călătorind prin împărăție dă din întâmplare la un capăt de pod peste însemnarea ce lăsase ea și cum află parcă intineri de bucurie la gândul că ea tot mai trăește și o poate găsi. Iși luă bani mulți și lot din pod în pod de la o însemnare la alta cer cetând pe unde trecuse și când poposea chema la dânsul pe ori-cine se afla să-i spue o poveste și plătia câte un galbăn povestea. Ajunse astfel și la împărăția lui socru-seu, tatăl ei, și primindu-l bine ca pe un bun vecin și prieten, căci nu-l știa că-i ieste socru, a și trimis veste în toată împărăția că ori care i-a spune o poveste ori cât de mică, va câștiga un galbăn.

Și venea lumea din toate părțile, căci cine nu era bucuros să ciștige un galbăn pentru nimica toată? Și vestea ca vestea a mers din om în om, din gură în gură până ce-a ajuns și la ciobanii împăratului și dacă era vorba să iee galbănu numai așa pentru o povește, d'apoi știau ei multe și mai frumoase ca a noastră și au, *chitit*¹⁾, românii să meargă și ei. Numai Ion n'a vrut să meargă și rămase la stână cu oile. Dacă au ajuns la împărăție, ciobanii au povestit ei mândre povești dar de geaba că nu știau să povestească ceia ce doria împăratul cel tânăr. Și-au luat oamenii ce li-se cuvinea și au purces înapoi, și cum au ajuns, sfătuiră pe Ion să meargă și el să spue o poveste să capete și el un galbăn; dar ea de colo: *baiu!* că doară nu știu nici o poveste și n'a vrut să meargă. Cum s'a sfârșit șirul povestitorilor și împăratul cel tânăr era gata să plece fără nădejde, numai ce întreabă el împăratul, tatăl ei, nu cumva mai știe din împărăția lui pe cineva care să nu fi spus vre-o poveste? Și-și aduce aminte împăratul tatăl ei, de ciobănașul cel nou, de Ion, și spune împăratului celui tânăr „Ba că mai este un băețandru la stână, dar nu cred să vie căci i-i rușine tare să iasă în lume, fiind chelbos și apoi acela, nu știu zău ce-o fi știind mai mult ca ceilalți”. „Ba nu, să vie numai decât”, zise împăratul cel tânăr și-au și trimis după el și vrând nevrând l-au adus la împărăție. Acolo ea a cerut învoire s'o lese să povestească cu căciula în cap, căci având chelbe îi era rușine să se arate Luminățiilor Lor cu capul descoperit.

Și căpătând învoială a intrat ea așa îmbrăcată ciobănește, și cu o căciulă mare pe cap într'o cămașă mândră gătită, în palat unde pe tron de aur ședeau părinții ei pe cari nu-i văzuse de atât amar de vreme. La dreapta lor barbatu-său și la stânga frate-său și de toți mare mult îi mai era dor și cum îi văzu i-se înduioșă inima și la-

1). Crezut

crimile-i veniră în ochi și cât pe ce de nu s'a aruncat de gâtul lor dar și-a înfrânat duioșia; și se mai găsia acolo printre alți curteni, voinici și sfetnici înțelepți și baba cea vitrigă și haină la suflet, care era sfetnicul cel mai de credință al împăratului, și celalalt sfetnic care o aruncase în baltă era acolo întovărășind pe barbatul ei și tare-i era dor să-și verse asupra lor toate năcazurile ce i-au pricinuit atâta vreme!

Numai ce se răzămă în mijlocul odăiei pe băț și începu să povestească povestea ei de fir a păr cum o știm noi și când a ajuns să povestească toată șiretenia babei și a popei și cum fratele ei i-a tăiat degețelul cel mic ca să scape de urgia părinților, baba și popa nu-și mai găsiu loc, vedeau ei bine că acum li s'a infundat și lor, iar părinții și frățiorul ei se înduioșară atâta, că se coborâră de pe tron venind lângă dânsa și începură a plânge ca niște copii. Și tot povestind mai depate a ajuns să spue cum a găsit-o feciorul de împărat cel cu noroc la vânat, numai ce și bărbatul ei vine lângă dânsa și se pune și el pe plâns și plângeau cu toți de li-se rupea inima; iar când a ajuns să povestească cum a zvrălit-o în apă, sfetnicului, care o asvârlise, îi trecu ca un c uțit prin inimă. Mai povesti ea cât povesti până ce ajunse se spue cum frumoasa cu părul de aur lăsase însemnare la fie care capăt de pod că cine o s'o cate, prin povești o va găsi, numai ce zise „și acum dacă o doriți poftim să-o vedeți” și ridicându și căciul adin cap lăsă să-i cadă pe umere frumosul ei păr de aur. Atunci o și podidi lacrimile de bucurie că s'a găsit iarăși între ai ei.

Apoi a luat împăratul pe babă și pe cei doi sfetnici și i-au legat pe fiecare de coada unui cal neînvățat și cu un sac cu nuci în spinare și le-au dat apoi drumul în lume și unde cădea nuca, cădea și bucățica. Iar ei de multă bucurie că s'au găsit cu toți au făcut pitrecere mare și cu mult chef de-au ținut-o lanț câte-va săptămâni încheete; și curgea vinul și roae și veselie mare ce mai era printre lume de nu se mai pomenise până atunci. Și iera acolo la un colț de masă și dascalul Tărăboiu și cum nu-și stăpânia gura numai ce pleasc! îi dă unul cu plăcinta ferbinte și moale peste cap și de-atunci ci-că a rămas bietul om chel.

Dim. Cădere.

Buhaița-Neamț

4.—Dreptate și strâmbătate

Erau odată doi săpători cari, ori unde se duceau, lucrau împreună azi, la cutare boer, mâine la cutare, poimâine la altul. Și unul din tor varăși eră om așezat, cumpătat și legă paraua cu nouă noduri, că-i mergeau treburile strună; iar cellalt eră chelluitor și bețiv de nu legă două'n trei.

Și azi lucrează, mâne lucrează, dacă vede bețivul că numai *nojește*, în loc să se lase de obiceiul dracului, el știe ce i se năzare :

— Mă vere — zice cellalt — cu tine nu-i lucru curat.

— De ce frate ?

— Apoi, nu vezi ? Muncesc și eu cât tine și, când colo..., tu ai de toate, iar eu „cânt cu sărăcuț de maica mea !“ Tu, pesemne umbli cu strâmbătatea; d'aia ai bani, pe când eu, care umblu cu *dreptatea*, n'am. Vorba proverbului că „dreptul umblă cu capul spart“.

Vezi dumneata, moșicule, i-se părea că e drept el și că d'aia n'are bani. Ci-că așa li se pare la toți bețivii.

Omul păstrător și bun, ce să zică ?

— „Mă vere, ia nu mai cheltui și tu, ia nu te mai îmbătă câte odată și apoi ia să vezi : n'o să ai și tu ? Cât despre mine, mi-e martor unul Dumnezeu că mă silesc pe cât pot să umblu numai în *dreptate*. Degeaba ți-se năzare ție !“

— E; a; i — zise cheltuitorul — tu umbli cu strâmbătate, mă, și bine faci ! „Azi e mai bună strâmbătatea decât *dreptatea* !“

— Ba-i mai bună *dreptatea*.

Tot ciondănindu-se ei, merg de se tocnesc să lucreze la un lo-golăt : o zi, două, trei, o lună încheiată... În fiecare seară, stăpânul le plătiă deopotrivă ; da, când plecau și-și făceau socoteala, ăl cu *strâmbătatea* n'avea nici pară chioară. Le *cântase*.

„Mă, mă, mă ! Nu spun eu ? Tot mai bună-i strâmbătatea !“ Se gândiă ticălosul cheltuitor...

— Taci, mai vere, odată, că-i mai bună *dreptatea*.

— Ce tot *dreptate*, *dreptate*, măi creștine ? Hai — d'a minune — să întrebăm și pe altul mai priceput. Și dacă te-oiu rămâne, ce să-ți fac ? — Ia, o să-ți dau hainele după mine și banii ce i-am luat luna asta. Ți place ?

— Imi place.

Pleacă ei spre Răsărit, și omul bun tot cu gând curat ; se tot socotia într'una : „Cine-i ala priceputul să găsească mai bună strâm-tatea ?“

La mijloc de cale, uite că le iese înnaite diavolul în chip de *călugăr*.

— Părinte, sărutăm dreapta. Nu-i vrea sfinția ta să ne dai răspuns la o întrebare

Că... ne tot socotim noi : dacă nu-i ști sfinția ta care ești capul legii, cine să știe altul ?“

— Băcuros, tată !

— Dacă-i așa, spune-ne : Care-i mai bună ? *Dreptatea* ori strâm-bătatea ?

— „E mai bună străbătatea, tată!“ Dreptatea — zice Ucigă-l
toaca — „Cine umblă cu ea, e om ; cine nu, nu !

Rămâne incremenit cel cu dreptatea ; iar cheltuiitorul sare 'n sus
de bucurie.

— Vezi, mă? — zice el — ce-mi tot îndrugai tu cai verzi pe
păreți ? Ado hainele și banii.

I-le dă că așa le fusese prinsoarea.

Pe urmă, cheltuiitorul s'a dus cu banii la cârciumă și... las pe el !
A știut să le facă de petrecanie...

Cellalt, rămas gol și fără bani, se tot gândia :

„Dacă nu-i noroc și parte.

„Cu Dumnezeu nu m'oiu bate !“

Și a plecat așa, în dorul lelii, până s'o dus de s'o culcat la streaja
unui pod de peste o apă mare. I-era rușine să se ducă în sat și s'a
făcut ghem acolo, să mâie porcii la jir până la ziuă.

Dar poate omul să închidă ochii ? Pe la miezul nopții îl scoală
un haraiman de oameni cari mai de cari mai încornorați și mai schi-
monosiți ; iar în frunte-le, unul mai *haidos*. Eră adunată acolo toată
piota diavolilor cu tartorul lor. Pasă-mi-te acolo îi strânge el să le în-
partă porunci.

Se face tăcere și, pe urmă tartorul începe :

— Tu — zice unui drac — să te duci mâine dimineață în satul
cutare ; știi coala su' coastă șed doi frați. Le-au lăsat tăt'său niște bani
în pământ și ei neștiind că sunt îngropați, se ceartă de-atâta vreme :
„sunt la tine“ zice unul „ba la tine măi creștine ; dă-mi și mie !“ zice
cellalt. Și banii săracii sunt în pământ la stâlpul din dreapta porții
celei mici. Tu să te duci la poarta bisericii și, când or eși dela închi-
năciune să-i întărăși și să-i faci să se omoare, că ne-or rămâne nouă
și banii, și sufletele lor. Ai auzit ?

— Am auzit, întunecimea voastră !

— Tu, zice Sarsailă altui necurat — să ai grijă când o ieși pre-
otul din altar, să-l duci în cârciumă, să se îmbete, să se tîvălească ca
porcul și, pe urmă să-l duci acasă să-i iei mințile să pacătuiască cu
fie-sa. Ne trebuie și sufletele lor.

„Auzitu-m'ăi ?

— Auzit !

— Tu și tu și tu — zice deodată la mai mulți încornorați — du-
ceți-vă în satul vecin cu al ăstora și face-ți meșteșug de duceți lumea
în cârciumă în timpul slujbei bisericești. Să fie mai plină casa mea de-
cât casa lui Dumnezeu.

Mai poruncește tartorul ce mai poruncește și la ceilalți și, când

cântă cocoșul de trei ori, pierde cu toți ai lui — ducă-se pe pustii!

Omul cu dreptatea auziă vorba lor, dar le dedese toate pe una: frica că l-or prăpădi duhurile necurate. Odată scăpat, tot cu gândul la fapte bune:

— „la să mă duc eu, să scap dela pierzare sufletele rânduite lui Sarsailă“, și pleacă. În satul cu cei doi frați certăți pentru banii părinților, se duce la biserică. Când să iasă, vede doi inși încăerându-se:

— Banii dela tata, că te omor!

— Ba dă-mi-i tu că sunt la tine, hoțule!

Și scot cuțitele. Erau gata-gata să și-le 'nfigă în piept, când: odată se repede între ei creștinul cu dreptatea.

— Ce umblați, oameni buni? Nu vedeți că e dracul între voi? O-priți-vă mai bine și faceți-vă cruce că vă spun eu unde vă sunt banii.

Le prinde mâinile și se mai potolesc, iar când își fac cruce, se înblânzesc de tot.

Fugise spurcatul, vezi dumneata...

li *desșumenește* cel cu dreptatea, îl duce la locul cu norocul și găesc sumedenie de bani... Doamne, Doamne unde-mi dă moșu, Dumnezeu și mie? Au dat și omului cu dreptatea și s'au împăcat.

Se duce și la preot. Il găsește beat turtă și, pe cale de-a făptui păcatul.

L'a puns să-și facă cruce și preotul, venit în simțiri, îi mulțumește cu lacrimi în ochi. Ba-i mai dă și bani să nu-l spue la alții.

Pe urmă cel cu dreptatea mai împedică — după puterea — și pe ceilalți rânduiri de jupân Sarsailă, întunericului... și pe seară, se duce mulțumit acasă la el. Iși cumparase alte haine și-și poruncise și niște case mai de Doamne ajută.

Acu aude cel cu strâmbătatea — săracul, de belșugul ce dăduse peste tovarășu-i de muncă și se duse la el.

— Ce făcuși, mă frate, de te 'mbogățiși? Par'că hainele și banii mi-i deJeseși mie de când cu prinsoarea. Așa-i că tot strâmbătatea e bună?

— Ba e dreptatea, vere!

Și-i spune tot: „uite și uite și uite“ de-a fir a păr cum se îmbogățise.

— Știi ce? — zise cel cu strâmbătatea. „Mă duc și eu la pod“.

— Du-te, dec.

Și pleacă cheltuitorul, tot gândindu-se: „Poate or spune cornorații că mai sunt bani în vre-un loc. Să mă duc să-i scot eu și să mi-i beau și să petrec. Ce să mai caut să scap dela moarte pe stăpânii lor? „E mai bună strâmbătatea“.

Se duce la locul cu pricina și se ascunde; iar colea în crucea nopții numai vine tartorul cu ai lui.

— Ce-ai făcut, mă? — întreabă Sarsailă pe cornoratul trimis la cei doi frați.

— Nimic, întunecimea ta! A fost un om su' pod și s'a dus de a spus poruncile întunecimii tale, oamenilor cu pricina; le-a arătat banii și s'au împăcat.

Rămâne ucigă-l toaca pe gânduri.

— Dar tu? — întreabă pe cel cu popa.

— Tot așa am pățit.

— Așa am pățit toți strigă dracii răcnind de se cutremură pământul.

— Așa? — sbiară tartorul „la căutați, băeți c'o fi p'aci, să-i arătăm noi lui.

Cotelesc încoa, cotelesc incolo, până găsesc p'ăl cu strâmbălatea, tremurând vargă.

Il fac ciopăți-ciopăți și-l aruncă în apă, socotind că el le-a stricat rostul.

Și... așa! Nici praful nu s'a ales de bețivul care credea în strâmbătate.

(Din com. Dudești, jud. Ialomița).

C. Rădulescu-Codin.

CÂNTECE BĂTRĂNEȘTI

2— CORBEA ¹⁾

*Foae verdi di măcriș
In temnița lui Opriș,
Undi șadi Corbea 'nchis
Cu cinzăci di vinovați,
Totodată sunt băgați.
Dară maica lui Corbea
Di trii zile eă mi vinea
Cu trii ouă roșioare
Boiti di trii fecioari:
Unu-l da portarului
Și unu grosarului
Unu 'n mnă mi-l ținea*

*Și la Corbea că-! ducea.
Acolo cum năvălia
Din guri' așa-i grăia:
— Alei Corbea dragul meu!
De ești viu să te jălesc
De ești mort să te prânzesc?
— Alei măicuțița mea
Babă și slabă și di treabă
Cu cuvntu, di ispravă,
Nu-s nici viu să mă jelești,
Da nici mort să mă prânzești
Am intrat tânăr copil*

1) Tipărit după cum ne-a fost trimis N.R.

Și-acuma-s mai mult bătrân
 Mustățile coatile
 Și barba genunchile.
 — Mări-acasă să te duci
 Șapte sate să-mi ridici
 Grajd de piatră să-mi disfaci
 Și pi roșu să-mi aduci.
 — Mări, maica ce făcea !
 Șapte sate ridica
 Grajd de piatră discuia,
 Tot la roșu se ducea
 Binișor mi-l dislega,
 In oraș cu el pleca,
 Spuma cu mâna-i lua.
 El, mări, când necheza
 Munții se cutremura
 Boeri mari că mi-o 'ntreba :
 — Babă slabă și de treabă
 Cu cuvântul di ispravă,
 Nu ți-i roșu di vânzare
 Sa-ți dau galbini și parale?
 — Nu mi-i roșu de vândut,
 Mi-i roșu de dăruit,
 Mi-i roșu de dăruială
 Să-mi scot pi Corbea afară.
 — Hai s'iciri¹⁾ babo di-aici ;
 De când Corbea mi-a hoșit
 Negustori o sârăcit
 Sărăcii s'o 'mbogășit.
 Mări, baba ce făcea ? !
 La temniță c'ajungea
 Ștefan Vodă mi-o zărca
 Binișor că mi-o 'ntreba ;
 — Babă slabă și di treabă
 Cu cuvântul de ispravă,
 Nu ți i roșu de schimbă ?
 Să ți dau 2 cai de 'mpărat :
 Unul iute ca focu

Altul negru ca corbu.
 — Nu mi-i roșu de schimbare,
 Mi-i roșu de dăruire ;
 Dacă ți dau pe roșu ție
 Tu să-mi dai pe Corbea mie.
 — Pe Corbea l-am logodit
 Cu fața din Carpina
 Adusă din Statina
 Adusă di doi mocani
 Și trasă din doi juncani.
 Și la vârful îi ascuțită
 Iar la cap îi șantuită.
 — De ți-i frică di Corbea
 Tu la vorbă nu mai sta,
 Leagă-ți bine porțile
 Întărești zădurile
 Cu fierăli plugului
 Tăria pământului.
 Corbea toate le-auzea
 El afară că eșia
 Și pe roșu că 'nchinga
 Voinicești 'ncăleca,
 Și la Ștefan să ducea
 Și din gur' așa-i grăia :
 — Ștefane, Măria Ta,
 Na ți straili haiducești
 Și să-mi dai haini domnești.
 Ștefan Vodă să prindea
 Straili cu el schimba ;
 Corbea iar 'ncăleca
 Și cu mă-sa că pleca.
 Din nori nu se mai vedea.
 Ștefan Vod' așa grăia :
 — Di-te Corbeo sănătos
 Cătu-i țara 'n sus și 'n jos,
 Bine 'n mână mi-ai căzut,
 Ai fost vrednic și-ai scăpat.
 (Auzit de la lăutarul Costachi cu de
 46 ani din Zebil-Tulcea.

G. Ceafucerna.

POVESTIRI ȘI LEGENDE

6 — Tot lucrul cu rostul lui²⁾

Era odată un împărat vestit și avea un cumnat, la care ținea mai mult de cât la frații lui. La o petrecere ce se dăduse la curte, omul aista bău așa de mult vin, în cât se îmbătă peste măsură ; și ducându-

1) Fugi, pleacă.

2) Să se îndrepte numerotația greșită din No. 2.

se pe afară, picase ca un butuc și adormise, așa că niște corbi crezându-l mortăciune, până să prindă cineva de veste, îi scosese ochii. Auzind măritul împărat de această neașteptată întâmplare, care se abătuse peste cumnatul său, dădu numai de cât strașnică poruncă în toată împărăția lui ca : *toate viele să fie scoase din rădăcină și nimeni să nu mai aibă voie de astăzi înaintea nici să bea, nici să păstreze vin, că de nu, unde i-a sta capul i-or sta și picioarele.*

Toată suflarea se supuse și nimeni nu îndrăznea să calce porunca împăratului. Numai un singur om ținu ascuns în pivniță un polobocel cu niște vin așa de bun că *ședea pe unghie.*

La câte-va luni după această întâmplare, împăratul scapă din cuștile lui de fier un leu grozav la care, iarăși ținea ca la sufletul lui. Cu toate poruncile și veștirile curții, nimeni nu îndrăznea, să se apropie de fiara cea sălbatică, care ucidea oamenii ca pe niște pui de găină. O poruncă chiar glăsuia așa : *„Cine va prinde leul, va avea o mie de gabenii și slujbă mare la curtea împărătească”.*

Totuși fu zădarnic, că nimeni nu îndrăznea să-și arăte puterea, deși toți ar fi dorit să căpete făgăduiala împăratului. Omul cel cu polobocul de vin, auzind aceste își puse în gând să-l prindă el. Dar cum ? Trase vre-o șapte-opt înghițituri țapene de vin, își umplu plosca și punând-o sub poala sumanului plecă. Când ajunse în fața leului, scoase plosca și mai trăgând un gât, se pregăti și cum ședea leul, venindu-i bine, îl apucă strașnic de urechi și 'l ținu astfel nemișcat până când oamenii stăpânirii îl legară și 'l puseră iar în cușcă.

Acum voinicul trebuia să-și ia răsplata. Merse dară în fața împăratului, iar împăratul îl întrebă :

— Dar bine, bre omule, tu ești voinicul care ai putut prinde leul ?

— Eu, înalte împărate!

— Eu mă așteptam la un om din oastea mea; tu trebuie să fi având vre-o vrajă, că altfel nu se poate ! ?

— Să trăești mulți ani înălțate împărate ! Am ! Și zicând, așa scoase plosca cu vin de sub poala sumanului. Marele împărat rămase ca trăsniț de îndrăzneala omului.

— Da bine creștine, tu nu știi că am dat strașnică poruncă să nu se afle picătură de vin în toată împărăția mea ? N'am poruncit ca nimeni să nu mai bea vin ?

— Adevărat înălțate împărate, știu prea bine, răspunse omul, *dar ar fi mai nimerit ca să înveți pe flește care supus să bea atâta vin cât îi trebuie ca să fie leul de urechi, și nu ca să ajungă să-i scoată ochii pa-serile cerului !*

(Dela dascălul Gheorghe din Praja-Tutova).

7— Ariciul și Vulpea

— Ștefane, știi vre-o minciuuă pe negândite ?

-- Știu pe-a ariciului.

— Spune repede.

— Uite acum : Acum vulpea s'a fost ducând la un român și a fost mâncând pui din cocină.

Acum s'a întâlnit cu ariciul și a întrebat :

— Tu de unde tot trăești de tot mânânci găini ?

Ei, ce, nu este colea o cocină plină ?! Haid să te duc și pe tine.

— Haideți.

Au plecat amândoi. Când la ușa cocinii, românul, dacă îi luase în multe rânduri găini, a făcut o groapă mare, adâncă și când s'a dus ea pe unde știa colnicul, a căzut în groapă cu arici cu tot. Atuncea, fiind în groapă acolo a întrebat, ariciul pe ea : Tu știi fo*) minciună ?

— O, ce, eu știu multe, a zis vulpea ; știu să fac un sac numai din coadă.

A întrebat și ea pe arici : Tu știi fo una ?

— Ce, eu nu mai știu decât trei.

— U!... poi ce-o să faci tu numai cu trei ?

— Zice, eu cu ăle trei minciuni ies de aici din groapa asta.

Atunci ariciul s'a făcut bolnav ș'a spus : *că s'a impușit.*

Ca s-o înșele pe vulpe, să iasă afară, s'a dat cu picioarele în sus, ariciul, ș'a zis :

— Uite, *eu m'am impușit*, numai miroasă ici de vezi. Când a mirosit vulpea, el s'a strâns și a apucat botul vulpii, s'a strâns pe botul ei și ea a vâjâit din cap c'a înghimpat-o ghimpii și l-a anunțat afară.

Atunci ariciul a întrebat : Ai văzut cumătră că eu cu minciunile mele am ieșit din groapă ?

Eși și tu cu sacul tău. — Eu, ce, nu pot să ies. Invață-mă și pe mine să ies și eu.

— Să te umpli de c... (murdărie) și să te faci moartă, să te tăvălești și când o veni românul dimineața o să te ia să te nruce pe mal

— E f... pe măsă 'n c... tu ai murit ?

Stăi ; ț-am găsit locul. Așa a și făcut, a aruncat-o și ea s'a pus pe fugă.

Cu mijloacele ariciului a scăpat vulpia.

(Auzită dela Ștefan M. Pădcanu din Catane Doij).

Șt. St. Tușescu.

*) Vre-o

8—Maica Domnului Fată

Au fost odată trei frați: o fată și doi băeți și ei remăseră de mici orfani. Intr'o noapte, prin vis, Maica Domnului se arata fetei și-i zise să ia apă și să se ducă să stropiască cutare munți și când se va întoarce, să nu se uite înapoi, că se va face stâncă de piatră. Adoua zi dimineața sculându-se copiii, fata trimese pe frate-său cel mai mare să stropescă acei munți cu apă și-i spuse ca la întoarcere să nu se uite înapoi, că se va face stâncă de piatră. El se duse la munții ceia și-i stropi însă când să se întoarcă înapoi acasă, auzi în urma lui vuet foarte mare. Munții ceia vineau după dânsul. Atunci el uitându-se înapoi remase stâncă de piatră. Acum fata îl așteptă, cât l'a fi așteptat și văzând că nu mai vine, își închipui că s'a uitat înapoi și că s'a făcut stâncă de piatră. Atunci ea trimise pe fratele mijlociu, care tot așa păfise. Trimise și pe cel mai mic frate și tot așa păși. La urmă se duse și ea. Stropi munții și se întoarse înapoi și când se întoarse, auzi în urmă ei vuet foarte mare; însă ea nu se uită înapoi.

Când ajunse acasă, găsi un uncheaș, care era tatu-său și pe care nu-l cunoscuse. Atunci uncheșul dădu fetei să mânânce o strachină de poamnă zicând.

—la fată și mânâncă aceste-s larimile mamei tale. S'o desgropi și ea va înviea.

Și cum a zis uncheșul, așa a și făcut fata și mama sa a înviet. Dacă a înviet mă-sa a cunoscut pe uncheș și i-a spus fetei că-i tată-său.

Pe urmă au trăit cu toții și vor fi trăind și azi, dacă nu vor fi murit.

N. Mateescu.

Auzită în 1894, Martie 5, în Movilița-Pătna.

URĂTII 1)

6—Inchinare la masă mare

Ajungă-te voe bună coane nune
 Și pe D-tale cucoană nună.
 Colaci dela finii D-voastră ;
 Colaci ce vor să fie :
 Cu multă *somă* de marfă
 Dela Țarigrad pornită
 Și 'naintea D-voastră sosită.
 În corabie ce este :

Pâne de grâu,
 Smochine, orez, ciobote, cămăși,
 [săpun,
 Cu două pahare de vin
 Să vă fie cheful de plin ;
 Vin dela Odobești,
 Cum bei, cum te veselești,
 Venit prin sat pe la Cotnari,

1). No. 2 cuprinzând 4 orații (2—5), cetitorii vor face convenita îndreptare.

Să pui mâna 'n buzunar.
 Poftim de primiți
 Și pe finii D-voastră
 Cu un bacșiș dăruiți!
 Mie dă-mi un ban de argint

Și gându' ți-ai împlinit....
 (Auzită dela d. Panaite Ceainu, în-
 vățător pensionar din Băgdana-Tutova.

I. G. Ciorescu-Bogdana.

BOTANICĂ POPULARĂ

8.—Ărgintărița

Ărgintărița numită la munte (Suceava) și sclintiță, iar în unele locuri argintică (Jud. Tutova), și argintură (Banat) crește pe lângă drumuri, pe la bătături ori bătești. Nu face hluji. Are foi lungi ca ferega având atârnat pe o vână o mulțime de alte frunzișoare. Floare nu face. Culoarea frunzei pe partea de către soare e verde închisă, iar pe partea de către pământ argintie.

Cu funze de ărgintăriță se opăresc oalele ca să să prindă bine smântâna.

Ărgintărița pisată e bună de pus ca ablojele celor ce-și scintesc picioarele; de aici și numele ei de sclintiță.

9.—Ămin

Ăminul este o plantă asemănătoare cu chemenul și cunoscută cu acest nume în Banat.—Intr'o rugăciune către sf. Vineri găsim legenda ăminului.

*Sfânta Vineri a avut un fecior
 Ca un mândru domnișor ;
 Din ochi lacrimi îi curgea,
 Din inimă singe-i curgea,
 Nimeni leacul nu-i știea
 Făr'de Lina
 Magdalina
 Și surorile lui Lazăr,
 Cari se duseră pe câmpul lui Iordan
 Culegând flori de Amin
 Și deteră cu piciorul în spin,
 Ci acela nu fu spin,
 Ci fu albin,
 Din albin—se făcu mierea,
 Muierea făcu ceară¹⁾*

1). Hasdeu *Etym, Magn.* I, 1075

10.—**Ăgriș**

Ăgrișul numit în munții Sucevei și coacăz în iar unele ăcriș sau ăgriș iar pe aiurea burboană, struguri spinoși, rezăchie selbategă este o tufă care în unele locuri crește mai naltă și în unele locuri mai mică. Pe trunchiurile sale are niște ghimpi ascuțiți; infrunzește primăvara înaintea tuturor arborilor și se înmulțește din butuci și din rădăcini.

Fructul numit ăgrișă, ăcrișă, coacăză, e aeru când e crud, iar copt are un gust dulce ăcrișor, și e acoperit de o coajă groasă cu peri pe ea.

Din ăgrișe se fac pe la orașe dulceți; pe la țară se face oțet din ăgrișele crude. Prin unele locuri se întrebuițază și ca salată pentru masă. Rădăcină de ăgriș și de cătină e bună de durere de măsele.

11.—**Ănason**

Anason, anison, aniș, molotru, chimeu dulce, anos, hanos este o plantă a căreia sămânță se întrebuițază la prefăcutului rachiului.

În medicina populară, anisonul are întrebuițare pentru mușcătură de șerpe; se ferbe anison cu vin, se face bleastur și punându-l la rană scoate tot veninul.¹⁾ Zamă de sămânță de anison (hanos) fiartă e bună de durere de pânțec. Când se face ceai de anison toată casa să umple de-o miroznă de rachiou de și se pare că ești la prifăcanie²⁾.

12.—**Ălimonul**

Ălimonul este planta cunoscută în de obște cu numele de Lemnul Domnului, și se numește așa în Dobrogea și în România prin județul Ialomița. Femeile îl întrebuițază mai mult pentru împodobirea morților, iar fetele îl pun la cap și când se gâtesc cu alimon, încep a cânta:

Foae verde alimon

În grădină, la Ion.....³⁾.

Intr'o doină din Dobrogea se aude:

Foae verde alimon

Să pun murgul la pripon,

Să-mi aștern jos bănciuța

Și la căpătăiu șeluța....

Ălimonul are miros frumos. Crește tufușoară și se înmulțește din rădăcini și butași. Zamă de crenguțe de alimon și rădăcină e bună de ținut în gură când te dor măselele.

Cu crenguțe de Lemnul Domnului se împodobesc ulcelele, mășoaicele, bli dele, cofițele ș. a. când se dau de pomană la Moși.

13.—**Ălbăstreaua**

Ălbăstreau, floarea grâului, zglăvoc, vinețea, clopoșel, ghioc, dioc este o florică ce crește prin grâu și haturi pe lângă drumuri. Unele specii cresc prin poene, câmpii, fâneături, munți și sunt de culoare roșie

1). Lupașcu, *Medicina Rabelor* 61.

2). Priefăcanie e locul unde se preface spiritul în rachiou adăugându-i-se apă și zamă de hanos ca să aibă gust bun.

3) Hasdeu, *Etym. Magn* I, 874

roză, violetă, albă pătată cu alte culori etc. ¹⁾.

In cântecele populare, întâlnim numele acestei flori.

Florică albăstrea
Mândră mândruleana mea,
După față ca de doamnă
Lumea întreagă se întorcea
Rîsu-ți lumea veseleşte,
Plînsu-ți lumea amărăște;
Și de dragul dumitale
Știe chiar și sfîntul soare:
Că la tine când privește
Stă și nu mai asfințește
Mândră, mândruleana mea,
Florică albăstrea
De ai gând să ne iubim,
Vină'n crîșmă să bem vin ²⁾

Din albăstrele, care sunt un fel de nemuritoare de cîmp, neperzîndu-și culoarea maltă vreme se fac coroane și ghirlânzi de împodobit casele se pun coroane de albăstrele și la biserică la icoane.

14).— **Abanosul**

Poporul nostru nu cunoaste abanosul arborul de obârșie din India de și ei întrebunțază adese ori numele. Crede însă că lemnul de stejar, dacă stă în apă o sută de ani se preface în abanos adică în lemn tare și rezistent de culoare neagră.

În zicătorile populare cuvîntul acesta a devenit un adverb, dispărînd noțiunea de lemn și de negru. „Par'că-i abanos“, se zice despre un om care nu mai îmbătrânește, expresiune care la Anton Panu sună:

Șade tot abanos,
Țeapăn și vîrtos.

În blestemurile sale poporul zice „trăi-u-ai cât abanosul, să putrezești când a putrezi abanosul“.

În cântece poporul întrebunțază iar acest cuvînt; așa într'un cîntec din Modova:

Frunză verde abanos
De la noi dumbrava'n jos,
Crește iarbă și răgoz.

A. Gorvei și M. Lupescu

BOALE LA OAMENI LEACURI ȘI DESCÂNTECE

10.— De greață — (silă) ³⁾

Celui care îi e greață, — când i s'apleacă, — îi iei mîna în stîngă-ți, îți înmoi deștiu cel mare dela dreapta cu scuipt — scuiptat — și tragi, — (apăsînd și frecînd) — sub banta cămășii, pe mîna.

1). Iarnik, Bărsan, *Doine și strigături din Ardeal* p. 14

2). Idem, *ibidem* 388.

3). Se va îndrepta numerotația din No. trecut 8—10 prin 7—9.

Cân' *îă* greață, acolo se fac niște gălcii, — acestea sunt adevărate și *trăgându-le* (adică apăsînd asupra lor), se sparg. Și zici astfel :

Aplecate câcăcioase,
Aplecate borăcioase,
 Din pâine prea multă,
 Din carne,
 Din rachiu,
 Din brînză etc...

(Din tot ce-ai mâncat atunci)

După ce s'au împrăștiat, acele gălcii, omului îi este bine, — lucru foarte adevărat.

(Din Boureni Dolj).

N. I. Dumitrașcu-Reny.

11.— De albeață

S'o pornit 9 fete curate, luminate
 Cu cămeși albe de mătasă imbrătate
 Și cu mânicele suflecate.

S'au dus la fântâna de sub codru
 S'o rânească
 De paie,
 De gunoae
 De găteje.

Nimeni nu le-a văzut.
 Nimeni nu le-a auzit;
 Numai Dumnezeu le-a văzut
 Și auzit,

Și le a întrebat :

— Unde vă duceți 9 fete curate,
 Luminate

Cu cămeși albe de mătasă imbrăcate ?

— Ne ducem la fântâna de sub codru,

S'o rânim de toate
 S'o lăsăm apă curată
 Și limpede de băut,

Dumnezeu le răspunde :

— Nu vă duceți acolo,

Să veniți la ochii lui (cutare)

Să-i râniți de albeață,
 De ceață,
 De roșată,

De pocitură
De pălitură,
De isbitură,
De diochiu,

Să lăsați ochii curați
Luminați,
Ca argintul cel strecurat,
Cum maică-sa l'o născut

Și cu vederile cum eu li-am dăruit¹.

Spus de 3 ori într'o zi, de câte 3 ori pe fiecare dată și în 3 zile dearândul. Cine descânta ca să aibă leac, să fie curată¹) și să fie pri-
menită de cămeșă.

Se descântă cu mânica cămeșii înconjurând ochii.
(Auzită dela mătușa Anica Cucu din Bogdana-Tutova.

I. G. Ciorescu Bogdana.

12.—De deochiu

Fugi ochi dintre ochi,
Că te ajunge craiul
Cu malul, cu paiul.

(Să repetă de trei ori)

Gh. Buhuș.

C A N T E C E 2)

65—Cucule de unde vii?
De-a mea puică ce mai știi?
Știu că-i grasă și frumoasă
Șede la gherghef și coasă
Nuștiu coasă ori descoasă
Ori strică niște mătasă
Dar lacrimi văd ca varsă
De mătas'ar fi ce-ar fi
Dară strică firile,
Prăpădește zilele

66 —Maică, maică ce suspini
—Dară cum n'oi suspina
Că am avut un fecior
L'am trimăs la munți cu flori
El s'o dus la munți cu piatră
Și și-o ales altă fată

Și el mie mi-o trimăs
Pe trei spice de secară
Să mă duc la dânsul iară;
Eu inapoi i-am trimăs
Pe trei spice de ovăs
Că n'am putere de mers.
El mi-o trimăs pe-un pân
Să mă duc să mi-l cunun;
Nu știu eu l'aș cununa
Ori mai rău l'aș blăstăma
—Taci fată nu fii nebună
Pân'amă țu o fost drăguț
Da. de-amu țu-a fi finuț.

67.—Când mergeam eu în grădină
După lemne de sulcină,
Atunci un puiș de cuc

1) Neatinsă de bărbat și nici să aibă la «trei cireșe» sau period.

2) Neputând rându-i în chip hotărâtor felurite soiuri de cântece, le trecem la un singur loc.

*Sedea pe-un vârș de nuc
Și-mi striga să nu mă duc
Ear un puișor de cioară
Sedea pe un virf de moară
Și striga să mă duc iară,*

Auzit dela Ștefan Dobăceanu în com.
Suceveni ditricitul Storojinețului)

V. Ungurean

68—*Mă'nsurâiu de tinerel,
Tinerel nevăcut
Și nesătul de iubit
Că plâng noaptea 'n așternut
Și plâng rezmat de perete
Tot cu gându dupe fete*

69—*Nuși am spus mândro odată
Să lași ușa descuiată
Și fereașta destupată
Să mai vin la tine-odată
Să te văd cum ești culcată !?
Dacă-i fi culcată bine
Să mă trag pe lângă tine
Dacă-i fi culcată rău
Să-mi cat drumuleșul meu,
Să mă vadă tatal tău
Să mă'ntrebe, ce cat eu?
Și să-i spui, că apă rece
Vezi, rușinea, cum se trece*

70—*Câte lacrămi am vărsat.
Faceam dor fântână'n sat
Fântână cu trei isvoară,
Să bea dușmanii să moară,
Să bea și dușmanca mea
Să se stingă focu 'n ea.*
Dela Dolcea Ilie din satul Dumbăer (Vidin)

P. Danilescu

71—*Foaie verde de priboi,
Mândro, ce nu muriam noi
Când ne piimbam prin zăvoiu
Și beam vinul din butoiu,
Mâncăm miere de pe roi
Și ne iubeam amădoi?
Cânta cucul lângă noi
Și merlița șueiera,
Mândra'n brașe mă strângea
Și dulce mă săruta,*

1) Sălcu

2) Subțire (? N. R.)

*Ea pe mine, eu pe ea:
Ce dulce drogoste'era
Și nimenea n'o știa
Numai eu cu mândrușă
Foaie verde măr sălceu¹⁾
Mori mândro să mor și eu
Să nu ne mai pară rău.
Să ne 'ngroape pe-amândoi
La mânăstire'n zăvoi
Un'ne iubiam amândoi
Să răsară trandafir
De pe unul rozmalin
Rozmalinul să se'ntindă
Trandafirul se cuprindă:
Cine i-o vedea să plângă!*

72—*Foaie verde trei lămii,
Văzui fete peste Jii,
Cu rochile cafenii,
Cu brăie portocalii,
Cu bluzele naranjii²⁾,
Cu fițele durdulii
— Tu murgule, ici rămâi,
Ici te beu ici te mân'inc,
Nu te mai duc eu acasă
— Iancule n'o fi păcat,
Multe-orașe te-am purtat
Te-am trecut Oltul vărsat,
Făr' de luntre, făr' de pod
Și nimic nu ți-am udat
Nici colțul de la manta,
Când te-am trecut la mândra
La mândrușă de pe Jii
Care-ai sărutat-o'ntâi ?
Nu-i de-al meu suflet păcut
Să-mă dai p'un sărutat?
(Auzită dela Gr. L. Morgan din Dobromir).*

P. Ștefănescu

73—*Jălnu-m'aș și n'am cui,
Jelui-m'aș codrului
Codrul are crângi uscate
Și la dânsul n'am dreptate,*

Codrul are frunza verde
 Și pe mine nu mă crede,
 Jelui ma'ș câmpului,
 Câmpul are peliniță
 Nici la dânsul n'am credință
 Câmpul are iarbă verde
 Și pe mine nu mă crede;
 Jelui-m'aș jelui
 Jelui-m'aș la streini,
 Da streinu-i tot strein
 Și pelinu-i tot pelin;
 Pelinu-i rădăcinos
 Și strelu-i mânios,
 Și mila de la strein,
 Ca și umbra de la spin
 Căci când vrei să te umbrești,
 Mai tare te dogorești.
 Și m'oiu lăsa 'nprimăvară
 Și-oiu eși între hotară
 Și-or răsări ghiocei
 Și m'oiu jălui la ei,
 Ca la frățiori mei;
 Și-or răsări viorele
 Și m'oiu jălui la ele
 Ca la surorele mele.

Es din casă cat la nunți
 Intru'n casă n'am părinți;
 Es din casă cat la brazi,
 Intru'n casă eu n'am frați.

Auzită dela V. Șerban dala Orfelinatul
 „Ferdinand“ (Zorleni Tutova)

L. Mrejeriu

74—Frunză verde păr negruț
 De trei ani mi-ai fot drăguț
 De trei ani și jumătate
 Mi-ai fost drăguț cu dreptate,
 Dar amă de-o săptămână
 M'ai lăsat pentr'o minciună.
 Șine-a făcut minciuna
 Că-i usure Virerea,
 Vinerea din postul mare

C'aceea usucă tare.
 M'aș fi dus atunci din prag
 Nu m'am dus că mi-ai fost drag.
 M'ași fi dus de la porțiți
 Nu m'a lăsat a ta guriți.

75—Frunză verde de pelin,
 S'a dus cucul cel bătrân
 Pe opt ani la Rusalim
 Șiau remas puii flămânzi
 Dar măicuța cea bătrână
 A luat puii de m nă
 Și-o sburat pe rădăcină
 Și-o sburat între ogoară
 Și o cules grăuț din țară
 Și-o dat la pui să nu piară.
 După-un an cucu-a venit,
 Puii lui că și-ă găsit.
 Și-a găsit puii în penie
 Și n'au vrut să-i zică nene
 Cucul rău s'a supărat
 Si la cer că a sburat
 Și de acol' a cuvântat
 Și ceriul s'o bucurat
 Și puii s'o supărat
 Și 'ncepură tare-a plânge
 Din inimă curge a sânge

Auzite în Volovăț, Districtul Rădăuțului

I. E. Toroșiu

76—Nu juca, fată rusește,
 Că afară vicoleşte
 Si făina se gătește
 Si de alta nu-i nădejde!

77—La prău cu tusele
 Spală lelea rusele
 Si le'nține pe surcele,
 Cănu hăre la ele...
 —Strânge-ți, leleo, rusele,
 Că-mi turbează cănele
 Si apucă vâile
 Si-mi prăpădesc oile!

78—Ui! lelișo cu bariz!
 La ce focul te măriși?
 Că mila de la barbat

*Ca frunza de păr uscat
Când te pui să te umbreşti,
Mai tare te dogoreşti—
Dogori te ar pupăza(?)
Smbătă, Duminica,
Ca să te poşi mărta.*

79—*Foae vede de năut
Toate vin, toate se, duc,
Ce am iubit nu pot să uit,
Când m'o bagă în pământ*

*Ia-mă, Doamne şi mă pune
Unde-s nesvetele bune
Si barbaţii duşi in bune
Să fie ţuică de prune
Ia-mă, Doamne şi mă basă,
Unde-s neveste frumoase
Si barbaţii duşi la coasă*

Culese in coropceni Vaslui; la horă şi la şezetori

I. Neculau

GLUME, JITII, TAFLALE

6.— Oaia Țiganului

Un țigan avea o cățea. În ziua de blagoviștenie *javra* fată pe o șură cu paie 12 țânci, toți brezi în frunte, cu cozile sucite și o pată albă în vârf. Bucuria țiganului eră mare de tot că i-a fătat *oaia*... Fuga cu donița s'o mulgă... Când o apucă de țâță, cățeaua *hap*, îl apucă de mână; el de ciudă îi trăsnește o doniță în șale, cățeaua de frică se scapă... Dancii, cari stăteau mai deoparte, când au văzut întâmplarea, strigară arătând cu degetul scârnăvia cățelei:

— Dită, tetea, oaia noastă făcut-a cașu'gata...

(Dela Vasile al lui Iruncă din Bogdana-Tutova).

I. G. Ciorescu-Bogdana.

7.— Lelea Floarea

- Bună ziua, lele Floare.
- La Ion cu demâncare.
- Lele Floare, ori n'auzi?
- La gropanul cu trei duzi.
- Da ce-ai astăzi lelișoară?
- Ce să facă duică? Ară.

8.— Intre un călător și o bătrână, care vine dela stână cu gălețile cu lapte

- Băbușoară, cale bună!
- Dela Neagu dela stână

- N'auzi babo ? Bună calea !
 — Nu-i departe, doar treci valea.
 — Dar ce babo, te prefaci
 — Da, bărbatu-meu e baci.
     Schimbând vorba:
 — Mai e babo pân' la sat ?
 — A fost mult (lapte) dar s'a vărsat.
 — Da ce babo, ori iești surdă ?
 — Are da, și caș și urdă.
 — Nu zău babo, iești p'o parte,
 — Da, de mult, dela 'ntâi Marte.
 (Din Segarcea-Teleorman).

Fl. Cristescu.

9. — **Armata țiganului**

- Ei măi țigane cum ai dus'o cu armața ?
 — Slavă lui don căprar românico, bine.
 — Ei așa de ale băței nu ai luat ? N'ai mâncat câte
 o palmă două ?
 — Slavă lui don sergent, românico, bine ; d'apoi se
 poate *bătae fără armată ?*

10.— **Ponosuri**

Ce dracu măi omule, la cumătrul să vezi d-ta colo pe
 vatră un braț de lemne și ard ca chibritul, și la noi numai
 două și nici acele nu ard ; șed și mocnesc parcă-s ude !
 Vorba ceea «*la boii săraci nici oamenii nu trag*» !

11.— **Schimbatură**

- Măi cel cu *calul bun*, dă-mi o țigară de tutun ?
 — Da de unde dacă n'am !
 — *Vezi mârțogă deșelată, ce păcat de om mai poartă !*
I. V. Nestor

12— **Mai puțină părinte !**

Un popă, ca să râdă de-un țigan, — că venise să se
 împărtășească, — pune în potir hrean cu oțăt.
 Cum o pune țiganul în gură, să scuipe și altceva nimic.
 Da după ce-o înghiți:

— Haoleu, parinteo, zău, dai grijanie mai puțină copiilor
că prea, prea e sfintită mîncă-te-aș, și crapă săracii de ei..

Când vine iar țiganul la anu', zice :

Parinte, parințele !
Dă-ne paști mai puținale
Că murim dracu' de el
Că mai an
Ne-ai dat paști de hrean

De erea să ne moară vr'o cinci țigani

(Auzită dela Ion N. Șufan, din Boureni-Dolj).

N. I. Dumitrașcu-Reny.

Intrebari din Popor

8.—Pentru ce când găina bea apă, ridică în sus capul după fiecare înghițitură?

9.— De ce n'are ursul coadă iar lupu-i cu gâtul țapăn?

Culese Tepu-Tecuciului

Tudor Pamfile

C R O N I C Ă

* **Viața Românească**, III. No. 8 —D-l G. Păscu, un tânăr filolog explie pică foarte amănunțit vorbele *srbacă și barbaric* alături cu alte vorbe din aceeași familie. Pentru cea din urmă sunt : *barbăză și barbărie*, ce se aud în recitative copiiiărești.

— Mai departe (p. 302-3) cineva îmi face patru imputări, vorbind de colecția mea de *Jocuri de copii*, mem. II, 1907. *a* : crede că vorbele bune pe cari le-am primit la mem. I m'a făcut să scot pe II. Nu-i așa ; și nici vorbele rele despre II nu mă vor împiedeca să scot pe III ; de ce ? apoi, așa suntom noi unii *b* : mi se impută că n'am pus la contribuție în compilația mea, culegerea de ucolăș fel a lui Ispirescu, și celo ale dd. A. Bogdan și Gr. Tăbăcariu. Gândul meu a fost să aduc tot ce nu se află în cei doi dinții plus colecția macedo-română a d-lui P. Papahagi, 1903. A 3-a am pus-o la contribuție în Mem. III care va apare, întru cât am găsit părți originale (are multe streine fără a fi însoțite de izvor) întradovăr populare. De altfel, această curte didactică apărea odată cu mem. II. *c* : că-s greșeli de transcrie, *îmi recunosc pe deplin vina*, vina mea sau a Academiei care își rezervă ultima corectură. De altfel, exemplu dat de V.R. este oă în loc de *clenciu crapă* se află *clenciu crapă*. *d*: recensiuia îmi impută oă mă „lansez”, că nu public numai ce știu eu (lăsând, se în țeloga celor foarte foarte învățați, grija de a ne aduna averile noastre) în deosebi de alții. Aici, nu e neșă, iubite cititor, că-i altă gâscă ? Și i-nș răspunde dacă noi cei dela „Ion Creangă” nu ne-am fi jurat să nu ne sfădim ou nimeni.

Revista „Ramuri” No 17 (Septembrie) ouprinde una din cele mai frumoase legende ce s'au publicat, povestea *Zorelelor* de d. D. N. Ciotari „A fost un

craiu frumos și rimosai frumos ca chipul soarelui închis într'o boabă de rouă acârnată pe floarea ciourii albastre, oraiul îndrăgostit de zina florilor. Ne vine în minte „*Călin nebunul*” lui Eminescu și trăsărim de bucuria nădejdei.

Numărul se fashoie cu un proza frumos căn'oe de dor, cules din Areral.

* No 2 din **Biblioteca Folcloristică** cuprinde legăndele câtor-va sfinți culese de d. *Șt. St. Tușescu*. Cuprinde legăndele în limbă curată și cinoisă. Ni-mic n'avem de zis d-lui Tușescu, acestui suflet cild — mai cild, după câte știm de cum îi îngăduie puterile — de cilt că făcea mai bine dacă alegea ca chipuri, nu zugrăveli nouă, ci altele vechi și în ori ce caz, pe acelea ce înfățișază pe sfânt, după poveștilo noastre.

* **Biblioteca pentru teji** No. 335 cuprinde *Povești de d. Virgil Caraiwan*, în număr de 7, pe care le cunoaștem de prin *Floarea Darurilor*: limbă frumoasă câteva frânturi din grăiul poporului. Dar ce enută «*Cotoșman Pârlici* (localizare)»? Import în toate, în literatură chiar, dar în literatura populară nu primim, când le amestecăm cu avorea noastră.

* No. 3 din **Biblioteca populară a „Neamului Românesc”** cuprinde cântice din Bucovina (adunate de G. A. Sadoveanu) și Oltenia (M. Huleleanu și N. I. Dumitrașou-Reny).

* În **Albina** No. 50, o poveste (făcior de împărat și rogojinar) de d I. Dragoslav.

P.

Poșta Redacției

I. C. Beld. Capitoul din *Monografia For.* nu-l putem publica, căoi, după câte știm, lucrarea a fost anunțată ca apărută. Vocabularul îl așteptăm ou plăcere.

N. Mat. Dioc. Nu le putem pune la rând ci când și unde se poate.

I. V. Nest. Jitia cu «tănarul învățător» n o putem pune. Primim însă material pornografic spre colectare.

Th. G. Asl. Tulc. Din ce ne trimiți D-ta, nu putem alege absolut nimica. Observați cuprinsul acestor 3 numere și vedeți ce voim noi.

C. Mărg. H. Tașu, în nr. viitor.

D. Mihal. Sosite prea târziu.

Alex. Mor. Cern. Da, însă întrebuițând litero obișnuite, căci la tipografiile mici, nu putem afla altele.

Poșta Administrației

I. V. Nest. Cu toate că ne oroți No 1 prea târziu, vi-l trimitem. Revista o trimitem totdeauna la zi întâi iar D-v dacă aveți poștă ne cum se cade, în interes. Și-vă.

N. Mat. Numere în dublu exemplar nu putem da, de oare ce nu avem Cu abonamente sau contra mărei da.

I. E. Tor. Suc. Am primit 5 foi. Aștept să sosească. Dar dacă nu se va potrivi cu revista noastră, ce va fi de făcut? Totuși voiu vedea, Schimbul, da; și noi să primim dela nr. 11

V. Ung. Suc. Am primit 11 foi. Mulțumiri calde. Pe rând. Dacă disdui de mijloace, ne luăm noi, cu toată bucuria, sarcina.

G. M. Balot. Am primit, dar nr. 3 era încheiat. Rubrica țio deschidem, însă bagă de seamă că nu voim: «ceia ce trebui» ci «ceia ce este în popor».

RUGĂMINTE

D-l *Șt. St. Țuțescu* întocmind în tovărășia D-lui P. D. Panaghia Dolj-Gara Sălcuța *calendarul folcloric pe 1909* ne roagă să vestim pe cititorii revistei „Ion Creangă” să-i trimită următoarele știri, de prin părțile lor:

1). *Luni*: cum țin femeele această zi? Care-i legenda Sfintei-Luni? Credințe și proverbe despre această zi.

2). *Marți*: tot ast-fel

3). *Mercuri*: tot ast-fel: când e *Mercurea strâmbă* și ce *Mercuri* altele mai cunoaște poporul?

4). *Joi*: tot ast-fel; știri despre *joia epelor joia vede* etc.

5). *Vineri ca* și despre celelalte zile

6). *Sâmbătă*: tot ast-fel.

7). *Duminică*: tot astfel.

8). Ce s'ar putea găsi despre *lunile anului*.

Răspunsurile se vor trimite deadreptul pe adresa arătată sau prin redacția noastră.

Intrebarile revistei „Ion Creanga”

Intrebări rămase fără răspuns: 4.

Răspunsuri: *D. Mihalache* 1, 2, 3, 5, 6, 7 *Tud. Pamfile* 1, 3, 6; *Șt. St. Țuțescu*: 1, 2, 5, 6

Lămuriri—Răspunsurile se vor începe a se publica începând ce numărul viitor al revistei.

—Cei ce propun întrebările culese din popor, trebuie să le însoțească cu răspunsurile lor

—Cei ce le află răspunsurile, le vor trimite revistei până la 17 a luni următoare.

Pe foaia de hârtie se va însemna numărul întrebării și numele celui ce-a propus-o, urmând apoi deslegarea și semnătura celui ce-a deslegat-o.

—Propunerile și răspunsurile se scriu pe câte o foac de hârtie, aparte, ca să ne poată ușor orândui.

A apărut :

BIBLIOTECA FOLCLORISTICĂ

No. 1. In Drumul Păcatelor

— Povestiri populare —

de Petre Danilescu

Prețul 25 bani

**No. 2. O Parte din
„Sfinții Poporului“**

-- Legende --

de Șt. St. Tuțescu

Prețul 30 bani

Biblioteca Populară a „NEAMULUI ROMANESC“

No. 1. **Cântece ale poporului** — Cărticica I.

No. 2. **Snoave și legende**, de N. I. Dumitrașcu-Reny.

No. 3. **Cântece ale poporului** -- Cărticica II.

Prețul cărticelzi : 5 bani

Prin Administrația revistei «Ion Creangă» se pot dobândi următoarele lucrări :

*T. Pamfile. M. Lupescu și L. Mrejeriu ; Cartea pentru
țineretul dela sate, ed. I.* 1,25

*T. Pamfile : Povestirea pe scurt despre Neamul
Românesc* 0,20

L. Mrejeriu : O șezătoare țărăneasă 0,20

» Gospodăria și fata dela țară 0,40

» O călătorie în Transilvania 0,50

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

Intemeietori : Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), I. C. Beldie (Jorăști—Covurlui), Cir. N. Coatu (Banca-Tutova) G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), V. Costăchescu (Pleșești—Suceava), Gh. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni—Tutova), N. Mateescu (Diocheți—Pitna), D. Mihalache (Golești—Badei—Muscel), L. Mrejeriu (Călugăreni—Neamț), I. V. Nestor (Prajă—Tutova), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna—Dolj), T. Popovici (Zorleni—Tutova), C. Rădulescu-Codin (Priboeni—Muscel), P. Ștefănescu (Dobromir—Constanța), A. Tenea (Adam—Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu [Broșteni—Suceava], I. E. Țorouțiu (Suceava—Bucovina), Șt. St. Tuțescu (Catane—Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), Al. Vasiliu (Tătăruși—Suceava), I. Zota (Dorna—Suceava).

CUPRINSUL :

- P. Nechifor.**—Tâmpla Bisericii Catedrale din Calafat.
Ec. I. Antonovici.—Două imne religioase vechi.
T. Popovici.—Balaurul fermecat [poveste].
N. Mateescu, N. I. Dumitrașcu-Reng, M. Lupescu, Tudor Pamfile, D. Mihalache, Șt. St. Tuțescu.—Povestiri și legende.
Fl. Cristescu, Gh. Buhuș, A. Moisei.—Boale la oameni, leacuri și descânțece.
Gh. Măndru.—Boale la vite, leacuri și descânțece.
H. N. Țapu, Ioan C. Beldie, I. E. Țorouțiu, L. Mrejeriu, V. Ungurean, P. Ștefănescu, I. Neculau.—Cântece.
Ioan C. Beldie, T. Popovici, C. Mărgăritescu.—O samă de cuvinte.
I. G. Cioreșcu-Bogdana, Șt. Stănescu-Bărceanu.—(Ilu me, jittii, taclale).
I. Dumitrașcu-Reng.—Intrebări din popor.
C. T. K., P.—CRONICĂ.
Poșta redacției și administrației.

REDAȚIA :

T. Pamfile, Str. Ștefan cel Mare 157

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

— B A R L A D —

EXEMPLARUL :

În țară . . . . . 40 bani
 În străinătate . . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . . . 5 lei
 În străinătate . . . . . 6 „

NOTĂ : Persoanele cari au primit întâile patru numere sunt solicitate ca abonate.

Incepând anul II dela 1 Ianuarie 1909, abonații cari n'au plătit nimic către administrație, sunt rugați să trimeată suma de 2 lei, *costul celor 5 numere din an. I.*; căror au achitat mai mult, li se va face socoteala cuvenită, rămânând să trimită rămășița cât mai în grabă, spre a întregi abonamentul pe an. II.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a luni. Deocamdată. numărul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebuie trimis innainie, întreg sau câte jumătate la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, căroro li se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacție, tipografia G. V. Munteanu, str. Stefan cel Mare No. 157, Bârlad.

Cererile și achitățile de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismului, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestui reviste. Persoanele cari ne vor trimete studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeele trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerii va fi arătât cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Dela frații învățători și preoți așteptăm material bogat și ales. Ar fi mare păcat să lăsăm să se piardă știința și simțirea poporului odată cu batrânii sfătoși și cu babele care încheagă apele.

Deci, și aice, să punem umărul grabnic și bărbătește ca să putem lăsa viitorului icoana sufletului nostru țărănesc, de eri și de azi, până nu apucă a se preface sub înrăurirea vieței celei noi.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACTIA :
T. Pamfile, str. Stefan cel Mare 157
Bărlad

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zorleni (Tulova)

ABONAMENTUL ANUAL
In țară . . . . . 5 lei
In străinătate . 6 "

Tâmpla Bisericii Catedrale din Calafat

—Aplicațiunea arte populare române—

Câți-va arhitecți, cu suflet de adevărați Români, pătrunși de dragoste, de tot ce izvorăște din sufletul și gustul poporului românesc, s'au pus cu tot dinadinsul să reînvieze vechea arhitectură românească, părăsită de atâta vreme.

Ca rezultat al muncii lor stăruitoare, am văzut între altele, și Tâmpla Catedralei din Calafat, o lucrare de mobilier bisericesc, la care sunt escluse toate motivele de decorațiune străină.

În vechime, tâmplesle bisericilor erau făcute din piatră. Toată ornamentația era în relief. Mai târziu, au început să se facă de lemn; dar fiind executate de artiști greci, ornamentația era făcută tot *în relief* și în stil bizantin.

Acest fel de lucru, s'a păstrat și ni s'a transmis și nouă tot așa; el convine lucrărilor în piatră, iar nici de cum celor în lemn.

Toate tâmplesle bisericilor de pe la noi sunt împodobite cu motive florale și ornamentale în stil *bizantin*. Nicăeri însă nu se vede o arhitectură curat românească.

Prin lucrarea de care vorbim, se face o adevărată reînnoire, se face un pas mare pe câmpul artelor naționale românești.

Această lucrare de artă arhitecturală, trebuie să fi fost făcută aproape de modelele ce ni se păstrează din arta industrială a poporului român.

La prima vedere, detaliile, prin simplitatea lor par de o concepție lesnicioasă și primitivă. Dar tocmai această nai-

vităte naturală cât și calmul evlavios ce respiră întreaga lucrare, dovedesc o puternică concepție de artă românească.

Cel mai mic ornament din această lucrare, ne amintește ceva național românesc.

Așa, brâul (friza) ce desparte icoanele Proorocilor de cele ale Apostolilor, este ornată cu un fel de figuri geometrice în formă de cercuri cu diferite creștături prin mijloc. Acestea ne amintesc perfect figurile ce sunt făcute cu fierul roș pe cofele și cofițele ce se fac la munte din lemn de brad.

Mai jos: brâul ce desparte icoanele Apostolilor de acele ce reprezintă «Patimile» este împodobit cu un fel de patrăte combinate în mod artistic; acestea ne amintesc de aproape, figurile geometrice ce se văd pe covoarele sau «scoarțele» ce se mai fac astăzi pe la țară de către gospodinele noastre.

Apoi, brâul cel mare, ce desparte rândurile icoanelor mici de icoanele și ușile mari, este împodobit cu elementul decorativ cel mai creștinesc: vița de vie. Aici, autorul planurilor acestei tâmples a avut o inspirație bogată, a înfrățit acest motiv ornamental într'un mod atât de natural cu restul decorațiunii liniare, în cât un motiv ornamental pare a se naște din farmecul celuilalt, și totul se arată într'o armonie încântătoare.

Imediat sub brâul de struguri și frunză de vie se vede un brâu mai mic, ornat cu un fel de desemnuri ce imită întocmai pe acelea ce se văd pe la poalele catrințelor sau fotelor țăranelor de pe la munte și chiar pe la cămeșile naționale cusute de fetele noastre.

Simplitatea desemnurilor stilizate pe aceste modere, varietatea și naivitatea lor sinceră, îți dau o impresie ce te atrage și te umple de admirație pentru tot ce izvorăște din trecutul românesc.

Chiar stâlpii (colonetele) ușilor sau acei ce despart icoanele încă au ceva din gustul țaranului român: cei dela ușile mari sunt împodobiți întocmai ca fluerile și cavalurile ciobanilor dela stâni sau ca unele cozi de furcă. Unii din aceștia mai sunt creștați în felul răbojilor pe cari strămoșii noștri își țineau socotelile.

Ușile au îmbinăturile (panourile) întocmai ca acele ce se făceau pe vremea lui Ștefan cel Mare.

Până și puțina ferărie ce se vede la această tâmplă, are înfățișarea lucrărilor rudimentare dela țară, caracterizând

în chip minunat știința experimentală a poporului. Ele lasă să se vadă urmele loviturilor de ciocan și marginele zgronturoase ale fierului, ceea ce ne amintește vechile fierării de pe la porțile cetăților strămoșești.

Inconografia rituală este proporționată, exactă și păstrată după tradiția stabilită, cu toată scrupulositatea, cerută de o astfel de lucrare. Ca fel de decorațiune și ca ansamblu de compoziție al diverselor părți, această tâmplă este o interesantă și meșteșugită încercare de artă țărănească.

Este de observat că toată ornamentația — geometrică — este făcută numai în senzul fibrelor lemnului și mai ales că este numai săpată în *adâncul lemnului*. Acesta este principiul ce se aplică numai lemnului, nu și pietrei.

O astfel de lucrare nu s'a văzut pân' acum prin bisericile noastre și ne pare bine că D-l Al. Clavel dă o îndrumare așa de sănătoasă arhitecturii bisericesti. Mulți, pot avea ca model lucrarea harnicului și bunului român Al. Clavel.

P. Nechifor.

Două imne religioase vechi.

În 1886, aflându-mă ca student la Facultatea de Teologie din București, P. S. Enaceanu, profesorul și decanul acelei Facultăți, m'a invitat ca să studiez și să descriu *Ridicarea Panaghiei pentru cei morți*¹⁾ în felul cum o săvârșesc preoții din Jud. Tutova. Cu acel prilej am avut fericirea să pot afla și două imne religioase vechi, ce nu se găsesc în cărțile bisericesti, unul întrebuițat în Muntenia și altul în Moldova. Ele, mai ales cel dintâi, trebuie să fi fost întocmite în românește pe timpul când se întrebuița limba slavă în biserică, ce nu era pricepută de popor, păstrându-se apoi de pe atunci și până astăzi de preoți în mod tradițional. Că se vor fi cântat vr'odată aceste imne și în biserică, nu știm; preoții și dascalii respectivi le cântă astăzi la ridicările de Panaghii și alte pomeniri ce se fac prin casele enoriașilor, pentru cei morți.

Întâiul imn:

De vream ști eu di aceasta; eu vream zice sufletului meu și vream

1). Biserica Ortodoxă Română. rev. per. ecles., București, Tip. cărților bisericesti. an. X, 1886—87, pag. 872—879.

Intrebă și trupul meu, să-mi spue mie de rândul veacului acestuia. Când mariu, mă suiu în măgura cea înaltă și mă uitai îndrăt și văzuu mormântul meu și zisei: mormante, mormante al meu, primește trupul meu; căci cu voia lui Dumnezeu aceste lemne și aceste petre sânt puse deasupra mormântului meu. Inșă toți dreptii răul cel de foc îl treceau, iar cei păcătoși cu amar strigau:

Arhanghele, Arhanghele Mihaili trece-ne și pre noi răul cel de foc, că-i vom da aur, argint și mărgăritar; iar Arhanghelul Mihail cu glas de foc le-răspunde lor: o, vai de voi păcătoșilor, în lumea voastră multe târguri au fost, cum nu v'ați negușitorit aurul, argintul și mărgăritarul? Căci mai 'nainte n'ați sosit până a fost soborul strâns? Iată acum soborul s'a spart, soarele s'a 'ntunecat și ușile Raiului s'au încuiat.

Se întrebuițeză (cintîndu-se pe glas. al 8-lea) prin unele sate din județul Muscel și Ialomița. L'am auzit în 1886 dela paraclisierul Popescu, ce era la Biserica Zlatari din București, unde mă aflam și eu în acea vreme ca cântăreț.

Al doilea imn:

De vreme ce eu păcătosul am văzut prea bine că această lume este deșartă și degrabă trecătoare, m'am uitat în urma mea și am văzut moartea stînd lângă mine, și m'am spăimîntat și am zis sufletului meu: suflete, până ce ești viu pocăște-te, căci, săvârșindu-te din viața aceasta, nu vei mai ave vreme de pocăință. Și iarăși m'am uitat la răsărit și am văzut o lumină strălucind și din lumină glas grînd:

Eu sânt arhanghelul Mihail și sânt trimis la tine suflete; iar sufletul înfricoșându-se a zis: sfînte, sfînte, Arhanghele sfînte, te rog mai lasă-mă puțin să mai vieșesc, și fie îți voi da aurul și argintul; iar arhanghelul a zis cătră dînsul: timp ai avut în viața ta, că prin milostenii să-ți fi cheltuit aurul și argintul, iar acum numai decăt să cere sufletul tău de la tine să meargă înaintea Domnului, să dea seamă de tot ce a lucrat în viața sa, și să-și ia plata după osteneală.

Se întrebuițeză în poporul Bisericii sf. Mina, din Bărlad, și prin unele sate din plășile Pereschiv și Târg ale jud. Tutova. Pe glas. al 5-lea.

Econom I. Antonovici.

POVESTI

5.—Balaurul fermecat.

Acu, ci-că trăiau odată într'un sat doi bătrâni: un moșneag cu baba lui. Ei purtau mare nemângăere în sufletul lor, că erau aproape de sfârșitul vieții și nu le dăduse D-zeu măcar un copilaș, care să le

mai îndulcească povara anilor grei—, care să le mai înveselească zilele de azi pe mâne.

Hei! Și-i mare lucru copilul la ușa Românului, căci necăzurile pier, grijiile vieții se topesc ca roua în fața soarelui, când, intrând pe ușă, îți sar toloșcanii înainte și-ți risipesc nourii de pe fruntea ta posomorită, cu glumele și ghidușiile lor nevinovate și curate!

Ș'apoi, când ai copii, viața are rost pe lume.

Și iaca de asta bătrânii erau amăriți până'n adâncul inimii lor.

Așa într'o sară, după ce ospătaseră cu ce dăduse D-zeu acolo, moșnegii noștri mai stăteau afară pe prispa casei, sorbind aerul îmbălsămat cu miros dulce de fân cosit, ce plutea pe aripele vântulețului, care bătea dinspre lunca din marginea satului.

Luna, legănându-se pe cer, privea cu chipul ei auriu, pământul amuțit de vrajă.

Era o noapte de acele, ce dă par'că puterea tinereții, celor bătrâni, care dă tărie și glas minții să născocoască mijloace și leacuri la nevoi.

Cum stăteau ei așa, fie-care trăind în lumea gândurilor lui, nu mai ce un glas spintecă muțenia ce-i acoperea:

—Știi ce mă gândii eu, măi babă? zise moșul.

—Poi, oi u ști, omule, dacă mi-i spune, răspunse mătușa ciulindu-și urechile să prindă vorbele moșneagului.

—Apoi iacă, văd bine, că funia vieții ne-a ajuns de par și să ne dăruească D-zeu vr'un copil tea!-ră! îi bună pace. Și doar, tot te-ai descântat tu într'o părere, ba ai băut și tot felul de burueni, care cum te-a învățat, dar degeaba!

Pentru asta, mâni disdediminează, să te scoli, să-mi faci o pălăncuță; c'oiu să plec să caut pe Dumnezeu, și n'oiu să mă las pân'nu l'oiu găsi și nu mi-a dărui un copil

Ei! Trebuie să vă spun, feții moșului, că pe vremea aceia lumea era mai alt-fel, mai bună, și nu se prea cunoaștea vrajba, ura și fudulia. Omenii îndemnau tot spre fapte creștinești, aveau dragoste de bișerică și cinstiau pe cei mai învățați și mai mari.

De aceia și D-zeu se coboră adese ori din palatele lui cerești și venea de petrecea printre fiii lui pământești, alinându-le suferințele prin tot felul de minuni!

Azi?..

Apoi azi, nu vedeți cât de tare s'a înrăutățit lumea? Nu vezi dum-neta că copilul de mic îi învățat la răutăți? N'auzi câte-o potcă cum spurcă toate lucrurile sfinte, de ți se sgârcește carnea pe tine? Iar al-de tat-so stau de-o parte și se minunează, că deștept băet are să mai fie !....

Auzi?.. deșteptăciune!. Ş'apoi ci-că să ne mai ploaie D-zeu!.

Spusei de copii, dar ce să mai zic de cei mari!.

Ei!.. bată-vă norocul să vă bată! Stați așa de frumos, cu gurile cascade la mine, de mi-i drag par'că să tot spui lucruri adevărate și să vă dau povețe așezate, uitând de firul din poveste, că 'nainte mult mai este!.

Ş'asa după vorbirea de asară, a doua zi, baba de bucurie se sculă de mâncate, că mai era mult până să se crăpe de ziuă, iar când moșul se trezi, se sculă în mirosul, ce împrăștiase în bojdeucă, palanca invelită în frunze de hrean și coaptă în spuza de pe vatră.

Se rugară mult bătrânii înaintea icoanei Maicei Domnului aurită de lumina candelii ce ardea dedesubt și luându-și moșul rămas bun de la babă, își puse traista cu palancă în gât și plecă la drum, târindu-se după toiagul pe care-și sprijinea bătrânețele.

Merse el cât merse...—zi de vară până'n sară, prin pustiuri, prin hu-ceaguri și păduri neumblate de picior omenesc, de-ți era mai mare groaza să intri singur prin ele.

Hei! Pe atunci era lumea rară. Mergeai zile și săptămâni întregi, până să dai de vre'o așezare omenească; rar când întâlneai țipenie de om.

Intr'o zi, după ce călcase cale, preț de vr'o poștă, dădù, în umbra unei vâlcele, de o fântână. Eră o zăpușală, de-i curgea sudorile șirloaie de pe față. Umbra celor câteva sălcii, ce mângâiau cu ramurile lor verzi ghiz-dèlele de piatră, îi dădea brânci inimii să guste din dulceața ei.

Moșneagul nostru își lăcu socoteală, că trebuie să-și mai hodinească cele ciolane, hârbuite de atâta umblet; și de—, poate a mai avea încă mult de umblat prin cele coclauri și pustietăți, pân' ce-a da D-zeu Sfântul, să dea cu ochii de el.

Ş'asa s'așeză la umbra celor sălcii, își așternu un șervețel pe iarbă și-și scoase bucățica de palancă ce-i mai rămăsese, ca să imbuce, să aibă după ce să bea o teică, două de apă.

La umbra răcoroasă moșul își mai învioră sufletul iar gându-i luminat oarecum, începu a-i alergă pe câmpul amintirilor.

„Ce-i și cu omul ista“, se gândea dânsul.

Unde era el acum, câtă-va vreme și unde ajunsese! Îl apucă groaza! La cât amar de depărtare și-a lăsat satul în urmă. Mai nu-i venea a crede, că el a putut depăna atâta cale.

Așa-i cu orice lucru din lume. De multe ori când te gândești să faci câte ceva, îți pare atât de greu, că par'că n'ai putea isbuti nici o dată, iar dacă te-ai apucat de el, îți pare că-i ușor de tot și l'ai știut face de cându-i lumea!

Cum mănca moşul așa, numai ce iată că vede un puîşor de şerpe—mic cât o svârlugă—că iese de prin iarbă, s'apropie de şerveţel şi incepe a înfulică din fărmaţurele de palancă.

Moşneagului îi mai veni inima la loc şi nu se mai sătură privind la puîşorul de şerpe, cum îşi scotea limbuşoara, cum se suceă şi se învârtea după fărmaţurerele şi cum îşi aţintea privirea blândă în ochii lui, de parcă nu era plecată din ochi de dihanie.

Așa, ce se gândi el în mintea lui?

—Cine ştie, cât oi mai avea de umblat, până oi da cu ochii de Dumnezeu?

Ş'apoi cine mă cheazăşueşte, că l'oiu găsi ori ba?

Şi de unde ştii, că puîşorul ista de şerpe n'a fi pruncul, ce mi l'a fi hărăzit Dumnezeu, că-l văd, că are alte apucături, nu c'ale acelorlalte lighioi de-al de dânsul.

Ce să mai mă duc înainte! Hai mai bine la casa cui mă are, că mai bine îi pare!

Îşi scoase din şerpar trişca de trestie, cu care-şi mai ostoia alea-nul, vâri puîşorul de şerpe în golul ei şi tiva a casă.

Mergea moşneagul înapoi de părea, că i s'aprend călcăele— pasă-mite era dorul de casă care-l mâna, să calce fără *popaz*, căci nu de geaba îi vorba Românului, care zice: „Fie pânea cât de rea, tot mai bine'n țara mea și fie pânea cât de bună, dacă-i în țară streină!....“

Când îl zări baba venind pe șleau, nu-i venea să-și creadă ochilor, că-i moşneagul. Ii venea să sară'n sus și să joace de bucurie.

Iar când moşul păși pragul porții, trase un ropot de plâns.

—Dă!.. Mare greu-i și de capul femeiei rămas singur!.. N'are cine să-ți tăle un lemn, să-ți aducă o cofă de apă, să-ți pue un spin în gardul spart.

Ş'apoi lumea, când ştie că nu ți i barbatul a casă, îşi face de cap—, ştie că nu-i stăpânul și caută să-ți strice dimprejurul casei tot ce vrea.

Şi de aceea băbuşoara noastră plânse, când văzu în ochi pe stâlpu casei, că tare îi mai era frică, că închide ochii și nu l'a mai vedea.

Cum ajunse moşneagul, s'așeză pe prispa răcoroasă iar baba, de bucuria lui, că mai ba să-l întrebe de-a găsit ori nu pe Dumnezeu.

Mai hodinindu-se o leacă, îi povesti toată şiretenia umblând după D-zeu, arătându-i și copilul pe care li-l dăruise.

Se cam înspăimântă baba la început, dar mai pe urmă se gândi, că dacă-l dăruit de D-zeu, nu are încotro: și-i aduse o leacă de lăptişor dându-l-i să-l mănânce. După ce sorbi laptele, îl culcă într'o oliță de scopt brânză, și-l puse sus pe poliță.

A doua zi, moșnegii, cum se sculară—fuga la oliță. Care nu le fu mirarea, când văzură, că șerpele crescuse peste noapte, de nu mai încăpea în oală!

Peste zi îl mai hrăniră cu lapte, iar sara îl culcară într'o banită; dar a doua zi când îl căutară, nu mai încăpea în baniță. Crescuse cogenite balaur.

Ce era de făcut?

Incepuse bieților oameni, a-i cam furnica prin spinare de frică. Se gândeau: cum și-au adus ei singuri pe dracul în casă, vorba ceea: „Când și-o face omul singur, apoi nici dracul nu-i mai poate desface“.....Dar n'aveau încotro.

Iși puseră toată nădejdea în Dumnezeu, căci la urma urmii: „ce ți-i scris, în frunte ți-i pus.“

Scoaseră balaurul din baniță și-l puseră într'o cămară, celtuindu-l bine și nelăsându-i de cât o ferăstrucă în părete, pe unde să-i poată da mâncare.

Hei!.. Toate fuseseră cum fuseseră până acum, dar dandanaua asta le întrecea pe toate.

Intr'o sară, cum stăteau ei și se chiteau în capul lor, că ce-i de făcut cu namila de bălaur, numai ce aud de odată un glas că le sparge liniștea în care-i mânaseră gândurile.

—Tatăiiiiii!. Tată!. Mamăiiii! Mamă!..

Moșnegilor le cam îngheță sângele în vine, când auziră glasul acela strein.

Nu trecu mult și iar auziră.

—Tatăiiii!.. Tată!.. Mamăiiii!.. Mamă!..

Abia acum își dădură cu mintea, că balaurul îi strigă.

Ce-i dreptul, strigătul balaurului care dă, ori-cum, era copilul lor, le mai alină par'că din aleanul sufletului, că le zice și lor cineva tată și mamă, dar nu prea le venea la socoteală să se ducă la dânsul.

Văzând însă, că fecioru-so îi strigă neconținut, bătrânul își lasă frica de o parte și s'apropie de ferestuica pe unde îi dădea lapte, ca să vadă ce-i va spune.

—Apoi încă, ce te-am chemat tată,—făcu balaurul zărind pe tată—so la fereastră,—când te-i scula mâni de dimineață, să te duci la împărat și să-i spui să dea pe fiica-sa după mine, că mie mi-a venit vremea să mă însor!..

—Văleu, dragul tatei, cum mă vâri într'o așa belea—răspunse moșneagul, trecându-i ca un fier ars prin inimă! Cum ai crede că împăratul are să-și deie fata după tine, când tu nu ești ca toată lumea.

—Apoi cum, necum, mâne, să te duci numai de cât și să-i cei pe fică-sa după mine,—mai zise balaurul îndârjindu-se.

Ce să facă bieții moșnegi? Toată noaptea, pas să închidă vr'un ochiu!...

În mare chichion îi bagă fecioru-so!..

Acù dac'ar fi fost ca toți oamenii calea, valea, ce ar fi aceea, ar fi, dar așa, cum să-i spuie împăratului, că fecioru-so îi balaur ca toți balaurii?.

Hei!, acù i-acù! Se trudiră moșnegii fel și chip toată noaptea, cum s'o dea s'o nimerească.

Dar ori încotro o abăteau, vedeau că trebuie să implinească dorința bălaurului căci, ferească Dumnezeu, supărându-l își mânâncă dihania zilele ce le mai ai de trăit. Ș'apoi mai bine să mori de moarte lasată de Cel-de-sus, decât să fii înghițit de viu.

Deci a doua zi, când umbrele nopții fură inecate în lumina zilei moșneagul era la poarta împăratului—căci trebuie să vă spun, că împăratul acelei țări locuia chiar în satul acela.

Când dădu să intre, teaaaă-ră! să poată, că numai decât soldatul de strajă îi puse sulita'n piept.

Intrebând pe moșneag, ce caută iar acesta spunându-i că vrea să vorbească cu Măria sa împăratul, vesti numai de cât pe ceilalți slujitori cari îi dădură de știre că un moșneag vrea să vorbească cu dânsul.

Atunci împăratul, care nu era de loc fudul și-i plăcea să stea de vorbă cu cel din urmă sătean, porunci să-i dea drumul înăuntru.

—Sărutăm cinstea, Prea înălțate, zise moșneagul scoțindu-și jarca ce-i acoperea părul coliliu, când dădu cu ochii de împărat.

—Ce vrei moșule? îl întreabă împăratul, cu bunătate.

—Apoi, ce să vreau Măria Ta, ia, să vede, păcatele mele ori ale părinților mă pasc, ori funia vieții mi s'a apropiet—făcu moșneagul, cătând cu ochii în pământ și invârtindu-și căciula în mâni—că nu îndrăznea să-și ridice ochii asupra feții împărătești.

—Iaca, ce să fie! M'a trimis fecioru-meu se vă cer, să-i dați fata după dânsul.

La auzirea vorbelor moșneagului, împăratul se făcu negru cumu-i pământul, de obrăznicia moșului, dar mai stăpânindu-țe, se minună de îndrăzneala lui și voind să vadă unde-o să iasă isprava asta, îl întrebă:

—Bine!. Să-ți dau fata, dar ce-i fecioru-to?

—Apoi, ce să fie?. Vezi că asta-il.

Ia..... el nu-i ca toți oamenii. Să erte cinstita față a Măriei tale : i-un balaur.

Împăratul, ce gândi? Nici vorbă, c'aici nu-i lucru curat. Trebuie să fie amestecate niscaiva farmazonii, niscaiva vrăji.

Și voind să aștepte unde-o să lase drăcovenia asta, zise moșneagului :

— Moșule, du-te acasă și spune lui feciorut-o, că dacă mâni, când m'oiu scula, oi vedea că în locul bordeiului tău se ridică un palat cu totul și cu totul de aramă, iar palatul acela să fie legat cu al meu printr'un pod tot de aramă, apoi îi voi da fata; iar de nu, atunci îți veți plăti cu pielea voastră îndrăzneala ce-ați avut-o; căci ori cât de bun era împăratul, tot nu-i venea la socoteală cererea moșului.

Când auzi moșneagul cele ce-i spunea împăratul, să cadă jos și mai multe nu. I se învățea pământul sub picioare, așa de tare îl cuprinsese frica. Plecă deci, cum putu pe drum, înspre casă.

Hei! Ce griji avusese, bietul moș pe capul lui, până acum; astea erau mai dihai, căci intrase în cărcă cu împăratul.... Și apoi, nu te prea poți pune de pricină c'un Român de-ai noștri, d'apoi mite cu împăratul!

Când ajunsese acasă, fecioru-so nerăbdător îl și luă de la ușă :

— Ei, tată, ce răspuns mi-ai aduci?

— Apoi, dragul tatei—grăi bătrânul cu durere, în mare dandană m'ai mai vârit! Nu-mi ajungeau ale mele nevoi toate, mă mai puseși rău și cu împăratul. Așa-mi trebuie, dacă mi-am vârit singur capul sub evanghelie.

Ce crezi tu? Că el își dă fata așa cu una, cu două? E hei!

— Ei, da' spune, ce-a zis, tată? mai întreabă bălaurul.

— Apoi, ce să spună? la mi-a spus, că dacă i-i face, în locul bordeiului meu, un palat cu totul de aramă, iar palatul ista să-l legi cu palatul lui printr'un pod tot de aramă, atunci să mă duc, să-ți dea fata; de unde nu, rău de noi!

— Numai atâta a spus, tată? Apoi asta-i o floare la ureche. Să nu fii îngrijat de loc. Culcă-te și dormi fără de grijă!

Peste noapte, când dormeau moșnegii duși, balaurul se mulse pe fereastră afară, se dădu de 3 ori peste cap, își lepădă pielea de pe el și rămase un fecior mândru, de-ți era mai mare dragul să te uiți la dânsul. După aceia lovi cu pielea în cele 4 colțuri ale bordeiului și de odată s'auzi așa ca o hurueală, știi, ca ceea când începe să ploae cu peatră. Și deodată în locul bordeiului se făcu un palat mândru și măreț, cu totul de aramă.

Apoi se prefăcu iar în balaur și intră în culcușul lui din cămară.

A doua zi, când împăratul eși în cerdacul palatului lui, măi! măi! să i se ia vederea de sclipirea palatului de aramă, care se înălțase pe locul bordeiului și al podului ce se așternea până la palatul lui.

Se minună mult și el de minunătenia asta, întărindu-se și incredintându-se că nu pot fi lucruri curate la mijloc.

Nu trecu mult și iaca și moșneagul venea pe podul strălucitor de părea îmbrăcat în lumină—cu capul mai dârz, căci îi trecuse frica, săracul; iar bucuria, c'a scapat de incurcă, îl făcea să-și mai îndrepte spatele încovoiate.

—Ei, veniși, moșule?—zise împăratul. Apoi îi drept, n'am ce zice că voinic fecior ai; dar și fata mea nu se dă așa, vorba celuia: „Pică pară mălăeață, în gura lui nătăileață.“

Trebue să văd, dacă-i vrednic pentru o fată de împărat și de aceia să mai facă și altceva.

De, vrea să mai iscojească și împăratul altele, căci și el, cât era de împărat, o cam băgase pe mână de frica balaurului.

Și că să nu se arate slab de inger, îi zise moșului.

—Să spui fecioru-to, că mâni când m'oiu scula, să văd făcut în locul palatului și podului de aramă, altele de argint, ș'apoi om mai vedea, ce-i de făcut; iar de nu; unde vă stau picioarele, vă vor sta capetele.

Bietul moșneag, plecă iar cu inima cârlig.

li pierise iar chejii, la vorbele împăratului.

Ajungând a casă, spuse fecioru-so răspunsul împăratului.

—Bine, tată, grăi feciorul. Să nu te îngrijești câtuși de puțin. Las că le scot eu la capăt pe toate.

Și peste noapte iar pândi până ce-i adormiră parinții și eși afară unde prefăcându-se în om, plesni în cele 4 colțuri ale palatului de aramă, de-l făcu de argint și-l legă c'un pod tot de argint de cel al împăratului.

Ce erau cele de aramă? acestea erau mai mândre și mai fumoa-se decât cele dintâi.

A doua zi bătrânul plecă la împărat, crezând că n'a mai avea încotro cârni. Dar și acesta, ba că se zici, că n'a mai scorni nimic.

—Apoi, moșule, făcu împăratul, când văzu pe moșneag, încă una de mi-a mai face fecioru-to, să știi, că chiar îi dau pe fiică-mea.

Du-te a casă și-i spune că mâni, când m'oiu scula, să văd la dumneta un palat cu totul de aur și palatul cela să fie legat de-al meu c'un pod tot de aur iar pe lăturile lui, să fie crescuți pomi de aur cu flori de pietre scumpe și alte nestimate. În fie-care pom să fie tot felul de păsări cântătoare; iar dinaintea palatului meu să fie o șuşmea din apă căreia să mă spăl mâni.

Asta era mai boacăna decât toate, dar n'avea încotro; trebuia să le scoată pe toate la capăt.

Deci, plecând moșneagul și ajungând a casă, spuse balaurului și isprava asta.

—Lasă, tată, fii liniștit; cum mi-a ajutat D-zeu, de le-am făcut pe acestea toate, tot el mi-a ajutat s'o fac și pe aiasta,—făcu balaurul, ale cărui cuvinte vărsară multă mângâiere în sufletul moșului.

Peste noapte balaurul, tot cu meșteșugul cu care făcuse și pe cele dinainte, împlini și noua voință a împăratului.

A doua zi, teaaaa! ce să vezi?

Era o mândrețe palatul de aur mai dihai de cum zisese împăratul. Podul se așternea până la palatul împăratului, ca o pânză de lumină iar păsările prin copaci, în cari străluceau boabe de pietre scumpe, te adormeau cu cântecele lor, în fel de fel de glasuri. Era, mă rog, o veselie ș'o măreție, cum numai în povești de se mai povestește.

Moșul era să-și rupă gâtul, când plecă, alunecând pe scările palatului, tăiate numai în scumpeturi. Pe împărat îl găsi spălându-și față cu apă limpede cumu-i vioara, ce țâșnea dintr'un uluc de aur înfipț într'o stâncă de diamant.

Împăratul ne mai având încotro, dacă văzù pe moșneag, îi spuse, că-și va pregăti fata și-o va trimete la palatul mirelui.

Biata fata părea că merge la tăetoare, așa de mohorită plecă de acasă. Ar fi dorit mai bine să pue mânele pe piept, de cât s'ajungă zilele estea, să fie mireasa unui balaur. Vai și de capul bicșilor ei părinți!. Dar ce era să-i facă, dacă, așa i-a fost scris.

(Va urma).

I. Popovici.

POVESTIRI ȘI LEGENDE

9.— Sfântul Spridon.

Era odată o vreme când faraon ținea ferul cu mâna în foc și nu se frigea. Atunci la faraon ducându-se un călugăr, el îl puse să ție fierul în foc cu mâna; însă călugărul frigându-se, nu putu. Faraon se culca între două surori ale lui.

El puse și pe călugăr să doarmă între dânselle. După asta călugărul făcu cu una din ele un băet; atunci D-zeu trimese un glas din cer și spuse să i se pue numele copilului *Spridon*, făcitorul de minuni. Copilul ceala făcându-se mare, porni prin lume să se sfințească cu mai mulți oameni: Jidani, Sârbi și alții. El porni la drum călare pe un măgar și mai luă cu dânsul și un cal. Și băetul ceala avea strae răle, tare rupte, opincile sparte, căciula tot așa și tovarășilor lui de drum, tare le era rușine cu dânsul așa cum era. Merseră ei pe drum, cât a fi mers și numai se făcu noapte.

Dacă au înopțat, au mas acolo pe drum. Ei mergând cu toții după

sfințenie la un împărat și căindu-se că luaseră cu dânșii pe băatul ceala, că să se scape de dansul noaptea, se sculară, tăeră capul magarului și al calului și le lăsară așa și fugiră. Sculându-se băatul dimineața și văzându-se singur, și capul calului tăet, cum și al magarului, din fugă, fără să bage de samă, luă capul calului și-l puse magarului și pe al magarului îl puse calului. După asta încălecă și se luă după dânșii și-i ajunse. Pentru asta se vede și azi la măgar o dungă la gât. Dacă i-a ajuns, a trecut înaintea lor. Pe urmă merse el, merse și iar s'a făcut sară. Dacă s'a făcut sară, s'a culcat iar cu tovărășii lui de drum. Atunci ei, iar noaptea, ca să-i facă lui rău, ca să nu se mai ducă la împărat să se sfințască ci numai ei, s'au apucat ș'au jipoet caii de piele de la genunchi: în jos până la glesne și pe urmă au fugit înainte. Când se sculă băatul, adică sfântul Spridon, porni iar după dânșii și-i ajunse la împărat, unde trebuia să se facă sfinți. Împăratul cum îl văzu, îl întrebă:

—Unde ți-s, măi, pieile de la picioarele cailor?

—Am trecut, răspunsă el, prin niște tină și le-am suflecat ismenele.

—Ai, Doamne ne-i înșelat de am venit până aici, răspunseră Jidanii.

—Până nu-ți înșela, să nu trăiți.

După asta întrebă pe Sârbi:

—Da voi ce căutați?

—Alelei, Doamne n'am mâncat nimic acasă.

Împăratul atunci ridică în sus o cărămidă mare, care n'o putea ridica nimene. Spridon băatul, care până atunci se făcuse mai prost și umbla lăturile, acum se apropie de împărat.

Împăratul îl întrebă:

—Da' tu, măi prostule, ce cauți aici la mine?

—M'am luat și eu după oameni aceștia.

După aceasta împăratul, îi întrebă pe toți oamenii ce se duseseră la dansul ca să se sfințească, din câte lucruri îi făcută acea cărămidă. Acel care va ști să răspundă, se va face sfânt făcător de minuni.

—Îi făcută din două părți, răspunseră toți oamenii cia.

—Ba-i din trei părți alcătuită, răspunse prostul.

—Bine, dacă-i din trei părți, zise împăratul, să-mi arăți care-3.

El, atunci o luă în mână, o strânse și focul se ridică în sus, apa căzu jos, și în mână rămase cu lutul.

Atunci împăratul văzând așa, îi dete numele de *Sfântul Spridon făcătorul de minuni*.

Și, așa a fost povestea acestui Sfânt. 1)

Auzită, în 1894 Februar 12, în Moldova—Putna

N. Mateescu.

1). Variantă în Șt. St. Tuțescu, *O parte din Sfinții poporului* p. 31—32.

10.—Ciobanul și morarul.

Un cioban, în fie-care săptămână se ducea la un morar de cum-păra malai.

Ce le trăsnește lor prin cap? Rămnește ciobanul la morar că e mai odinit de cât el care aleargă toată ziua pe câmpuri; precum și morarul care ciocănea tot într'una la moară.

S'apucară de *tocmă* ca ciobanul să'i dea oile—morarului; iar morarul să'i dea mora—ciobanului și s'au și învoit.

Așa, morarul să duce cu oile, le păzește toată ziua, și seara, când innegurează, se desbracă de Țoale, adică leapădă cămașa, ismenele, căciula, brăul și le pune căpătăi, ș'apoi se culcă.

Dar a adormit, și haide vine lupul la oi.

Când se da lupul pe oi, oile făceau: *urruuu-urru* pe la capul morarului, și el, prin somn, crezând că e la moară, striga:

—Dăi grăunțe.... muerea.... de prost!....

Așa, el, nepricepând, pân'la ziuă n'a mai rămas cu nici-o oaie!...

Acù, ciobanul de la moară, s'a răzămat în bătă lângă piatra care a tot umblat; dar 'fârșându-i-se grăunțele și neștiind s'o oprească, a început să horcăne a goală. Dac'auzit el așa, ș'a luat bâta pe spate ș'a început să zică:

—Stăi mico, stai mico!";—dar piatra și vedea de umbletul ei. Văzând ciobanul că nu stă, când se opintește odată și-i dă una, sparge piatra în două, și-i mai rămâne *părpărița*, și văzând că tot se mai învârtește, ce-și face socoteală el?

—O să mă pun.... 'n părpăriță!

Se pune nărodul de cioban!

Acù, părpărița învârtindu-se, 'i-apucă cămașa de la spate și 'ncepe a-l trânti cu capu' de *ocolii* morii.

În învălmășala aia, el strigă cât îl luă gura:

—Vezi cum mă joacă....

L'a ziuă s'a ales unul cu oile mâncate de lupi și altul cu moara fărâmată.

Acù, cui'i place să-și schimbe meșteșugul și să pată ca ciobanul și morarul, să-'l schimbe.

(Comunicată de d. V. Bourennu (V. I. Mitre). învățător în com. Boureni-Dolj).

N. I. Dumitrașcu—Reny.

Cine a îmbătrânit pe dracu' ?

Răspuns la întrebarea No. 1 (M. Lupescu).

11.—Dracul s'a dus odată la o șezătoare de fete și neveste. Se prefăcuse Sarsailă într'un flăcău așa de frumos, de nu mai era altul ca dânsul. Când a intrat Necuratul în casă, ochii tuturor s'au îndreptat la el. Pe

fetele și nevestele tinere le-a și săgetat el prin inimă, numai pe o femeie stătută și bună de gură, de-i mergea melița (gura) ca moara, n'o putu birui.

Olumele și hazul, care încetaseră la intrarea flăcăului, începură din nou și mai și. Dela glume trecură la povești, între cari cel mai meșter era Sarsailă. Fîndcă la povești multora le vine a cască și li-i somn, se începură păcâliturile. Și aici Ucigă-l-crucea era meșter.

Numai femeii ce n'o putuse săgeta prin inimă, n'avu ce-i face.

După ce Sarsailă le-a păcălit pe toate, vine și la femeia cea stătută, cu fața zmolită și c'un păr negru și creț ce cădea în cărlionți pe frunte, și-i zice.

—Ei lelică, ia te uită la mine!

Femeia se uită la Ucigă-l-crucea în ochi și nu se sparie de uitătura strașnică a lui Sarsailă.

—Ce-ți poștește spinarea, tinereță?

—D-tale ce să-ți gâcesc?

—Mie, uite ce să-mi faci : și vără mâna subsuoară și scoate un păr gros și creț; mie să-mi îndrepti părul ista, să nu fie creț, fără să-l rupi și fără să-l subțiezi.

Incepe Necuratul să întindă părul, să-l netezească ca să stee drept dar ori cât s'a năcăjit n'a fost de chip! Văzând el că nu-l poate îndrepta, părul fiind uscat, începe a-l da prin gură și a-l uda. Părul însă udându-se, s'a încrețit și mai și. Și s'a năcăjit Ucigă-l-crucea trei ani și trei luni să-l îndrepte, de se făcuse alb la cap cum îi varul de ciudă și nici c'-a putut să îndrepte părul.

Și multe a fi pățit el Sarsailă de când l-a făcut D-zeu și n'a înălbit, dar de femeie, care are și ea trei peri de-ai dracului în ea, a înălbit ; și de atunci știe toată lumea că numai femeia a înălbit pe Dracu'.

Dacă ea a înălbit pe Necuratul, ce să mai zici de un biet barbat?!

12.— *Alții însă povestesc în altfel. Spune unul că eră odată un om tugruet de gloată multă. Locul ce-l avea de muncă nu-i eră de ajuns. Se duce românul la boer, se căciulește cum știe și cum poate și cu mare ce greu capătă o falcie de loc. Ce să pue pe el? Avea vituțe multișoare. Se sfătuește cu femeia și samână pe el malai (meiu). Iacă dă D-zeu o secetă după asta. Când se duce omul pe la ogor, îl vede tot negru, cum eră când l-a sămănat. Scărbit și amărit, blastămă locul și-l dă dracului cu tot ce-i pe el.*

Cum a scăpat românul vorba din gură, numai iaca se arată și Dracul în chip de om :

— *Ce-ai zis, măi române ?*

— Al Dracului să fie locul ista cu tot ce-i pe el, că am muncit de geaba și n'am nici o hasnă¹⁾ de el.

— Bagă de samă ce-ai zis, să nu-ți întorci cuvântul, că eu-s Dracul.. Și de-o dată numai scântei și fum se făcu înaintea omului.

Hăt într'un târziu omul se ducea la târg. Drumul îi era cam pe lângă locul unde samănase el malaiul. Cum mergea, trage cu ochii la ogor. Care nu-i fu mirarea când văzu pe locul lui un malai așa de frumos și de mare că eră bun de secere în toată vremea ! Cât nu s'a căit omul că l-a giuruit Dracului și tare-i părea rău de ce făcuse.

Sara, când se întoarse omul dela târg, spuse femeii lui de frumusețea malaiului.

— Mă duc mâne, bre omule să mă apuc de secerat.

— Cum să te duci măi femeie dacă-i giuruit Dracului. Nu te măi cerca că cine știe ce poate ni-a veni pe cap !

— Las' pe mine, barbate, că ți-l frec eu pe Dracu' de nu i-a mai trebui să-și pue boii în jug cu noi.

A doua zi femeea își ie mâncarea și secerea și pornește la secerat malaiul. Cum ajunge, pune hainele și demâncarea jos și pe lucru voinicește măi tată.

Nu seceră trei snopi și necuratul se și arată femeii.

— Ce faci tu acolo muere ? Nu știi că locul ista mi-i dat mie, de bună voe de barbatu-tu ?

— Ba știu.

— Ei, atunci, de ce ți-ai luat nasul la purtat și-ai intrat aici ?

— Ca să secer.

— Cum să seceri dacă-i malaiul meu ?

— E al tău, ce-i drept ; da' barbatu-meu ți l-a dat fie într'o ciudă și pe mine nu m'a întreat. Ca să fie de tot al tău să-mi faci și mie o treabă.

— Care ?

— Ia să-mi îndrepti părul ista ; și femeea smulge de sub subsuoară un păr creț. De li-i face drept, al tău să fie malaiul.

Dracul s'a năcăjit fel și formă de dimineață și până la amiază, ca să-l îndrepte și n'a putut. Datu-l-a el prin gură și l-a udat ; întinsu-l-a el în toare chipurile, și părul, de ce-l întindea și-l uda, de ce și mai tare se întrecea. Ș'așa ciuda l-a cuprins pe Necuratu', de-a însurit și-a înălbit ca varul. Și-a dat Dracului și el pe femeea care l-a înălbit și-a fugit pe pustiu de unde venise și malaiul a rămas al femeii. Și de-atunci a rămas vorba că femeea o înălbit pe Dracu'.

[Auzită dela D-na A. Popovici din Murgeni-Tutova].

M. Lupescu.

1] Folos.

13.— Ci eu, știu altă întâmplare mai avană ca asta. Ascultați. Un om ca toți oamenii, avea o femeie ca toate femeile, afurisită foc și cătrănită, mânia lui D-zeu. Ce se facă omul, să scape de dânsa? Se gândi fel și chip, până când într'o zi îi zise.

—Fa nevăstuică dragă, dragă nevăstuică!

—Ce-i barbate?

—De-ai ști tu ce știu eu, Doamne—Doamne!

—Și ce știi tu barbate?

—Lucru mare!

—Mare?

—Mare de tot: știu o comoară în puțul cel părăsit; și tu știi cât îi de mare comoara aceia? Grozav și pace! Mâne sară mă duc s'o scot și s'o aduc acasă; am să-mi fac mie o pereche de ciobote și ție o salbă, să se ducă vestea. Ca tine nimeni n'are să mai fie! Mâne sară mă duc.

Iar în puțul părăsit nu era comoară, cum nu-s eu popă.

Muercana, atâta așteptă; că-i una, că-i alta, că ea se duce la o vecină, că are treabă.

—Du-te femeie, da' să vii de grabă.

—Acuși.

Și s'a dus, adică, s'a dus la puțul părăsit și s'a dat în puț cu gâtu'n jos. În puț a dat de dracu', dracu', în carne și oase, cu părul negru, cu ochii roșii și cu unghii pe la coate.

—Cine ești dumneta jupâne? îl întreabă femeia.

—Apoi, eu-s Naiba.

—Așa? Vra să zică ți-a mirosit și dumnetale a comoară? Hai? Las' că ți arăt eu comoară. Unde ai ascuns'o?

—Că, să fiu al Dracului, dacă știu,—Scaraoschi de colo.

—Așa, nu știi? Ptiu!

Și-l scuipe pe Ucigă-l-crucea drept în creștet.

—Da' stăi, femeia lui Dumnezeu, că nu știu nimic; să n'am parte de lumânare, dacă știu eu de comoară; să mor spânzurat, să mă trăsnească sfântu-Ilie din cer; vină-ți în minte și lasă-mă în pace.

—Nu știi? Ptiu! ptiu! ptiu!

Și iar l'a mai scuipe pe Deavol de trei ori, în creștetul capului.

Dracul se jura și femeia îl stupea; dracul se afurisea în tot felul și femeiușca omului iarăși îl stupea.

Și l'a tot stupit o noapte întreagă—întreagă, că-și blăstămă bietul drac și ceasul în care se născuse.

Hă rog: o noapte să stai alături c'o femeie ca aceia nu-i lucru de glumă.

În vremea asta, bărbățelul se așezase pe vatră, sufla în foc și

râdea de se prăpădea, că pricepuse de la început pasul nevastei lui cea dragă.

A doua zi merse la puțul părăsit c'o frânghie să'și scoată odorul afară. Scobori frânghia, o scutură să vadă de-i grea și când crezută că femeia s'a apucat de capăt, trase în sus; când colo ce să vadă!

Ucigă-l-crucea, alb, alb, ca un moșneag de o sută de ani.

—Ce-i asta pe tine, prietene?

—Of, bodaproste că m'ai scos la fața lumii; m'a 'nălbit nevastă-ta astă noapte!

—Vai, vai, vai!—omul de colo, deabea ținându-și răsul.

—Toată noaptea, ptiu și ptiu! ptiu și ptiu! de asta-s alb; bodaproste că m'ai scos pe fața lumii, că dacă mai stăteam cu dânsa o noapte, îmi lua Avram sporul.

Și așa a îmbătrânit muerea pe dracu'! (Din Țepu-Tecuciului)

Tudor Pamfile.

Femeia—Neaga,— a albit pe dracu', că n'a putat să îndrepte, firul de păr.

N. I. Dumitrașcu-Reny.

Femeia a 'nălbit pe dracu'.

D. Mihalache și Sf. St. Tutescu.

(Despre chipul cum femeia a nălbit pe dracu', se povestește în felurite feluri despre cari, vezi: Iuliu A. Zanne : **Proverbele Românilor** Vol. II, p. 148—149 și 284—285; Elena Sevastos: **Anecdote populare**, Iași p. 13—17; Anton Pann, **Opere complete**, I. Minerva, 1904, p. 135—137:

A „rămas ca moștenire
Spre vecinica pomenire,
Că muerea de când veacul
A îmbătrinit pe dracu!" (1)

BOALE LA OAMENI, LEXCURI ȘI DESCANTECE

✓ 13.— De deochiete.

Păsărică pistruiă,
Pe copac se suiă,
Pe unde se suiă,
Coaja copacului plesniă
Și frunza'i cădeă
Și copacul s'a uscat :
Plesni-i-ar ochii cui a deocheat
Pe (cutare).
De-o fi de fată mare,
Să-i cază codița,
Să-i rămăe goală pelița,

Să-i crăpe obrazul de rușine.
De-o fi de femeie,
Să-i crăpe țâțele,
Să-i cure laptele,
Să-i moară pruncul de foame.
De-o fi de bărbat,
Să-i cază mustățile,
Să-l huiduie muerile.
De-o fi de unchiaș,
Să-i cază barba,
Să-l gonească baba.

1). Cam astfel va urmă revista să tipărească răspunsurile la întrebările propuse; se înțelege, întrebările nu se vor lua la rând, ci vor urma după bogăția răspunsurilor

De-o fi de codru,
Să-i cază frunza.
De-o fi de gard,
Să-i cază nuielile,
Să-i rămâe proptelele ;

De-o fi de soare,
Să-i pieie razele,
Să râză noroadele.

Comunicat de *Crăciun Cr. Iagăr*, com.
Segarcea din-deal-Teleorman.

14.— De mătrice.

Mătrice, mătrice,
Mătrice, cerbice,
Ce te strângi ca șarpele,
Ce te bați ca peștele,
Cu poalele ridicate,
Cu mânicele sumese ?
Că eu oiu chemă
    Nouă ciobani
    Cu nouă câini,
    Cu nouă cățelandre;
Cățelandrele te-or lătră,
Câinii te-or mușcă,
Ciobanii'n furce te-or lua,
Și te-or duce :
    Unde popă nu toacă,
    Câine nu latră,
    Cocoș nu cântă ;

Acolo să mâi,
Acolo să rămâi,
Indărăt la (cutare), să nu mai vii
Cât innaltul cerului,
Adâncul pământului.
Descântecul dela mine
Iar leacul dela Dumnezeu,
Dela Maica Domnului
Și dela ziua de azi.

(Se descântă în apă curată (nein-
cepută), sau într'un măr pe care trebuie
să-l mănânce bolnavul.

— Unele babe descântă la buric și
nu mai dau bolnavilor nici apă să bea,
nici măr să mănânce,
(Auzit dela mama).

Fl. Cristescu,
Segarcea-Teleorman.

15.— De bube dulci.

M'am sculat Duminică dimineața
Ș'am făcut o masă mare
Ș'am chemat toate bubele ;
Numai cele dulci nu le-am chemat
Și ele așa, s'au mâ niat și s'au înfocat.
(Se zice de trei ori).

16.— De bubă rea.

Sămănai orz în piatră :
Nici să răsară, nici să crească,
Buba cea rea să încremenească.
(Se zice de trei ori)

Culese de **Gh. Buhuș.**

17.— De năjit.

Piei năjite,
Pricăjite,
Din auzul urechilor,
Din ochii capului,
Din fața obrazului,
Din sgârciul gâtului,
Din lungul trupului,
Din mii de nodurèle,

Din sute de încheeturèle ;
Să piei, (*chiei*),
Să răspiei (*răschiei*),
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare
Amin!
Descântecul dela mine,
Leacul dela maica Domnului.

18.— De șerpe.

Esdriță,
Pestriță,
Prinde-te de peliță ;
Pelița de carne
Carnea de durere,
Durerea de os,
Osul să rămâe sănătos;

Cine a adus vestea,
Să bea zama ;
Și gândacu'
Să mânânce scuipatu'
Amin.

(Se descântă cu o vârguță de alun în mână).

(Auzite din Socea-Cândești dela Catrina Dragomir).

A. Moisei,

Invăț. in Nemțșor, com. Vânători-Neamțului, jud. Neamț.

BOALE LA VITE, LEACURI ȘI DESCÂNTECE

2.— Pentru încuiere.

Dacă vezi că o vită s'a încuiat, adică n'are eșiri afară, pisează îndată o mână de sămânțe (fructe) de căpușă.

Pune apoi înapă căldicică, amestecă-le bine și dă-i-le vitei să le bea și n'o lăsă să stea locului, ci plimb'o de colo, până colo.

3.— Incuierea udului.

Dacă vezi că o vită n'are eșiri afară cu udul, pisează îndată rădăcină de șteghie (stevie), ferbe-o într'o oală cu apă, scurge zama și dă-o s'o bea vita.

4.— Când vita-i umflată în pânțece.

Dacă vita a mâncat muștar sau mohor cu rouă și vezi că se umflă și nu rumegă, nu mai aștepta, ci, fugi la crișmă și cumpără o mână de var nestins. Pune varul într'un litru (kilogram) de apă, mestecă bine și lasă apoi să se limpezească; scurge apa și toarnă-o pe gâtul vitei. Freacă-o cu putere cu un șomoioș de pae, pe pânțece.

G. Mândru.

CĂNTECE

80.—*Foie verde de năut,
Toate vin toate, se duc,
Ce-am iubit, nu pot să uit,
Până m'o bagă 'n pământ.
Ia-mă Doamne și mă pune
Unde-s nevestele bune
Și bărbații duși în lume,
Să fie fiucă de prune;
Ia-mă, Doamne, și mă lasă
Unde-s neveste frumoase
Și barbații duși la coasă!*

81.—*Foaiete vede murele
Frumoase sunt unete,
Și nu le știu vorbele.
Când se duc cu pânzele
Să mă duc și eu după miele,
Să-mi petrec ziua cu ele.*

82.—*Foaiete verde de spanac,
Doamne, la ce m'ai lăsat,
Băiat tânăr și sarac,
Să fiu fetelor pe plac!*

83.—*Foaiete verde și-o lelea
Joacă și nu prea juca
Că cămașa nu-i a ta,
Când oi merge-acas' fi-o ia
Azi fi-o dă mâne fi-o ia
Și remăi cu treanța ta.
—Mai am una de bumbac
Rupta 'n cur și după cap;
Mă dăsi la soacră-mea
Și-o găsi c'o treanță rea,
Cea mai bună și-o cărpea
Șapte gheme și-o andrea
Și-ată nu-i mai ajungea.
Din Novaci—Gorj*

H. N. Țapu.

84.—*Cine joacă și nu strigă,
Face-i-s'ar gura strămbă!
(N'ar mai avea mămăligă)
(N'ar mai avea bani în pungă);*

*Cine'n horă n'a striga
Bată'i chiatra cănepa!*

85.—*Zi-i, badeo, cu flueru',
Că Țoiu coase guleru',
Astăzi, mâne, coase-l'oi,
Poimâne trimete-l'oi,
Cu telega cu doi boi!*

86.—*Ia mai zi măi scripcăraș
Că Țoi da un creițăraș;
Iar de-ai zice binisor,
Eu Țoi da un pușor
Și de-ai zice cu alean
Țoi svărli ș'un gologan!
(Auzite într'o horă, în care jucam Moldo-
vei, Munteni, Ardeleni și Bucovineni, la
Văleni în ziua de 24 Iulie 1908.*

Ioan C. Beldie.

87.—*Dau-ar bunul Dumnezeu
Să fie pe gândul meu:
Să trădesc macar un an
Să pun mâna pe dușman,
Să-l jupesc să-mi fac suman.
Cu pielea de pe picioare
Să-mi fac teacă la pistoale
Și cu pielea de pe dânsul
Să-mi fac sac să duc ovăsul.
(Auzită dela Vasile Florea din Solca—dis-
trictul Gura Humorului)*

88.—*Cine nu se cătunește,
Nu ști' lumea cât trăește;
Nici n'are de povestit,
Că trăește chinuit.
De plouă ploae cu foc,
Catana nu stă în loc,
De plouă ploae cu sânge,
Catana merge și plânge*

89.—*Părinte Sfinția Ta,
Nu-mi cet' mie pravila;
Că nu e mare greșed
Dacă îmi sărut draga*

*Protopopu-i potropop
Și'ncă are septe-opt;
Și vlădica că-i vlădică
Și tot are-o ibovnică
Dară eu să n'am nimică?*
(Auzită dela Ioan Tudoraș din comuna
Poeni distr.—Humonului).

I. E. Toroușiu.

90.—*Frunză verde măr mustos,
Drag ni-a fost omul frumos
Și călare și pe jos
Drag mi-a fost și drag mi-a fi
Pân în ceasul ce-oiu muri.
Trece dragostea prin apă;
Nu i-i frică că se 'neacă;
Trece urâtul prin sec,
Și tot strigă: mor mă 'nec!
De urât mă duc de-acasă
Și urâtul nu mă lasă;
De ură! mă duc în lume,
Și urâtul după mine
Fugi urâtule din prag,
Să vie cine mi-i drag!
Da-mi-ar cine ce mi-a da,
Ca să mă scap de belea;
De mi-ar da un bun de lut,
Ca să mă scâp de urât*

Auzit dela Catrina Al. Lăcătușu din
Zorleni-Tutova

L. Mrejeriu.

91.—*Cucule dela pădure
Dă-mi un cal și arme bune
Să mă duc pe ceea lume.
Mămuca când m'a videa
De departe m'a, întreba:
Copiliță ce-ai pășit?
De și'n pământ m'ai găsit
Stăi, mamă să-ți povestesc
De traiul meu, ce-l trăesc,
De jelea traiului meu
Plâng și petrele'n pârâu;
De dorul mămușei mele
Plâng pietrele'n fântinele.*
Auzit dela Catrina Ursu în comuna Suce-
veni, districtul Storojentei

92.—*Frunză verde arțaraș,
Te cunosc bade pe pași
C'ai pus gând, ca să mă lași.*

1). Rămas. 2) Cere, trimete vorbă.

*Eu de-aș ști că m'ai lăsa,
M'ai curată m'aș purta;
M'aș purta ca lebadă,
Rumână ca călina,
Roșie ca vișina
Că fi-aș rupe inima
Și fie și mâne-ta.*
Auzit dela C. Grigorovici, satul Mitoc,
distr. Sacevei

V. Ungurean.

93.—*Unde-aud cucul cântând
Și merlița șuerând,
Mă fac broască pe pământ
Mă 'ntind ca un pui de lup
Pe mândra să mi-o apuc,
În brațe ca să mi-o strâng,
Oasele să île frâng.*

94.—*Foie verde mărgărint,
Eu pe câte le-am iubit,
Frigurile nu le prind;
Numai una mi-a udit 1)
Zace lată'n așternut,
Tot crâcește 2) să mă duc.
Las'să zacă cât de mult.
C'am rugat'o și n'a vrut.
Trandafir cu trei boboci,
Veni vremea să mă rogi;
Acuș nici eu nu mai poci.*
Dela Gr. Morjan din Dobromir-Constanța

P. Ștefănescu.

95.—*Intăriți hora, băeți
Că de azi n'o mai băteți!
De azi nu mă mai vedeți
De cât mâne și poimâne
Ș'apoi mă duc, vai de mine!
Și m'oiu duce ca o rouă
Și v'oiu lăsa lumea vouă,
Ca roua neșcurată,
Când dă soarele,—i uscată.
Cînd dă soarele 'ndesară,
Șapte gânduri mă omoară.
Cel mai nou mă întărește,
Cel vechiu, viața mi-o sfărșește.*
Culese din Coropcenii—Vaslui

I. Neculau.

O samă de cuvinte

32—78

Chingă — înșamnă și stinghie; expr. pop.: «de răul bărbatului, s'a rupt chinga patului».

Cioarsă — un fier rău — o cioarsă de cuțit: se zice și despre bătrâni.

Ciosvârtă — o bucată de carne mai mărișoară, mai ales de porc.

Curat — mai înșamnă și barbatul ce nu a luat pat femeii, spre deosebire de «*necurat*».

Dert — dor — a luat să crească copil strein, în *dertul* copilului ei.

Hâtru — deștept — bine că ești tu mai hâtru!

Iorgan — dușăg — oghial — plapomă — cu mici deosebiri.

Nici un țir — nici o leacă — nici un chic; — de loc; câte-un chic — o baniță ș'un mertic. Chic — pic.

Ploae cu dinți — ploae ce curge când strălucește și soarele pe pământ. E credința că această ploae cade pe satele unde sânt fete «*necurate*» în înțelesul explicației de mai sus.

Staroste — cel-ce se pune mijlocitor la facerea unei gospodării — pețitor. Starostii iau numele de *stolnici* — a doua zi după nuntă. Soțiile acestora conduc pe mire și mireasă.

(Culese din Jorăști-Covurlui).

Ioan C. Beldie.

Ceamur — lut frământat bine pentru făcutul caselor.

Fârțan — toiu — moment bun în facerea vânzărilor.

Gârbă — stăruință supărătoare.

Hărtal — silit, nedrept.

Hututui — năuc.

Lipcă — nedespărțit : sărăcia se ține lipcă de mine.

Macuc — neîndemnatic.

Nandraș — ștregar.

Nefleter — prostănac.

Șarlă — se zice cânilor (și *jabă*, dela boala cu acest nume. N. R.)

Șarampoi — un lemn gros și ascuțit pentru gard.

Tumurug — drug — un lemn lung și rotund.

Vac — veac — viață. Un vac de om, în vacul de apoi.
Vrăjmaș — tare, mult, grozav.

Culese de **T. Popovici.**

Spârnел — titirez.

Vârfete — vârfuri.

Râță — slovă ; nici o râță (nimic).

Ușor — stăi ușor — stăi puțin.

Țârcol — ocol de vite.

A dormi — a dormi.

Zăpuc — zăduf.

Bișag — bielșug.

Căși, pl. dela *casă* — case.

Svitluit — lecuit.

Năpârstoc — degetar.

Conci — coc, de păr la femei.

Gârniță — doniță, șistar.

Băreag — proptea.

Mache! — dar! aul : Mache ce fel de om e fiul tău!

Se lovește — seamănă.

Ciopor — cârd.

Lingă — lângă.

Policre — poreclă.

A chirăi — a striga.

Pușle — pușlamale, secături.

Butcăriță — găleată.

Picioici — cartofi.

(Culese de prin Oltenia).

C. Mărgăritescu.

GLUME, JITII, TACLALE

13.— O pătrânie țigănească.

Intr'o zi mare de vară,

A eșit tetea cu alba din sat afară ;

Alba înainte, alba la roate,

Oiștea goală de-oparte.

A luat tetea ros dela baros

Ș-a purces pe șes în jos...

S'aducă caracatița cea mare

Cu două-zeci și patru de picioare...

— Ci, hi, alba, hi!

Alba călcă,

Balta secă,

Peștele : mioacacacà :

De pe spiță, pe spiță,

Până la tetea în căruță.“

S'a dus tetea cu peștele acasă;

Dancii înainte-i iasă.

Tetea'l pune pe foc,

El face : *niorc* ;

Tetea'l pune pe spuză,

El țipă din frunză ;

Telea'l pune pe jar,

El face : *car, car...*

— Dită, teteo, ni ocară,

la-l de plisc și dă-l afară !...“

(Dela Vasile a lui Iruncă din Bogdana-Tutova).

I. G. Cioresca-Bogdana.

14.— Se rupe leica¹⁾.

Cică s'ar fi îmbătat odată un ovrei, și așa beat cum a fost, a plecat, cam pe înserate, spre casă. Pe drum s'a poticnit și a căzut lângă căruță — că era și cu căruță. Calul, oprindu-se stăpânul, s'a oprit și el. Ovreiului, de prea multă băutură, i-a venit rău și a vărsat.

Peste noapte, fiind prea frig, a înghețat barba ovreiului în tină și dimineața, când să se scoale..., dă încolo, trage încoace, nu se poate și pace.

Atunci ovreiul, mai de durere, mai de frig, începu să se roage :

— Țuicleană dragă,

Lasă-mă de barbă,

Că pre legea mea,

Dacă te-oi mai bea...

Dar degeaba. Dacă văzu ovreiul că nu mai merge așa, alergă la șmicherlâc : s'apucă cu mâna de leuca căruței și începu să tragă strigând :

— „Hei, lasă moi, că se rupe leica, lasă moi, că se rupe leica !..“ până când se rupse... barba lui în locul leucei.

(Auzită dela tată-meu).

Șt. Stănescu-Bărceanu.

1) *Leoca* (sau *lioca*, N. R.)

Intrebări din popor

10.—Cine e mai mare în casă și de care trebuie să ascuți?

11.—De ce când se pișă cânele ridică un picior dindărăt în sus?

N. I. Dumitrașcu-Reny.

C R O N I C Ț

* **Din Analele Academiei Române.**—În volumul de curând eșit de supt tipar, cuprinzând *partea administrativă și desbaterile* pe 1907—1908 avem următoarele părți privitoare la folclor:

I. La pag. 74 avem *raportul Părintelui S. Fl. Marian despre Medicina babelor de G. Rigo (Grigoriu)*. În această din urmă lucrare a mult regretatului nostru folclorist se dau sfaturi cum trebuie să se alcătuiască o culegere de medicină populară:

a). Să se împartă materialul în două grupe: boalele oamenilor și boalele vitelor
b). Să nu se zică medicina *babelor*, căci nu numai babele se ocupă cu descântarea și vindecarea boalelor ci, și unele neveste, iar cu vindecarea vitelor bolnave se ocupă mai mult bărbații. c). Să se controleze toate descântecetele trimise de unele persoane, spre a se încredința de nu sânt luate din alte culegeri tipărite.

d). Să se concentreze pe cât va fi cu putință toate boalele, cari au mai multe numiri precedându-se numirea care e mai răspândită, amintindu-se deosebirile unele de altele și neînșirându-se numirile după alfabet în text, ci-aceasta să se facă în indice. e) Să se explice în note subliniare tote cuvintele și numirile de plante mai puțin cunoscute.

f). Să se spue întreg numele și porecla persoanei de la cine, din care țară și din ce comună sau oraș și județ s'a auzit sau s'a primit descântecetele și leacurile.

II. În ședința de la 13 Martie 1908, secțiunea literară a hotărît începerea unui nou șir de publicații intitulat: *Din viața poporului român*, care să cuprindă material din domeniul folcloristicii (pag. 133, 210—220). După rapoartele d-lui profesor I. Bianu s'a și incuviințat tipărirea supt. nr. 1 a unui volum „*Hora din Cartal*” de d-l Pompiliu Pârvescu în care se cuprind danțurile dintr'o parte a Dobrogei și aproape toată literatura folcloristică a horelor. Este întâia lucrare cu privire la jocurile poporului, cântecetele, strigăturile, obiceiurile și credințele legate de coreografia poporană. Se dau și melodiile feluritelor danțuri.— Supt No. 2 s'a și publicat volumul de *Cimilituri* al d-lui Tudor Pamfile „folcloristul zelos și priceput” (după cum se rostește d-l I. Bianu) care a publicat în Analele Academiei *jocurile de copii*.—Supt nr. 3 se va publica culegerea de *poesii poporane din Maramureș de Vicarul Tit Bud*, ca urmare a culegerii d-lui Al. Tiplea, publicată de Academie în 1906.—Supt nr. 4 se va publica întinsa și însemnata culegere de *poesii poporane a d-lui Al. Vasiliu învolăptător în Tâstârșuși-Suceava*, în urma propunerii d-lui T. Maiorescu.— În sfârșit se va publica: *Materialul de folclor, cules de d. N. Păsculescu*, profesor din Huși „de o însemnătate cu totul deosebită”, care cuprinde 61 de legende și balade superstițioase și solare, istorice, haiducești și domestice; 22 colinde; 12 variante din plugușorul, 5 din *vasâlca*; 2 din *sorcova*; 44 colinde de anul nou; 6 conăcării; 56 descântecete; 250 proverbe și zicători și 759 ghicitori.

Insemnătatea acestor publicații va fi prețuită după cuviință de toti cercetătorii vieții sufletești ai țaranului și Academia Română dă un puternic indemn acelor ce au la inimă, teama pierderii rămășițelor ce se mai păstrează din viața trecută a țaranului român.

III. S'a pus la premii pentru anul 1913 următoarele subiecte în legătură cu viața țaranului român: a) *Studii despre superstițiile poporului român în asemănare cu ale altor*

popoare vechi și nouă (pag. 142).—b) *Cromatică poporului român, adică modul de a văpsi (boi) țesăturile de lână, mătasă, bumbacul, etc. precum și pieile, lemnele, casele, ouăle de Paști, sulimanurile sau substanțele alimentare (pag. 157) c). Despre starea țăranului român din punctul de vedere antropologic, biologic și patologic.*

IV. La premiul pentru „*Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale din România*”, s'au primit următoarele 7 monografii: Păcureți (Prahova), Segarcea (Dolj), Docani (Tutova), Vinătorii—Neamțului, Pângărați (Neamț), Liești (Tecuci) și Adludul-nou (Putna).

Monografia Păcureți este interesantă prin bogatul material documentar în mare parte inedite.

Monografia Vinătorii—Neamțului dă interesante considerații generale cu prețioase amănunte asupra deosebirilor dintre țăranii „adevărați” și cei ce se trag din vechi robi țigani, asupra locuințelor, hranei, băuturii, petrecerilor și credințelor. Capitolul despre starea economică, industrială și comercială poate servi drept pildă oricărei monografii.

Monografia Liești se deosebește printr'o expunere limpede și mai ales prin grija de a pătrunde bine lucrurile și de a căuta să le explice.

Sânt prea multe tabele statistice.

Celelalte monografii s'au găsit slabe și neindestulătoare.

V. Raportul d lui I. Bianu asupra cărții lui I. Adam, *Pe lângă vatră. Pilde și glume țărnănești*, arată valoare acestei foarte prețioase culegeri pentru cunoașterea sufletului poporului și a limbii lui, care ascunde încă în sânul ei bogate comori necunoscute până acum și care ar putea înzestra limba cultă cu multe cuvinte și locuțiuni, dându-i o pecete adevărat națională.

* *Studii în Folcor de Elena Niculiță Voronca*, vol I, in 8-o, 303 pagini. București, 1902. Prețul 5 lei. Cuprinde următoarele capitole: Creciunul (credințe și obiceiuri. Boboteaza,, Trif și Stratenia, Laurul latin,, Romanii și Românii, Eroii neamului. În curând vom face o dare de samă mai amănunțită asupra acestei întinse lucrări.

G. I. K.

* **Biblioteca populară a „Neamului Românesc”** No. 4 cuprinde cântece doljene, adunate de d. N. I. Dumitrașcu-Reny. Din punct de vedere tehnic, e o culegere perfectă; însă, dacă ori ce material popular are o valoare absolută pentru știință, pentru educație, ținta pomenitei biblioteci, trebuiesc alese numai acele bucăți cari se ridică printr'o frumuseță și-o curățenia desăvârșită.

* **Biblioteca românească enciclopedică „Socec”** care a început să apară își propune de a avea o secțiune populară care va cuprinde: 1) *producții literare populare române* 2) *producții literare populare străine*; 3) *știință populară*; 4) *artă și tehnică populară* și 5). *studii despre viața socială a poporului român*. Primul Numărul din această secție este o povestire de d-l I. Dragoslov despre **Facerea lumii**. Nu suntem în destul de mulțumiri cu felul cum suntem reprezentați. D. Dragoslov descrie două capitole din cosmogonia populară: *Dumnezeu și Scarașchii*, adică rostul acestor două spirite în plămădirea lumii și *Păcatul lui Adam*, Poveștile le-a luat din popor căci le-am mai întâlnit scrise și în alte părți; puteau însă fi mai întregi, căci legendele acestea nu un număr mare de variante dintre cari, cele date, nu sunt cele mai interesante.

Dar punctul la care nu ne împăcăm cu introductorul acestei brașuri „este farmecul formei” pe care nu-l găsim așa de pronunțat. Sunt multe idei bine închegate, dar se cunoaște că închegarea o face cu silă, din greu, cu intenții, un om care spune și face așa, fiind că așa-i poruncește ținta lui. Că „*Facerea Lumii*” este cea mai de preț scriere poporană în proză de la moartea lui Creangă—hotărârea aceasta n'o putem primi cu nici un chip—întâmplă-se ori-ce.

Căci dac'ar fi așa—admițând că noi nu cunoaștem—care ar fi locul lui *I. Pop Rețeganu*, *Al. E. Mihailescu*, autorul *Crâmpeiilor din viața țăranului român* și...

Nemuritorul Creangă-i sus și cărările cari duc la înălțimile lui nu pot fi depășite de cât luate de la un capăt și foarte cu incetul.

* După 6 ani, apare din nou „**Noua Revistă Română**” sub direcția d-lui C. Rădulescu—Motru. In No. 1, d. *Al. Tzigara—Samurcaș*, care a luptat mult până a văzut, înființat *Muzeul Etnografic*, poate cel mai deplin și mai cald cunoscător al artei noastre populare, scrie articolul „*din arta țaranului nostru*”. D-sa crede în regenerarea artelor noastre prin artele populare, după cum s'a regenerat și limba într'o vreme. Vorbește despre originile ei, despre elementele constitutive, despre mișcările de reînnoire și încheind ne sfătuiește să adunăm bucată cu bucată căci numai printr'o colaborare comună se va putea ridica **acea casă mare a românismului**, care ar trebui să fie Muzeul nostru național.

Articolul este însoțit de opt ilustrații. Biserica de lemn din Turburea—Gorj, Țăran-că din Bucovina, Crucea din Ogretin, Furcă de tors, Poarta de la casa preotului (cum îl cheamă?) din Iași—Gorj, Familia lui *Ion Vasii* din Satul mic—Banat, Din gospodăria lui *Vasile Păulescu* fost chinez (primar) în Coșteiu—mare—Banat, Strachină colorată.

* *Biblia* An. XI No. 52 începe un articol al d-lui *Gr. Teodosiu* despre **Cântecetele noastre**.

* **Proza Ilterară** a lui *M. Eminescu* scoasă în No. 5 din „*Biblioteca Minervei*”, prin îngrijirea D-lui *I. Scurtu*, începe cu povestea clasică „*Făt-frumos din lacrimă*”. Aceiași proză o scoate și d. *M. Dragomirescu* în *Biblioteca «Socec»* nr. 9—10. Nu putem spune care e cea mai bună dintre ediții; de-o cam dată ascultăm sfădălia pornită între amândouă părțile.

* A apărut „**Șezătoarea**”, revistă de folclor, editor: *Artur Gorovei*, vol. X nr. 9—10 cu următorul cuprins: *H. Țapu*: Descăntece — *M. Lupescu*: Pe cercatele [peviste], *Gh. T. Kirileanu*: Leacuri și descăntece adăugate pe un calendar vechiu. — *Al. Vasiliu* u *Plugușorul*. — *M. Lupescu*: Descăntece. — Bibliografie. — **P.**

Poșta Redacției.

M. Stan, Bărc. Bune. Altele acum.

N. I. Dum.—R. Primit manuscrise și bani. Mulțumiri prin urmare, din două părți.

C. I. Beld. Cum văd, am avea multe de vorbit. Dacă vi-i aproape de Bârlad, poftim când voiți de-acum înainte.

Mih. Sfet, Buc. Bucata trimesă e foarte frumoasă, dar noi nu publicăm de cât literatură populară.

N. I. Dum.—R. A doua întrebare e prea cunoscută; a 3-a și a 4-a sunt pornografice, și actuala educație a noastră ne împiedică da a le pune pe hârtie; de altfel ele își au importanța lor și noi le strângem într'o colecție particulară. Trimite-ne de acestea, câte vrei.

C. Rad. C. și D. Mih. in No. viitor.

Poșta Administrației.

P. Wall, Pl. Trimis nr. 1—3 și de aici înainte. Acum, abonamentul.

Z. Vas. Trimis: tot astfel.

Liga Cult. Îndeplinire.

Nu mai satisfacem nici o cerere de abonament înainte de a-l primi.

Intrebări rămase fără răspuns: 4.

Răspunsuri: *N. I. Dumitrașcu-Reny:* 2, 3, 6, 7, 9; *D. Mihalache:* 2, 3, 5, 6, 7; *Tudor Pamfile* 5, 6; *T. Popovici:* 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9; *Șt. St. Tuțescu* 2, 5, 6.

Lămuriri.—Răspunsuri se primesc până la publicarea lor în revistă, cu toate că unele sunt deslegate iar altele, nu.

În fiecare lună ele trebuiesc trimise în așa fel că până la 17 să sosească la redacție.

Pe o foaie de hârtie nu se poate scri de cât o *singură întrebare* cu numărul și numele celui ce-a propus-o, deslegarea și semnătura celui ce-a deslegat-o, spre a se putea ușor orându-i.

—Cei ce propun întrebări vor urma întocmai, adecă fiecare întrebare pe câte o singură foaie de hârtie va fi însoțită de răspunsul său.

—Răspunsurile de obicei nu sunt scurte; din potrivă, ele isvorăsc dintr'o poveste, povestire sau credință cari trebuiesc scociorite pe la oameni bătrâni și știutori.

A apărut:

CIMILITURI ROMĂNEȘTI

Ediția Academiei Române

DE

TUDOR PĂMFILE

Prețul 1 Leu

INȘTIINȚARE

În curând va eși de la tipar o carte cu numele: „*Teatru școlăresc, sătesc și de familie*”, scrisă pe înțălesul țaranului, de D-l S. Ionescu institutor și director al școalei primare de băeți din Fălticeni, cuprinzând piesele:

- 1). „Unirea”, într'un act;
- 2). „Plevna”, tot într'un act;
- 3). „Dacia”, asemenea;
- 4). Ștefan Vodă cel mare și sfânt, în 3 acte;
- 5). „Ispravă” piesă gospodărească, în 2 acte;
- 6). „Orfana”, în două acte, și
- 7). „Negustorii noștrii”, în 3 acte.

Prețul unui exemplar va fi de 2 lei 50, cartea cuprinzând 350 pagini. Ea se va găsi de vânzare la autor în Fălticeni, iar comenzile se pot face și prin administrația acestei reviste.

Cunăscută fiind priceperea autorului în alcătuirea unor astfel de piese școlărești, recomandăm cartea colegilor noștri învățatori pentru pregătirea serbărilor de la 24 Ianuar 1909, știind că vor găsi în ea piesele ce le trebuie.

A apărut :

BIBLIOTECA FOLCLORISTICĂ
No. 1. In Drumul Păcatelor

— Povestiri populare —

de Petre Danilescu

Prețul 25 bani

No. 2. O Parte din
„Sfinții Poporului“

— Legende —

de Șt. St. Tuțescu

Prețul 30 bani

Biblioteca Populară a „NEAMULUI ROMANESC“

- No. 1. **Cântece ale poporului** — Cărticica I.
No. 2. **Snoave și legende**, de N. I. Dumitrașcu-Reny.
No. 3. **Cântece ale poporului** — Cărticica II.
No. 4 **Cântece ale poporului** (din Dolj) culese de N.
I. Dumitrașcu-Reny — Cărticica III.

Prețul cărțiței : 5 bani

Prin Administrația revistei „Ion Creangă“ se pot dobândi următoarele lucrări :

<i>T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu</i> : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I.	1,25
<i>T. Pamfile</i> : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“	0,20
„ „ Jocuri de copii I.	1,40
„ „ „ „ „ II.	1,60
„ „ Cimitiruri românești.	1,00
<i>L. Mrejeriu</i> : O șezătoare țărănească	0,20
„ „ Gospodăria și fata de la țară	0,40
„ „ O călătorie în Transilvania	0,50
<i>Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu</i> : Monogr. satului Catane-Dolj	2,00
<i>Pr. Ec. I. Antonovici</i> : Frații Gheorghe și Neculai Roșca-Codrianu — cercetare istorică—culturală.—	1,50
<i>T. Popovici</i> : Geografia județului Tutova	1,00

— **Se trimet franco numai după achifarea deplină** —

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

Intemeietori: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), I. C. Beldie (Jorăști—Covurluiu), Gr. N. Coatu (Banca-Tutova), G. A. Cosmovici (Tg. Neamt), V. Costăchescu (Pleșești-Suceava), P. Herescu (Găinești-Suceava), Gh. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), N. Mateescu (Diocheți—Putna), D. Mihalache (Golești—Badei—Muscel), L. Mrejeriu (Călugăreni—Neamt), I. V. Nestor (Praja—Tutova), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna—Dolj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), C. Rădulescu-Codin (Priboeni—Muscel), P. Ștefănescu (Dobromir—Constanța), A. Tenea (Adam—Tutova), C. Teodorescu (Roinan), I. Teodorescu (Broșteni Suceava), I. E. Toroușiu (Suceava—Bucovina), Șt. St. Tușescu (Catane—Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), Al. Vasiliu (Tătăruși—Suceava), I. Zota (Dorna—Suceava).

CUPRINSUL:

V. Savel.—Două răvașe soldățești, I.
T. Popovici.—Balaurul fermecat [poveste].
M. Lupescu, T. Popovici, Tudor Pamfile, N. I. Dumitrașcu-Reng.—Cine e mai mare în casă și de care trebuie să asculte?
Mihail Brateș.—Vâlcu (cântec bătrânesc).
Dobre Ștefănescu, I. C. Beldie, I. G. Ciorescu-Bogdana, N. I. Dumitrașcu-Reng.—Datine și credințe.
A. S. Șerbu, A. Moisei.—Boale la oameni, leacuri și descântece.
T. Popovici.—Colind.
Alex. Morariu, C. Rădulescu-Codin, Fl. Cristescu, G. Mândru, D. Mihalache, N. I. Dumitrașcu-Reng, Șt. St. Tușescu, I. E. Toroușiu, V. Ungurean, P. Ștefănescu.—Cântece.
G. A. Sadoveanu, Gh. Popovici, I. Neculac, Mihail Adam.—Glume, jiti, taclale.
N. I. Dumitrașcu-Reng.—O samă de cuvinte.
Tudor Pamfile, N. I. Dumitrașcu-Reng.—Intrebări din popor.
G. T. K., P.—CRONICĂ.
Poșta redacției și administrației.
SUPLEMENT: Cuprinsul numerilor din Anul I.

REDACȚIA:

T. Pamfile, Str. Stefan cel Mare 157

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

== B A R L A D ==

EXEMPLARUL:

În țară . . . . . 40 bani
În străinătate . . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară . . . . . 5 lei
În străinătate . . . . . 6 „

NOTE : — Intemeietorii vor fi înștiințați de Administrație în scris, despre nevoile revistei.

— Abonații sunt rugați să citească fața a treia a copertei.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a luni. Deocamdată, numărul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebuie trimis înainte, întreg sau câte jumătate, la vremea convenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora li se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacție, tipografia G. V. Munteanu, str. Ștefan cel Mare No. 157, Bârlad.

Cererile și achitățile de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismului, ca limbă și simțire, va fi prinit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimite studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerii va fi arătat cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Dela frații învățători și preoți așteptăm material bogat și ales. Ar fi mare păcat să lăsăm să se piardă știința și simțirea poporului odată cu bătrânii sfătoși și cu babele cari încheagă apele.

Deci, și aice, să punem umărul grabnic și bărbătește ca să putem lăsa viitorului icoana sufletului nostru țărănesc, de eri și de azi, până nu apucă a se preface sub înrâurirea vieței celei noi.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA :
T. Pamfile, str. Ștefan cel Mare 157
Bărlad

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zorlani (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL:
În țară . . . . . 5 lei
în străinătate . . . . . 6 „

DOUA RĂVAȘE SOLDĂȚEȘTI.

Ne propunem a da din când în când și probe de scrisori țărănești, cu credință că vom aduna ast-fel un material interesant pentru cunoașterea vieții sufletești a țărănimii.

Incepem cu două răvașe soldățești, pe cari ni le învârtășește d-l V. Savel din Folticeni.

Cel din No. acesta este o scrisoare în versuri către iubita soldatului; ea cuprinde părți de o duioasă gingășie precum și întrebuintarea în versuri a unor cuvinte militarești. Celalalt răvaș pe care-l vom da în No. viitor, este o scrisoare a unui soldat liberat către unul din activitate căruia-i dă știri din satul dorit.—Pe cât este de curat și plin de gingășie răvașul întâi, pe atâta e de rând al doilea, în care vom lăsa să se înțeleagă câteva expresii. Dar tocmai acest contrast e instructiv.

Redacția.

1. Răvasul iubitei mele:

I.
Uite eu azi sunt departe
Și matale-ți scriu o carte
În tuspătru cornurele,
Pe di'nuntru cu mărgele.
Și la cornuri aurită,
Pentru tine pregătită.
Cine-o sta ca să citească,
Cu ochi bine să privească,
Că-i scrisă la tine-acasă
Și din țara Moldovenească.
Iar de-o sta să mi-o citească,
Lacrimile să-i pornească.
Eu țin-am scris-o mărunfel,
Ca să o citești cu dor;
Și țin-am scris-o și mai mare,

Ca să o citești cu jale,
Și țin-am scris-o potrivit,
Ca să o citești plângând.
(Dragă), de când noi ne-am invotat,¹⁾
Pe mine m'a depărtat.
M'a jurat țara sub steag;
Sub steag roșu de mătcașă,
Trei ani să nu vin acasă;
Pe trei ani să nu mă 'nșel,
Să zici c'am fost un mișel;
Pe doi ani activitate,
Să fac servicii cu dreptate.
Și să știi drăguța mea,
Că doi am nu mă'i vedea.
Iar peste doi ani de zile,

(1) Indrăgostit,

*Am să vin iarăși la tine
 Și am să stau lângă mată,
 Povestindu-ți viața mea,
 Cum o petrec pe-acolea.
 Primăvara 'n concentrare
 O petrec cu chin și jale,
 Tot cu jale și suspin,
 Că-s departe și străin.*

II.

*Foaie verde de mohor,
 De mine de-ți va fi dor,
 Să te sui în foisor,
 Să-ți faci ochișorii roată,
 Să te uiți în lumea toată.
 Că pe mine mă-i vedea
 Pe șesul' paltinilor
 Purtând dorul fetelor.
 Că de când am mai crescut,
 Tot cu fete am trăit;
 Iar peste doi ani de zile,
 De-oi veni acas'la tine,
 Să mă fii, puicușă, bine,
 C'am trăit bine cu tine.*

III.

*Foaie verde păpădie,
 Grea-i viața 'n câțânie,
 Cel ce-o face numai știe*

*De dor și de bucurie.
 Când m'am dus la recrutare,
 Eram tânăr ca o floare,
 Iar acū la liberat,
 Mult sânt galbăn și uscat!*

IV.

*Dragă, de ț-o mai fi dor,
 Să-mi trimieți mie scrisori
 Pe trei crăcușori de flori,
 C'am fost amândoi amori;
 Iar de-o fi să te măriți,
 Răspuns mie să-mi trimieți
 Pe trei fire de alun,
 C'am să vin să te cunun,
 Și am să vin la nunta ta
 Să vezi ce poate dragostea,
 Și am să bat cu picioru.
 Să vezi ce poate doru.
 Foaie verde și una,
 Dragă nu te supăra;
 Lasă lumea să vorbească,
 Numai mândra să-mi trăiască.*

Căprarul C. Gh. Ciobanu,

Din com. Siliștea-Suceava.

NOTA. Când imi făceam stagiul de plutonier, Căprarul Ciobanu imi dă într'o zi programul de dimineață cum era obicei—și pe cealaltă pagină văd începutul acestui răvaș în versuri. Când a sunat ruperea, l-am întrebat de unde sunt versurile din dosul programului. Mi-a răspuns că a început o scrisoare iubitei, dară n'a avut timp s'o isprăvească. Spuindu-i s'o urmeze, a două zi nu mi-a dat programul de oare-ce ora acelaș ca în ziua precedentă, însă mi-a dat cu sfială răvașul pe care astăzi îl arătăm cetitorilor.

V. Savel.

POVESTI

5.—Balaurul fermecat.

(Urmare și sfârșit)

Pentru mire și mireasă se pregătire a nune odăi. Până să vină sara, fata stătu cu socrii ei, cari neconțenit o sfătuiră să nu se teamă, punându-și nădejdea în Dumnezeu. Cât fu ziua, merse el, cum merse; se mai luă cu bătrânii, căci balaurul nu se arăta, dar cum s'apropie

sara, o frică grozavă li îngheță sufletul; iar când inoptă și rămase singură, să se sfârșească, nu alt ceva.

Mai îmbărbătându-se o leacă, puse genunchii la Maica Domnului și se rugă cu lacrimi forbinți, s'o apere de dihanie.

Rugăciunea îi mai revărsă înviorare în sufletu-i muncit de frică și se puse s'aștepte, să vadă, ce s'a mai întâmpla.

Când auzi clampa de la ușă și s'aștepta să vadă balaurul, cum se repede s'o înghiță, care nu-i fu mirarea văzând în locu-i că se arată un tânăr mândru cumu-i o icoană, de părea un făt-frumos.

Cândul îi sbură atunci la D-zeu, mulțumindu-i că n'o lăsase în părăsire.

După ce se îmbrățișară ca doi miri ce erau, se culcară, și mai târziu adormiră. A doua zi tânărul s'ascunse iar în pielea lui de șarpe, învățând pe fată să nu spue nimănu, ce se petrece cu el, dar nici să-l întrebe vr'odată de ce umblă astfel; apoi plocă de acasă.

În chipul acesta se petreceau lucrurile: ziua soțul pleca de acasă, unde? el știa; iar sara își lepăda pielea rămânând om ca toți oamenii.

Pata huzurea de bine. Nici se simțea că trăește c'un balaur.

La vre-o jumătate de an, împărătiță, mama fetii, veni la fică-să s'o vadă de mai trăește? nu? că dă, mamă nu era?

Cum intră în casă și începu a o căina:

—Aaapoi! draga mamei, ce mai noroc ai mai avut și tu, să te măriți după un bălaur!

Căci îți iesă înainte un șarpe numai cât o rămă și ți se face părul măciucă în cap, da' încă să trăești c'un cogeamite balaur!

Ei! mă mir că nu-ți crapă mura'n tine de groază!..

Pata, la început se ținea ea să nu spună mă-sii ceea ce știa, dar ca să-i astupe gura, că nu mai măntuea cu căinările, începu a-i spune:

—Ei! Ce vorbești matală, mamă! Dar nu-ți poți închipul, ce barbat frumos se face sara când vine acasă, căci el numai ziua umblă îmbrăcat în pielea balaurului, iar sara și-o leapădă și rămâne un voinic mândru, de-ți vine să-l sorbi într'o lingură de apă.

—Cum se poate! draga mamei, zise împărătița.

Și în mintea ei de femeie și născoci un plac diavolesc.

—Poi cum ai să trăești tu, toată viața așa cu dânsul? Trebuie să faci toate chipurile să scapi de pielea lui, să eși și tu cu dânsul, să te vadă lumea.

—Dar cum să fac să scap? întrebă fata.

—Ei, cum se faci!.. Iaca te apucă și dă bine foc la sobă de-o înferbântă sănătos și de sară, când a veni el și-a adormi, ia-i pielea și svârle-i-o în sobă căci dacă n'a mai avea pielea, n'are să aibă cu ce se mai îmbrăca și are să rămăe om ca toți oamenii.

Apropiindu-se sara, mă-sa plecă de la dânsa iar aceasta făcu întocmai cum fu învățată.

Sara veni barbat'so, se desbracă de piele și-o puse la căpătâi, și fiind tare ostenit, adormi buștean. Fiica de împărat îndată ce-l văzù c'a adormit, se sculă binișor, scoase pielea de sub căpătâiul barbatului și svr! cu ea în sobă.

O duhoare se împrăștie atunci în casă, iar fiul de împărat (că fiu de împărat era, dar fusese fermecat de o zmeoaică să umble 7 ani de zile prefăcut în balaur, fiind că îi ucise în luptă pe singurul fecior, ce-l avuse), se trezi din somn și rămase încremenit, de ce văzu că-i făcuse nevasta.

—Ale! femei nesocotită ce ești—grăi el—ce mi-ai făcut?!

Numai aveam de cât 3 zile până să scap și eu de blăstămata asta de piele și să fiu în rând cu toată lumea, cum am fost mai înainte.

Dacă, ce ai făcut, ai făcut din capul tău, prost cap ai avut; iar dacă te-ai luat după capul altuia, rău ți-a priit!

De acù s'a mântuit cu căsnicia noastră.

Să mă cauți cu opinci de fier și cărjă de oțel la curtea într'un pâr spânzur. într'un paiu razim, și pe dedesupt ros de mărgărint!

Iar pântecile să ți se împrejmuească c'un cerc de fier și până n'ci pune eu mâna pe el, să nu se nască pruncul ce-l porți în sân.

Și prieri ca un abur.

A doua zi, când se sculă nevasta nu mai era nici tu palat de aur, nici pod, nimic, ci în locul lor se făcuse iar bordeiul moșnegilor; iar pântecole fetii era cetluit cu un cerc de fier, așa după cum zisese barbat'so.

Mare jelanie îi cuprinse sufletul la vederea schimbărei ce se făcuse dar își luă inima în dinți și-și făcu curaj că „ce a fost am văzut și ce-o mai fi oiul mai vedea.”

Nefiind vreme de stat cu mânele în sân, degrabă își tocni o pereche de opinci de fier și o cărjă de oțel și haide—hai, plecă la drum în neștire, cu inima îndurerată, că nu s'a mulțămît să trăească așa după cum a voit Cel-de-sus, ci a vrut să întoarcă, calea lucrurilor din croiala lor de la început.

Merse ea, merse, străbătând văgăuni întunecoase, țiglisuri și tu-fărișuri, ce-i făceau trupul numai sânge, codri negri și deși ce te 'nspăimântau, trecu prin prăpăstii de ți se 'ncrețea carnea, când te uitai în fundul lor.

Nu făcea nici popaz, nimic, doar cât își otejea foamea, ori își răcorea sufletul uscat de dorul barbatului, la câte un izvor, ce-i picura în cale.

Ș'a fi mers ea așa vreme de un an de zile, până ce într'o zi, pe când străbătea un codru des, ca o perie, deodată i se arătă în întunericul lui, desfășurându-i-se înaintea ochilor, limpezișul unei poene, iar în mijlocul ei ridicându-se o chilioară, încinsă c'un gard de nuele spinuite.

Fata de împărat s'apropie de poartă și bătu: tocl toc.

Atunci o cățelușă, ce stătea culcată în pridvorul chiliei începu să latre cu putere, trezind, cu glasul ei, codrul din adormitul lui de veacuri; iar maica-Mercurea—că chilia ei era aici—veni la poartă și întrebă:

—Cine bate în poartă ?

—Eu sunt măicuță, răspunse fata, sperându-se singură de glasul ei—că de când plecase de acasă, pas să mai scoată o vorbă cu cineva prin pustiitățile, pe unde umblase.

—Dacă ești om bun, apropie-te de chilioara mea; iar de ești om rău, departe de chilioara mea, că am o cățelușă cu dinții de fier și măselele de oțel; când i-oi da drumul, te face mii și fărâme!

—Ba—, om bun, măicuță—răspunse fata.

—Ei, dacă ești om bun, apoi intră înăuntru. Și Sfânta-Mercure îi deschide poarta.

După ce sărută mâna Sfintei, intrară împreună în chilie. Aici Sfânta îi puse picioarele în apă rece și-i puse dinainte un corn de prescură și'un pahar cu vin. Fata după ce mănca își puse poalele în brâu și începu ba să *diridice* prin chilie, ba să dea c'o mătură pe jos, în sfârșit, nu stătu locului de pomană, Doamne ferește!

Sfânta Miercure, văzând'o așa de harnică începu să și-o alipească de suflet.

—Ce te-a adus, fata mea, prin locurile aștea pe unde n'a putut străbate încă ființă omenească? făcu Sfânta, cu glas tânguios.

—Apoi... ia păcatele, măicuță! Nu-i fi auzit de *curtea într'un păr spânzur, într'un pai razim și pe dedesubt ros de mărgărint?*

—N'am auzit! răspunse maica. Dar te-i duce la soră-mea Vinerea că ea poate a fi știind.

Fata petrecu noaptea la Sft. Mercure, mai hodinindu-și ciolanele iar a doua zi, după ce mai mănca un corn de prescură și mai bău un pahar de vin, își luă ziua bună de la Sfântă și plecă mai departe.

La plecare, Sft. Mercure îi dăruî o furcă de aur, cu caerul de aur și cu fusul de aur, care torcea singură.

—Ține draga maicăi, i-a fost zis Sfânta—darul ista de la mine, că poate Ț'a fi de folos în drumul pe care-ai plecat.

Și fata a pornit mai departe afundându-se iar în singurătatea pustiului. Ș'a fi rătăcit ea multă vreme, umblând pe *coclăurile* pline de mușenie, până ce iar, cătră un an de zile, dădu de o chilioară ce se arăta în mijlocul unui codru.

Aceasta era chilia Sfintei-Vineri.

Fata bătu: cioc! cioc! la portiță și eși sf. Vineri, care o primi numai după ce-i spuse că-i om bun.

Intrând în chilie, până mai una, alta, Sfânta îi puse picioarele în apă rece și-i dădu un corn de prescură, ca să-și mai prindă inima. Nici aici fata nu se dădu lenei, ci s'apucă să mai dea c'o mătură, să mai șteargă cele cărți de pe masă, să toarne untdelemn în candelă, așa că intră și în inima Sfintei Vineri.

Aceasta o întreabă cu blândeță, că ce o aduce prin locurile aceste, iar fata după ce-i spuse toată povestea nenorocirilor ei, o întreabă de curtea într'un pâr spânzur, într'un pai razim și pe dedesubt, ros de mărăgărint.

—Ale! fata maicăi, cum nu țași spune, dac'ași ști! dar te-i duce la soră-mea Duminica, că ea îi mai mare și poate a fi știind.

A doua zi, la plecare, sfânta îi dăruie, pentru hărnicia ei, o cloșcă cu pui, cu pasat, cu totul de aur.

Fata luând darul și mulțămind Sfintei pentru găzduire, plecă mai departe.

Merse ea așa cât merse, cale lungă să-i ajungă, până ce iar către un an, când toiagul i se tocise aproape de jumătate de colțurile stâncilor iar picioarele îi eșiau afară prin opincile-i de fier sparte, numai ce ajunsese și la chilia sf. Duminici.

Aici, după ce fu primită înăuntru, i se puse iar picioarele în apă rece și i se dădu un corn de prescură și un pahar de vin. Fata, mai prinzând la putere, s'apucă de deriticăt prin chilie și s'ajute Sfintei la gătitul hranei pentru puii ei.

Văzând atâta hărnicie la fata asta ruptă de osteneală și năcaz, sfânta nu se putu ține să n'o întrebe, că ce alean o purta pe locurile acele neumblate de picior omenesc; iar fata cu glasul înecat de plâns începu a-și povesti focul inimii, rugând-o s'o îndrepte la curtea într'un pâr spânzur, într'un pai razim și pe dedesubt, ros de mărăgărint.

—N'am auzut, măicuță, de locul aista, dar mâni oi întreba copiii mei, când i-oi chema la mâncare.

Adoua zi, când începu a se crăpa de ziuă, eși sfânta Duminica să dea mâncare puilor.

Când începu a striga: pui! pui! pui!—cum strigă femeile găinele, numai ce începură a curge fel de fel de lighioaie: urși, lupi, bălauri, șărpi, păsări și câte dihanii toate, de te prindea groaza: iar maica începu a le arunca mâncare.

După ce se săturară, le întrebă:

—Care din voi știe, unde-i curtea într'un pâr spânzur, într'un pai razim și pe dedesubt, ros de mărăgărint?

Fetii, i se făcuse inima cât un purice în așteptarea răspunsului.

Și cât te-ai șterge la ochi ele și răspunseră într'un glas:

—N'am auzit măicuță! de se cutremura văzduhul.

Negru i se făcu înaintea ochilor la auzul răspunsului, căci dacă nu știi ele, toate vietățile pământului, cari îl cutreiră în lung și lat și prin văzduh și prin apă, dar cine să poată ști ?

Tocmai când își luase toată nădejdea de a mai găsi vr'odată ce căuta, Sfânta-Duminică bagă de samă, că-i lipsește unul din copii, un hultan.

— Mai stai, fata mea, să vie și hultanul ce lipsește, ca să-l întreb, căci poate, de unde știi, el a fi știind.

Vorbind ele așa, numai iată, că văd și pe hultan viind șchiopătând *șovălc! șovălc!*

Sfânta Duminică cum îl văzu că s'apropie, și începu a-l ocări și muștra.

—Unde mi-ai fost, craiușe, de ai întârziat și nu mi-ai venit la vremea mănărei?

—Iartă-mă măicuță, nu mă mai ocări că nu-s de vină, începu a se ruga hultanul; păcatul m'a dus să mă pun pe gard la *curtea într'un păr spânzur, într'un pai razin și pe dedesubt, ros de mărădrint* ș'acolo eșind un vânător, m'a impușcat drept în picior.

Fata, când auzi vorbele hultanului, să sară în sus de bucurie, nu altceva.

—Ei—făcu sfânta Duminică—ia mânâncă ceva, c'ai să te duci iar înapoi!

—Cum nu m'ași duce măicuță, dar n'am să pot căci e cu neputință să cuprinzi cu mintea câtă depărtare îi până acolo. Ș'apoi om pământean n'ar putea, cătu-i lumea, s'o poată nimeri măcar de ar colinda pământul în lung și în lat. Ia numai o întâmplare m'a dus pe mine pe acolo.

Bietii fete îi țâțâia inima de frică că n'a voi hultanul s'o ducă.

—Dar măicuță, urmă el, m'oiu supune voinții tale și m'oi duce însă să-mi pregătești merinde de drum: 100 de cară de pâne, 100 de boi tăeți bucăți—bucăți și 100 de boți de vin, c'altfel nu-i chip.

Sfânta Dumincă, pregăti toate, după cum ceruse hultanul. Îi așeză de-oparte și alta carnea și pânea, de-asupra îi așeză boțile cu vin, iar după ce fata își luă ziua bună de la Sfântă și-i mulțămî pentru bunătate și ajutor, aceasta îi mai dădu și o stecluță cu niște doftorii de scos ori ce fel de pete și o sui deasupra pe boțile cu vin.

Ș'asa hultanul pregătit de drum, întinse aripile și când fâlfâi de câteva ori, se trezi *tomai* în înaltul cerului. De câte ori hultanul întor-

cea capul, fata îi dădea câte o pâne, câte-o *halcă* de carne și câte o botă de vin. Și haide-hai până ce dădură de curtea, unde i se afla barbatul.

Când erau, mai aproape de dânsa, se mântuise și carnea și pânea și vinul; și când mai întoarse capul, mai dăi dacă ai ce. Atunci fata, iute scoase un cuțit și-și tăe o bucată din pulpa piciorului și o aruncă în pliscul căscat al hultanului.

—Ei! că dulce carne fuse cea pe care mi-o dăduși la urmă— făcu hultanul când ajunse și o puse jos lângă curtea căutată; de unde fuse, mă rog?

—Apoi iaca de unde a fost, îi răspunse fata, arătându-i locul de unde a tăiat-o.

—Hei! cum n'am știut că ți-i carnea așa de dulce, că nu mai vedeai meleagurile estea —te mâncam toată!

Atunci hultanul vărsă afară bucata de pulpă ce o înghițise și i-o lipi fetei la loc, apoi își luă ziua bună de la fată cari îi mulțami de, bunătatea osteneții și plecă înapoi.

Dacă ajunse fata cea de împărat la curtea într'un păr spânzur într'un pai razim și pe dedesubt, ros de mărgărint, ce să facă, ce să dreagă și încotro să se ducă? Se lăsă așa în nădejdea lui Dumnezeu și apucă, de la vale de curte, la o fântână

Curtea asta cu toate acaretele ei spânzura în văzduh, atârnată c'un fir de păr, de torțile cerului; c'un pai se sprijinea pe niște stânci de mărgărintare ca să n'o bată prea tare vânturile.

Cum stătea ea lângă fântână, depănându-și în minte toate-toate prin cari trecuse, iată că văzu pe o slujnică viind cu cofa să iee apă.

Fata își scoase furca cea de aur, care n'cepu să toarcă singură, de-ți era mai mare dragul să te uiți la ea.

Slujnica, după ce-și scoase apă, se așeză lângă cofă neputând să-și ia ochii de la așa minunăție și șezu uitată. Tocmai târziu își aduse aminte, să se ducă acasă.

Când se duse la curte, stăpâna ei, că acum feciorul de împărat trăia cu fiica zmeoaicii, care-l fermecase, o luă la ocară, că de ce întârziase!

Atunci slujnica spunându-i de cele ce văzuse, smeoica o trimise să cheme pe streină la curte.

Fata veni numai de cât și scoase furca care începu a toarce singură.

Smeoaca nu se mai sătura privind la furcă și dorind s'o aibă, întrebă pe fată, că ce cere pe dânsa?

—Apoi ce să cer ? răspuse fata. Nu cer nimica decât să mă lași să dorm o noapte în odaia boerului.

—Da' cum să ceri, d-ta, treaba asta?! Iote să-ți dau bani, averi, să te'ncarc de daruri.

—Orice mi-i da, îi de prisos, mai zise fata. Eu nu-ți cer decât lucrul ce ți-am spus.

Văzând zmeoica, că nu-i chip să dobândească furca cea de aur altfel și ne mai neputând de dorința de-a o avea numai de cât, gândi în *sinea* sa că ce are să fie dacă a dormi fata o noapte în odaia barbatului său! Ce numai decât, pierea lumea? Vezi că ea nu știa focul, ce aduse pe biata fată până acolo.

Ș'așa, zmeoica, învoinđ-se, luă furca cea de aur, iar când veni sara, fata se culcă în odaia boerului.

Boerul veni și el ostenit de la vânătoare și cum se puse în pat adormi dus.

Pe la mezul nopții, fata se sculă de la locul ei și apropiindu-se de patul barbatului său, îi zise încet:

—Frate, frate, scoal de pune degetul pe pânțelele meu, să plesnească cercul de fier, să se nască pruncul tău.

Dar ori cât îl striga, el fiind ostenit din cale afară, nu se trezi.

A doua zi până a nu se revărsa de ziuă, slujitorii smeoaicii o și scoaseră afașă.

După ce se lumineă de-al binele, fata cu desnădejdea în suflet se duce iar la fântână.

Nu trecu tocmai mult și iaca vede iar pe o slujnică venind cu cofa la apă.

Atunci fata scoase cloșca cu puii de aur, ce o avea dăruită de la Sfânta-Vineri.

Slujnica, când dădu cu ochii de noua minunăție, nu se mai îndura să-și deslipească ochii de la pușori, cum ciuguleau ei de frumos din boabele de păsat tot de aur.

Când se duse acasă spuse stăpânei sale de cele ce mai văzuse la streină.

Smeoica o chemă numai de cât la curte și din una, din alta, se împacă iar cu fata să-i dea cloșca, iar ea să fie lasată o noapte în odaia boerului.

Dar și de data asta nu izbuti să trezească pe fiul de împarat.

A doua zi iar plecă la fântână și se așeză amărită de desnădejde pe o lespede de piatră de lângă furca fântânei.

Și se gândea la multe de toate ca un suflet chinuit ce era.

Când se trezi ea din gânduri, văzu pe slujnica smeoaicii c'o *balie*

de cămeși la spălat. Sta și ea și privea cum spăla ceia. Iată că numai ce dădu cu ochii de o cămeșă cu trei pete roșii pe ea.

—Da' de ce-i plină cămeșa asta? întrebă ea pe slujnică.

—Apoi iaca, de ce-o fi plină! Cu câte n'a spalat-o stăpâna mea și tot de geaba; și ce n'ar da ea, ca să se ducă petele aestate, că nu se îndură de cămeșă s'o strice. Ține mult la dânsa.

—Du-te și spune stăpânei tale că eu i-o spăl.

Slujnica se duse și spuse smeoacii; iar aceasta o cheamă la curte, unde după multă *ciuruvuială* se împacă cu fata, să doarmă o noapte în odaia boerului și să-i spele petele.

Venind noaptea, fata se ascunse în odaia boerului. Pe la mezul nopții iar se sculă și începu:

—Frate, frate, scoal' de pune degetul tău pe pântecel meu, să plesnească cercul cel de fier, să se nască pruncul tău.

Dar împăratul pace să se trezească.

Atunci fata cu inima țâțâind de frică începu a se ruga cu lacrimi în ochi, să se trezască. Dar văzând, că nu e chip își puse din nou nădejdea în Dumnezeu.

Începu să suspine și din plâns o lacrimă îi căzu pe față lui. Împăratul se trezi și întinzând mâna pe pântecel fetii, un trosnet făcu de se cutremură tot palatul și numai de cât fata născu un dolofan de copil, frumuseță mare!

Atunci cei doi soți se bucurară și plânseră mult de bucurie, iar a doua zi cât ai clipi din ochi, fiul de împărat prefăcu toată curtea într'un măr de aur și punându-se pe aripile unui nour se trezi iar în satul lor. Pe smeoică o legară de cozile a doi cai strașnici de iuți, cari o făcură pulbere.

Mult s'au bucurat bătrânii—părinții băetului și ai fetei. Iar împăratul, tatăl fetii, scoborîndu-se din scaun puse pe ginerele său în scaun, care numai decât prefăcu bordeiul părinților săi și palatul împăratului întocmai cum fuseseră mai înainte.

Apoi făcură din nou nuntă mare și frumoasă de s'a dus vestea peste nouă mări și nouă țări.

Ș'a împărățit feciorul de împărat multă vreme cu cinste și dreptate, ș'a fi împărățind și acū, dac'a fi mai trăind.

Iar eu încălecai pe o roată și vă spusei dumnevoastră o minciună toată.

Auzită de la maică-mea care o știe de la bunică-mea, Maria Peiu, din Bogdănești, jud. Fălciu, ce o povestea pe la 1840.

T. Popovici.

Povestiri și legende

Cine e mai mare în casă și de care trebuie să ascuți ?

Răspuns la întrebarea No. 10 (N. I. Dumitrașcu-Reny).

14.—Odată, pe vremea unei bătălii strașnice, împăratul care ducea oștile la război, înnoptează pe drum. El poposește într'un sat și sfetnicii lui îl duc să mearse la casa unui gospodar, căci la alții n'avea unde și nu se găsea la cine.

Când sosește împăratul la casa Românului, femeea îi esă înainte și-i spune:

--Nu te pot primi să mearse la mine, mărite împărate, căci am un împărat în casă mai mare ca luminația ta și de care trebuie să asculte ori cine.

Împăratul se uită lung la dânsa iar ostașii lui o ținură de rău, *probozând-o* (muștrând-o).

—Bine, mărite împărate și luminați boeri, eu vă spun drept, ca să nu-mi găsiți pricină pe urmă.

Neavând unde se mai duce, și fiind și noaptea târziu, împăratul hotărî că rămâne acolo.

Femeea gospodarului avea un copil de țâță de vre-o 2, 3 luni da' era rău, mama focului, de nu-i tăcea gura de plâns, de cât când dormea.

Împăratul, trudit cum era, se culcă.—La vre-o câteva ceasuri de noapte, numai iaca se trezește plodul, și începe a plânge și-a răcni cât îi lua gura. Zadarnic se trudește gospodina să-l împăce și să-l facă să nu plângă; zădarnice sunt toate încercările. Cu cât căuta să-l *ogoeze* (împăce, liniștească) cu atât țâncul țipa mai tare, așa că toată casa se trezise din pricina lui. Umblau toți cu de toate, să-i între în voie, da' el, de ce vedea că i se face pe gust, de ceea țipa de par'că-l spârgea cineva. Împăratul se trezi. El dădu poruncă să de pace copilului, căci și el trebuie să se supună voinții lui. Ș'asa se adeveri zicala din bătâni că copilul mic e mai mare ca împăratul, căci pe el nu-l poți ogoia când vrei, ci când îi vine lui gustul.

Auzită de la mama.

M. Lupescu.

15.—În vremea pe când țara noastră era sub stăpânirea Turcilor un slujitor de ai lor—un Agă—ce strângea birurile de la locuitori, pentru Sultanul din Țarigrad, înnoptează într'un sat. Trebuind să mearse în sat pe noapte, el spuse vornicului satului să-i găsească o gazdă, unde să nu fie nimene mai mare de cât dânsul.

Vornicul se gândi el fel și chip, că unde să-l dea la gazdă pe Turc ca să nu fie nimenea mai mare decât dânsul.

Iși aduse el aminte, că la marginea satului era o vădană, care nu mai avea pe nimenea pe lângă dânsa, decât un copilaș de țată.

Merseră ei împreună la casa văduvei, se culcă Aga într'o odaie ce era părete în părete cu ceea unde trebuia să se culce gazda, iar vornicul se întoarse a casă mulțămît, că a găsit o gazdă după placul Turcului.

Dar copilul femeii celeia era o probă de copil rău și *ndsâlnic*, nevoie mare!

Așa pe când Turcul de abea ațipise, unde nu se puse copilul pe orăcăit... și orac! orac! pîna în zorii zilei, de n'a mai putut bietul Turc să închidă ochii.

A doua zi când a venit vornicul să-l ia pe Agă, îl găsi cu ochii roșii de nehodină.

Cum dădu cu ochii de vornic, Turcul și începu cu gura :

—Ama! bine bre eu spus la tine să dai la un casa unde să nu fie altu' mai mare decât mine,

—Bine, Măria ta, eu te-am dat la casa unde toți sunt mai mici.

—Mai mici, pe dracu' !..

Tot noaptea n'am hodinit din pricina lui ala mititel.

Nu ști tu că ala mititel îi mai mare decât mine, de cât toți, de cât toată lumea și decât Domnul și chiar Sult:mul?

Că el nu știe de frică, ori de rușine, că mai este om strein în casă—zise Turcul arătînd la copilul ce, culcat într'o covată lângă sobă, dormea liniștit acum în ciuda lui.

(Auzit! de la maică-mea)

T. Popovici.

16.—A fost o dată în lumea asta un om bogat, dar nu ca mine ori ca dumnevoastră. Că dacă am aduna noi toți cât avem, boerul cela trăind, ne-ar spune: „nici pe șfert, din șfert din câte am eu, nu pot afla la voi, calicilor.“

Pămînt nemăsurat, bani cu rugina de o palmă pe ei, cirezi și turme nenumărate, acarete fără samă; bogat, și să-l lasăm în pace.

Dacă împrumuta el pe împărat, apoi noi, ce să mai zicem!

—Mai mare de cât mine, nimeni nu-i pe lume, zicea el.

—Ba eu-s mai mare, zicea Vodă, că viața tuturor supușilor stă în mânele mele.

Și așa era.

Se duse la vornic și vornicu-i răspunse că el îi mai mare:

—Că, până la Dumnezeu, te mânâncă Sfinții.

Și așa eră.

Se duse la popă și popa-i grăește :

—Apoi ai fi dumnetă mai mare, da' tot eu te duc la groapă, de-i vrea, de nu-i vrea.

Se duse la un flăcău și flăcău-i șopti, cam surâzând :

—Nu zic anume că ești mai mic de cât mine, dar ferească D-zeu s'avem de-aface amândoi că nu știi, zău, ce s'ar alege din dumnetă.

Și bogatul văzu că și feciorul are dreptate.

Se duse apoi la o văduvă sărmană și-i spuse:

—La noapte dorm la dumnetă; vrei, nu vrei, nu te'ntreb, că eu-s mai mare.

—Vai de mine îi răspunse femeia; asta nu se poate că gura lumii îi grozavă.

Și boerul văzu că și femeia are dreptate și merse mai departe la niște copii fără părinți și ceru loc să dormă acolo.

Copii, socotindu-se mai mici și mai fără putere de cât bogatul, se culcară pe jos iar boerului îi așternură în pat.

Asta era o mângâere mare pentru dânsul.

Dar peste noapte unul din frățiori, un mititel de-o șchioapă, începu să strângă mâța de coadă. Țâu și țâu! Boerul se trezi din somn și întrebă:

—Dar ce are plodul cela de plânge ?

—Apoi, boerule așa-i el când îi vine vremea s'adape șoarecii; plânge că să-și facă obiceiul.

—Așa ? astâmpărați-l să tacă.

—Să-l astâmpărăm noi, boerule ? Apoi dumnetă nu ști că plodu-i mai mare într'o casă ?

Da, aveau dreptate și copii aceștia. Boerul s'a sculat, și-a tras ciobotele și-a eșit afară, incredințându-se că'n lumea asta nimeni nu-i în toate mai mare de cât altul, ci fie-care întru ceva.

Din Țepu-Tecuciului, **Tudor Pamfile.**

În casă, mai mare e copilul mic, că, ce zice el, trebuie s'ascuți.

N. I. Dumitracu-Reny.

O variantă a No. 14—15, în **Făt-Frumos** an I. nr. 7—8, culeasă de *D. V. Ștefănescu* în legătură cu numele lui Ștefan-cel-Mare.

CANTECE BĂTRANEȘTI

3.—Vâlcu.

*Dragul mamei Vâlcule,
Nu te duce la Himă
Că iar s'a scorrit Ciumă!
Vâlcu că nu ascultă,
Calul că-și încăleacă
Și 'nspre Himă apucă;
Când la jumătat' de cale
Iată și Ciuma 'n cărare.
—Buna ziua, Vâlcule!
—Mulțămescu-ți Ciumule;
—Ce cați Ciumule pe-aici?
—Cat voinici de samu ta,
Ca să le scurtez viața;
Și-s trimis de Dumnezeu,
Ca să iau și bun și rău,
Să iau și sufletul tău.
Mări Vâlcu ce-mi zicea?
—Na-ți carboave și parale,*

*Nu-mi scurta viața'n cărare;
Na-ți galbeni și irmilici,
Nu-mi scurta viața pe-aici;
N-ați calul și armele
Cu toate podoabele.
Iară Ciumu ce-mi zicea?
—Nu iau galbeni, nici parale,
Nici calul cu armele,
Cu toate podoabele,
Că-s trimis de D-zeu,
Ca să iau sufletul tău.*

*Ja stați cărăuși pe cale
Și dați-mi o căldămare
Să-i fac maicăi o scrisoare
Că nu mă ma'ntorc din cale.*

Auzită de la mama din Pupezeni Tutova

Mihail Brateș.

DATINE ȘI GREDINȚE

31.—Crăciunul.

Multe din obiceiurile vechi ale Românului de la sate au început a pieri, nemai ținându-se ori înlocuindu-se cu altele de împrumut, ori schimbându-le felul moștenit din bătrâni.

Săteanul român, adevărat creștin, în tot postul Crăciunului, nu mănâncă carne —ori cum zic,— *de dulce*, ci numai de post, adică : fasole, varză, murături, pește, ceapă, praz, cum și alte mâncări de post. Crăciunul îl așteaptă cu multă bucurie, și fiecare, în post îngrășă câte un porc, ca să aibă în ziua de Crăciun caltaboși și cărnați proaspeți.

În ziua de Ignat ei tae porcii; unii însă nu voesc a-i tăia în post, zicând că se spurcă, adică se ung toate vasele și e păcat a se spurca în post.

Se crede că porcii puși la îngrășat și pe cari nu i-a tăiat până în ziua de Ignat, nu mai mănâncă, din pricină că văd sânge în mâncare.

În ziua de Ignat nu se toarce, coase sau lucra ceva, căci se crede că femeea care lucrează ceva în acea zi *o găsește*, ori pe ea ori pe alt cine-va din ai familiei, *Ignatul*, adică se îmbolnăvește ori înnebunește.

Se zice, că o femeie, care a depănat în acea zi, de pe fuse pe rișchitor, ar fi înebunit și zicea într'una vorbele :

Ignat, Ignat
De la ușă pân' la pat,
Șapte fuse-am depănat.

Ziua Crăciunului e una din sărbătorile cele mari și mai ales săteanul o serbează cu multă sfințenie și o așteaptă cu bucurie. E la 25 Decembrie și poate fi în ori-ce zi a săptămânei. În ziua de 24 Decembrie, adică ziua dinnaintea Crăciunului, e *Ajunul Crăciunului*.

Poporul crede că atât *Crăciun* cât și *Ajun*, au fost niște oameni; bătrâni; de aceia le zic : *Moș-Crăciun* și *Moș-Ajun*, după cum se mai poate vedea și din unele colinde.

2.—Casă de fară din Gorj.

În seara zilei de 23 Decembrie, și prin unele sate, după cântatul cocoșilor adică după miezul nopții, copiii umblă cu : „*Bună dimineața la Moș-Ajun*“, în cete de câte 2—4 iar prin unele sate și mai mulți. Ei merg de la casă la casă și strigă la fereastră : „*Bună dimineața la Moș-Ajun, ne dai ori nu ne dai?*“ În unele sate (Grindu-lalomita) au scurtat și în loc de : „*Bună dimineața la Moș-Ajun*“ zic : „*Neațaluș, neațaluș! Ne dai lele, ne dai?*“ Femeea, gazda casei, le dă nuci, bornaci (un fel de colaci mici) covrigi, ori bani. Fiecare copil are atârnat de gât o traistă în care își pune cele ce capătă.

Bătrânii povestesc că prin unele sate era obiceiul, ca în loc de „*bună dimineața la Moș-Ajun*“, să zică : „*Mă chitii, mă chitii după sac; dă-mi babo, colacul și bornacul, să mă duc la altă casă, unde-i fata mai frumoasă*“.

Tot în noaptea de ajun femeile fierb grâu și coc niște turte, întinse cu vergeaua ca și foile de plăcintă, pe o tablă de fier, ori pe fierul cel lat de la plugurile vechi, de lemn.

Aceste turte, coapte astfel, se aștern pe fundul străchinilor, apoi pun grâul cel fiert, în care se pune apoi miez de nucă pisat și apoi apă caldută în care s'a topit zahăr. Cei ce au stupi, în loc de zahăr pun miere. În lipsă de acestea, unele femei, pun un fel de zeamă ce s'a scos pisându-se sămânța de cânepă după ce s'a fiert bine. Acelei zeme îi zic *jilfă*. Această jilfă se obișnuia a se întrebuintă acum 40—50 de ani, când zahărul era tare scump și mai ales de cei ce nu aveau stupi cu miere iar sămânță de cânepă aveau toți, căci o cultivau foarte mult. În dimineața zilei de ajun, femeile, împart acel grâu fiert pe la vecini și rude, cari la rândul lor fac tot asemenea.

la seara de ajun, flăcăii umblă cu *colindul* și cu *brezaia*.

Brezaia este un fel de mască cu cap de animal și mai ales de barză. Dintr'o scoarță vărgată, ori dintr'un macat de lână, fac un fel de haină, pe care o ia pe el, unul dintre flăcăi, iar în cap așează masca, așa că tot corpul îi este acoperit. Unul din flăcăi cântă din fluer, iar brezaia clăpănește mereu cu fălcile. Pe uliță aleargă de pe oricine. Obiceiul de a se umbla cu brezaia aproape a pierit, din pricină că colindele lor erau mai ales rușinoase. Se crede că acest obicei e foarte vechiu, rămas încă de pe timpul Romanilor; el ne reamintește „*Saturnalele*”, o serbare ce avea loc tot-dea-una la începutul anului.

Colindele sunt diferite. Ele sunt un fel de poezii mai mult sau mai puțin religioase. Sunt și colinde lumești, mai ales cele cari se cântă cu brezaia.

Se crede iarăși că colindul ne reamintește o ceremonie religioasă ce se obicinuia la Romani, în cea dintâi zi a anului și cari zi se numea *Calende*, de la care se pare că vine și numele românesc de *colind*.

Cuvântul *colind*, mai însemnează și a umbla de colea până la colea adică de la casă la casă. Tot de aci vine și zicătoarea; „ce tot colinzi.” Se zice unora cari umblă fără nici un rost de colo, colo.

Cei ce umblă cu colindul se numesc *colindători* și se zice că el *colindă* sau *colindează*.

Cuprinsul colindelor nu este întotdeauna creștinesc, ci câte o dată cuprinde o adunare de elemente mitologice și chiar istorice. Unele din colinde sunt luate chiar din viața de toate zilele a poporului,

Colindul se aseamănă întru cât-va cu balada ori cântecul bătrânesc, cu deosebire însă că în colind după fiecare rând, două ori chiar trei, se pun refrenurile, ca: „*Leroi-Doamne*”, „*Leroi-leo, Leroi-Doamne*” ori „*Florile d'albe*”, sau „*Mărului cu flori d'albe*”, ș. a.

De obicei colindul se termină cu unul din următoarele viersuri: „*Busuioc verde pe masă, rămâi gazdă sănătoasă*”, ori „*Și pe noi ne-o dăruie, c'un colac de grâu curat; pe colac vadra de vin, c'asa-i legea din*

bătrâni, din bătrâni, din oameni buni"; „Să fiți sândațoși, în gazda lui Hristos, la anul și la mulți ani”.

Colindul se cântă sau afară din casă, la fereastră, sau în casă. Prin unele sate, este obiceiul ca în seara de ajun să se cânte numai unul din colindele : „Astă seară, e seară mare”, sau, „Doamnele icede în ceste curți”, la fereastră, fără a intra în casă sau de a cere plată, ci pleacă la altă casă și așa până isprăvește tot satul de colindat, și de aceea aceste două colinde se mai zic și colinde de fereastră, în locurile pe unde se obișnuiește astfel :

În ziua de Crăciun, după ce au mâncat de prânz, se strâng flăcăii toți la un loc, și dacă satul este mare, se despart în două cete de câte opt sau zece și colindă o ceată satul jumătate și cealaltă ceată iarăși jumătate. De astă dată nu mai stau ca seara, să colinde la fereastră, ci acum intră în casă și colindă mai întâi *colindul cel mare sau colindul casei*, începând chiar de când intră pe ușa casei.

Colindului cel mare i se mai zice și colindul casei, din pricină că-l cântă la fiecare casă și în el se pomenesc stăpânii casei (bărbatul și femeea). După aceea colindă pe rând și copiii casei, potrivit cu etatea și secul. Aceasta o cer chiar părinții, căci cred că dacă îi colindă sunt tot anul sănătoși și nu pat nimic rău în tot timpul aceluși an. Când ies din casă mai cântă unele versuri, ca : „Cetașe, vătașe”, ș. a.

După cum se vede și din aceste versuri, celui mai în vârstă dintre toți i se dă numele de vâtaful cetei. El este însărcinat cu buna rânduială și de care toți ascultă. Tot el adună banii, colacii și cârnații ; iar colacii și cârnații îi încredințează unuia din tovarășii săi, cari îi înșiră pe o nuea. Colaci și cârnați le dau mai ales gazdele cari au fete mari. E o rușine pentru fata care n'ar face colac pentru colindători.

În unele localități se colindă numai în seara de ajun, și numai până se culcă oamenii, cari în această seară se culcă mai târziu ca în alte seri. Ei colindă sau numai la fereastră, ori în casă, dacă stăpânul sau stăpâna casei îi poștește înăuntrul. Aceasta o fac mai ales cei ce au fete mari. În casă nu-i lasă să colinte în picioare, ci îi poștește pe pat. Ei cred dacă colindătorii stau pe pat, le stau *logoditorii*.

(Urziceni-Ialomița)

Dobre Ștefănescu.

32.—Obiceiuri la naștere și botez.

Din pricină că Mântuitorul Hristos s'a născut în eslea vitelor pe pae, femeile țin ca, îndată ce nasc, să stee pe un așternut de pae, care pot să fie amestecate, cu cât de puține pae de acelea ce au stat sub picioarele preotului la Bobotează. După ce se cunoaște sexul noului născut, moașa se duce la preot ca să-i facă „apă”, cu care se spală

atât lehuza și copilul cât și moașa. Pentru botezul noului născut se caută un naș, care, dacă botează pentru întâia dată, trebuie să păzească aceeași rândueală: de e bărbat, să boteze o fetiță, iar de-i femeie, să boteze un băiețel. La biserică merg nașa, moașa și copilul cu darul cumetrei celei mari, legat de lumânare neaprinsă. Până la botez, copilul ia numele zilei în care s'a născut: Lunilă, Martin, Mercurul, Joian, Verilă, Sâmbotin și Duman, sau: Marțole, Lunae, Joiană, ș. a. Nașa dă numele după numele vr'unui sfânt sau sfinte pe care îl serbează sau după numele vr'unuia din ai casei.

Când copilul se scoate din cristelniță, se pune într'o bucață de pânză curată, nouă, zisă: „crijmă“, în care stă până a doua zi când vine nașa și aduce oghelașul și celelalte daruri. De la biserică și până acasă nașa trebuie să se ducă cu lumânarea aprinsă și o stânge în podele ca să crească copilul înalt și frumos! Când nașa lasă copilul mamei, trebuie ca aceasta să-i sărute mâna, fără a ține socoteală de vrâsta uneia față de a celeilalte. Când îl dă îi zice: „poftim pe fiul (sau fiica) cutare“. Dacă mama își strigă copilul pe nume mai înainte de a îi numit de naș, o să fie mincinos. Dacă mama nu păstrează acel nume, copilul se îmbolnăvește și atunci trebuie numai de cât să-i schimbe numele; de pildă, dacă pe copil îl chema Ion și nașa îi zice Ioniță, sau Ionică, sau Nică, sau astfel, așa să-i zică și mama. A doua zi de botez urmează „cumătria“, când copilul trebuie să fie scăldat de naș, sau nașă, care cu acest prilej îl desbracă de „crijmă“ și apoi îl bagă în scăldătoare, de unde îl scoate de urechi, îl îmbracă în scutice, îl strânge cu oghelașul și-l înfașă. În timpul cât se înfașă copilul, lumânarea este încă înfășurată de darul adus cumetrei celei mari încă din ajun—și la lumina acestei lumânări nașul vede odată tot corpul finei—știți proverbul! După ce se scaldă, lumânarea se stânge în podele și apoi se desfășură *inte*, ca să se poată insura sau mărita de tânăr. Când copilul este mai mărișor i se „*ia din păr*“. Până la luarea din păr copilul nu se tunde, căci capătă dureri de cap. Copilului mic când i se taie unghiile, trebuie să le pue în știubeiu sau în mușuroiul furnicilor, să fie harnic, meșter și strângător. Copilul când se scaldă, nu trebuie să fîs șters de apă, căci i se șterge norocul, sau moare degrabă, iar de trăește, o să fie sărac.¹⁾

I. C. Beldie,
Jorăști-Covurlui.

33.—Ca să-ți ferești pomii și verdețurile, ca de pildă; varza ș. a. de omizi, pune într'un par o tivdă de cal mort.

1). D. I. C. Beldie, trimetîndu-ne aceste însemnări în ajunul căsătoriei sale, astăzi, îi urăm cele dorite, și mai târziu, în casa dumealui, să țină să se lucră, precum uratul însuși, că-i obiceiul. «*Ion Creanță*».

34.—Primăvara când începe un an nou, dacă ieșind pe câmp, vezi un furnicar (mușunoiu de furnici), să iei țărână din acel furnicar, să arunci peste cap zicând de trei ori : „Să fiu iute și sănătos ca furnica, până la vederea mușunoiului în anul viitor“, dacă vrei să nu suferi de dureri de cap sau friguri și nici să ai vre-o moleșire sau lenevire.

Dela d. P. Ceainu din Bogdana, Jud. Tutova,

I. G. Ciorescu-Bogdana.

35.—În ziua de Ajun (ziua ce este înaintea Crăciunului), când eși afară, întâi, de dimineață, la innapoiere este obiceiul să iei câte-va surcele în mână, și când intri înăuntru, să zici, împrăștiind *umul* câte *umul* surcelele prin casă :

„—Bună dimineața lu' Ajun !
Că-'i mai bună a lu' Crăciun !
Pui, vaci, oi, porcei,.... ș. a.
Sănătate, *bogătate*,
Că-i mai bună de cât toate !....“

Așa zici și când te duci într'altă casă.— Surcelele acelea, se numesc : „*pui*“.

Când cine-va îți fură „*pui*“ ^{**} *de-aldeștea* în noaptea asta a ajunului, atunci zice că 'ți moare toată vara *hoarăle*.

N. I. Dumitrașcu-Reny.

BOALE LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCÂNTECE

19.—De buba rea.

Bubă rea,
Bubă duiosă,
Nu te face,
Nu te coace,
Nu durea,
Nu ustura,
Nu'njunghea.
Negrie,
Verzie,
Ghivizie,

Narangie,
Undelemnie,
Vișinie,
Ștacojie,
Chiei, (piei)
Răschiei,
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare,
Ca c-catul porcului
In dosul gardului.

(Se descântă cu o cărpă aprinsă ce se poartă pe de-a-supra bubelor afumându-le.
Cavadinești-Covurlui. **A. S. Șerbu.**

20.—De beșica rea.

Purces'au maica Precista pe drum, pe cale, de la casa ei, de la masa ei, grasă și frumoasă.

Când a fost pe la mijlocul de cale, a întâlnit o elogiță grasă și frumoasă și-a făcut o masă și-a chemat toate pălturile, toate sgăriiturile, numai pe beșica cea rea n'a chemat'o și n'a ospătat'o; dar ea de ciudă, din rădăcina a săcat, din vârș s'a uscat și n'u remas beșică de leac, cât un fir de mac. Descântecul de la mine, leacul de la Maică Domnului.

Din Socea-Cândești (Neamț) **A. Moisei.**

COLINDE

2. — *la sculași, sculași boeri!
Și vă sculași slugile,
De maturași curțile
Ș'aprinde-ți făcliele!
Că vă vin colindători,
Noaptea pe la cântători;
Și nu vă vin nici c'un rău,
Ci v'aduc pe D-zeu:
Mititel și 'nfășețel,
Fașă d'albă de mătasă.*

*Cu scutic de borangic,
Cu scufie de cutnie
Iar în fundu' scufioarei,
Este-o peatră năstrăpată,
Ce cuprinde lumea toată,
Bucureștii jumătate,
Țarigradu'-a treia parte.*
(Din Mugeni, județul Tutova,

T. Popoviei.

CANTECE

96. — *Ține-mă, măicuță, bine,
Până is încă la tine;
După ce mă-i mărita,
Multă cale mă-i căta;
Mă-i cata pin lunca deasă
Cu inima friptă arsă;
Mă-i căta prin lunca rară,
Mă-i cata cu jele-amară!*

97. — *Când am fost la maica fată,
Măncam turtă coaptă'n vatră;
Turtă rasă'n răzătoare
Și la față ca o floare;
De când is la maica lui,
Nu-s nici vrabie, nici pui,
Nici puiușu' nimărui,
Măncă pâne și beu vin.
Strâng la inimă venin.*

98. — *Domnitor pe șapte sate,
Giudecă-mă, fă dreptate:
N'am avut în lume parte.
— Gindeca-te-ar Dumnezeu
Că doar nu ți l-am dat eu!*

(Auzite de la Domnica Capverde din Pătrăuți pe Suceava.

Alex. Morariu.

99. — *Foaie verde ca spănuacu',
La poenița cu lacu'
Cum cântă cucu' sileacu'!
Foaie verde de trifoiu,
Hai, Leano, să murim noi
Să ne 'ngroape p'amândoi
La mănăstire 'n zăvoi,
Să cânte cucu' pe noi!
La capu' tău să răsăie
O tufă de trandafir,
La capu'meu să răsăie
O tufă de rosmalin..
Trandafirul să se 'ntinză
Rosmalinu' să-'l coprinză.*

Variantă: 71.

(Hertiești)

100. — *Foaie verde ca salatra,
Ia vezi piatra că e piatră
Șade 'n a,d și nu crapă.
Șade 'n apă jumătate
Și-o calcă caru' și crapă.*

*Inima mea multe rabdă.
Rabdă inimă și taci.
Ca pământul care'l calci;
Rabdă inimă și tu
Că vezi vremea cum e-acu!
Muncești azi și mânduci mâine,
Să trăești cu puica bine!*

—Puică, ce pământ ne ține

*Foc la mine, foc la tine
Foc arde inima 'n mine!..
Arde, arde, nu se stinge,
Nici când plouă, nici când ninge...
Nimenia nu-l poate stinge:
Dâmbovița, Ialomița,
Numai puica cu gurița:
Face limba unghișoară
Și-o pune la subțioară;
Scoate foc din inimioară!*

Din Hârțiești.

101.—*Strugurei bătuți de piatră
Râu e Doamne, fără tată!
Strugurei bătuți de brumă,
Râu e, Doamne fără mumă!
—Că la toți le-ai dat noroc,
De mine și-ai bătut joc
Și m'ai pedepsit cu foc!*

102.—*Foaie verde de bujor
M'a făcut mama fecior
Să fiu tatei de-ajutor
M'a scris Neamțu 'n cătanie:
M'a scris cu cerneal' albastră
Când era să-mi iau nevastă.
M'a scris cu cerneală verde,
Când mi-era mai drag de fete;
M'a scris cu cerneală neagră,
Când mi-era lumea mai dragă!*

—Neamțule, unde mă duci?

*Tocma'n graniță la Turci
Să port caii de căpestre,*

*Să duc dor de la neveste
Și să port caii de frâne,
Să duc dor de la copile!
Arder-ar focu' pe tine
Cum arde inima'n mine!*

Do peste munți, auzite în Rucăr.

C. Rădulescu-Codin.

103.—*Foaie verde grâu năut
Toată vara strâns-am unt;
Când a fost la cântărit,
Șapte sute n'a ieșit.
Stăpânul m'a suduit.
—Ce făcuși banii, măi căne?
—I-am cheltuit, măi stăpâne!
N'am putut trăi pe lume:
Fără cal nebun sub mine
Fără disagă cu pâne,
Fără puiu fript de găină,
Fără ploscă la ciochină
Cu vin de Dărăgășani plină.*

104.—*Toată vara adăstui
Să-mi vie luna lui Maiu,
Să-mi văz câmpul ca un raiu
Și Boranul plin de cai
Și să-mi văz pe galbină
Cu toți mânzii după ea
Coborând către ceșmea.*

Din Șegarcea-deal Teleorman.

Fl. Cristescu.

105.—*Foaie verde de-alior.
Cuculeț de pe răzor,
Tu n'ai milă, tu n'ai dor!
—Ba am milă, am și dor,
Numai n'am aripi să sbor;
Ca să sbor pe supt pământ,
La măicuța la mormânt,
Să mă jdlui de-un cuvânt.
Să-i puiu capu' pe picioare,*

Să mă jelui ce mă doare,
Mă ține-un junghiu în spinare,
Nu mă ține-așa de tare!
Rău, maică, m'ai blăstămat,
Să umblu din sat în sat,
Nebăut și nemâncat.
Că m'ai blăstămat la lună,
Ca să stau cu arma 'n mână ;
Că mai blăstămat la nor,
Să fiu țări-apărător!

Auzită de la fata Floarea T. Orișă,
Ivănești-Putna.

G. Măndru.

106.—Frunză verde de lelea,
Săracă nevasta mea,
Puse oala să se lea,
A crescut bureți sub ea.
O lupită de purcea,
Dete oala pestea ea
Și-o opări, bine ha!

Variantă : 109.

107.—Frunză verde 3 masline,
Fata care joacă bine,
Strânge-o neică lângă tine!
Strânge-o bine de mijloc,
Că prea-i subțire cu foc!

108.—Ș'altă foaie de dudău,
Fata care joacă rău,
Nu-i păcat de Damnezeu,
S'o pui punte la părau
S'o treacă și bun și rău !

D. Mihalache.

109.—A dracu', nevasta mea,
Puse oala să se lea
Și iarba crescă sub ea.
Puse oala ș'un cazan,
Că nu s'a lăut de-un an !
Și veni un porc răpat,

Dete oala peste cap.,
—Fire-al dracului de porc,
Eu credeam că suflă în foc!

Auzită de la Ioniță M. R. Dumitrașcu,
din Boureni-Dolj. Variantă. 196.

N. I. Dumitrașcu-Reny.

110.—Frunză verde odolean,
De ce, Doamne, nu muream,
Când eram tânăr durlan,
De băteam la Lina 'n geam,
Gură cu gură vorbeam,
De ieșia, de ne iubiam.
Frunză verde usturoi,
Să fi murit amândoi,
Când ne purtam prin zăvoi,
Și ne iubeam amândoi.
Cucu' cânta peste noi,
Și mierlița șueră,
Lina 'n brațe mă strângea,
Ea pe mine, eu pe ea,
Ce mai dragoste era !

(Dela soldatul-fruntaș Rusu Tănăsie din
Persuștea-Mehedinți.)

Șt. Șt. Tușescu.

111.—La mijlocul codrului
Șede patul cucului.
Dar în pat cine-i culcat ?
Badea slab și supdrat.
Dar la capu-i cine șede ?
Puiculița până verde,
Din ochi negri lăcrământ
Și din gură cuvântând :
— Ori mori bude, ori te scoală,
Ori imi dă și mie boală,
Că tu zaci în pat să mori
Și mie-mi vin pețitori.
— Dacă și tu te mărită,
Nu ședè inimă friptă ?
— Cum, focul, m'oi mărita,
Dacă știu eu boala ta !?

(Din Solca, distr. Gura Humorului).

I. E. Torouțiu.

112.—Așa zice popa nost'
Să nu mergi la fete 'n post,
Dar' preuteasa zice-așa :
— Să veniți la fata mea.

112.— *Haide, haide să jucăm
Pe dușmani să-i alungăm;
Măi dușmane fugi din țară,
Că-ți dau foc și-ți dau și pară.*

113.— *Du-te lele-acasă bine
Lasă fata lângă mine;
Când stelele-or răsări,
Eu cu fata oi veni.*

(Din mai multe sate din Bucovina).

V. Ungurean.

114.— *Foaie verde de trei boji,
Am o amantă la Gorji;
Una 'n Gorj, una lu Dolj,
Una icea,
Una 'n Cârcea,
Și-una la Râmnicu-Vâlcea.
A de-aicea-i preoteasă,
A din Cârcea-i crâșmăreasă
Poartă cârpă¹⁾ de mătasă*

*Și cu flori de fir aleasă;
Și-a din Vâlcea-i nevastă,
Cu cămașa subțireă:
Se văd țâțele prin ea.
Țâțe mici cu boldurèle,
Mușcar-ar neica din ele,
Ca din doi faguri de miere.*

115.— *Foaie verde și-o lălea
Sui dealu 'n Stârmină,²⁾
Mai întâi in Rogovă³⁾
Și-mi văzui amanta mea
Pe brațele altuia.*

*D'am cuțit — m'aș injunghea
Și pușcă m'aș impușca,
Și pe mine și pe ea.*

(Auzite dela Gr. Mărjan din Dobromir,
Constanța.)

P. Ștefănescu.

GLUME, JITII, TAČLĂLE

15.—E butrin seracul.

Mergea odată pe un drum un Român cu un Neamț împreună, și fiind cald, își deschise Neamțul surtucul de i se vedea jiletca neagră. Pe jiletcă ieșise și un păduche să se sorească, dragă Doamne, că-i era cald și lui.

Românul văzând păduchele, îi spune Neamțului :

— Uite, măi Neamțule, un păduche.

— Aista nu păduche, răspunde Neamțul nepăsător, aista purece

— Cum ? purece alb ? întreabă iar Românul.

— E butrin seracul, răspunde Neamțul.

[Auzită dela G. Sulocinschi, birjar în Suceava.]

Culeasă de **G. A. Sadoveanul.**

16.—Năduful cel mare și răzburarea femeii.

O femeie se căznea de facere cu moașa lângă dânsa.

— Uf ! ardă-te-ar focul drac de bărbat, unde ești tu acum înaintea mea, să te jumulesc în bătae, ca pe-un puiu de găină !

Cercăturile și opintelele o 'ndeseau, iar moașa începu să bată metanii :

1) Rochie. 2) Deal în ținutul Mehedințului. 3) Sat tot acolo.

— Doamne sfinte Mina fă minune ; ajută creștinei și fă cale ușoară pruncului.

Pe-o laiță erau puse o pereche de ciubote și femeia dând cu ochii de ele, țipă cât o ținu gura : moa...șe, aruncă ciubotele celea afară, să nu le văd în ochi!

În sfârșit femeia scăpă ; un somn ușor o cuprinse câteva ceasuri și când deschide ochii, se 'nțelege, nu văzu ciubotele, că le-aruncase moașa afară.

— Moase, se rugă ea încet ; adă ciubotele cele în casă, să nu le roadă șoarecii ; și moașa le-aduse repede puindu-le iar pe laiță.

Vreți să știți ale cui erau ciubotele ? Se 'nțelege c'ale barbatului.

(Vânătorii-Neamțului.)

Gh. Popescu.

17.— „Poi !...”

Un flăcău, ducându-se în peșit la o fetișcană, ia ca staroste pe un moș al lui, om bun de gură și năzbătios. Da' flăcăul era cam tont, — nu sămăna lui moșu-său.

Au pus treaba la cale ș'acū se 'ntorceau acasă. Da' starostelui îi cam era inima rea că nepotul n'a scos măcar o vorbă cât au stat acolo și vru să-l eie la descusut.

— Ei, nepoate, îți place fata ?

— Poi !

— Îi frumoasă, bre, ce zici ?

— Poi !

— Da' ți-a plăcut cum ni-a stat înaintea, cum ne-a ospătat ?

— Poi !

Starostele nu mai putea de ciudă.

— Și o iei de nevastă, bre ?

— Poi dar !

Se gândea cum să-i deslege limba.

— Da' poi știi tu un lucru, măi nepoate?... Cum îi de frumușică fata și câtu-s de bătrân, da... ca staroste, *eu* trebuie să ți-o sărut întâi.

— Ba ți-i păzi treaba, moșule, că de nu, Țoiu mai da și c'un par în cap !

(Auzite dela d. Milu Teodorescu din Coropcenii-Vasluii.)

I. Neculau.

18.— Mătușa dela stână.

— Bună ziua, mătușică.

— Lapte am în putinică.

- Mătușică, ori ești surdă ?
- N'are mătușica urdă !

Variantă : 8.

19.— Urare.

Vede-aș dobă,
După sobă
Stând cu grierii
De vorbă.

Mihai Adam.

(Invățător, Aldești-Covurlui)

O samă de cuvinte

79 — 120

**O parte din horele ce se cântă
și se joacă în comuna Boureni-Dolj.**

*Alunelul,
Alunelul unguresc,
Bobocica,
Costororeișsa.
Calul,
Ceârdașul,
Ca la baltă,
Ca la ușa cortului,
Ciocârliia,
De horă,
Doda.
Galaonul,
Hora moșnenilor.
Hora miresiei,
Hora națională (!).
Joiana,
Leana,
Măturèlele,
Mândrele,
Polasia,
Restemul,
Rața,*

*Racul,
Romanul,
Rogojanca,
Simiânca,
Sârba,
Sârba popilor,
Sârba lui Moș-Teacă (!)
Sârba moșilor,
Sârba pompierilor,(!)
Sălcioara.
Samadia,
Siminocul,
Sârba Tudoritei:
Tocul,
Tărele,
Trei păzești,
Troaca,
Țăpușul,
Țigăneasca,
Ungureasca.*

N. I. Dumitrașcu-Reny.

Intrebări din popor.

12.—*De ce talpa piciorului la om este scobită?*

Tudor Pamfile.

13.—*De ce cântă cocoșul cu ochii închiși?*

14.—*Ce nu trebuie să facă omul?*

N. I. Dumitrașcu-Reny.

C R O N I C Ă

---

* **Din popor**, cum grăește și simte țărănul român. *Texte publicate de Ov. Densușianu și I. A. Candrea* în Biblioteca pentru toți (No. 351—352). Prețul 60 bani. Este o carte de valoare pentru oricine dorește să cunoască graiul și ideile țărănului nostru. Cuprinde 35 bucăți de amintiri și tradiții (pag. 1—35) în cari se reproduc vorbiri țărănești despre Regele Carol, despre Cuza, Știrbei, Tudor Vladimirescu, despre Turci și Ruși, despre haiduci și alte amintiri din vremea veche. — Avem apoi 22 balade din colecția inedită a d-lor Densușeanu și Candrea, precum și 12 basme, snoave și tipuri din popor (pag. 36—173). Cărticica se încheie cu reproducerea mai multor credinți și obiceiuri poporane.

Toate textele (afară de o parte din balade) sunt luate din o altă lucrare mai întinsă „*Graiul nostru*” publicată de d-nii Densușianu, Candrea și Speranță, în care textele sunt redate pe județe, tipărite cu o ortografie care să reproducă mai bine rostirea obicinuită în felurite regiuni ale țării, dându-se și numele, vrâsta și satul țărănului dela care s'a făcut culegerea. Această carte n'ar trebui să lipsască din biblioteca tuturor culegătorilor de folclor, de oarece ea le poate sluji drept cel mai bun îndreptar în cercetările asupra vieții sufletești a țărănului.

* În revista „**Printre Hotare**” (anul I, No. 7, București, Oct. 1908) avem o mică cercetare *asupra albinei în basmele poporane române*, alcătuită de d-l C. Dumitrescu, învățător în jud. Dolj.

* *O colecție de colinde*. Culegătorul de colinde poporane, d-l Victor Vasilescu pregătește o colecție de cântece pentru sărbătorile Crăciunului, cuprinzând cântece de stea, colinde și cântece de anul nou, cu cuvinte și note, rânduite pentru coruri bărbătești și unisono pentru corurile de flăcăi. Colecția costă 1 coroană și se poate cere dela autor (Cernăuți, str. Mikulicz No. 5).

G. T. K.

* **Hora din Cartal** de d-l *Pompiliu Pârvescu*, Ed. Academiei Române, 195 p p. 1908, Pr. 3 lei. — Această lucrare este întâia care apare în noua colecțiune scoasă de Academie sub titlul: *Din viața poporului român, — culegeri și studii*.

În *Introducere* autorul vorbește despre nașterea cântecelor populare tip și ivirea variantelor cu caracter local; acelaș lucru apoi și despre jocuri, însoțindu-le și de cuvintele cari se aud în jocuri. Aceste cuvinte, alături de melodiile lor, au înlocuit o dată, după părerea autorului,

muzica instrumentală; cântecele acelea s'au înlocuit în urmă cu cunoscutele chiuituri sau strigăte în joc. — Această teorie ne pare greșită. În frământarea ne bună a anumitelor jocuri — *mărunțelele*, — cântarea jucătorilor ar fi peste puțină azi, și prin urmare și mai înainte. Orice datină veche își are urma ei cât de slabă și astăzi, și noi nicăeri n'am văzut jocuri după cântece de gură. Mai mult, apărăm inversul: o dată o melodie și un joc cunoscut, s'a putut lesne compune *cântecul*, *ca ceva singuratec*, pe care-l poate rosti jucătorul *o singură dată* în cursul unui joc; căci altfel, repetat, n'ar avea nici o noimă. Aceste cântece singuratece fac prin urmare parte din *chiuituri*, sau sunt cântece obișnuite de lume ale căror melodii „se pretează“ și la jocuri (*Leana*, p. 14; *Leliță Ioană* p. 15; *oița*, p. 16). Dar un lucru: În Cartal este un joc *criza* (?) care ne spune o dată cu melodia sa că: „toată lumea strigă tare: nu-s parale“ și altul, „*sârba dogarilor*“ care spune că „eu sunt dogarul din Ploești vestit, beau cu chilogramul, pân' vă las la fit“, acestea două ne arată și ele tăria teoriei?

Mai departe, istoricul danțurilor la alte popoare și la noi, precum și instrumentele cu cari lautarii noștri cântă.

În capitolul despre *Horă*, se pomeniște de tot soiul de danțuri; via apoi *Datine* (ca și capitolul premergător, mai mult o nuvelizare, de cât o descriere). 16 *descânțece* și alte câteva datini, ce stau în slabe legături cu danțurile din țară; tot astfel și cele 12 povești și povestiri; 15 cimilituri; Nunta (nuvelizare), încheie partea descriptivă.

Notele subliniare sunt strânse grămadă la urmă.

Partea aceasta din lucrare se aseamănă cu cele ale D-lor *Gr. Coatu*; „*Din viața Țărăneasă*“ vol. II și *Al. E. Mihailescu*, „*Crâmpeie din viața țăranului Român*“, din cari, se pot culege prețioase date pentru folclor, fără a fi însă cercetări folcloristice.

Melodiile în număr de 63, notate de d. C. M. Cordoneanu, fac de sigur partea cea mai de seamă a lucrării pomenite; se înțelege că puteau fi și ele clasate și curățite de *Sârba dogarilor* (p. 164) *Grivița* (165) *Slănicul* (169) *Criza* (170). De ce? Răspunsul și-l poate găsi ori cine.

Coreografia română nu ne-o cunoaștem încă, și despre unele începuturi din 1906 și 1907, nu s'a ținut seamă în 1908.

* Cartea a 2-a din aceeași publicație cuprinde colecțiunea de **Poezii populare din Maramureș** de vicarul aceluși ținut, *Tit Bud*. Cuprinde 16 balade, 314 cântece și 17 colinde cu multe variante. Sunt arătate toate provincialismele. Lucrarea se încheie cu un glosar. Fiind că ne vine dintr'o parte unde Românul se sbate în ghiare vrăjmașe, întâmpinăm cu cea mai curată bucurie această lucrare de graiu și simțire românească și rugăm pe păr. Budu să urmeze.

* *D. Artur Gorovei* scoate în No. 8 din *Biblioteca Minervei Istoria vieții mele*, auto-biografia boerului **Teodor Vârnăv** din Floreștii Tecuciului. Este scrisă în 1845. Cu toate rusismele ce le cuprinde, această povestire este de o frumuseță uimitoare; cele cuprinse în pag. 14—16, capitolulu III și cele următoare sunt mărgăritare de limbă meșteșugit mănuită. Atâtea întâmplări — „speduirea“ lui veșnică dela un neam la altul, dela un stăpân la altul, ghidușiile făcute și bătăile mâncate, și multe altele, citindu-le, ne aduc în minte pe Ion Creangă. Se zice că ar fi alcătuit și poezii satirice. Nu-i scriitor, ci cronicar pentru sine și vremea lui, un cronicar de frunte din întâia jumătate a veacului trecut.

* In **Convorbiri literare**, XLII, No. 10, d. Al. Tzigara-Samurcaș vestește participarea Muzeului nostru etnografic și a industriei casnice, reprezentată prin diferite societăți, la Expoziția internațională de artă populară care se va ține la Berlin. Nota este însoțită de gravura unui tron (ladă de lemn), trei linguri călugărești cu cozile încrestate și două cănceie (un fel de șitare sau cofițe).

* In **Albina**, XII, 6, sunt șapte fotografii de *cule* oltenesti și muntenesti.

* **Amicul Tinerimei** VI. 3, are o poveste, cunoscuta mergere a lui D-zeu la cel bogat care-l alungă și apoi la cel sarac. Pare o traducera din *Grimm*: „*Der Arme und der Reiche*. E păcat. Mai încolo o altă poveste din... Calabria!

* In **Vorbe Bune** pe Septembrie o poveste, *Funia de nisip* de d. N. I. Dumitrașcu-Reny.

* In **Ramuri** No. 22, povestea *Sărăciei* de tovarășul nostru C. Rădulescu-Codin, varianta povestii No. 4 din „*Ion Creangă*“.

* **Calendarul „Neamului Românesc”** pe 1909, pe lângă partea calendaristică cu prognosticurile vremii, pe cari „să le creadă cine vrea” și partea literară, cuprinde și puțin material de literatură populară; C. S. *Făgețel*: *Cântec. I. Neculau*: Un om șiret și cu noroc (poveste). — *Cântec. — G. Cuatu-cerna*: Ce-a făcut tata!

* In cel al **Bibliotecii „Socec”** încă mai puțin de-al nostru. Folositoare lămuriri asupra *Muzeului de artă națională* — de sub conducerea d-lui Al. Tzigara-Samurcaș, de d-l A. Baltazar. Apoi o poveste... slavă de d. V. Caraivan; slavă, fiind că... românești nu se află. In mișcarea literară, d. M. Dragomirescu, dă prea bune note d-lui I. Dragoslav, cel de-al doilea Creangă. Poate că are dreptate, poate că așa vede D-sa; noi însă protestăm împotriva acestui dar, se înțelege, fără a-l face altcuiva.

P.

Poșta Redacției.

— *M. Brateș*. Primim ori ce și ori cât, cu cea mai mare bucurie

Un domn ne trimite două povestiri și nu-și spune numele.

Dumnealui are in Huși un prieten T. D. C. A. iar in Jorăști-Covurului pe d. I. C. Beidie căruia îi trimite prin noi salutări; cu alteceva, e rugat să-și insemne numele.

Alex. Mor. Suc. Povestea s'a primit. La rând într'un număr de aproape

N. I. Dum. R. Primit, rămân numai cele propuse. Trimite găcitorile; primit și al doilea transport, pin Administrație, însoțite de vorbe frumoase. Te miri, nu-i așu? Și eu mă mir de D-ta și-ți voi spune când mă vei întreba, să nu ne audă cititorii revistei.

D. Șt. Urs. Primit și obiceiurile de anul nou.

D. Șt. Bărc. Ba a fost bun, însă fiind mulți, trebuie să-i mulțămim pe toți; deci câte puțin, câte puțin.

Șt. St. Trufescu ? ?

Poșta Administrației

— *Un Domn* din Bucovina ne trimite 3 lei și nu se iscălește; înțelegem să se iscălească și să nu trimită, dar așa?!

V. Vlăd. Gr. D-ta trimite abonamentul și noi îți vom trimite revista. Dacă nu îți-o plăcea, ne înapoiezi revista și noi îți înapoem banii. Și cine s'o supăra, de supărare să aibă parte.

Nu mai satisfacem nici o cerere de abonament înainte de a-l primi.

Intrebări rămase fără răspunsuri: 4, 10.

Răspunsuri: *N. I. Dumitraşcu-Reny,* 2, 3, 6, 7, 9. *D. Mihalache,* 2, 3, 5, 6, 7. *Tudor Pămfile,* 3, 5, 6. *T. Popovici,* 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9. *Şt. St. Tuşescu,* 2, 5, 6.

Lămuriri.—Răspunsuri se primesc până la publicarea lor în revistă cu toate că unele sunt deslegate iar altele, nu.

La fie-care lună ele trebuiesc trimise în așa fel că până la 17 să sosească la redacție.

Pe o foaie de hârtie nu se poate scri de cât o *singură întrebare* cu numărul și numele celui ce-a propus-o, deslegarea și semnătura celui ce-a deslegat-o, spre a se putea ușor orându-i.

— Cei ce propun întrebări vor urma întocmai, adică fiecare întrebare pe câte o singură foaie de hârtie va fi însoțită de răspunsul său.

— Răspunsurile de obicei nu sunt scurte : din potrivă, ele isvoresc dintr'o poveste, povestire sau credință cari trebuiesc, scociorite pe la oameni bătrâni și știutori.

A apărut :

CIMILITURI ROMĂNEȘTI

Ediția Academiei Române

D E

TUDOR PĂMFILE

Prețul 1 Leu

NOTE : — Incepând anul II dela 1 Ianuarie 1909, abonații cari n'au plătit nimic către Administrație, sunt stăruiitor rugați să trimeată suma de 2 lei, cosul celor cinci numere din anul I. Abonații cari au plătit mai mult sunt de asemenea rugați să-și facă săcoteala, rămânând să trimită rămășița cât mai în grabă, spre a întregi abonamentul de 5 lei pe anul II.

— Administrația mai are încă puține colecții din anul I, cari se pot dobândi, cu prețul de 3 lei, plătiți innainte.

— Trebuind să se tipăriască ediția II din anul I, se primesc de pe acum înscrieri. Costul numerilor broșate este de 3 lei plătiți, firește, tot innainte.

— Odată cu acest număr, abonații cari au plătit, vor avea și chitanțele cuvenite ; de acum innainte, ele se vor trimite îndată după primirea banilor

A apărut :

BIBLIOTECA FOLCLORISTICĂ
No. 1. In Drumul Păcatelor

— Povestiri populare —

de Petre Danilescu

Prețul 25 bani

No. 2. O Parte din
„Sfinții Poporului“

— Legende —

de Șt. St. Tușescu

Prețul 30 bani

Biblioteca Populară a „NEAMULUI ROMANESC“

- No. 1. **Cântece ale poporului** — Cărticica I.
No. 2. **Snoave și legende**, de N. I. Dumitrașcu-Reny.
No. 3. **Cântece ale poporului** — Cărticica II.
No. 4. **Cântece ale poporului** (din Dolj) culese de N.
I. Dumitrașcu-Reny — Cărticica III.

Prețul cărțicelei : 5 bani

Prin Administrația revistei „Ion Creangă“ se pot dobândi următoarele lucrări :

- T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu* : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I. 1,25
T. Pamfile : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“ 0,20
" " Jocuri de copii I. 1,40
" " " " II. 1,60
" " Cimitiruri românești. 1,00
L. Mrejeriu : O șezătoare țărănească 0,20
" " Gospodăria și fata de la țară 0,40
Șt. St. Tușescu și P. Danilescu : Monogr. satului CataneDolj 2,00
Pr. Ec. I. Antonovici : Frații Gheorghe și Neculai RoșcaCodrianu — cercetare istorică—culturală. 1,50
T. Popovici : Geografia județului Tutova 1,00

— **Se trimite franco numai după achitarea deplină** —

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Infameiatori : Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), I. C. Beldie (Jorăști—Covurlui), Gr. N. Coatu (Banca-Tutova), G. A. Cosmovici (Tg. Neamt), N. I. Dumitrașcu (Obislav-Gradiștea-R.-Valea) P. Herescu (Găinești-Suceava), Gh. T. Kirileanu București, N. L. Kostake. (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), N. Mateescu (Diocheți—Putna), D. Mihalache (Goleștii—Badei—Muscel), L. Mrejeriu (Călugăreni—Neamt), I. Neculau [Coropcenii—Vaslui] I. V. Nestor (Praja—Tutova), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna—Dolj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), C. Rădulescu-Codin (Priboeni—Muscel), P. Ștefănescu (Dobromir—Constanța), A. Tenea (Adam—Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), I. E. Torouțiu (Suceava—Bucovina), Șt. St. Tuțescu (Catane—Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zota (Dorna—Suceava).

CUPRINSUL :

- Dobre Ștefănescu, — Sorcova.
- V. Savel. — Două răvașe soldățești, II.
- G. Ciurescu. — Urație.
- C. Rădulescu-Codin. — Mircea-Vodă-Ciobanul (Legendă)
- Dobre Ștefănescu, I. C. Beldie, — Plugușoare.
- Dobre Ștefănescu, T. Popovici. — Datine și credințe.
- Dobre Ștefănescu. — Vasilca.
- A. Gorovei și M. Lupescu. — Botanică populară.
- G. A. Cosmovici. — Vorbe adânci.
- D. Mihalache, I. Neculau, Fl. Cristescu, Alex. Moraru, Mihail Brateș, G. A. Sadoveanu, Virginia Stan, A. Moșu, P. Ștefănescu, V. Ungurean, N. I. Dumitrașcu-Reny, L. Mrejeriu, Gh. Mândru, I. C. Beldie, Șt. St. Tuțescu. — Căntece.
- M. Lupescu, N. I. Dumitrașcu-Reni, Mihai Adam, D. I. Fărcașanu, Gh. Popescu. — O samă de cuvinte.
- G. Coafucerna. — De-ale copiilor.
- Tudor Pamfile. — Col nde.
- I. E. Torouțiu, I. G. Ciurescu-Bogdana, Șt. Ștefănescu-Bărcăeanu, I. Neculau. — Glume, Jitii, Taclale.
- P., G. T. K., L. — CRONICĂ.
- Poșta redacției și administrației.

REDACȚIA :

T. Pamfile, Str. Stefan cel Mare 157

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

== B A R L A D ==

EXEMPLARUL :

În țară . . . . . 40 bani
În străinătate . . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . . . 5 lei
În străinătate . . . . . 6 „

NOTE : — *Trăgând un număr mai mare de exemplare față de anul trecut, găsim cu cale de a trimite revista și la alte persoane cari n'au avut-o până acum. Dintre acestea, cari n'ar dori s'o primească, sunt rugate să ne-o innapoeze dela început. Altfel, le socotim ca abonate și vom aștepta plata abonamentului.*

Abonații vechi sunt rugați să citească fața a treia a copertei.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a lunei. Numățul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebuie trimis innainte, întreg sau câte jumătate, la vremea convenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora li se vor conveni dări de seamă, se vor trimite la redacție, tipografia G. V. Munteanu, str. Ștefan cel Mare No. 157, Bârlad.

Cererile și achitățile de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimite studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeele trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerii va fi arătat cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Dela frații învățători și preoți așteptăm material bogat și ales. Ar fi mare păcat să lăsăm să se piardă știința și simțirea poporului odată cu bătrânii sfătoși și cu babele cari încheagă apele.

Deci, și aice, să punem umărul grabnic și bărbătește ca să putem lăsa viitorului icoana sufletului nostru țărănesc, de eri și de azi, până nu apucă a se preface sub înrăurirea vieței celei noi.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACTIA :
T. Pamfile, str. Ștefan cel Mare 157
Bârlad

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zorleni (Tulova)

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară . . . . . 5 lei
In străinătate . 6 „

Pentru anul nou,

Urează cetitorilor săi, sănătate și voe bună,

Revista „ION CREANGĂ”

Sorcova.

1.—Sorcova
Vesela,
Pesta, vară,
Primăvară,
Să trăiți,
Să îmbătrâniți,
Ca un măr,
Ca un păr,
Ca un fir

De trandafir.
Tare ca fierul,
Iute ca oțelul;
Tare ca piatra,
Iute ca săgeata.
La anul
Și la mulți ani.

(Dim colecția mea de poezii populare)
Urziceni-la'omița,

Dobre Ștefănescu.

Două răvașe soldățești¹⁾

II.

Petreștii (Argeș) 1907 Februarie 9.

Iubitul meu prieten,

Află că am primit scrisoarea pe care mi-ai trimis-o mie pe adresa mea. Eu, vere Răducule, tocmai eram la masă, când m'am pomenit cu Eugeniu strigându-mă la poartă. Când am văzut-o, nici nu credeam că e de la tine. Dar citind-o, măi frati-meu, Răducule, să (înjurăt.) pe mă-sa, păi-că mi-a venit o amețeală când mi-am adus aminte de când eram amândoi cu boii la poiana mare, de când mergeam la Ulicasca, de când stăm toată noaptea la Vlaicu Gheorghe, și acu tu unde ești și cum petreci, asemenea și eu nu mai am cu cine umbla prin sat de cât cu Mahomescu, adică cu Stan Zărnescu; atât, în colo nu mai am cu cine. Măi frate Răducule,

1) Vezi An. I. p. 131-132.

s'a schimbat cu totul în comună la noi, nu mai ai unde să mai te duci noaptea de loc. Nu mai e cum era, când știi tu, s'a schimbat cu desăvârșire.

Aminteri, măi frate Răducele, îți trimit multă sănătate și multe complimente, că noi amândoi o noapte întreagă ne-ar trebui, ca să ne săturăm de vorbă. Mai am văzut că tu întrebi de S. I. Zănescu că pă cine a luat. Măi vere Răducele, el d'or a fost în convorbire cu Domnișoara Ene S. Maria, adică a lui Muclez: dăi cu ceapă să nu se priceapă.

Mai întrebi de Vlaicu Gheorghe, cum mai merge cu camera? Nu știi cum să-ți spui. Când n'are gaz, când lemne, când mălai, și așa că camera e închisă până la zi întâi de Martie, când nu mai face focul. Așa e cu camera. Domnul Secretar stă mai mult prin sat.

Alte noutăți nu știu cum să mai zic măi Radule. Mai întâi să îți spui despre Enache Tudor, despre Zănescu Petre, că nici acu nu au scăpat de beleaua aia, i-a condamnat câte o lună la pușcărie. Petre nu mai e la Uliești, a venit acasă la tat'său cu nuera pentru că i-a ars pătul cu porumb. Atât. Bătră a murit de la Crăciun, află dacă nu ai auzit. Despre fete (injur.) în p-șotă pe muma lor puturoase, nu b-se nimeni de ele până acim; poate în păresenile paștelui, atunci o face nunta că acu nu e nimic. Te întrebi măi frati-meu Răducele, să îmi spui iar printr'o scrisoare în care să îmi spui despre Maria, cine este, de unde este, că nici eu, nici Vlaicu nu știe, dar de, noi zicem că o fi a Grafului din Croitori: așa este sau nu?

Mă mulțumesc măi frati-meu de scrisoarea care mi-ai trimis-o tu mie. Îți mulțumesc. Despre frati-meu Păun, află că a venit de Crăciun 8 zile, dar Nicolae n'a venit. Și el e bine, știi cum e armata, amintire e sănătos; scrisori pe toată săptămâna. Mai află de Ghebaru că nu mai este în Roșiori și s'a mutat în călărași tocmai în Iași. Adresa lui Paun este: Regimentul 3 Roșiori, Escadronu 4, Plotonu 2, la Bârlad.

Multe complimente de la toți prietenii și salutare de la Eugeniu care e în față. Mai adă-ți amintire de mine, nu mă uita. Scuză-mă că nu îți trimit scrisoare ne plătită, de oare ce mi-ai scris să îți trimet așa.

Acu termen a mea scriere și rămân al tău prieten care te dorește în tot minutu' și în tot ceasu'. Zic la revedere, să auzim de bine. Noroc bun. Te sărut cu toată inima, al tău amic S. I. Vlădescu.

Trimete-mi și mie o scrisoare, să vedem dacă ai primit-o sau nu.

Adăst, adăst,
Adăst, adăst,
Te sărut.

NOTA. Această scrisoare o trimite fiicăul S. I. Vlădescu după ce s'u «liberat» unui camarad. E interesantă prin felul povestirii și a descrierii vieții de sat.

V. Savel.

Urații

7. Amin, amin, așa grăește Domnul
 Să înțeleagă tot omul.
 Grăindu-le cu blândețe :
 Asemenea, aseninețe
 Că niminea să nu gândească
 Că-n lume vra să trăiască.
 Că-n lume moartea-i mai mare.
 Tuturor le stă'n spinare.
 De cel bătrân nu-i-i rușine,
 La cel tânăr încă vine,
 De bogați nu se sfieste,
 La 'mpărați cu sila merge
 Și pe toți de nume-i sterge.
 Că împărații și craii,
 Iși fac cetățile cu anii,
 Cu ziduri groase,
 Cu turnuri frumoase,
 Cu porți ferecate,

Cu sbanțuri de fier legate,
 Și 'ntrânsa vor să trăiască
 Să șeadă, să vețuiască,
 Și de moarte să nu gândească!
 Dar moartea când vra să vie,
 Nu dă de veste ca să știe !
 Că ea-i fără ochi și gloate,
 Pe toți de nume-i scoate.
 Când omul se'nveselește
 Atunci moartea-l găsește
 Și-l ia din scaun luminat,
 Și-l trânteste mort în pat!...
 Și-l ia din câmpul verde, frumos
 Și-l tântește'n pământ întunecos!
 Amin.

Se zice dnpa cântecul de stea.
 (Auzită de la tata—Ciurești-Tutova).

Gh. Ciurescu.

Povestiri și Legende

17.—Năncea-Vodă-Ciobanul.

Apoi, măi taică, veniseră odată peste țara asta neamuri streine și vrăjmașe, puzderie, cari mai de cari mai apucătoare și bieții Români ai noștri ce să facă? Or se făceau băjenari în alte sate pe unde nu era prăpădul, or apucau către munți, or, ai mai tineri, se strângeau *ciopor* împrejurul lui Vodă și se luptau cu păgânii. Era o răsmiriță în țară de nu mai era pereche. Apuca fie-care încotro putea, or, la încolțială, da cu ce *răgăduia*.

Acu, prin părțile astea, trăia pe vremea aceea o mătușă, căreia oamenii îi ziceau mătușa-Năneasca. Bătrâna asta fusese și ea măritată, avusese și un cârd de copii, dar moartea le închise ochii: întâiu soțiorului, pe urmă copilașilor, rând pe rând... și pe toți îi înghițișe pământul care nu se mai satură.

Biata mătușă, rămasă singură cuc, a trăit așa vreme lungă să-i ajungă până'n *iustuca* răsmiriței. Când îi vine svonul de *pieiștea* ce e în țară, mătușă nu se îndură să-și părăsească strânsura, ca să ia ochi de fiară și să se ducă în lume cum se duseseră alți. Nu-i vorbă, se mai încumetă și în locurile de pe atunci, cu păduri mari ale noastre, nu ca acum, și-și mai puse și nădejdea în Dumnezeu, că el e mare și puternic, La urma urmei, ce-aveau să facă dușmanii cu viața ei?

Și, norocul mătușei, n'a ajuns-o focul. Da, într'o bună dimineață, se pomenește Năneasca cu un dănac de copil frumos, frumos nevoie mare și desghețat, că-i bate în ușă.

—„De unde ești, maică?” îl întrebă bătrâna, când îl vede.

—Din lumea mare, bătrânico! Uite, m'am rătăcit și nu știu încotro să mai apuc. Păcatele mele! Mi-i tare groază de păgâni că m'or omori și că tot ei or fi curmat și zilele lui biețu' tăicuțu'.

—la nu-ți mai fie frică, copile, că vin ei încoa..... Da unde zici că e tăicuțul tău?

—Nici eu nu știu. M'a luat cu el la bătlie și în *vipia* luptei, când tata alerga ba încoa, ba încolo să îndemne pe ostași, eu m'am răzlețit de el și, de frica *capcaunilor*, am luat-o încoa.

—Păi, cine e și cum îl cheamă pe tatăl dumitale?—îi zise Năneasca, mirată de cele ce i se povesteau.

—Ștefan-Vodă.¹⁾

Incepe baba să-și facă cruce: „Doamne, Doamne! Mari sunt puterile tale! Copilul, cum văz eu, e de viță, nu glumă!” Pesemne, auzise și ea de Ștefan-Vodă; da încotro i-o fi hotarul nu știa și nici nu s'ar fi încercat să-l caute, ea, o mătușă pe vremurile alea de griji și de nevoi.

Mai stă ce mai stă pe gânduri Năneasca, pe urmă:

—Cum te cheamă, copile?

—Mircea.

—Păi, dacă-i așa, Mirceo, rămâi, maică, la mine și dacă te-o găsi Vodă, bine; dacă nu, tot n'am eu copii; te-oiu lua copil de suflet“.

Și a rămas. Năneasca îi da mâncărică și haine de premeneală, iar Mircea—cuminte nevoie mare—lua caprele și oile mătușei, le ducea la pădure, își făcea pat într'un copac, între ramuri și frunze și cânta mări din fluer și din cavale, cântă așa de frumos, de mândru și drăgostos de par'că steteau apele și frunzele de pe deal și de pe vale în cântecul lui.... Iar caprele și oile, știți cum le pîzia? Trimetea un țap și un berbec de le întorcea și le strângea către târlă; iar printre capre și oi avea țapi și berbeci cu grade, cum sunt azi, măi taică, căprarii, sergenții, ofițerii și ghineralii.

Și creștea copilul, neicuțule, creștea tot mai mare și mai frumos și mai cuminte. Uitase de Vodă și de maică-sa, uitase de palatul în care crescuse, uitase de toate și-și pusese nădejdea în Dumnezeu și în mătușa care-l luase de suflet. Vodă, pesemne îl socotia mort de mult, că nimeni n'a cercetat de rostul copilului în atât amar de vreme. Iar Năneasca nu mai putea de bucurie că-i dedese sfântulețul așa odor.

1) La mulți domni, în cântece, povești și legende, tot *Ștefan-Vodă* le zice pe-aici.

Trece așa vreme multă... Hei, târziu, uite peste mai multe sate incoa devala, spre Argeș, se întâmplă că închide ochii pentru totdeauna un om bogat. Da ce bogat? Avea omul moșii întinse, bani și vite și de toate. Înainte de moarte, chemase lângă pat pe cei trei feciori ce-i avea și le zisese:

—Flăcăii taichii, vedeți că eu am de toate, dar, ca să nu vă certați, știți ce vă las de moștenire?

—Ce ne lași, tată? —întrebare în grabă feciorii.

—Uite am trei lăzi; să luați fiecare câte una. Da să nu le deschideți până n'oiu închide ochii. Ați auzit?

—Am auzit.

—Să șiiți dar că asta este *adiata* mea.

Feciorii rămân cam amăriți, dar își dau cu socoteala că, poate gândul taică-său a fi fost să împartă și pământul între ei. Și tăcură, să nu turbure liniștea aceluia care își lua rămas bun de la lumea asta păcătoasă. După ce-l duc la groapă, odată se reped:

—Să deschidem lăzile.

—Să le deschidem.

Cu cheie, fără cheie, le sparg, că așa e lăcomia. Da pe urmă ce văd, să nu crează ochilor, moșicile; ăl mare găsește în ladă dăruit lui numai *bani, aur*, nu glumă; ăl mijlociu găsește numai *pământ*; iar cel mic, Prisnea, ghiciți ce? Numai *carne, oase, și coarne!*

—„Hei, păcatele noastre!“ se vaită cei doi. „Dă-ne, nene și nouă bani. Ce-o să facem cu pământul din ladă și cu oasele astea?“

—„Ba puneți-vă pofta 'n cui,“ glăsuște cel mare —„Ce-mi spuneți mie?”

„Așa v'a fost norocul!“

—D'astea ne spui? Păi n'o lăsăm noi așa, cu una cu două. Or ne dai, or mergem la divan în Târgoviște.

—„Putem să mergem; că eu nu vă dau nici boabă“—le mai zice cel mare, luându-i în răspăr.

Și-au plecat la judecată.

Acu', să nu uităm vorba. Drumul spre Târgoviște le era pe aici, pela noi.

—„Unde vă duceți, nene?“ îi întreabă Mircea—când îi vede pe drum trecând și ciorovăindu-se

„—Uite, neică, la păcatele noastre“ spune cel mic oftând din băerile inimii.

Și, fiind că Mircea era acu mare și li se părea tare cuminte, se așează oamenii acoloa, pe niște frunze, să se mai odihnească și încep să-i deșire și lui tot firul pricinii.... Pe urmă cel care povestise, oftează lung și mai zice:

—Şi, iacă așa, neică! Acu, ce-o da judecata!

—„Eu“—zice Mircea, care ascultase cu luare aminte şirul pricinii,
—„vă sfătuiesc să spuneţi la divan şi cum socotesc eu că ar fi fost gândul tatălui vostru!“

—„Cum“—întrebară oamenii nerăbdători.

—Măi băeţi, gândul tatălui vostru trebuie să fi fost acesta: cel care a primit lada cu pământ, să moştenească toată moşia părintească; cel care a primit lada cu carne, oase şi coarne, să ia vitele toate; iar cel mare, să rămâie cu banii. Ce ziceţi? Aşa să fie?“

—„Ietă, mă! Aşa trebuie să fie“ se gândiră feciorii. Pe urmă:

—„Bodaproste, neicuţule, că ne luminaşi şi ne luaşi calea din picioare. Să-ţi dea Dumnezeu sănătate!“

Şi se duc oamenii înapoi la casele lor împăcaţi pe vorba feciorului de domn, ciobanul Mircea şi miraţi de atâta isteţime.

*
*
*

Dar vestea despre judecata lor tot ajunsese la Târgovişte.

Se mirară boerii, se minună Mitropolitul şi toată lumea vorbea de priceperea ciobanului.

Şi cum pe acea vreme era obiceiul să se ridice la mare cinste oamenii isteţi şi se mai întâmplase că murise domnul ţării—cum l-o fi chemat—, boerii din divan şi cu Mitropolitul hotărâră să le fie domn feciorul mătuşii Năneasca.

Asta, după înţelepciunea lui, cum vă mai spusei, şi nici prin gând nu le trecu că isteţul ciobănaş ar fi fecior de domn,

Şi așa.... după vr'o două luni de la judecata cu pricina, se pomeşte Mircea că-l iau trimişii divanului, îl duc cu mare alaiu la Târgovişte şi-l întăresc în scaun, dându-i numele de *Mircea-Vodă*. Se mira ciobanul că iar dăduse peste el traiul şi belşugul în care se născuse.

Pe urmă cum s'a văzut domn, a chemat la divan pe Năneasca, i-a sărutat mâna şi a aşezat-o pe scaun, acoalea în dreapta lui.

—Boeri Dumnevoastră, vedeţi pe bătrâna asta? Ea e mama mea care m'a crescut şi m'a păzit. Ia spune-le, maică, cum mă strigai Dumne-neta, când mă aveai cioban“

—Cum să te strig? Uite, măiculiţă, ruşine mi-i, dar o să spun aci în faţa prea cinstitilor boeri. Strigam şi eu ca la noi, uite-aşa:

„U! Mirceo! Mirceo! vino la mamăligă rece cu seu de berbeci!“

„Şi copilul venea pe fuguliţa, mâncă-l-ar maică.“

Să se prăpădească boezii de răs, măi tată şi nu alta!

Apoi a trimis pe bătrână înapoi la casa ei şi a dat porunci să-i dea, drept mulţumire că-l crescuse, atâta pământ peste cât o putea colinda cu caprele într'o zi.

Şi i-a dat moşia *Domneasca*.

Iar Vodă, Dumnezeu ştie din ce, ci-că târziu nu s'ar fi purtat bine cu boerii.

Din pricină că în copilărie păzise caprele şi oile, şi de 'a ele il luaseră, i-au zis lui Vodă *Mirea Ciobanul* şi așa i-a rămas numele.

Povestea aceasta mi-a comunicat-o întâi d. învăţător Negoescu din Bogaţi (Dâmboviţa), așa cum e apăută în *Monografia Com. Priboeni-Muscul* din 1934 a subsemnatului; iar cum e aici, am auzit-o la moş *Marin Coţandă* de 93 de ani din Priboeni; unii spun că pe copil l-ar fi găsit chiar tatăl său, Ştefan-Vodă şi l-ar fi pus în scaun.

Copacul în care îşi făcuse Mircea culcuş, a fost până acum 20—30 ani în cât. Suseni, com. Bogaţi (comunic. d-lui Negoescu).

C. Rădulescu-Codin.

PLUGUSORUL

1.—*Hăi !*
S'a sculat jupân....
Intr'o sfântă joi
Cu 12 pluguri,
Cu câte 12 boi,
Şi arără, ce arără
Brazdă neagră răvârsară,
Grâu roşiu că'mi semănară:
Se duse la luna, la săptămâna,
Să vază grăul cum era.
Grânele nu erau ca grânele
Şi erau ca minunele.
Hăi ! mânaţi băeţi !

Era în pai cât trestia,
În spic cât vrabia
Şi în bob cât mazărea.
Aşa de bine ce-i părea,
Nici p'acasă nu venia.
S'a dus la târg, la Bârlad
Şi d'acolo a cumpărat

Nouă oacă de fier
Şi nouă de oţel
Şi-mi făcu nouă secererele
Cu dinţii ca nişte chipererele
Şi le dădu la nepoţi, la nepoţele

Să-mi secere grăul cu ele.
Din dreapta seceră
Din stânga mănunchiu făcea;
Din mănunchiu, snop,
Din snop, în claie
Şi-mi făcură un stog mare minunat
De mulţi boeri lăudat.
Hăi ! mânaţi băeţi !

Şi iar s'a dus la târg
Şi-mi cumpărară 9 armăsari negri
Cu nările zugrăvite,
Cu coamele cănite,
Cu unghiile cosorate ;
În faţă de arie mi-i băga,
Cu picioarele treera,
Cu nările vântura,
Cu coada primitea,
Cu urechile în sac arunca,
Hăi ! mânaţi băeţi !

Încărcară 12 care chioveneşti,
Cari n'ai văzut de când eşti;
Şi plecară cu ele pe drum la moară
Care, când văzu atâta povară,
Puse coada pe spinare

Și plecă pe scoc la vale ;
 Dar morarul priceput,
 Văzând ce s'a făcut,
 Dete : cioc, boc,
 Și-mi dădu moara la loc ;
 Și-mi băgară grăul în coș.
 Apoi se uită la pișcoaică,
 Să vadă ce curge oare ?
 Nu curgea făină și târâțe ;
 Curgea numai aur și mărgăritar
 În curțile dumnevoastră, boeri mari.
 Hăi ! mânați băeți !

Dați-ne, dați-ne

Marea

Cu sarea

Și Otlul

Cu totul :

Și o să ne dați d'un gălbior,
 Să facem d'un boldișor,
 Să înțepăm boii la c-rișor,
 Să meargă mui târișor,
 Că s'a înțepenit plugul
 Intr'o rădăcină de urzică,
 Nu mai pot boii să-l ducă,
 Și s'a înțepenit plugul
 Intr'o rădăcină de hrean,
 Nu mai poate nici plâvan.
 Hăi !

La mulți ani !

Dobre Ștefănescu.

(Urziceni-Ialomița)

2.—Mâne anul se 'noește,
 Plugușorul se pornește
 Și începe-a colinda
 Pe la case și-a ura.
 Iarna-i grea, omătul mare,
 Semne bune anul are,
 Semne bune de bielșug
 Are brazda de sub plug.

Mânați mâi !

Doamne bine-cuvintează
 Casa care mi-o urează
 Anul nou cu bucurie,
 La mulți ani boeri să fie.

Mânați mâi !

De urat am mai ura,
 Dar mi-i că vom însăra
 Și noi suntem mîitei
 Și ne mîndăncă cîinii cei răi.

Mânați mâi !

Cînd vom veni la anul,
 Să vă găsim înfloriți
 Ca merii, ca perii,
 În toiul verii,
 Și ca frunza de vie
 În postul Sfîntei Marii.
 Aho.

I. C. Beldie.

(Auzită de la elevul meu, Stan Arghire)

(Jorăști-Covurlui).

DĂTINE ȘI GREDINȚE

36.—Sfântul Vasile (Anul nou).—În ajunul anului nou,

(Sf.-Vasile), adică în ziua de'nainte de ziua Sfântului Vasile c'am pe la ora unu după amiază, copiii umblă cu plugușorul sau plugulețul, în cete de câte doi, trei și mai mulți. Unul din ei are un clopot împodobit în unele localități, cu flori de târg, ori cu busuic și înfășurat într'o bazma. Acela sună clopotul la fereastra casei, zicând din gură plugul

care nu este altceva decât o poezie prin care se urează gazdei, sănătate în acel an, rod la țărinele lui și câte d'alje astea; iar ceilalți au bice și troznesc când cel ce urează la fereastră zice cuvintele „*Mănași măi, hăi hăi!*”

Copiii cu plugulețul umblă până pe la ceasurile 3—4 când încep a umbra flăcăii, cu *plugul cel mare*.

Pe unele locuri, împreună cu flăcăii, umblă și oamenii însurați din acel an (dintre cei mai tineri).

Sunt de diferite feluri, după localități, poeziile sau urările de anul nou. O variantă o dăm la *Plugușoare*, No. 1.

Sunt și alte variante după localități, cu puține modificări.

Oamenii cei tineri, cum și unii din cei mai bătrâni, încă umblă cu plugul. Aceștia pun la un plug patru sau șase cai ori boi, doi inși încalecă, unul îi duce de căpăstru, unul ține de coarneau plugului, un altul are o traistă cu grăunțe și toți ceilalți trosnesc cu bicele. Trag cu plubul o brazdă pe dinaintea casei și seamăna din traistă grăunțe; unul urează și ceilalți trosnesc. Aceștia nu merg cu plugul de cât pe la proprietari, ori arendași, la preot și pe la oamenii cei mai bogați din sat.

Cu plugul se umbă numai până se înserează bine; apoi în unele localități, după ce se înserează, încep a umbra iarăși flăcăii cu colindul ca și în seara de ajunul Crăciunului.

După miezul nopții umblă copiii cu colindul până în zorile zilei de anul nou; apoi încep cu sorcova.

Sorcova este o nuia de măr, cu două ramuri și îmbrăcată frumos cu hârtie colorată. Cu sorcova, copii intră în casă și încep a sorcovi pe fie-care din ai casei zicând cum arătăm la *Sorcova*, No 1.

Sunt o mulțime de variante după localități. Gazda le dă gologani sau covrigi.

Tot în seara de anul nou, țiganii umblă cu *Silca* ori *Vasilca*. Ei pun o căpățină de porc (numai partea d'asupra) pe o tavă și o împodobesc cu bazmale de lână, broboade, cu cercei și mărgelile, punând și o oglindă. Cu ea așa împodobită, umblă pe la casele oamenilor cântând colindul *Silcei*, pe carel îl dăm la *Vasilca*, No. 1.

Ei capătă vin, colaci, bani, carne, mălai ș. a.

În dimineața zilei de anul nou, un om mai îndrăzneț, pleacă cu o bazma cu grâu și merge întâi la proprietarul ori la arendașul moșiei de aruncă prin casă din acel grâu, zicând: „*La mulți ani! Rod să dea D-zeu!*” Și caută bacșiș și așa urează pe la toți frunțașii satului.

Obiceiul umblatului cu plugul sau plugulețul ne amintește una

din sărbătorile strămoșilor noștri Romani. La începutul anului, care la ei se incepea la 1 Martie, adică cu începutul solistițiului de primăvară, Ponteficele eșia cu plugul și trăgea o brazdă în ager publicis (țarina publică) și arunca câteva grăunțe și ura să fie an roditor și imbelșugat.

Tot în seara de ajunul anului nou se strâng câte 2—3 fete vecine și rude, la una din ele și acolo fac scovergi de mânâncă și beau vin.

Tot în acea seară își încearcă norocul să vadă ce ursit au să ia. Pentru aceasta ard bine vatra focului, apoi o curăță de izeratic și pun fiecare din ele și pe rând, sau câte două boabe de orz sau câte două fire de păr de porc, pe vatră, ursind că unul e flăcăul ce ar vrea să'l ia de bărbat și unul ea și dacă boabele ori firele de păr, încălzite de vatră, se apropie și se lipesc unul de altul, atunci cred că pe acel flăcău îl va lua de bărbat; iar de se vor depărta unul de altul, atunci nu se vor lua.—Încearcă apoi din nou puind numele altui flăcău.

După ce termină cu acest obicei fac altele. Așează masa cea rotundă, pe care mânâncă, pe pat și pune pe ea un ban de argint, un piepiene, o bucată de pâne, o oglindă, cum și alte lucruri și peste fiecare pune câte o strachină cu gura în jos și le mișcă de colo colo, să se amestice și fiecare fată sau flăcău ridică strachina de d'asupra uauia din acele lucruri. Dacă a luat pe cea cu argintul, flăcăul sau fata ce o va lua, va fi bogat sau bogată. De va lua pe cea cu pieptinele va fi urit. Pe cea cu pânea, crede că va avea noroc de bucate (ceriale). Pe cea cu oglinda, va fi frumos, ș. a.

Tot în acea seară fetele, iau fire de canură, fie care câte o culoare deosebită și apoi merg la gardul oborului și cu mânele la spate numără parii până la zece și pe cel d'al zecilea îl leagă cu firul de canură și îl lasă până dimineața; atunci se duc de se uită. Dacă parul este drept și neted, fără coajă, atunci cred că ursitul ce are să îl ia, este frumos, dar sărac. Dacă parul cel legat este strâmb, dar cu coajă și nodoros, atunci bărbatul ce are să'l ia este urit, dar bogat. Dacă parul ce l-a legat este strâmb, fără coajă și neted, atunci crede că bărbatul ce are să'l ia este și urit și sărac.

Se duc apoi în staul oilor și aici fie-care fată cu mânele la spate prinde câte o oaie și-i leaga câte o canură la gât; fie care fată câte o culoare deosebită. Dimineața se duc și și văd oile ce le-au legat. Dacă oaia ce a legat este tânără, atunci bărbatul ce are să'l ia este tânăr; însă dacă oaia ce a legat este bătrână, bărbatul ce are să'l ia este bătrân. Fetile fac mare haz una de alta și mai ales de cele ce au prins oi bătrâne, că iau de băibați flăcăi bătrâni.

Tot în seara ajunului se duc în coșarul (grajdul) vitelor și fiecare

se duce la câte un bou (sau vacă), care e culcat și dă cu piciorul în el și zi zice : „ *hâi est'imp'*” și dacă vita se scoală, iata aceea se va mărita chiar în cășlețele (carnavalul) acelea; iar de nu se scoală, îi mai dă cu piciorul și-i zice : „ *hâi la anul'*”, „ *hâi la doi'*”, etc. și la cuvântul la care se scoală vita, atunci crede că se va mărita.

Tot în noaptea de Sf. Vasile fetele se duc la puț (fântână) și scot apă și pun în ea busuioc și cu acea apă se spală dimineța, căci cred că fața le va fi tot anul rumenă și fragetă.

Tot în seara de Sf. Vasile oamenii bătrâni își fac cărindarul astfel: iau o ceapă mare și bună, o taie drept în două și scot 12 foi din ea și pun în fie care sare mărunță și bine uscată, după ce de la fiecare a curățit posghița cea subțire dintre foi. Le așează apoi la rând, la loc nici prea umed nici prea cald sau uscat, punând fiecărei coji numele unei luni, începând cu Ianuarie (*Ghenarie sau Cărindar*). Dimineța în ziua de anul nou, se uită la ele și în care din ele, sarea s'a topit și are mai multă apă, acea lună va fi ploioasă; care va avea mai puțină umezeală, luna aceea va fi mai puțin ploioasă și în care sarea nu s'a topit de loc și va fi uscată după cum a pus-o decuseară, luna aceia se crede că va fi secetoasă.

În unele sate este obiceiul ca fetele în noaptea de sf. Vasile să puie câte o *stebă* (cracă) de busuioc în grăduțul de la puț sau în strașina casei, iar dimineța în răvarsatul zorilor se duc să își vază fiecare stebila de busuioc; și dacă o găsește cu brumă pe ea, zice că are noroc; iar aceea care nu găsește brumă pe stebila ei zice, că n'are noroc.

Dobre Ștefănescu.

Urziceni-Ialomița.

37.—Moșnegii (La crăciun și anul nou). --Bucuria copiilor din com. Murgeni (înutul utovei)—bucurie din care n'am împărtășit și eu în copilăria mea—cu prilejul venirii *crăciunului și anului nou sau Sfântului Vasile*—cum se obișnuște a se zice mai mult acestei sărbări în această parte—e fără îndoială izvorită din plăcerea veseliei, cu cari sunt însoțite deosebitele obiceiuri, ce se mai păstrează din strămoși, în această zi.

Murgeni ar fi pustii și anul nou n'ar aduce nici o bucurie, nici-o veselie pentru Murgeni, dacă va trece un an fără ca flăcăii să nu se facă *moșnegi*. Iar dacă s'ar întâmplă una ca asta, e o jale în Murgeni; ori unde te-ai duce, auzi pomenindu-se anul când cutare... și cutare s'au făcut moșnegi și lumea s'a veselit și a petrecut privind la gludușiile cu cari își însoțesc ei jocul.

Încă de pe la *Andrii* flăcăii cei mărişori şi mai chipoşi încep a se aduna, câte doi trei, pe la câte unul din dânşii şi a se sfătui, cam cu cine s'ar mai putea întovărăşi ei, pentru a se face la Sf. Vasile moşnegi. De obicei se hotărăsc ei pentru cei mai liniştiţi şi cari până la adunarea folosului, să poată pune şi 2--3 lei pentru cheltuială... căci ori-cât, trebuşoara asta le aduce lor oarecare folos, de oare ce, de la orice casă unde joc moşnegii, nu ies cu mâna goală şi nici așa cu te mieri ce....

În socoteala folosului, ce-l vor scoate, pune fiecare câte 2--3 lei, cât îi ajunge partea, şi tot postul Crăciunului cu nopţile lui lungi şi zilele-i scurte şi mohorite, trăesc bine pe la cele clăci (şezători) cu pâne, smochine, strafide şi alte bunătăţuri pe cari le udă cu câte o leacă de vin, să nu li se închege stoma.urile de atâtea dulceturi!

Zilele Crăciunului fac horă; dacă-i vremea bună, afară, sub acoperişul cerului, iar dacă-i vremea rea, în casa unui gospodar.

Din ziua a doua a Crăciunului—după ieşirea din biserică—încep a se îmbrăca câte 2 flăcăi pe rând, pentru a se da oarecum de ştire că vor fi moşnegi anul acesta.

În ziua întâi a Crăciunului toată ziua băeţii stau pe lângă horă cu gheaţa în sân, întrebând pe flăcăi dacă se fac moşnegi ori nu... iar a doua zi, inima le creşte cât'un bostan, când văd pe *Bercu* (un flăcău îmbrăcat ca jidan) şi pe moş *Lupu* (flăcău îmbrăcat ca moşneag). Acu is prea incredinţaţi şi Murgenenii că Sf. Vasile va fi vesel.

Jidanul *Bercu* îi îmbrăcat cu ciubote, cu suman pe sub care îşi vără niscaiva bulendre, ca să-şi facă un gheb (cocoaşă) în spate şi se leagă c'un *baidir* (*fîşau*) pe după gât, adus pe dinainte cruciş şi înodat sub gheb. În cap are o pălărie pe marg nile căreia sunt cusute cozi de vuipe, iar de fundul ei îi atârnă slobod tot o coadă de vulpe. Pe faţă poartă un *obrăzar* făcut de meşină (piele subţire) punându-i de oparte şi alta doi perciuni cum au jidanii, sprincene, musteţi şi barbă din păr de coadă de cal. Gura obrăzarului e încunjurată cu câteva ştiftle (cuie de lemn pentru cizme) închipuind dinţii.

În mână poartă nişte mătânii făcute din retezături de lemn înşirate pe o sfoară.

Moş *Lupu* (moşneagul) e îmbrăcat cu *poturi* (pantaloni de piele de oaie) şi cojoc întors pe dos. În cap are un fel de căciulă lungă, ţuguetă, de piele de oae; iar pe faţă poartă un *obrăzar* făcut din piele de oae cu faţa cea păroasă, având un nas ascuţit făcut din meşină roşie iar de gură prinse câteva fasole drept dinţi.

În mână poartă un *ciomag* (băţ gros, lung).

Zilele Crăciunului aleargă pe uliţi, strigă, se trântesc prin omăt

iar copiii se țin droae după dânșii. Când ceata băeților e destul de mare, *Bercu* îi așează în rând ca pe soldați punând pe moș *Lupu* în frunt-. Acesta cu ciomagul pe umăr, ca pușca, merge în pas cu băeții zicând din gură: *un.. doi.. un.. doi..*

Bercu cu mătăniile atârinate de mâna întinsă înainte, dă cadența, comandând din când în când: *iura !*. după care băeții, cu fețele aprinse de căldură inotării prin omăt, strigă cât ce pot: *iuraaaa !...* de ciocotește văzduhul.

Mai intorcându-se *Bercu* cu fața înainte, ghidușul de moș *Lupu* face ce face și-i pune-o pedică de-l îngroapă mai tot în omăt... Băeții se țin cu mânele de pantece de răs iar el o rupe de fugă sărind într'un picior.

Se scoală bietu' *Bercu*, se mai scutură de omăt și tiva băete după moș *Lupu* svârlind cu mătăniile după el.

Băeții fug prin omăt, cari căzând jos, dar sculându-se numai decăt și goana să nu rămâe de cărd.

Toți rād, toți fac haz, ce mai încolo în coace, când și oamenii mari nu pot să nu caște gura și să nu facă haz de ghidușiile lor.

Și aceasta îi petrecerea mai de samă, care cu celelalte obiceiuri ale Crăciunului fac veselie creștinilor în aceste zile.

Dacă în zilele Crăciunului moșnegii au făcut veselia *Murgenilor* pe gratis, numai *Bercu* și cu moș *Lupu*, de Sf. Vasile își schimbă socoteală.

Pe lângă acești doi, alaiul moșnegilor se mai alcătuește încă din doi moșnegi, cărora li se mai zic și *Ardeleni* făcând trei, apoi un doctor, un Neamț, un cal numit *Basca*, o babă, trei fete și un Arnăut alte ori în loc de *Basca*, un drac.

Doctorul e îmbrăcat în haine nemțești cu pălărie, fie cât de ger și având fața ascunsă de o mască de hârtie.

Neamțul e îmbrăcat cu haine de doc albe, în cap cu *cilindru* (pălărie naltă de carton) de sub care i se revarsă pe umeri câteva plete din păr de coadă de cal.

Basca îi făcut dintr'o covată găurită la mijloc, ca să încapă trupul unui om. La unul din copetele ei, i se pune un cap de cal făcut din lemne. Plăcăul își trece covata așa gătită pe mijloc, fiind susținută de două frânghioare pe umeri. Trupul plăcăului de la mijloc în jos e acoperit de-o pânzătură ce cade în jos de la marginile coveții de jur împrejur; iar partea de sus pare a unui călăreț calare pe cal.

Fetele sunt flăcăi din cei mai chipoși în strae femești.

Baba e un flăcău îmbrăcat în niște haine de femeie, vechi, la cap e legat cu fes turcește, iar la brău are infiptă o furcă de tors.

Tot alaiul acesta e sub comanda unui flăcău îmbrăcat arnăuțește cu fustanelă, fes, iatagan, pistol la brâu și ciubuc.

În ajunul lui Sft. Vasile merg de la casă la casă, toți strigând, toți sărind în joc după cântecul ieșit din scricpa lui *Băbănuț*, ce e îngânată de sbârnăitul cobzei lui Lișcă Cobzariul.

Arnăutul însoțit de doctor, merg în frunte pentru a întreaba la fiecare casă de primesc moșnegii.

Dacă-s primiți, și rari dacă sunt din cei afurisiți ca să nu-i primească—joacă pe rând hora în chipul următor :

Toți moșnegii : fete, doctor, arnăut, al de moș Lupu, afară de Bercu, Neamț, Basca și Baba, cari fac fel de fel de giambașlăcuri prin prejurimi, ori curăță pe băeții ce umblă cu uratul de *pităcei*, se prind în horă.

Unul din Ardeleni se prinde lângă fata ce e în fața Arnăutului. Acesta de odată se supără și strigă la el :

—Lupule !..

—Ce-i ? întreabă acesta.

—Ce te-ai prins lângă dama *nieu* ?

—Ba a *nieu*—răspunde Lupu.

—Ba a *nieu*—mai zice Arnăutul..

Și scoate pistolul de la brâu, neincăcat bine înțeles, și-i sloboade cocoșul.

Atunci bietul moș Lupu cade jos mort, pe spate.

Lăutarii încep să cânte de jale; fetele aplecate pe el îl bocesc.

Doctorul îi saltă când un picior când o mână, cari cad jos neînșuflețite și caută muștrător la arnăut .

Iar acesta îi poruncește :

—Doftorește ! Eu plătesc bani de la hotarul Neamțului. Neamțul când aude, începe a-l măsura pe moș Lupu cu o cârjă.

Și atunci Doctorul îi dă o sticluță pe la nas, mai sare peste el în partea cealaltă și-i face tot ast-fel până ce moș Lupu încape a ridica capul la apropierea sticluței.

—Bercule, strigă de odată doctorul..... iar acesta vine ori de unde ar fi.....

—I'auzi ce zice moș Lupu !

—Ce zice ? întreabă Bercu.

—Zice, ca să-i sulli puțin în *tuhăs*.

Și Bercu când aude așa, îi croește una cu mătâniile de sare moș Lupu *arsa* în picioare sărind de bucurie.

După care *Doftorul* primind plata de la gospodar, plec cu toții nai departe.

La altă casă joc fetele și cu Ardelenii *Mocâncuța*.

La altele joacă Neamțul nemțește după aria : „Hai-di-ri-di Neam-
țule.....

Mai joacă și Arnăutul învărtindu-și trupul în jurul săbiei înfipte
în coarda casei sau avântându-se cu iataganul în spintecarea a erului.

Alții poftesc să joace Bercu. Lui i se cântă jidovește de lăutari
iar el cântă din gură.

Oi ! Săraci, jidanii noștriii !

Cum se bat negustoreștiiii...

Cu gura plină de usturoițiii,

De strigă doi !.. doi !.. doi !..

Taci moi chine.. moi.. se răstește la lăutari, după care acesta
ii zice o jidovească pe loc, de se topește omățul sub pisoleala lui
Bercu.

Și de la casă la casă umblu atât în ziua de Ajun cât și în ziua
de St. Vasile făcând petrecere copiilor și gospodărilor, cari numai în
săvârșirea obiceiurilor rămase de la strămoși, găsesc veselia acestor
zile creștinești.

T. Popovici.

Vasilca.

1.—Doamnele și Domn din cer,
Ce mi-e cer și în pământ
Sfinte d'albe mânăstiri ;
Doamnele și Domn din cer.
Dar în ele cine'mi șade?
Șade bunul Dumnezeu,
Doamnele și Domn din cer.
Cu toți Sfinții lângă el.
Mai de-arând cu dumnealor,
Șade Maica Precista
Și'mi judecă pe Siva :
— „Siva-i leo, Vasilca-i leo,
„Ce-ai mâncat și ce-ai băut,
„De'mi ești grasă și frumoasă
„Intre ochi, neagră, mângăioasă“?
— „Fiindcă-ai stat
„Și ne-ai întreat :
„Sus la munte c'am urcat

„Și la vale am scoborit,
„Apă rece mi-am băut,
„Apă rece, sloi de ghiață ;
„La noroiu c'am noroit
„Și rumânii m'au văzut.“
Sărit'au rumânii cu topoarele
Și noi meșterii cu baroasele,
Am sărit, am luptat,
Frumos capul i-am tăiat.
Luat-au rumânii carnea grasă
Și noi meșterii căpățina.
La dulgheri, că mi-am dat'o.
Dulgherii au dulgherit'o
Noi meșterii am împodobit'o.
Am cercelat'o, mărgelat'o,
Cu basmele am legat'o,
La dumneavoastră am adus'o.
Să stați, să mi-o priviți

Mai frumos s'o dăruieși,
Cu doi, trei galbini înfloriți;
C'un colac de grâu curat;
Pe colac vadra de vin,
C'ășa-i legea din bătrâni,

Din bătrâni, din oameni buni.
Să vă lăsăm sănătoși,
Sus în știrea lui Hristos.
(Din colecția de poezii populare a mea)
(Urziceni-Ielomița)
Dobre Ștefănescu.

BOTANICĂ POPULARĂ

15.—Avrămeasa.

Avrămeasa ori *avrămeasca*, e o plantă mică, care crește sub poalele munților, iar la câmp, pe la bătătuiri, și are ilori albe.

Hlujul ei, cu tot cu frunze, e bun pentru scaldători, căci întăresc trupul copiilor mici.

În privirea *lipitului* și a *zburătorului*, boli cunoscute de popor, să fac scaldători cu nouă feluri de plante în cari intră și *avrămeasa*. Aceste plante sunt adunate de babe și țigance, în luna lui Mai, de prin păduri și de pe câmpuri. Cu apa neincepută, în care sunt fierte într'o căldare, se scaldă bolnavul în zilele de Marți și Vineri pe timpul când se sparge târgul, (în București „oborul”), iar *scaldătura* se aruncă la respintii, cu o mare oală nouă, în trei zile, și se pronunță următorul descântec :

Avrămeasă,
Criștineasa,
Drăgan,
Leuștean
Și odolean,
Mătrăgună,
Sânge de nouă frați,
Iarba ciutei,
Și muma pădurii ;
Cum se sparge târgul (oborul),
Așa să se spargă saptul

Și lipitura
Și sburătorul.
Cum se sparg oalele,
Așa să se spargă farmicile,
Și lipitura
Și sburătorul.
Cum se răspândesc respintiile,
Așa să se răspândească vrajele
Și lipitura
Și sburătorul.

Adese în cântece întâlnim numele *avrămeasa*; de pildă :

Foaie verde de-avrămeasă,
La Iași la curtea Domnească,
Stau florile să'nflorească,
Trandafiri să'mbobocească.

Foaie verde de-avrămească
Haide-acasă măi nevastă;

Dejugă boii din brazdă,
Dă-i pe coastă la păscut,
Intră'n casă la țesut.

Foaie verde de-avrămeasă,
Cui i-i dor să 'mbătrânească,
Meargă'n străini să trăiască. ș. u.

16.—**Arsânicul.**

Arsânicul ori *arsânicu* e o floare de grădină, care creşte ca tufa; naltă până la un metru şi mai bine; are frunze lungăreţe, florile roşii ori altfel şi în ciorchine ca umbrela. — Înfloleşte prin lunie.

Arsânicul e de două feluri: de grădină şi de câmp, sau *arsânic sălbatec*.

Deşi nu are întrebuinţare în medicina populară, poporul creşte floarea pentru frumuseţea ei, pe care fetele şi flăcăii o port la gât, la cheutoare ori la pălărie. Se îmulţeşte din sămânţă, care-i neagră şi din rădăcini.

În cântece se aude adesea :

Foae verde *arsânic*

Are puica un voinic..

A. Gorovei şi M. Lupescu.

VORBE ȚĂNCEI

19.—*Lui Cucuiu din Dorohoiu!* Răspunzi la cei cărora nu vrei să le spui cui ai să dai ceva.

20.—*Cui pe cui scoate*, o treabă s'aduce la 'ndeplinire prin mijloacele asemănătoare ei; ajutor reciproc.

21.— *Nădejde ca 'ntr'un cuiu de teiu*, slabă nădejde.

22.— *Cuiul lui Pepelea*, se zice de cineva sau de ceva, ce şi s'a lăsat ca să te şicaneze când şi cum va vra chiar în casa şi la treaba ta.

23.—*L-am făcut să mă cunoască!* l-am dat o bună lecţie; *l-am învăţat minte*; l-am pedepsit cum se cuvine!

24.— *Nu te canoaşte!* Se zice cuiva, d. e., când nu poate închide uşa ; când nu poate fi servit de ceva ce nu cunoaşte bine sau cu care nu e încă deprins, ori e desvăţat.

25.— *Cât-ii lumea şi pământul, pe cuptoriu nu bate vântul*; unde-i bine, tot bine-a fost şi este totdeauna; nu poate străbate răul niciodată acolo, unde dreptatea şi adevărul tronează.

26.— *Atâta m'ajunge cureaua*, de-atâta dispun şi nu pot mai mult.

27.— *Mai slăbeşte-mă din curele!* să nu mă năcăjeşti mai mult.

28.— *Se umflă 'n pene ca un curcan*, se mândreşte.

29.— *Cu curechiul uns şi cu slânina 'n pod, nu se poate*, trebuie să mai scoţi şi ceva din pungă, dacă vrei s'o duci tot bine, să petreci bine.

30.—*Pe unde-a curs, a mai curge, se poate cu timpul, de-a rede-veni la ceea ce-a mai fost odată.*

31.—*Leagă teiu de curmeiu, adică n'are ce mai zice, i s'a înfundat.*

32.—*Se pune'n lungiș și'n curmeziș, nu se dă, ne se lasă bătut.*

33.—*Se pune de-a curmezișul, totdeauna se opune, împiedică.*

34.—*Se bate de cuvânt, adică n'asteapță bătaie ¹⁾.*

Tg.-Neamț.

George A. Cosmovici.

C A N T E C E

116.—*Frunză verde-a macului,
Iubii fruntea satului*

*Lăi propteaua gardului,
Hurdubia dracului !*

*Și'altă foaie de mohor,
Iubii fruntea fetelor,*

*Luai ciuful berzelor
Și molima vitelor*

*Când o văd pe bătătură
Parcă-i un ghem de'ndrugătură !*

Iar când intră prin obor,

*Fug vitele de s'omor
Zice că e boala lor.*

Na, na, na, Joiano, fa,

Ia nu te mai speria,

Că nu este boala ta

Și e nădăutoala mea.

Variantă: 14.

D. Mihalache.

117.—*De 'ntuneriq ce era,*

Nu nimeriam cărarea ;

Nimerii a treia casă,

Cu copila mai frumoasă,

Cu tată-seu nătârdu..

Acolo mă duc și eu !

118.—*Ha-ța-ța fată de Rus,*

Poale la cămeșă nu-s !

—Da le am, da nu le-am spus,

Că-s ta soacră-mea pe fus—

Și le-om toarce și le-om țese

Și le-om pune la cămeșă....

*Culese în Corôpceni-Vaslui la horă și
la șezători.*

I. Neculau.

119.—*Căprioară surioară,*

Coboară din deal la vale

Și-mi paște codrul pe poale ,

Paște poala codrului,

Să-mi văz lunca Oltului,

Valea Topologului ;

Și să-mi văz cosași cosind

Negustori la bălci trecând,

Negustori Bucureșteni

Trec la bălci la Răureni;

Negustori din București,

Trec la bălci la Cărbunești.

(Din Șegarcea-deal Teleorman)

Fl. Cristescu.

120.—*Jelui-m'aș și n'am cui,*

Jelui-m'aș codrului ;

Codrul are pelinută

Dela codru n'am credință.

Jelui-m'aș și n'am cui,

Jelui-m'aș codrului;

Codrul are frunză verde,

El pe mine nu mă crede.

Codrule, bătut de vânt,

¹⁾. D-l Cosmovici mai are publicate un mare număr de acestea în «Propășirea» An. VM (1903) No. 10.

*Nu mă știu om pe pământ..
Codrule, frunză pribeagă,
N'am pe mine să mă creadă.
Variantă : 73.*

121.—*Căt-ăi Moldova de mare
Numa două drumuri are:
Unu'n deal și unu'n vale.
Lung-ii drumu' la Bacău,
Da mai lung îi doru' meu;
Lungu-i drumul pân'la Iași,
Măi bădiță Gheorghieș.*

Auzită de la Domnica Capverde din
Pătrăuți pe Suceava (Bucovina)

Alex. Morariu.

122.—*Hai soro să trăim bine,
Nu știi vremea la cât vine
Și omul la cât rămâne
Și nici azi ce va fi mâne.*

123.—*Foaie verde trei lalele,
Nu te mai însura vere
Că destul mă'nsurăi eu
Și trăesc în lume greu!*

Auzite în Covurlui de la Ion Stan.

Mihai Brateș.

124.—*Săracele de nevești,
Cum te bagă pe ferești.
Și te scot pe unde pot:
Pe sub streșină, prin pod.*

125.—*Dragă mi-i copila mică,
Că se suie pe opincă
Și-mi dă buza subțirică.
Subțirică și isteasă,
Când o sărut, nu mi-i greață.*

Auzite de la șef. Moldovan, gimn.
Suceava. (Bucovina)

G. A. Sadoveanu.

126.—*Foaie verde trei alune,
Eu mă duc măicuță'n lume,
Inima mea cui rămâne?
Rămâne acas' și plânge!
Ia-o maică și mi-o strânge,*

*Și mi-o strânge și mi-o leagă
Într'un colț de basma neagră.
Și-o dă pe apă să meargă.
De-i vedea că s'a 'necat,
Să știi că m'am depărtat;
De-i vedea că ea plutește,
Să mai ai maică nădejde.
De-i vedea că stă la mal,
Să m'aștepti măicuță'n deal,
Să mă vezi că's militar,
Știu ciobota cum se 'ncalță,
Și tunica cum se 'mbracă,
Și capela cum se poartă.*

Virginia Stan, (Florești-Tutova).

127.—*Foaie verde și-un dudău,
Pe drumul care merg eu,
Nu-i fântână, nu-i pârâu,
Să-mi potoale dorul meu.
Dorul de la inimoară,
Nu mi-l potolește-o șară,
Numai neica într'o țară,
Că 'n mine e foc și pară.
Drum pe deal și drum pe vale,
Drum pe la casa matală,
Numai din ochi ne vedem,
Altă putere n'avem.*

Auzit de la Iordache Taban, Socoa,
Cândești. Jud. Neamț.

A. Moisei.

128.—*Foaie verde mărăcine,
Când îmi văz vara că vine,
Zile multe și senine,
Mult mi-e drag și-mi pare bine,
S'am un cal să-mi meargă bine
Și-un portofel plin cu lire,
Să mă plimb prin codru-mi vine,
Cu mândruța lângă mine.*

129.—*Foaie verde rug întins,
Mă culcaii în drum 'nadins,
Să visez pe mândra'n vis.
Mă culcaii și mă sculăiu,
Și pe mândra n'o visăiu.
Mi-lădi șuba și plecăi
Și-apucăi pe drum la vale*

*Și 'ntâlniu pe mândra'n cale!
Puseiu mâna-i lădău o floare,
Dușmanii să mă omoare.
Nu fu floare, flori ca macu' !
Dușmani 'mi puseră capu'.*
[Dela Gr. Morjan din Dobromir-Constanța

P. Ștefănescu.

130.—*Frunză vede de dudău,
La moară la ciucdlău
Mi-a perit calu'n pârdu,
Pelea mie de opinci ,
Carnea fie s'o mândanci.*

131.—*Care fată joacă bine,
Mă învață și pe mine ;
Care fată joacă rău
Imi strică și jocul meu.*

Variantă: 139.

132.—*Câte fete cu cojoc,
Toate-așteaptă să le joc;
Cine boala le-a juca
In toată Dumînica?*

Din Bucovina. **V. Ungurean.**

133.—*Unde șade frumosul?
Odrăsește pământul !
Șunde șade uritul,
Șapte ani pute pământul !...*

134.—*Uritul, de e urit,
Portă-se tot premenit.,
Daicăi tot îi e urit !
Frumosul, de e frumos,
Poartă-se tot trențdros
Daicăi tot 'i-e dragăstos !..*
(Dela Ioniță M. R. Dumitrașcu)

N. I. Dumitrașcu-Reny.

135.—*Frunză verde de-un harbuz,
Frumos amoraș mi-am prins,
Da nu l-am prins inadins,
Și l-am prins într'o cercare,
Să vedem ce minte are,
Mintea lui ca de copil,
Fața-i ca un traudaștr.
Și-am zis verde poamă neagră,*

*Puiculita mea cea dragă,
I-am dat drumul să-și aleagă,
Să-și aleagă din noi trei
Și ea și-a-ales pe Andrei.*

Auzit în Zorleni (Tutova)

136.—*Frunză vede leuștear,
Mă muncesc puică de-un an
Șă fac pelinul zahar;
Dar zaharu-i tot zahar:
Și pelinul-i tot amar.
Și pelinu-i tot pelin
Și streinu-i tot strein.*

Auzit în Zorleni-Tutova

L. Mrejeriu.

137.—*Și-am zis verde fir mohor
Plânge-mă, maică, cu dor,
Că și eu și-am fost fecior,
Ți-am scos boii din obor,
Și plugul de supt șopron,
Și i-am dus la câmpușor,
Și-am tras brazda dorului,
De focu' amorului.*

318.—*Și-am zis verde trei șfanace,
Fă-mă, Doamne. ce m'ai faci,
Fă-mă pasere domnească,
La cazarma soldățească,
Ca să mă uit pe fereastră
Să văd amantul' ce face ?
Că-mi citește ori îmi scrie
Ori îmi scrie o hârtie
Ca să mi-o trimeată mie
Și-am zis verde trei granate,
Mi-a trimis amorul carte
Ca să mai stau trei ani fată,
Pân' ce-a veni din armată.
Și-am zis verde lin pelin,
Hai, țată, la Severin,
Să scoatem, foaie de drum
Ca să ne suim la tren.
Trenul pleacă bubuind,
Și mașua șuerând,
Fargoanele 'n sus trăgând,*

Auzite în Ivănțești-Putna.

G. Măndru.

139.—*Mândra care joacă rău,
Imi strică și mersul meu.
Mândra care joacă bine,
Mă îndreaptă și pe mine.
Puica 'ni știe juca bine
Și mă 'nvață și pe mine ;
Ea mă învață a juca,
Eu o 'nvăț a săruta.*

Variantă : 131.

140.—*Vai de mine, rău jucăm !
Rău nu-mi pare, ne 'nvățăm ;
De ne-am teme de rușine,
Nici odata n'am ști bine.*

I. C. Beldie.

141.—*Foaie verde trei lămâi,
Fire-al năibii tu de Jii ;
De trei or te ocolii*

*Și ce cătai nu găsii;
Cătai cercei și mărgele
Pentru mândruțele mele,
Cari mă iubeam cu ețe,
Tinerețe, frumusețe
Și la față ocheșele.
Dela Florea I. Cotigă din com. Cătanele
pl. Baltă, Dolju.*

142.—*Frunzuliță trei smicele,
Lele, lele și iar lele,
Băgai hainele'n cernele.
Cine mă vede cernit,
Mă 'ntreabă cine-a murit
Eu le spui c-am iubit mult,
Dela Lungan Nicolae elev căt. Obeanu
com. Mihliță, Dolju.*

Șt. St. Tufescu.

O samă de cuvinte

121—158

Mortasâncă—zmalț—jmalț, un material nisipos, roșcat—cărămiziu, greu, care se găsește de vânzare pe la drogherii. Pisat bine și amestecat cu untdelemn de se pune la gâtul boilor, când îi bate jugul, iar olarii îl preseră pe oale, când le ard. Unii olari îl moae și udă străchinele cu el înainte de a le arde.

Corobană—un trunchiu de copac bortos înăuntru (găunos). La munte i se zice *hașcă*.

Bașcă—un beciu, sub casă cu ferestre, zidit și văruit; adese se locuște.

Nișcă—țușcă, un șervet impletit, cu care se bat băeții când se joacă de-a mișca, ori de-a țisca pe la priveghiuri.¹⁾

Colbaci—vergi împletite de scuturat colbul din țoale.

Ovăsc—ovăs.

Samaloc și *samalâc*—o șură de păstrat paie.

(Culese din Zorleni:—Tutova de

M. Lupescu.

Zăborină :—Zara ce rămâne de la unt—cea din urmă rămășiță.

Odorânc :—Cel din urmă fiu mort.

1). Vezi Tudor Pamfile, *Jocuri de copii*, I. p. 25 și II p. 39.

Cea ca...,—Zicea că...

Sgămâi :—Cauți.

Ciob :—Fundul unei oale sparte, în care, mai înaintea lămpii, se punea untură și în untură o ață de pânză răsucită, feștilă, ce i se da foc și ardea.

N. I. Dumitrașcu—Reny.

A se cârligă—a se răsturna.

Gățâ—coada fetelor.

Pac—pachet (mai ales : 1 pac de tiutiu, N. R.).

Palici—pahar, cupă,

Țânc—cățel (și copil mic, N. R.).

Mișos—flocos (dela *mîță*, N. R.).

Hindichi—șanțuleț.

Moșoaică—oală de lut pentru bucate (In Țepu-Tecuciu : moșoaica este mijlocie între oală și ulcică.)

Troacă—covățică.

Rântie—întâmplare (In Țepu-Tecuciu: haină lungă.)

Porojănie—povestire.

(Din Aldești-Covurluiu).

Mihai Adam.

Calacătări :—Taramptăci, papuci mari, grei.

Cliâmpuri :—Vreascuri, găteje, crengi uscate.

Cocârlă—Trunchiu strâmb de copac

Coroblète—Corjan, poreclă dată țăranilor de la câmp de către muntenii de pe valea Bistriței din Moldova.

Inó—neastâmpăr.

Joapă—jărdie, vargă lungă. (Jărdie, N. R.)

Meredênchiu—scârnă de om

Pahăe—cotarlă, javră, se zice de un câne scârbos și de oamenii bătrânii și răi.

D. I. Fărcășanu.

Hrapă—Coastă de deal, aproape râpă.

Gidogină.—Vâlcea strâmtă.

Hățoagă.—Carare bătută de sălbătăciuni : capre, ciute, cerbi ; la hăitău vânătorul bun, trebuie să s'ație la hățoagă.

Cioplăș.—Loc însemnat în pădure prin însemnarea unui copac, c'o așchie făcută cu toporașul.

Cisc—Pisc, vârf de deal.

Ochiu.— Poeniță mică în păduri; dimineața și serile, vânătorul bun s'arată prin toate ochiurile, să surprindă capra, ori ciuta păscând.

A chihăi.— Tusă cu boală de piept; a tot chihăit săracul pân' s'a dus în pământ.

Din Vânătorii Nemțului,

Gh. Popescu

De ale copiilor.

1.—Vâj, vâj, busuioc,
La Brăila arde-un foc.
Las'să ardă că nu-mi pasă,
Domnu' lancu nu-i acasă.

2.—Vârti, vârti cucușel,
După casa lui purcel.
Vrabia cu sabia,
Rândunica cu codița,
Face cârț!...

3.—Turculeț cu părul creț,
Fură rața din coteț,
Și se jură că nu fură,
Și l-a prins cu rața 'n gură.

4.—Mincu Țiganu'
Bate cu ciocanu'
Ca să scoată banu'.

5.—Canța, banța
Joi dimineața,
Pune cu acu'
Du-te, la dracu'.

6.—Piți. piți-gae,
Ce ai în tigae?
—Un picior de oae.
—Unde te duci?
—La Tecuci.
—Ce să faci?
—Cozonaci!..

7.—Cinci bani,
Zece bani,
O căruță
De jądani.

G. Coafucerna.

COLINDE

3.—*Florile dalbe, ler de măr,
Scoală, scoală, ist Domn bun,
Și fă focul mare, mare
Și-mi aprinde-o lumânare
Și-o lipește 'ntre icoane;
'Ntinde masa,
'N toată casa
Peste masă*

*Grâu răvarsă
Că ți-au venit juni
D'ăi buni,
Ți-au venit colindători.
Să-ți colinde
Și să-ți cânte
Și ție și fetelor.
Feți-frumoși s'or pomeni*

Și pe noi ne-or dărui
 Cu daruri dela părinți,
 Cu colaci de grâu curat,
 Cu colacul lui Crăciun ;
 Pe fața colacului,
 Plata colindatului.
 Buna vremea 'n astă casă
 La boeri la D-voastră.

Popești, R.-Sara.

4.—*Sculați, sculați, boeri mari,*
Florile d'albe,
Sculați voi români plugari,
Că vă vin colindători
Noaptea pe la cântători,
Și v'aduc pe Dumnezeu,
Să vă mântue de rău ;
Dumnezeu cel nou născut,
Cu fiori de crin învăscut
Dumnezeu adevărat,

Soare 'n raze luminat.
Sculați, sculați, boeri mari
Sculați voi români plugari
Că pe cer s'a arătat
Un luceafăr de 'mpărat
Stea cumută strălucită,
Pentru fericiri menită.
Iată lumea că 'nflorește,
Pământul intinerește ;
Cântă'n lume turturele,
La fereastră rândunele
Și-un porumb frumos leit.
Dinspre apus a venit,
Floare dnlbă a adus
Și la căpătăiu v'a pus,
El vă zice să trăiți
Intru mulți ani fericți
Și ca pomii să 'nfloriți
Și ca ei să 'mbătrâniți,
 Căpotești-Balotești, Putna.

Tudor Pamfile.

GLUME, JITII, TRĂCLALE

20.—Dus pe gânduri...

Un popă se întâlnește odată cu un băet și-l întrebă ce face tatăl său .

—Dar bine, părinte, răspunse băetul, nu știți că tata e mort acum de mult?

—Ără , că bine zici, fiule, respunse popa dus pe gânduri... M'a luat gura pe dinainte, că n'am vrut să te întreb asta, ci gândeam să te întreb ori de tatăl tău: *Incă tot îi mort?*

21.—Așa se mănâncă în saful nostru...

Intr'un sat erau găzduiți mai mulți soldați. Unul dintr'aceștia intră odată fudul și tanșoș într'o casă țărănească. Țăranul când îl văzu așa de fudul, nu-l bagă de loc în seamă și se făcu că nu-l vede. Când se

puseră căsenii la masă, soldatul își scoase sabia din teacă și o puse pe masă lângă blide. Țăranul dădu mirat din umeri și apoi, fără să mai zică o vorbă, ieși binișor din casă. După câteva clipe se întoarse înapoi și aduce din grajd o lopată, ce-i servea la rânitul gunoiiului, pe care o puse și el lângă blidele cu mâncare, așezându-se la masă.

—Hei, bădică, d'apoi ce înseamnă asta? îl întreabă dragonul pe țeran.

—D'apoi ce să însemne, creștine, răspunse gospodarul, așa se mănâncă în satul nostru; dacă ai un cuțit mare atunci 'ți trebuie și-o lingură mare.

Dragonul vări liniștit sabia în teacă și de atunci înainte purtă mare respect către țărani și nu se mai fuduli niciodată.

De la prietenul meu Erast Hostiuc, din Mitocul Dragomirnei, jud. Suceava (Bucovina).

I. E. Toroutiu.

22.—O păcăleală...

Era în postul mare în ziua de Florii la biserică lume multă adunată pentru spovedanie. Printre ei era și un țigan, care tocmai furase, mai'nainte, boii popei care îi spovedea acum.

După alți oameni vine și rândul țiganului.

Popa întrebă cu binișorul de păcate, cum îi treaba lui.

Ajunge cu întrebarea și la furat,

—N'ai furat ceva, Ionică? Nu te-ai împedecat cumva la niscaiva boi, în drumul tău?

—Ba, de părinte, drept să-ți spun, boii sfinției tale i-am furat tocmai eu, i-am vândut și banii i-am păpat....

—Bine, Ionică, numai vezi, ca D-zeu să-ți ierte păcatul acesta, să spui tare în fața lumii de afară, cum mi-ai spus și mie.

—Bine, părinte, așa oi face.

Iesă popa cu țiganul afară din biserică, adună lumea toată în jurul lor și popa strigă, cel dintâi:

—Oameni buni, ceea ce vă va spune țiganul e foarte adevărat; eu l-am învățat să vă spue și dumnevoastră, pentru că așa e porunca tatălui din cer.

Oamenii ascultau cu gurile căscate pe când țiganul strigă:

—Oameni buni câți copii sânt în sat cu părul roș, toți is făcuți de popă!...

Popa păcălit de țigan, cu rușine, a intrat înapoi în biserică spovedind înainte pe cei-l-alți.

Auzită de la Ion Cristea din Bogdana, Tutova.

I. G. Ciorescu-Bogdana.

23.—Nedumerire.

Un nătăflete trecea într'o zi pe drum și văzu într'o grădină o găină, cu boboci de rață după ea. Când el văzu astfel de lucru, îl luă mirarea și zise :

Să fie „nață“
E mă-sa „găină“

Să fie „găină“,
Sânt cu ciocu „mătăneț“(!)

Da' mai bine hai la popă să-l întreb..

Auzită de la vară-mea, E. Mihăescu.

Șt. Stănescu-Bărceanu.

24.—Ce mort, Pirando I.

Cam bătrân era țiganul, cam bicisaic, și dacă n'avea altă avere, apoi copii, slavă ție Doamne : de toată mâna.

Intr'o seară de iarnă, vine el nu-ș'de unde cu niște semințe de bostan (dovleac) și tot strica 'ntre dinți, câte una și mânca. Dancii l'au incunjurat.

—Dă și mie, mă teteo !

—Și mie, mă !

Le-a împărțit la toți. Da' cei mai mici, după ce le-au mâncat, socoteau în gândul lor că el trebuie să-și fi mai *poprit* semințe...

Peste noapte se lăsase un frig îndrăcit. Purădeii, cuibăriți pe lângă foc, pe de-o parte se pârleau, pe de alta se sleiau; iar „tetea“, care se lăsate mai de-o parte, neavând loc, clănțănea de credeai că-i altecelea.

A doua zi dimineața, Piranda, fata mai mare, găsește pe tată-șo țapăn.

—Aoleo, mamo, tetea-i mort !

—Ce mort, Pirando ! se restește ceilalți; doar toată noaptea ronțai la sâmburi de bostan!

I. Neculau.

C R O N I C Ă

* In **convorbiri literare** pe Noembrie, un mic studiu al d-lui N. L. Kostake despre Soare în mitologia română. Cu puține informațiuni, dar cât e de departe de amestecul d-lui I. Ottescu (*Credințele țaranului român despre cer și stele*, 1908). Mai departe, d. Al. Tzigara Samurcaș vorbind despre concursul de țesături organizat de societatea „Domnița-Maria“, ne atrage băgarea de seamă despre *scoarțele* (covoarele) noastre,

ilustrându-le cu 5 fotografii : Călugărița la războiu, Scoarță din Oltenia, Jăicer din Bucovina și Două scoarțe din Moldova.

Tot de aici aflăm, că la concursul a trei catedre ținut la școala de arte frumoase din București, s'au remarcat în deosebi producțiile d-lui A. Baltazar. „Lucrările d-lui Baltazar, zice recensentul, de o fantazie și o originalitate remarcabile, sunt, după noi, cel mai frumos început de decorațiune națională aplicată la viața domestică.

„Credem a ști că în curând vom avea prilej de a vorbi mai pe larg despre aceasta, când vom vedea lucrările d-lui Baltazar într'una din cele mai originale case noi clădite în București. Ce cuțeni fericit s'ar putea cu încetul stabili în această direcție ! Arhitecți și pictori la o laltă, să ne facă să trăsărim de mândrie intrând într'o casă, și să zicem : în sfârșit avem un stil și un interior românesc“...

* Prea frumos și prea folositor **Calendarul „Minervei“ pe 1909**, cu măndre desemnuri din *viața noastră*. La partea calendaristică de d. Murnu, clipe tot din *viața noastră*. Apoi altele încheiate de răposajii T. Aman, (p.59, 67) și, Grigorescu (p. 65, 141, 145, 147, 149,151, 157,) apoi de D. D. Mirea (71,) și Ip. Stămbulescu (165, 166, 167, 169, 171, 174, 177, 178, 181, 185, 189, 190, 271,) precum și numeroare fotografii. O poveste de d. I. Slavici, *spaimă zmeilor*, (p. 145—153); alta, o reproducere din Ispirescu. Pe fața 76, vedem chipul d-lui Al. Tzigara-Samurcaș, iar dela p. 97—136, d-sa ne deslușește ființa nuzeului de etnografie, și artă națională, „muzeul neamului românesc“.

De sigur e partea cea mai interesantă din tot calendarul. Descrierea e însoțită de 53 înfățișări de producții artistice populare de tot felul.

În întregime fiind de folos, îndemnăm bunii Români să-l citească și să ia aminte.

* În **„Sămănătorul“** de la 7 Decem. o prea frumoasă poveste a d-lui C. Rădulescu-Codin, *Ingerul Românului*,

* Ideile drepte și mari, ale d-lui A. Baltazar, despre românizarea artei, „*Spre un stil românesc*“, cu zece chipuri în **„Viața Românească“** pe Noembrie. Acestea în legătură cu cele arătate mai sus.

* D. Fl. Cristescu scoate la Sfetea **Cartea pentru copii**, o mică creștinație pedagogică; cuprinde 12 bucăți, ilustrate de pictorul Stoica, în chip miminat. Aici găsim o poveste de autor (Ciobanul Ionică), Cântecul ariciului (din popor), La Câșii-Mâșii, datină din postul patimilor, Sorcovașii și La sănius (nuvelizare din viața copilărească). O recomandăm cu plăcere, cetitorilor revistei noastre. Costul, 1,20.

* D. Dr. Daniil Ionescu, medicul primar al jud. Romanați și d. Alexandru I. Daniil, student în farmacie, scot vol. II din **Culegerea de descânțece**, tipărit de „Neamul Românesc“ (Vălenii-de-munte). Descânțecetele se referă la 38 soiuri de boale trupești și 2 sufletești (vrăji). Se arată la fiecare descânțec în ce împrejurări se descântă, și cu ce anume. La sfârșit un glosor de unele cuvinte dialectale. Autorii spun că-și încheie culegerea cu acest volum. Noi nu-i vom crede și vom mai aștepta și altele; și vom aștepta din partea d-lor, oameni de știință, date precise asupra foloaselor, asupra adevărului empiric, care se ascunde

în această medicină populară. Un folos mare pentru cei ce încă nu-și pot avea îngrijitorii sănătății.

P.

* A eșit de sub tipar : *Unelte de mână pentru lemnărit* de T. A. polzan. Partea I : *rândsele, dălțițe, ferestraele*, alcătuint nr. 1 din „Biblioteca Meseriașului”. Sibiu, 1908. Prețul 40 bani. **G. T. K.**

* No. 1 „*Din cărțile sâtenilor*”, urături (plugușoare) alese, co-linje și cântece de stea, ed. II, prețul 15 bani. Se vinde în folosul ca-sei de stat și citire din Baia-Suceava, pe adresa căreia să se facă cere-rile de cumpărare. Cărțica e cât se poate de eficientă și bună a se des-face de către colegii învățători în sate, băeților de școală și tineretului de la sate, care le caută cu multă dragoste, fiind pentru ei, dintre ale lor.

L.

Poșta Redacției.

—*J. C. Bel. Yor.* Vezi D-ta: o ducem greu, noi iști de la roată, unde munca se ve-de; și trăim *abia*. E firesc dară ca societatea să fi murit înainte de naștere. Alceva : Răspunsul este întocmi ca No. 15 din Păvestiri; va fi lăsat deci de-o parte, mai ales c'a venit și prea târziu.

—*G. Contucernu.* O dată cu întrebările, trebuie să avem și deslegările, după cum scrie pe fața a treia a cupertei.

—*Virg. St. Pl.* În cântecul primit, sunt 3 cântece unul după altul. Noi le-am despărțit.

—*N. I. Dum. Obis.* Primit. Mulțămiri. Aștept. Răspunsul la întrebarea No. 4 nu s'a nimerit. De aceia am propus'o ca întrebare la No. 14.

—*Domnul din Huși,* despre care vorbeam la nota trecută, încă nu-și spune numele. D. Beldie îl știe ?

—*Fl. Cristescu,* e rugat a-și trimite adresa, redacției.

—*Zanf. Zug. V. Cal.* Să citești povestea *răbdării*.

—*Al. Mor. Suc.* Povestea Dv. în No. viitor.

—*I. Nic. Sar.* Asta-i treaba administrației.

Cerem manuscrite lămurit scrise.

Poșta Administrației.

—Mandatul de 2 lei trimis din Blaj (nu știm de la cine), nu l'am putut incasa. Rugăm să ni se trimeată *trei* lei.

—Un tânăr d. n. n., profesor de limba română la un liceu, ne-a refuzat No. 2 din re-vista și noi i-am trimis revista înainte. Primim și No. 5 cu o inscripție foartechioasă: «Se refuză pentru a 4-a oară».

Cerem ertare că l'am supărat. Întăiul refuz l'am dat în spinarea vre unei slugi ti-căloase, căci nu credeam că un tânăr profesor, etc., să fie în stare, etc. Astă-zi înșă, etc.

—*Ios. Zag. Suc.* Ne pare și nouă rău, dar ce să facem ?

—*I. N. Teod. Bic.* Nu un băca de-a! 5 parate; desigur că-i g'ună.

—*Să ni se vestească schimbările de adresă.*

—*Să nu ni se ceară abonamente înainte de a le achita.*

Intrebări rămase fără răspunsuri: 10.

Răspunsuri: I. C. Beldie: 4. N. I. Dumitraşcu-Reny, 2, 3, 6, 7, 9, 12 D. Mihalache, 2, 3, 5, 6, 7. Tudor Pamfile, 3, 5, 6, T. Popovici, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9. Şt. St. Tufescu, 2, 5, 6.

Lămuriri.—Răspunsuri se primesc până la publicarea lor în revistă cu toate că unele sunt deslegate iar altele, nu.

La fie-care lună ele trebuiesc trimise în așa fel că până la 17 să sosească la redacție.

Pe o foaie de hârtie nu se poate scri de cât o *singură întrebare* cu numărul și numele celui ce-a propus-o, deslegarea și semnătura celui ce-a deslegat-o, spre a se putea ușor orându-i.

— Cei ce propun întrebări vor urma intocmai, adică fiecare întrebare pe câte o singură foaie de hârtie va fi însoțită de răspunsul său.

— Răspunsurile de obicei nu sunt scurte: din potrivă, ele isvo-răsc dintr'o poveste, povestire sau credință cari trebuiesc scociorite pe la oameni bătrâni și știutori.

Rugăminte. Un cercetător al folclorului rămânecc, studiind legendele în legătură cu Alexandru Machedon, rugăm pe colaboratorii și cetitorii noștri să ne trimită ori ce ar ști în această privință spre a le publica în grabă. Intrebările mai de seamă sunt: Ce știe poporul despre Alexandru Machedon, Por și Darie împărat, Bucefal, Călătoria lui Alexandru în rai și iad, Apa vie dela Evant-impăratul, Ostrovul Macaron al Nagomudrilor, Limbele păgâne închise de Alexandru, Gog, Magog, Căp-căuni, Leocaduș otrăvitorul, Aristotel, Netinav, Furnicele, Răcii uriași, Pa-serile cu cap de femee, inorog și altele.

REDACTIA.

NOTE: — Incepând anul II dela 1 Ianuarie 1909, abonații cari n'au plătit nimic către Administrație, sunt stâruiitor rugați să trimeată suma de 2 lei, costul celor cinci numere din anul I. Abonații cari au plătit mai mult, sunt de asemenea rugați să-și facă săcoteala, rămânând să trimită ră-mășița cât mai în grabă, spre a întregi abonamentul de 5 lei pe anul II.

— Administrația mai are încă puține colecții din anul I, cari se pot dobândi, cu prețul de 3 lei, plătiți înainte.

— Trebuind să se tipăriască ediția II din anul I, se primesc de pe acum înscrieri. Costul numerilor broșate este de 3 lei plătiți, firește, tot înainte.

— Odată cu fiecare număr, abonații cari plătesc, vor avea și chitan-tele cuvenite.

A apărut :

**BIBLIOTECA FOLCLORISTICĂ
No. 1. In Drumul Păcatelor**

— Povestiri populare —

de **Petre Danilescu**

Prețul 25 bani

**No. 2. O Parte din
„Sfinții Poporului”**

— Legende —

de **Șt. St. Tușescu**

Prețul 30 bani

A apărut :

CIMILITURI ROMĂNEȘTI

Ediția Academiei Române

D E

TUDOR PĂMFILE

Prețul 1 Leu

Prin Administrația revistei „Io. Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

<i>T. Pămfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu</i> : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I.	1,25
<i>T. Pămfile</i> : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	0,20
” ” Jocuri de copii I.	1,40
” ” ” ” II.	1,60
” ” ” ” Cimilituri românești.	1,00
<i>L. Mrejeriu</i> : O șezătoare țărănească	0,20
” ” Gospodăria și fata de la țară	0,40
<i>Șt. St. Tușescu și P. Danilescu</i> : Monogr. satului CataneDolj	2,00
<i>Pr. Ec. I. Antonovici</i> : Frații Gheorghe și Neculai RoșcaCodrianu — cercetare istorică—culturală.	1,50
<i>T. Popovici</i> : Geografia județului Tutova	1,00

— **Se trimet franco numai după achitarea deplină** —

α *Arsur y grove Falticeni*

Anul II.—No. 2

Februarie 1909

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

Intemeietori : Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), I. C. Beldie (Jorăști—Covurjuu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamt), N. I. Dumitrașcu (Obislav—Grădiștea Vâlcea) P. Herescu (Găinești—Suceava), Gh. T. Kirileanu (București, N. L. Kostake.(Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), D. Mihalache (Golești—Badei—Muscel), L. Mrejeriu (Călugăreni—Nea), I. Neculau [Coropcenii—Vasluiu] T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna—Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), C. Rădulescu-Codin (Priboeni—Muscel), P. Ștefănescu (Dobromir—Constanța), A. Tenea (Adam—Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni—Suceava), I. E. Țorouțiu(Suceava—Bucovina), Șt. St. Tuțescu (Catane—Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna—Suceava).

CUPRINSUL :

- „Ion Creangă”. —La jumătate de veac de la Unire.
- Tudor Pamfile.** —Plugușor (cântec din vremea Unirei).
- Alex. Morariu.**—Impăratul Alb și împăratul Roșu [poveste].
- N. I. Dumitrașcu, Elena Voronca, Dobre Ștefănescu.**—Povestiri și legende.
- Mihai Boca.**—Colind.
- I. C. Beldie, Tudor Pamfile, Dimitrie Dan.**—Datine și credințe.
- G. Ciurescu, Gh. Popescu, Virginia Stan, Mihai Adam, A. Moisei, Șt. Stănescu-Bărceanu, Șt. St. Tuțescu, I. E. Țorouțiu, L. Mrejeriu, V. Ungurean, I. G. Ciurescu-Bogdana, H. Țapu, I. Neculau, G. Măndru, C. Rădulescu-Codin, Ioan Zotta.**—Cântece.
- T. Popovici, M. Lupescu.**—O samă de cuvinte.
- P., M. L.**—CRONICA
- Poșta Redacției**
- Ilustrație :** Copii cântând ariciului (desemn de Stoica).

REDACȚIA :

ADMINISTRAȚIA :

T. Pamfile, Str. Stefan cel Mare 50

M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

== B A R L A D ==

EXEMPLARUL :

ABONAMENTUL ANUAL :

In țară . . . . . 40 bani
 In străinătate . . . . . 50 „

In țară . . . . . 5 lei
 In străinătate . . . . . 6 „

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

<https://biblioteca-digitala.ro>

NOTE:—*Trăgând un număr mai mare de exemplare față de anul trecut, am găsit cu cale de a trimite revista și la alte persoane cari n'au avut-o.*

De la cinstitele persoane cari au bine voit a o primi așteptăm plata abonamentului.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a luni. Numătul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebuie trimis înaintea, întreg sau câte jumătate, la vremea convenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora li se vor conveni dări de seamă, se vor trimite d-lui Tudor Pamfile str. Ștefan cel Mare No. 50, Bârlad.

Cererile și achitățile de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimite studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeele trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerii va fi arătat cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Dela frații învățători și preoți așteptăm material bogat și ales. Ar fi mare păcat să lăsăm să se piardă știința și simțirea poporului odată cu bătrânii sfătoși și cu babele cari încheagă apele.

Deci, și aice, să punem umărul grabnic și bărbătește ca să putem lăsa viitorului icoana sufletului nostru țărănesc, de eri și de azi, până nu apucă a se preface sub înrăurirea vieței celei noi.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:
T. Pamfile, str. Stefan cel Mare 50
Bărlad

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zerleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL
In țară . . . . . 8 lei
In străinătate . 8 "

La jumătate de veac dela Unire

Se implinesc cincizeci de ani dela acea îndăftoare zi, când curatele inimi românești după îndelungată și grea strădanie, incheagat-au de-apururi o parte din crezul Neamului nostru, Unirea celor două Țări surcri, Moldova și Muntenia.

Datoric avem astăzi să ne rugăm pentru cei ce s'au irudit spre mântuirea noastră și să muncim cu sârguință pentru ducerea la bun sfârșit ale celor începute atunci.

*Dumnezeu să aibă în grijă pe **Vodă-Cuza**, pe Mihail Kogălniceanu sfetnicul lui cel plin de înțelepciune, pe Costache Negri, luptătorul fără seamăn al Unirei și pe toți tovarășii lor de cugete curate.*

24 Ianuarie 1909.

„Ion Creangă“

PLUGUSORUL

—Cântec, alcătuit 1) pe vremea **Unirei** iar astăzi ajuns popular, întrebuițindu-se ca plugușor.

3.—*Aho, aho, ho-ho,
Mâne anul se'noiește,
Plugușorul se pornește
Și începe a brăzda
Pe la case, și-a ură.
Iarnă-i grea, omătul mare,
Semne bune anul are,*

1) De G. Sion, mi se pare.

*Semne bune de belșug,
Pentru brazda de sub plug.
Doamne bine cuvintează
Casa care o urează
Plugușor cu patru boi,
Plugușor mânat de noi.
Sus pe cer că stărlucește
O stea mare ce vestește*

*Că se curmă de acum
Al nevoilor greu drum.
Asta-i steaua românească
A unirei
Și-a 'nfrățirei,
Stea de victă, stea de spor,
Stea de bine voitor 1).
Fă-o, Doamne, să lucească,
Steaua noastră românească.
Și să stea tot între noi,
Să nu mai avem nevoi.
Toată lumea ne ascultă,
Că avem dreptate multă ;
Că destul am suferit
Fără ca să fi greșit.
De acum ni se cuvine
Ca să mai trăim și bine :
Să se ducă dintre noi
Ori ce grijă și nevoi ;
Să se ducă hăulind
Și cu dinții clănțânind ;
Să se ducă pe pustie,
Între noi să nu mai vie.
Anul nou ne-aduce nouă
Timp mai bun și viață nouă ;*

*N'o să fim tot Moldoveni.
N'o să mai fie Munteni ;
Ci 'ntr'o Țară-Românească
Liberă și voinicească,
Noi și ei să tot trăim,
Și 'ntre noi să ne iubim.
Și cât lumea vom trăi
Și 'n tărie vom spori.
Anul nou ne-aduce nouă
Timp mai bun și viață nouă ;
Anul nou o să ne fie
Început de veselie.
Mari pe mici n'or prigoni,
Mici pe mari nu vor râvni ;
În frăție și dreptate
Au să fie legi lucrate.
Noi cu ei mâna vom da
Și'ntr'o horă vom juca.
Dumnezeu care ne-ascultă,
Ne întinde hrană multă
Și pământul ce-om ara,
Grău de aur ne va da.*

Vezi începutul de la No. 2.

Din Țepu-Tecuciului.

Tudor Pamfile.

POVESTI

6.—Impăratul Alb și împăratul Roșu.

O fost odată un *beanter* 2), un crai, și o avut un ficior. Și s'o tâmplat în cutare ținut iarmaroace ; și zice ficioru ceala cătră tat-su :

„—Tatu-că, dă-ni 3) o miie de galbeni, că iacă negustorii se duc în iarmaroace, să mă duc și eu, poate cine știe, oi câștiga și eu ceva.“

Buun ! Îi dă tat-su miiia de galbeni și hai și el la iarmaroc ; da el nu îmblă într'a câștigului prin iarmaroc, ci se duce într'o școală și zice:

—„Domnilor, luminaților și cinstiților, de azi aniază până mâni aniază să mă învățați scrisoare,—să mă învățați tăti feliurile di scri-

1) De sigur, *bine viitor*.

2) German : *Beamte*, amplotiat, „impiegat“:

3) *Le (ni)* se rostește ca francezul *gn*.

soare di pi lume ; că aşiş vă plătesc, iacă poftim, vă pun o miie de galbeni pi masă.“

Şi l-o învătat tăti feliturile di scrisoare, di scria şi cu chicioru pi crângu' ceriului. Vine acasă.

— „Tatucă“, zice „straşnic mai imblă neguţătorii iştia, amuş păgubesc, amuş câşligă, numa eu am păgubit tăt.“

— „Apoi dă, dragu' tatei, a doaua oară ai se câştigi şi tu.“

Şi-i mai dă tat-su o mie di galbeni.

Earăşi se duce fecioru' ceala di crai la iarmaroc. Imblă'ncoace, imblă'ncolo, dă di nouă zăci di muzicanţi şi li zice :

— „Di azi amiază până mâni amiază să mă învăţaţi a cânta în tăt, muzicele ; să mă învăţaţi aşa fel di cântare, aşa di frumoasă, că tătă chiara, tătă lighioaia să se adune di cântarea ceea ; până şi şerpimea cea veninoasă, care se întâmplă di intră în om, să iasă la soare di cântarea ceea. Că eu vă plătesc, iacă poftim o miie di galbeni.“

Amu o'nvătat el şi cântarea, ceea, şi vine acasă.

— „Vai di mine, tătucă, ci să mă fac, ci să mă direg, unde ni-o fost capu, că earăşi am păgubit, şi n'am câşligat nimică.“

— „Dragu tatei, ai să câşligi a triia oară di bună seamă, da să te porţi o ţără mai binişor ; să te porţi, dragu meu, să câştigi, că-i o sumedenie di bani păgubită.“

Şi-i mai dă tat-su o miie di galbeni.

Hai se duce el şi păgubeşte şi aceea a treia miie în iarmaroc, adică aşa merge vorba că păgubeşte, că el acele trii mii di galbeni nu le-o păgubit, ci s'o 'nvătat pin cele şcoli, di s'o făcut di tăt năzdravan. Că acolo în şcolile cele era feluriţi învăţaţi şi înşălători di lume şi la dâşii o'nvătat el tăti învăţăturile, tăti felurile di scrisoare şi tăti drăciile.

Noa bun ! Vine el acasă. Da-i dă tat-su :

— „Dragu tatei, ci eşti aşa supărat şi scârbit ?“

Da el face cătră tat-su.— „Of tatucă, ori să-ţi spun, ori mai bine să mă innec.“

— „Da di ci, dragu tatuchii, di ci pricină astă vorbă mi-ai vorbit ?“

— „Dacă, tatucă, am păgubit şi a triia mie de galbeni, ci să mai zăc !“

— „Apoi, dragu tatei, mai ghine te făcea mă-ta pi nişte buruiene, ca să nu te chi avut eu pe lângă casa mea.“

— „Vai di mine, tatucă, ci vorbă ni-ai spus D ta nie !“

— „Aşa şi se cade dragu meu !“

— „Apoi dacă-i aşa tată, îi hotărât lucru că pentru ocara asta, ci mi-ai dat-o astăzi aşa suprit, eu mă duc pi lume.“

Şi aşiş „tatucă sanatate bună,“ i-o pupat mâna şi se porneşte. Tat-su începe a plânge.

— „Apoi di ci plângi tată, amu m'ai bagiocurit și amu plângi. ?“

— „apu, dragu neu, că numai pe tine te-am avut și amu și tu te duci...“

— „Nu plânge, tătucă, că oi veni eu mâne-poimâne înapoi,“ zăce el și se duce. Se duce și muncește—domnule—cu o casă de copchii, la un crai, la casă mare. O stat el la învățatura ceea până ci-o 'nvățat copchiii strașnic di bine, că și el strașnică învățatură avea—mă rog doar învățatură era aceea de trei mii di galbeni—și mai amu părinții copchiilor celora să-l mulțămiască.

— „Noa“, zice, „ci-i pofti D-ta, ci plată, pentru că ni-ai învățat așa de bine copchiii ?“

— „Nimic“, zice, „că mie îmi trebuie numai o muzică dila dugheana cutare. V-oi pofti să mergeți cu mine să ni-o aleg.“

Bun ! se duce el cu Domnu acela și-și alege, măi tată, o *fortepiancă*, că când cânta cu dânsa, se auzia o bucată de țară. Noa, și-o luat el sanătate bună de la domnu ceala și hai la drum. S-o dus el, s'o tot dus până ci-o agiuns la un munte, în niște pustietăți, niște ostrovuri lângă mări. Și-o suit el fortepianca ceea în vârful muntelui celuia și și-o făcut ca un zahastru casă. Apoi așa la o vreme când o'nceput a cânta din fortepiancă, ca pi acele timpuri di învățatură, ci o 'nvățat el, dici—dici cânta, dici ieșia, ba o pasăre, ba o gujulie și fel di fel di sălbătăciune.

Și câtă pasăre și lighioae i pi lume tătă, s'o strâns pi lângă dânsu: alta se scâldea, alta giuca, alta cânta, di era o dragoste și o frumuseță nesfârșită.

Da tocma'n țara ceia, unde așa di avan cânta năzdrăvanu din vârful muntelui celuia, era un împărat, care di 8 ai avea șerpe întrânsu. Și di c-i opt ai împăratu nici nu mâncase, nici nu băuse, di nevoia și năcazu cu șerpele acela, ci era întrânsu—mă rog, și șerpele crescuse în cei opt ai de zile. Și tocma 'n timpul acela, în care o'nceput a se răsună țara de cântecu fortepianței celeia, împăratu se trezești și zice.

— „Vai di mine ci să chie aiastă ? Vis o fost ori aievea se aude așa ca o cântare, că iga cum și iga cum,“ zice, cum „par'că am auzi și eu pin somn cântarea ceea, și șărpele m-o mai îngăduit și ni-o dat pace și ce V-aș pofti *ministerilor* 1) și *grachilor* 2) și slujbașilor, să vă duceți până'n cutare munte, să-l poftiți pe muzăcantul ceala, să se sloboadă până la curțile mele aici, să vedem ci cântare are el; poate s'ar putea să viie pân' la mine.“

Hal se duc slujbașii să l poștească pi muzăcantu ceala la curțile împăratului. Da'n muntele ceala nu era frunză pi copac, câtă pasere și

1) Corupt din *ministru* și *ministeriu*.

2) German : *Graf*, conte.

lighioaie și gujulie se adunase la auzul cântării di fortepiancă. Și era o dragoste și o frumuseță, că nu se mai putea pi muntele ceala. Și el muzicantu, li-o zis di acolo așa :

— „Mă rog“, zice, „tare vă poftesc să aduceți pi 'nalțatu împăratu încoa, că atâla pasăre și lighioaie și gujulie ci am eu pi muntele ista, nu pot să le părăsesc și ni-i de-a mai mare dragu să mă uit la dânsese, că vezi, alta se scâldea, alta giuca, alta cânta și fel di fel di șăgi făcea. Da poftesc“, zice, „că dacă îți veni cu 'naltu împărat, să aduceți și oastea cu *șablia* l) bine ascuțată.

Și când l-o adus pi împăratu acolo, pi loc, lângă odaia muzicantului, o zis muzicantu să-l puie cu fața'n sus; și i-o legat împăratului mâmurile, să nu se urniască. Apoi când o început năzdrăvanu a cânta cu tătă puterea și învățătura lui, multă țară s'o răsunit. Și păsările și lighioile și gujuliile, nu-și mai afla loc di cântare și di jocuri; și multe gujuliute di cele mai mititele o murit atunci di atâta joc și zghihuală. Și ieșia și șerpele afară. Dici—dici șerpele ieșia, dici și năzdrăvanu mai amarnic cânta. Când s'o asvârlit odată șerpele afară, ofițării și slujbașii împăratului,—că ii ședea pi dealătura împăratului, l-o luat din șablie. Da șerpele niște sărituri ca acele di doi, trei stânjâni în sus..... Și i-o ras șerpelui capu da amu și capu năzuia să între înapoi în om. Atunci iute o strigat muzicantu, de l-o 'ntors pi 'mpăratu cu fața 'ngios. Și i-o svârlit o prostire piste cap, să n'aibă pi unde intra șerpele.

Și mântuit o fost împăratu di șerpe.

Se trezește împăratu: l-o splălat, l-o gătit frumos una alta....

— „Vai di mine“, zice, „unde-i domnu *capelmaister* di această muzică, ci s'o făcut aici?“

— „Ia aista-i: tocmai Dumnealui“.

Și l-o cuprins și l-o sărutat împăratu; el o pupat mâna împăratului.

„—Poftim în trăsura mea, pân'la curțile mele“, zăce împăratul.

Da el o luat și o mai făcut o cântare; unde n'o 'nceput atunci lighioile și pasărele, ci era acolo, niște jocuri ca acele; alta din ari-chi bătea, parcă se scâldea, alta cânta, alta giuca, alta peste cap se da și fel di fel di meșteșuguri făcea, di nu să mai încăpea di atâta dragoste și frumuseță.

— „Tare mă bucur di dragostea asta și oi zăbăvi și eu oleacă“—zice împăratu. Și se pune împăratu cu curtenii lui la privit.

— „Vai di mine, da D-ta să chii așa di bun, poate-i țânea așa ceva. o basma, una alta, că aiasta vine ca la un *bal*, ca la o *comedie*, să-ți dăm ceva.“

Da el, muzicantu: „Inalțate împărate, mergeți sănătoși acasă; că

1). Din rutianul: *șablia*—*sabia*

m-oi duce și eu pe la curțile D-Voastre, numa să mă mulțămăsc la doghitoacele ieste pentru dragostea și săgile, ci ni-o făcut.“

S'o dus împăratu. Da el s'o luat și s'o poclonit frumos la păsări și la lighioi și la gujulii, și zice :

— „Mulțămim tare frumos că ni-ați făcut aieste săgi așa di frumoase.“

S'o mulțămit și doghitoacele di cântari, și dus o fost fiecare in lumea lui. El și-o luat *fortepianca* și vine la dugheana ceea, di unde o cumpărat-o, și o vinde înapoi în dugheana ceea. Apoi se ie ghinișor, se gătește și hai la împăratu cu pricina. Acolo l-o primit frumos, l-o pus ja masă, l-o ospătat, l-o cinstit, una alta.

— „Noa“, zice 'mpăratu „domnule muzicant, amu ci-i face D-ta, îi vre să te fac un crai, un căpitan, îi vre să te fac ceva...?“

El n'o poftit nimica : „Doamne înălțate împărate,“ zice, „mulțămim pentru aist bun cuvânt, da eu ci să poftesc; adică așa o pomenire nu se poate face?“

— „Îi bună și pomenirea, domnu meu, da aiasta“, zice, „ii tocma prea groasă, ii hăt groasă pomenire; că eu unul să chi știut că ni-a scoate cineva șerpele din mine, îi dăruiam tătă mărirea mea și *urdia* mea i-o dam tătă, numa să chiu om, macar să știu că rămân numa cu mantaua asta. Da așa, dacă ni-ai spus D-ta *nie*, ca să ai D-ta o pomenire pi aist pământ, apoi eu de la mine cu 90 di mii di florini te cinstesc.“

— „Se poate,“ zice. „Vă mulțămăsc.“

Și-și strânge năzdrăvanu frumușăl bănișorii ciia și vine pin oraș de-și cumpără un lanț di aur cu creangă di aur; și hai, ci face el, hai că vine tocma la tat-su acasă. Tatu lui așa s'o bucurat când l-o văzut, di nu știa ci să facă cu dânsu di bucurie. Noa bun! Da amu a doua zi ficioru se scoală, își pune lanțu de aur cu creangă di aur ca cănele la grumaz și zice :

— „Hai tatucă amu cu mine“

— „Ci faci tu dragu tatuchii?!“

— „Trebuie să mergi cu mine'n oraș tată și are să-ți iasă acolo împărați și crai, da tu să mă iei di lanț și să mă vinzi lor rob, la roghie, ca la chiatră, ori la orice; că pi mine, tatucă așa este, ca să-mi ispășăsc pacatele; când îi agiunge în oraș, să cei trii harabăli di galbeni pi mine,“—că el se gândia la cele trii mii, ci le-o păgubit in iarmaroc.

S'o strâns împărații și craii și beanterii împrejuru robului cu lanț de aur:

— „Domnule neguțator, ci-i aista?“

— „Un rob a pământului!“

— „Ci face el?“

— „La ci-l pui, aceia face!“

— „Dapu cum, ci fel, cât cei D-ta pi dânsu?“

— „Trii harabăli di galbeni.“

Da ii : „Bre omule, ori domnule, ori ci-i chi D-ta, ai mai fost pin iarmaroace, ai mai văzut lume de când ești? Ci-i asta, că di când îi lumea nu s'o văzut, nici nu s'o auzât așa ceva, să cei tu trii harabăli pi un rob!“

Da el, robu, di colo face : „Nu vi-i rușâne obrazului!“

Ci fel di împărați sânteți voi, dacă nu sânteți vrednici să dați pi mine trii harabăli di galbeni?!“

Împărații atunci s'o dat pi-o parte, și s'o pus la masă, la sfat :

— „Bre“, zice împăratu Alb, „ci-i di făcut cu el, că tare ne-o o-cărât. Hai și-om pune mână de la mână, să-i facem cele trii harabăli di galbeni, să-l răscumpărăm și apu eu l-oi lua, și să-l spânzurăm la curțile mele.“

Și-o pus împărații care di care, ceala și ceala, și i-o plinit la tatu-su cele trii harabăli di galbeni, di l-o răscumpărat pi rob.

— „Noa“ striga împăratu Alb către un *minister*, care era *ordinanțu* ¹⁾ lui, „ie-l bre pi robu ista cu tine și na-ți scrisoare asta; s-o dai la în-nalțata împărăteasă să facă precum îi scris întrânsa. Da'n scrisoarea ceea el așa scria :

— „Înalțată împărăteasă, cum a agiunge robu ista acasă, să ai grijă a-l spânzura la poarta curțâlor mele, ca să mă pălesc cu capu di chicioarele lui, când a chi, să viu acasă.“

Hai se duce ministeru ceala cu robu, și tot ducându-se ii, agiung așa 'ntr'o vale la o fântână. *Ordinanțu* se repede să beie apă, și bând apă o scăpat scrisoarea ceea gios. Și hai la drum mai departe. Da robu face:

— „Of îngăduie oleacă să mă duc să beu și eu apă“.

— „Apoi“, zice, „du-te, numa hai iutișor.“

Se duce robu, și dă di scrisoare, și 'ndata mare *carț-scarți* o *pre-scris* di tăt scrisoarea și așa o tălmăcit-o:

— „Înalțată împărăteasă, cum a sosi ficioru ista la curțile noastre, să ai grijă a-l da la feredeu, să-l spele, să aduci croitori, să-l gătească și să-l pui cu fiica noastră în cutare *pocoi* ²⁾ tocma'ntr'a triilea *pliont* ³⁾ că aista samână să chie partea fiicei noastre. Cine știe, din cât ea cu acei doisprece ficiori di *grachi*, ci-o fost în pețate, nu s'o primit, da cu

1) Soldat de ordin, ordonanță.

2) *Focoi*, din ruteanul *poki*—*odaie*.

3) *Pliont* cu 1 muiat din rut, care-l are iarăzi din polonă; inseamnă *etaj*.

aista fecior poate s'a primi."—Și-i dă robu nostru ministerului scrisoarea așa prifăcută.

La o vreme vine împăratu Alb acasă: dă la poartă, nu-i *ninica*. Și când o'nceput împăratul a se vaieta, și a se răsti, și a răcni. Da împărăteasa: „Vai di mine înălțate împărate, di trii zeci di ai di când noi împărățim, da așa cuvânt n'am avut ca să avem la casa noastră. Cum, ci fel, ci scârbă ai asupra capului D-tale?”

—„Apoi“, zăce „că așa-i“.

—„Vai de mine, înălțate împărate, d'apu ci-i asta, că iga doară condeiu D-tale o'mblat aice, că doară-l cunosc. Iaca scrisoarea-i pi masă.

Împăratu să dă și citește cărticica.

—„Iga bree“, face împăratu, „azi sânt atâtea și atâtea zile de atunci și eu am vrut să fac din robu ista așa și așa, și ți-am scris așa și așa, da Dumnăzău iga cum ni-o purtat degetele.

Vai di mine înălțată împărăteasă, poate aista să chie partea copilului nostru. Di-am ști macar di *famēlia* lui. Noa zice, da o pedeapă tot trebuie să-i dau eu.“

Și 'ndata mare o trimăs în tăli țările veste, și s'o strâns atât amar di chietrari di o zădit un *festung* 1) asemenea cu ceriu; și numa așa o fereastră i-ō lasat. Noa ci ti faci amu năzdrăvane. Răbdă un ceas, că-i trăi un an.

Șade amu robu nostru la închisoare.

Da el era ecior așa di *fain* și di ditreabă, că fata împăratului de dragoste nici nu mai putea; și așa scăzuse copchila în față. mai rău di cât un țaran care muncește. Și mă-sa, înălțata împarateasa di jelea feti-sa, i s'o făcut *nilă* și s'o îndurat di i-o trimăs la robu ceala pi ascuns, fără știrea împăratului, perni, așternut, pat și ci-i cerea sufletu, așa că robu ceala așa ședea amu în *areștu* ceala, ca cum ar ședea și un beanter undeva. Și fata odată'n zi, la *aniazăzi*, era la dânsu, da împăratu nu știa di asta.

Da'n vremea asta s'o rădicat împăratu Roșu și i-o trimăs împăratului Alb trii bețe di alun, unu ca unu, să găciască împăratu Alb cere-i di la rădăcină, care-i nițlocu, și care-i vârful, că „dacă nu-i găci, măi căne di împărat Alb, am să te aduc să te spânzur“ scria împăratu Roșu în scrisoarea ce a. Plânge împărăteasa, plânge fata, plânge tălă curtea, că ci-o venit pi capu împăratului Alb.

Vine fata împăratului cu mâncarea la robu, ci ședea închis în *festung*, plângând, și-o 'ntreabă robu :

1) Germ. : *Festung*—celate.

— „Dommne, drăgăța mea și gospodina mea, ci ești așa cu ochii roși, și ești plânsă tare? Ci fel di *aft*, ci fel di scârbă ai asupra capului tău; ca să-mi spui tu mie drept, că eu te-oi scoate di tăi.

— „Doamne, ci-stitule și iubitule, di unde mă-i scoate dacă tatuca te-a zădit aici. Mai bine nu te mai aduna tata la casăle lui și nu mă 'n-vățăm cu D-ta.“

— „Hei, nu te lua pi scârbă, că eu di aice am să te scot și te-oi ajutura. Nu-i ninică“, zice, „și poate a da Dumnezeu sfântu și om mai trăi noi.

Că iga cum și iga cum“ zice, „să te duci dimineața când te-i scula la tat-tu și să-i spui că așa ai ghisat că se ieie el betele cele, să le ducă la apă curgătoare, ca cum la Suceava, și să le răpadă di pi mal drept la *nijlocu* apei. De la *nijlocu* apei are să vie bățu care-i de la rădăcină la dânsu, aceala, care-i din *nijloc* are să steia *hab-tac*¹⁾ în *nijlocu* apei, și care-i vârfu, are să meargă 'n ceala mal. Că, zice nu te teme, s'a primi el, împăratu Roșu, cu vorba asta“.

Buun! Și-o trimăs împăratu Alb răspunsu ista. Da împăratu Roș l-o *probului*²⁾ a doua oară almintrelea :

— „Na-ți“, zice, „trii mânzi, să găcești care-i fatat întâi, care i-a doile, și care-i pi urmă fatat. Că di nu, măi căne de 'mpărate Albe, hotărât c-am să te spânzur.“

Și earăși o scârbă și o nevoie la curte di prăpădenia lumii. Și s'o întârziat fata cu adusu mâncării, și vine plânsă di tăt și căinându-se la robu închis în *festung*. Da robu-i dă :

— „Vai di mine tot așa te văd ?!“

— „Apoi“, plânge fata, „iga cum și iga cum: că ce-o vinit pi capu tati di la cănele di împăratu Roșu.“

— „Eh ! zice robu, „aista nu-i *ninica*. Ia te-i duce acasă, și mâne te scoală frumușel și spune tătâni-tu c-ai ghisat, să facă tat-tu un ciubăr di stejar, unu di fag și a triilea di brad. Și să pue într'acel de stejar grâu, și într'acel di fag să pue orz, da 'ntr'a ceal di brad să pue ovăs. Și să pue ciuberele cele de rând în ogradă, și care minzoc a *mere* la ciubăru cu grâu, ii fatat întâi, care-a *mere* la ciubăru cu orz ii fatat a doile și care a mere la ceal di brad ii fatat pe urmă.

Și s'o luat împăratu Alb di i-o trimăs împăratului Roșu răspunsu ista.

Mai mare ciudă și scârbă pi capu împăratului Roșu. Se ridică împăratu Roșu și se sfătuește cu Pepelea lui, un fel di năzdrăvan, pi Pepelea; da Pepelea ista tot nu era așa de năzdrăvan, ca robu, ci ședea amu închis în ziduri, că aista, năzdrăvanu nostru, avea mai multe meștesuguri.

1) *Hab-tac*, termen luat din instrucția militară : *Habt Acht* care-i identic cu „*drepti*“

2) *Cereat*.

Noa, șede împăratu Roșu în *cânțăleria* lui cu Pepelea, șăd ii la masă și se întrebă împăratu Roșu de sfat :

— „Vai de mine“, zice, „ce *mărire* să aibă el, că-i mai avan decât mine!“

Da Pepelea.: „Iacă eu încă am *școlit* multe, da aiasta, drept să spun, nu pot pricepe.“

— „Măi“, zice împăratu Roșu, „am să-l mai probuluesc într'un fel.“

Și din vorbă'n vorbă i-o trină; împăratului Alb scrisoare așa :

— „Măi căne di împărate Alb, din cât gâcești tu aiestea tăti așa di ghine, să mai gâcești și aiasta : când oi bea eu dimineața cafeaua și oi lua lingurița în mână, tu să dai un *șus*¹⁾ din *canon*²⁾, di să se audă pân'la curțile mele. Că eu vreu să te văd pe tine, ci putere ai tu ! Ești adică mai avan decât mine, că gâcești așa ? Ha?! și a doile *șus* tot așa să-l dai când am să-ni trag papucu; că de nu“ zice, „capătu tău ii lucru sfânt“.

Noa, ci jălanie s'o stârnit amu la curțile împăratului Alb, nu s'o pomenit di când ii lumea. Plânge împărăteasa, plânge *ministerii* și *gracii*, plânge tătă curtea, da fata așisă să se răsăpească, nu ceva.

Și fata s'o 'ntârziat de tăt cu adusu mâncări.

— „Vai de mine mândra mea și draga mea, ci-ai făcut în ziua asta, di te-ai întârziat așa?“—face robu.

— „Apu, să-ți spun drept, că de-amu am gătit-o“

— „Cum se poate, ci fel di pildă ii aiasta?“

— „Poi, iga ce-o scris împăratu Roșu, că să 'mpuște tata așa și așa un *șus* din canon, când a bea el cafeaua și altu când și-a trage papucu pi chicioare.“

— „El“, zice, „dacă-i numa atâta, draga mea, apoi nu te plânge și nu te scârbi; și mâne te scoală frumușăl și spune la înalțatu împăratu precum că : tatucă iga cum și ci am ghisat eu az noapte că nici Dumnăzău-Sfântu nu te scoate din *bidaua*³⁾ asta, făr numai robu, ci l-ai zădit în zidurile cele“.

Fata par'că prinse arichi, așa o sburat până acasă și-i spune tătâni-su cum și ci.

— „Draga tatei, ii aievea asta?!“

— „I— aievea tată, că eu am ghisat așa și așa“,

Da 'mpăratu,—că el nu știa că fată-sa zi de zi ii tot ducea di mâncare robului și împăratu gândia că dimult l-a chi ertat amu Cel-di-sus pi robu ceala—face:

1) Germ.: *Schuss*, foc de armă.

2) Germ *Kanone*—tun.

3) *Bidaua* din ruten.—nevoie, necaz.

— „Vai di mine, d-apu l-om găsi noi, că poate amu-i putred.“

— „Apoi, poate l-om găsi“.

Și'ndata mare s'o dus împăratul, și l'o găsit; când l-o strigat pi nume, el, robu, o grăit așa, încet, din fundu temniței. Ei, dacă o grăit apoi o luat împăratu și câtă frunză-i pe copac, atâta amar di chetrari o strâns, să deie gios zidu di deasupra năzdrăvanului. Și așa li-o dat de grijă la chetrari împăratu, că altu ținea șurțu, altu casmaua, altu *cepița* ca un chir di colb să nu-l agi-gă pe rob, feritau-Sfântu, că almint-relea „aveți să chiți cu tății tăieți și hăcuiți în bucățele.“ Și i-o făcut o ușă largă, cât putea o trăsură să între in turnu ceala.

Așa l-o scos pe rob di acolo și l-o pus în *balon* ¹⁾ alătura cu împăratu Alb, di-o pornit la curțile împărătești.

Acolo s'o spălat, s'o gătit frumos și s'o pus ii la masă.

— „Dragu neu, ficior de graf, ori di ci-i chi D-ta, ci să chie că eu așa-s di bătut di Dnmnăzău?“

— „Aș, înalțate împărat-, puneți *cepița* pi-o ureche, mănâncă, bea și te veselește, că di-amu eu am să-ți port tătă rânduială.“

Da împărăteasa face: „Vai draga mamuchii, ci noroc te-o adus la casa noastră!“

Atunci el o cuvântat așa:

— „Inalțată împărăteasă, nu-s vrednic să-ni ziceți așa, că eu nu pot să știu ci-a mai chi, pânci nu ni-oi câștiga pânea mea.“

Și'ndata mare o eșit afară și o străgat la chetrarii cii ci l-o desgropat.

— „Bre, maiștrilor și chetrarilor și zădarilor, cari m-ați desgropat pi mine, îndata mare să-ni zădiți din chetrile cele un turn asemenea cu ceriu.“

Și când i-o turnat chetrarii cii un turn, di nici nu i se vedea vârful, că doar maiștri și nu șagă erau acii.

Noa bun! S'o luat el di și-o suit *canonu* cu scripții sus tocma'n vârful turnului și hai să se suie și el. S'o 'ngrozât și-o răcnit împăratu și împărăteasa, da fata așis plângea intradins că așa di nant s'o fost înalțat di nici nu se mai vedea năzdrăvanu.

Și când împăratu Roșu o băgat lingurița în paharu di cafea, așa di amarnic o huit *canonu* din vârful turnului, —stia doar năzdrăvanu, când are să bage împăratu lingurița în cafea, că nu di giaba era școlit cu cele trii mii di galbeni—și multă țară s'o cutremurat și curțile împăratului Roșu s'o zguduit și s'o vărsat și paharu di cafea,

— „Vai di mine“, zice împăratu Roșu „unde-s papucii să mai văd si a doile șus cum a veni“.

1) Trăsură închisă

Când o pus împăratu Roșu mâna pi papuc, aceala, năzdrăvanu mai amarnic o dat drumu la *canonu*, că lui amu tot una-i era: ori a pocni, ori s'a răsăpi, că el avea așa o putere di pute să zboare ca cum cu halonu ci-că sboară. Împăratu Roșu trăgând papucu atunci o chicat di pi scaun gios, și o scapat și papuc și tăt din mână; așa di amarnic venise a doilea șus.

Noa, vede împăratu Roșu că nu-i de săguit și-i trimete împăratu-lui Alb scrisoare.

— „Mă căne di împarate Alb, eu îți scriu ție, ca să vii la mine, să vedem ci fel di om ești tu, ci fel di putere ai tu ha ?!

Să ni videm di-aproape“ zice, „și-apoi om mai videa ce-a chi!“

Plânge tătă curtea și împărăteasa și fata 'mparatalui și nu se 'ndura să-l leze pi împăratu să meargă acolo la împăratu Roșu.

Da năzdrăvanu:

— „Inalțate împărate,“ zice, „habar di grijă să n'ai, mă duc eu încolo, că D-ta nici nu poți face acolo *nicică*; lasă că mă duc eu pi capu lui, să-l *zafdruesc*“) eu. Numa să-ni dai trii *regimenturi* di catate, și straiile împărătești și coroana.“

Împăratu Alb bun-bucuros, îndata mare i-o dat cele trii *regimenturi* di catane și straiile împărătești și coroana *pacuite* 2) frumos așa într'o ladă; și năzdrăvanu amu așa era, ca cum el ar chi fost împăratu. Noa, se ia el și un *regiment* din cele trii l-o 'mbrăcat în straiie albe, și un *regiment* l-o făcut cu straiie roșii, da a triilea l-o făcut cu farbă negru-negru cum is ghiavolii: și pi față și pi dinți și tăt.

Apoi hai își ie sanatate bună și fă-te la drum baiete.

Îndată cum o intrat în împărăția împăratului Roșu o găsât o spinzurătoare nouă-nouă: „Aha, spânzurătoare pentru împăratul Alb“, se gândește năzdrăvanu și lasă acolo lângă spânzurătoare regimentul ceal roșu. Da regimentu ceal îmbrăcat în negru l-o pus să steie hăt mai încolo, într'o râpă de pădure. Și cu regimentu ceal alb hai mai departe. Întră ii amu în ogradă la împăratu Roșu: da împăratu Roșu ii așteptă în *gang* 3); și așa ședea acolo pi o laiță cu un *capău* roșu lângă dânsu, ca cum ar ședea un împărat cu un *minister* ceva la sfat.

— „Noa“, strigă împăratu Roșu, „care-i împăratu să vie în cântălarie.“ —

— Da ii o strigat: „Noi tăți suntem împărați.“ —

Da 'mparatu Roșu: „Vai di mine, ce-i asta, auzi cum mă înșală ii pi mine!? așa zăce 'mpăratu cătră Pepelea lui.

1). *A zafdrui*, corupt din termin. militar: *exercieren*, a face instrucția militară.

2) În pachetate.

3) —Cerdac; (germ.: *Gang*).

„Noa bun ! Sânteți împărați, firea-ți spânzurați“ și li-o dat împăratu Roșu pâne, mâncare, una-alta, cum ci se cade la catane și zâce : „Îți pofti și-ți mânè în cutare casarmă.“

— „Di ci nu, se poate.“

— „Măi“, zâce amu împăratu Roșu: cătră Pepelea lui, „tu să te bagi în cutare sobă din casarmă și să iei sama, că ii or sfătui una-alta, și căruia i-or zâce împărat,—na-ți foarfecele și să-i însămăi la *cabat*!).

Și noaptea grăiesc catanele : „Înnălțate imparate“, zâce unu, „di ci-i pânea așa di dulci la împăratu ista ?“

— Dapoi“, zâce năzdrăvanu, „cum n'a chi dulce, ducă el strânge lapte din țâțale femeilor din sat, și-l pune 'n pâne, că așa-i place lui.“

— Înnălțate împărate“, întrebă altu, „di ci-i așa di roșu împăratu ista ?“

— „Dapoi“, zâce, „ai văzut capău ceal roșu, cu care sta pi *gang*? Apoi ia di-acolo-i făcut împăratu ista : că de mult tat-su era dus la bătaie și mă-sa, împărăteasa, o greșât cu capău ceal roșu și l'o făcut pi dânsu. De aceea așa-i di roșu împăratu ista.

Pepelea ascultă *chiitic* în sobă, și când o adornit tăți, iesă frumușăl din bortă și hârști ! il însamă pe năzdrăvan, și-i face bortă la *cabat*.

Dimineața când s'o sculat amu tăți, zâce năzdrăvanu :

— „Iga mă videți ci sămn am eu la cabat ? Na-vă foarfecele și faceți-vă tăți așa.

Și-și fac ii tăți sămnu ceala la cabat. Întră pi urmă în ogradă la împăratul Roșu și să pun frumos în rând. Împăraiu Roșu cum i-o văzut dă fuga la aripa dreaptă și vine drept la năzdrăvanu nostru, că el era băiet tare *fain* și grosuț.

— „Aha“, zâce, amu știu eu, D-ta ești împăratu, că iga ești mai altfel la cabat ! Am știut eu că *musai*?) să chie numa unu împărat.

— „Ba noi tăți sântem împărați că iga a noastre strae tăti-s așa“. — Și tăți arată borțale lor di la cabat.

— „Cum bre ?!“ zâce împăratu Roșu și fuga-fuga se repede pe *gang* și *pliosc* îi face lui Pepelea o palmă : „Măi spurcăciune ci gândești tu ?!“ da Pepelea *tiuu* s'aruncă pi vârful casei și 'ncepe a răcni și a să văeta cât il lua gura :

— „Nu ț-i rușâne ! împărat ești tu, om ești tu, că ești făcut di căne și bei lapte di la femei, și tat-tu îi capău ceal roșu di colo ?!“ — Așa o străgat Pepelea și s'o dus în lumea lui.

Noa. amu împăratu Roșu s'o scârbit di tăt : „Vai di mine ci să fac, că amu m-o fript în coș,“ zâce el. „Mă rog amu cu tăți cele m-ați

1) Capot.

2) „Numai de cât“, trebuie numai de cât.

înșălat, aș vrea să știu amu care-i împărat între D-Voastră, să dau față cu dânsu“.

Da năzdrăvanu face : „Mă rog atunci înălțate împarate, să îngăduiți până ci-oi veni eu.“

Și iuti se duce, deschide *cufărul*¹⁾ ceala de-și scoate straele împărătești și coroana ; se 'mbracă ca un împărat și vine la 'mpăratu Roșu. *Regimentu* i-o făcut *honor* frumos, împărații o închinat șabliele și împăratu Roșu îi zice :

— „Înnălțate împarate Alb, nouă ai și noua zăle aș chi șăzut eu cu reghimentu D-Tale la ospete și la veselii, numa să nu-ni chi făcut rușinea asta : că eu adică is făcut di capău“.

— „Dapoi poate nu-i așa ?!“ zăce năzdrăvanu.

— „Macar să chie și-așa, ci-o trebuit să spui între atâta norod așa o vorbă ? Că eu doar tot is om, că tot am făptură di om și numa la păr așa-s o lecuță roșu“.

— „Apoi dă, înălțate împarate Roșu, eu una știu, că ci-i di spus, îi di spus pin față și pi din dos !“

-- „Apoi din cât îi așa, poftim“, zăce „la spânzurătoare“.

— „Di ci nu, se poate“ zăce năzdrăvanu. „Și voi oameni buni“ zăce el cătră *regimentu* lui „mergeți sănătoși acasă, că eu vă dau *urlub*.²⁾

Și vin îi la spânzurătoare. Da *regimentu* ceal cu strae roșii ședea sub spânzurătoare și așa cânta di frumos, cum cântă îngerii la ceriu, că în *regimentu* ceala era aleși oameni școliți și vestiți cântăreți di pi lume.

Mai mare mirarea 'mpăratului Roșu :

— „Vai de mine, împarate Alb, da ci-i asta ? că eu când am pus spânzurătoarea n'am văzut *ninic* aici ?!“

Da năzdrăvanu face : „Mulțănim Tatălui ceresc și la Maica Domnului“ și 'ncepe a-și face cruce „că iga am agiuns că o venit îngeril să mă ieie la ceruri, să mai trăesc și acolo, că di lumea asta 's sătul și prea sătul.“

Da acii din *regimentu* acela negru, care sta așa 'ntr'o vale hăi mai încolo di spânzurătoare, așa răcniau și urlau și se tăiau din șablie ca ghiavolii cei răi în iad.

— „Vai di mine da acii, ci-s ?“ întreabă împăratu Roșu.

— „Acii ? tu li rămâi lor ! ai să li cari chiatră, și te-or hăcui, și te-or întinde. Iga cum se taie cu șabliele și se hăcuesc; așa au să te taie și au să te hăcuiescă și pi tine“.

Și acii negri țipau și răcneau ca ghiaolii 'n iad.

— „Vai di mine“ zăce împăratu Roșu, „di cât oi rămâne la aiștea

1) Germ. *Koffer*—ladă,scrin.

2) Germ. : *Urlaub*—concediu.

mai bine mă spânzur :“ și-și pune frânghia în gât. Împaratu Alb atunci *haiti* strânge iute funia și-l rădică în sus. Și-așa l-o spânzurat pi împaratu Roșu.

Și omu năzdrăvanu o luat di la împăratu Roșu coroana și pământurile, cum se zăce ținuturile, și când o 'ntrat în curțile împăratului Alb, imbrăcat în straietele împăratului Roșu cu *regimenturile* imbrăcate frumos cum o fost innainte, fata împăratului Alb o leșănat di bucurie.

Da 'mpăratu Alb, care era di *beget*, l'o pus în scaun și i-o zăs : — „Di acum, dragu tatei, împărătește tu, că eu, mi-i destul și-s bătrân“ Și plângia împăratu Alb, și împărăteasa și curtea și tăți di bucurie.

Apoi o trimăs veste pi la împărății că fac nuntă, și năzdrăvanu o trimăs și la tat-su scrisoare să vie : „Tare poftesc, tătucă să vii nu-mai de cât la nunta mea.“

O venit tat-su, și când o stat la masă o zăs el cătră tat-su ;

„Tătucă, d-ta ai bănuit că ai păgubit cu mine 3000 de galbeni : da eu acele trii mii de galbeni nu le-am păgubit, ci m'am trudit mult și m'am școlit, di am învățat aistea, ci trebuie la împărăție.

Poftim înapoi cele 3000 di galbeni, și-ți mulțămăsc că m'ai agiutat să mă școlesc ; că să nu chi învățat aistea treburi, n'aș chi azi împărat.“

Tat-su dă să ingenucheze și să-i sărute mâna. Da el l-o sărutat pi tat-su pi obraz, că moșneagu începuse a plânge.

Și atâta-i poveste asta.

Alexandru Morariu.

(Auzită dela Ion Bujor Ochinciuc, jitar în Pătrăuți pe Suceava, care pe vremea lui a fost în «Bosna» la bataie și pe atunci încă li ținea de urât ofițerilor și soldaților cu povești prin cele «țelturi». *Zelt-cort*.)

De-ale copiilor.

8.—Cântecul ariciului.

Ariciu,
Ariciu,
Pogoricu,
Măsurând pogoanele,
Îți tociși ciobotele.
Hai la moară
Și te însoară,
Să iei fata
Lui cicoară,
Că-i gătită
Premenită,
Cu mărgele
De surcele

Cu cercei
De ghiocci,
Cu salbă
De foi de nalbă
Și-are zestre,
Nouă țeste
Și-un ogar
După car 1).

Fl. Cristescu.

Din *Carte pentru copii*, pag 41—2. Variante în Tudor Pamfile, *Focuri de copii*, I, p. 91—2 și II p. 100; jocul numit *ariciu* și cântecul său în II, p. 20—21.

3.—Copii căutând ariciului (Desemn de Stoica).

9.—Uțuui,
La măgătui,
Iapa este, mânza nu-i,
C'a mâncat-o dumnealui.

10.—Mija, mija, patca,
Ține porumbatca,
Limbrici,
Costirici.
Buba ici.

11.—Cucurigu—gagu',
A murit moș-Neagu',
Și a rămas baba,
Taie lemne cu sapa.

12.—Una ela,
Catraela,
Tae popa epuraș,
Caracaș,
Dă'n deal, dă'n vale,
Hodoronc, tronc.

13.—Ace,
Pace,
Dobitoace,
Imbrăcat cu opt cojoace,
Vin la el și nu-i dă pace.

Auzite din Jorăști-Covurlui de

Petru S. Mihai.

POVESTIRI și LEGENDE

18. — Cuza-Vodă în țară.

Lângă satul Tereuja (Vâlcea), hotar cu Obislav, unde acum e pod peste un pârâiaș, lângă drum,—acum șosea județeană, dincoace de un ciopor de case ce țin de Obislav—a fost cârciuma lui boier Răduț ;—acum nu mai este....

Nu-ș' ce mai era până 'n Paști. Eu eram flăcău, dor mă luase doroanț cu schimbu' la Râmnic (Râmnicu-Vâlcea), făcusem numai vre-o două luni. Mă duc și eu la *govie* 1), ce erea la cârciuma asta a

1) Petrecerea la care iau parte toate satele de prin prejur.

lui boier Răduţ. Când erea petrecerea mai în toiu, ne pomenim că vine din spre Slăveşti o căruţă (fără arcuri, bine 'nţăles, şi cu caii mici) c'un om în fund şi c'un băetan, ce-'i mână caii. Cum ajung în dreptul cârciumii, opresc; da'ăl din fund:

—Pfiuuu!— pfiu!.. hó—hó—hóooo !!,..—se dă jos, intră 'n cârciumă, cere o litră de vin, o bea, şi-o plăteşte patru crăiţari de-'i de atunci.

—Apoi iasă afar' la govie. Oamenii întinzându-'i o ulcea cu vin, îl întreabă :

—De unde eşti măi prietine ?

—Sânt de la munte !

—Şi un'te duci acum, aproape de Paşti ?

—La câmp, că am oi....

—Da' dumnevoastră cum o duceţi pi-aici ?

—O ducem bine..

—„Ţă !... Pe la noi nu prea merge....

—Ei de ce ?

—De multe... dumnevoastră plătiţi pe aici bir mare ?

—Cam mare... vre-o 7 sfaŃi!..-

—Dar cu pătulele ?

—Pătulele ni le-a fărâmat Domnitorul.

—Când vindeţi, plătiţi cèva ?

—Nu plătim nimica... Da' prea ne-a făcut domnitorul ăsta ăl de acuş, ocalele mici,.... Eream mai bune ale lu' Ştirbei, ereau mai mari: ăştea, prea de tot, zău....

—Mai bine, cred, eu, că 'n loc să bei una de alea, mai bine bei două de-'ştea !!

—Că bine zici.

—Da'cu bucatele cum o duceţi pe-aici ?

—De bucate o ducem bine de tot...

—Da'că bun Domnitor aveţi !....

Trece ca o jumătate de an şi nu-ş' cum vine vorba şi mă dau în taină cu unu' despre govie şi 'i spui şi de omul ăsta....Mă pomenesc că mă 'ntreabă :

—„Avea barbă mă loane ?“

Eu îi răspund :

—Avea... Erea ăia par'că'i erea lipită de bărbie..

—Tiunu... bată-vă 'n cap să vă bata....Da' voi să nu-'l cunoaşteţi!..

Ala a fost **Cuza** mă !!!...

N. I. Dumitraşcu.

(Auzită dela moş Ion Coconoiu, din Obislav-Grădiştea-Vâlcea).

19.—Vulpea cu șapte minți

Vulpea a întrebat pe uli câte minți are ? „Una, zice uliul; da tu?“ „Eu am șapte“.

Iată că se face vânătoare în pădure și dau de vulpe. Ea la fugă și vânătorii după dânsa. Vulpea aleargă de se ascunde în o vizunie iar uliul țuști în urmă-i și el. „Ei cumătră, câte minti ai ?“ „Numai șese“. Vânătorii se aud venind tot mai aproape... „Dar acum?“ „Numai cinci“. Incep a ciocăni să spargă vizuina. Uliul tot o întreabă pân'a spus că nu mai are nici o minte; le-a fost prăpădit de frică pe toate.

„Apoi dar, zice uliul, dă-te tu mai în fund și lasă-mă pe mine de margine, că eu m'oiu face mort și ei când m'or vedea, s'or uita la mine; da'tu, printre dâșșii, și la fugă.“

Sparg vânătorii pân' în lăuntru, dau de uli. *Incă* zic ei, noi cău-tăm pe vulpe și găsim uli. Aista nu ne trebuie!“ Și încep a-l înturna Vulpea atunci, *tulea* băete; s'a scăpat. „Ei, vezi cumătră că tot is mai cuminte eu cu o minte, de cât d-ta cu șapte.“ Și chiar așa, că cel prea cuminte știe prea multe iar când îi la o strămoare, o pățește. Cine știe una și bună, cu aceea mai bine ese la capăt.

De la Maria Melnec, Mihalcea-Bucovina.

Elena Voronca.

20.—De ce poporul numește pe preot șap?

Se spune că într'un sat trăia odată un om sărac, sarac, așa de sărac că, nu avea nici ce mânca.

Acestui om i s'a întâmplat să-i moară un copil. La timp se duce la preot să-l îmormânteze. Popa știind că omul acela era sărac lipit pământului și n'are cu ce să-i plătească osteneala, îi ceru plata înainte

Bietul om îi spuse că n'are cu ce să-i plătească acum dar rămâne îndatorat. Popa nu voi să se ducă.

Săracul așteptă trei zile și văzând că trupul începe să miroasă, se hotărâ să-l îngroape singur.

Se puse și săpă o groapă în grădina sa din apropierea casei și ia o adâncime oare care dădu peste o căldare cu bani de aur, din care luă patru monede și duse popii pentru îmormântare. Popa văzând acești bani, se miră și-l întreabă că de unde îi are. El îi spuse drept că, văzând că nu voiește să-i îngroape copilul fără plată, s'a hotărât să și-l îngroape singur și așa a săpat o groapă în grădina lui, a găsit o căldare cu bani de aceea pe care îi păstrează acasă.

Popa, lacom din fire, se gândi ca cum ar face ca să poată lua banii acestui om sărac. Se hotărâ în sfârșit, să se ducă la acel sărac și

cu o îmbrăcăminte în așa fel ca să-l sperie și să-i ia banii. Se îmbracă cum ar fi fost cu o piele de țap peste corp și în cap puse o căpățină de țap și astfel se duse, noaptea, la sărac și-l amenință spuindu-i că el este stafia și că banii ce i-a găsit sunt ai lui și că numai de cât să-i dea înapoi, căci altfel nu va fi bine de capul lui. Săracul de frică, crezând că într'adevăr e stafie, i-a dat căldarea cu toți banii găsiți. Popa luă căldarea cu banii și plecă acasă la el. Ajuns acasă, voi să se desbrace de piele și de căpățână dar nu fu chip, căci se lipise de el.

Această minune a făcut-o Dumnezeu, ca să-i arate că nu a făcut bine să ia norocul și ve ea altuia și să-i pedepsească lăcomia.

Popa văzând că nu mai e chip de a deslipi pielea și că e nevoit să umble în toată viața lui așa și că aceasta e o minune Dumnezească, chemă pe sărac și-i spuse tot și că să-și ia banii înapoi. Săracul și-a luat banii; dar popa a rămas preschimbat în țap.

De atunci popii îi zice țap.

(Spusă de Pr. V. Enăceanu com. Islazu jud Brăila)

Dobre Ștefănescu.

(Urziceni-Ialomița)

COLINDE

5.—*De sculați boeri cuconi,
Că vă vin colindători
Noaptea pe la cântători.
Nu vă aduc nici un rău.
Ei v'aduc pre Dumnezeu,
Dumnezeu e mititel,
Mititel și 'nfățșel.
Fașă dalbă de bumbac
Bătută cu diamant
Și trimisă'n Telegrad,
Telegradul jumătate
Rusalimu-a treia parte.
Mai în jos de Rusalim
Este un pat mândru lucrat
Din nouă scânduri de brad;
Din gealău e geluit,
Din bardîță bârduit,*

*Din cușit e cuștit.
Da' într'ansul ce-i asternut?
Scorțar verde mohărit.
Slobozit pând'n pământ.
Și'ntr'ans' cine-i restignit?
Domnul Nostr' Isus Cristos
Și la cap floare de mac;
La picioare, mintă floare;
Și la brău, un spic de grâu;
La părete, pișun verde,
La podele clopoșele;
La ușă, floare de ruijă,
Și la ferestă, flori domnești;
La icoane busuioc;
În mijloc pară de foc.
Auzită de la Todosia Păpușoi din Frătău-
tul-vechi.*

Mihai Boca.
Suceava-Bucovina

DĂTINE ȘI GREDINȚE

38.—**Obiceiuri la nuntă.** Nu toate fetele logodesc. Multe se înțeleg cu iubiții lor și „fug“ într'o bună seară : „de mână și pe lună !“ — „se fură fata !“ Fuga se face la casa mirelui sau la o rudă a acestuia. Pe drum se trag focuri de pușcă, spre a se vesti în sat. Chiar cei ce logodesc își iau îndată nevestele acasă. Foarte puțini le lasă acasă pân' la cununie.

Când este mire în casă se cade ca acolo nime să nu se ducă cu mâinile goale, Se duce câte : o sticlă cu vin roș și o găină — *nu* cucoș ! In casa mirelui nu trebuie să se toarcă ; mirele nu se duce la moară. Mirele și mireasa nu se duc la biserică. Miresele nu aduc apă.

La fiecare nuntă *trebuie* stolnici (întocmitori) cari se țină tipicul așa precum se știe din bătrâni și care poștește pe oameni cu „plosca“, prin *calarași* sau *vornicei*.

Nunta se începe sâmbătă seara și ține până luni seara sau marți dimineața — sau chiar și până mercuri când stolnicii au să mânănce fasole ferte de mireasă cu apă adusă de ea împreună cu mirile. Sâmbătă seara sunt „vedrele“ la casa unde urmează a se face nuntă, flăcăii mai posnași, fac... „priveghiu !“ Nunul trebuie adus la vedre cu lăutarii pentru ca în fața lui și a miresei trebuie să se bărberească mirele ; mirele stă pe scaun, pe o pernă sub care stă bacșișul bărbierului, care trebuie să fie flăcăul unei case întregi. Oglinda o ține mireasa și tot ea și șervetul — prosopul — cu care se șterge după ce pe mână i-a turnat tot mireasa — care ține în aceiași mână o creangă de bu-suioc. După ce s'a șters, doi flăcăi îl saltă cu scaun cu tot, mirele sare și toți chiuie. După aceasta se mai joacă puțin și se despart după tipic.

A 2-a zi înainte de cununie, se aduce zestrea. La luarea lăzei, surorile miresei, sau mama ei, sau chiar o rudă, se pun de pricină și cer bacșiș. Mai înainte de a se pleca la cununie se cere „iertăciune.“ La cununie se observă ca să nu se vadă două mirese, căci una din ele moare până la anul. Dacă cade la unul din tineri cununia de pe cap nu vor avea trai bun în anul întâi iar dacă la „Isaiea dântuește“ mireasa o să poată călca pe mire pe picior atunci o să se întâmple ca macar câte odată, ca găina să cânte mai tare de cât cucoșul, în casa aceia ; în acest timp se asvârle bomboanele. Când vin înspre casă es oameni sau copii cu cofele cu apă ; mirele le asvârle un bacșiș, le varsă apa și calcă prin ea. Acasă are loc cununia soacrelor: mama mirelui leagă pe tineri cu un șărvet de gât și-i pune pe un scaun în casă, pe scaun este așternută o perină. Dela ușă, unde se face cununia soacrelor, și până pe scaun tinerii trec peste o blană—ca să fie bogați.

sub care se află o pânză albă—ca să fie cinstiți ! După aceasta se pun la masă, unde mirii nu trebuie să mânânce carne de loc—ca să nu aibă parte de pagube!—ci numai lapte, brânză, și mai ales, ouă—cintr'un singur ou amândoi și să mai rămâe ! După masă să leagă ba ste de toți vornicii și se scoate apoi „danțul“. Se joacă apoi prin într'amurg când se face o mică pauză. Nunii se duc acasă în marș.

În acest timp se fac pregătirile pentru „masa cea mare“, care se așează de obicei după miezul nopții. La masa mare se dau și darurile—în bani, miresei, care dă și ea, la rândul ei darul în șervete cuse de mâna ei. La sfârșitul mesei se dă țiganilor „dolia“ căci în timp ce unul din țigani umblă cu farfârla după strâns, altul zice.

Cine n'o da dolia

Sune-i capul ca doba!

În timpul mesei mirele esă, esă și nuna, apoi nunul cu mireasa se schimbă întovărășirea pe sex; se dau mici sfaturi și după ce tinerii sânt conduși în ojae.....se trag perdele. Constatarea purtării de până acum a fetei se desvelește la nuni, care nu vor s'o ascundă. Aici sânt obiceiurile de probă pe care nu le pot descrie....

Mireasa se desleagă în cântecul jalnic și mios „Taci mireasă nu mai plânge“ .. și :

„Plângeți ochi și blăstămați,

Că voi sunteți vinovați...“

Se încep apoi jocurile dela care nu lipsesc cumetrele cu poalele în brâu, nici vorb-le fără perdea, de la care, în dosobi, fetele e bine să lipsească. De jocul cumetrelor nu scapă nici socrii cei mai puțin jucăuși : „Da, ia, hai soacre mare de joacă, că dacă n'a jucat feciorul tău la nunta ta, vin măcar tu de joacă la a lui! După ce se luminează bine, jocul se întărtă între bătrâni, cari după spusa lui Coșbuc „sunt grei de pornit iar de-i pornești, sunt grei de-oprit!“

Luni, pe la 8—9 a. m. se face eșirea în lume a mirilor: vin doi conocași cari să pun cu cail alături, lăsând un mic drum printre ei și ei, singuri, sânt uniți prin un colac mare. Pe sub acest colac apucă mai întâi unul care e legat de mireasă cu un colac apoi după mireasă mirele, legați în acelasi fel și la urmă nuna legată iarăși cu un colac. Se încinge jocul. Colacul de sus înseamnă legătură și bogăție cerească; colacii de unire înseamnă dragostea de cinste și unire ce trebuie să-l lege pe unul de altul și pe amândoi de 'ntreaga lume.

Petrecerea urmează până când obosesc stolnicii.

N. B. Să se știe că în ori-ce timp vei intra la o nunta trebuie să zici: „Noroc și bună dimineața!—inceputul ori-cărei lucrări!“

39.—**Logodna în Zorleni-Tutova.** Adunându-se în casa fetei neamurile ei și ale flăcăului, după ce mai vorbesc de una și alta, întreabă cele ale flăcăului, către cele ale fetei.

— Dar bine, oameni buni, nu ne întrebați la ce am venit aici ?

— V'am întreba, răspunde unul, dacă am vedea că sunteți copii mici și n'ați ști să vă dați seama.

— Apoi, uite cum și ce...

Și încep a se împacă dinspre partea zestreii ; iar când totul s'a isprăvit, gospodinele așează în mijlocul casei o masă acoperită pe care pun o farfurie cu grâu, acoperită cu un șervet cusut frumos. Logodnicii se așează ca la cununie cu fața spre răsărit, își pun inelele în grâu, logodnicul pune darul miresei, câți-va lei, îi acopere cu grâu și apoi, apucând cu câte o mână de farfurie și slujindu-se de cealaltă mână învârtesc amândoi farfuria de trei ori. Apoi, mirele își ia darurile lui, mireasa pe-ale ei, pe urmă mireasa aruncă de patru ori grâu din farfurie în cele patru vânturi. După ce-și pun inelele în mâni, logodnă-gata. Afară flăcăii trag din puști și pistoale, chiuind.

(Văzută la logodna flăcăului Rusu, absolvent al cursurilor dela Orfelinatul agricol regal «Ferdinand».)

Tudor Pamfile.

40.—Poporul crede, că dacă începe a ploa pe timpul sărbătorilor verzi jidovești, atunci va ploua neconteuit prin 40 de zile.

41.—Copilele, cari samănă mai mult tatălui, să aibă mai mult noroc, de cât cele cari samănă mamil.

42.—A 9-a Joie după paști se sârbează, ca piatra să nu bată pânile și mai ales cânepa.

43.—Vinerea este zi de năpaste, deci strănutând cineva vinerea dimineață, peste zi va avea supărare.

44.—Se zice că fetele cu păr bogat ușor vor căpăta soț.

45.—Apa din fântână nu este bine a opri, căci este păcat și apoi iarăși sacă.

46.—Acea casă, unde oaspeții îi află pe căseni adeseori la masă, îi cu noroc.

47.—Acel om pe al cărui cap s'ar ceti psaltirea întoarsă, va muri în scurtă vreme.

48.—Femeile se feresc să taie vreo găină“ căci dacă, Doamne fe-rește găina s'ar întâmpla să fie cu ou, atunci acea femeie ar muri ingreunată.

49.—Semn de ploaie este, dacă *lumina* aprinsă curge.

50.—Vara fructele nouă strică și ca ele să nu-i strice celui ce le mănâncă trebuie să zică : „atunci să mă doară pântecul, când o naște baba cutare !“

51.—Se crede, că dacă se plătește peste săptămână o sf. leturghie pentru vrăjmași și ea se isprăvește fără să se aprindă lumini, adică întunecată, atunci cel ce-o plătește de bună samă scapă de dușmani.

52.—Vita când se vinde, atunci stăpânul ei ie funia ei cu poala sumanului și i-o dă cumpărătorului; dacă ar prinde însă funia cu mâna goală și i-a da-o cumpărătorului, atunci i-ar da și norocul.

53.—Cumpărătorul unei vite dă slugei vânzătorului un ban de cinste, ca să aiba noroc la vită.

54.—Când strănută un copil mic trebuie a-i zice numai de cât „sănătos,” ca să crească mare.

55.—Nu e bine ca femeea, pe când își are *raudul* să între între straturile cu pepeni, căci ei atunci ar crește rău, ar tânji și putrezi curând.

56.—Nanașa, înfășând copilul îndată după sf. botez, să nu-l strângă tare, căci la din contra copilul crescând mare, va fi avut însă sgârcit.

57.—Dacă cineva visează *calapuri* sau că rășchirează torturi, atunci se crede, că el va fi împiedecat în o călătorie.

58.—Unui cerșetoriu în stare să lucreze nu e bine a-i zice să meargă la lucru, ci nedându-i nimică să-i zică: „Ți-a da D-zeu, că eu n'am!”

59.—Sinucigașii se desgroapă și trupurile ior se dau pe-o apă curgătoare în credința, c'apoi satul va fi scutit de nenorociri.

60.—Se crede, că mâncându-l sau usturându-l pe cineva spatele, este semn a vreme rea.

61.—Masa nu este bine a o șterge cu hârtie că apoi sfadă va urma în casă.

(Culese din com. Straja-Bucovinei. 1)

Dimitrie Dan.

C A N T E C E

143.—*Și iar verde liliac,
Păsărică de pe lac,
Ce m-ai blăstmat să zac,
Că n'am pe nimeni cu drag,
Să-mi pășească peste prag,
Să-mi pue mâna la cap,
Să mă'ntrebe de ce zac,
Ori de cor, ori de vărsat,
Ori că badea nu-i în sat.
Măne-i anul de când zac,*

*Mi-a crescut iarba la cap,
Și la cap și la picioare
Și la mijloc de trei palme
N'am surori să mă plivească
Nici frați ca să mă cosească,
Nici maică să mă jelească.
Ași trăi cu sorile
Că mi-s dragi ca florile;
Și-aș trăi cu frații mei,
Dar sunt departe ei !*

1) Auzite de la vărul meu răposat Alexie Popescu a lui Ilie din Straja. Aceste credințe populare sunt urmarea celor 1000 credințe publicate în «Gazeta Bucovinei», n-rii: 30, 63, 67, 70, 74, 79, 94, 97, 99, ex. 1894 și n-rii: 3, 12, 17, 18. ex. 1895.

*Nici n'am maică, nici n'am taică,
Parcă sunt născut din piatră.*

Auzită dela Elena Negru-Ciurești-Tutova)

Ch. Ciurescu.

144.—*Altă foae rosmalin,*

Hai puicuță să fugim

Pe din dos de țințrim,

Doamne bine ne lovim.

Și la ochi și la uitat

Ca doi porumbași la cap;

Și la ochi și la sprincene

Ca doi porumbei la pene.

Mândră, ochii tăi cei dragi,

De pe uliță m'atrăgi

Și 'n casă la voi mă bagi.

Mândră, ochii tăi cei dulci

De pe uliță m'aduci.

(Culese din Vânătorii Neamțului)

G. Popescu.

145.—*Foae verde trei migdale,*

Cui să dau eu cinci parale

Să-mi tae nucul din zare.

Și să-mi facă punte'n vale,

Să treacă și mic și mare,

Să treacă Ghiță calare,

Cu cias bun legat de zale,

Cu cămeșa albă floare,

Spalată de-o fată mare?

Cântat de adultele și adulții din Florești
la șazătoarea ce a avut loc la școală în
vara anului trecut

Din Florești-Tutova

Virginia Stan.

146.—*Foaie vede de orez,*

Vino, maică, de mă vezi

Cât ts grăiele mai verzi,

Că dacă s'or săceru,

Tot mai mult m'oiu depărta

Și m'oiu duce cât colea

Și oi u trece Dunărea.

Dunăre apă vioară,

Face-te-ai neagră cerneală,

Să te pui în călămară

Și să fac o hârtioară,

S'o trmet la maica 'n țară

Să-mi dea bani de chetuiată

Ș'un cal bun de călăreală.

Auzită dela niște flăcăi și fete care se
intorceau dela secere într'o seară de Iunie
prin lunca Horincii; și-l cătau în cor în
bataia lunii. Aldești-Covurlui.

Mihai Adam.

147.—*Frunză verde trei masline,*

Mor puiule mor!

De m'aș întâlni cu tine,

Mor puiule mor!

Ca să scot focul din mine,

Mor puile mor!

Două vorbe să-ți vorbesc,

Mor puiule mor!

Inima s'o răcoresc,

Mor puiule mor!

Frunză verde și-o lălea,

Mor drăguța mea,

Cum îmi arde inima,

Mor drăguța mea.

Auzit dela N. Bouleanu, lăutar, Socea.
Căndești.

A. Moisei.

148.—*Unde-ai plecat Ionișor?*

—La Craiova să mă 'nsor.

C'aici fetele nu vor,

C'au auzit că sânt dator.

Sânt dator la „perceptor“

O sută de gălbiori.

Sânt dator și la primar

O sută de galbeni mari,

Sânt dator și la copile

O sută cinci-zeci de lise.

Culese din Bârcu-Dolj

Șt. Stănescu-Bârceanu.

149.—*Mă suiiu in deal la cucă,
Mă uitaiu in vale'n luncă.
Văzui lunca 'mbobocită
Ș-o căsuică mititică
Cu ferestrele de sticlă,
Coperită cu sipică
Și-o femeie tinerică,
Șade'n pat, toarce la furcă,
Cu caierul de bumbac,
Cu furca de liliac,
Cu fusul de diamant*
Dela Firoiu Ștefan. com. Lipov. Dolj.
St. St. Tutescu.

150.—*Frunză verde de salată,
Toată lumea-i înșelată,
Dar'ca mine nici-odată.
Înșelată-i lumea bine
Și m'a înșelat și pe mine.
Înșelată-i lumea rău
Și m'am 'nșelat și eu.
Nu ți-a fi bade păcat?
Tinerea m'ai înșelat
Și te-ai dus și m'ai lăsat;
Ca pe-o păsăruică'n gard,
La toată lumea de sfat.
Ca pe-o păsăruică'n holdă,
La toată lumea de vorbă.
Dar să știi bădiță bine,
Că tu n'ai să scăpi de mine:
C'ale mele lacrimi grele
Și suspinările mele,
N'or pica bade pe mine,
Ci-or veni pe rând la tine
Și pe altul n'or pica,
Că's toate din vina ta,*
Auzite dela bunul meu prieten Erast Hosiuc
din Mitocul Dragominei, dintr. Sucevei.
I. E. Torouțiu.

151.—*Foaie verde de pelin,
Eu mâncatu-s de streini
Ca iarba de boi bătrâni:
Eu mâncatu-s de dușmani,
Ca iarba de boi balani;
Și mâncatu-s eu de rele,
Ca iarba de mielușele.
De cât traiul cu ndcaz
Mai bine moarte 'ntr'un ceas;
De cât traiul cu urit,*

*Mai bine moarte'n pământ,
C'aș trăi și n'am cu cine
Ș-ași muri moartea nu vine.*
Din Crucea-Suceava.

L. Mrejeriu.

152.—*Foaie verde iarba rea,
Maică măicuța mea,
Eu mă duc la grea batae
Tu rămâi cu grâu 'n pae.
Până maică și-oi veni,
Grăul tot a putrezi ;
Până și-oi veni la poartă
Poți măicuță să fii moartă;
Până ți-oi veni'n ocol,
Găsesc toate nu mai dor.*
Auzit de la L. Grigorovici satul Mitoc,
dist. Sucevei.

V. Ungurean.

153.—*Sus pe-o dumbrăvioară deasă
Multă ploae se revarsă.
Nu știu ploae-i ori ninsoare ?
Ci-'s lacrimi de fată mare,
Foaie verde peliniță
—Ce plângi tu măi copiliță ?
—Cum n'oiu plânge măi bădiță,
Că brăul nu mă ajunge
Și polcuța 'n piept mă strânge.
—Taci cu badea nu mai plânge,
Că bădița-i negustor,
Ș'om duce-o la croitor,
I-a da drumul subțiori,
Și la brău oiu pune flori,
Ca să-l ai de sărbători.*
Auzit de la Toma Costache din Bogdana-Tutova.

I. G. Ciorescu-Bogdana.

154. *Drum la deal și drum la vale,
S'a lăut lumea de mirare,
Că's marghiol și mă țin mare
Și'n pungă nici cinci parale,
Numai afa mămăligei
Lipită de fundul pungei.*
Din Novaci Gorj,

H. Țapu

155.—*Vezi tu fată'n sărbători
Cu capul bătut de flori ?*

*Da s'o vezi în celea zile :
Parcă-i ciurma din pădure !*

156.—*Munte, munte piatră sacă,
Dă drum la soldași să treacă !
Să treacă în România,
Să învețe cătănia,*

Că-i amar

Peste hotar !....

*De-ar fi cătănia bună
Ca feciorul jâr' de mumă ;
De-ar fi cătănia toată
Ca feciorul fâr' de tată...*

*Frunză verde simiroc,
Dare-ar Dumnezeu un foc
Să ardă Sămériu (?) tot,
Să rămâie numai parii,
Să se 'nșepe ghenărarii.*

*Ghenărarii și maiorii
Care-au concentrat feciorii..*

*Frunză verde trei grănate,
Trenule, n'ai avea parte
De șuruburile toate*

*Și de șina de pe roate,
Da vagoane 'n jumătate,
Că tare m'ai dus departe,
In neagra streinătate,*

*Unde n'am soră, nici frate,
Nici măicușă să mă cate !*

*Eu, armată tot aș face,
Dară arma nu'ni prea place,*

*Arma cu oșelele
Care perde zilele.*

*Eu armat' aș face bine,
Dar nu pe locuri streine*

Unde nu mă crede nime.

*Auzit cântându-se în șezători la Corop-
ceni-Vasluiu.*

I. Neculau.

157.—*Și-am zis verde mărăciune,
Lasă-te, puică, de mine !*

*—Cum am să mă las de tine,
Dacă-s cu brațele pline*

*Eu de tine m'oiu lasă,
Când a sună scândură !*

*Și popa cadelniță,
Și mi-a măsura groapa;
Măsura din colț în colț,
Iau adia de la toți,
De la frați, de la surori,
De la grădina cu flori.
Și-am zis verde și-o lălea,
Cine-a fi la moartea mea,
Să-mi cheme ibovnica,
Să-mi ție lumânarea,
Să mor cu ochii la ea !*

*Auzit de la Floarea T. Orița din Ivăn-
cești-Putna.*

G. Mândru.

158—*Si-o frunzuță trei bujori,
Și-are Naie trei surori
Trei surori ca niște flori :
Surioara ce-a mai mare,
Cu costița pe spinare;
Surioara mijlocie,
Cu păru' până'n călcăie;
Surioara cea mai mică,
Codru'n patru se despică!..*

C. Rădulescu-Codin.

Lerești-Muscel

159—*Prin pădurea de-alămate,
Dragostea noastră să fie;
Prin padurea de făget,
Dragostea noastră s'o vād.*

160—*Uiuiu ș'ași bea rachiu,
Ș'ași dormi pe lângă brău.
Și mi-i drag la fâgădău
C'un voinic din satul meu
Și mi-i drag la crășmă, zău,
C'un voinic din satul meu.*

Din Dorna-Suceava

Ioan Zoffa.

O samă de cuvinte

159—174

Berbeteag—amețit, năucit.*Hututui*—năuc, zăpăcit.*A crâncăi și a crâncăni*—a umbla de geaba, a se lăsa pe tânjală.*Trăscău*—nume ce se dă rachiului tare, basamacului.*A se târșâ*—1) a sta în poziție necuviincioasă. 2) hlizi, rânji.*Nandrașlăcuri*—ștregarii, d. p.: umblă după nandrașlăcuri.*Mang*—prost d. p.: tare-i mang !**T. Popovici.***Oas !*—hăis, îmdemn de a cărni boul din brazdă spre stânga. *Oas La... !* (hăis Lazăr !) *Oas Veri.. !* (hăis Verilă) *Oas Po... !* (hăis Porumb) ș. a.*Nișcocoriță*—o vietată urâtă, albicioasă, cu fălci mari, care trăește prin mocirle.*Nioarcă*—guzgani de baltă, cari trăesc prin malurile pâraelor.*Grohăște*—1) a grohăi, a dizbătuci paele de pe arie, când se trieră cu caii. 2) a scămoși coaja (pojghița) de pe grăunțele de meu (malaiu mărunțel) sau de grâu. 3) Strigătul ce scoate porcul când se întâlnește cu alții.*Harman*—1) locul la poarta țarinei unde se trieră pânea albă cu caii. 2) Locul unde se strânge fânul, ciocanii și paele, de se păstrează pentru iarnă, (la munte: țarc).*Chișav*—rău, uricios, protivnic. An *chișav*, an rău, protivnic ; vreme *chișavă* sau rea, ploioasă.*Tea...a...ară!*—interjecție de mirare, cu înțales negativ. D. p.: a făcut cum i-ai zis ? Tea...ră ! să te-asculte plodul !!*Săivan*—șură pentru boi.*Caragață*—coțofană, țarcă. Figurat se dă ca poreclă. *Caragață* dela Bălăbănești !

(Culese în diferite prilejuri în com. Zorleni-Tutova)

M. Lupescu.

C R O N I C Ă

* In «**Rânduiala de pădure pentru Bucovina** data de împăratul Iosif al II-lea în 1876», publicată cu o mică introducere și un indice de d-l Gh. T. Kirilganu, cultivatorii de păduri pot găsi bune sfaturi, pentru toate timpurile. Numeroasele cuvinte, lucruri și obiceiuri sunt strânse în indicele de 6 fețe care încheie cartea.

* **Călimdarul Plugarului, 1909**, editat de *Gazeta Transilvaniei*, Brașov (50 bani) cuprinde între altele și câteva bucăți scoase din revista noastră. Sfaturi practice și altele.

* **Răvașul Poporului**, prea folositoarea gazeta populară de educație și gospodăria sătească, de sub îngrijirea d-lor A. Gorovei și M. Sadoveanu, intrată într'al doilea an, publică în fie care număr și bucăți de literatură populară. O recomandăm cu căldură cititorilor revistei noastre.

* In **Voința Națională** din 25 Decembrie a.c. un anonim scrie prea măgulitoare cuvinte pentru «Ion Creangă». Mărturisim că nu-l cunoaștem, dar, cu toate acestea ne simțim alături cu d-sa.

Aceiași țintă am avut-o, pe cari o arată și d-lui; aceleași idealuri le avem aceleași grutăți pe cari și d-lui și le inchiuie. De un lucru îl încredințăm însă mai mult: vom isbuti cu orice preț. Se înțelege, în cumpăna acestei nădejdii, stau alături cu noi întemeetorii, abonații și cetitorii revistei, cari își au partea lor de răspundere. *Ei își vor face datoria, căci îi vom aduce să ș-o facă cu toată plăcerea.* Nu ne vom intrista și nu vom da înapoi pentru cazuri izolate.

Ascultăm sfaturile ce ni se dau și le repetăm colaboratorilor: să explice toate cuvintele rari, ce se vor cuprinde în materialul trimis, să le transcrie întocmai cum se rostesc, însemnându-le accentul; *Expresiile populare a căror rubrică n'o avem, vor intra, parte la «o samă de cuvinte», parte la «vorbe adânci» după cuviință.*

«Din parte-ne—încheie cinstitul domn, am dori din toată inima ca revista «Ion Creangă», bine începută și bine susținută până acum, să crească desvoltându-se așa cum, fără îndoială, o vor, și o așteaptă numeroșii ei întemeetori».

Și Hristos zice: «Cine are urechi de auzit să audă», adăugim noi.

* Datinele strămoșest sunt în cinste la curtea princiară, scriu gazetele. A. S. R. Prințesa Maria alăptează singură pe mica prințesă *Ileana*; Domnecul vlăstar e legănat în albioară și adoarme, în cântecul de leagăn *Nani, pușor lo*.

* **Albina de Crăciun** are străinul chip a lui moș-Crăciun, cu bradul și jucăriile. Mai departe o melodie pentru plugușor, și alta pentru Moș-Ajun: «Ne dați ori nu ne dați?» «Sorcovașii lui Meașler-Cereluș» sunt scoși din cartea pomenită la cronică trecută. D. Stoica zugrăvește prea frumos: «cu plugușorul» și «cu steaua».

* A eșit *Fascicolul III, Tonul I din Dicționarul limbii române* cuprinzând vorbele *anaford—argășie*. Inscrieri și lămuriri pentru întreaga lucrare, se pot jobândi și prin redacția revistei «Ion Creangă».

* *Societatea culturală economică „Dorna”* (intemeetor d. I. Zotta) printre altele, are ca țintă și păstrarea «datinilor strămoșesti.»

* Pentru noi în deosebi, șapte pagini prea frumoase găsim în numărul pe Ianuarie al revistei craiovene, «**Ramuri**» datorite d-lui *Artur Gorovei: Din psihologia prânului Român*, datinile și credințele flăcăilor și fetelor noastre de țară în preajma dragostei și însurătorei, cu minunate documente tras din cântece. O fărâmă, poate, dintr'o lucrare întinsă

* **Zicale Turcești** traduse de d. N. Iorga după text franțuzesc, Valenii-de munte (Prahova) 20 bani exemplar.

* In «**Spice**», amintiri de ale cunoscutului nostru novelist N. Gane, se află o poveste de Crăciun, zisă de unchiușul blând și blajin băeților ce-l ascultă cu drag.—Librăria C. Sietea București; preț 2 lei.

M. L.

Proșta Redacției

Ch. Ciurescu.—De sigur că s'au găsit bune; și acestea din urmă; dar, vor apare câte puțin.

Gr. Vasil. Pipir. Cu cea mai mare plăcere, dacă ar fi din popor; compoziți originale în versuri nu publică revista noastră.

Petru I. Mih.—Câte nu s'or putea în lumea asta, dragă domnule Dar.. Vino pe la noi și vezi câți se găsesc.

INTREBĂRI

La cari cititorii și abonați noștri sunt rugați să răspundă la Redacție. Ceea ce ne va sosi se va publica îndată în revistă iar materialul acesta va sluji de studiu unei persoane care se indeletnicește cu o cercetare asupra **Alexandriei**. Din scrisoarea care am primit-o, entragem:

„O carte atât de răspândită ca *Alixandria* nu se putea să nu aibă nici-o înrăurire asupra inchipuirii populare și într'adevăr mai la toate popoarele se găsesc o sumedenie de legende în legătură cu Alexandru Machedon. De pildă în Grecia o frumoasă legendă poveste, că surorile lui Alexandru M. bând apa vie pe care fratele lor o promise în dar de la Evant, împăratul Nagomudrilor au devenit ast-fel nemuritoare.

Hlestemate de fratele lor, jumătate femei și jumătate pește, ele străbat și astăzi mările și se întâlnesc în miez de noapte vre-o corabie rătăcită, iutrebă pe corabieri: Mai trăește împăratul Alexandru? Dacă corăbierii au inspirația să le răspundă „Da“ atuncea ele fac vânt corăbiei să spintece mai repede valurile mării dar dacă, nepricepuți, corăbieri le răspund că s-a prăpădit de mult, atunci, mânioase rostogolesc corabia în adânc.

E foarte probabil că și inchipuirea poporului nostru va fi căutat să brodeze ceva în jurul lui Alexandru Machedon, dar până acum nu cunoaștem de cât foarte puține legende create sub înrăurirea Alexeandriei vre-o 2, 3.

Și totuși este vremea să culegem materialul și în aceasta ramură a literaturii populare.

Pătrunderea literaturii culte tot mai adânc mesele poporului răcește în mod fatal răspândirea cărților populare iar când acestea din urmă vor trece din mâinele poporului în rafturile bibliotecelor unde nu vor mai fi resfoite de cât doar de istoricul literar, atunci și legendele născute sub înrăurirea cărților populare vor perde treptat treptat din amintirea poporului.

În jurul vetrei încălzite se strâng acum la șezători flăcăi și fete, copii și bătrâni. E dar prilejul cel mai nimerit pentru a smulge din întunerecul cutropitor al uitării legendele create din bătrâni în jurul personalității lui Alexandru Machedon. În acest scop ne adresăm cu următorul chestionar către cetitorii noștri care au norocul de a trăi în mijlocul poporului rugându-i, să bine voiască a ne da sprijinul lor bine voit.

1. Ce știe poporul despre Alexandru Machedon despre Por împăratul și despre Dacic împărat?

2. Ce știe despre Bucefal, Ducipal sau Duciupal?

3. Ce știe poporul despre căătoria lui Alexandru Machedon la raiu sau despre porgorărea lui la iad.

4. Ce știe poporul despre apa vie, pe care Alexandru a primit-o în dar de la Evant împărat (în unele părți poporul povestește că apa a fost bătută de slujnicele lui Alexandru cari au devenit apoi ursitoare sau pe-alocurea ielele).

5. Ce știe poporul despre Evant imparatul Nagomudrilor și despre ostrovul Macaron în care locuiesc Nagomudrii?

6. Ce se crede în popor despre Blajini sau Ragumani? Unde locuiesc ei și ce obiceiuri au?

7. Ce se știe în popor despre Fiul Oe?

8. Cunoașteți vre un cântec popular în care săăie vorba despre Alexandru Machedon? Alexandru a publicat în Albumul Macedo-român un cântec despre Alexandru Machedon cu motivul luat din popor).

9. Ce știe poporul despre limbile păgâne pe care Alexandru Machedon le-a închis între munți?

10. Ce știe poporul despre Gog și Magog despre Căpcăuni sau Cătcăuni?

11. Ce știe poporul despre Leocaduș paharnicul care a dat otravă lui Alexandru M.?

12. Știe poporul ceva despre Aristotel dascălul lui Alexandru și despre Nehtinav vrăjitorul?

13. Ce știe poporul de furnicile uriașe, de racii uriași sau de piticii de o schioapă cu care s-a bătut Alexandru? Despre păsările cu capul de femeie? Despre inorog!

Cam acestea ar fi întrebările cu care credem că s'ar putea scormoni în sufletul poporului; ori-cine însă poate nimeri și alte iutrebări. Interesul este: să culegem câte mai e vreme și legendele acestea.

Redacția

NOTE :—*Incepând anul II dela 1 Ianuarie 1909, abonații carin'au plătit nimic către Administrație, sunt stârviitor rugați să trimeată suma de 2 lei, costul celor cinci numere din anul I. Abonații cari au plătit mai mult, suut de asemenea rugați să-și facă socoteala, rămânând să trimită rămășița cât mai în grabă, spre a întregi abonamentul de 5 lei pe anul II.*

— *Administrația mai are încă puține colecții din anul I, cari se pot dobândi, cu prețul de 3 lei, plătiți innainte.*

— *Trebuind să se tipăriască ediția II din anul I, se primesc de pe acum înscrieri. Costul numerilor broșate este de 3 lei plătiți, firește, tot innainte.*

— *Odată cu fiecare număr, abonații cari plătesc, vor avea și chitanțele cuvenite.*

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

„ Ion Creangă ” numerile toate din anul I	3,00
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I.	1,25
T, Pamfile : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	0,20
” ” Jocuri de copii I.	1,40
” ” ” II.	1,60
” ” ” Cimilituri” românești.	1,00
L. Mrejeriu : •O șezătoare țărănească	0,20
” ” Gospodăria și fata de la țară	0,40
Fl. Cristescu, Carte pentru copii	1,20
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu : Monogr. satului CataneDolj	2,00
Pr. Ec. I. Antonovici : Frații Gheorghe și Neculai RoșcaCodrianu — cercetare istorică—culturală.	1,50

Se trimeț franco numai după achitarea deplină—

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Intemeietori : Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), I. C. Beldie (Jorăști—Covurluiu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Obislav—Grădiștea Vâlcea) P. Herescu (Găinești—Suceava), Gh. T. Kirileanu (București), N. I. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni—Tutova), D. Mihalache (Golești—Badei—Muscel), L. Mrejeriu (Călugăreni—Neamț), I. Neculau [Coropcenii—Vasluiu] T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna—Gorj), T. Popovici (Zorleni—Tutova), C. Rădulescu—Codin (Priboeni—Muscel), P. Ștefănescu (Dobromir—Constanța), A. Tănea (Adam—Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni—Suceava), I. E. Țorouțiu (Suceava—Bucovina), Șt. St. Tuțescu (Catane—Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna—Suceava).

CUPRINSUL :

Tudor Pamfile, N. I. Dumitrașcu, T. Popovici, C. Coațucerna, N. Mateescu.—Povestiri și legende.

Ioan C. Beldie, Spiridon Popescu.—De-ale copiilor

Gh. Ciurescu.—Cântec de stea.

Dobre Ștefănescu, Ioan C. Beldie, Dimitrie Dan, Al. Vasiliu, Virginia Stan.—Datine și credințe.

St. Ștefănescu—Bărceanu.—Nicola Nicolcea (cântec bătrânesc).

A. Gorovei, M. Lupescu.—Botanică populară.

A. S. Șerbu, A. Moisei, Gh. Buhuș, I. G. Ciurescu—Bagdana, I. Postulachi, D. I. Farcașanu, N. I. Dumitrașcu.—Boale la oameni, leacuri și descântece.

I. C. Dimitriu, I. Zotta, I. Boca, Alex. Morariu, P. S. Mihaiu, D. Mihalache, C. Rădulescu—Codin, T. Popovici, Erast Hostiuc, I. Neculau, Fl. Cristescu, I. E. Țorouțiu, L. Mrejeriu, V. Ungurean, P. Ștefănescu, I. C. Beldie, Șt. St. Tuțescu, St. Ștefănescu—Bărceanu, A. Moisei.—Cântece.

C. Stan, P. S. Mihai, Gh. Popescu.—O samă de cuvinte.

G. A. Sadoveanu, M. Brateș, Elena Voronca, Șt. St. Tuțescu, I. O. Zugravu.—Glume, jiti, taclale.

P., I. C. Beldie.—CRONICA

Poșta Redacției și Administrației.

REDACȚIA :

T. Pamfile, Str. Ștefan cel Mare 50

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Gzra Zorleni (Tutova)

— B A R L A D —

EXEMPLARUL :

În țară . . . . . 40 bani

În străinătate . . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . . . 5 lei

În străinătate . . . . . 6 „

NOTE:—*Trăgând un număr mai mare de exemplare față de anul trecut, am găsit cu căle d: a trinite revista și la alte persoane cari n'au avut-o.*

De la cinștitele persoane cari au bine voit a o primi așteptăm plata abonamentului.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a lunei. Numătul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebuie trimis innainte, intreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora li se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite d-lui Tudor Pamfile str. Ștefan cel Mare No. 50, Bârlad.

Cererile și achitările de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimete studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerii va fi arătât cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

Dela frații învățători și preoți așteptăm material bogat și ales. Ar fi mare păcat să lăsăm să se piardă știința și simțirea poporului odată cu bătrânii sfătoși și cu babele cari încheagă apele.

Deci, și aice, să punem umărul grabnic și bărbătește ca să putem lăsa viitorului icoana sufletului nostru țărănesc, de eri și de azi, până nu apucă a se preface sub înrâurirea vieței celei noi.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACTIA :
T. Pamfile, str. Stefan cel Mare 50
Bărlad

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zorloni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL
In țară . . . . . 5 lei
In străinătate . . . 6 „

Povestiri și legende.

21.— Cuiul lui Pepelea.

Am ispitit și eu pe mai mulți că ce 'nsemnează „cuiul lui Pepelea” și nu mi-au știut da răspuns frumos. De asta le spun eu acum:

Pepelea a fost un om frumos și isteț iar cuiul lui Pepelea a fost cuiu de lemn bătut în păretele casei părintești, pe care Pepelea a vândut-o unui om. Omul acela avea o fată cuminte și mândră nevoie mare, să cumperi două lumânări de ceară curată și s'o cununi cu Pepelea. Pepelea ar fi vrut, nu-i vorbă; și fata nu s'ar fi dat în lături, dar tatăl fetii, să nu fi auzit.

— Măi moșule, dă-mi pe fică-ta de nevastă, zicea Pepelea.

— Mai puneți pofta'n cuiu, băete, în răspundea tatăl fetii :

— Atunci, dacă-i așa, am să-mi vând și eu casa și-am să mă duc în lume.

— Ți-o cumpăr eu.

— Bine. Ți-o vând toată din cheotoare'n cheotoare, fără numai un lucru, nu : cuiul din păretele din răsărit. Pe acela să mi-l lași mie.

— Ei, și de ce ?

— Să am și eu moștenirea asta de la părinți. Scoate banii și să facem hârtiile.

Omul a scos banii, hârtiile s'au fost întărit și omul cu fata cea frumoasă s'a mutat în casa lui Pepelea.

Și era bine acolo, în odăile celea încăpătoare, în casa cea împrejmuită cu livadă și acarete frumoase. Le era dragă casa lui Pepelea și lui Pepelea îi era drag încă mai mult cuiul de lemn bătut în păretele din răsărit.

A doua zi Pepelea la om:

— Ce vrei Pepeleo ?

— Am venit să-mi puiu căciula 'n cuiul meu.

Omul cam strâmbă din nas, dar ce putea să facă, dacă așa scria la invoială.

A treia zi iar :

— Ce vrei Pepeleo ?

— Am venit să-mi iau căciula din cuiul meu.

Şi azi așa, mâni așa, Pepelea avea întotdeauna câte ceva de pus ori de luat din cuiul de lemn bătut în peretele de răsărit. Şi vedeţi, acestea se întâmplau mai întotdeauna când omul lipsea de pe-acasă, când ramânea numai fata singură. Şi fata avea mare grijă să nu iasă cumva cuiul din părete şi să nu se peardă. Din ce pricină însă, tăeţi-mă, spânzuraţi-mă, că nu v'aş putea spune. Nu ştiu.

Lucrurile au rămas așa ; casa în picioare şi cuiul în părete; Pepelea îndrăgostit de cuiul de lemn şi fata tot așa. Dar mult nu.

Că într'o zi auzind că Pepelea s'a însurat cu fata cea frumoasă şi cuminte şi că sta chiar în casa cea nu de mult vândută, m'am dus la creştinul cela şi l'am întrebat :

— Bine omule: ce te făcu să-ţi mărişti fata tocmai cu unul de care nici nu vrei să auzi?

— Ce m'a făcut? Blăstămatul de cuiu al lui Pepelea, nepoate, mi-a răspuns omul.

Şi atât.

Auzită de la d. Gh. Ghiţulescu, Tecuciu.

Tudor Pamfile.

22.— Broasca.

Când Jidovii au răstignit pe Domnu' Christos, Maica Precesta s'a dus să-l jălească ¹⁾. Tot jălindu-se Ea așa, haid' că nimereşte o broască. Mai din una, mai din alta, broasca ce :

— La ce te mai jăleşti Maică Precistă de geaba, că s'a dus—s'a dus !...

Da' Maica Precista :

— Păi de ce să nu mă jălesc !... că dor unul am avut şi şi pe ăsta 'mi l'au răstignit Jidovii !...

— Las' Maică Precestă că şi eu am avut :

Nouă brotăcei,

Toţi crecănăţei,

Cu ochii holborăţei,

Ca mine de frumuşei.

şi pe toţii 'i-au călcat carăle mocăneşti, dupe drum, şi dor unul 'mi-a mai rămas, şi ş'ala ca vai de el !

Maica Precesta de colo :

1) Să plângă la stâlp.

— la cheamă-l să 'ți-l văd și eu!

Broasca 'l chiamă :

— *Fir de busuioace,
la fă-mi-te 'n coace,
Să mi te vadă Maica Precesta!*

Și brotăcelul, odată sare de unde eră băgat : *creac-creac, țdști-țdști!*
—cum e el făcut!

Cum 'l-a văzut așa Maica Precesta, a 'nceput să zâmbească !...
(lângă Fiu-Său răstignit!..) unde 'i-a zis și „fir de busuioace... ș. a.

Și fiind că a făcut-o să zâmbească, broasca, pe Maica Precesta,
Maica Precesta a blestemat-o:

— „Tu să mori și să nu te 'mpuți, și nici *hoară*¹⁾) să nu faci ca
alte lighioane !...“

Și, zice, e adevărat.

Și cică de-atunci broasca se usucă 'n drum, calcă căruțele și ca-
răle peste ea, și hoară nu face!...

Este obicei, că cică dacă omori broaște, plouă

(Auzită de la mumă-mea, Boureni-Dolj).

N. I. Dumitrașcu.

23.— Femeea leneșă și sărbătorile.

Intr'un sat, trăia mai de mult, o femeie, care nu-și prea trudea
trupul chiar așa la treabă!.. ci câtu-i ziulica de mare umbla forfota prin
sat pe la cele case, mâncând și ea pe unde se 'ndura cineva, să-i dea
câte un codru de mămligă. Pentru dânsa în fiecare zi era câte o săr-
bătoare. Nu mai ținea socoteală dac'a mai tras clopotul la biserică ori
ba... Ba în cutare zi nu lucra, că-i rău de 'mpunsătură, ba în cutare
zi, îi cutare sărbătoare, și-i rău de pocitură... ba în cutare sărbătoare :i
rău de lupi... și ce mai încolo încoace, pentru fiecare sărbătorică, cât
de mititică, ea își avea pricinile ei să nu lucreze.

După multă vreme, D-zeu trimite moartea de-i luă zilele... și a
murit ca toți morții; dar vezi era acū alta, căci nelucrând nimica, în
toată viața ei, —cu ținerea sărbătorilor— n'avea măcar o sdreamță de
îmbrăcat și ședea moartă în pielea goală.

Atunci Dumnezeu, care vede și știe tot, ce se petrece pe pământ
dădu poruncă să s'adune toate sărbătorile, pe cari le ținuse și să chib-
zuiască s'o înmormânteze cu cinstea, ce se cuvine unui creștin.

Și la porunca ziditorului, s'au adunat la sfat toate sărbătorile, de
de la cele mai mari, până la cele mai mici.

1). *Hoară*: viermi.

Și din sărbătorile cele mari și din cele mici începură care mai de care cu gura înainte :

— 'Păi în ziua mea să fi lucrat, că eu o iertam.

Alta :

-- Și'n ziua mea să fi lucrat, că și eu o iertam.

Altele și altele tot așa, până chiar și Sft. Gheorghe, Sft. Ilie și Sft. Dumitru ziseră, că și în zilele fiecăruia din ei să fi lucrat, că și ei o iertau.

Numai sfânta Duminică cu glas tânguios, zise într'un târziu :

— Ba eu, de lucra în ziua mea, n'o iertam.

Atunci toate celelalte sărbători și săriră cu gura :

— Dacă n'o iertai, atunci îmbrac'o și-i poartă de grijă.

Și așa sfânta Duminică —din toate sărbătorile— a îmbrăcat-o și i-a purtat toate rânduile creștinești la înmormântare.

(Culeasă de la mama mea, A. Popovici).

T. Popovici.

24.—Din ce-i făcută femeea?

Apoi Dumnezeu a făcut pe om după chipul și asemănarea sa din pământ, cum scrie și la carte. Și-a văzut sfântulețul că nu-i stă bine singur; și s'a gândit să-i facă tovarășă, care să-i fie de ajutor la toate. Acum din ce s'o plămădească?.. Că hâr... că mâr!.., Pândește pe când dormea bărbatul și-i taie o coastă,și o pune pe o scândură; iar el s'apucă de cusut la loc tăetura, ca să nu se mai cunoască.

Când se întoarce, coasta nu-i pe scândură. O pisică fugise cu ea și rodea, rodea... parcă nu mâncase de cinci zile.

Dumnezeu cum o vede după dânsa. Pisica fuge, el cât coala în urma ei!.. Și tot gonind-o așa, o apucă de coadă.

El trage, pisica trage... până când rămâne D-zeu cu coada în mână. Iar diavolița așa cum era ciuntită, fuge și fuge, unde a 'nțarcat dracu' copii și se ospătează fără frică.

Atunci D-zeu înciudat, trânteste coada în pământ și zice :

—*Femeie să te faci !*

Și numai iaca, că se ridică de jos un chip frumos cu ochii albaștri și păr auriu de-ți era mai mare dragul să te uiți la el,

Cum vedeți, femeia-i făcută din coadă de pisică; de aceia îi plină de vicleșug.

(Auzită în Tulcea).

G. Coafucerna.

25).—**Dumnezeu și cu Sfântul Petru**

Era odată o vreme, când Dumnezeu și cu sfântul Petru umblau pe pământ. Pe atunci lumea era bună și pământul curat (virgin). Astăzi, Dumnezeu și cu Sfântul Petru nu mai umblă pe pământ, pentru că lumea s'a făcut de tot rea și pământul este cu totul spurcat. Atunci când Dumnezeu și cu sfântul Petru umblau pe pământ era o femeie saracă, și avea o casă de copii, toți mici ca ulcelele. Și vădana ceea ne având ce să le dea să mănânce, ei plângeau de foame; așa fel că și se rupea inima de milă dacă i-ai fi auzit. Femea ca să-i împace, pusese în foc o turtă de baligă de vacă spunându-le :

—Tăceți, dragii mamci copilași că, am pus în foc să se coacă o azimă de făină de grâu și s'a coace îndată și-ți mânca și vă veți sătura.

Și bieții copii fiind ruși de foame și văzând că mă-sa îi tot amână cu scosul turtei din foc ca s'o mănânce, ei hojma o întrebau :

—Mamă, da nu s'a mai copt turta ? Da scoate-o că, fie cum a fi, că o mănâcăm și mai ne coaptă.

—Iea îndată, puii mamei, numai o leacă mai așteptați.

Că mult ați așteptat și puțin mai aveți de așteptat. Că dacă veți mai aștepta oleacă, ea se va coace mai bine și va fi mai bună și tot pentru voi va fi bine că, doar în sat la alți copii n'are s'o ducă mama. Ați auzit voi vorba că, cine rabdă un ceas, trăește un an mai mult?

—Mamă, scoate-o, mamă, că nu mai putem aștepta, îi răspundeau ei.

Și tot așa verbiau copii cu mă-sa care-i tot amâna cu minciuni. Și pe când tot vorbeau ei așa, vine în casă la dânșii doi uncheși, bătrâni, bătrâni. Și cum au intrat ei colo, au zis :

—Bună ziua, femeie !

—Mulțumim, dumnevoastră, moși bătrâni.

—Da, ce faci, ce lucrezi, femeie hăi ?

—Ce să fac ? Ia cu copilașii-aceștia, mânca-i-ar norocul că-s mici, mici toți și multe le trebuie și n'am nici de unele mă rog, ca o femeie vadană, saracă. Că, ori cum ar fi omul, mare, mic, greu nu-l lasă; trebuie să mănânce și mai multe nu. Acum ei tot plâng de foame. Și ne având ce să le dau să mănânce, am pus o baligă în spuză și-i lot amăgesc că-i azimă de făină de grâu. Și cu atâta le mai opesc plânsul.

—Bine, femeie, pricepem noi ce spui tu. Da, ia scoate-o că-i coaptă.

Și scoțând femeia turta o găsi de făină de grâu. Mare-i fu mirarea, când o văzu așa. O dădu la copii să o mănânce ; li păru miere. Dumnezeu prin puterea care este nemărginită, făcuse minunăția cea. Afară de asta îi umplu casa de aur. Atunci femeia văzând așa, înțelese că cei doi bătrâni, sunt D-zeu și cu sfântul Petru. Acum D-zeu îi spuse :

—Uite, femeie hăi, acum ai bani, cu cari poți să faci ori-ce. Fă-ți fie ce vrei, dar să nu uiți și ce ți-o spune eu. Să faci milostenii câte mai multe. Să te duci prin cutare loc și să ajuți pe toți oamenii amărâți, și năcăjiți.

După asta Dumnezeu și cu sfântul Petru se duseră de acolo, unde

vor fi avut treabă. În urmă femeia se duse pe unde-i spusese D-zeu și făcu tot ce i se spusese. Mai pe urmă culcându-se pe acolo, și adormind, când se trezi era în niște palate, făcute tot prin puterea lui D-zeu. Acum D-zeu se arată acolo la dansa din nou. El o întreabă dacă a făcut ce i-a poroncit și ea a răspuns că a făcut totul. D-zeu atunci îi spuse, că pentru că s'a ținut de vorbă, o făcu regină.

După asta D-zeu și cu sfântul Petru ducându-se de acolo și mergând mult pe un drum, ajunse la o nuntă. Niște băeți răi, cumu-i obiceiul acestora, începură să râdă de D-zeu și de sfântul Petru cari nu-și cunoșteau cine sunt, pentru că erau schimbați în doi uncheși bătrâni. Atunci D-zeu își vâri cârja în pământ c'un deget și spuse s'o scoată cine vrea afară. Atunci se încercară băeți, flăcăi, oameni voinici s'o scoată și nimeni n'au putut-o scoate. Dumnezeu o scoase numai c'un deget. Atunci se făcură acolo un lac mare de apă și inecă toată lumea.

Auzită în 1894 Ianuarie 21, în Movilița, Județul Putna

N. Mateescu

De-ale copiilor

14. — Alea, palea,
Portocalea.
Ce-ai mâncat,
De te-ai umflat?
Șapte pite, ș'un pitoi
Ș'un galon de usturoi.

15. — Măi bădiță, Toadere
Dă-mi și mie-un pepene,
C'am deschis o prăvălie,
Cu zahar și cu tămâe.
Cioc, boc
Treci la loc!

17. — Mija, mija, patca,
Ție porumbatca,
Trestie,
Oștie,

16. — Unilana,
Fiști pana,
Fiștigana,
Pana,
Dedi,
Npedi,
Rasele,
Pasere,
Chițigoii,
Limbrici,
Costirici,
Buba ici.

Din Jorăști-Covurlui

Ioan C. Beldie.

Chițigoii stolnic,
Țalpă de voinic.

Spiridon Popescu.

Din bucata *Vorniciei* public. în *Viața Rom.*
An. IV. No. 1 p. 54.

CANTECE DE STEA

1.—Veniți toți cei din Adam
 Cu toți fiii lui Avram,
 Să-i cântăm versul cu jale,
 Pentru-a' lui Adam greșale!
 Căci Adam dac'a greșit,
 Domnul din Raiu l-a gonit.
 „—Megi, Adame, de la mine,
 Dacă te-ai lipsit de bine.
 Nu te-ai lipsit de viață,
 Ci te-ai lipsit de dulceață.“
 Și-a eșit Adam plângând,

Cu sapa 'n pământ săpând,
 Și Eva'n furcă torcând.
 Și de-acum până'n vecie
 Mila Ta Doamne să fie,
 Cu dar și cu bucurie.
 Ca ne-ai scos de la robie,
 Și ne-ai dat la'mpărăție,
 Amin, Doamne, slavă Ție!
 Din Ciurești, Tutova.

Gh. Ciurescu.

DATINE ȘI CREDINȚE

62.—*Obiceiuri și credințe la Bobotează și la Sfântul Ioan (Iordan).*
 În ajunul Bobotezei, preotul umblă cu botezul din casă în casă. În unele sate femeile fierb grâu și îl fac colivă. Pun masa cea rotundă pe care mânânc, în pat și pe ea pun strachina cu colivă, o sticlă cu vin, azime calde și bani. Intrând preotul cu botezul în casă și după ce botează, ia lingura, svârle o lingură de colivă sus în grinda casei sau, în tavan, zicând: „spor și izvor.“

Gustă apoi din colivă și din vin împreună cu dascălul, apoi vinul îl deșeartă în vasul ce'l au, azimele le pun în desagi, apoi iau și golo-ganii. Sătenii cred că câte boabe s'au lipit sus, atâtea chile de grâu au să facă în vara viitoare și că au să aibă spor la bucate și să crească înalte ca în grindă. Apoi îi duc de botează în coșarul vitelor, la cotețele păsărilor, porcilor, ș. a., căci cred că vitele și păsările le vor fi apărate de boale și de lupi peste an. Tot atunci le dă și mușchiu de porc, ori picioare, căpătină, cum și fuiorul de in sau de cânepă; de aci vine și zicătoarea: „Ca fuiorul popei pe d'asupra“.

Unii spun preotului să șează pe pat, căci ei cred că au să le stea logoditorii și cloșcile pe ouă.

În unele localități gazda presară grâu și alte grăunțe pe jos, ca să calce preotul pe ele și astfel ei cred că au spor la bucate. Acele grăunțe le seamănă împreună cu celelalte semințe.

Tot atunci în unele sate preotul dă fetei sau flăcăului gazdei câte o lămurică de busuioc din șomoilogul sau pământul cu care botează.

Aceștia pun acel busuioc în sân și seara când se culcă îl pun sub perna pe care se culcă, căci cred că în noaptea aceea se va să viseze pe ursitul sau ursita ce are să ia de soț.

În alte localități fata ori flăcăul pun o rămurică de busuioc și mărgелеle pe pragul ușei ca astfel când preotul intră în casă, să treacă peste ele. Apoi le ia și le pun noaptea sub căpătăiu, ca să viseze pe ursitul ce au să-l ia.

Preoții bătrâni, în vechime,—acum vre-o 40 de ani, când vroiau să iasă din casă, începea să se vaite :

„*Aoleo ! șoldu*“, ca gazda să-le dea șoldul porcului.

De aci se zice : „*șoldul popei*“.

Tot în seara de Bobotează femeile fac piftie, căci cred ele că tot anul fața le va fi fragetă ca piftia.

În ziua de Bobotează, după terminarea slujbei și sfințirea apei, preotul botează pe toți cei ce au venit cu caii. Aceștia apoi se iau la întrecere pe câmp; iar flăcăii și oamenii tineri merg cu puștile pe la bogătașii satului și dau cu pușca și capătă bani pe cari îi dau pe băutura.

În ziua de sf. Ioan oamenii se adună, rudenii și prietenii, și cu toți merg la cârciumă—bărbați și femei,—și acolo mânâncă cârnați (*trandafiri* de porc) și friptură de porc, ce și-au adus fiecare de acasă și beau vin. Ei zic că se *iordănesc*. Femeile, pe ori-ce bogătaș găesc, îl ridică în sus și nu-i dă drumul până ce nu le dă de băut.

Petrecerile lor sunt vesele în acea zi; dar de multe ori beau la com și se îmbată,—un rău mare pentru săteni.—Așa au apucat din moși strămoși.

În noaptea de Bobotează, cred că se deschide cerul și cel ce are noroc să fie deștept și să vadă când se deschide, cere ce va voi de la Dumnezeu și îndată i se îplinește voința. Ei cred că Solomon regele ludeiei a văzut când s'a deschis cerul în noaptea de Bobotează și a cerut de la Dumnezeu să-i dea minte și înțelepciune și Dumnezeu i-a dat.

Ei mai povestesc că un om a văzut și el cerul când s'a deschis în noaptea de Bobotează și a băgat repede capul printre fiarele de la fereastră și a cerut și el să-i dea ceva. Dar în loc să zică: Dă-mi Doamne *capacitate mare*, (?! N.R.) a zis: dă-mi Doamne *cap mare*. Îndată i s'a împlinit dorința, căci îndată i s'a facut capul mare de tot, în cât n'a mai putut să-l tragă înapoi în casă și așa că au fost siliți să strice fereastra și numai așa a putut scoate capul.

Urziceni-Ialomița.

Dobre Ștefănescu.

63.—Obiceiuri la morți. Îndată ce moare cineva, vin rudele și-

scaldă luând ca plată pentru acest serviciu haine de ale mortului¹⁾. După ce se scaldă, se îmbracă și se pune în sicriu, se cheamă preotul de-i „citește la cap“. În tot timpul cât este mortul în casă, se observă ca nu cumva să treacă mătă peste el, căci nu putrezește, ci se face strigoi. Nici câne să nu treacă pe sub mort sau să intre în casă. Mai înainte de a pleca mortul la groapă, când e în biserică,—preotul iea ceara ce i-a ars pe piept și face din ea toiagul, în mijlocul căruia se pune un bănuț ce are să-i servească mortului la plata celor nouă (sau 24) vămi ale văzduhului. Iată ce se scoate mortul din casă se pune în locul lui un fier de piață sau de plug.

Ducerea „pomului“ și „grijele“ sunt pentru ușurarea sufletească a celor vii sau pentru cei morți, pentru care se fac și prăznuiri anuale înainte de „Hrangheli“ (de sfinții Arhangheli: Mihail și Gavril).

Dacă la desgropare carnea omului nu e putredă, se crede că omul acela a fost foarte păcătos și de aceia i se face anumite farmece unele mai puțin înțelepte ca altele dar toate spre îngreuiarea sufletului ce s'a luat plata sa fără a mai sta în legătură cu trupul.

Jorăști-Covurlui.

Ioan C. Beldie.

64.—²⁾ Este păcat a mânca din grâul Crăciunului catolicilor; dacă însă cineva a mâncat, atunci în acea zi trebuie să sârbeze.

65.—În spre sara sf. Andrii fetele fac niște *hapucele* din călțișori pe cari apoi îi aprind. Dacă cenușa unei astfel de hapucel se suie în sus, atunci se crede, că fata, care l-a făcut și aprins, se va mărita în acel an; dacă însă cenușa rămâne jos, se zice, că fata aceea în acel an nu se va mărita.

66.—Femeile grele cu plăcere se uită la oamenii frumoși, căci cred că copiii, ce-i vor naște vor samana taman acelor oameni.

67.—Înainte de a se pune capacul raclei deasupra mortului, se rupe mai întâi vălul, cu care este acoperit mortul, în dreptul gurei ca mortul să nu se înădușe.

68.—Leșie nu este bine a face spre o sărbătoare mare, ca nu cumva morții să se adăpe cu leșie.

69.—Negușitorii au obiceiul a stupa un ban primit luna diminuață

1). Se întâmplă de multe ori că omul nu poate să moară; atunci crezându-se că în viața lui a chinuit vre un bou sau un cal, i se pune sub cap un jug de boi sau un ham de cai. La femeile bătrâne ce nu pot muri, se crede că sufar această chinuire din cauza vre'une vrăji, ce i-a adus blestem, și de aceia când le văd că se chinuesc, se gonesc afară toți bărbații sau femeile «necurate».

2) Vezi nota din No. trecut p. 51

sau în dimineața zilei de târg și a zice: „să fie de bun pocinog“, adică să fie de bun început desdemineață pentru întreaga săptămână sau pentru acea zi.

70.—Bolnavul, care greu se chinuește și nu poate muri e bine a' l scalda într'o scăldătoare făcută cu lemn de spin și apoi va muri ușor.

71.—Cămeșile ies curate, dacă se spală în săptămână.

72.—Dulgherii și petrarii, rădicând vre-o casă au obiceiul, că lasă ceva nesfârșit, ca nu cumva să li strice.

73.—Se crede că focul aprins de fulger se stinge numai cu lapte dulce de oi.

74.¹⁾—Pomii, ca să rodească în fie-care an, se leagă în presara anului nou (sf. Vasile) c'o ață sau legătoare de paie.

75.—*Hâlgea* ieșind cuiva înainte, este semn, că va umbla foarte bine.

76.—Hoțul, când merge la furat, sau prădat mai întâi își face cruce zicând: „Sfântă cruce, Maică precurată, ajută la toată lumea și mie“.

77.—Acela, care ar arde lemn de soc, ar căpata durere de măsele.

78.—*Chidia* din anul nou prevestește un an roditoriu.

79.—Ciupercile crescând toamna târziu pe iemașe, prevestesc multă roadă în săcară pentru anul viitoriu.

80.—Copilul înțercat ș'apoi întors iarăși la piept după ce crește mare, *deochie* lesne ori-ce vede frumos.

81.—Pocnind ceva în casă din senin, este semn, că cineva din casă va muri.

82.—In presara anului nou vitele cornute vorbesc între sine spunându-și cele ce au să li se întâmple stăpânilor lor în anul viitoriu.

83.—Dacă un om tânăr visează albini zburând, se crede, că lui îi va merge foarte bine; dacă însă un bătrân visează aceasta, atunci se zice, că-i va arde gospodăria.

84.—Apa mare și tulbure în vis, se ține de povestire de la crimi și scârbă.

85.—Dacă cineva visează, că ține copil mic în brață, atunci se zice că el se va îmbolnăvi.

Dimitrie Dan.

86.—Când arde ceanul în timpul iernei va fi ger.

87.—Când scăpi piper pe masă, ațăta pumni vei lua, câte fire ai scăpat.

88.—Când dai ceva din casă în ziua de ajun, nu-i bine.

89.—Când vei vedea primăvara miel alb întâiu, ai să fii slab tot anul.

90.—Când te culci mănând, ai să visezi ceva.

91.—Când primește cineva, capră la Sfântul Vasile, nu se apropie

1). Cele ce urmează sunt din com. Șcheia, primite dela d-l Pancratie Prelipcean, învățător superior de acolo, cărui îi exprim sinceri mulțămite.

ingerul 40 de zile de casa aceea.

92.—Când te uiți pe umbra ta, ai să te temi noaptea.

93.—Când te speli pe obraz cu apă din gură, îi rău de urît.

94.—Când mânânci din poală, îți mânânci norocul.

95.—Când te uiți mâncând în oglindă, îți pierzi norocul.

Din Tătăruși-Suceava

Al. Vasiliu.

96 ¹⁾.—Despre *Blajini*. Românii din Basarabia cred, că ar fi un popor, ce locuște undeva, foarte departe și că nu pot comunica în nici un chip cu restul lumii.

Așa stând lucrurile ei nu știu când e Paștele,

Pentru a le da de știre, acolo e obiceiul, ca la Duminica Tomei, (ce se mai chiamă și *Paștele Blajinilor*) să se facă ouă roși, iar cojile se dau pe o apă curgătoare, cu gândul că apa să ducă acele coji la ei pentru a le vesti „învierea Domnului“.

(Auzită de la bunica)

Virginia Stan.

CÂNTECE BĂTRĂNEȘTI

4.—Nicola Nicolcea

—De trei zile 'n rând
De când strigă 'n târg,
Cea fată de frînc.
Cine s'o găsi
Și s'o dovedi
Pe ea ca s'o ia,
Tot ei că să-i facă:
—De-o vie pe mare
Cu nouă răzoare;
Jur, împrejur de vie,
Gutui și lămâi
Și încă zărzărei
Că se coc tutăi,
Și sânt timpurii,
Cu aracii obli
Cu strugurii negri,
Cu aracii noi,
Cu strugurii moi.
El că se găsea
Și se adeverea,

Nicola Nicolcea
Feciorel de sârb
Basmaghiol de târg,
Cu hainele scurte
Basmaghiol de curte.
La fată mergea
Și se râmășea,
Apoi că-mi pleca:
Cu cimiu' cimând (?)
Marea tulburând.
Iuda că eșea
Din gură zicea:
—„Nicolu Nicolceo
„Ce tu marea 'mi tulburi,
„Eu m'oiu mânia
„Pe tine te-oi mânca,
—„Iudo, soru-mea
„Eu m'am râmășit
„C'o fată de frînc

1). Răspuns la întrebările de pe cuperta No. trecut.

„Eu ca să-i fac :
 „De-o vie pe mare
 „Cu nouă răzoare
 „Iar printre răzoare,
 „Scumpe portocale ;
 „Jur, împrejur de vie,
 „Gutui și lămâi,
 „Și 'ncă zărzarei.
 „Că se cos întâi
 „Și sânt timpurii,
 „Cu aracii obli,
 „Cu strugurii negri,
 „Cu aracii noi
 „Cu strugurii moi.
 —Juda de auzea,
 La fund se lăsa,
 Dumnezeu că vrea,
 Luna răsărea,
 Unii că'ncurca,
 Alții desgropa.
 Dumnezeu că vrea,
 Struguri se făceau,
 Nicola că-i lua,
 La fată mergea.
 — „Na fată de frânc,
 „Ce mi-ai poruncit,
 „Eu că ți-am făcut.
 — „Mulțumim Nicolceo,
 „Da'tot să-mi ma' faci .
 „In ăl vârf de munte,
 „De-o fântână lînd
 „Cu apă puțină
 „De-a dc-mi place mie:
 „Și mie și ție,
 „La noi amândoi
 „O ! sârmani de noi !
 Nicola 'mi pleca
 De nu'și circula (!?)
 Și se ducea
 In târg in Brașov,
 In Brașovul ăl vechi
 Vechi și de demult ;

Țagle 'și cumpără:
 Ciocan și casma.
 In munte se suia
 Cu ciocanu' spârgea,
 Cu casmaua rânea,
 Dumnezeu că vrea,
 Apă că-mi eșea
 Nicola că-mi lua,
 La fată mergea :
 — „Na fată de frânc,
 „Ce mi-ai poruncit
 „Eu ți-am împlinit
 — „Mulțumim Nicolceo,
 „Da 'tot să-mi mai faci :
 „Tu ca să-mi săgeți
 „Luna, stetele,
 „Doi luceferei
 „In doi umerei,
 „Ce oi vrea cu ei
 „Să mă joc cu ei.
 Nicola 'mi pleca
 Și se ducea
 In târg in Brașov.
 Țagle 'și cumpăra
 La fată-mi venea:
 — „Eși fată de frânc,
 „Eși de mă privește
 „Eu ca să săget:
 „Luna, stelele,
 „Doi luceferei
 „In doi umerci
 „Să te joci cu ei.
 Nicolcea-i căta,
 In frunte-i căta,
 Și mi-o săgeta
 De mi-o omora.
 — „Na fată de frânc,
 „Că m'ai ispitit
 „Pân'te-am isprăvit.
 Auzit dela Dimitru N. Glodeanu, Bârca,
 5 Ianuarie 1909.
St. Stănescu-Bărceanul.

Botanica Populară.

17.—Ariol.

Ariolul este o burueană ce crește pe tot întinsul țării; ajunge până la o înălțime de jumătate de metru, și seamănă cu *aliorul* sau *laptele cânelui*.

Frunza ariolului e bună la vindecarea rănilor. De-i uscată, o ferbi; iar de nu, frunza verde o *pălești*, adică o dai prin para focului și o pui pe rană.

Aceiași plantă e cunoscută cu același nume și calități medicinale, în Transilvania: „*Ariolul* înalt ca *laptele cânelui*, și de culoarea acestuia, de-i uscat, îl ferbi, sau și frunza verde o pui pe rană și vindecă.”

În Bogdănești (Suceava) femeile pun ariol în lăutoare.

Când rupi hlujul tânăr, din el curge un lapte iute și amar.

Se îmulsește din rădăcină și are floare galbenă.

Frunză de ariol pisată să pune la răni și în rănilor cu viermi.

18.—Antonica.

Antonica zisă și *antoniga* sau *baba-gâștei*, crește prin ierburi pe la locuri grase. Uneori ajunge, ca și cucuta, până la doi metri înălțime.

În unele locuri antonica e confundată sub același nume cu *an-ghelica*.

În medicina populară antonica se întrebuințează pentru a descânta de *Dinsele*. Pe lângă altele bolnavul trebuie să se scoale Marți dimineața, când se iscă zorile, se îmbracă în haine curate, bate trei meta-nii și apoi bea apă cu o *telincă de antonică* de trei ori din cofiță, fără ca s'o clinească cât de puțin de pe locul unde stă pusă. După aceea se culcă pe o pernă curat infățată.

Această telinică o fac băeții, ca și fluerașele, din hlujul uscat al acestei plante.

Hlujul ei tânăr se curăță de coajă și să mânâncă, având un gust dulce și dând mult suc.

Rădăcina de antonică fiind foarte iute, sătenii o întrebuințează contra durerii de măsele, fiind bucați de rădăcină în gură.

Într'un strigăt din munții Sucevei se aude :

Foaie verde de-antonică

Nevasta care-i urită,

În Bucovina :

Foaie verde de-antonică,

Nici un dor nu te mai strică,

| *N'are voie nici să rădă;*

| *Nu-i păcat s-o dai pe răpă.*

| *Ca dorul de mămăligă.*

19.—**Arinul.**

Arinul sau *arinul*, crește și în tufe și în copac mare. Frunza e ovală, crestată pe margine, de culoare verde închisă cu un gust amar, și are pe ea un suc lipicios amăriu. *Arinul* se aude peste Carpați mai mult cu forma *arinete*; în Biharea: *arinde*, iar în Muscel se aude și *ainin*¹⁾.

Arinul e de două feluri : arin negru și arin roșu sau alb.

Pe arini trăesc un fel de vermi strălucitori noaptea numiți *licurici*. Vermii aceștia sunt negri și mici.

Arinului îi plac locurile apătoase : *băhnerile* și malurile apelor.

Arinul e bun și ca lemn de foc și pentru lucru.

Din coaja arinului să face *crușală* pentru opinci nedubite, jupindu-se coaja și ferbându-se, din care esă o zamă roșie, în care se țin opincele o noapte întreagă.

Zama de arin amestecată cu calacăn, frunze de nuc și sovârv, dă cerneală neagră cu care se boesc sculele de lână ori de bumbac.

Din *rânsă*, un fel de *hubușlic*, se face cerneala de scris, amestecându-se cu calacăn,

În medicina populară, arinul se întrebuințează adeseori.

Zmicelele (crânguțele) de arin negru sunt bune ca leac pentru *cel perit*.

Scoarța arinului, pisată ca făina, se presoară peste bubele cele rele și le vindecă.

În medicina veterinară populară, scoarța arinului se întrebuințează când bolesc vitele de picioare, făcându-se *crușală* în care vitele bolnave stau până când li se roșesc picioarele.

Frunza de arin stârpește șoarecii, dacă să vără în bortele lor²⁾.

Este credința în popor că nu trebuie făcută din arin covățica în care se scaldă copilul, căci când el fi mare, va petrece mai mult prin străini.

În credințele popoarelor germane, arinul are adesea un caracter funerar.

În medicina populară, arinul e bun contra beșiceii rele, și e de ajuns să-i pronunți numele pentru ca boala să dispară. Așa, de beșica cea rea se descântă cu o cârpă aprinsă în jurul bubei, zicându-se de trei ori :

*A plecat un om de arin
Pe drumul de arin,
Cu boii de arin ;
Arin a arat,*

*Buba s'a uscat,
A rămas I. curat
Ca argintul strecurat³⁾.*

1). Hașdeu: *Etym. magn. Rom.*

2). Lupașcu, *Medicina Babelor*, 78.

3). Marian, *Nașterea la Români*, 113.

În cântece, poporul invoacă și frunza arinului.

În Muntenia :

*Frunză verde de anin—
Cine-i ca mine străin ?*

În Ardeal :

— *Tu te duci, bade sărace;
Dar eu ce focul m-oiu face?
— Tu te-i face mândro, bine,*

*Numai mierla din păduri,
Cârsteiul din arături ¹⁾,*

*Că mai e frunză p'arine,
Că mai sunt voinici ca mine)*.

A. Gorovei și M. Lupescu.

BOALE LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCÂNTECE

21.—De obrinteală (rana când dă tot spre rău și se învârtoasă).

Purces'a Ignat
Cu calul alb,
Calul i s'a n'ștepat ;
Nici n'a copt,
Nici n'a obrintit,
Nici l'a înjunghiat,
Nici l'a durut;
A stat pe loc și s'a tămădiut.

Așa și buba lui.... (cutare):
Nici să se cocă,
Nici să se *preclătească*,
Nici să-l înjunghie,
Nici să-l doaiă (doară);
Să stea pe loc
Și să se tămăduiască
Leac !.... (se zice de trei ori).

(Se descântă cu trei trestii ce se țin de un capăt respicate cu cari se poartă în puțină făină de popușoi, după care trestii se aruncă, iar făina se opărește cu apă clocotită, se mai răcorește și leagă rana)

Cavădinești-Covurlui.

A. S. Serbu.

22.—De pocitură.

Purces'au (cum e numele celui ce se descântă) pe drum, pe cale, de la casa lui, de la masa lui; când a fost pe la mijloc de cale, l'a întâlnit 99 de deochitori, 99 de pocitori, 99 de frigurele, 99 de boale grele însă săgetatu-l'au prin creștetul capului, prin lungul inimei; dar el atunci tare s'a nspăimântat și s'a văicarat și nimenea nu l'a auzit, numai Maica Domnului din Poarta Cerului l'a întrebat. „Și ce te căinezi și te văicărezi loane?“ „Cum nu m'oi căina și nu m'oi vaicăra, că am purces de la casa mea, gras și frumos și când am fost pe la mijloc de cale, m'a întâlnit 99 de deocheturi, 99 de pocitori, 99 de frigurele, 99 de boale grele“.

„Nici insam ă nu băga, căci cu cuțitele le voiu lua și în nori le-oi arunca și în Marea Neagră vor pica. Descântecul de la mine, leacul de la Maica D-lui! Amin.“

Socea-Cădești, C Dragomir.

A. Moisei.

1) Gh. Dem Teodorescu, *Poez. Pop.* 203.

2) Hașdeu, *op. cit.*

23.—De muşcătură de şerpe.

Şerpele a muşcat de perişor,
 Perişorul se ţine de pele,
 Pelea se ţine de carne,
 Carnea se ţine de os,
 Muşcătura de şerpe se scurge în jos.

24.—De gâlci.

Feciorul Călinei, Mălinei,
 A făcut nouă feciori
 Sâmbătă i-a făcut
 Şi Sâmbătă la oaste i-a pornit
 Au pornit nouă şi au venit opt,
 Au pornit opt şi au venit şapte,
 Au pornit şapte şi au venit şase,
 Au pornit şase şi au venit cinci,
 Au pornit cinci şi au venit patru,
 Au pornit patru şi au venit trei,
 Au pornit trei şi au venit doi,
 Au pornit doi şi a venit unu,
 A pornit unu şi n'a venit nici unul.
 Cum nu se ştie feciorii Călinei Mălinei,
 Aşa să nu să ştie gâlca lui X.....
 Aşa să pieie şi să răspeie,
 Ca spuma de mare,
 Ca roua de soare,
 Şi X... să rămâe, curat, luminat,
 Cum maică-sa l'a făcut,
 Şi Dumnezeu ce l-a lăsat.

Auzite de la Sofia Porumb comuna Arsura-Fălcu.

Gh. Buhuş

25.—De beşica cea rea

Beşica rea albă.
 Beşică rea neagră,
 Beşică rea roşie.
 Beşică rea ghivizie,
 Beşică rea de 99 de neamuri!
 Leşi de la (cutare)

Din trupu' lui
 Şi te du peste Marea Neagră,
 Unde cucoşul nu cântă,
 Unde viţelu' nu rage,
 Şi copilu' nu plânge.
 Acolo să trăeşti

Și să moștenești
 Și pe (cutare) să nu-l mai găsești.
 Să rămâie curat,
 Luminat,
 Ca maica din cer ce l'a lăsat,
 Să pieie,
 Să răspieie,

Ca spuma de mare,
 Ca stupitu'n cale,
 Cu rota de soare.
 Se afumă beșica cu petică de călți a-
 prinsă și pe urmă se unge cu scrum.
 Auzit de la Ileana Mătoaia din Bogdana
 Jud. Tutova
I. G. Ciorescu-Bogdana.

26.—De deochi

Trei surori ale soarelui, șed în poarta raiului: una cântă, una discântă, una stânge pociturile, diochiturile, giunghiurile, săgetăturile, din creștetul capului, din auzul urechilor; din vârful nasului, din umerii obrazului; din dinți, din măsele, din 100 de închiiturele, din toate ciolanele, din toate mădulările.

De a fi diochiet de femei, să-i crape țâțele; de a fi de barbat, să-i crape boășele; iar cutara (numele de botez al bolnavului) să rămâie luminat ca maica ce la dat, ca soarele de senin. Amin.

Discântătoare se servește de niște bețe de mătură părăsită și un cuțit părăsit, când descântă la spate sau în apă; se obicinuește a se discânta și într'un cățel de usturoiu, dar acum în loc de mătură și cuțit se servește de un ac. În ambele cazuri să zic cuvintele de mai sus de 3 ori; cascade, suflă în ce discântă de 3 ori, în cruci. În apă, să pun stângându-se 7 cărbuni numărându-se înapoi. Suferindul ia de 3 ori, se spală pe frunte, piept și mâni, restul se aruncă pe câne afară, în cuptor sau pe propeaua gardului, și suferindul se liniștește.

I. Postulachi dirig. șc. din Darabani.

27.—De orbalț.

Faci întâi o închinăciune la icoane. Pui în brâu un cuțit de bucătărie și luând într'o mână o mătură părăsită, o porți pe deasupra capului bolnavului începând a descânta incetișor: S'a purces cutare (numele bolnavului), luni (pomenești ziua în care te afli) de dimineața, pe cale, pe carare, și la mijloc de carare, întâlni orbalțu'n cale; orbalț căpătat prin foame, ori prin sate, ori prin didiochiu, cu cias rău, ori prin cascade; orbalț de 99 de feluri.

Eși înfocatule—!?... bobotitule, eși inveninatule, otrăvitule!?

Eși, din ochi, din măsăle, din creerii capului, din sfârcul nasului, din vederile ochilor, din auzul urechilor, din dinții, din măselele și din toate ciolănelele lui.... (numele bonavului). Că de nu-i eși, cu mătura te-oi mătură în Marea Negră te-oi arunca (Porți mereu mătura amenințător

tor deasupra capului bolnavului) Acolo să *chei*, să *răschei* ca spuma de mare, ca roua din soare, ca stuchitu din carare și.... cutare (numele bolnavului) să rămâne, curat și luminat, ca argintu' strecurat, ca Maica Domnului ce-a născut și ca cei ce te-au făcut.

Apoi vei pune pe partea umflată și dureroasă un compres de cârpă de in, peste el o-bucată de stofă roșie (stacojie) și pe ea trei grămăjoare de fuior de in urmând descântecul: Eși orbațulule !! orbaț negru, orbaț roșu, eși înfocatule, inveninatule, eși bobotitule și otrăvitule—Și te du in munți pustii, unde om nu umblă, — cucoșii nu cântă, câinii nu latră eși și te du. Că-ți dau foc și te ard. (Și dai foc la cele trei grămăjoare de fuior de in; apoi, mai faci în pripă alte trei și le dai și lor foc și încă alte trei cu cari afumi în jurul capului bolnavului; stângi fuiorului; scrumul se aruncă pe apă ori într'un loc curat iar pe partea umflată se pune un prosop curat acoperind compresul și peticul de ștofă.)

Descântecul să face des de dimineață într'o zi de post sau luni, când luna este spre sfârșit și să repetă până în trei ori.

culese de: **D. I. Farcașanu.**

26.—De scârbă.

Scârbeală din mâncare,
Scârbeală din culcare,
Scârbeală din băutură,
Din răsăritul soarelui,
Din apusul soarelui,
Din cântecul cocoșului,
Din creerii capului,
Din sgârnciurile nasului,
Din vărsatul corilor,
Din măduva oaselor,
Din fundul urechilor,
De la prânz,
De la amiaz,
De la chindie,

Du-te la fetele de împărat,
C'acolo te-ateaptă
Cu mesele 'ntinse,
Cu bucate puse,
Cu făclii aprinse!
Să lăsați pe....(Cutare)
Curat
Luminat
Cum Dumnezeu l'a lăsat,
Ca Domnul Christos
Ce nu e bolnăvicios!....

(Comunicat de I. P. Stănescu, din Bo-
ureni-Dolj)

N. I. Dumitrașcu.

C A N T E C E

161.— *Pe cel deal, pe cel colnic
Trece-o puică și'un voinic
Voinicul merge cântând,*

*Și puicuța suspinând.
—Frunză verde de cicoare
le-mă, bădiță, călare*

Că nu mai pot de piciaare.

— *Te-aș lua, liță, lua,
Dar mă tem, mi-i înșela ;
Și mi-i murgul nătitel,
Nu primește doi pe el.*

— *Ie-mă, bădiță, călare
Că nu mai pot de picioare;
Și murg' unde-a poposi,
Văile or inverzi,
Apele ț-or isvori,
Pe murgul eu l'oiu hrăni.
Tot te duci, bădiță, duci
Multe zile să n'ajungi :
Să te-ajungă jalea mea,
Un' l'o fi calea mai grea
Să te-ajungă, să te bată ,
Truda mea din astă noapte .*

I. C. Dimitriu.

162.— *Azi e lăsatăsec,
Mă duc maică să mă 'nec
Unde-ar fi balta mai lină,
C'am rămas fată bătrână,
Uude-ar fi balta mai lată,
C'am rămas nemăritată.*

163.— *Frunzuliță mărăcină.
Haideți flăcăi după mine,
Eu știu calea 'n codru bine;
Eu știu turma cu berbeci,
Isvoare cu apă reci.
(Dorna-Suceava).*

I. Zoffa.

164.— *Frunză verde de bujor,
Nici la toamnă nu mă 'nsor,
Că de fete nu mi-i dor;
De neveste nici atâta,
Că mi-i tânăra ursita.*

165.— *Frunză verde pintrijel,
Mi se șede vătăjel;*

*Pintrijei-s nesăpați,
Vătăjeii-s nejucați,
Pintrijei-s în pământ
Și vătăjeii n'au când;
Pintrijei s'or săpa,
Vătăjeii n'or juca.*

(Din Bucovina).

I. Boca.

166.— *Măi bădiță Gheorghieș
Moșier de loc de leș,
Ci ți-i chica mucidă
Ci 'ți-i fața galbănă
—De spulboarea drumului,
De sudoarea murgului...
—Leliță de la Bacău
Vai săracu' dorul neu
Nu ști greu' drumului,
Nici sudoarea murgului.
Și mi-i chica mucidă
Și mi-i fața galbănă...*

(Auzite de la *Domnica Capverde* din
Pătrăuți pe Suceava (Bucovina).

Alex. Morariu.

167.— *Frunză verde pui de nuc,
Eu mă duc, puică, mă duc.
—Tu te duci și eu rămâi
Cu cine mă mă mângâi ?*

168.— *I-auzi valea
Cum răsundă valea,
Și puica mi-aține calea.
I-auzi valea bubuește,
Și puicuța logodește.
Logodească arz'o focu'
Că iea mi-a mâncat norocu';
Logodească arz'o para
Că cu ea mi-am trecut vara.
(Jorăști-Covuriiu).*

Petru S. Mihaiu.

169.—*Frunză verde de lealea*
 —Nu știi vecine ceva :
 Mi'a 'mbolnăvit nevasta!
 —*Frunză verde mărăcine*
 „Ba eu știi vecine, bine :
 „Njuga boii, du la moară,
 „Că nevasta ți se scoală!
 Până boii i'njuga,
 Nevasta i se scula,
 Măna 'n cenușă băgă
 După el că arunca.
 — „Na, aleagă-se de tine
 „Ca pulberea după căne
 „Că n'am trăit aici un bine
 „De cât m'amărăsc cu tine!
 Frunză verde foaie lată,
 „Să dea Dumnezeu d'o sloată
 „Să găsești la moară gloată,
 „Să stai o lună încheiată,
 „Să-mi fac eu plăcerea toată.
 „Să dea D-zeu o ploae,
 „Boabele să ți se moaie;
 „Să nu cure pe piscoaie!
 „Să usuci pe ipingea,
 „Pân'ce toți dracii te-or lua !
 „Frunzuliță matostat,
 „Până-i vedea măcinat,
 „O tarâță ș'un pasat,
 „Să-ți sece ochii din cap!!
 (Auzite de la *Pantilică*, din Bughea.)

D. Mihalache.

170.—*Foaie verde mărăcine,*
 Ce-i-e drag neichii pe lume?
 Mi-este drag pe lume asta
 Mi-e drag calu' și nevasta :
 Calu' mă călătorește,
 Nevasta mă priminește...
 Ce mai mi-este drag pe lume?
 Poteceaua din pădure
 Pardosită cu alune,

Tot alune mărunțele
 Să bag murgu' meu p'in ele
 Să-i trăsneasă su' picere
 C'așa-i place mândrii mele!...
 Ce mai mi-este drag pe lume?
 Cărăruia de pe vale
 Bătută d'o fată mare
 Și d'un voinicel călare...
 (Din *Pribegi-Ialomița*).

C. Rădulescu-Codin.

171.—*Ia mai cântă cucule !*
 —Nu mai pot, voinicule,
 C'am cântat la Calarași
 Pe-o frunză de artăraș;
 Ș'am cântat la Severin,
 Pe-o frunză de rozmalin.
 —Cuculeț, de pe pădure!
 Du-te la maica, de-i spune,
 C' unde m'a dat nu mi-i bine
 La casă din două bărne ;
 Invelită cu urzici,
 Când plouă, mă fac beșici.
 [Grivița-Tutova].

I. Popovici.

172.—*Frunzuliță trei masline,*
 A spus badea către mine ;
 —Eu mă'n sor te las pe tine!
 —Insoar'te cu Dumnăzău,
 Că nu-mi pare de loc rău,
 Că și eu m'oi mărita,
 Într'un sat cu dumneta;
 Dar să văd ce ți-i lua.
 De-i lua una ca mine,
 Să-ți dee Dumnăzău tot bine;
 De-i lua mai groșioară,
 Să dea Dumnăzău să moară,
 Să-mi dai ceva de pomană;
 De-i lua una frumoasă,
 Nu-ți trebue oglindă'n casă;
 De-i lua una urâtă,
 Nu-i păcat s'o dai de răpă;
 Vecina asta de'aproape

Tot imi roagă mie moarte;
Dar și eu nici n'am sa mor,
Să te fac pe cheful lor;
Vecini-mi voesc de bine:
Să n'ajung ziua de mâne.

(Culesă din Mitocul Dragomirnei distr. Suceava).

Erast Hostiuc.

173.—Eu, și polca știu juca,
Da' cămeși nu pociu spăla.
Și mămuca mă 'nvăța
Cum să spală cămeșă
Și cu pumnii nu mai sta.,,
Iară badea că'mi zicea :
„Hai, puico să te 'nvăț eu—
Cu apă de la pârâu,
Cu sopen din sânul tău.“

174.—Nu juca, lelișo, roată,
Că-i badea după poiată;
Nu juca, lelișo, creș,
Că-i badea după coteș,
Și badea-i cam nătărău,
Ș'ar' să te fie de rău!
(Auzită la horă, in Copceni-Vaslui).

I. Neculau.

175.—Avrigean, cioarec de pânză
Bate măța să-i dea brânză;
Și-o tot bate și-o răzbate
Să-i mai dea și-un kop¹⁾ de lapte.
Avrigean, căciulă nouă
Trei mănări din două ouă;
Avrigean, căciulă veche,
Trei mănări dintr'o cureche ;
Avrigean cu bunda neagra
Uite hoșu, cum aleargă.

(Auzite de la Aurel Crișan elev în școala primară a «Societății» din București, și care de fel e din satul Racovița de lângă Avrig.

Fl. Cristescu.

1) Kop — Kilogram.

2) Bărnărelul e un munte și un pârâu în județul Suceava.

176.—Frunză verde și-un dudău,
Trecui vale și pârâu
Mă 'ntâlnii cu socrul meu.
Socrul meu așd-mi zicea :
—Ia ginere, fata mea,
Că-ți dau șese boi cu ea.
—Să-mi dai șese și cu șese
Fata ta nu știe țese,
Nici a țese nici a coasă,
Ai nădejde că-i frumoasă.
De mare nu-i pun pricină
Că-i 'naltă ca și-o prăjind
Și-i destulă bosdogină;
Dar mi-au spus vecinele,
Că-i cam plac catanele.

177.—Vai saraca inimioară,
De te-ar măcina pe moară.
Nu-i mai fi cum ai fost doară;
De te-ar turna și pe Prut,
Nu-i mai fi ca de demult!
(Erast Hostiuc, din Mitocul-Dragomirnei).

I. E. Torouțiu.

178.—Foaie verde stejărel
Când eram mai mițitel,
Pășteam oi pe Bărnărel²⁾.
Și măncau carne de miel,
Unde mă culcam dormiam;
Da de când am crescut n:are,
Trupul meu hodină n'are,
Nici, tu, ziua cu lucr',
Nici, tu, noaptea cu somnū.

(Culese din Crucea Suceava de :

L. Mrejeriu.

179.—Cătrința ridică-ți sus
Și te 'nvârte ca pe-un fus.

180.—Zice lumea zic și eu
Că mi-i dragă și-am s'o ieu.

181.—Care fete mai fudule

La boeri la barabule.

Care fete mai așa,

La boeri la haraba;

(De la S. Bargauan, Bosanci-Bucovina).

V. Ungurean.

182.—*Foaie verde de bujor,*

Din pricina unui dor,

M'am uscat ca un stobor¹⁾.

Din pricina dorului

Fac umbră pământului....

Să știu prin iad c'oiu să trec :

Cu mândruța să-mi petrec,

Că dac'oiu muri, mă perd,

Pe lume nu mă mai văd.

(De la Gr. Morjan din Dobromir).

P. Stănescu.

183.—*Foaie verde mărăciune,*

De-ar fi drumul prin pădure,

M'aș duce cu puica 'n lume;

Dar m'e drumul prin oraș

Și mă 'ntreabă de răvaș!

Mărăciunile-a 'nflorit:

N'am gândit, n'am socotit,

C'a avea dorul sfârșit,

Și dragostea despărțit!

Mărăcin'le s'a uscat,

Și amanta m'a lăsat,

Pe altul a cautat

La mine n'a cugetat.

N'ar avea parte pe lume

Cine-o mai face ca mine:

Să-și urască amantă

Să 'ndrăgească pe alta.

Astă vară m'am iubit

De trei ori m'am bolnăvit,

Dar la var' am să iubesc

Să nu mă mai bolnăvesc!

184.—*Ține, Doamne, luna'n nor*

Să mă satur de amor;

Ține, Doamne, luna'n ceață

Să mă satur de dulceață!

Dă-mi, Deamne, boală să mor

Pe brațele cui mi-t dor;

Dă-mi, Doamne, boală să zac

Pe brațele cui mi-i drag.

185.—*Pentru ochi ca murele*

Ocolii pădurile

Pentru ochi ca mura coaptă

Am ocolit lumea toată.

[Jorăști-Covurlui].

I. C. Beldie.

186.—*Frunză verde de areu.*

Bine mai trăiam flăcău,

'Ncălecăm pe calu' meu,

Și plecam unde vram eu.

Trădesc bine și 'nsurat,

Că știu sara un' să trag,

Mi-așterne puicuță'n pat

Și-mi dă guriță pe plac.

Șt. St. Tușeseu.

187.—*Grădina cu floricele,*

Se 'mplimbă neica prin ele.

--Puiculiță eu spui drept

Mi-ai făcut o rană 'n piept.

Nu e rană de cușit

Să-i pun leac și s'o vindec;

Ci e rană de iubit

Nu să vindecă curând

Ș'o să mă bage 'n pământ.

[Cules din Bârcu-Dolj].

St. Stănescu-Barceanu.

188.—*Nu vă dați muetului*

Ca iarba tăetului

În postul Sămpetrului!

189.—*Hai cu toții, măi flăcăi,*

Cu tânjala și cu boi,

Și, de colo, de supt mal,

Să suim fântâna 'n deal,

Să se spele fetele,

1). Par de gard

Că-s negre ca epele!

190.—*Merge dracu' pe pârâu*

Călare pe-un ciocăldău;

Cu sumanul meu cel rău:

Fetele ziceau că-s eu!

[Auzite la horă în Cpropceni-Vaslui].

I. Neculau.

191.—*Eși leliță din bordeiu,*

Cu papuci de șapte lei,

Cu catrința toata fir

Mămăligă nici un fir.

Ioan C. Beldie.

192.—*Frunză verde trei aguzi¹⁾*

Singurică-s la părinți;

Și părinți'-s plini de-avere,

Și mă țin de mângdere.

Frunză verde și-o alună,

Frunză verde atîstat,¹⁾

Mi-au venit flăcăi din sat

Și măicuța nu m'a dat.

Frunză verde și-o alună,

Mi-a venit unu din lume,

Nevăzut, necunoscut,

Cu-aceala m'a logodit,

Nici-o lună n'am trălt;

Șapte garduri c'am sărit,

La măicuța c'am venit.

Și măicuța m-a'ntrebat,

„Bine-i, fată la bărbat?”

Eu de frică, de rușine

Tot am zis : că-i bine, '-i bine,

Păn' ce-am prins venin în mine.

Venin negru și-'nchegat,

De la bărbat cășligat.

[Auzită de la Catinca Dragomir, Socea-Cândești].

A. Moisei.

1) Matostat.

O samă de cuvinte.

175—199.

Gituds—hrănaci, mîncăcios.

Cindtuit—a cenătuî, a curăți păsările; a le griji pentru a le face gata pentru pregătire.

Iznoavă—de istov—gata de tot.

Boblêtic—prostănac, într'o ureche.

A mocoși—a zăbăvi fără folos la o treabă.

Moină—vreme umedă. Tot *moină* se mai chiamă un peștișor molatec ce trăește la mâl și care 'ți alunecă printre degete.

Sgârță—un om care se ține scai de tine. Tot *sgârță* este un peștișor de munte care se prinde cu fâlcile de degetele omului. Are fâlcile, (braniile) dințate.

Amilduit—l'a amilduit—l'a dăruit cu ceva și l'a făcut să 'nchidă ochii.

Năsdlnic—un om cu multe *năcazuri*, moftoros, căruia îi sare așchia din te miri ce.

C. Stan. Trg.-Neamț.

Huchiùm—bucată, hartâl.

M'a făcut de hărcă—de răs, de baļjocură.

A lua in hioală—a împinge pe cineva fără voie.

Căsoi—casă cu o singură odae ; i se mai zice și chileriu ori magasie

Haidamac—ștrengar

Auzte in Jorăști-Covurlui.

Petru S. Mihai.

Gălătuc—gălătuși, ratezături de copac cât carul de lungi, groase, rotunde și nedespicate.

Hărgău—Bucată de ciaun întrebuițată la fript carne; fă scrob in hărgău.

Țășpoacă—Sorbitură, borș lung.

Șteap—Bucată mare; i-a un șteap de mămăligă și la drum.!

Poharcă—Povirlă, povidlă.

Halcă—hanțână—Bucată mare de carne cam din coastă.

Șugărie—răcială cu tusă; n'are nimic, ia a sugărie, boală ușoară.

Zăhătuit—Ci l'a mai zăhătuit, i-a bătut capul.

Chilfosăt—Çhilfosală bătae; ia, a luat o leacă de chilfosală.

Clobanț—Gură; i-a tacă-ți clobanțu'.

Fleștură.—fleșturică—Femea ori fata rea; femeea cutăruia i-o fleștură, rea de gură și de treabă și de.....mă'nțelegi.

Vânători-Neamț

Gh. Popescu.

CLUME, JITII, TACLELE

25—Turcul Călugăr.

Ce-i vine în gând unui Turc, de trecu la legea noastră, și vâzându-se creștin odată, se și călugări schimbându-și numele din Mahomed sau cum îl chema, în Paisie.

Merse S. S. Părintele Paisie la o mănăstire, luându-și cu dânsul în chilie și un cucoș, cu numele Fasolă. „Tot va rămânea mâncare de la mine și n'am cui o da“, își gândea părintele când își aduse cucoșul.

Trec posturi peste posturi, ca la mănăstire.

Azi îi post, că-i Macovei, mâne că-i ziua Crucii și așa o ducea părintele tot în posturi,

Iată că cu greutate trece și „postu' ăl mare“. Era în săptămâna patimilor și părintelui Paisie, fiindu-i acuma greu de atâta post, ce-i veni în gând, căci tăie cucoșul și-l puse la fiert.

Se întâmplă, caci veni tocmai atunci alt sfânt părinte la părintele Paisie, și vâzând carnea cea de cucoș ferbând în oală, se miră foarte și nici una, două într'o fugă se duse și'l pâri la stareț.

Acesta îl chemă la dânsul :

—Ce ferbiai în oală, frate? îl întrebă starețul.

—*Fasolă*, răspunde Țurcul.

—Cum *fasole*, căci zice fratele că era *cucoș* ?

—*Cucoș*, da-l cheamă *Fasolă*, și eu, fiindu-mi dor de *fasole*, l'am pus la fierț.

—Nu știi că noi n'avem voie de mâncat în post nici lapte, da încă carne ?

—Știu, dar'eu n'am mâncat carne ci *Fasolă*. Puțin îmi *pasă*, ori de-a fost *cucoș* sau *găină*. Eu știu că-l chema *Fasolă* și cum mi-ai schimbat voi numele în *Paisie* așa i-am schimbat și eu numele din *cucoș* în *Fasolă*. Și cum nu sânt eu cel ce am fost mai înainte de a mă călugări, așa nu-i nici el *cucoș*, ci *Fasolă*; și doar' ce-i mănânca în în post dacă nu *fasole*, răspunde Țurcul mănios plecând hodorogind spre chilia sa.

(Auzită de la George Subcinschi, birjar în Suceava)

G. A. Sadoveanu.

26.—Țiganul și coliva

Ci-că când s'a dus țiganul întâiași dată la biserică, s'a închinat și el pe la cele icoane, a mai bătut câte o mătănie, mă rog, de a făcut și el cum a văzut că fac ceilalți oameni. După ce mântue el de închinat, se așază lângă *coliver* pe care era pusă o colivă. Țiganului ghiorându-i mașile de foame, nu-și mai lua ochii de la ea. Ii lăsa gura apă și cum se uita la ea își zice :

Vai colivă incolivată,

Cu te-aș îmbaca odată ;

Firișor de-a ramânea,

Zău toți draci sa ma ia .

Se mai trudi țiganul, se mai suci, se mai invârti dar cu ochii holbați tot la colivă. În sfârșit aude țiganul zicând : „Luați, mancați, a-cesta este trupul meu.....ș. a.“ și haț la colivă, își înfinge ghiarele în ea și începe a cărăbăni cu amândouă mânele la gură de credea că ce-a dat peste țigan.

Oamenii de colo, îi zic: „Ho, mă țigane ce te-ai apucat“ ?

Dar el, cătându-și de mâncare le zice:

Păi n'a zis Popa,

Să luam și sa mîncăm

De nu vreți n'am ce va face,

Pesemne că nu vă place.

Auzită în Jud. Neamț.

Mihail Brateș.

27.—Orfanul

Un copilaș orfan de mamă își cânta șieși într'un ungheraș:

Mâncau-aș, mânca,

Mâncau-aș mânca,

Lapte cu mălai

Lapte cu mălai !,

— „Ce-ai zis, ce-ai zi ?“ strigă răstit la dânsul *maște-ha* sa.

— N'am zisu *ninicu*

Zicu eu *adicu*.....

Desvinovățindu-se că numai *adică* și nu în adins ar vrea să-și împlinească dorul lui

De la verișoara mea Maria Cornescu stăriță la Mănăstirea din Ceraăuți.

28.—Rusul

— „Hai rusule la lucru !“

— „Mă doare capul și tot trupul !“

— „Hai rusule la mâncare !“

— „Da unde-i lingura cea mare !“

[Suceava]

Elena Voronca.

29.—Se duseră boii dracului.

— Mă, tată, mă ! se duseră boii dracului.

— Da, nean'-tău, unde e ?

— Să duse după ei.

— Dă fuga și tu, că să mă încalț și viu și eu cu mumă-ta.

30.—Țiganul și nașu-sau.

Un țigan umbla cu nașu-său prin pădure dupe iepuri. Mergând ei așa printr'un hățiș, țiganul apucă de creaca unei tufe, ca să nu-l lovească. Când a ajuns nașu-său în dreptul tufei, țiganul a dat drumul crecii și a lovit pe nașu-său peste ochi așa de tare că-i a sărit un ochiu.

— Vezi, nașule, dacă-nu țineam de creacă, zise țiganul, îți să-reau amândoi ochii.

Din Amzulești-Dolj.

St. St. Tuțescu

31.—Predicatorul cel mare.

Se zice că era o dată un predicator mare, deprins să țină predici lungi, prea din *colivă-afară*.

De multe ori, popă mântuea de dat nafura și el nu mai isprăvea De la o vreme și credincioșii să *hemetuisse* (săturase) de dânsul. Odată la o zi mare, când el predica, se pominește că nu mai rămăsese în biserică de cât numai *pălămarul*; toți cei-lalți fugiseră.

— „Domnule predicator, zise pălămarul, dacă n'ai isprăvit predica poftim cheea, o pun colea sus.

Cându-i eși să'ncui“ !

[Auzită dela Pr. S. Borș, Spineni Covurluiu]

I. O. Zugravu.

C R O N I C Ă

* **I. Slavici : Povesti**, ed. „Minerva“ 276 p. 1908. Volumul de curând apărut cuprinde 7 povești, fără arătarea locului.

În totdeauna ne bucură apariția producțiilor populare și mai ales acum ar trebui să ne bucurăm, când la răspândirea lor contribuie o pană autorizată în literatură, cum e d. Slavici, și într'o editură cunoscută tuturor. Avem un folos mare, însă...

Însă, dela anumite persoane și'n anumite împrejurări, trebuie să ne așteptăm la mai multe. Povestea nu-i o nuvelă, nu-i un ogor unde descripția și narația pot zugrăvi lucrurile și situațiile cele mai ciudate, pe același ton, cum ar fi acel al încredințarei: infarmativ, filosofic, științific și câte-o dată rece, pe care-l întâlnim în nuvelă.

Povestea-i sglobie, săltăreață și șăgalnică; povestitorul prinde numai anumite situații și clipe și dacă nu le găsește, și le creează pentru a satisface gustul ascultătorilor; în poveste se introduc apreciații personale, curente, pentru a-i da viața trebuincioasă.

Aceste toate le vedem în poveștile lui I. Creangă, singurul care până acum a scris bine, a reprodus bine, poveștile țaranului român.

Poate că'n Ardeal, unde d. Slavici și-a cultivat și format arta sa, sunt alte condiții pe care noi, cei din Moldova, nu le cunoaștem; dar îndrăznim, și zicem că nu poate fi așa.

Între nuvela d-lui Slavici și între povestea sa nu-i nici o deosebire. Și aceasta am voit să arătăm că nu se poate.

* **P. Ciorogariu : Cântece din popor**. (No. 42—44 din *Biblioteca „Socec“*). Au marele merit și punctul de seamă care lipsește tuturor colecțiilor de poezii populare de până acum: *melodiile* cari însoțesc cântecele. Împărțite nu îndestul de bine: patru părți (colinde, cântece de lume, de dor și de voinicie) urmează în număr de 60. E un început fericit și cei ce au puțința de a urma, să urmeze.

Li obiectăm un singur lucru: cântecele populare nu se împart în strofe ci versurile urmează unul după altul, despărțite prin felurite refrenuri: pe cari și culegătorul le înseamnă.

* În „**Neamul Românesc**“ literar, I. 2 lămurirele d-lui N. Iorga despre *Viața Maramurșului românesc* cu prilejul apariției noiei culegeri de cântece din acele părți, datorite părintelui *Tit Bud*, un rezumat de confertnțe ținute mi se pare, la „*Liga Culturală*“ în iarna aceasta. Prețioase lămuriri despre denumirea țării și a locuitorilor ei, cârmuitori și graiu.

* Despre artele clasice românești în cursul anului trecut, lămuri-

rile d-lui *Al. Tzigara-Samurcaş* în „**Convorbiri literare**“ XLIII 1. Cu acest prilej, patru icoane ale familiei regale române în port și îndeletniciri țărănești. Mai ales cele două din urmă sunt minunate.

* În „**Buletinul comisiunii monumentelor istorice**“ I. 4, pe lângă descripții, fotografii și planuri, două *fragmente de tâmplă* ale bisericii din Ludești de-o neînchipuită frumuseță.

* „**Sezătoarea**“. Vol. X nr. 11—12 cuprinde: *A. Vasiliu*: Povestirea lui Petrușor și a lui Petrea Tâlharul.— *Const. N. Mateescu*: Doftorii de multe neputințe ale omului cu ajutorul lui Dumnezeu (dintr'un manuscris anterior anului 1792) și Descânțece.

* „**Albina**“, XII, 19 cuprinde o poveste a d-lui *G. Rădulescu-Codin*: Răsplată Dumnezească, frumos scrisă.

* O nouă cercetare asupra „*raptului*“, răpirei, cu prilejul căsătoriei, după colecția *G. Dem. Teodorescu*, ne-o dă d. *Ion Peretz* în „**Convorbiri critice**“ III. 1. Se puteau găsi și mai nouă pentru acest interesant element al căsătoriilor românești,

* Conferința d-lui *Nicu I. Bărbulescu*, în fața unei mari asistențe, la Buzău, despre **Dragostea în poezia populară**. După scrisul gazetelor pare a fi fost în destul de interesantă și o dorim scoasă în broșură spre a o cunoaște mai mulți.

* Un cald articol asupra *muzicii populare*, în „**Minerva**“ I. 89 iscălit *B. Lăutarul*.

* Atragem băgarea de seamă a preoților și învățătorilor noștri, asupra minunatelor compoziții muzicale și lucrări, datorite d-lui *Timoteiu Popovici*, profesor de muzică la seminarul „*Andreian*“ din Sibiu.

Comenzi prin revista noastră.

P.

* **Cântece din lumea veche de Gh. Tulbure preot-teolog** în Viștea de Jos. com. Făgăraș, cuprind 18 balade sau cântece bătrânești, din care sau putut citi variante în revista noastră sau în „*Floarea Darurilor*“ și „*Sezătoarea*“. Primele sunt cu caracter specific transilvănean, altele își amestecă eroii din alte părți locuite de Români. Mai toate cuprind întâmplări de haiducie, așternute pe o morală curată.

Puține cuvinte cari pe la noi nu prea sunt obișnuite..

Dela Părintele Tulbure mai așteptăm!).

Ioan C. Beldie.

Poșta Redacției.

St. Stăn. Bărc.— Încă odată: *bune*, dar la rând și câte puțin. Vă rog francați deplin căci de data asta am plătit taxă 20 bani.

Fl. Crist.— Da, se păstrează până la publicare.

I. Necul. Corop.— Povestea în nr. viitor.

Poșta Administrației.

Pbr. P. Petr. Cov.— Ne scriți: „...câte și mai câte cărți și reviste ce obligatoriu ni se trimit de *chiriarchie*. Știm și credem; dar *energia* poruncește să nu se supună omul la ceea ce nu trebuie să-i convină.

1]. La redacție nu s'a primit.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondului :

„C U Z A - V O D Ă”

	<u>L. B.</u>
Revista „Ion Creangă”	15.00
M. Lupescu (Zorleni-Tutova) , ...	5.00
T. Popovici ” ”	5.00
D. I. Fărcășanu ” ”	1.00
Tudor Pamfile (Bârlad)	5.00
Vasile C. Pamfile (Țepu-Tecuciu)	0,50
Leon C. Pamfile ” ”	0.50
Cost. Pamfile ” ” , ...	0.50
G. V. Munteanu (Bârlad)	1.00
V. Gh. Antonescu ”	5.00
S. M. ”	2.50
I. P. ”	0.45
Neculai Ion ”	1.20
Vasile Constantinescu	0.90
Barbu Mazilu ”	0.80
Const. D. Lupașcu ”	0.50
Tip. „Modernă” ”	0.15
Total :	<u>45.00</u>

Sumă care s'a depus pentru creștere la „Societatea Cooperativă” din Bârlad în ziua de 25 Februar 1909, cu libretul No. 392.

Rugămintे.— Când întemeietorii își plătesc cotizațiile și abonații abonamentele, sunt rugați să adauge, după inimă, de la 5 bani în sus, ori-ce sumă, care se va trece la *Fondul „Cuza Vodă”*.

Asemenea colaboratorii din țară, care ne trimet material pentru publicat, să adauge în tot deauna mărci poștale cari se vor schimba în bani și se vor trece pe listă.

Cu atât mai frumos pentru inimoșii cari ne vor trimite mandate cu numele celor cari au pus câte ceva.

Toate numele acestor buni Români se vor trece pe această față hotărîtă *Fondului „Cuza-Vodă”*.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Intemeietori : Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), I. C. Beldie (Jorăști—Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Obislav—Grădiștea—Vâlcea) P. Herescu (Găinești—Suceava), Gh. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni—Tutova), D. Mihalache (Golești—Badei—Muscel), L. Mrejeriu (Călugăreni—Neamț), I. Neculau [Coropcenii—Vaslui] T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna—Gorj), T. Popovici (Zorleni—Tutova), C. Rădulescu-Codin (Priboeni—Muscel), P. Ștefănescu (Dobromir—Constanța), A. Tenea (Adam—Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni—Suceava), I. E. Torouțiu (Suceava—Zucovina), Șt. St. Tușescu (Catane—Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna—Suceava).

CUPRINSUL :

I. Neculau.—Două noroace (poveste).

V. Savel, Ioan Zota.—Cântece bătrânești

M. Lupescu, N. I. Dumitrașcu, T. Popovici, P. S. Mihai.—Povestiri și legende.

Virginia Stan, Gh. Buhuș, I. G. Ciorescu-Bogdana.—Vrăji și farmece.

I. O Zugravu, Dimitrie Dan.—Datine și credințe.

Ioan C. Beldie.—De-ale copiilor.

A. Moisei, I. G. Ciorescu-Bogdana, A. S. Șerbu, Gh. Ciurescu.—Boale la oameni, leacuri și descântece.

I. Boca, D. Mihalache, C. Rădulescu-Codin, N. I. Dumitrașcu, P. Ștefănescu, D. I. Farcașanu, V. Ungurean, I. E. Torouțiu, Șt. St. Tușescu, Fl. Cristescu, Șt. Stănescu-Bărceanu, Mihai Adam, I. C. Dimitriu, G. A. Sadoveanu, Gh. Popescu, Erast Hostiuc, P. Andriescu.—Cântece.

Al. Vasiliu.—Colind.

N. I. Dumitrașcu, T. Popovici, D. I. Farcașanu, C. Stan.—O samă de cuvinte.

Tudor Pamfile, Elena Vorunca, I. E. Torouțiu.—Glume, jittii, taclale.

P., M. L.—CRONICA

Poșta Redacției și Administrației.

REDACȚIA :

ADMINISTRAȚIA :

T. Pamfile, Str. Ștefan cel Mare 157

M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

— B A R L A D —

EXEMPLARUL :

ABONAMENTUL ANUAL :

In țară . . . . . 40 bani

In țară . . . . . 5 lei

In străinătate . . . . . 50 „

In străinătate . . . . . 6 „

RUGĂMINTE:

Abonamentul pe Anul I — — — 2 lei

Abonamentul pe Anul II — — — 5 lei

le așteptăm în grabă de
la persoanele ramase în urma cu plata.

NOTE:—Trăgând un număr mai mare de exemplare față de anul trecut, am găsit cu cale de a trimite revista și la alte persoane cari n'au avut-o.

De la cinstitele persoane cari au bine voit a o primi așteptăm plata abonamentului.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a luni. Numățul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebuie trimis înainte, întreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora i se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la Tip. G. V. Munteanu str. Ștefan cel Mare No. 157, Bârlad.

Cererile și achitățile de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimete studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerii va fi arătat cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACTIA : T. Panfile, str. Ștefan cel Mare Bărlad	ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)	ABONAMENTUL ANUAL În țară . . . . . 5 lei În străinătate . 6 "
---	--	---

POVESTI

7.—Două noroace.

Erau odată doi boeri, frați buni—și frați într'un noroc mare și frumos—și amândoi o duceau de când binele. Trăiau în bună pace și înțelegere, ba încă fiecăruia din ei îi creștea inima văzând că și fratele are atâta îndestulare.

Dela o vreme însă, pe fratele cel mai mare îl mușcă de inimă șerpele ambiției și vru să întrecă din bogăție pe cel mai mic. Dar ori cât se frământa el, nu era chip să'l rămăe pentrucă Norocul lui era tot așa de mare ca al celuiilalt.

Pe când se *invinceau* mai amarnic, numai iacătă undeva, pe câmp, se întâlnesc și Noroacele lor și se iau la batae. Norocul celui mai mare, care simția ce-i în inima stăpânului său, s'a luptat mai dușmănește și l'a omorît pe al celui mai mic; pe urmă l'a luat în spate și l'a dus de l'a îngropat.

Atunci, ca prin minune, a început a se risipi averea celui mai mic și, în scurtă vreme a sărăcit de n'avea, vorba ceea, nici cenușă în vatră.

Fratele mai mare s'a bucurat pe deoparte, dar pe de alta făcându-i-se milă, l'a dărui cu doi boi și o vacă. Iсталalt a primit cu bucurie darul și plângând i-a mulțămît, că el era bun la inimă și nici nu știa ce se 'ntâmplase cu Norocul lui.... Da să nu zici dumneata, cum i-a luat în primire, și boi și vacă, au perit ca trăsniți.... Vezi că Norocul lui murise, ș'acu, unde era chip să se mai ție ceva de dânsul!

Fratele mai mare, în loc să'l eie atunci pe lângă el și să'l cate ca pe-un frate ce-i era, l'a tocmit slugă și l'a trimes pe moșie la niște hambare și coșere (pătule). Acolo trăia el într'un bordeiu păcătos, ziua muncind pe câmp deavalma cu ceilalți oameni, iar noaptea având ochii în patru să nu se fure ceva, după cum îi hotărîse frate-său.

Odată, cum veghia el pe lan, în puterea nopții, numai ce i se pare

că aude glas. Se pune el de pândă, ascultă.... Și iacătă zărește printre clăi o arătare și aude lămurit o gură de om ocărid și suduind că de ce nu seceră oamenii bine și nu strâng spicele! Omul nostru se sprinteni strângând cu amândouă mânele bâta ce avea cu el, și sărind iute, se proțăpi înaintea mătăhălii:

„Stăi că dau! Cine ești?“....

Mătăhala rămase nemișcată, fără să răspundă.

„Cine ești?“....

Acu nu mai sămăna a om, parcă era de piatră.

Tocmai după a treia întrebare, când aproape s'o lovească, zise:

„Nu da: Sânt Norocul lui frășini-tău...“

Omul rămase ca prostit.

„Tu ești Norocul!... Și ce umbli pe aici?“

—E-hei, dacă n'aș fi eu, crezi că ați avea vr'un spor?

Omului i se făcu lumină în minte.

„Da' Norocul meu, unde-i?“

Că-i câr, că-i mâr, că „nu știu“....

„Pe cine vrei să chiorăști? Dacă ești Norocul lui frate-meu trebuie să știi unde-i ș'al meu.... Spune mai iute, dacă vrei să scăpi cu zile!“

Neavând încotro, a spus drept că s'au bătut și l'a omorit...Atâta i-a trebuit omului, că, l'a și înhățat și a început a'l târnuî printre clăi și a'l imblăti cu hudumacu'.

„Vra să zică, din pricina ta mă chinuesc eu!“

—Nu mă omori, sărăcește și frate-tău și nu folosești nimica. Ascultă ce-ți spun: Norocul tău n'a murit de tot; e îngropat chiar supt bordeiul în care stai. Du-te și sapă acolo, că ai să găsești trei căzi (toci-tori) mari de bani. Atunci Norocul tău are să învie, are să se întâlnească cu mine ca să ne batem din nou, în luptă dreaptă, și dacă m'a dovedi, nu mai trag nădejde de iertare. Iar de nu, cum a hotări Cel de sus!

După ce Norocul s'a legat prin strașnic jurământ că are să steie să se 'ntâlnească tot în noaptea asta cu celălalt Noroc, omul s'a dus să facă cum l'a învățat.

S'apucă el de stricat bordeiul și de săpat și 'ndată numai dă de marginea unei căzi, pe care dezvălind-o puțin, i se luă ochii de strălucirea aurului ce era 'ntrânsa. După îndoitura gardinei se cunoștea ce amarnic de mare trebuie să fie cada cu bani. Săpând innainte, dă și de a doua cadă, iar când începe să dezvăleasca și marginea celei de a treia, numai iacătă iese trăgând greu din pământ și Norocul lui și-i stă drept în față.

„Stăpâne, greu somn am dormit!“

—Păi, unde-am știut eu că-mi ești așa de aproape! zice omul zăpăcit de bucurie.

—Eu am văzut în vis tot ce s'a petrecut răspunde Norocul, și știu cum ați hotărît și cu cănele de Noroc a lui frățâni-tău..."

Atâta a apucat să zică și s'a făcut nevăzut.

S'au luptat din nou cele două noroace, luptă cumplită dar dreaptă pentrucă, acu, mânia fratelui chinuit și cu dreptatea călcată, ajunsese și poate că întrecuse în mărime răutatea fratelui mai mare. Acu, Norocul fratelui mai mic, a omorît de tot pe norocul celuilalt frate. Și acesta, cum s'a trezit a doua zi, a simțit, a cunoscut, că nu-i a bine.... Vitele au început să-i moară, clăile și hambarele i-au ars, banii nu se știe ce s'au făcut. Rămăsese numai moșia goală, și când vroia s'o vândă și pe asta, ca să plătească niște datorii cari mai înainte vreme nu se băgau în samă, numai vine frate-său mai mic.

„Nu vinde moșia! Las'o între noi...”

Fraterului mai mare, cât era de amărit, dar i-a venit a râde când a auzit ce zice istalalt, care venise, tot cum era, flenduros și jerpelit.

„Da' cu ce s'o purtăm! Cu surcele?”

—De bani te plângi? zice fratele mai mic; am eu bani,—haide să-ți arăt.”

S'a dus la cele trei căzi cu galbeni, i-a arătat și i-a istorisit după aceia întâmplările din noaptea trecută, cu cele două noroace după care fratele mai mare a văzut lămurit toată prăpastia ce s'a deschis pentru el de azi înainte și a zis:

„Ce tovărășie să mai facem, măi frate, dacă mi-a murit Norocul! Bătaia lui Dumnezeu.... Trecem moșia pe numele tău, îi plăti și datoriile care mai sânt, și poart'o singur, sănătos; iar eu rămân ce-ai fost tu, că alt chip nu-i”....

Au făcut așa—și fratele mai mic a rămas boer în locul celuilalt pe toată viața lui.

I. Neculau.

(Mi-a comunicat-o școlarul Nechita Ion, care a auzit-o de la Toader Momarcea Coropceni-Vaslui.

CÂNTECE BĂTRANEȘTI

5.—Ciumănaș.

Lată-i frunza bobului,
Da-i mai lat'a plopului;
Sus pe malul Oltului,

La curțile Vâlcului.
Dară Vâlcul pân' trăe,
Cară di cară-și gătē,

La țara di jos pornè.
 Cînd o fost la calea mare
 Eaca și Ciuman¹⁾ în cărare.
 Incepu a să rugare:
 —Măi Ciumānaș, moarte mare
 Nu-mi scurta zilele 'n cale,
 Mai lasă-mă puținel,
 Ca să-mi scriu un răvășel,
 Să-l trimit pe Vânticel,
 Să-l trimit de-a dreptu-acasă,
 La cinstita Vâlculeasă,
 Să-și vîndă moșiili,
 Să-și mărite fetili.
 Eu moșii mi-am cumpărat
 Intre Nistru și 'ntre Prut
 C'acolo mi-i împărțit.
 Vâlculeas'o-auzit
 Și colea s'o tînguit

1) Moartea

Cosița s'o displetit
 Și din gur'așă zicè:
 Ce mi-i bună casă mè
 Cu arme și pistoale
 Dacă nu-i Vâlcuț în è.
 Ce mi-i bun aist grăjduț
 Dacă nu-i într'ins murguț,
 Ce mi-i bun aist pătuț
 Daca nu-i într'ins Vâlcuț.
 Cel ce iubește și lasă
 Dă i Doamne pedeapsă'n casă!

Auzită în 1906 de la *Gheorghe Ilunca*
 de 55 ani din cmuna Șarul Dornei Jud.
 Suceava.

Vasile Savel.

Nota—A se citi variante în Alexandri
 „Posii poulară sput titlul, Holera și «Ion
 Creungă» No. 5 an. I.

6.—Codreanu

„Foiliță trei smincele
 „Codrene, Codrene!
 „Vără-te'n codru devreme,
 „N'aștepta pân'a'nsără
 „Că-i stărnită poteră.
 „Țoi da murgul de-i scăpa,
 „Țoi da murgul de sub tine,
 „De-i scăpea să-ți pară bine.
 „Și murgul ți l-oi lua,
 „Pară-ți bine de-i scăpă“.
 El Codrean mi s'a scârbit,
 Murgu' și l-a pregătit,
 La drum că mi s'a pornit
 Cu căciula țurcănească
 Și cu gluga bârzănească,
 Nime ca să nu-l cunoască.
 El s'a dus un timp... mai mult!

Nime nu l-a cunoscut
 Num'un pui de arnăut.
 Codrean sta și se gîndea,
 Și din pași mai contineă
 Și din gur'așă grăia :
 „Hătu-ți legea de-arnăut
 De unde mai cunoscut ?
 —„Da....știi...cînd eram în tălhari
 „Omoram Turci și Tatar
 „Și luam galbanași mari
 „Ce-s ușori, zău, la purtat
 „Și cu haz la numărat!
 —„Hătu-ți legea de-arnăut
 „Bine minte ai ținut!
 „Hai la crășmă pe băut...“
 A luat târgu' de-alungul
 Dughenele de-a rîndul,

Până-și neguță murgul.
 Cu cine l-a neguțat ?
 Cu un pui de cel bogat.
 El tot sta și-l neguță,
 Cela banii numără.
 Codreanu pune mantauă
 Prind rublele a se varsă
 Murgul lui, doar scump era.
 Și galbini îi număra
 Tot părul și heleru¹⁾
 Și pasu' și galbănu'.
 Codrean bine mi-i strângea
 li încingea după curea
 Și de acolo.. așa-zicea :
 „Hătu-ți lege ta bogat
 „Eu murgu' ți l-am dat
 „Nărav nu ți-am arătat.
 „Dă'ncoace murguțul tău
 „Ce-a fost odată al meu
 „Să-ți arăt năravul eu..“
 Murguțu' el i-a dat
 El pe dâns'a încălcat,
 Numa un picior i-a dat,
 Peste deal a scăpărat,
 Colea'n vârful dealului.
 E Turma ciobanului.
 La cioban când a ajuns,
 El din gură așa i-a spus:
 „Hătu-ți legea din cioban
 „Nu mi-i vinde vre-un cârlan ?
 — „Ba eu vre-un cârlan ți'oi vinde
 „Numa de l-a putea prinde

„Că-s cu lănele poleite,
 „Cu coarnele resucite,
 „Cu unghiile zugrăvite..“
 — „Hătu-ți legea din cioban
 „Ia să-ți dau eu un arcan
 „Ca să-mi prinzi mie cârlan.
 Cu arcanu i l-a prins
 La Codrean pe murg l-a pus,
 El atunci așa i-a spus:
 — „Hătu-ți legea din cioban !
 „De ți-ai urit zilele
 „Și nu-ți trebuesc oi'e
 „Vin să-ți dau paralele
 Ciobanul s'a scârbit
 Și din gură a grăit:
 „Zilele nu le-am urât
 „Că am gând de ciobănit.
 — „De ai gând de ciobănit
 „Meri²⁾ și-ți paște oile,
 „Și-ți cată de dânsele,
 „Nu cere paralele
 „Că ți-oi strânge zilele.
 Ciobanu' hăt supărat
 În spie oi a și plecat;
 Bine-i părea c'a scăpat
 Ne bătut și ne fărmat.
 Foiliță ș'un dudău
 Cântă cucu' pe pârău,
 Bea Codreanu la Movileni
 Bău azi și bău mâni,
 Bău patru-zeci de zile
 Și nu l-a mai găsit mine !

Ioan Zotta

Variantă: 1).

POVESTIRI ȘI LEGENDE

26.—Ciobanul cel drept și Vlădica.

Era odată un cioban. De cum și-a dat seamă ce-i lumea asta, el a stat numai la oi. De putea, făcea binele; de nu, se ruga lui D-zeu

1). Heller, monedă austriacă ceva mai mult ca un ban.

2). Mergi.

în legea lui şi mulţamea Celui de sus şi de bine şi de rău. În sat nici la crăsmă, nici la biserică nu se ducea. Când vedea chip de femeie o ocolea. Aşa a trăit el multă vreme de-a ajuns flăcău toamnătic.

Într-o vreme, mai mulţi feciori de gospodar s'au pus pe capul lui şi l-au scos din minţi să meargă la biserică. Ca se scape de ei li-a făcut gustul.

Se spală ciobanul frumos, se ferchezueşte, se îmbracă mândru şi se duce la biserică.

Era o slujbă mare. Sfânta leturghie o făcea Vlădica.

Cum intră ciobanal în biserică, vede şi pe bătrâni şi pe tineri şi pe femei şi pe fet- şi chiar copii cu ghibă (cocoasă) în spate. La unii inai mici, la alţii mai mari. Numai el n'avea ghibă; şi ca să fie la fel cu ei, esă afară din biserică şi face din mintean (cojocel) un boţ mare şi-l vâără sub suman în spate.

Când îl văd oamenii aşa încep a se ghionti şi a se uita lung la el. Flăcăul vede lucru ista da' nu pricepea ce-i asta.

Iaca vine vremea de dat nafura; pe care o împărţea Vlădica. În-tăi iau nafură oamenii bătrâni, apoi bărbaţii însuraţi şi pe urmă flăcăii. Când se duce flăcăul la Vlădică să iee nafură, îl întreabă Vlădica:

— Ce ai tu mă omule în spate ?

— Ghibă, sărut dreapta, Părinte.

— De ce ți-ai pus-o ?

— Ca să fiu la fel cu toată lumea din biserică.

— Păi oamenii din biserică n'au ghibă.

— Ba au pîea sfinte toţi; unii mai mari alţii mai mici.

— Şi ce au ei în ghibă, că tu ai făcut-o din 'cojocel ?

— Au în ele păcate; cei cu ghibe mici au păcate mai puţine şi cei cu ghibe mari au păcate mai multe.

Vlădica pricepe că are în faţa lui un om bun şi drept cu darul lui Dumnezeu de-a cunoaşte pe cei păcătoşi,

— Flăcăule, da' eu am ghibă în spate ?

— Sfinţia ta ai două, cinstite Părinte.

— Du-te măi băete, îi zise Vlădica, în pădure cu oile şi vitele tale, fă fapte bune, că voi ce trăiţi cu dobitoacele sunteţi scutiţi de păcate

Şi flăcăul a părăsit satul şi lumea şi s'a dus în câmpul cu florile în mijlocul vitelor şi prin păduri unde păcatele nu se ţin după oameni.

(Auzită de la d-l A. Tenea din com. Adam-Tutova).

Culeasă de **M. Lupescu.**

27.—Legenda Păeanjăului.

Păeanjănu' s'a pus la întrecere cu Maica Precista; care să toarcă mai subţire.

Se pune Maica Precesta și toarce subțire... subțire...

Un' se pune și păeanjănul și toarce și mai subțire și-'și mai dă și drumu' 'n jos, pe fir...:

— Fă și tu dacă poți așa!

Când vede Maica Precesta una ca asta, —c'a întrecut-o un păeanjin, că-i mai dă și cu „sic“, că vezi D-ta, Ea nu putea să se lase pe firu-i tors, — 'l-a blestemat :

— „Unde-ai fi tu, ori în ce colțișor ai fi băgat, să te omoare, și cin' te-o omori, să i se ierte dintr'o dată șapte păcate !...“

(Auzită de la M. R. Dumitrașcu, din Boureni-Dolj.)

N. I. Dumitrașcu.

28.—Legenda mănăstirei Magariu¹).

În vremea de demult... dedemult... ci-că trăia prin părțile este, un mocan. Și mocanu' ista era putred de bogat... îi mergeau toate bine: turma i se înmulțea și creștea, pe ce zi mergea.

Așa, ce-i dădu lui, odată în gând : „Măi, văd că Dumnezeu mi-ajută de-mi merg, în plin, toate trebușoarele : oițele îmi fată toate... primăvara îmi păzește mieii de lapoviță și vremuri rele... de ierbușoară, slavă Domnului, de-ajuns, ia, hai să-l, durez și eu un sfânt locaș —drept mulțămită!

Și intrându-i în cap mocanului aceasta, începe a se gândi fel și chip, la locul unde ar fi mai nimerit, să-i înalțe sfânta biserică.

Ar fi vrut mocanul, ca D-zeu, care cunoaște gândurile făpturilor Lui, să-i arăte prin vr'un semn, locul voinței Sale.

Tot chitindu-se el așa, numai ce-i trăsni prin cap ?.. .

Că încărcă pe un magariu o pereche de desagi, chișcă de galbini lucitori și i dădu drumul slobod prin păduri; iar el se luă, după magariu, cât colo, să vadă, nu-i va arăta Dumnezeu vr'un semn.

Și-a umblat magariul neconținut prin țaglișoare și ponoarele pădurii trei zile și trei nopți încheiate, până ce a treia zi s'a oprit, într'o văgăună, la rădăcina unui stejar mare și bătrân. Și s'a pus magariul jos și s'a culcat pe iarba umedă de sub stejar.

Văvând mocanul, că magariul, n'are de gând să se mai scoale, a venit și el lângă dânsul. l'a mai dat câteva cafe²), l'a mai tras de coadă, să se scoale magariul... pace! Nu voia în ruptul capului; răbda toate loviturile și chinurile stăpânului său, și numai din când în când își arunca ochii spre înălțimile stejarului. Băgând de seamă mocanul,

1). Județul Tutova.

2). Cafă— uneltă cu care ciobanii prind oile tinere, cu să aplece miefi cruzi (nu de mult fătați).

că măgarul își tot pironeste ochii în stejar, se sui într'insul și dădu într'o scorbură de icoana Maicei Domnului. Atunci mocanul își trase socoteala că Dumnezeu i-a arătat prin semn locul sfântului locaș.

Ș-a durat mănăstire mândră și frumoasă; iar din trupina stejaru-lui, sub care a poposit măgariul, a retezat-o la înălțimea brâului unni om, și-a lăsat-o să slujească pentru Sfânta masă în altar.

Icoana găsită în stejar a așezat-o în loc de cinste în biserică.

Și așa se trage numele mănăstirii „Magariu“ în care-și deapănă fiirul veței cele două maici, uitate de lume, în străjuirea pădurii bătrâne.

Culeasă din satul Horga com. Epureni jud. Tușova.

29.— O altă variantă din comuna Zorleni sună astfel:

Tot pentru a mulțami lui Dumnezeu, de ajutorul ce i-l da, de-i mergeru toate bine, mocanul se hotărăște să-i înalțe o biserică; însă era numai hotărîrea în mintea lui, și lăasă numai, ca vremea să-i desăvârșească gândul... De la o bucată de vreme, el băgă de seamă, că măgariul lui, în anumite răstimpuri, nu era între oi... ci pierea de par'că l'ar fi înghițit pământul. Il și căuta el, într'o părere, scormonind ascunsurile pădurei, dar nici chip să deede dânsul. Așa într'o zi, cam pe când își însemnase el sorocul ducerii măgarului, se puse pândar. Măgarul făcu ce făcu și se răzleți de oi; iar mocanul, cât cole cam la trei *obrațe*¹⁾ în urma lui, se luă după dânsul. Măgarul mai *lempăind*²⁾, de ici un firisor de earbă, de colo un spicușor, de dincolo un muguraș, se infundă în desișul pădurii. A mers așa cât a fi mers, iar mocanul tot pe urma lui, până ce ajunse la rădăcina unui stejar mare și bătrân.

Când colo, ce să vezi? La rădăcina stejareului ardeau trei lumânări; iar măgarul dac'ajunse, însemnă pe pământ semnul sfintei cruci cu piciorul, și se culcă... După o bucată de vreme se sculă și o lua înapoi spre turmă.

Mocanul își însemnă locul cu stejareul și-a doua zi veni singur singurel. Scotoci prin preajma stejareului doar de-o da de vr'o minune; iar mai pe urmă se sui și în stejar și dădu de-o scorbură în care găsi icoana făcătoare de minuni a Maicei Domnului. Atunci mocanul se hotărî să ridice biserica în acest loc sfânt,

(Auzită de la d. M. Lupescu directorul orfelinatului agricol «Ferdinand»).

T. Popovici.

30.— Dumnezeu nu doarme

Ci-că, odată? e demult de-atunci, un ficior omorise pe tatăl său, și il îngropă în o pădure.

1). Obrat— măsură veche de lungime, 4 prăjini.

3). Lempăind—a lempăi—lempăește—mânăncă pe alesele.

Odată, venia de unde-va și drumul îi era prin pădure. Obosit, se opri la o fântâna ce era la marginea pădurei, ca să se răcorească și să-și potolească setea.

Când însă puse ciutura la gură, un glas nevăzut îi zise :

„Moarte pentru moarte“.

El, inspăimântat, nu știa ce să facă dar desmeticându-se se duse la un călugăr bătrân, care îl sfătui să întrebe fântâna; până când ! Făcu așa și glasul nevăzut îi răspunde:

„După zece ani“.

Feciorul, luându-se, cu nevoile, mai una, mai cu alta, uitase despre vorbele de la fântână, și tocmai după zece ani, se duse la o căsăpie, să cumpere un cap de mel. Ajunse, cumpără capul, îl vâri într'un sac, pe care îl luă pe umeri și plecă spre casă. Pe drum, însă, din sacul de pe umere, curgea sânge, din ce în ce mai mult, și un trecător mirat îl opri, și îl întrebă; că ce are în sac. El îi spuse că un cap de miel—și pentru a-l încredința și mai bine, voi să-l arăte.

Dar care le fu mirarea, mai ales a feciorului ce-și omorise tatăl, când îi văzu, capul, în sac.

Mulțime, de oameni se adună, în jurul lui, și această minune, se răspândi preste tot locul și feciorul ucigaș își mărturisii fapta, pentru care fu judecat și osândit la moarte.

Și așa s'a împlinit vorba fântânei, și vorba veche că Dumnezeu, nu doarme.

Petru S. Mihai.

VRĂJI ȘI FĂRMECE

2.—De mană luata.

S'a sculat Marțolea răncăluind, boncăluind,

Și a plecat la Câmpu-Lung,

Să pască iarbă înrourată și nescuturată.

Iar *munitoarete* și cu fermecătoarele,

S'au mâniat,

Și s'au sculat,

Și lăptișorul tot i l'au luat.

Și i-au lăsat numai zărul

Să nu-i moară de foame vițelul.

Iar Maica Domnului când a văzut, tare s'a supărat,

Și pe Sfânta Duminică indată a chemat,

Și a trimis-o să umble
Prin toate beciurile,
Și toate cămărilor,

Și lăptișorul să i-l adune,
Și în ungeraș să i-l vâre.

Se zice aceste cuvinte, mestecând cu o urzică în tărățele ce se dau vacaj, să le mânânce.

(Auzite de la mătușa Ilcana Dumitriu din Florești-Tutova).

Virginia Stan.

3.—De făcut pe ursită.

Foc focușorule,
Eu te învălesc,
Și tu te desvălești,
Și te faci în bălăuraș
Cu solzii de auraș,
Să te sui pe gura hornei
De pe gura hornei, toate ținuturile,
Toate orașele, toate satele,
Și până ce-i da de ursitoarea mea,
De ursitoare ursită,
De Dumnezeu lăsată,
Și de oameni buni îndemnată,
Și la mine mânată.
De-i găsi-o la masă,
S'o dai sub masă;
De-i găsi-o în sat,
Cu coada s'o plesnești

Și la mine s'o pornești,
Cu dinții s'o muști
La mine s'o aduci,
Să nu poată sta,
Să nu poată răbda,
Cum n'a putut-o mă-sa răbda,
Pân' ce n'a făcut pe ea,
De poale încruntată,
De lacrimi vărsată;
Așa să nu poată sta.
Fără trupul meu,
Fără statul meu,
S'o înțepi prin ficați,
Prin rărunchi, prin splină,
Prin inimă și tot trupul ei.
(Se repetă de trei ori)

Gh. Buhuș.

4.—De ursită.

Brâu b. șorul meu,
Să te duci la ursitorul meu
Unde li-i găsi
Cu bici de foc să-l plesnești,

În pământ să-l trântești
Și la mine să-l pornești,
Ca eu să-l visez
Și aievea să-l văz.

Se zice de trei ori și cine-și face pe ursită să nu-și facă cruce, înainte de culcare. Descântecul se face cu hrean și-l pui sub cap, când te culci.

(Culese de la Ilenna Mățoain din Bogdana-Tutova).

I. G. Ciorescu-Bogdana.

DĂTINE ŞI CREDINŢE

97.—Logodnă şi nuntă

Flăcăul cere'n căsătorie pe fată trimiţându-i „foaia lui de zestre“ Fiind bună plăcere şi înţelegere, merg într'o sară, de obicei în tr'o Duminică sau sărbătoare, flăcăul cu părinţii săi şi cu câte-va rude spre a logodi. La început se fac multe glume pe capul tinerilor şi mai târziu începe şi logodna. Pe o masă, aşezată în mijlocul casei, se pune o tabla. Tinerii stau faţă în faţă. Pe un capăt al tablalei, mireasa îşi pune: o *pernuţă*, *foaia de zestre*, *inelul*, o *batistă* ş'un *prosop*; iar în capătul cel-lalt îşi pune şi mirele; *foaia de zestre*, *inelul*, ş'o *sumă oare-care de bani*.

Învărtesc amândoi tablaua, de 3 ori, pe masă şi la urmă flăcăul poşteşte fata să-şi aleagă o parte din două. Dânsa îşi ia pe ale flăcăului şi flăcăul pe ale ei, arătând prin aceasta dragoste şi bună-voinţă. În urmă mireasa aduce o găină friptă, fierbinte şi o pune pe masă în-naintea mirelui. Acesta trebuie s'o rupă numai cu două degete, fără să sufle în mâni, chiar de s'ar frige! Cu acest prilej se face mult haz de bietul mire.

Toţi mânâncă din această găină. Mirele iese afară din când în când de dă câte-o „puşcă“, arătând mare veselie.

Odată cu acestea, pun la cale nunta. Mireasa rămâne la părinţii săi; sau, de teamă ca nu cumva logodna să se strice, sau ea să fugă cu altul, e luată la casa mirelui, unde stă până mai sânt câte-va zile până la nuntă, când e dusă de mire acasă.

De multe ori se întâmplă ca flăcăul cu fata să se placă mult, dar să nu voească o parte din părinţi a se lua. Atunci flăcăul, chiar făr' de voia părinţilor, „*fură fata*“ într'o noapte ş'o duce acasă. Vorba: „de mână şi pe lună“! Alte ori, dragostea dintre fată şi flăcău e atât de mare, că fata fuge şi vine singură la flăcău,—ii „*cade pe cuptor!*“ Şi'ntr'un caz şi într'altul părinţii fiind siliţi, trebuie să-i ierte şi să li dea bine-cuvântarea părintească.

*
**

La 3, 4 zile după logodnă, mireasa croeşte cameşa şi ismenele mirelui. Mirele cumpără hainele miresei pe care i le dă de dar. Nunta începe de Sâmbătă dimineaţa şi ţine până Luni, sau Marţi. Sâmbătă disdediminează, femeii şi fete cât de multe se duc, în 2 care, ca s'aducă zestreă miresei.

Peste cât-va timp se pornesc de la casa mirelui şi cei-lalţi nuntaşi cu trăsuri, cât de multe, în ordinea următoare: în frunte un *conocaş* c'o sticlă cu vin, după el mirele între 2 *conocaşi*, apoi trăsura nunului şi în urmă toţi ceilalţi nuntaşi.

Aproape de satul miresei, conocașul din frunte, împreună cu altul se duc înainte și dând sticla socrului mic zice:

— „Noi, am voi să descălecăm,
Dar n'avem pe ce să stăm.
Nu sântem ciobani de oi,
Să ni dăm jos, în noroiu !
Ci sântem oameni mari,
De pe lângă mare,
De unde soarele răsare.
Să ni aduceți scaunul de argint,
Să descălecăm jos, pe pământ !
La cai să ni dați fân verde
Cosit din valea lui Burtă Gheorghe
Caii noștrii să-l mânânce

Și din coade se nu miște !
Noi am descăleca,
Am mai sta,
Dar ni-i frică c'om însera.
Și avem de trecut stânci și munți
Cu brazi mărunți
Și întunecoși,
Bine v'am găsit sănătoși !
Poftim de beți
Și vedeți
Că e vin de Odobești;
Când bei te înveselești
Și de loc nu te turtești !

Primind de la socru altă sticlă și de la mireasă un colac, iute se întorc în calea mirelui, vestin lui-i bună primire.

Aici, colacul îl rup amândoi deasupra mirelui, iar sticla o dau la nuni și apoi la toți nuntașii. Intrând în ogradă la mireasă, unde nunta e deja întemeată, mirele descălecă la scara prispei, luându-i calul un flăcău ce i-l poartă tot satul. În prag îl întâmpină mireasa c'o tabla cu dulceață. Mirele-i pune pe tabla 5 lei, iea o dulceață și apoi sunt poftiți în casă, toți oaspeții.

Locul mirelui e lângă zestre, la dreapta nunului. Mireasa se sue pe pat și stă în picioare la spatele mirelui, răzămată de zestre. Un conocaș aduce hainele de mireasă pe o tablă și le dă mirelui zicându-i:

Poftim cinstite mire
Care ai atâta iubire;
Și dă această matasă
Colo la cea mireasă,

Care mult te dorea
Înainte de-a-te'n sura.
Iar acum îi pare bine,
Că te are lângă sine !

Mirele le dă miresei care se duce de se gătește cu dânsule.

Al doilea conocaș, aducând și darul soacrei, îl presintă tot mirelui care-l dă în mâna soacrei.

Stau toți la masă și când mireasa e gata și bucatele mâncate, ies din casă jucând primul „danțu”. După acesta se face luarea și încărcarea zestrei. În ușa casei, în care e zestrea, stă un băet c'un cuțit înfipt în ușorul ușei; lângă zestre șede o fetiță, iar pe ladă (sipit) stă un al doilea băet; toți aceștia nu dau voie să se rădice nimic, până ce mirele nu li dă câte un mic hacșiș ! Apoi zestrea e luată rând pe rând de conocași și jucând'o, o duc la care cari stau gata de plecare. Cei

lalți nuntași jucând și scoțând și al doilea *dant*, se gătesc de plecare.

Mirii își iua *iertăciune* de la socrii cei mici, închinând paharele. Pe o masă așezată în mijlocul casei, se pune o tabla cu 2 pahare și c'o cană plină cu vin. Mirii stau înaintea mesei cu fețele spre Răsărit, iar socrii în cea laltă parte cu fețele spre dâșii. Conocașul zice conocășiea:

Ascultați D-voastră

Cinstiți meseni,
Cinstiți nuni mari,
Cinstiți socri mici
Puținele cuvinte
De rugăminte!
De se roagă fiica D-voastră
Cu plecăciune,
Se roagă cu smerenie
Ca să-i dați blagoslovenie.
Că marele și puternicul D-zeu.
Luni întâea zi.
Au făcut cerul și pământul
Și Edemul, adică Raiul.
Marți l'a împodobit
Cu stele și cu luceferi.
Mercuri l'a împodobit cu soarele
Și cu luna.
Joi a făcut D-zeu pe strămoșul
Nostru Adam
Cu trup din lut,
Cu oase din piatră,
Cu sânge din mare,
Cu frumuseța din soare,
După chipul și asemănarea Sf. Sale
Și văzând D-zeu că nu e bine
D'alocui omul singur în lumea asta,
l-a dat somn strămoșului Adam
Și l'a adormit și i-au rupt o coastă
din stânga sa
Și au făcut pe strămoșa Eva,

După chipul și asemănarea Sa.
Precum D-zeu i-a blagoslovit
Ca să se îmulțească
Ca stelele cerului,
Ca iarba pământului,
Ca florile codrului,
Ca nisipul mării,
Mult și mai mult crescură
Și se îmulțiră.
Până a venit vremea
Și la acești doi tineri
Cari șed cu genunchele plecate
Și cu fețele rușinate,
D-voastră să roagă,
Și să roagă cu plecăciune
Ca să li dați ertăciune.
Să-i iertați și să-i bine cuvântați,
Că D-voastră! cinstiți părinți,
Cari sânteti dela D-zeu orânduți,
Să-i iertați să-i bine cuvântați.
Căci bine-cuvântarea părinților
Intărește casele fiilor;
Iar blestemul părinților
Strică casele fiilor.
Ș'acum dela nunul cel mare;
Un bacșiș cât de mare;
De la la ciustita mireasă,
O batistă de matasă frumoasă
Și un pahar cu vin
C'ășai de la D-nul Hristos, Amin.

Conocașul umplând un pahar cu vin, îl presintă mirelui care-l dă socrului, sărudându-i mâna și cerându-i ertare.

I se mai dă și al doilea pahar pentru soacră. La fel cu mirele închină și

1). Vezi An. I. p. 51.

mireasa, după care ei, mirii, încunjură masa de 3 ori, făcând câte o plecăciune la fie-care latură.

Apoi luându-şi rămas bun, mirele îşi urcă mireaca în trăsura nunului şi în urmă incalcă şi dânsul pe cal.

Mireasa, înainte de a se aşeză în trăsură, îşi face 4 cruci în cele 4 părţi ale lumii, nuna îi rupe un colac deasupra capului în patru şi apoi cu toţii pleacă în aceeaşi ordine, cum au venit. De la poarta ogrăzei, mirele cu doi conocaşi, se întorc înapoi şi oprindu-se înaintea casei, bate cu biciul de 3 ori în streşină. Conocaşul ia sticla cu vin de la socru şi iute, se întorc după nuntă. Tot drumul mirele merge pe lângă mireasă. Când sânt aproape de satul mirelui, conocaşul cu sticla o duce înainte la socrii mari, vestindu-i de sosire. Soacra mare le eşă înainte cu tablaua cu dulceţ şi apucându-i c'un prosop de după gât, îi duce şi i aşază pe pat. Când vin carele cu zestrea, conocaşii o descarcă aducând-o în casă la mireasă, chiuind şi jucând. Această zi e socotită ca fiind ziua miresei, care dacă va fi frumoasă, înşamnă că dânsa va avea mare noroc, iar dacă-i urâtă, e semn că mireasa a mâncat cam des din oală!

De aici înainte, cât ţine nunta nunii cei mari sânt duşi şi aduşi de acasă cu lăutari şi c'un vornic.

În sara aceasta, când s'a adus mireasa, numită „vedrele“, nuntaşii joacă până aproape de ziuă. Câte zile ţine nunta, toţi cari vin în casă la nuntă, trebuie să nu zică altă salutare, decât „buna dimineaţa“.

A doua zi se trimite „ploscu“ cu rachiu roş, legată cu'n fir de bosuic, la socrii şi la cele lalte rude ale miresei, pentru a pofti la „masa cea mare“. După ce nunul e adus deacasă şi mireasa e gătită de nună, îşi iau ertăciune şi de la socrii mari, tot la fel cum au făcut şi la cei mici, după care merg însoţiţi de multă lume la cununie. Pe drum li se pun cofe pline cu apă—pentru a avea noroc şi a le merge în plin la toate,—în cari mirele aruncă câte un ban.

Mirii ţin fie-care câte un colac în mână, spre a avea parte în viaţă de pâne şi sare. La cununie nu merg în trăsuri, de teamă ca nu cumva tinerii să sărăcească. După ce se întoc de la Biserică, soacra mare li eşă înainte, făcându-li acelaş obicei, ca sara la vedre, numai când îi aşază pe pat, i se pune miresei, pe braţe un copil mic, dorind a avea parte de dânsul. Mirele-i dă un bacşiş.

Toţi nuntaşii, după ce au stat la masă, scot „danţul cel mare“. Mirii joacă mai mult afară, ca să fie văzuţi de oameni. Mireasa trebuie să fie cu mare băgare de seamă, ca nu cumva să-i se fure vre-un fir de de peteală, căci nu va mai duce trai bun în casă, toată viaţa.

De's două nunţi în aceeaşi zi, miresele să nu se vadă una pe

alta, că să nu moară una din două! Mai sub sară trei sau patru vornici, cu batiste de la mireasă prinse'n pept, chiamă lumea la *masa cea mare*. Sara când mesele sânt gata, vin nunii, primiți de astă dată de miri, cu cele două lumânări de la cununie aprinse. Tot acuma vin și socrii mici cu cele-lalle rude care's întimpinați tot de miri, c'o tabla cu dulceață și de socrii cei mari c'o sticlă cu vin.

Se cinstesc socrii și schimbând sticlele după ce iau câte o dulceață, cu toții trec pe sub tablaua ținută de miri sus. Pentru acești noi oaspeți, li se pregătește o altă masă aparte, în altă odae. La *masa mare* nunii stau în capul mesei. Mai întâi se mănâncă 3 feluri de bucate: *răsol*, *sarmale* și *cartofi* după care se dă „darea“.

Nunul împarte la toți mesenii câte un prosop, cusute de mireasă. Pune apoi o hârtie de 20 lei (sau mai mult) pe o farfurie, umple 2 sticle cu vin, una lui și cea-laltă nunei, iar lăntarii cântând ceva mai săltăreț, joacă sticlele în mâini, bând din ele din când în când.

Toți cei lalți bat din palme de bucurie.

În urmă, nunul umblă pe la toți cu farfuria și care cum dă bani pe farfurie, iau cele 2 sticle și poruncind lăutarilor să li cânte ce doresc, le joacă la fel ca nunul.

La urmă dau darea și socrii, întâi cu mici s'apoi cei mari cari joacă tot odată și „cămășile“ făcute de *nora* mireasă.

Banii strânși sunt dați de nun în mâna miresei.

Mănâncă al patrulea fel de bucate, „friptură“ și apoi joacă până târziu. În ziuă nuna „*leagă mireasa*“: mirele stă în picioare ținând o oglindă între cele 3 lumânări aprinse. În lață, pe un scaun, mireasa e legată de *moada* de către nună c'o batistă albă. Se schimbă: mirele în locul ei, ținând oglinda ea, este bărberit de nun și peptănat. După aceste toate, se duc toți nuntașii cu lăutarii la nun acasă: în frunte o femeie, îmbrăcată'n haine bărbătești, merge ținând o tabla pe care sânt așezate o sticlă cu rachiu roș și o chisă cu dulceață. În timp ce această femeie merge jucând aceste în frunte, toți cei lalți din urmă, cu câte o sticlă plină cu vin, chiue și joacă tot drumul. La nun joacă până la amează, când nuna iea peteala de pe capul miresei, dându-i-o legată într'o batistă. Iși iau apoi rămas bun de la nuni toți nuntași, și tinerii se întorc cu lăutarii acasă.

În acest chip se termină nunta dacă se face numai o singură *masă*. Când se face și Luni sara, adică când nunta ține 4 zile, atunci Luni dimineață, după masa cea mare, se trimite *plosca* cu rachiu roș la socrii mici, pentru a veni la „*masa cea mică*“:

Aproape de sară se strâng mai multe femei, se pun două câte două perechi ținând câte o batistă roșie de colțuri și cu alte două în

frunte, cari țin o tabla goală și câte o sticlă cu rachiu roș, o pornesc prin sat chiuind și jucând „*băsmduța*“. Sara venind și nunul mai întâi eagă mireasa, și apoi urmează masa mi că și cele lalte cum s'au arătat mai sus, la masa cea mare.

Dacă mirii sunt din acelaș sat sau sânt prea saraci, atunci mireasa nu se mai duce cu nunta, cu trăsuri multe ci cu căre-va zile înainte de ziua de nuntă, se duce mirele cu mai multe femei și fete de aduc mireasa și zestrea, c'un car sau cu două.

Ziua nunței e ziua mirelui, având aceeași credință ca și de ziua miresei.

La opt zile după nuntă mirii cu soacra mare, se duc la nuni cu plăcinte. La biserică n'au voea să meargă până ce nuși fac amândoi „*moliftă*“.

3 Februarie 1909.

I. O. Zugravu, Țuțcani-Covurlui.

98.—Cel ce visează, că vorbește c'un preot, va avea mare scârbă.

99.—Cămeșă vițelului de la vaca ce fată pentru prima dată se pune într'o oală nouă cam măricică, așa că, cămeșă să umple până la jumătate, iară deasupra se pun 3 fire sau și spice de grâu, 3 de săcară, 3 de orz, 3 de ovăs, 3 de cânepă, 3 de in, 3 de mac, 3. bubușlii de trifoiu și tot câte 3 fire din ori-ce fel de sămânță; cu cât mai multe feliuri, cu atât mai bine. La cumpărarea oalei nici o târguiață nu poate încăpe, ci trebuie a da pe ea atâta cât cere negustorul. Deasupra semințelor amintite se mai pune un pumn de făină de popușoiu ș'apoi oala se îngroapă pe locul unde vaca a fătat, fie afară sau în grajd. Vaca așa tocmită este ferită cât va trăi de ce-i ce ieu-mana.

100.—Lunea se postește, ca copiii sau vitele să trăiască.

101.—Banul dat la discar și lumânarea adusă la sf. biserică mai întâi se serută ș'apoi se dă, ca să fie primită jertfa.

102.—Locul pentru casă se alege cu sfatul rudelor și vecinilor, apoi se pune acolo sara o cofiță cu apă. Aflându-se cofița dimineața cu mai mai multă apă, atunci este semn bun și să clădește casa acoto, la din contra însă nu,

103.—În spre sara anului nou se face un calindar pentru vreme pentru anul viitoriu și anume se iea 12 coji tot una de mari de ceapă, cari capătă numele celor 12 luni din an. În aceste coji se pune câte ceva sare mare pisată și le lasă peste noapte până în dimineața anului nou, când se cearcă găoacele. Cari au mai multă apă în sine este semn, că acele luni vor fi mai ploioase, iară celelalte mai secetoase. 1)

104.—În spre sara anului nou se face și o încercare pentru ro-

1). Vezi An II, p. 11.

direa cerealiilor pentru anul viitoriu și anume se pune într'o strachină sau tava atâția cărbuni, câte feluri de pâne gospodariul voește să samente, menind câte un cărbune pentru grâu, seară, orz, ovăs ș. a. După care cărbune se va afla dimineața mai multă spuză, acela fel de pâne se crede, că va rodi și de acela apoi se samănă mai mult la primăvara viitoare.

105.—De se va la femeea 9 miercuri după olaltă, îi moare bărbatul.

106.—Lunia nu se aduce cele trebuincioase pentru uns, adică lut și baligă, căci la din contra în casă se ivesc șvabi, ploșnițe ș. a.

107.—Poporul marța nu se piaptănă temându-se de năpaste.

108.—Nu e bine a se șterge cu mâneca cămeșii, căci intralt fel acela ce-o face va fi năpăstuit!).

Dimitrie Dan.

De-ale copiilor.

18.—Unilana
Șotrocana,
Ș'o Maghiță,
Măgăriță,
Lanțu,
Șpanțu,
Corcodia
Veselia

La moara Ancului,
Trece fata Turcului,
C'un cojoc,
De motoc,
C'o foae de strecătoare,
Na cățeaua dă'o 'n vale.

19.—Ciobotar cu dinții rari,
Pune pietre 'n buzunar,
Și zice că's gologani.

20.—Ce'i azi, ce'i mâne?
Ce'i în ziua de Ispas?
Să tăem un câne gras,
Să'i luăm unturile
Să ungem șopârlele.

21.—Trântă una, trântă două,
Trântă fata greclui,

Pe malul potecului,
Vine greclul mănios
Cu cosorul ruginos,
—Dă'mi fetiță, cheile
—Nu's la mine, Domnule,
'S la maica'n București,
După casele domnești.
Und' să ouă rațele,
Unde fată vacile. ³⁾

22.—Două mere, două pere,
Două fuse de aur,
Pisi, Pisitolnic,
Talpă de vornic.

Variantă : 17.

23.—Măi țigane, balabane,
Hai cu tetea la ciocane,
Să batem ciocanele,
Să iasă părarele.

24.—Măi, jădane, barba ta,
Face dracu' badana.
Badana de văruiț,
Barba ta de sgâlțait
(Colecția mea). Jorăști-Covurluiu.

Ioan C. Beldie.

1). Vezi nota din josul pag. 66.

2). Vezi Tudor Pamfile *Jocuri de copii*, I. p. 45.

Boale la oameni, leacuri și descânfece.

29. De bubă neagră.

Purces-au Maica Precesta de la casa ei, de la masa ei, grasă și frumoasă. Când la mijloc de cale, pe cărare, a întâlnit o *elogiță* grasă și frumoasă ș'a tăeat'o, a făcut masă mândră și frumoasă și-a chemat toate rănile, toate cojile, toate sgârieturile, toate bubele, în samă le-a băgat—numai pe buba cea neagră n'a chemat'o nici în samă n'a băgat'o. Ea de ciudă,

Din rădăcină s'a săcat

Din vârf s'a uscat.

Dânsa de ciudă și de oghidă până'n ușă s'a ivit și'napoi s'a înturnat și pe loc a crăpat. N'a rămas bubă neagră de leac.

Cât un fir de mac în patru despicat —Amin. Descântecul de la mine, leacul de la Maica Domnului.

(De la Catrina Dragomir, Socca-Cândești).

A. Moisei.

30.—De sagetatura

Purces'a (cutare)
Pe cale,
Pe cărare,
Gras și frumos
Și s'a întâlnit cu săgetătura,
Cu pocitura,
Ceas rău,
Vânt rău.
Ieși săgetătură,
Pocitură,
Ceas rău,
Vânt rău,
Ieși 99 neamuri de răutăți

Din trupul lui (cutare)
A alergat la mine
Și eu oiul descânta în apă
Cu cuțitul,
Și cu trei trestii.
Cu apă l'oiu spala
Și cu cuțitul l'oiu rade
Și pe cutare l'oiu curăți
Și va ramânea
Curat,
Luminat,
Cum maică-sa din cer
L'a lăsat.

(Culese de la Ileana Mășonia din Bogdana-Tutova).

I. G. Ciorescu-Bogdana.

31.—De plecate.

Plecate plecăcioase,
Ieșiț dintr'aieste oase păcătoase
Că v'oiu lovi c'o măciucă groasă,

Și 'nainte și 'napoi
Și n'oiu alece mică (nimică) din voi
Leac. (Se zice de trei ori),

(Se descântă frecând mâinele celui bolnav (până la cote) cu săpun de spălat).

32.—De năjit.

Purces'a...(cut.) pe cale, pe cărare,
 Când la mijloc de cale,
 S'a întâlnit un vânt,
 Cu năjit pricăjit.
 Prin auzul urechilor intratu-i-a,
 Prin rădăcina măselilor
 Prin crierii capului,
 Prin fața obrazului,
 Prin sfârçușul nasului;
 Ieși năjit, pricăjit,
 Din auzul urechilor
 Din rădăcina măselilor,
 Din crierii capului,

Din fața obrazului,
 Din sfârçușul nasului.
 Că eu, (num. descântat), te-oi des-
 [cânta
 Cu baligă de la Mărina,
 În mâna dreaptă te-oi lua
 Peste marea neagră te-oi arunca,
 C'acolo este o pasere albă cudalbă;
 Sângele să-i beți,
 Carnea să-i mâncați,
 Iar (cutare) să rămăe curat luminat,
 Ca de la D-zeu ce l'a lăsat,
 Ca maică-sa ce l'a născut
 Leac! (și sumuță suflând încet).
 (Se zice de trei ori).

(Se descântă cu haligă aprinsă (fumegând) purtându-se pe lângă
 partea dureroasă. Baligă strânsă din ziua de Mărina, vara).

(Auzite de la mama: Maria S. Șerbu, Cavadinești-Covurluiu).

Culese de: **A. S. Serbu.**

33.—Descântee de cei răi.

A purces Vodă,
 Cu oastea lui toată
 Și cei răi
 Călare pe-un *chetroi* (pietroi).

Chetroiul s'a cufundat,
 Și cei răi s'au înecat.
 (Cutare) a rămas curat
 Cum D-zeu l'a lăsat.

(Se descântă la buric cu cenușă, de nouă ori.—De la mama.

Gh. Ciurescu.

C A N T E C E

193.—Cântă cucu'n humărie,
 Eu gândesc, că'mi cântă mie.
 Da' el cântă lui Ilie,
 Că l'a scris în cătănie.
 Cătănia n'ar fi rea,
 Numai pușca-i tare grea;
 Pușca și vițelu'n spate
 Mă scoate din sândătate.

Nu-i nici apă, nici buddu,
 Nici fântână, nici pârdu,
 Să'mi potolesc. focu' meu;
 Focu' de la inimioară
 Nu'l poate poteli'o șardă,
 Numai bădița 'ntr'o sară.

Din Bucovina I. **Boca.**

Verianta: 127:

194.—Pe drumu' care merg eu,

195.—Frunză verde d'a secară,
 Dragostile dintr'o sară,

*M'au băgat în izineală
 Și n'au scos în primăvară,
 Galben ca turta de ceară !
 Că dragostea-i lucru mare,
 Te face să mori de foame;
 Că n'ai poftă de mâncare
 Nici odihnă la culcare !*

196.—*Frunză verde matostat
 Dragostile de furat,
 Ca pâinea de cumpărat;
 Când o ei la subțioară
 Și mi-apuci pe drum la vale,
 Tot ciupești,
 Pân'o sfârșești
 Și sâțul tot-nu mai ești !*

D. Mihalache.

197.—*Foae verde rug întins
 Ce mai mândruță mi-am prins !
 Nu mi-am prins-o 'ntr'o 'ncercare
 Să vedem ce minte are:
 Are minte femeiască,
 Dragoste copilărească...
 ....Șio frunză iarbă neagră
 Trece mândra prin dumbravă
 Trece, mare, nu mă 'ntreabă,
 Vede mândra că mi-e dragă:
 I-am dat drumu' să-și alegă,
 Să-și alegă dintr'o sută
 Că neica n'o mai sârută;
 Să-și aleagă dintr'o mie,
 Numai să-ni samene mie !....*

(Hărtiești) **C. Rădulescu-Codin**
 Variantă: 90

198.—*Frumosul merme pe baltă
 Și strigă că nu se 'nneacă.
 Urâțul merge pe sec
 Și strigă;— „Mă 'nnec-mă 'nnec“ !..*
 (Auzită lu vărul meu: Ioniță M. R. Dumitrașcu, din com. Boureni-Dolj)
 Variantă; 135.

199.—*Dragostile merg pe apă*

*Și strigă că nu 'nneacă.
 Dorul merge pe uscat
 Și strigă:— „M'am inecat“ !..*

(Auzită de la Ion M. Vică, din com. Boureni-Dolj)

N. I. Dumitrașcu

200.—*Foaie verde de tei flori,
 Toți dușmanii vrea să mor,
 Să rămde mândra lor;
 Eu de-aș muri până'mâne,
 Pe mândra o ieu cu mine;
 Iar de-ași muri și'ntr'un ceas,
 Nici pe mândra nu li-o las,
 Numai să le fac năcaz.*

(Dela Gr. Morjan din Dobromir)

P. Ștefănescu.

201.—*Dumnăzdu cân-ci-o făcut, .
 Tari bgini ci-o făcut,
 Da la gură ci-o uitat
 Priè cascată ci-o lasat,
 (D-zeu când te-a făcut,
 Tare bine te-a făcut,
 Dar la gură te-a uitat
 Prea cascată te-a lăsat).*

202.—*Săriacū călugărū
 Cum îi argi suflitū.
 Da cân-vegi-o fată mare.
 Asvârli rasa-n carari.
 (Saracu' Călugăru'
 Cum îi arde sufletu'.
 Dar când vede-o fată mare,
 Asvârle rasa'n carare).*

203.—*Leli cu fluturi la cept
 Ci faci bagii marafet ?
 Ci țai mari șă fudulă,
 N'ai în cas-o sdrătură.
 (Lele cu fluturi la piept,*

*Ce faci badii marafet ?
Te fii mare și fudulă
N'ai în cas'o sarătură).*
De pe valea Bistriței **D. I. Farcașanu.**

204.—*Câte fete cu mărgele,
Toate's haite și cățele,
Mumai Safta draga mea
Nu-i nici haită, nici cățea.*

205.—*Lelița e cățelușă
Mă ține de curelușă
Și mă trage după ușă.*

206.—*Măi Jidane,
Măi tărtane,
Pune-ți barba'n topitoare,
Părul ca să se topiască,
Barba ca să-ți putrezească.*

Din Bucovina **V. Ungurean.**

207.—*Frunză verde de neghină,
Colo'n deal în cea grădină,
Merge-o mândră de copilă
Cu bădița ei de mână.
„Lasă-mă bade de mână,
Să mă bag în cea grădină,
Să rup două-trei perișă
Busuioc și smeuriță
Să-ți fac ție cununiță
Cununiță de tricios¹⁾
Gă tu nu-mi ești uricios.
De-am mai fi bade-amândoi
Ne-am lua care și boi,
Vr'o sută cinzeci de oi.
De 'mi iai lele parteă,
Tot noi doi ne-om cununa,
Și-om sluji o lună două
Și ne-om face-o casă nouă.*

208.—*Busuioc mândru'n carare,*

*Răsădit de fată mare,
L'a plătit de l'a'ngrădit
La feciori, de vărui
La feciori făr' de mustață
Cari se'nvață-a strânge'n brațe
Și pe urmă-i pare greață.*

Auzite de la Ion Tudoraș din comuna
Poieni, districtul Căruța-Humorului.

I. E. Toroușiu

209.—*Foa verde bob năut,
Mă chiamă mândrele'n crâng,
Să le descânt de 'ntălnit;—
Și ieu le spui că sânt mic,
Că sânt mic și de nevoie,
Nu le pot face pe voie.*

(Scris de M. Vasilescu comuna Mihăița
Dolj)

210.—*Foaie verde de-o sulfină,
Prietină și vecină,
Ce duci omului de cină?
—Făsui verde din grădină;
Făsui verde, cam pălit.
Ibovnicului, pui fript.*

(De același Vasilescu din Mihăița)

211.—*Și iar verde, trei masline
Ce-oi să mă fac vai de mine?
Ieu tinăr și tu bătrână?
Foaie verde-o ismă creață
Ieu tinăr fără mustață,
Și tu cu copii'n brață
Amărdătă tinereață!....*

(Spus de P. I. Petcușin din Căruța-Dolj).
Șt. St. Tușescu.

212.²⁾—*Frunzuliță pelin verde
Irindea!
Irindea din ce se 'ncepe?
Din albe brațe de fete,
Din inele și din bete,
Vara din busuioc verde*

1). Tricios-mintă.

2). Se chiue în joc la jocul pripit numit *irindea*.

*Dedeșei și garoflași
Salta !
Salta, salta de-o sălțași,
La genuche-o ridicăși,
Cu șăsal-o teselași,
C'a făcut păduchi d-di lași !*

*Foaie verde usturoi
Bate-o !
Bate-o, bate-o ca la noi ,
Ca la noi, ca la zăvoi.
Și cu stângu' lasă-i doi.
Uite unu, uite doi.*

*Foaie verde și-o negară
Salt-o 'n loc și stânga rară.
.....La frunt di! Și dreapta iară !
La frunt di...,
Bate-o-aci ! Drum !*

*Foaie verde goroflași!...
La genuchi.
Irindea dela Galași !...
Pe călcăiu.
Adusă de doi soldași.
Amândoi sunt dorobanși.*

*Foaie verde sălcioară
La genuchi !
Irindea de la izvoară
Pe călcăiu.
Adusă de-o babă chioară.*

*Foaie verde trei smincele
Ușurel
Las'o moale băieșele,
'Ncetinel.
Că te 'npiedici în picere
De parcă sai pin ulcele
Auzită de la vărul meu Gheorghe
Udriște din com. Șegarcea-din-deal, Tele-
orman.*

P. Cristescu.

213.—*Frunză verde sălcioară,
Pe mine cin'mă omoară ?*

*Potecioara de la moară,
Doru' de la băldioară
Și'o vioarea din ogoară.
—Frunză verde de-o sipică
Pe mine cin'mă usucă ?
Potecioara de la luncă,
Doru' de la ibovuică
Și-a vioarea de la luncă.
—Frunză verde de-un năut
Fusei pe unde am iubit,
Găsii pe puica plângând,
Din ochi negrii lacrămând,
De la inimă oftând
Din mânăcă făcând vânt.
Șt. Stănescu-Bărcănu.*

214.—*Foilenă de susai,
Inimă de putregai,
N'am un cușit să te tai,
Să văd în tine ce ai.
Sânge negru și 'nchegat
Boala mea-i de la amant;
Când m'am pus să mă petrec,
Vine ordinul să plec,
Și să plec în călărași,
La regimentul din Iași.
Vede-l-ași părliț și ars.
Să rămăie numai parii
Să se'nșepe generalii.
Generalii, căpitanii
Și la urmă toți dușmanii.
Dușmanii, dușmancile
Care strică casele.
Nu le stric cu ghioagele
Le strică cu vrăjile.*

Auzit dela călărașul Toader Costea din
satul Aldești-Covurlui.

Mihal Adam,
Învățător Aldești-Covurlui

215.—*Foaie verde lemn de scai
Inimă de putregai,
N'am cușit ca să te tai*

Ca să văd ce sânge ai;
 Sânge negru și 'ncheșat
 De la amur câștigat,
 Că amuru-i mare câine
 De pe multe dealuri vine,
 Cu pâine și cu masline,
 Ca rachiul de tescovine
 Și se pune-n sân la mine.
 Tot îmi spune vorbe multe
 Vorbe multe și mărunte,
 Pân' ce mă scoate din minte
 Și el merge șuerând
 Și eu rămân lăcrămând.
 Lacrimele curg pe față
 Copilașul plânge 'n brațe,
 Cine-a stărnit, hai la sorți
 Putrezi-ar carnea 'n gros
 Și ciolanele pe jos,
 Pelea pe la dubalari
 Și sângele la jidani.

Culese de **I. C. Dimitriu**.

Învățător Dămieniști jud Roman

216.—*Bucură-te soacra mare,*
 Ți-a venit peptănoare,
 Se te pieptine pe cap
 Cu-o bucat' de lemn de fag
 Ce-i cioplită 'n patru dungi,
 Cît is spetele de lungi.
 De la ușa pân'la masă
 Grumazul din cap să-ți iasă.

217.—*De-ai ști mândră ce știu eu*
 Te-ai topi de dorul meu,
 Dar eu cânt și beu bolercă.
 Mândra mea nu ști nimică.
 De trei zile beu la bere,
 Las'să beu că n'am muiere;
 De trei zile beu la vin
 Las'să beu că sunt strein
 Bucovina, **G. A. Sadoveanu**

218.—*Altă foaie și-o măgură*
 Cântă cucu'n curmătura;

Merg flăcăii la măsură,
 Care cum îl măsură,
 Ordin la mână că'i da;
 Ei tare se supara,
 La iubite se'nturna,
 Și din gură le vorbea:
 —Mândruța mea iubită,
 Și de mine despărțită.
 Eu de jale ce trăesc,
 De dorul tău mă topesc.
 Și când iar mi-aduc aminte
 De-ale noastre dulci cuvinte,
 C'au rămas ne isprăvite;
 De-om trăi le-om isprăvi,
 De-om muri le-om zugrăvi,
 Și le-om pune'n stâlp de piatră,
 Să le vad'o lume toată,
 C'am fost flăcău și tu o fată.

Culese de **Gh. Popescu**.

Vânătorii-Ncamțului.

219.—*Frunzuliță siminoc,*
 Omul bun n'are noroc.
 Hai maică la iarmaroc
 Și mi-i cumpăra noroc.
 —Dragul maicii fii cuminte,
 Că norocul nu se vinde.
 Că norocul de s'ar vinde,
 Boieri mari l'ar cumpăra,
 Boieri mari și ghenerari,
 Și l'ar pune în buzunari.
 N'ar ajunge la țerani;
 Bată-te-ar pustia minte
 Cum n'ai fost tu mai cuminte
 Vezi norocul cum se vinde.
 Norocul când s'a 'mpărțit,
 Că pustiu mi s'a venit
 Le-a 'mpărțit la toți cu carul,
 Numai mie cu paharul.
 Mam culcat și-am adormit
 Și pe'cel l'am prăpădit

Năcazul când s'a 'npărțit,
 Eram cu vacile 'n câmp ;
 Nu știu cine l-a 'npărțit,
 Tare mult mi s'a venit
 La toți li-o dat cu paharul,
 Dar mie mi-a dat cu carul!

Din Mitocul Dragomirnei Bucovina

Erast Hosteic.

120.—*De-aș ajunge până la toamnă*
 Să mă însor să-mi ieau o doamnă!
 Lasă-le la dracu' doamne,
 Căci cu ele mori de foarne ;
 Mai bine una seracă,

Numai fața ei să-ți placă,
 Ce i-ei zice ea să-ți facă;
 Când i-i da un pumn să tacă.
 Ori mai bine-o țerencuță
 Căci umblă vara desculță
 Și iarna cu opincuță,
 Țese pânză, coase pui
 Nu e sluga nimănu;
 La țerancă-i hărnicie
 Scapă (fara de (urgie) sărăcie

Culese de **Petru Andreescu**

Țăran din Jud. Suceava, acum în Huși.

COLINDE

6.—Ascultați acestea toate,
 Neamuri multe și noroade
 Și-nțelegeți cu cuvântu'
 Omul supre tot pământu':
 Lumea-'n veac vi s'a fârși
 Județul ni s'a găti,
 Tatăl pre fii va mâna
 Lunea ni s'a judeca.
 Adamu va bucina,
 Ingerii or trâmbița,
 Toț(i) morți vi s'or scula,
 La județu vi s'or strângi,
 Toț păcătoșii or plângi,
 Văzand iadu' cum i-a strângi.
 Idoli(i) vi i-ar piri,
 Greli munciu vor găti.
 La talhari li sânt gatiț(i)
 Viermii cei niadormiți.
 Curvarilor sânt gatati,
 Paturi de aramă 'nfocate,

Cu cămări ni-astâmpărați.—
 Vai de-aceia ci nu lasi
 Pi saraci într'a lor casî,
 C'acelora sânt gatiti
 Geruri mari și ierni cumplite.
 Cum îi iarna cei geroasi,
 Acelora-i cuvtoși.—
 Raiule, grădini dulci,
 Nu ma'ndur a mă mai duci,
 Di mnirozna florilor,
 Di glasu' păsărilor.
 Di dulceța poamelor.—
 Aur, zmernă și tāmâi
 Mnila Domnului si fii
 Cu dar și cu bucurii
 Di-acum și pāni-'n vecii.

[Auzit în noaptea de Sf. Vasile, 31
 Decembrie 1908, de la moșneagu V. Sănu-
 ducu de 60 ani Tătărăși-Suceava].

Al. Vasiliu.

O sama de cuvinte.

200—228.

Apravăț:—Alături, aproape, etc...*Breciri*:—Bete,—brâu îngust, cu care se încinge ȃmul.*Călă*:—Femeie murdară,—care umblă murdară, și nu deretecă.*Corban*:—Petrecere.*Dodă*:—În *Boureni-Doljiu*: *Dadă*,—daică,—dăicuță.— În *Obislav-Valcea*: *Gagă*,—gaică,—găicuță (Asemenea în *Hăldngești-Zăicoiu-Doljiu*, cu cât merge în spre munte); fetelor mari („domnișoarele“); pe urmă și chiar însurații își zic astfel, după cum s'au obișnuit din copilărie.*Govie*:—Petrecere (cu mâncare, băutură, lăutari, un fel de scrânciob,— la care iau parte mai multe sate.*Hobac*:—Prapastia ce este la drumul repede cotit.*Inie*:—Și lichid, și cu ghiață.— „lă uite cum a prins inie vinu' nost'!“ (*Idem și in Boureni-Doljiu*).*Mejdresc*:—„Dă fuga că oile *mejdresc* pomii...“ Adică le jupoaie coaja ce-o mănâncă*Sclobod*:—Slobod. (Acest „scl“ se întrebuințează de câte ori literele „s“ și „l“ sânt vecine).*Tixlim*:—Exact! Intocmai!*Vlașiță*:—Ceapa crescută, ne pusă în pământ, cu pui pe lângă ea, verzi.*Vucin*:—Vâlcea cu frunze căzute, de prin pomi, și cu iarbă,— pentru vite.

(Bin Obislav-Vâlcea. «Obislav»).

N. I. Dumitrașcu.

A gârghi:—A se împotrivi.*A găbărdă*:—A se cățărdă; a se urcă.*Jingleie*—Picioare; d. p., cu jingleiele goale.*Brozban*:—Varză mică, chircită.*Buh*:—Veste rea, nume rău lătit în lume; d. p. l-a ieșit buhul rău ca de popă tuns.

Culese de T. Popovici.

Pâncă:—Poftă urată, vișiu.*Rahariu*:—Ajutorul ciobanului, păzitor oilor sterpe.*Plin de chichiriță*:—N'are nimica.*Tășmău*:—hahan—toropală—se zice: ce te-oi lua acuși c'o toropală adice a fugări cu parul.*Târtoacă*:—Femeie leneșă, imputită.*Tucan*:—Sârb, ori bulgar prost și mare.

Culese de D. I. Farcașanu.

Inc—Incoti—chicot—chicoti,— a râde pe înfundate.

Chersin—covată adâncă la mijloc

Ostoiët.—Slăbit de vânzoleală.

Gitruit.—Trudit de muncă.

Cocărlă;—Un pisc de munte strâmb într'o parte.

Tg.-Neamț.

C. Stan.

Glume Jitii, faciale.

32.—Călugarul în gazdă.

Un călugăr trage în gazdă la un creștin unde fu primit și ospătat după obicei, trei zile. Dar trec și alte trei și sfințitul nici că se gândește să plece

Omul văzând că cel drept creștin prinde rădăcină în casa lui, se gândește cât se gândește și într'o bună dimineață eși afară și începu a striga:

—U, iu! măi băeții tatei! Veniți repede, repede de sărutați mâna părintelui că pleacă astă-zi.

Călugărul ne-având încotro, își luă buna ziua și plecă.

33.—Poveste jidovească.

Ițic povestea :

— Triceai iu cu frate a mneu chind iaci doi tilharoi în puduri. Ia-i dat bani și ia-i dat di frichi tof și tilharorii dacă vuzut frati a iu, fugit în pududuri cu bani cu tot di frichi a lui.

34. Țiganul mocan la biserică.

Un țigan care era mocan se duce și el la biserică tocmai în ziua de Paști. Popa îi dete năfură ca la toți creștinii.

— Mai dă-mi părinte și pentru cei dela stână, zise țiganul.

Iar popa, crezând că alții tovarăși ai lui, din legiuite pricini nu au putut veni la biserică, îl întreabă :

— Și câți mai sunt la stână

— Nouă, răspunse țiganul, nouă, cu câni cu tot!

Tudor Pamfile.

35.—Minciunile.

Mergea un om pe drum c'un sac subsoară; îl întâlnește popa.

„Ia stăi măi Petre măi, și mi-i spune o minciună“ îi zice popa. „Dacă n'am când părinte. Mă duc degrab' acasă să umplu un sac de orz, c'a trecut un om c'un car de pește prin sat și tot striga : că cine i-a da un sac de orz să-i deie unu de pește; și mă duc degrabă că mă tem că l'oiu scăpa“.

„Ce spui? zice popa. Dacă-i așa alerg și eu să-mi deie pește“.

Și fuga acasă, umple sacul și pornește, doar l'ar ajunge pe om. Se duce, se duce, nu vede nici un car străin pe drum. Incepe a întreba pe oameai. „N'ați văzut mă rog, încotro a apucat omul ce vindea peștele pe orz?“ „Da n'a fost nici un om pe aceea cu pește! Cine a spus asta părinte?“ „Petrea“. „Ă'poi pe Petrea nu-l știi că-i minciunos!“ „Ba îl știu, și eu chiar i-am zis să-mi spue o minciună—și mi-a și spus'o!“

(De la Gheorghe Surugiu din Verești-Botoșani).

Elena Voronca.

36.—Vestirile's strigate.

Un croitor dintr'un târg mare se duce într'o zi la popă să-i spue că vra să se cunune.

— Dar bine omule unde ți-s vestirele? îl întreabă popa.

— Vestirile? Eu unul n'am nevoie de ele.

— Cum așa? Fără vestiri nu te pot cununai. Lumea toată trebuie să știe că vrei să te însori, și înainte de cununie trebuie să-ți strig vestirile.

— Înțeleg Sfinția Voastră, dar vestirile mi s'au strigat odată, respunse croitorul zimbînd. Alăltăeri i-am spus bunicii *in taină* această dorință a mea, și astăzi, dacă mă credeți, știe întreg orașul nostru.

(Bucovina).

I. E. Torouțiu.

CRONICĂ

O revistă bucureșteană—cu ce folos s'o mai numim ?—vorbind despre noi spune că publicăm material „fără nici o alegere“ și că „din acest punct de vedere e pinibil să constați (adecă ei, de acolo, din București) cât de puține lucruri frumoase se găsește în acest fel de literatură, și cât de multă vulgaritate și lipsă de înălțare sufletească. Nu e de vină nimeni.“ Pe urmă invinuiți că „cochetăm“ cu cutare revistă, se vede, dușmană cu cea de care pomenim, și altele.

N'avem nici un cuvânt de apărare, nici unul. Dacă Dumnezeu a

lăsat literatura populară așa, fără înălțare sufletească, ce putem noi face? Popor nenorocit și pze!

* **Sezătoarea Sateanului**, buna revistă de la care mai eri și-au retras onspiciile o sumă din comitetul de redacție, aceasta și prin gazete, publică în No. 8—9, An. X. o frumoasă poveste „*Feciorul vacarului*“ de d. N. I. Dumitrașcu, scrisă în graiu popular.

* O altă poveste „*Fecioru' împăratului lighioanelor*“ de d. C. Rădulescu-Codin în **Ramuri** IV. No. 3—5.

P.

În „revista economică și culturală“ de sub direcți d-lui institutor C. Nădejde, Letea Nouă, jud. Bacău, se găsesc publicate din literatura populară: „*Plugușor*“, „*Știhuri de morți*“, comunicate de d-l I. Broșteanu Institutator pensionar și „*Coș de sobă*“ poveste culeasă de la o evreică (!) de d-l N. Mateescu Diocheți-Putna. Și vai! cele de la bățanii satelor, get-beget români, frații noștri învățători le lasă de se duc în mormânt cu ei de le astupă țărna!!

În „plugușor“ se pomenesc de-un „Alexandru împărat“; oare să fie Alexandru Machedon? Culegătorul ni-ar putea spune, după ce-ar mai cerceta izvorul de unde-a cules „plugușorul“.

M. L.

Poșta Redacției

N. I. Dumitrașcu. Imi pare rău că nu ți-am putut răspunde, și apoi nici nu prea avem ce. Situația ni-i aceeași.

St. St. Tuțescu. Tot așa. Cu societatea tac căci nu vreau se mi-se impute nimic. Sunt gata cu ori ce, după cum mă știi. Ce-i cu calendarul?

V. Savel. Cu cea mai mare plăcere însă, în articol să nu se facă teorii ci să se rezume cunoștințele poporului. Articole scurte, Putem deschide și un capitol aparte: *Astronomia populară*.

Poșta Administrației

S. Vasil. Credem că revista noastră nu-i un fruct pe care îl poți gusta. Trimete-ne abonamentul și vei avea-o. Când nu ți-ar convine, facem schimb și rămânem fiecare între ale noastre

R. Pajor. O dată cu dispariția noastră de pe lume

I. L. Tom. Lista subscriitorilor pentru „*Fondul Cuza-Vodă*“ am primit-o; banii strănși însă nu, și de aceia nu-i putem face cale.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei **Ion**

Creangă, pentru strângerea fondului :

„C U Z A - V O D A”

	<u>L. B.</u>
Suma din urmă — — — — —	45.00
<i>Lista N. I. Dumitrașcu :</i>	
Pr. Gr. Marinescu (Slăvesti-Vâlcea) — —	1.00
Pr. Mihail Obislăveanu (Obislav-V.) — —	0.50
N. I. Dumitrașcu — — — — —	0.50
Gh. N. Popescu (Sgubea-V.) — — —	0.20
I. B. Grădiștea — — — — —	0.10
Gr. Gh. Vochescu (Obislav-V.) ajut. pe primar	0.15
C. Al. Păsăroiu " — — — — —	0.10
C. St. Păun " — — — — —	0.10
Ilie Ioan Bugaru " — — — — —	0.15
Ion I. Bugariu " — — — — —	0.10
Ion Matei Popa I " — — — — —	0.10
C. Mihai Borhiă " — — — — —	0.10
C. C. Andronache " — — — — —	0.10
Gh. și I. N. Ionescu " — — — — —	0.10
Ana S. Stanciu " — — — — —	0.05
Gh. Ionescu delegat " — — — — —	0.10
Tipografia „Modernă” Bârlad — — —	0.10
N. Dranga — — — — —	1.00
Total :	49.55

Sumă care s'a depus pentru creștere la „Societatea Cooperativă” din Bârlad cu libretul No. 392.

Rugămintele.— Când intemeietorii își plătesc cotizațiile și abonații abonamentele, sunt rugați să adauge, după inimă; de la 5 bani în sus, ori-ce sumă, care se va trece la *Fondul „Cuza Vodă”*.

Asemenea colaboratorii din țară, care ne trimet material pentru publicat, să adauge în tot deauna mărci poștale cari se vor schimba în bani și se vor trece pe listă.

Cu atât mai frumos pentru inimoșii cari ne vor trimite mandate cu numele celor cari au pus câte ceva.

Toate numele acestor buni Români se vor trece pe această față hotărîtă *Fondului „Cuza-Vodă”*.

Adresa pentru mandate: M. Lupescu, Zorleni, jud. Tutoua.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

Intemeietori: Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), I. C. Beldie (Jorăști—Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Obislav—Grădiștea-Vâlcea) P. Herescu (Găinești-Suceava), Gh. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), L. Mrejeriu (Călugăreni—Neamț), I. Neculau (Coropcen-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna—Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), C. Rădulescu-Codin (Priboeni—Muscel), P. Ștefănescu (Dobromir—Constanța), A. Tenca (Adam—Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), I. E. Torouțiu (Suceava—Bucovina), Șt. St. Tuțescu (Catane—Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna—Suceava).

CUPRINSUL:

Fl. Cristescu.—Ciobanu' Ionică (poveste).

Tudor Pamfile, N. I. Dumitrașcu, G. Coafucrnă.—

Povestiri și legende.

P. G. Savin.—De-ale copiilor.

I. G. Ciurescu-Bogdana, D. Dan, Al. Vasiliu.—Datine și credințe.

Al. Vasiliu.—Colind.

N. I. Dumitrașcu, A. S. Șerbu.—Boale la oameni, leacuri și descânțece.

A. Gorovei și M. Lupescu.—Botanică populară.

I. Boca.—Bocet.

D. I. Farcașanu.—Boale la vite, leacuri și descânțece.

P. Ștefănescu, H. Țapu, T. Popovici, D. Mihalache,

P. S. Mihai, I. Zotta, C. D. Andriescu, M. Boca, E. Hosnuc, Gh. Ciurescu, G. Popescu, G. A. Sadoveanu, S. Stănescu-Bărceanu, C. Rădulescu-Codin, A. Moisei.—Cânțece.

M. Lupescu, C. Stan.—O samă de cuvinte.

I. E. Torouțiu, E. N. Voronca, I. Neculau.—Glume, jiti, taclale.

P., M. L.—CRONICA
Poșta Redacției.

REDACȚIA:

T. Pamfile, Strada Țarigrad

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

== B A R L A D ==

EXEMPLARUL:

In țară . . . . . 40 bani
In străinătate . . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:

In țară . . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . 6 „

RUGĂMINTE:

Abonamentul pe Anul I — — — 2 lei

Abonamentul pe Anul II — — — 5 lei

le așteptăm în grabă de
la persoanele ramase în urma cu plata.

NOTE:—Trăgând un număr mai mare de exemplare față de anul trecut, am găsit cu cale de a trimite revista și la alte persoane cari n'au avut-o.

De la cinstitele persoane cari au bine voit a o primi așteptăm plata abonamentului.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a luni. Numătul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebuie trimis înaintea, întreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora i se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacție, Tudor Pamfile, str. Țarigrad, Bârlad.

Cererile și achitățile de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimite studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeele trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerii va fi arătat cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrișul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACTIA:
T. Panfile, str. Tarigrad
Bărlud

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL, ANUAL,
In țară . . . . . 5 lei
In străinătate . 6 "

POVESTI

8.— Ciobanul Ionică

Vâj!.. Vâjijijj vâj.

Cum vâjâe vântul! Și copii se strâng grămadă lângă foc. Auzi?..
ia!.. par'că urlă, par'că geme. Vu-u,.. vu-u, par'că se vaetă.

4.—Ii! bunicuțo; spune-ne o povestel (Desemn de Stoica).

— Dece vâjâe, bunico, vântul așa de tare ?

— E necăjit, nepoțelii mamei, și de aceia vâjje ; cine știe câte ne-
cazuri n'o aveă și el. Vântul, mai ales iarna, e zurbagiu nevoie
mare. Ehe, ce v'ar face el, dacă v'ar găsi acum, colo, afară!..

— Ce ne-ar face ?

— Uite, v'ar luă în aripi, v'ar ridică în sus și.. *sdup* cu voi
în zăpadă.

— Oho! Dar noi nu ieșim afară pe vremea asta ! Mai bine stăm
colea în casă. Și e bine ! Uite cum pâlپae focul ! Auzi ? Par'că vorbește,
par'că spune ceva ? Ascultă ! Nu-i așa, bunico, nu-i așa ?

— Ba, așa e! Par'că ar spune o poveste, lungă-lungă și frumoasă.

— Iii, bunicuțo dragă, o poveste. Să ne spui o poveste!

Bunica se face că nu vrea, dar nepoței o roagă așa de frumos:

— Spune, bunico, spune!..

Bunica drege focul în sobă, potrivește lumina lămpii și începe:

— Ei! A fost odată demult, demult, de când umblă Dumnezeu Sfântulețu' pe pământ. A fost un împărat și-o împărăteasă. Ehei-măre, ce împărat și ce împărăteasă. Ingeri, nu altă vorbă. Și aveau o împărăție — măculiță Doamne — mare, mare, cât jumătate din lume și bogată, bogată de nu putea nimeni să-i dea de socoteală!

Și aveau slugi, aveau palaturi, și fel de fel de scumpeturi,

Dar de fericiți, tot nu erau fericiți, pentru că n'aveau copii,

Și unde mi se rugau la Dumnezeu, drăguții de ei, și unde plângeau, și se rugau să le dea și lor un copilăș.

Și Dumnezeu s'a îndurat de ei.

Intr'o zi împărăteasa a născut o fetiță — mititică cât o păpușă și frumoasă, frumoasă — de par'c'ai fi sorbit-o.

Și cum s'a născut fetița, a răsărit și în grădina împăratului un pomișor micuț și subțirel — cât un băț de chibrit — dar un pomișor cu cojiță și cu frunzișoare așa de minunate, cum nu se mai văzuse. Cojița lui strălucea ca aurul, iar frunzișoarele lui, cântau. Dar cântau așa de duios, de nu te-ai mai fi săturat ascultându-le toată viața.

Și cum s'a născut fetița, a deschis ochii, s'a jucat cu mânușițele și a început să-și miște buzișoarele și să zică: *po-mu... po-mu*.

Împărăteasa a crezut că fetița zice *gu-guu* și s'a veselit că copițița ei e sănătoasă și i-a dat sa sugă.

Fetița a încruntat atunci din sprincene ca un om supărat — și a zis mai tare: *po-mu... po-mu*.

Împărăteasa n'a'nțelea vorba fetiții, a mângâiat-o și iar i-a dat să sugă.

Și fetița a supt mereu și azi și mâine, până a crescut mare de ședeă copăcel și făcea *gigea*.

Și cum creștea fetița, creștea și copăcelul din grădină.

Dar copăcelul creștea, nu se încurcă. Creștea de o sută și de o mie de ori mai iute ca fetița.

Că să vedeți: Numai în ziua întâia, copăcelul s'a făcut mare cât un om. A doua zi s'a făcut cât casa, iar a treia zi a'ntrecut și turla bisericii.

Ce mai vorbă — într'o săptămână a ajuns cu vârful în slava cerului. Și după o lună de zile nu i s'a mai văzut nici crăcile nici frunzele.

Se vedeă numai trunchiul, gros ca o butie, înfășurat într'o coajă netedă, care strălucea ca soarele.

Ajunsesse copacul acela, că se minună de el o lume întreagă.

Dar și ca fata împăratului, mai rar copil, pe lume. Se făcuse o domniță frumoasă ca o zână, cu minte și deșteaptă. Ti-ii... atât de deșteaptă, atâta de nvățată de n'o puteau întrece toți cărturarii după lume.

Și când a ajuns fată de măritat a început să-i vie pețitori din toate părțile lunei. Tot crai și împărați, de stă soarele în loc când îi vedeă. Dar fata n'a luat pe nici unul. Că să vedeți: cum veneă câte un flăcău, îi zicea:

— Dacă ești viteaz, să te sui în vârful copacului cel minunat și să-mi aduci o frunză de acolo. Dacă mi-oi aduce — bine; dacă nu, p'aci ți-o fi drumul.

Dacă flăcăul eră mai îndrăzneț, se prindea că aduce frunza și începea să se urce pe copac, în sus. Se urcă, se urcă, hei, până încolo sus, unde nu se mai vedeă și numai ce te pomeneai cu el *vuu... sdup..* Veneă îndărăt de-a berbeleacul și unde cădea, acolo rămânea. Și uite așa, s'au suit flăcăii unul după altul și nici unul n'a putut să se întoarcă măcar cu o codiță de frunză.

— Ti! ce flăcăi nepricepuți! dacă eram eu, luam o frunză de jos — dintr'un pom — o ascundeam colea în buzunar și după ce mă suiam până colo sus, unde nu mă mai vedeă nimeni, mă coboram cu frunza și luam fata împăratului.

-- Hei deșteptul bunicuței, deștept! Ce repede o ia el! Par'că fata împăratului eră atât de proastă, să nu te scotocească prin buzunare înainte de a te urcă.

— Ei vezi! Asta nu eră bună.

— Ba eră bună! că fără asta, cine știe ce neisprăvit luă pe fata împăratului.

— Hi! și așa — s'au încercat flăcăii, s'au încercat până când i se urăse și împăratului cu atâta încercare; ajunsese omul să creadă că nimeni n'o să mai poată aduce frunză din copac și o să-i rămăie fata nemăritată.

Dar n'a fost așa, căci într'o zi vine și ciobanul Ioncă:

Cel cu părul ca fuiorul

Și cu fața ca bujorul,

care cântă din fluer întocmai ca frunzele copacului cel minunat.

-- „La mulți ani cu sănătate

„Luminate împărate, — zise Ionică.

„Dă-mi voie să mă sui și eu în copac!“

— „Să te sui!“ zise împăratul, crezând că și el o să vie înapoi tot cu buzele umflate, ca ceilalți.

„Dar să-ți lapezi fluerul ăla dela brâu, că e păcat de el să-l spargi când oi cădea.

— „Ba eu n'oiu lăpădă flueru' că mi-o trebui să mai cânt cu el, pe acolo — dar oiu rugă pe Domnița să-mi dea voie să iau cu mine și toporașul ăsta, să am cu ce tăia frunze.

Că să vezi, măria ta:

Dacă copacul e așa de mare, nici frunzele nu s'or desprinde cu una cu două. C'apoi dacă s'ar fi desprins ele așa cum se desprind frunzele altor copaci apoi — ar fi venit ele singure aici, n'ar mai fi fost nevoie să mă duc eu la ele!“

Impăratul râse de îndrăzneala lui Ionică, dar Domnița văzù că ciobănașul nu e om prost și-i dăte voe să se suie și cu fluerul și cu toporașul. Și Ionică se sui.

Impăratul, împărăteasa și Domnița, ostașii și lumea care mai eră pe acolo, se uitară la el până nu-l mai văzură. Așteptară să se întoarcă așteptară să cază. Dar Ionică nu se mai întoarse, dar nici nu căzu.

Ei n.ăre ! Unul era ciobanul Ionică.

El se urcă, se urcă, până osteneă. Atunci înfingea toporașul în coaja copacului, se rezima de el, se mai odihneă puțin și iar o pornea în sus. Și uite așa—s'a suit Ionică o zi, s'a suit două, s'a suit nouă.

Intr'un loc, acolo sus, în slava cerului, copacul trecea printr'o poiană mare și frumoasă.

Dar în poiană cine trăia ?

O femeie mare, mare cât un munte, și bătrână și gârbovită, și slabă, și uscată ca o așchie, dar bună și miloasă, cum el nu mai văzuse Era sfânta Mercurea.

5.— Sfânta Miercuri (Desemn de Stoica)

Cum îl văzu, îi eși înainte, îl luă în brațe, așa cum ai luă un pușor de vrabie, îl giugiuli, îl desmierdă, îi dăte să mânânce, că nu mai putea de foame și apoi îl rugă să-i cânte ceva din fluer.

Ionică îi cântă un cântec așa de duios, încât sfânta începu să lăcrămeze de bucurie.

Ii umplu apoi traista cu merinde și-i arată drumul pe copac în sus, să meargă mai departe. Ionică îi sărută mâna și plecă.

După ce merse cât mai merse, dete peste altă poiană.

Acolo locuia sfânta Vineri.

Aceasta era și mai bătrână, și mai slabă, și mai gârbovită, dar de bună și de miloasă o întrecea pe sfânta Mercurea.

Ionică îi cântă un cântec.

Sfânta îi dete să mânânce, îi umplu traista cu merinde și îi arată drumul mai departe. Ba îi mai dete și un răvășal către sfânta Duminică sora ei mai bătrână, care locuia într'altă poiană, încolo, sus mai către vârful copacului.

Când a ajuns Ionică la sfânta Duminecă, a găsit toate ușile închiuse. Ce să facă? *Cioc, cioc*, a bătut și el la o poartă.

—Cine e acolo? l'a întrebat sfânta Duminică.

—Om bun—răspunse Ionică.

—Omule, să nu te apropii, că eu am o cățelușă cu dinții de fer și cu măselile de oțel; când i-oiu da drumul, te face mici fărâme.

—Păi—am un bilet de la sfânta Vineri—mai zise Ionică.

—Așa? Adu-l incoace! Sfânta crăpă ușa puțin, Ionică îi dete biletul și ea îl ceti.

Dacă văzu slova sfintei Vineri descise ușa și Ionică intră înăuntru.

După puțină vreme, sfânta Duminică plecă la biserică și zice ciobanului:

—Măi Ionică! Te văd băiat deștept. Dacă vrei să te ajut și eu cum te-au ajutat surorile mele, să-mi faci și tu mie o slujbă.

—Îți fac prea sfânto, de ce să nu-ți fac?

—Uite, să iei cheile astea și să te duci cu fata mea prin toate odăile palatului. Numai în odaia de lângă scară să nu te duci, că atâta ți-a fost.

—Bine prea sfânto! Așa fac! zise Ionică—dar n'a făcut așa.

El, cum a plecat sfânta, s'a dus la odaia de lângă scară.

Acolo, ce se vezi? Era un zmeu, care venise să ia fata sfintei și care zăcea la închisoare de multă vreme. Cum îl văzu zmeul îi zice:

—Mai frate Ionică, dă-mi drumul de aici, că ți-oi face și eu un bine. Tu nu poți să iei frunză de pom și nici eu nu pot să ies de aici.

Dar dacă scap eu, îți dau o frunză și iată suntem fericiți. Eu iau fata sfintei Duminici și tu te cununi cu fata Împăratului.

Ionică se învoi. Zmeul se sui în vârful pomului, rupse o frunză și i-o dete. Apoi luă fata sfintei și sbură cu ea.

Tocmai atunci venia și sfânta Duminică de la biserică, Cum îl văzu pe Ionică, se repezi la el, îl luă în brațe, îl ridică în sus și.. zdup

6.—...Și zdup cu el în jos... (Des. de Stoica).

ii dete să bea ceva, îi dete demâncare și Ionică își veni în fire. Dar când îi spuse sfintei ce făcuse, aceasta se supără foc, îl luă în brațe și-l aruncă în jos.

Ionică închise ochii și se lăsă așa unde l-o duce Dumnezeu. Și Dumnezeu, ca un milostiv, îl duse tocmai în poala sfintei Mercuri.

Aceasta îl mângâie, îl ospătă și-l puse să-i cânte ceva. Ionică se gândi că poate și sfânta Mercuri l-o arunca jos și acolo pe pământ n'avea cine să-l mai prinză în poală. Ce făcu el? Aruncă jos toporașul care căzu la rădăcina copacului.

Impăratul pricepu că Ionică are să vie și porunci să se aștearnă împrejurul pomului pomului paie multe și moi, ca să aibă pe ce cădea.

După ce-i cântă nițel, sfânta îl întrebă pe Ionică, cum a scăpat de sus și ce a pățit pe acolo.

Când auzi ce făcuse ciobănașul, sfânta se înfurie și zdup cu el la vale. Venise Ionică cum venise de la sfânta Duminică până la sfânta Vineri și dela sfânta Vineri până la sfânta Mercuri; dar acum venea spre pământ întocmai ca o piatră scăpată din praștie. Când căzu jos, se duse în pae până nu se mai văzu.

cu el în jos, cași cum ar fi svârlit un bugăre de zăpadă.

—Na! du-te de unde ai venit vier me al pământului, zise ea tremurând de mânie.

Și venia Ionică la vale, făcut ghem, de vâjâia văzduhul! Când auzi vâjâind așa sfânta Vineri își inchipui că Ionică a scăpat la vale: făcut ghem, de vâjâia văzduhul!

Intinse poala să-l prinză și zdup Ionică căzu mototol în șortul sfintei Vineri.

—Ce-i Ionică, maică? Ce s'a întâmplat? îl întrebă sfânta.

De frică, ciobănașul nu putea nici să mai răsuflă. Sfânta,

Împăratul și cei din prejurul lui, credeau c'a murit. Dar lănică se sculă vesel, se scutura de pae, scoaso frunza din sân și i-o dete Domniței.

Să vă mai spui acuma că s'a cununat cu fata împăratului ? Că... a făcut nuntă mare și frumoasă cum n'a mai fost alta ?..

Ehei! de când ați ghicit-o voi, bate-v'ar norocul, să vă bată!

F. Cristescu.

CÂNTECE BĂTRANEȘTI

7.—Barbu.

Frunză verde pui de nuc
Vine Barbu de la plug
Nelăut, nepriminit,
Și calare pe un cal murg.
Acasă dacă a ajuns,
Maicăsa masa i-a pus,
L-a lăut, l-a priminit,
'N sat la fete c'a pornit,
Trei flăcăi l-au întâlnit,
Trei flăcăii din două sate
Cu baltage ferecate
Pe sub contășe băgate.
—„Ce cați Barbule la noi
Nu sunt fete pe la voi“ ?
—„Ba sunt, sunt da-s mărunțele
Și nu-mi puiu mintea cu ele ;
Ba sunt, sunt dar is mărunte
Și n'ajung să mă sărute.“

Vorba nici c'a mântuit,
Cu baltage-l-au lovit
Și la pământ l'au trântit.
Cântă cucul pe pelin,
Barbu varsă la venin;
Cântă cucul sus pe toacă,
Pe Barbu'l duce la groapă;
Cântă cucul răgușit
Pe Barbu l-a prohodit
Dar a plânge cine-l plânge?
Maica-să și soră-să.
Cu jale ibovnică
Mult o doare inimă.

Auzit de la mama in Pupezeni-Tutova

Mihal Brateș

7 Noembrie.

POVESTIRI SI LEGENDE

31. — De când cu Rușii la Silistra.

Când s'au bătut Rușii la Silistra, a venit poruncă dela împărăție să dăm de tot satul o *grăvie* de bani, că ni i-a da înapoi. Noi am dat în Țepu *stegarului*, care strângea dăjdiile câte patruzeci de lei de cap și dați au fost și'n ziua de azi. Da' pe lângă bani, ni-a mai luat și oi și nimeni n'a primit plata pentru ele, ci iaca, tocmai târziu, când s'au mai bătut și la Plevna au venit și-au luat din Țepu, șaptesprezece berbeci și au plătit câte șaptesprezece lei vechi de berbec.

32. — Călcarea Turcilor din 1811.

În 1811 au venit o mulțime de Turci prin părțile noastre de căutau pe Greci. Și Grecilor le ziceau *Rum* și Românilor le zicea *Gheaur*. Și în tot satul tăia câte un om mai de frunte iar în Țepu au tăiat pe Mihălache Rugină, ginerile Leahului.

33. — Despre o călcare a Rușilor.

Lui *Napoleon*, unii îi mai ziceau și *Poleavu*. Pe vremea lui au avut odată Rusul bătălie cu *Henghiru*, cari-i cam de un neam cu Ungurii de dincolo.

Alții zic anume că n'au avut bătălie, dar numai au trecut prin țară pe la noi să păzească la Munte, prin părțile Odobeștiului și Panciului.

Ori cum ar fi, dar la întoarcere, au venit vr'o sută din ei la noi, pela Vinerea mare și-au sărbătorit Paștele. Grozav au mai pârjolit și atuncea; din toții vițelii din sat, numai al nostru a rămas, că uiașe mama toșul întins peste căruță și vițelul intrase dedesubt, unde nimeni nu-l văzuse.

34.—Despre niște Turci în Țepu.

O dată, robiseră Rușii niște Turci și-i trimesese în Țepu, pe vremea ceia, pe când eu eram mititel. Și mă lua unul în brațe și mă drăgălea și-mi spunea : „bre, giugiun, bre“, adică „măi băețas, măi“. Da' pe urmă, a dat o boală într'inșii de i-a 'ngropat într'o fântână mai mult vii de cât morți, că s'au auzit de atuncea multă vreme 'ncoace, cum plângeau în fundul pământului.

Dela Constantin Măndru de 83 ani în 1905, din Țepu-Tecuciu, aslăzi încetat din viață.

Tudor Pamfile.

35—Trei lucruri să nu faci....

Trei lucruri să nu faci omul : *Să nu 'mprumute pe cel mai mare decât el, să nu dea credință nevestei și să nu iă copil de suflet !*

Un om 'și-a pus în gând ca să le cerce pe câte trele.

Așa, el împrumută pe nașu'-său de niște bani.

La *soroc* își cere banii,—și nu-'i dă; mâne 'i cere,—nașul îl tot amână.... până la urma urmei 'l iă la resteu : că ce banii are la el?

Așa ?—Așa !.... N'a mai văzut banii !...

Tot ăsta, iă un copil de suflet să'l crească,—că n'avea—și'l crește până se face mare.

Mai târziu se pune și iă un copil al vecinului fără știrea lui și îl duce departe în oraș la o școală, îngrijește de el și-'l lasă acolo. Apoi ca să-'și îndeplinească gându', acasă, iă un berbece, îl taie și'l îngroapă după casă, tot fără să știe cineva.

După ce-a mai trecut vremea, spune nevastei că el a omorît copilul vecinului și 'l-a 'ngropat după casă, și'i spune să nu care cumva să puie la cineva, c'o să fie rău de ei...

Mai trece câteva, și când nevastă-sa a spart nu știu ce'n casă, el: *Illip*,—și'i dă o palmă, innadins. Ea ș'a văzut greșala ș'a 'nceput să plângă, nezicănd nimic.

Iar mai trece ce mai trece, și când mai strică nu știu ce prin casă, el îi mai *lipește* încă vre-o două palme sdravine. Atât 'i-a trebuit *fomeii*—cum i se zice: *poale lungi și minte scurtă*,—*fomeie nepricepută*, unde-a ieșit afară în băătătură, ș'a 'nceput să stige :

—Hoțule, ucigașule, ai omorît copilul omului și vrei să mă omori și pe mine !....

Lumea a auzit, au intrat vorbele și 'n *urechile primăriei*. Primăria a căutat unde zicea fomeea că este 'ngropat copilul. Ș'a și găsit oase.

Apoi 'l-a 'nchis și 'n urmă 'l-a dat în judecată și judecătorii 'l-au osândit la moarte,—așa era pe atunci,—să-'l spânzure!

Ast om, pân' nu 'l-ar spânzura, a lăsat o sută de galbini, nevastei ș'altă sută copilului crescut, altă sută la săraci, și încă o sută cui 'i-o pune ștreangul' la gât când l-o spânzura.

Nevasta și copilul, s'au gândit: că decăt să iă altcineva banii munciți de toți împreună, mai bine să-'i iă copilul, și să-'i puie el ștreangul' la gât....

Se și gătește băiatul', când dupe toate astea, când era gata să'l puie'n ștreang pe ta'său, ta'-său spune judecătorilor, că pân'n'a muri, mai are ceva de vorbit. Judecătorii 'i-au dat voie.

El se pune de le destăinue toot,... cum că copilul vecinului nu e mort, e dus într'un oraș, că e la 'nvățătură, și c'a vrut numai să se încredințeze număi de cele trei lucruri cari 'și le pusese 'n gând :

Să nu 'mprumute pe cel mai mare de cât el,

Să nu dea credință nevastei și

Să nu iă copil de suflet, că :

Crești cănele

Ca să-'ți rupă vinele !..

N. I. Dumitrașcu.

(Auzită de la d. V. Boureau (V. I. Mitre), învățător în Bourani-Doljiu, prin luna Arilie 1908.

36.—De ce gonește cănele pe pisică și de ce pisica prinde șoarecii ?

Dușmănia care este azi între căne și pisică n'a fost întotdeauna. Ei trăiau mai de mult în unire și se împăcau cum nu se poate mai

bine. Slujau la acelaş stăpân, care era tare mulţămît de slujba lor. Dar dracu' n'are de lucru!...

Să vedeţi ce-a fost la mijloc! Când au intrat în slujbă, au încheiat contract în lege, ca să se ştie fie-care ce are de făcut. Vorba ceia: Mai bine o învoială la început, de cât o păruială la urmă. Cănele, care aleargă tot pe afară şi nu scăpa în casă de cât doar din Joi în Paşti, dă contractul la mătă ca să-l păstreze bine. Ea s'apucă şi-l pune în pod după o grindă. Soarecii dracului, n'au de lucru, umblând cu meş-teşugul lor încoace şi încolo dau peste el, şi se vede că era cam un-suros; că mi-ţi-l-au ros de i-a mers petecele....L-au făcut ferfenite!

Trece ce trece şi dela un timp i se părea cănelui că stăpânul nu se ţine de contract, că-l năpăstueşte, că nu-l hrăneşte, după cum scrie la hârtie, că-l batel..

Să mai ciondănesc, ei așa câte oleacă, până când într'o zi au făcut-o lată, s'au certat furcă....

Atunci cănele plin de mânie vine la pisică şi-i cere contractul ca să se răfuiască cu stăpânul.

Pisica dă fuga în pod să-l iee de după grindă.

Când colo, altă boacăină! Şoarecii făcuse cuib în fărâmurile cele moi de hârtie şi hălăduiau ca în sânul lui D-zeu. Ea înfuriată sare asupra lor şi-i gâtuie pe câţi îi prinde; pe urmă se ia la goană după ceilalţi. Cănele aştepta şi striga cât îi lua gura să-i aducă contractul.

Când vede el că nu-l aduce, o ia la flocăit şi mi-o tăvăleşte şi mi-o boţeşte, c'abia a scăpat teafără, fugând de n'atingea pământul; iar cănele după dânsa îi cere contractul.

Pisica îl cere dela şoareci, pe cari unde-i găseşte, nu-i mai întrebă cum îi chiamă; îi dă gata cum pune laba pe ei!

Şi de atunci cănele să n-o vadă în ochi; cum o zăreşte o ia la goană strigând să scoata contractul.

Şi ea a bagat groaza în şoareci. li pândeşte de mama focului...Şi cum îi vede, nu-i mai iartă, fiind-că ei au mâncat contractul şi i-au stricat casa cu cănele.

G. Coafucerna.

Auzită în Zebil-Tulcea

De-ale copiilor.

25.—Unde-ai fost, moşule?

—La pădurea Răpide,

—Ce văzuşi, moşule?

—Doi pui de pupăză.

—Cum făceau moşule?

—Anţa,

Sbanța,
Joi dimineața,
Impunge cu acul,
Ptiu să *chiară* dracul.

26.—Barbă, barbă, barbă,
Gură, gangură,
Nas, fârtânas,
Ochi, bazaochi,
Sprincene, coțofene,
Frunte, vălătuc,
Păr țuturuc. 1).

27.—Ava,
Eva,
Moș Adam,
Iță,
Piță,
Face
Ham!

28.—Ho, mă roata epurilor.
Ista stârnește,
Ista gonește,
Ista prinde,
Ista mânâncă,
Ista zice : —Miau, miau,
Dă-mi și mie o bucățică!
—Baiu, tie nici o bucățică,

Că tu n'ai făcut nimică. 2).

29.—Măi băete
Cucuete,
Șade mă-ta la părete,
Și mânâncă
Un castravete
Nemurat,
Nesărat,
Ca un câne
Spânzurat. 3)

30.—Ițe, iță,
Furculiță,
Bou, vacă,
Bivoliță.

31.—Esă dracul
Dintr'o bortă,
Cu-un papuc
Și c'o ciobotă.
Esă dracul din curechi
Cu jădanul de urechi.
Esă dracul din tăciune.
Cu jădanul de perciune.

(Din Jorăști-Covurlui)

Petru G. Savin

DĂTINE ȘI CREDINȚE

109.—**La vedre.** Sâmbătă spre Duminică, când mirele vine la mireasă cu lăutari, obiceiul este, pe alocurea, că mirii se bărbieresc de cătră un flăcău căruia îi trăesc părinții amândoi, pe când mireasa îi ține oglinda. În timpul acesta lăutarii cântă :

I.

Foae verde lemn de teiu,
De-acum nu mai ești holteiu.
Foae verde de scumpie

Lepăd barba de frăție;
Lepăd barba holteiască,
Crește alta bătânească.

1). Vezi T. Pamfile *Jocuri de copii* I. p. 94 ;
II. p. 104.

2). Ibidem I. p. 93.

3). Ibidem I. p. 90.

II.

le-ți nădejdea, coane mire,
Nu' mai bați frunza'n pădure.
Foae verde lemn uscat,

Măicuță, m'am insurat
Grija casei m'a luat,
Copii m'a'mpresurat,
Nu mă lăsa sara'n sat.

110.— In ziua nunței când se gătește mireasa ca apoi să meargă la Biserică pentru cununie, lăutarii cântă, pe când mireasa trebuie să plângă „dacă vrea să-i aibă vacile lapte“.... :

Taci mireasă nu mai plânge,
Că la maică-ta te-oiu duce,
Când a face plop', pere
Și răchita vișinele;
Și tânăla mîgur verde
Atunci maică-ta te vede;
Și răsteiul coarne moi,
Atunci ne-om duce-amândoi,
Pe cărare la fântână,
Crescut-a iarbă, sulfină:
Creșteți flori și 'mbobociți.
Că mie nu-mi trebuiri;
Măcar creșteți cât îi gardul,
Că eu mi-am legat și capul.
Flori, pustia să vă bată,

Mă văd cu cărpa legată.
Măicuță m'am măritat,
Copiii m'a 'mpresurat,
Că mila de la părinți
Cu-anevoie vreme-o uiți
Plânge-o cu lacrimi febrinți;
Iar mila de la bărbat,
Ca frunza de păr uscat :
Dai la ea să te umbrești
Și mai rău te dogorăști:
Că mila de la bărbat
Tot cu pumnii peste cap.
Astă-zi sunt cu fetele,
Mâne cu nevestele !

Culese de la d. Panaite Ceainu învățător pensionar din Bogdana-Tutova.

I. G. Ciorescu-Bogdana.

111. In ziua de Paraschiva sau Vineria mare se slobod oile la berbeci și-apoi miei vin 2 săpt. înainte de Pasci.

112. Dacă se ține Paraschiva, atunci mieii vor fi frumoși, pestriți,

113. Dacă se dă copiilor mici să beie din apa pusă la fiert pentru mămăligă, apoi vorbesc curând.

114. Vitele sunt ferite de mușcatul helgelor, dacă se strecură prin o jarcă de helge apă și se stropesce cu ea vitele.

115. La lordan ieu femeile paile ce se aștern sub picioarele preotului și leagă cu ele pomii ca să rodească.

116. Se întâmplă că unele femei ieu struțul cu care stropesce preotul la lordan casele creștinilor zicând că dacă ar stropi vara cu el roiul, acesta n'ar fugi.

117. Păscarii caută să capete câte-va fire din fuiorul legat de crucea cu care umblă preotul la ajunul lordanului. Cu aceste fire leagă uneltele lor de păscuit și cred c'apoi se prind în ele mulțime de pesci.

Din Straja-Bucovina,

Dimitrie Dan.

118. Când te scodolești cu acul prin dinți, îți capeți duhoare în gură.

119. Când calci în *spăldături* (apă cu care ai spălat cămeşile) nu-i bine.

120. Când se ouă o puicană pentru întâia oară, se ia oul acela şi se poartă de cătră gospodina casei prin şperlă, zicând: „câtă şperlă în vatră, atâtea ouă să curgă din găina noastră“.

121. Când te apuci să coşi cea întâi cămeşă a unui copil mic sau a unei copile mici, e bine să stai de ea pân'ce-i găti-o; căci de câte ori te vei scula şi te vei lasa de lucrul cămeşii, de atâtea ori sau în atâţia ani va umbla băetul după însurat, sau atîţia ani va şede la fata nemăritată, macar să-i sosească timpul măritişului.

122. Când să clatină pulpa de la picior, îi sămn că va muri cineva.

123. Când cântă ţarca pe casă, îi sămn că are să-ţi vie un neam.

124. Când aprinzi chibritul, şi el pocneşte, ai să iei bani.

Din Tătaruşi-Suceava **Al. Vasiliu.**

COLINDE

7.—El îi cel prè lăudat
Ingeri-i dau mari sfat.
S'o sfătuit Dumnezeuirea
Să-ş izbăvască zădiria.
Iuda la Jidugi mergè
Şi din gur'aşa zicè:
Ce voiu mnie mni-ţ da?
Daţi-mi trizeci de arginţi,
Şi vi-l dau si-l răsticniţi.
Triidzăci di-argintu i-o dat,
El im pungă i-o bagat.
La Isusu, faţi sfînti
Tot pământu si'nspăimintî.
Cu mina mni-l cuprindè
Şi in faţă il stopcè.
Cruce pe umăr i-o pus
La 'mpilatu ¹⁾ ci l-o dus.
Striga toţi
Din toate părţi
Şi-'nvăţătorii din cărţi,

Striga gloate
Şi noroade
—Răsticneşte împilati.
Pilat daci audză,
Din divan al său işă,
Şi cu èlu când grăiè,
El nimnica nu dzicè.
—Ce nu grăieşti omule?
Ci eu sînt un domnu mari
Şi puteri amu tari.
Puteri am si ti răsticnesc,
Puteri am si ti slobozesc.
—Ba, putere-asupra mè
N'ai avè; să nu-ţi fie dat de sus.
Pilat dacă audză
La Jidogi ci să 'nturnă
Şi din gur'aşa dzicè:
—Nici o vină nu găsăsc
Acestui om bun şi drept.
Iară strigă toţi

1). La Pilat

Din toate părți
 Strigă gloate
 Și noroade
 —Răsticnește-l impilate,
 Că de nu li răsticni,
 Prieten cu Tisariu nu vei fi.
 —Eu vi-l dau pi mina voastră
 Faceți voi ce-ți ști cu el.
 Jădugii cî mi-l luă
 Cu palmele mi-l bătè,
 Crucea pe urmă*r* i-o pus,
 Și'n Gologofta l-o dus.
 Cu cameșa de urzică l'o'mbracat
 Și cu briu de rug l-o 'ncins,
 Corună de spini în cap i-o pus.
 Cînd pe cruce l-o suit,
 Tot pămîntul s'o clătît,
 Apilè s'o tulburat,
 Pretrili s'o despicat,

Soarele o 'ntunecat,
 Luna 'n sînge să știmbiră,
 Ingeri 'ncepur'a plîngi.
 Isus la iad si pogori,
 Pi Adam cî mi-l vidè
 Și de mină mi-l luă:
 —Adame, zidirea mè
 Hai de la 'ntunericul iadului,
 La lumina raiului
 Că mi-i iadu 'ntunecos,
 Și-i rău locul de popos. ¹⁾
 Aur, zniernă și tîmie
 Mila Domnului să fie
 Cu dar și cu bucurie
 De-acuma pînă-n vecie.

Auzit de la V. Sănducu în noapla de
 31 Decembrie 1908 și scris de învățătorul

Al. Vasiliu.

Boale la oameni, leacuri și descântece

34.—De Rînză.

Cînd ai sărit de undeva—dupe un șopron, după vre un gard, din vre-o căruță în mers, și a. de multe ori începe să te „doaie burta“, ori „inima“; dar te doare bine de tot, nu glumă!

Adevărul este că a sărit de la locul lui vr'un intestin, cred, și mai ales acela din dreptul buricului.

Câte odată așa de rău te doare, că'ți vine să umbli tot cam aplecat,—ca unchiașii împovorați de ani, și atunci, parcă 'ți-e mai bine dar *dorul* bine înțales, il ai mereu,—și tot aplecat, nu poți să umbli l..

Sînt două feluri de leacuri de făcut, ca să-ți treacă: 1). E cu *mosorul* acela lung de *dăpdat* pânze, și al 2). *ciurul* sau *sita* de cernut făină sau mălaiul:

1). *Cu mosorul*: Te pui cu fața 'n sus și sgârcește picioarele, îți descoperi buricul și cineva, un frate, ori mumă, și mai ales care e meșter într'alde astea, pune un capăt al mosorului pe buric și-l *sucește* ori în spre stînga, ori în spre dreapta; il sucește așa, ce e drept, îndesînd—cînd încolo cînd încolo, că și pielea, cu buric cu tot se su-

1). Popaș, loc de poposit.

cește și dè, mai bine drept, cam doare nițel,—până ce se aude o oarecare *sdupăitură*, parcă a sărit ceva din locul lui.. Mai sucește odată, așa, îndărăt, și dacă nu te mai doare, de nu te mai ține—,atât 'ți-a fost. Pe urmă te scoli, pui un *șonuldoc* de cărpe în dreptul buricului, și te încingi cu un brâu lat și foarte strâns, și stai așa o zi și chiar și o noapte. Apoi te desfaci, și atunci 'ți-a trecut cu siguranță....

2). *Cu ciurul sau sita*: Ca și mai sus, pui ciurul cu *obodul* tot pe buric. Apoi încingi, dar nu strâns, pe acela cu un brâu, dând și peste *obod*; bagi un băț pe subt brâu și *obodul* ciurului și învârtești cât de mult, până ce s'aude aceiași „*sdupăitură*”.

Strângând, vine, de *obodul* ciurului, apasă asupra buricului și mișcă rânza la locu-i.

Cred că este mai nemerit cu *mosorul*.

(De la femeia Măria Ion Ion Stancu din Boureni-Doljiu)

N. I. Dumitrașcu.

35.—De udnă

S'a suit udna 'n deal la moară

Și'a băut apă

Și s'a uscat ca o cicoară!

(Auzite de la Ștefana Oh. Tiron din Covadinești-Covurlui).

36—Descântec de strânsul cel mare.

Purces'a—(cutare) pe cale, pe
cărare,

Când la mijloc de cale,

Întâlnitu-l'a: *Sanca* cu Săncioiul

Striga cu strigoitul,

Și strânsul cel mare cu pocitura.

În coș intratu-i-a,

Capul sdrobitu-i-a,

Mațele turburatu-i-a,

În chip de mort lăsatu-l-a.

Și a 'nceput a văicăra și olicăi

Și nimeni nu l-a auzit,

Nimeni nu l-a văzut,

Numai Maica Domnului din cer

L-a auzit și-i zise:

Ce te văicărezi și te olicăești. (cut.)?

—„Iacă ce mă văicărez și mă
olicăesc:

Purces-am pe cale, pe cărare,

Când la mijloc de cale,

Întâlnitu-m'a, *Sanca* cu Săncioiul,

Striga cu strigoitul,

Și strânsul cel mare cu pocitura,

(Auzită de la mama Maria S. Șerbu, Covadinești-Covurlui. Cules de

În coș intratu-mi-a,

Capul sdrobitu-mi-a,

În chip de mort lăsatu- m'a

„la nu te mai văicăra, nici te olicăi,

Și te du la....(care descântă);

Ea cu gura 'ți-a descânta,

Cu mâna dreaptă, răul 'ți-a lua,

În mare l'o arunca,

Acolo să chieie,

Să răschieie,

Ca spuma de mare,

Ca roua de soare;

Iar tu să rămâi curat, luminat,

Ca aurul cel curat

Ca argintul strecurat,

Cum D-zeu te-a lăsat,

Ca maica ta ce te-a născut

(Se descântă, dându-se cu un paiu de mătură, într'un pahar cu apă ne începută și cu sineala (bulgăre) tot atunci și într'o bucată de unt).

A. S. Șerbu.

BOTANICĂ POPULARĂ

20.—Agudul.

Agudul numit în Muntenia și *dud*, era într'o vreme mult cultivat în țara noastră pe când era în floare cultura vermicilor de matase.

Agudul numit încă și *iagad* în Banat și în alte părți *mur* și *frăgar* ¹⁾ e puțin cunoscut în părțile muntoase.

Agudul este de două feluri: alb și negru. Fructele celui alb au un gust dulceag, iar cele negre cam acrișor.

La Romani, în terapeutică populară, fructul agudului era întrebuințat contra emoragiilor (curgeri de sânge), crezându-se că sucul fructului este sânge, după poezii vechi. Agudul e născut din sângele lui Pyrame și Thisbe. ²⁾ Cu frunza agudului se hrănesc gândacii de matasă.

În Banat este obiceiul de a se pune și sădi un *dud*, sau și alți arbori, pentru a umbri mormântul mortului, precum și ca semn de amintire și de cunoaștere a locului unde odihnește mortul de oare ce crucea putrezește și se prăpădește, iar pomul rămâne pe zeci de ani. ³⁾

Poate că este oare-care legătură între credința aceasta și legenda religioasă după care Zaheu, mai marele vameșilor, fiind mic de statură cu ocazia unei adunări de popor, s'a suit într'un dud, ca să vadă pe Isus.

În cântecele populare, întâlnim atât numele arborului cât și al fructului.

Intr'un strigăt de munții Sucevei:

Foaie verde lemn *agud*,
Maică-mea când m-o făcut,
Munților m-o juruit,
Munților, pădurilor
Și negri străinilor. ⁴⁾

Intr'o doină din Moldova:

Frunză verde trei *aguzi*
Sus în munți, la nalte curți,
La părinți necunoscuți;
Sus în munții cei de piatră
Doamne! rău-i fără tată. ⁵⁾

Intr'un cântec din munții Sucevei:

Frunză verde trei *agude*,
Arde focu'n pae ude,
Strig la puica, nu m'aude. ⁶⁾

1). Hașdeu, op. cit. I. 533.

2). De Gubernatis, op. cit II, 230.

3). Marian, În mormântarea la Români, 336.

4). Șezătoarea I, 166.

5). Convorbiri literare 1888, p. 119.

6). Șezătoarea. II, 138.

21.—**Alisonul**

Alisonul se mai numește și *alisonul stâncelor, iarba turbării sau coșuleț de aur.*

Numele botanic al acestei floricele, care vine de la elinește, face aluziune la proprietățile ce credeau cei vechi că are această plantă de a vindeca turbarea.

Se găsește și prin munții noștri. Crește pe stînci și se cultivă prin grădini pentru numeroasele și frumoasele ei flori aurii așezate în formă de ciorchine. Inflorește în munți și grădini prin maiu. În munți, planta aceasta cu floriie așa de strălucitoare, crește pîna la 30 centimetri înălțime, lucru ce se întîmplă și în grădini dacă se lasă planta mai mult timp în acelaș loc, care trebuie să fie cam pietros.

E foarte rustică și odată sămănată se înmulțește singură și iute.

Mai sînt și alte varientăți, și sub-varietăți ca cele cu frunzele învărgate. ¹⁾

A. Gorovei și M. Lupescu.

B O C E T E

1.—*La o fată.*

Ofl Cine te-a pus la cale,
Să faci nuntă'n Postu'-mare?
Nici n'auzi scripcări cîntînd,
Nici nuntașii chiuînd,
Numai clopote trîgînd;
Năframa de cununie
Ai pus-o la *năsdlie*;
Și năframa de nuntaș,
Ai pus-o la prapuraș;

Năframa de vătăjel,
Ți-ai pus'o la *clopoțel*;
Frumușică, ca o floare,
Ți-ai pus trupu' la răcoare;
Tinerică ca o zină
Ți-ai pus trupu' la hodină.
Frătăuțul-vechiu, Bucovina.

I. Boca.

Bone la vite, leacuri și descîntece

5.—**Talanul.**

Se mai numește și *cărbune* E antraxul năprasnic care atinge pe om și pe cal mai ales.

1). *Oazeta Săteanului*, IV, 218.

6.—Răşfulgul.

Numit şi *răşfulgul*, *cărbune* sau *bubă neagră*, e antraxul ce apare la oi pe piept, pânţece şi uger sub chip de bolfe vinete albaştrii cari apasate pârâe. Pe unde iese ele, carnea putrezăşte sub piele, fără să spargă înafară. În două trei zile se întinde peste tot pânţecul şi din toată carnea rămâne nişte spumă neagră-roşie. Oasele rămân goale şi vita moare în 4—5 zile.

Leac nu-i. Ciobanii zic, că e pricinuită din şederea oilor mai mulţi ani la rând, în aceeaşi târlă sau ocol. Să poate înlătura schimbând locul de stână în fiecare seară.

7.—Dalacul.

I se zice antraxului apărut la vitele cornute mari. Pentru toate câte-ş trele feluri de boale nu-i leac. Vita să spânzueşte la piept. Uneori scapă, cele mai cu vlagă. Boul şi măgarul o birue mai lesne.

8.—Armurariul.

Răşfulgul, dalac, ivit sub formă de bolfe, la vitele cornute mari. E întocmai cu răşfulgul la oi. Să dă ca leac, rădăcină de armurariu de spin (*Carduns marianus*), fiartă cu vin, sau pisată cu usturoiu şi amestecată cu oţet. Pe bolfe se pune legătoare de armurariu fiert.

Spinul armurariului creşte în fâşchie, târle vechi unde gunoierii de vite e gros de 2—3 palme. Rădăcina îşi întinde curpeni lungi şi noduroşi la o şchioapă adâncime de la suprafaţa pământului. Dar e numai un leac băbesc.

Culese de : **D. I. Farcaşanu.**

C A N T E C E

221.—*Foaie verde samulastră,*
Om cu nevasta frumoasă,
Las' o, las' o, să iubească;
Să nu se mai bolnăviască;
C'astă vară n'a iubit:
De trei ori s'a bolnăvit,
Era s'o bage'n pământ.

Mândră juruită eşti,
Pe la biserică treci,
Şi de-a dracului ce eşti
Nici cu popa nu vorbeşti
Şi nu-ţi faci un semn de cruce,
Că de mori aici te-aduce.

222.—*Foaie verde flori domneşti,*

223.—*Foaie verde şi-o lălea,*
Când era la nunta mea

*Cu toți bea, cu toți mânca,
Toată lumea petrecea,
Numai amureaza mea
Era cu inima rea.*

*Nici nu bea, nici nu mânca,
Dar cu ochii se uita,
Că credea c'o iau pe ea,
Nu mă 'nsor să iau altă.*

(Dela Or. Morjan din Dobromir
Constanța)

P. Ștefănescu.

224.—*Pe-ulița care mi-e drag,
Treabă n'am și cale 'mi fac;
Dar pe care mi-e urtt,
Treabă am și nu mă duc.*

225.—*Măi bădiță Novăcene.
Vino sara mai de vreme
Că-i pădurea crăcuroasă,
Novăcenele-'s frumonse.*

226.—*Codrute, frunză rotundă,
Las'-mă la tine la umbră
—Eu la umbră te-oi lasa,
Dar ți-e puica tinerea
Și-i face pecat cu ea
Și mi-o cădea frunzuță. !
Din Novaci.*

H. N. Țapu.

227.—*De-aș ști neică c'ai veni
Casa me-aș vărui
Tot cu var de cel mărunt,
Dor vii neică mai curând
Tot cu var de cel mai mare
Dor vii neicușă mai tare.
Hai mândro să ne iubim,
Numai amândoi să știm
C'avem doi părinți în casă
Și pe noi că nu ne lasă.
Zorleni-Tutova.*

T. Popovici.

228.—*Frunzuliță de spănac,
Dragăstile-mi dau de cap.
De trei zile de când zac;
Las să zac,*

*Boala să-mi fac,
Păcatele să le trag,
Cari cu mândra le fac.*

229.—*Frunză verde ș'o alună
De cât într'o casă bună
Și cu nevastă nebună,
Mai bine 'ntr'o casă rea,
Să ploaie, să ningă'n ea,
Să scot apă cu găleata,
Și noroiul cu lopata,
Să mănânc turtă necoaptă
Și fasulica nefartă,
Să stau cu puicuța 'n vatră.*

D. Mihalache.

230.—*Frunză verde iarbă grasă,
De trei zile nu-s acasă,
Ci-s pe drumul dorului
Dorului, amorului.
Și iar verde trei snicele
Dorul meu și al mândrei mele
Nu-l poate nimeni opri :
Nici voinic cu inimă
Nici cioban cu flueră.*

Varianța 236.

231.—*Iote, bat-o Dumnezău,
Cum cată la mine rău
Par'că n'am iubit-o eu!
Verde, verde trei alune
Dragă, nu știi oare bine
Când veniam sara la tine,
Stam târziu pe lnoptat,
Cu murgu' legat de gard ?*

Auzite în Jorăști-Covurlui

Petru S. Mihai

232.—*Frunză vede mărgărint,
Drag mi-e câmpul înflorit
Și de mierle ocolit;
Dragă mi-e lunca de coasă
Dragă mi-e mândra. frumoasă,*

233.—*Frunză verde de susai
La fântânița din plai,
Pusăi masa de mâncai.
'Mi-aruncăi ochii pe masă,
Mă izbii de dor de-acasă:
De-o fi dor de la nevastă,
Să lăs calul să mai pască;
De-o fi dor de la copii,
Să pun șaua și să măi....
Pe nevastă o doresc,
De copii mă prăpădesc!*

Ioan Zotta

Dirig. șc. Dorna-Suceava

234.—*Naiba, dracul te-a 'ndemnă,
Rochle neagra ți ai luat,
Strămtă'n șale, largă'n poale,
Valeo, inima mă doare.*

135.—*Vine lelea pe colnic
Răsucind la burangic;
Bate-o Doamne și-o trăsnește,
Căci de fus nu îngrijește.
De dragoste se topește.
Dumnezeu să te păzească
De dragostea muerească,
Are junghiuri și arsuri,
Dureri pe la 'ncheeturi;
Te scoate în primăvară
Galben ca turta de ceară.*

C. D. Andreescu.

Țăron din Farcașa-Suceava acum în Huși

236.—*Dorul, bade, de la tine
Peste văi și dealuri vine
De nu-l poate opri nime,
Nici cioban cu fluierul.
Nici popa cu cântecul,
Numai eu cu sufletul.*

Varianta: 230.

237.—*Așa joacă bătrânii,*

*Cum infloresc călinii.
Călinii s'au scuturat,
Bătrâni s'au bucurat;
Călinii se scutură,
Bătrânii se bucură.
Bătrînețe cu slăbie,
Nu'mi cădeți năpaste mie!*

Din Frătăușul-vechiu, Bucovina

M. Boca.

238.—*Frunzuliță stejărel,
La maica doi frați mă cer
M'aș duce după cel mare,
Ochii celui mic mă are;
M'aș duce după cel mic,
Voia la cel mare-i stric;
M'aș duce după bogat,
Ori mai bin' după sărac;
Că bogatul li bogat,
Merge la cosăt rogoz
Vine-acasă mănios,
Nu mă 'ntreabă ce-am mâncat,
Dar mă'ntreabă ce-am lucrat:
Eu îi pun zamă pe masă,
El mă ia de cozi prin casă;
I-aștern patul să se culce,
El mă sudue de cruce;
Mai bine după sărac,
Merge cu furca la fân,
Vine-acasă tot răsând,
Nu mă'ntreabă de-am lucrat,
Dar mă'ntreabă ce'am mâncat;
Eu îi pun zamă pe masă,
El mă poștește la masa
I-aștern patul să se culce
El mă sărută cu dulce.*

Din Mitocul-Dragomirnei, Bucovina.

Erast Hostiuc.

239.—*Frunză verde foi de nuc,
Adto dragă, plec, mă duc*

*La bătălie de Turc !
'Not în sânge-a Turcului
Pând'n glezna murgului;
'Not în sânge-a Rusului,
Pând-n pieptul murgului;
'Not sânge-a Românului
Pând'n coama murgului ! !*

*Și iar verde de aclaz
Adto dragă, plec, te las,
Cu cotele pe zăplaz
Și lacrimile pe-obraz !...*

(De la D-șoara Elenn Negru-Ciurești,
Tutova)

240.—*Pe sub deal, pe sub pădure,
Să duce-o nevastă-n lume,
Oropsită de barbat,
Cu pruncul nebotezat,
Pruncu' plânge,
Măsa-i zice :*

— „Taci pruncule nu mai plânge
C'acolo unde-om ajunge,
Te-oi scălda cu lapte dulce !...
— „Să mă scalzi și cu zahar
Trupul meu e tot amar !... ”

(De la Tata, Ciurești-Tutova)

Gh. Ciurescu.

241.—*Hai la joc, genunche goale,
Las'la dracu' că mi-i foame;
Altă foae măr mustos,
De m'aș face cum am fost!*

242.—*Altă foae și-o pară,
De ce joc, de ce-aș juca ;
Parcă sunt făcut așa;
De ce joc, de ce mă'ndemn,
Parcă sunt făcut de lemn.*

243.—*Hai, lelișo, la cireșe,
Că n'ai poale la cămeșe
—Ba le am, da, nu le-am pus,
Că-s la soacră-mea pe fus.*

244.—*Fata mamăi jacăușe,
Cu gunoia' după ure;
Eu la joc, mamă la joc,
Malaiul de joi pe foc.*

(Vânători-Neamț)

G. Popescu,

245.—*Mă duceam la puică mea
Și-o găsiam cu-o rușă rea,
Cea mai bună și-o cărpea,
Petec pe petec punea.
Câtă frunză 'ntr'o răchită,
Atâtea borți necărpite.
Când o întorcea pe dos,
Toate petic'le pe jos.*

246.—*Haide, vere, să cosim,
Că știm earna, că pășim.
Că n'avem la vite fân,
Earne ne suim prin fagi,
Să dăr'măm muguri la vaci.*

247.—*Cucule, de unde vii ?
De-a mea puică ce mai știi ?
—Șede la gherghef și coasă.
Nu știi coasă, ori discoasă,
Că lacrimi pe pânză varsă.*

(Dela Alex. Flocea, gospodar în Câmpulung, Bucovina.)

G. A. Sadoveanu.

248.—*Pe drumul de la Mârșani,
Trece-un pui de general
Cu trei corpuri de Muscali.
Frunză verde matostat,
Cercetând din sat în sat
Drumul de la Calafat.
—Vin cu Turcu' să mă bat;
De n'-o bate ori l-oi bate
Ori l-oi scoate din cetate.*

249.—*Mă uităi din deal în vale*

Printre secții și plutoane...

—Mă rog domnu' căpitane

Dă-mi libret de liberare,

Căci mai am două, trei zile

Și-ți dau ranița 'n printre.

St. Stănescu-Bărceanu

250.—Și-o frunzuță rujă'nvoaltă,

La crucea de piatră 'naltă

S'au strâns suratile toate:

„Ce-o să ne facem, surate.

„C'a luat flăcării'n armată

„Și-am rămas nemăritate?

„Au rămas tigorile

„Să ne poarte florile.

„Decât floare la tigoare,

„Mai bine p'o apă mare,

„Că pe apă înflorește,

„La tigoare veștejește!..

C. Rădulescu-Codin

(Din Budișteni)

251.—La răchita rămurată

Sede baba supărată

Cu fata nemăritată.

Azi vine lasat de sec

Mă duc maică să mă 'nec,

Ude-a fi balta mai lină,

Că am fost fată cu vină

Unde a fi balta adâncă

Că dușmanii mă mândăncă;

Unde-a fi baltă mai lată

Ca să incap cu zestrea toată

C' am rămas nemăritată;

Mai bin' nu mă faceam fată.

255.—Când eram la mama fată,

Măncam turtă coaptă 'nvatră,

Și rasă cu răzătoarea

Și-mi era fața ca floare,

Dar de când m'am măritat

Fața mea mi s'a uscat

Mama din boală mă scoate

Dar din urit nu mă poate.

Mă-am cununat cu propiaua

gardului.

Cu uritul satului.

A. Moisei

O Samă de cuvinte

229—248.

Corcâni—craci groși de la vie, din cari se fac, ori se pune în gard.

„Ș-o corcânit viea“, i-a tăet cracii groși.

Prașcău—un ciuf, un om care ia în bațocură pe alții.

Falafastăcuri—mofturi, a nu face pe voea celui ce te pofteste.

Pancilită—fudulă, care nu esă undeva fără a fi gătită.

„Uite la ea câtu-i de pancilită!..

Șaralie, învârtită, un fel de plăcintă, învârtită, cu brânză și coaptă în tigăi.

Ciorovoiră, ciorobotiră, a vorbi multe cu cineva și incetișorul.

la am mai ciorobotit (*ciorovăit*) și eu cu dânsu' câte și mai câte.

Bădădăi, a bărgui, a spune vorbe fără rost, fără înțeles, fără *noimă*.

la nu mai *bădădăi*!..

Delu buclucur i,afaceri.

Trâncăni—a vorbi de geaba, a te amesteca în vorbele altuia fără rost. Se spune cuiva, când nu tace și vorbește de geaba. „la nu mai trâncăni ca o căruță hodorogită“.

Nisane, semne ca momăele, legături de grâu, când se seceră.

Zbughit, zbughește, tișnește fugă iute, fără săială.

„O zbughit-o afară.

M. Lupescu.

Cocărlă, la o habă uscată, înaltă și adusă de spate: par'că'i o cocărlă.

Jădău.—o jărdie scurtă, groasă și îndâmnăoasă la croit. E sinonim cu *tămâjjer*.

Costoroabdă—scândură sub poala casei, pe care gospodarul își pune cleștele, sfredelul, cuie, bleahuri, ciocane și alte lucruri de ale gospodăriei.

Oblicit—am oblicit am aflat, am iscodit.

Mangosit—nătărău, prost care face rele. (prost ofensiv, spre deosebire de prostul care e prost fără a te supăra; sunt două soiuri de proști.

Mandosit—mandosești, faci pe subțirelul, pe boerul (te *marghiolești*)

Culișer—melestăiu, făcăleț.

Nătăfleț—prostânac, încurcă-lume.

Mijdrește—roade cu greu și încetinel ceva, și numai puțin de tot (la bătrâni și copii).

Trg-Neamț

C. Stan

Glume jiti și taclale

37. — Judecata rusească.

Odată se duse un țeran într'un oraș rusesc ca să vândă o piele de vițel. Târgu-i târg, mă rog, și stă deschis pentru oricine are bani și vrea să cumpere.

Mai întâi neguță pielea țeranului un ovreu, o neguță cu 4 lei, dar pentru că ovreul n'avea bani la dânsul, îl rugă pe țeran să îngăduie puțin până îi va aduce banii. Țeranul așteaptă și așteptă, și dela o vreme văzând că ovreul nu mai vine, se gândi s'o vândă altuia. Intre aceea veni un neguțitor rus și cumpără pielea de la țeran cu 5 lei. Tocmai când neguțitorul rus se gătea de ducă, sosi din nenorocire și ovreul.

Din una, alta, s'a iscat o sfadă ne mai pomenită între amândoi

cumpărătorii. Nici unul din ei nu voia să se lase mai pre jos. Dacă au văzut și văzut că nu-i nici un chip să se împace, s'au dus binișor toți trei la judecătorie.

Judecătorul, un rus de cei prefăcuți, îi puse să-i povestească toate pe rând cum s'au întâmplat.

—Tu ai neguțat mai întâi pielea?

—Da.

—Cu cât?

—Cu 4 lei.

—Unde-s banii?

—Iată-i-s aici.

—Pune-i pe masă.

Ovreul puse binișor banii pe masă, iar judecătorul urmă cu celalalt cumpărător:

—Tu ai cumpărat după dânsul pielea și i-ai plătit?

—Da.

—Cât?

—Cinci lei.

—Și pielea o ai?

—Da.

—Unde-i?

—Aici-i, am lăsat-o afară înaintea ușii.

—Adă o încoace și pune-o colo în cotlon.

Negușitorul al doilea aduse pielea și o pune în locul arătat.

Judecătorul se îndreptă apoi către țeran:

—Și tu te-ai împăcat cu cel d'întâi cu 4 lei, și pentru că n'a venit îndată ai vândut-o la altul, care ți-a dat 5 lei pe dânsa, nu-i așa?

Unde-s banii?

—Ii am la mine în buzunar.

—Pune-i acolo pe masă lângă ceilalți bani.

Țeranul făcu după cum îi se poruncise:

Și acum judecătorul rosti această hotărîre:

—Tu întâiul negușitor, nu neguța fără bani și nu face bucluc prin târg cu sfada ta; tu, al doilea negușitor, nu face concurență altoră și nu scumpi mărfurile; iar tu, țerane, nu-ți face de lucru cu cei ce n'au bani. Și-acuma vedeți ușa? Afară cu voi!

Și ei ieșiră *câtinel* unul câte unul afară, cu nasul în jos iar pielea țeranului și banii negușitorilor remaseră judecătorului pentru judecata lui dreaptă.

(Auzite de la Nicolae Șandru din Suceavă).

I. E. Toroușiu.

38.—N e c h i t a

Doi prieteni s'au întâlnit după un timp îndelungat și unul îl întreabă pe celalalt : —Cum îți merge, măi Nechita ?

—Cum se'mi meargă, ia m'am insurat.

—Apoi dar bine 'ți merge, măi Nechita !

—Bine și nice pre, că am luat femei slută.

—Apoi dar reu îți merge măi Nechita !

—Reu și nice pre, că am luat avere multă.

—Dar bine 'ți merge, măi Nechita !

—Bine și nice pre, că oile mi-au perit.

—Apoi dar reu îți merge măi Nechita !

—Reu și nice pre, că și sluta a murit.

—Apoi dar bine 'ți merge, măi Nechita !

(Auzită de la verișoara mea Maria Cernescu, stăriță la monăstirea din Cernăuți)

Elena N. Voronca.

39.—Fratele Țiganului.

Un *Porumbac*, prăpădind prin iarmaroc pe frate-său, întreabă pe unul *alb*, de-ai noștri, dacă nu l'a văzut.

—Da cum era frate-tău cela ? zice Românul.

—Păi, cum să *hie* ! răspunde el cu gându 'mprăștiat; *ia un Țigan larg, cu ismene nante, zdreanțuros pe la obraz și ciupit dă varsat pe la poale.*

(De la d. M. Teodorescu în Coropcenii-Vaslui)

40.—Vaca Jidanului.

Ițic, în căutarea vacii—o vacă tărcată, cu clopot la gât pe care-o rătăcise cu vițel cu tot—întreabă pe un Român:

—N'ai văzut un vacă: chite-odată alb, chite-odată negru, cu hop țup după dânce și cu ținghi-linghi la ghit ?!

(De la d. Hociung din Iași).

I. Neculau.

C R O N I C Ă

---

* I. P. S. S. Mitropolitul primat cu prilejul Sf. sărbători de Paști a trimis credincioșilor o epistolă în care, printre altele, îi îndeamna să pă-răsească vechile datini de a asculta de acelea sărbători păgâne cari nu

le aduc de cât pagubi, mai ales primavara, când munca câmpului cere necontenită şi multă frământare de braţe.

„Mai ales iarna aceasta, vremea muncii s'a întârziat din pricina iernei lungi ce am avut, aşa că urmează neapărată trebuinţă a vă folosi cât mai mult de timpul priincios pentru muncă. Intrebuinţaţi deci, în interesul muncii care este isvorul bogăţiei celei bine cuvântate, *toate zilele săptămânei şi deci, nu numai joile de după Paşti, ci la trebuinţă chiar a treia zi de Paşti, a doua zi de Duminică mare precum şi ziua de Rusalii*. Lucraţi în aceste zile şi să săvârşiţi munca de nevoie a câmpului care nu poate suferi întârzieri“.

Aşa făceau şi vechii crştini, cari mergeau dimineata la biserică, „şi după aceea mergeau la lucrul câmpului până seara. Faceţi şi voi astfel, fraţilor, chiar în ziua Duminicii la nevoie şi veţi fi mult mai bine plăcuţi lui Dumnezeu de cât cei ce petrec Duminica în jocuri şi în tot felul de desfătări“.

Nu judecăm mult aceste sfaturile, dar cu adâncă părere de rău luăm cunoştinţă de ele.

Când capii bisericei iau apărarea negustorilor cari stau deabea în picioare la teighea, în folosul „repausului duminical absolut“, sfaturile de mai sus vin cam ne la locul lor.

E adevărat că „săracul n'are soare, nici zile de sărbătoare“, dar de aici nu urmează a-l îndemna la acea desăvârşire istovire trupească.

Cine cunoaşte viaţa unui sat de câmp, cine s'a născut şi a crescut în el, şi cine îndrăzneşte de curiozitate măcar să calce aceste spurcate târâmurii, va vedea, în toiul muncii următoarele în zilele de lucru: satul plin de copii, şi de bătrâni, câmpul plin de oameni, de îndată ce cântă rândunica în streşină, şi până într'amurg. La un ceas de noapte, focuri pentru pregătirea bucatelor, mese pe prispă la lună sau la opaiţe, şi pe urmă toropeala somnului adus de trudă, până mai e un ceas pân' la ziuă, când satul se goleşte din nou.

Duminica, fireşte, oamenii dorm până pe la „prânzişor“, gospodinele gâtesc: cei din casă mănâncă iar, şi se culcă din nou. La drum, la crăsmă, la joc, cei tineri, cărora le trebuie şi „jocuri şi tot felul de desfătări“.

Lasă pe leneşi la o parte. Pentru aceştia fie-cere sfântuleţ din călindar are însemnarea sa deosebită.

Aşa strănd lucrurile, Duminica dimineata, primavara şi mai ales vara, Românul nostru necredincios *nu se poate* duce la biserică şi cu atât mai mult nu va pleca după amiază la lucrul câmpului, când ştie cât de mult a păcătuit prin această lipsă a lui de la Sft. Leturghie. După socoteala lui, această lipsă, Dumnezeu i-o iartă: şi tot după a lui, mergerea la câmp, nici Dumnezeu, nici firea lucrurilor n'o pot iugădui.

Acestea ca nişte neînsemnate lămuriri pentru cei ce judecă tot cuprinsul ţării după un colişor de care îşi aduc de abea, de-abea aminte.

* Confereţuţa d-lui *Delavrancea*, despre *Poezia populară* la Ateneu pentru societatea femeilor române, o dorim şi noi în broşură.

* În **Neamul Românesc literar I. 4**, două povești *neareptatea și dreptatea* scrisă de d. Mateescu, varianta poveștii noastre No. 4 și *jumătate-de-om* scrisă de d. C. Rădulescu-Codin. N'avem nimic de zis, cu *desăvârșire* nimic.

* Ne întâlnim cu o carte ieșită acum patru ani: **Povești, anecdote, impresii de călătorie, excursiuni, diverse**, datorită inimosului tipograf d. Ioan S. Ionescu din Iași. Bucăți scrise „prost, bine, nepieptănate, așa cum a dat Dumnezeu... cui i-a plăcea, va ceti; cui nu, sănătate și la vară roadă pământului“. Așa se recomandă însuși autorul lor în cunoscuta-i modestie. Cu adevărat că nu găsim desăvârșita formă literară potrivită geniului popular pentru bucățile cari ne privesc—dar aproape toate ne atrag cu câte ceva, cât de cât; oprindune-ne însă numai la îndemnul, la inima scriitorului, nu găsim destule cuvinte de-ai mulțami pentru darul ce ni l-a făcut acest singur dintre cei mulți cari ar putea urma la fel cu dânsul.

* În **Ramuri IV, 6-7, obiceiuri la scoaterea mortului din casă** tipărite pe la 1817 în Viena de Transilvăneanul *Ladislau Basilius Papp*. E un fragment împărțit de d. *Liviu Marian*. De sigur că repețirea întregi tucrări ar aduce mare folos cercetărilor de astăzi.

* **Cresterea pomilor**, povestită pe *înfelesul țărâniei* de D. I. *Farcașanu* agronom și M. *Lușescu* învățător, directorul Orfelinatului agricol „Ferdinand“ din Zorleni jud. Tutova, este o broșură de mare folos gospodarilor.—Întru cât ne privește pe noi îndeaproape, ne bucurăm că vedem în această broșură o lucrare de vulgizare științifică în curat graiu românesc, astăzi când cei mai mulți, —cu toate că cred alfel, —nu se pot despărți de numeroșii termeni tehnici, care se pot traduce mai întotdeauna în limba noastră. Costă 25 bani broșura de 58 fețe.

* Pentru **Convorbiri critice**, două răspunsul la două întrebări: Nu facem studii asupra limbei populare fiindcă nu ne pricepem. Asupra artei, tot așa. Asupra literaturii, fiindcă studiile ocupă prea mult loc, cei cari îndrăznim a ne atinge de astfel de chestii, încercăm aiurea. Am mai spus apoi că împărțirea *cântecelor* (nu *poezie populară* care cuprinde: cântece de stea, colinde, plugușoare, vrăji, urații, etc. etc. cântece bătrânești, *cantece*, chiuituri, etc. etc.) nu este în destul de bine aleasă.

Am greșit și trebuia să zicem: „O împărțire a cântecilor (propriu zise) nu se poate face“. Cântecele pot fi în acelaș timp: *de dor, de voi-nicie, de străinătate, zoologice, botanice, de cântănie, felurite feluri, și neînchipuite chipuri*, după cum numeroase sunt și inimile cari le-au dat a-ripi să zboare.

* Se scrie că Prințului moștenitor al Germaniei i-ar fi plăcut mult portul și danțurile noastre țărănești și că la Buftea ar fi jucat chiar *Jianul* între Doamnele Bianu și Negruș.

* În **Convorbiri literare XLIII, No. 3** lumurile d-lui *Al. Tzigara-Samurçș* cu privire la expoziția de artă românească la Berlin; cu patru clișeie. reprezentând galerii de costume, minunat reușite.

* În editura societății: „*Inocențiu Micu Claiu*“ a teologilor din Blaj apare **Vatra familiară**, localizare după o cârticică a scriitorului german F. X. Wetzel, foarte bună carte de cetire pentru mulți. E a șaptea

în rândul publicațiilor apărute. O întrebare : lucrări originale românești nu s'au putut edita ?

P.

* În No. 12 și 14 din „**Sămănătorul**“ se află o prea frumoasă *poveste a soarelui* scrisă într'un graiu curat de d. T. Popovici, învățător, intemeietor al revistei „*Ion Creangă*“.

* În „**File Repte**“ de maestrul Vlahuță, editura „Minervei“, se găsește pentru folclor „*Un subiect de poveste*“ și „*Canarale, canarale*“ (znoavă).

* În „**Universul**“ de la 21 Aprilie a. c. de acelaș maestru „*Poveste*“ slătuitoare, ca părinții înainte ds a-și mărita fetele să se ducă „*pe cercatele*“).

* **Cântece, urături și bocete** adunate de Al. Vasiliu, învățălor în com. Tătăruși. jud. Suceava, însoțite de 43 melodii, puse pe note muzicale, de d-na Sofia Teodoreanu din Iași, tipărite de Academia Română, prețul 5 lei.

Această colecție arată câtă muncă și pricepere a pus acest harnic luminător al poporului în arătarea comorilor lui și cât bine ar face generațiilor viitoare, învățătorii neamului, dacă ar imita și ar culege produsele poporului cu aceeași râvnă și pricepere ca d-l Vesiliu.

De la colecția lui Alexandri nu s'a mai văzut o asemenea lucrare, în care să se vadă atât se bine comorile poporului.

Învățații vor avea la îndemână un bogat material de studiu, învățătorimea se poate mândri de fratele lor, cartea n'ar trebui să lipsească din biblioteca învățătorilor iar noi, dorim tovarășului Vasiliu. putere și viață lungă și liniștită, ca să ne poată da prilejul să ne bucurăm și de colecția de povești ce are strânsă, în graiul țaranului din Tătăruși.

* Revista „*Ion Creangă*“ trimete abonațiilor cu patronul St. M. M. Gheorghe urări călduroase de fericire și viață îndelungată.

M. L.

Poșta Reducției.

C.—Înaintea povești D-v. mai sunt două de tipărit, căci trebuie să păstrăm rândul. Acele vorbe ca *bonjour* trebuie să le schimbăm. Revista nu va apare de două ori pe lună căci nu vor abonații; înțelegeți de ce nu vor...

P. G. Sav.—Povestea D-v. deci, vine a patra. În rând.

C. N. Țapu.—Am dori adresa d-v. având a vă întreba ceva asupra legendei Dochiei.

Colaboratorilor.—Nu uitați fondul pentru statuia lui **Guza-Vodă**.

—**Manuserisele pe o singură foaie a hârtiei**—

1). Obiceiul la nuntă, ca tatăl să cerceteze în satul lui pe ginere înainte de cununic, din ce fel de oameni se trage și ce purtare are.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondului :

„C U Z A - V O D Ă”

	L. B.
Suma din urmă — — — — —	49.55
Tipografia „Modernă” Bârlad — — — — —	0.20
V. G. Antonescu „ — — — — —	1.00
G. Ghițulescu (Tecuciu) — — — — —	0.50
P. G. Savin (Jorăști-Covurlui) — — — — —	0.25
G. Șușnea (Ciurești-Covurlui) — — — — —	0.20
C. Cotoranu (Bârlad) — — — — —	0.15
X. R. — „ — — — — —	0.50
N. Forțu „ — — — — —	1.00
G. V. Munteanu „ — — — — —	1.00
Total :	54.35

Sumă care s'a depus pentru creștere la „Societatea Cooperativă” din Bârlad cu libretul No. 392.

Rugăminte.— Când intemeietorii își plătesc cotizațiile și abonații abonamentele, sunt rugați să adauge, după inimă, de la 5 bani în sus, ori-ce sumă, care se va trece la *Fondul „Cuza Vodă”*.

Asemenea colaboratorii din țară, care ne trimet material pentru publicat, să adauge în tot deauna mărci poștale cari se vor schimba în bani și se vor trece pe listă.

Cu atât mai frumos pentru inimoșii cari ne vor trimite mandate cu numele celor cari au pus câte ceva.

Toate numele acestor buni Români se vor trece pe această față hotărîtă *Fondului „Cuza-Vodă”*.

Adresa pentru mandate: M. Lupescu, Zorleni, jud. Tutova.

NOTE :—Incepând anul II dela 1 Ianuarie 1909, abonații carin'au plătit nimic către Administrație, sunt stăruiți rugați să trimeată suma de 2 lei, costul celor cinci numere din anul I. Abonații cari au plătit mai mult, sunt de asemenea rugați să-și facă socoteala, rămânând să trimită rămășița cât mai în grabă, spre a întregi abonamentul de 5 lei pe anu! II.

— Administrația mai are încă puține colecții din anul I, cari se pot aobândi, cu prețul de 3 lei, plătiți innainte.

— Odată cu fiecare număr, abonații cari plătesc, vor avea și chitanțele cuvenite.

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă“ se pot dobândi următoarele lucrări :

„ Ion Creangă “ numerile toate din anul I	3.00
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I.	1,25
T, Pamfile : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“	0,20
„ „ Jocuri de copii I.	1,40
„ „ „ II.	1,60
„ „ Cimitiruri românești.	1,00
„ „ Graiul vremurilor (povești)	2.00
D. Farcașanu și M. Lupescu : Creșterea pomilor	0,25
L. Mrejeriu : O șezătoare țărănească	0,20
„ „ Gospodăria și fata de la țară	0,40
Fl. Cristescu, Carte pentru copii	1,20
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu : Monogr. satului CataneDolj	2,00
Pr. Ec. I. Antonovici : Frații Gheorghe și Neculai RoșcaCodrianu —cercetare istorică—culturală.	1,50

Se trimet franco numai după achitarea deplină —

A apărut :

„GRAIUL VREMURILOR“

POVESTI

DE

TUDOR PAMFILE

Prețul Lei 2.

—De vânzare la toate librăriile din țară.—

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Intemeietori : Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), I. C. Beldie (Jorăști—Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Obislav—Grădiștea-Vâlcea) P. Herescu (Găinești-Suceava), Gh. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), L. Mrejeriu (Călugăreni—Neamț), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna—Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), C. Rădulescu-Codin (Priboeni—Muscel), P. Ștefănescu (Dobromir—Constanța), A. Tenea (Adam—Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), I. E. Torouțiu (Suceava—Bucovina), Șt. St. Tuțescu (Catane—Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna—Suceava).

CUPINSUL :

Tudor Pamfile.—Cuvinte dureroase.

Gr. N. Coatu.—Păcală și Tândală [poveste].

G. Couatucerna, T. Popovici, Sf. Ștefănescu-Bărceanu.

—De-ale copiilor,

Tudor Pamfile, Ch. Ciurescu, I. Măgdăliniș.—Povestiri și legende.

Ioan Zotta.—Inchinarea paharelor la nunță [urații].

M. Lupescu, N. I. Dumitrașcu, P. G. Savin, I. C. Beldie, D. Dan, Al. Vasiliu, A. Moisei.—Datine și credințe.

I. Boca.—Colind.

I. Ouciu, I. E. Torouțiu, I. Mitocariu, C. Vasiliu, G. V. Șușnea, V. I. Căuea, Gr. Vlad, I. Neculau.—Căntece.

N. I. Dumitrașcu, D. I. Farcașanu.—O samă de cuvinte.

G. A. Sadoveanu, I. G. Ciurescu-Bogdana, I. O. Zgrăv, C. Stan, V. V. Iftimie.—Glume jittii, taclale.

P., A. G. L., Pop.—CRONICĂ,

Ilustrație : Descărcatul porumbului în Ialomița [N. Vasilescu].

REDACȚIA :

T. Pamfile, Strada Țarigrad

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

— B A R L A D —

EXEMPLARUL :

In țară . . . . . 40 bani
In străinătate . . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL :

In țară . . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . 6 „

Către întemeietori, abonați și colaboratori.

—Cotizația întemeietorilor de la An. II No. 5 inclusiv s'a scăzut la un leu pe lună. Rugăm pe tovarășii rămași în urmă cu plata cotizațiilor să și le achite cât mai grabnic.

—Indreptăm o caldă rugămintă abonaților lui „Ion Creangă” ca să-și achite datoria către revistă, căci singurul mijloc de apariție al revistei sunt abonamentele.

Abonamentul pe Anul I — — — 2 lei

Abonamentul pe Anul II — — — 5 lei

le așteptăm în grabă de

la persoanele ramase în urma cu plata.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a luni. Numățul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebuie trimis înainte, întreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora i se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacție, Tudor Pamfile, str. Țarigrad, Bârlad.

Cererile și achitățile de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Țara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimite studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeele trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerii va fi arătat cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:
T. Pamfile, str. Tarigrad
Bărlud

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară . . . . . 5 lei
In străinătate . . . 6 "

RUGĂMINTE

La 31 Decembrie, se implinesc 20 de ani dela moartea lui Ion Creangă. Revista care-i poartă numele, neavând altă putere de a face cinstirea neîntrecutului povestitor popular, va apare într'un nu-năr închinat memoriei lui.

Rugă-n dară, cu mare stăruință pe toți acei ce au cunoscut personal pe dascalul și povestitorul Creangă, de a ne trimite în scris amintiri și aprecieri despre dânsul, spre a le cuprinde în No. pe Decembrie, ca un prinos de recunoștință și duioasă aducere aminte.

„Ion Creangă.”

Cuvinte dureroase

În ședința sa dela 16 Maiu, a. c. Academia Română a primit în sânul ei pe d. Duiuliu Zamfirescu, cunoscut multora prin operele sale literare. Și-a citit discursul său de recepțiune și i-a răspuns d. Titu Maiorescu.

Noul Academician s'a abătut dela un obicei vechi,—zugrăvirea vieții celui ce prin moarte i-a înlesnit intrarea în adunarea învățaților, și deci, în loc de a ne face cunoscut persoana răpos. C. D. Ollănescu, a făcut critica *poporanismului în literatură*.

Și-a aparat singuratecul gen literar al d-sale, iar, ca isbânda să-i fie deplină, a lovit cu inverșunare în tot ce-i părea dușman. A isbit cu o ne mai pomenită îndrăsneală critica autorizată de eri și de azi; a sfidat literatura nouă pe care o citim, o răsplătim și o cerem mereu, nu cu vorba—, care s'a născut dintr'o *nevoe* și care se impune prin ea; a contestat valoarea unor scriitori de frunte,—pe cei mai blânzi, se-nțelege, apreciați și răsplătiți de curând, de însăși Academia în care intră.

De ce? Pentru că acești scriitor, și această, „primăvară literară” s'au inspirat și se inspiră dela *popor* (*popor* zicem noi; d-sa, zice *clasa țărănească*). Și nu de alta, dar *acolo* nu gădesc *nimic*, *acolo nu-i lirism*,

acolo nu-i artă. Poporul român, adevărat *opinca*, nu poate fi poet, pentru că nici Romanii lui bădica-Traian n'au fost poeți. Vulgul e muncitor, observator, războinic, dar poet nu.

Puțină indulgență? Da! La munte dacă se mai găsește câte-o scânteie care de abea, de abea mai licărește. Încolo, nimic! Vai nouă!

Iubitorii de literatură populară sunt după d. Zamfirescu niște nerozi (vorba asta *nerod*, d. Z. o zugrăvește prin alte vorbe artistic așezate, lucru pe care noi nu-l putem nici măcar reproduce). Alexandri, prin înjgheburile colecțiunii lui de poezii populare, și-a pierdut vremea în zădar și tot ast-fel au făcut și fac și cei de după dânsul. Cel mult, astăzi, s'ar mai putea urma cu culegerea *baladelor* cari ar avea ceva în ele, dacă d. Zamfirescu nu le-ar găsi altă meteahnă.

Baladele nu-s populare, adevărat nu-s făurite de popor, ci de cine știe ce *persoană*, unul, un individ în carne și oase.

Parcă-l vedem și noi pe acela unul, școlit pe la târguri, cum stă la biroul lui din colibă și înșiră pe hârtie de lux, frumoasele versuri din *Miorița*, și pe cari mai târziu, după cinci-șase revederi și pieptănături, le citește fărtașilor lui din sat, cu prilejul unui ceaiu literar, iar aceștia le învață pe de-a rost, căci, pomenitul poet nu știe ce-s acelea *reviste literare*.

Parcă-l vedem, căci, Domnilor: a murit de mult! De când? Să stăm și să facem socoteala timpului, căci, cum *Miorița* se cunoaște în toate colțurile de pământ pătate de aceste lighioane cari se numesc țărani, trebuie să aflăm cel puțin câteva sute de ani. Știau mulți carte pe atunci, ca să scrie, ori nu, ce are a face! *Unul* a scris-o și pace! Și zicem că acela a fost Vlădică ori Vodă, dar vorba e ca *Miorița* a fost *scrisă de unul* de la care a învățat-o vulgul.

Doamne, Doamne!

Literații cari cercetează în mod superficial literatura populară, mulțămită unei mici nebulgări de samă a lor, ne aduc un mare ponos nouă.

Alexandri și cei de după dânsul au înfătoșat și înfățișază literatura populară cu multă dărnicie. Au luat-o de gât ca pe o oaie grasă, lănoasă și lăptoasă și au mers cu dânsa în târg. Acolo unii i-au cerut laptele, și i-au luat; alții lâna și au tuns-o, iar alții i-au luat carnea. A mai venit apoi și un negustor care i-a aflat numai oasele: acesta și-a pus batista parfumată la nas și întorcându-și fața a suspinat: „cea mai infectă dintre oi, e decedată, care se aseamănă de sigur, cu toate individele speciei sale!”

Așa judecă unul din pătura cutare, după ascultarea d-lui Zamfirescu.

Vina trebuia să fie a noastră, căci altfel nu se pote. Dacă învățații ne cer să dăm rotacismul, apostroful, construcția, provincialismul și toate banalitățile, tot *lutul* trehuincios lor, cum va mai putea ar-

tistul grăbaciului să-și culeagă și el firicerile de aur cari se găsesc în acel lut? Știința se folosește pe toate căile, iar „cel născut poet“ își strică reputația! Vedeti, ce s'ar întâmpla dacă și d. Zamfirescu și-ar publica cele mai dintru început încercări literare ale sale! D. Zamfirescu judecă pe Român din leagăn până la moarte iar dumnealui cere să fie judecat numai după scrierile isvorite dintr'un talent matur! Aceasta e nedrept.

D. Titu Maiorescu a răspuns sărbătoritului îndestul de răspicat, dar ce folos!

D. Zamfirescu cunoștea părerile criticului, se aștepta la ele și deci va pași peste tot.

În discursul d-lui Zamfirescu nu vedem de cât o auto-apoteoză și nu ne-am supăra. Un prieten de idei l'a felicitat telegrafic, noi nu putem căci ne-a lovit fără pricină și îndrăsnim să spunem: ne-a lovit cu toată convingerea că n'are dreptate.

Tudor Pamfile.

POVESTI

9.— Păcală și Tândală

A fost odată ca nici odată, că de n'ar fi fost nu s'ar povesti; însă o poveste veche, fără pereche; e de pe vremea când se potcovea puricile cu 99 oca de fer la un picior și tot i se părea ușor.

Cică au fost doi flăcăi voinici, deștepți și frumoși de nu mai aveau cum. Unul trăia într'un sat și cellalt în alt sat. Amândoi își puseră în gând ca în viața lor, să trăiască dacă s'ar putea, cât mai ușor însă fără muncă, ci numai prin amăgeli, prin minciuni și prin șiretclucuri.

Așa, unul luându-și pe mână un sac deșert, porni prin lume. Ajungând la o baltă ce era acoperită cu mătreață, își umplu sacul bine și o luă înapoi cu gând să amăgească pe cineva, că are lână.

Celălalt, luându-și și el, un sac deșert porni iarăși prin lume, tot cu acelaș gând. Ajungând într'o pădure de stejăriș, își umplu sacul cu gogoși de cele rotunde și de mărimea nucilor, cari să fac pe tufele de stejar.

— Trebuie să găsesc pe cineva să-l amăgesc că-s nuci, își zise el căci în lumea asta mare, is mai mulți mișei de cât deștepți.

Întâmplarea făcu să se întâlnească amândoi. Nu se cunoștea unu cu altul și nici nu se mai văzuseră până atunci.

— Da' bine ne-am întâlnit sănătoși drumețele, zise unul.

— Bine să fie, să dea D-zeu, răspunse celălalt.

— Da' în sac ce ai ?..

— Ce să am ! ia niște lână : o am de vânzare !

— Da d-ta, ce ai ?

— Și eu, ia niște nuci și mi-s' tot de vânzare !

— Știi ce ? Nu vrei să facem schimb, să-ți dau eu sacul cu lână și să-mi dai d-ta pe cel cu nuci, că chiar pentru nuci, mă duceam spre cel târg.

— Da de ce nu prietene ? cum nu ! bucuros !

Se grăbeau să schimbe cât mai degrabă ; fiecare crezând că înșală pe cellalt.

După ce se depărtară mulțisor, cu mare nerăbdare cătară în saci. Rămaseră ca trăsniți când se văzură înșelați.

— Bre !... Pehlivan am fost și eu, d'apoi și el, nu-i mai pe jos de cât mine, își zise cel cu mătreața.

Tot așa își zise și celălalt.

— Buni am fi fost de tovarăși, își ziceau amândoi în gând.

Ajungând într'o pădure mare, unul din ei, se puse pe belit teiu și își făcu' un biciu lung și gros cât toate zilele. Apoi începu a pleoscăi și a pocni de huiă pădurea și se auzea cine știe de unde.

Celălalt, auzindu-l se întoarse înapoi și se duse înșir spre locul încotro se auzea pleoscăitul biciului. Mare le fură mirarea, când se văzură iarăși față, în față.

— Știi ce bre, să ne prindem frați de cruce dacă vroești, zise cel ce pocnea din biciu.

— De ce nu ! vroesc, cum nu ! Hai să ne prindem !

— Pe mine să știi că mă chiamă *Păcală*.

— Și pe mine să știi că mă chiama *Tândală* :

— Noroc să dea D-zeu frate *Tândală* zise *Păcală*. Da bagă de seamă că frăția ce am legat, frăție să fie.

Și așa legând ei frăție între dânșii, plecară împreună să-și caute stăpân. Ajungând într'un sat, iată că le esă înainte un popă.

— Unde vă duceți voi tinerilor ? întreabă popa.

— Unde să ne ducem părinte : ia să ne căutăm și noi un stăpân !

— Dacă vroți, uite este la mine loc de slujit pentru amândoi !

— Vroim, cum nu, cinstite părinte ? Da la ce slujbă ?

— Unul să-mi pască vaca pe câmp ; iar altul să-i rânească ocolul unde doarme noaptea ; vă veți rândui cu ziua.

Vrem părinte !...

Dura la deal, dura la vale, mai dând unul, mai lăsând altul, se împacă din preț.

Popa era din cei cu părul roş; aprig şi rău varga lui D-zeu; de cei care svârle cu barda în lună şi în soare şi de aceia schimba slugile pe fiecare zi; afară de aceasta avea o vacă nărăvaşă, care toată ziua câtu-i de mare, fugea pe câmp, păşind peste 90 de hotară.

Impăcându-se cu popa, intrară în slujbă. Păcală porni dis-de-dimineată cu vaca la păscut, iar Tândală s'a apucat de rânit gunoiul din ocol.

Abea ajunge vaca la poarta ţarinei şi ridicându-şi coada în sus ca ce strechie, o luă la fugă. Şi fugi!.. fugi!.. prin râpi, prin tufe, prin spini şi prin hârtopuri, de parcă era o nălucă dar şi Păcală n'o slăbea din urmă nici în ruptul capului. Cu căciula în mână şi cu limba scoasă de atâta fugă, parcă era un nebun. Înă, până nu s'a întors sara cu vaca acasă, nici c'a fost chip.

— N'am să spui lui Tândală ce am păţit astăzi cu vaca, pentru ca să păţească şi el, mâne tot așa.

Şi Tândală vai de capul lui!.. Toată ziua l'a ciocnit popa în cap cu băţul, de oarece îi găsea cârciob, că nu face treaba cum trebuie. Gândind şi dânsul ca şi Păcală își zise:

— N'am să spui lui Păcală ce-am păţit eu astăzi, ca să păţească şi el, mâne tot așa.

Seara se întâlniră.

— Hei frate Păcală, cum ai dus-o astăzi pe câmp cu vaca?

— Am dus-o tare bine! Pot să zic peste bine!.. Vaca nu s'a mişcat toată ziua din locul unde am pus-o să pască şi de aceia m'am făcut bute de somn. Când mă treziam din când în când, mă puneam pe stricat alune din pădure, care nu-i departe. Să vezi cum şed alunele, parcă-s bătute cu lopata. De cât n'am prea putut mânca eu așa multe, fiind că erau prea tari şi nu le puteam strica. Să fi avut eu cu mine chiuva iasta a părintelui, ce treabă aş fi făcut; aş fi mâncat multe că tare-s bune şi gustoase, hată-le. să le bată de alune!..

— Ce spui bre!.. D'apoi bine ai dus-o? Halal de tine! Dacă-i așa, eu am să iau chiuva mâne; ba încă am să iau şi *bedreagul* (scaun de ciobotărie) să mai lucrez şi la ciobotărie din când în când.

— Că poţi să-ţi ei!.. Hei da tu, cum ai dus-o astăzi?..

— Am dus-o bine şi eu. Toată ziua m'a cinstit părintele cu rachiu şi mi-a făcut pântelele cobză. Ii de trăit la popa ista. Mă făcusem *cuc* într'un rând; mă îmbătasem chiar cum trebuie; am căzut jos de vr'o câte-va ori, uite ce vânătaşi am căpătat la cap.

Şi arăta loviturile cu băţul.

— Am dat peste bun stăpân!

A doua zi, cum se arată zorile zilei, Tândală, luându-şi în spinare

chiua și bedreagul și vaca dinapoi, porni la câmp. Vaca, cum ajunsese la poarta țărinei, ridicându-și coada în sus cum îi era obiceiul, o luă la fugă. Va spune și morților bietul Tândală alergătura din acea zi, cu chiua și cu bedreagul în spinare. Ce o făcut, ce o fi dres, că seara s'a întors cu vaca acasă.

Păcală s'a apucat și el, de rânit gunoiul, dar, nici două lopeți de gunoiu n'apucă s'arunce și iată că vine popa, care nici una, nici două, cioc în cap, zicându-i :

— Prostule și blegule! așa se face treaba!... hal... crezi că-i plească!

— D'apoi cum să-i fac cinstite părinte?..

— Ș'apoi încă îmi răspunzi, obraznicule? și flîșchi cu palma peste obraz!..

Până în seara îl făcu sac de bătae.

Seara se întâlneau iarăși amândoi. Uitându-se unul la altul pufnind de răs, cu toate că erau plini de năduh și de amărăciune până în gât.

— Să fugim, măi frate, că nu-i chip de slujit la popa aista, zice Păcală.

— Da! da! să fugim chiar în astă noapte, răspunse Tândală, că de vom mai sta mult, ne pune peile pe culme.

Inoptase chiar bine pe când ei se sfătuiau să fugă. Fata popei, tocmai atunci ieșind din casă, i se năzări chip de om pe lângă vacă, care sta culcată în ocolul din fața casei. Speriată începuse a striga tare:

— Tată! tată! eși afară repede, că nu știu cine vrea să fure banii de sub vacă!

Cu capul gol și speriat grozav popa, eși în fuga mare; când colo, nu văzu nimica.

Popa avea o mulțime de bani îngropați în pământ, în ocolul unde dormea vaca și care în fie-care noapte se culca deasupra lor.

Auzind ei, unde ține popa banii, peste noapte dădură vaca la o parte și se puseră pe săpat. Și dă-i! dă-i!... Făcură o groapă ca de trei stânjini și abea dădură de bani. S'au speriat văzând mormanul de galbini adunați de popă de pe morți și de pe vii.

— Vâri-te tu în groapă, frate Tândală, zise Păcală și umple sacul ista cu bani și eu să-l trag cu frânghia în sus; la urmă te voi trage și pe tine. În capul lui însă era cu totul alt plan. Gândea că îndată ce a scoate banii, s'o ia la fugă și să-l lase pe Tândată în groapă. Cătu-i de greu să știe cineva gândul omului! Pe care îl crezi mai prietin, tocmai acela gândește poate cel mai rău asupra ta!

Tândală se vâri în groapă numai decăt, fără multă vorbă. Puse bani în sac cât socoti și, intrând și el în sac strigă :

— Hai, trage în sus, c'am pus bani berechet!

Când văzu Păcală sacul în mână, îl aruncă în spinare și pe fugă, având inima cât un bostan de bucurie. Ce-s banii ăștia! Pentru ei uită omul și omenie și tot! lera să-i iasă și sufletul până la o pădure din apropiere, căci nu se răsuflă de loc, ținând tot o fugă. Punând sacul jos, așa ostenit cum era, găfâind ca un câne în toiul căldurilor celor mari, dădu să vadă banii.

Rămase ca trăsnet de fulger, când în loc de bani dădu de Tândală, care se ținea cu mânele de pânțele, de oare ce nu mai putea de râs în fundul sacului; leșinase nu altă ceva.

Văzând însă că sunt și bani i-se mai dreseră inima; acum din mult se mulțumea și cu puțin că așa-i omul făcut să dorească mult și nici odată să se mulțamească cu ce are.

Se puseră pe împărțit banii.

— Ție zece, mie zece! Ție zece, mie zecel...

Și tot așa împărțiră, până la toată urma, când iată că eși un galbăn mai mult,

— Acuma, cum să împărțim acest galbăn, zise Păcală.

— Dă, cum!... cum îi crede și tu, îi răspuse Tândală.

— Ști cum?... să-l luăm pe rând. Eu să-l Țiu un an, tu un an și tot așa înainte până vom muri unul din doi.

— Hai fie și așa!...

Luând Păcală galbănu, se despărțiră cu dragoste și cu bucurie plecând fie-care în satul lui, unde însurându-se, se apucară de gospodărie; că aveau acuma bani, slavă Domnului.

În ziua când se împlini anul, Tândală și porni la Păcală să-i dea galbenu. Păcală, știind de treaba asta, înțelegându-se cu nevasta, căreia îi spusese cum stă pățăria, chiar în dimineața acelei zile se prefăcu că-i mort. Nevasta lui, după sfatul și înțelegerea ce au avut, îl puse în secriu și îl duse înșir la biserică, așezându-l în mijlocul ei; că așa era obiceiul pe atunci; îndată ce murea cineva, îl ducea în biserică și sta acolo, până la înmormântare.

Abea îl dusesse la biserică și iaca și Tândală.

— Da unde-i Păcală?...

— Apoi unde să fie!... Uite a murit săracul, tocmai în floarea vrâstei; și început a se boci și a se scărmana de cap, așa cum o învățase el. L'am dus la biserică chiar mai adinioarea, să stea acolo până l'om îngropa.

— Am să mă duc să-l văd și eu, cu ochii.

— Poți să te duci!...

Intrând în biserică îl găsi în adevăr în mijlocul ei, așezat într'un secriu, la capul căria sta un sfeșnic mare de alamă în vârful căreia ardea o lumânare și de care mai atârna o candelă aprinsă.

Se uită lung și mereu își zicea în gând :

— Să fie oare mort; ori se face? Mi-se pare că se face!.,: Văd că ese puțină căldură pe nările nasului ! Am să văd eu, acuși.

Prefăcându-se că esă din biserică, fără să fie văzut de dascal, care nu știu ce tot făcea prin altar, se furișă încet, încet, și se îndosi după o strană. Dascalul, mântuindu-și treaba, stânse lumânarea și lășând numai candela aprinsă, încue ușa și își văzu de drum ducându-se acasă.

Peste noapte, niște hoji, cari prădase un boer mare și de la care luase o pereche de desagi plini numai de galbeni, văzând lumină în biserică, descue ușa bisericeii, că aveau fel de fel de chei, cum au toți hojii, și intrând înăuntru se așezară jos la pământ și începură să împartă banii. În timpul acesta, căpitanul lor, uitându-se spre mort zise:

— Care din voi vă duceți să tăiați mâna mortului cela și s'o luăm, știți că-i de leac ! Cu ea putem adormi pe cei cari vroim să-i prădăm.

— Eu mă duc zise unul din ei.

— Hai! du-te!.. să vedem!

Când se apropie hoțul de sicriu și scoase cuțitul din tureatca ciobotei, lung cât toate zilele, Păcală sări drept în sus și răcnind cât putu, începu a striga :

— Săriți și voi morți cu toți să ne scăpăm de hoji.

Tândală ,care sta ascuns după strană și care văzuse și auzise tot, răsturnă strana și mai aruncă și cu niște bețe ce din întâmplare se aflau acolo.

Groaza și frica pătrunseră pe hoji, până în măduva ciolanilor; aceștia uitând de bani și de tot, deteră busna pe ușă și o luară la fugă de par'că-i goneau Tătarii. Cât ai zice, ridicară un deal mare de speriat din dosul bisericeii, uitându-se mereu în urmă, să nu-i ajunga morții.

După plecarea hoșilor ei, stricându-se de răs, începură să facă gălăgie în biserică, ca și cum ar fi fost sute de oameni. Și, fără multă zăbavă așa în huetul ceala, împărțeau banii rămași de la hoji. Hoșii după ce se văzură în zarea dealului se mai răsuflară puțin că nu le venea suflet de atâta fugă. Apoi căpitanul porunci unuia din ei să se întoarcă înapoi și să vadă ce mai este. Hoșul nu zise ba. Porunca celui mare trebuia să se îplinească, chiar dacă în foc i-ar fi spus să sară.

Apropiindu-se de biserică și auzind sfădălia, huetul, răcnitul din năuntru, părul din cap i-se făcu măciucă. Incet, încet, se apropie de o fereastră care era deschisă și pe care vâri capul să vadă ce e acolo. Păcală zărindu-l se repezi și îi șterse căciula din cap. Hoșul o tuli pe fugă! Și fugi! fugi! cu capul gol de par'că era un nebun.

— Da' ce-i mă?.. ce ai pățit de fugi așa?.. îl întreabă căpitanul speriat.

— Ce să fie stăpâne! Li plină biserica du morți; se vede că s'au adunat de prin toate părțile. Li o sfadă și o gălăgie că nu se mai aude nici în cer nici în pământ; se vede că se bat de la banii noștri. Am vârit capul pe geam și mi-a luat căciula. Auzeam în urma mea ;

—N'ați măi pentru un ban căciula asta! Se vede că nu-i ajungea unuia un ban și i-a dat căciula mea.

Și iaca așa s'a încheiat povestea mea cea veche, fără pereche.

Banca-Tutova.

Gr. N. Coafu.

De ale Copiilor

32.—Avalama,
Davalama.
Treiron,
Chichiron;
Șade Pate
La Caton.
Suzi
Muzi
Moș găgăuzi
Dată naguzi.

33.—Idinălă
Dvadinălă.
Dva țari țăruli.
Liușteni.
Tiuteni,
Jaba,
Șlaba,
Rădileț,
Crăciuleț,
Cuci crateț.

34.—Fina, bina,
Dudubina.
Trei or op
Sit cop
Maiorica

Căzărica
Nem, pem
Pichi.
Din Județul Tulcea.

G. Coafucerna.

35.—Găinușa Gogului
Sue'n vârful stogului,
Face câte, câte unu,
Câte, câte, câte trei
(Până la 100, într'un
suflet sau pe nerăsuflăte).

36.—O venit asară la noi
Trei oaspeți proaspeți
Ș'o legat caii,
De coame, de coade,
De cuile podului,
De coame de coade
De cuile podului. ¹⁾

37.—Ocolè puha colè
Tuștiu puha'n colibă
Chilighici cu pelea'n pungă. ²⁾

38.—Trei ori, trei ori
Poponeți creț
Pe captul culmii ³⁾.

1). Variante: T. Pamfile, «Jocuri de copii...» I p. 110, II p. 126, III p. 77.

2). Ibidem

3). Ibidem, I p. 110.

39.—Trecui puntea netejoară
Tăiei pânea felioară
Intinsă, impinsă
În pizma mamei.

40.—Păcurariu galopariu,
Tâne cupa goală'n poală
Cupa'n poală, poala'n cupă.

41.—Trei prunișoare roșii,
La mama'n poală
Trei în poală, trei sub poală. ¹⁾

I. Popovici.

42.—Șapte fete pe-un colac
Și colacul de mohor
Șapte fete pe-un topor,
Și toporul de oțel
Șapte fete pe-un vițel,
Și vițelul fără mamă
Șapte fete pe-o mahramă,
Și mahrama 'n patru iță

Șapte fete pe-o poliță;
Și polița fără vasă
Șapte fete pe o masă,
Dară masa făr' mâncare
Șapte fete pe-o căldare,
Și căldarea fără apă
Șapte fete pe o sapă;
Dară sapa făr'pământ
Șapte fete pe-un mormânt.
Și mormântul fără mort
Șapte fete pe un cot,
Dară cotul făr' băeți,
Șapte fete pe-un scaeuți,
Și scaeuți' fără mață
Șapte fete pe-o lăiață
Și lăiața fără cap
Șapte fete pe un țap,
Dară țapul fără coarne
Șapte fete pe-o mascoane!

Auzit de la o fetiță de 5 ani, Stanca Dumuilescu, Valea Bulvasniței, Banatul Orșovei.

St. Stănescu-Bărceanul

POVESTIRI și LEGENDE

37.—Veleatul omului ²⁾.

Să nu te rogi nici o dată lui Dumnezeu : „Dă Doamne să mor” pentru că nu mori. Peste toate-i Dumnezeu mai mare, numai peste Moarte nu. Nu zic anume că-s tovarăși în stăpânirea lumii de supt soare, nici frați nu-s, și mi se pare că nici zile bune nu duc amândoi. Ia așa un fel de taină ascunsă nouă e rostul acesta al lui Dumnezeu și al Morții.

Un mocan își avea turmele lui la munte sus, unde nu calcă zapcii cu dările, nici popa cu comăndările, unde banul nu fuge, unde omul nu suge. Și nu-l mergea de loc bine mocanului cu oi: că azi îi pierea un miel și nici urmă de hoți, mâni îi pierea o oaie și nici urmă de lup, poimâni i se îmbolnăviau zece și mureau până seara, și pricina nu era chip s'o aște.

1). Variante: T. Pamfile «Jocuri de copii» II. p. 122

2) Ibidem. I. p. 85—87

3) Din **Graiul vremurilor**, *Povești*, de curând apărute în editura Tipografiei «Noul Românesc» Vălenii-de-munte (Prahova).

Intr'o zi, stătea el așa, ostenit și gândurat, lângă târlă, și aude făș-făș, făș-făș printre frunzele pădurei. Și sălbătăciune nu era, pentru că fiarele nu au așa de mare îndrăzneală, și nici mers de om nu era, pentru că poteca nu umbla pe acolo. Târziu tocmai, iată crângile codrului că se dau înlături și chipul cel urit al morții iese la lumină.

Eu, Moartea n'am văzut-o ca să v'o zugrăvesc din cuvinte, dar mi'nchipui că-i numai os și atâta, cu coasa'n spinare, și atâta.

Și moartea tăcută sare repede gardul țarcului la oi, apucă un miel și intră cu dânsu'n pădure.

Mocanul, ca ori și care om în locul lui, întâi rămâne de lemn, iar mai pe urmă, socotind că tot una-i pentru dânsul, în sărăcia lui cea lucie, își ia inima în dinți, și pas cu pas după moarte.

Mergea Moartea, mergea și el după dânsa încet; o croia Moartea cumva la fugă, sbura și mocanul după dânsa. Și hai-hai, hai-hai, ajung ei așa pe la miezul nopții, într'o gută de prăpartie.

Moartea stă o clipă pe mal, se uită înapoi, își face vânt și sare în gura prăpastiei; mocanul stă și el o clipă, se uită în jos, își face vânt și sare și el în gura prăpastiei.

Și ajung amândoi la fund; Moartea era teafără, pentru că-i fără moarte, mocanul viu nevătămat, pentru că nu-i sta scris să moară în prăpastie.

Și de acolo altă fugăreală, prin fundurile prăpăstioase ale întunericului până când Moartea isbește cu oasele mănios în lespede de piatră și intră înlăuntru; mocanul pune umărul, se umflă în piept înțepenește picioarele, și când a icnit o dată, stânca de piatră s'a dat peste cap și bietul năcăjit se pomenește în sălașul Morței.

Eu nu l'am văzut ca să vi-l zugrăvesc din cuvinte dar, după câte am auzit, sălașul Morții din fundul pământului e întunecos și rece, și numai păretele de către sfințit e plin cu felurite lumânări și candelă. Acestea-s viețele oamenilor pământeni. Cele de aur și argint sunt ale fericitilor, cele de coajă de brad sunt ale șaracilor, cele pline sunt ale celor cu viață îndelungată, iar cele deșerte arată sfârșitul urșiilor lor.

Se apropie mocanul și le petrece din ochi pe rând, le numără pe țări și pe sate și tocmai într'un târziu găsește și candela lui, tăinuită într'un colț. Se uită și o vede că-i plină, se întoarce și strigă. Moartea începe să tremure. Iar, când a 'nhățat-o de furca pieptului și-a trântit-o de două ori în pământ, Moartea a rămas în genunchi și s'a rugat mocanului s'o ierte. I-a dat apoi mielul înapoi, i-a dat galbeni ca să-si răscumpere atâția ani de neajunsuri, i-a sărutat poala saricii și vârful opincii, și mocanul a ieșit din sălaș, a sburat afară din prăpastie, și de acolo în muntele cu oițele lui.

De atunci măhnire n'a mai avut, pagube n'a mai îndurat și toate i-au mers în plin.

Pildă vrei dragii mei? Ați ascultat. Numai cine cearcă răul la isvor își află bucurie, dar n'asteptați ziua cea de pe urmă, a durerilor voastre, când amarul usucă întreaga putere din brațe și suflet!

(Auzită dela Ion al lui Tânăsă Clogă, din Tepu, ținutul Tecucului).

Tudor Pamfile.

38.—Un leac bun....

Era o femeie ș'o bătea românul mai totdeauna, o bătea, da ea nu se pricepea pentru ce-o bate, ea credea că-i omul rău.—Și nici nu mai știa ce să facă..

A auzit ea că este o babă așa și așa care știe să facă și să desfacă și te învață toate meșteșugurile....și într'o bună dimineață numai se duce și ea la babă.

--„Doamne mătușă---nu știi mătăle vre-un leac—ii de-a gândirii, românul mă bate mai totdeauna când vine sara de undeva. Învață-mă mătușă ce să fac că'-oi da ce-i cere.

Atunci baba:—„Dragul mătușei ia ascultă :

„Nu-i mare lucru—numai dacă ai să faci ce 'i-oi spune întocmai. Cum ai vedea că intră bărbatu-to în casă, să fugi degrabă și să iei apă în gură, și apoi să faci tot ce 'i-o zice el, să nu lepezi apa din gură până când nu s'a culca. Apoi ai să-mi spui tu când te-ai mai întâlni cu mine.

Se duce femeia ceea acasă. Se face sară, numai iaca și barbatu-so. Ea fuge la cofe, umple gura cu apă și apoi puse masa omului și făcu tot ce i-a poruncit bărbatu-so.

După ce acesta se culcă, ea a lepădat apă din gură și s'a culcat și ea fără să pățească nimic.

Numai se găsește într'o zi cu baba ceea :—D'apoi ce-ai mai pățit în sara ceea cu barbatu-to?—Hai...mătușă, să-ți dea D-zeu sănătate și noroc că bun leac m'ai mai învățat.—„Ei, iaca așa să faci dragul mătușei, până te-ai deprinde să taci fără apă în gură.

(Auzită dela mama, Ciurești-Tulova)

Gh. Ciurescu.

39.—Povestea viței de vie.

Impăratul gutui,
Para spătar,

Măru' sardar,
Perja bucătar,

Pruna *uricar*,
 Scorușu' *chesar*,
 La împăratu' gutui
 Mers'a strugurile
 Și zise: --Împărate, împărate!
 Inveninata ceapă
 S'a îmbrăcat cu 12 vestimente
 Și s'a lăudat
 Că cu a ei vrăjmășie
 Te scoate din împărâșie.
 Împăratul când a auzit
 A strigat :
 -Popușoiule,
 Armașule,
 Vrășmașule,
 Și tu măceșule,
 Gălbigosule,
 Voi *dieci* de vilejie,
 Degrab', ceapa să-mi vie !
 Au mers la ceapă
 Și-au luat'o pe sus
 Și-au dus'o la împăratul.
 Ceapa pe scări se suia.
 Barba-și târâia,
 Mustețile-și neteza
 Și din gură mărturisia :
 --Împărate, împărate
 De-oi *hi* zis una ce asta,
 Să nu mai am parte
 De frate-mieu usturoiu,
 De soră-mea *hășma* ¹⁾,
 De socru-meu hreanul,
 De soacră-mea ridichea
 Și de mătușa mea sfecla
 Și de toți nepoții mei
 Pătrunjei și *morcoșei*,
 Să nu mai am parte de ei.
 Că și bostanul,

Urdelnița de câne,
 Ar mărturisi pentru mine.
 Bostanul dac'a auzit
 N'a voit să se ducă....
 —Că și pepelele cel gălbiniu
 De la năsipuri,
 Când ar auzi,
 Ar veni de ar mărturisi;
 Pepelele cel gălbiniu
 Dacă a auzit
 A plecat *vâncăind* ²⁾
 Și *buncăind*.
 Iar când a ajuns
 La împăratul,
 A crăpat coaja
 Și-a grăit miezul
 Și-a zis :—Împărate !
 Judecă pe ticăloasa
 De ceapă cu dreptate !
 O muscă dela *Singef*
 Șede c'un ac ascuțit
 Să (i-) infingă în gât.
 Atunci împăratul a strigat :
 Popușoiul, armașule, vrășmașule,
 Măceșule, ghimposule
 Și tu șofranule, gălbinosule
 Să-mi aduceți pe fasolea altineată,
 Mazerea rotundă,
 Bobul poftitor de duhuri,
 Și *nohol* ³⁾ cu bolul de oloiu,
 Să-mi aduceți
 Și pe îndestulata varză
 Să deschid cărțile
 Și să caut judecățele.
 I.e-a adus pe toate,
 Și-a făcut judecata,
 Și-a găsit pe strugure vinovat
 Și l'a blăstemat :

1). *Hășma*—un fel de ceapă în tufă.

2). *Vâncăind*, vâicărând.

3). *Nohol*.

—Tu strugure vinovat,
De azi înaintea,
De cuțite strâmbe
Să fii tăiat!
De lemne strâmbe
Și uscate legat,
Și cine-a bea sângele tău,

Din mînte să mințescă,
De cap să amețescă,
Din picioare să *suhăiască* ¹⁾.
Prin tină să se tăvălească
Și nimeni să nu-l *cădinească*!

Culesă de **I. Măgdăliniș**.
(Învățător, Priponești-Tutovna).

URĂȚII

8.—Conocărie.—(An. II p. 96) Variantă: No. 1.

9.—Inchinarea darurilor la nunta—(An. II p. 96).

10.—Iertaciune—An. II p. 97). Variantă: No. 5.

Inchinarea paharelor la nuntă.

11.—*Bună sara, bună sara,
Nuni mari și nune mari!
Sara o 'nsărat
Și păhare dulci n'am încinat
Da' eu când eram copchil mic,
Am mai văzut un om voinic,
Mai voinic nu era
la așa ca duneta.
Purta ceptare înfundate
Și purta flintă la spate;
Opinca săleaca
Știa drumul la Ilinca,
Iar ciubota potcogită
Știa drumul sub răchită.
El se duse sub răchită
Și să răzămără'n flintă.
Și ociră prin răchită
Și pusără un plumb în grindă.
Ilinca o ieșit, până'n ușă s'o uitat
Și strașnic o mai țipat,
— Ce-i, fă, Ilincă?.. o 'ntrebat.
E o zis: „barbate,
S'o spart puțină cu borș
Ș'un cerc dela fideleş,
Că era putred... de cireș.*

*El o ieșit și s'o uitat
— „Ce spui Ilincă?
Nimic nu s'o stricat.
Borșul nu ni s'a vărsat,
Dar ea șireată l-a mințit.
— Barbate, calicu' de motan
Din pod s'o țipat
Nu-șce focu' o mai văzut“
El nătărău' o crezut.
O pus boii la 'njugat
Și s'o dus la arat.
E sub răchită o fugit
Cu drăguțu-i s'o 'ntălnit,
S'o pus pe mâncat
Șapte răfă cu cureci,
Șapte ocă de vin veci,
Șapte ocă de pâne
O băut ș'o mâncat bine.*

12.—*Dar când te-i duce la furat,
Să nu meri²⁾ lemn de bat (?)
Că el s'o luat pe bălca³⁾ lui Târ-*

*Și fură o iapă sură,
Dorobanții l-o legat,*

1). Suhăiască, șovăiască

2) Mergi

3) Delușor.

Ispravnicu' l-o întrebat :
 — Ce te-ai apncat de furat ?
 — N'am pită¹⁾ de mâncat,
 Nici strae de purtat
 De furat m'am apucat.
 Ia 'şa şi duneta
 De furat te-i apuca
 Că alta n'ai ce lucra.

13.—La suit, la coborât
 La priporul cel urit
 Cinci vase s'o pricâjit.
 Din cinci antale de vin
 Numa' unu' era plin.
 Eu m'am dus să mă cinstească
 Ca să nu mai pălimescă
 N'o fost vorbă nici cuvânt.
 Cu cinci vedre m'o cinstit.
 Eu așa mi treaba mea
 Să mândnc cât oi putea
 Şi să heu cât oi avea.
 Dar când un cuvânt l-am citit,
 Nici un cerc n'o mai plesnit,
 Nici nimic n'o păfit.
 Era carul cu opt boi
 Doisprezece eram noi :
 Câte şasă pe de-o parte
 Şi cam tofi lătuşi pe spate,
 Mergea carul făr' de roate.

14.—Iar eu mă luai mai îndesară,
 Cu flintuşa subsuară
 Şi mersăi la crăşmuşoară,
 Crăşmuşoara 'mpodobită
 Şi crişmăriţa gătită,
 Pe la faţă ruminată

Pe la mijloc învălită
 Iar când vorbea,
 Şi mie 'mi plăcea
 Ce marafeturi făcea

15.—Dar de-aseară te credeam bat
 C'ai vărsat tăt vinu' ce ş'am dat
 Şi picu şi iermelicu,
 Lingura şi galbănu
 Dar eu singur te-oi judeca
 Să dai mirelui ceva.
 Să bagi mâna'n pungă
 Că-i 'n brâu la partea stângă,
 Să scoţi un galbân de cei mari
 Să plăteşti la scripcari,
 Şi să mai dai un sărindar.
 Să mai scoţi o reveluţă²⁾
 S'o dai la bucătărişă
 Că ş'aduce un curcan fript
 I-ei mânca picioarele,
 Când li bea păharele
 Şi aripele când răsare soarele
 Iar noi am auzit
 Pela câte poveri aşi umblat
 Cam câte 3—400 de franci aşi dat
 Noi aici vă lăsăm cu două sute

[cinci

Ori când poştim pe aici,
 Ori de vrefi; turnaşi galbeni cu su-
 lmanul

Să se umple medeanul,
 Să să spânzurăm pe figanu'
 Bârlădeanu.

(Culese dela nunşile din Dorna, în ziua
 de 7 April 1909).

Ioan Zotta.

DATE ÎI CREDINŢE

125.— **Paza usturoiului.** În spre sfântul Andrei, la 29 Noem-
 bre, în multe părţi se crede că decusară până la miezul nopţii, când

1). Pâne.

2) Probabil ban.

cântă cocoșii, umblă strigoii și strigele de fac rău creștinilor.

La noi acasă, în Spătărești, ținutul Sucevei, se crede că strigoii cari-s tot oameni, însă cu coadă și nu pot suferi mirosul de usturoiu înspre sfântul Andrei, se strâng ori în țințirim (cimitir) ori în anumite locuri de prin păduri, prin case pustii ori pe ziduri ruinate și fac sf. t.; pe urmă se împrăștie după rele, în lume. Adeseori între ei se întâmplă bătlăii și vin pe la case de ieu limbile dela melițuici de se bat. Ca să nu se întâmple în gospodării rele, din pricina strigoilor, mama ungea cu usturoi clampa ușii, scara, stâlpii hornului, căhneașa, crucile dela ferești, boii și vacile la coarne, melițoiul și melițuica, cleștele, cociorva, lada și toporul; iar noi casașii, mâncam mujdei, de era un miros ca într'o școală jădovească. — Și ne ferea D-zeu de strigoi. În sara spre sf. Andrei, mi-aduc bine aminte că și tata și mama și slugile și noi cu toții, băteam metane mai multe ca în alte sări.

În Zorleni, ținutul Bârladului, oamenii au frică și nu prea de strigoi. Aici este însă un alt obicei, care, după cum spun flăcăii și fetele și gospodarii, se păstrează din vechime „din bătrâni și până în ziua de azi”; acest obicei e paza usturoiului.

Înspre sf. Andrei, într'o casă de gospodar, se strâng 10-12 fete, având fiecare fată câte o *jennă*, trei căciulii (căpățini) de usturoi un fir de busuioc, legate cu găitan roș și o sticlă cu rachiu. Lucrurile aceste se pun pe o masă, într'un colț al casei, și se acopăr c'o broboadă roșie. Mai de mult, broboada aceasta, se făcea în casă, astăzi se cumpără din târg. Lângă lucruri, pe masă, stă un sfeșnic c'o lumânare aprinsă, care arde decusară și până în ziua. Lângă masă — una în dreapta și alta în stânga — stau de strajă două babe, cari bagă bine de samă ca să nu se fure din lucruri ori să nu pue cineva mâna pe ele. Ele stau acolo neclintite până dimineața.

La datina aceasta, pe lângă fete, se strâng și flăcăi, mai ales de cei ce trăiesc bine cu fetele adunate. Ei tocmeșc lăutari cântă și joacă cu toții.

La miezul nopții fetele pun masă flăcăilor. Lăutarii cântă, glumele curg, ochii scânteiază între „cei ce trăesc bine”, și apoi jocul iar începe. În ziua iar se pune masă flăcăilor, lăutarii cântă și petrecerea își urmează firul.

Când s'a făcut ziua bine, un flăcău ie într'o covată ori pe o tabla mare toate lucrurile fetelor de pe masă (usturoiul, pânele și steclele cu rachiu), lăutarii ies afară, hora începe, flăcăii chiue, iar flăcăul cu lucrurile din covată, coperite cu broboada roșie, *joacă usturoiul* în mijlocul horii. Isprăvindu-se hora, flăcăii și fetele intră în casă, fetele ieu lucrurile lor și le împart la flăcăi. Pânea se mănâncă, rachiuul se bea, iar usturoiul se strânge de leac.

Usturoiul acesta îi tare bun la casă. Când vitele-s bolnave, le dai *mujdei* în borș ori vin și le trece.

Dacă se fură din usturoi nu-i a bine; la casa aceia nu-i „Doamne-ajută” și fetei, din care i se *chișcă* (fură) usturoi, nu-i merge bine.

Usturoiul păzit, primăvara se pune în pământ, și-i bun de leac.

Adese, la petreciri de acestea se întâmplă bătălii. Pricinele-s bețiile și gelozia între fete și flăcăi.

Furatul usturoiului se face de unii din flăcăii ghiduși, ca să rădă ori să facă în ciuda vreunei fete.

Într'un sat se pot face asemenea petreceri în 7, 9 ori 13 locuri.

7.— Descărcatul porumbului în Ialomița. (Desemn de N. Vasilescu).

(Auzite cele din Zorleni dela Preda G. Ivan; cele din Spătărești dela Maria Gh. Lupu).

M. Lupescu.

126.— In ziua de Bobotează, (6 Ianuarie), este obiceiul a se aduce la biserică: rânză de alun, *sclănină* de porc tăiat în ziua de Ignat, busuioc roșu, ș. a...

Când preotul slujește în biserică, atunci, bine înțales, se zice, că sunt slujite și aceste nimiciri.

Rânza aceia de alun, este bună pentru căderea *rdnzei*, slănină de porc, ca să se ungă *cei rai* (amorteală de mâini, de picioare, epileptici), busuiocul roșu, este pentru *buba ră*, — pentru dalac. Se face astfel: Il toacă pe vătraiu și-l pune pe foc ca să se facă scrum. Acel scrum, îl ia și-l pune într'o lingură cu apă, și apoi îl bea.

(După spusele soției Preotului M. Obislăveanu, din Obislav-Grădiștea-Vâlcea.

N. I. Dumitrașcu.

127.— La Paști. Se obișnuște ca toți ai casei să se spele, când se scoală în noaptea dinspre Înviere, dintr'o cană în care se pune

un ou roș și un ban de argint. Banii rămân celui ce se spală pe urmă.

Lumânările cari au ars în ziua de Paște, se păstrează tot anul. Și când fulgeră și trăsnește s'aprinde dinnaintea icoanelor.

Cine-i bun la D-zeu, în noaptea de înviere vede cerul deschizându-se, sau vede comori.

Ouă roșii dela Paști se păstrează până la Paștele dela anul viitor. Fiecare din casă are oul lui. A cui ou nu se va strica până atunci va avea noroc.

Nimănu-i nu-i îngăduie în ziua de paști să plângă.

Femeile duc ouă roșii în noaptea de înviere și la înormânturi.

Aprind și câte o lumânare — ca și cei morți să se bucure de Invierea Domnului.

Unele femei aprind lumânările în ziua de Paști când citește Evanghelia la celălalt capăt; dacă i-a mers rău până acuma să-i meargă bine, să se întorcă răul în bine ca și lumânarea.

(Din Jorăști-Covurlui).

Petru Gh. Savin.

128.— Când vrei să sădești un pom să bagi de samă să fii sătul — pentru ca să rodească în tot anul, și să fie soare — ca să se coacă degrebă fructele.

129.— Când te „uți într'un loc“, sau îți cântă cucușul în prag sau când pui o lingură mai mult la masă, o să-ți vie un mosafir.

130.— Când scapi îmbucătura din gură, o să-ți vie un mosafir flămând.

131.— Când sughiți te pomeneste cineva.

132.— Când se uită mâța 'n sobă, face-a vreme ră. Asemenea când porcii strâng „groh!“

133.— Când mâțele se lau fac a ploae, iar când se joacă fac a vreme bună.

134.— Când te scoli dela masă să nu strângi șervetul că numai dai pe acolo.

135.— La nuntă nu se face cruce

136.— După lumânările nunței se crede că vor trăi tinerii : a cui arde mai mult va trăi mai puțin.

137.— Ceara ce se prelinge pe lumânări trebuie strânsă căci o pot lua alții — ca să facă de urit!

138.— Dacă mireasa plânge când cântă „Taci mireasă“.... vor avea vacile lapte.

139.— Dacă la nuntă nu vor rămânea neamuri supărate viața tinerilor nu va fi ca mâncarea cu sare, ci ca mâncarea cu miere.

140.— Dacă plouă la nuntă atunci a mâncat mireasa din oală sau mirele a băut cu oala — ca să fugă boala. La mine a nins și a plouat. 1)

(Jorăști-Covurlui).

Ioan C. Beldie.

141.— Câtă vreme a ninge la sfășitul câșligilor de carne, atâta vreme a ploua vara în postul sf. Mariei.

142.— Cel ce s'a spăriet, să se afume cu foc aprins de fulger și se va vindeca de spaimă.

143.— Dacă înneacă cineva un purice în apă va ploua. Fiind secetă Românul, spre a capata ploaie, înneacă purici în apă.

144.— În ziua de Crăciun nu se mânâncă carne, căci dacă s'ar face, atunci prin decursul întregului an vitele ar boli.

145.— Ziua întâia a postului sf. Petru și Pavel Româncele nu lucrează vreun lucru în casă, de oarece în această zi trec „frumoasele” și care ar lucra atunci, pe aceia ar putea să-i strâmbe trupul.

146.— În această zi leagă femeile copilelor usturoi sau pelin la grumaz sau le pun la tălpi, ca trecând frumoasele să nu li se întâmple nimica.

147.— Usturoiul nu se pune după Sămedru, ca nu cumva copii să moară.

148.— Earna, ca să crăpe gerul: se numără nouă pleșuvi din sat și neaflându-se atâta în sat numărul se poate adăogi cu pleșuvi și din alte sate.

(Din Stuija Bucovinn)

Dimitrie Dan.

149.— Să nu mături vatra cu mătura, că vine uliul la găini.

150.— Să nu lucrezi Marți seara, căci căpiază oile.

151.— Când cântă cucuveaua, se strică vremea.

152.— Când îi lună plină, să nu intri în casă cu bărdița pe u-măr, căci se vor strica blidele din casă.

153.— Când plouă tare să nu îți ferestrele deschise, căci trăsnește.

154.— Să nu lucreți Joile după Paști, că-i rău de cumpeni.

155.— Nu-i bine să furi sarea dintre oi, căci are să se întâmple pericol.

156.— Când cântă găina cucoșește, se va întâmpla pagubă.

157.— Când sună mult clopotele după ce le-ai lăsat de tras, îi semn că vor muri oameni.

158.— Când scoți pui mici afară, să mergi cu ochii închiși, ca nici uliul să nu-i vadă și să-i eie.

159.— Când dai Sâmbăta apă, ai pomană.

(Din Tătăruși Suceavn).

Al. Vasiliu.

1). Atunci, noroc, Domnule Beldie!

160.— Paiele cari au slujit de cuib pentru clocit, nu se iau îndată, pentru ca să stee puii pe lângă cloșcă.

(Din Socca Căndești-Suceava).

A. Moisei.

COLINDE.

8.—Când Hristos cina la masă,
Stă Evreii după casă;
Eară Iuda au intrat,
Lui Hristos i s'a 'nchinat;
Când Hristos gată cu cina,
Merge sub un pom în grădină;
Iuda după el s'a dus,
Eară Hristos s'a ascuns.
—Dați-mi trei-zeci de arginți,
Să vi'l dau să'l restigniți.
Pe cruce de brad l'au pus
Și la Golgota l'au dus,

Cu sulița l'au străpuns;
Sânge și apă au curs.
Luma 'n sânge s'a 'mbrăcat,
Munții s'au cutremurat,
Ingeri 'ncepură a plânge,
Că se vars' atâtata sânge;
Pe Iuda l'au blăstămat,
Sufletul lui l'am muștrat
El pe loc s'a spînzurat.

Variantă: 7.

Din Frătăușul-vechiu, Bucovina.

I. Boca

CÂNTECE

253.—An. II, p. 123

254.—An. II p. 124

255.—An. II p. 124

256.—*Dragă-mi ești și te-ași lua*

Da' mi-a spus vecina ta
Că te culci sara cu soare
Și te scoli pe-a prânzu' mare.
Și mi a mai spus ceva
Că tu și cu maică-ta
Vași băut și cânepa.

Două sta

Și meliță

Un'-a mers și întreba:

Câtă holercă i-a da.

Jidăncuș-a zis așa:

Aduceți-o chițișoară

*Că v'oiu da o ocușoară
Și va fi până descara
Că mâne vă trebe iară.*

Din Frătăușul vechiu Bucovina

I. Ouciu.

257.—*Frunzuliță trei masline
A zis badea către mine
Cât a fi soare pe lume
El nu m'a url pe mine
Soarele n'o asfițit
El pe mine n'a urit
Urască-te-ar soarele
Indrăgi-te-ar boalele
Șapte hoale
Și-o lungoare
Și-o perechi de frigurile*

*Cînd îi cutre'ra lumeà
Și-i găsi lupii arînd
Și cucoare semînînd
Și'nc'ășa te-oi blestema
Să fii rumîn ca ceară
Să te clatini ca earbà !*

(Auzit de la Nicu Sturza din Solca
districtul Hura-Humorului)

Ilie E. Teroufju.

258.—*Frunză verde trei masline
De ț-a fi, puiuf, de mine
Știi tu drumul pe-unde vine,
Cararea pe unde face
Și la care casă-i trage.
La căsuța cu zaplaz
Știi, puiule, c'ai mai mas;
La căsuța cu nuele
Sunt copile ochișele
Și neveste tinerele
Ca să tot trăești cu ele.*

259.—*Frunză verde de negară
Păsăruică gălbioară
Unde faci cuibul de vară ?
De l'ai face 'ntr'o pădure
Să mă chemi să merg cu tine
Să nu ști' nime de mine.*

Cojoci, ținutul Suceava I. **Milocariu**
și **C. Vasillu.**

260.—*M'a născut mama băiet,
M'a scăldat și m'a'nfășat,
Din picior m'a legănat.
Din furcă fuior torceà,
Cu nani mă adormea.
Mă făcuii mai măricel,
Taica mă lua cu el.
La sapă, la plug s'ajut
La cărat și la cosit.
Frunză verde ș-un dudău,
Când eram colea flăcău*

*De iubiam la copilițe,
Și gustam și eu gurițe,
Văd că patria(!?) mă cere
Făr'a trece multă vreme.
După ce sorful l'am tras
D'un pedestru dorobanș,
Luăiu cușma și opinca,
Ițărășii și tunica,
Trecui râul Dundrea
Ilenuța cât colea
Și plîngea, biata plîngea,
Și nu se astîmpăra.
— „Rămâi puicuță cu bine
Și nu mai gîndi la mine.”
La Grivița de-am sosit,
De părinți n'am mai gîndit.
Aveam paloșul de fer,
Săbiuța de oșel,
Printre Turci când mă-'nvârteam
Câte opt pe loc trînteam.
Turcii bat in hambarale,
Și Cerchezii din cea vale,
Dau năvala la cetate.
— „Pe ei frate, pe ei frate,
Ca să nu ne prăpădim
Aici pe pămînt străin !..”¹⁾*

G. V. Șușnea.

Auzit dela fratele meu Tache, Ciurești-
Tutova.

261.—*Lasă puico cel suspin,
Lasă-l că-mi face venin ;
Și-mi mai spune de iubit
Căci cu el sunt fericit.*

262.—*Știi puico de astă vară
Când ședeam pe prisp'afară
Și-ți ceream cu împrumut
Gurița să fi-o sârut ?
Tu mi-o dai cu buze moi
Și-mi cereai două 'napoi.*

1) Cîntec interesant prin elementele sale nouă, ce le cuprinde (N.R.)

*Eu îți dam, tu îți furai
Ș'amândoi trăiam ca'n Rai,*

Auzite dela soția mea Maria, Chermă-
nesti-Banca Tutova.

V. I. Căuca.

263.—*De mic sărăcuț de mine
Crescui tot pe mâni streine,
Sărăcuți de maica mea !
Mă băgăi ca cioban slugă
Și-mi dete cață ¹⁾ și glugă.
'Luaiu oile'n porneală ²⁾
Să le duc la păsuneală,
Lupi'n goană le luară,
Jumătate le mâncară.
Când văzui la cea din urmă
C'o să rămădu fără turmă
Plec pe deal peste colină
Cu gându, cam: pe teșilă ³⁾
Când pornii pe drum la vale
Giupdneasă-mi ese'n cale
Și mă strigă—„Vin băte“ !
Și să gust vinul lm dete
Apoi trei zile de vară
Băui strigând: „Scoate, eară“ !
Cu lăutari și cu gloată
Băui bade turma toată.
Când văzui că după toate
Incă și dator mă scoate,
O capră ce-mi rămăsese
Și prin crânguri se dusesse
O luai la căutare
Cât ziulica de mare
Capra'n deal și capra 'n vale
Nici că vrea să-mi stea în cale
Azwărlii măciuca 'n sete ⁴⁾.
Capra peste cap se dete*

*Alergăiu c'o șpăgușoară ⁵⁾.
Ș'o junghii sub bărbioară;
Dar jupânii alergară,
Carnea 'ndaț'o cumpărară,
Și pelea ei dublării
Și mațele lăutării
Iacă veni și Românul
Păgubașul și stăpânul
Mă legă vartos de coate
Să-i dau seama despre toate.. !
Sărăcuți de mama mea !
S'așa frate din beție
N'am trezit în pușcărie ⁶⁾.*

Din Hangu-Neamț **Gr. Vlad**, Invă-
țător, Comuna Ciurea Suceava.

264.—*La vatra cu trei tăciuni,
Bat fetele rugăciuni
Sămbăta, Duminica,
Să se poată mărita.
Cine dracu le-a lua ?..
Că-s bătrâne ca mamă;
Ca mama cu părul alb,
Sapte-opt feciori o trag !*

265—*Fetele dela Covasna,
Parcă-s cioate de prin Crasna !
Fetele de la Ciortești
Parcă-s iepe ursărești !
Fetele de la Deleni
Is iernate cu strujeni
Și-s varate cu târâțe,
Le curg ochii ca la mățe..
Fetele de la Novaci
Sar pe garduri și copaci !
Iar este din Coropceri,
Parcă-s viță de boieri..*

[Auzite la horă în Coropceri Vas.uj]

I. Neculau.

- 1). Un cârlig lung cu care se prinde oile, implântându-l în lână.
- 2). După mulsul oilor sara, ciobanii pleacă cu oile în porneală până ce se face noapte.
- 3). Cam îndoit, supărat.
- 4). În ciudă
- 5) Cutit cu două tăiușuri [șpagă]
- 6). Cântec pe formație nouă [N. R.]

O samă de cuvinte.

249—272.

A răgdi: --A sughiți,—cum s'ar zice. (Când ieasă răgăială, o înăcreală în gât).

Blească:—Des (râuri la cămașă, etc., prea deși,—grămădiți).

Boată:—Un vas cam turtit, de brad, pentru adus apă. Se întrebuințează mai ales pentru câmp, fiind ușoară.

Bătă:—Ciomag gros, mare, și cu măciulie la un capăt.

Băzdoacă:—Tot ciomag mare; însă cu măciuca și mai mare.

Cobile:—Doauă lemne împreunate la un capăt printr'un piron, și, așezate astfel, încât să ducă și s'aducă plugul de *la plug* (de la câmp, acasă, și de-acasă *la plug*,—bine înțeles înjugând boii la *tânjală*).

Ceancă:—Ziceam că...

Ciomărdac, ciobărdac:—Prăjină, ciomag mare, gros, lung, fără măciulie.

Ciesvartă:—O parte din miel, jumătate, (și de porc).

Călnă:—Iși zic doauă cumnate (bărbații fiind frați), și mai rar altele.

Călină:—Iși zic femeile între ele.

Cârsta:—7, 9, 11 sau 13 snopi, puși unul peste altul în cruciși formează *cârsta*; 4 cârste formează *o clae* (de grâu).

Dârmon:—Ciur, cu găurile mari, de trec și boabele de grâu. (În deosebire de sită, a cărei parte de jos, e de sârmă subțire și deasă, pe când a ciurului și dârmonului, e de piele de oaie).

Ebâncă, iebâncă:—Țolotinele ce se pun pe cal ca să nu roadă șaua, spinarea calului.

Gârniță:—Un vas (căldare) de *tinichea* (tablă) groasă, plumbuită. Aceia cu care se adapă vitele (și la oraș se întrebuințează).

(Adunate în Boureni-Doljiu).

N. I. Dumitrașcu.

Prijitoare:—Catrință frumos înflorită.

Sfârloguțe:—Opinci subțiri.

Scâlcează:—Lopoțică cu care se bate betele când se țese.

Cilehoăie: Pasere urită.

Îngal, ningal:—Îo-te-l, iacăță-l, uite-te-l, uilă-te-l.

Cotrămțe:—Flënduri, sdremțe.

Tahoărcă:—Cojoc mare și urit, care miroase rău.

Sclifosăt:—Plâns innădușit.

Omètiță:—Praful de făină mărunță.

(De pe valca Bistriței).

D. I. Farcașanu.

Glume, Jifii, faclale.

41.—Cum a înșelat Jidanul pe Dumnezeu.

Se oploșise într'un sat un Jidan lipit pământului.

Trăind el între sătenii, cari nu prea știau multă carte, înșela pe la pe unul și pe altul cu câte chițibușuri jidovești și în scurtă vreme își cumpără un cucoș și apoi o vacă.

Iată că într'o bună zi se îmbolnăvește Jidanul. Văzând el că boala, ce-l cuprinsese nu șuguește, incape el a se ruga la Dumnezeuul lor, dar degeaba, căci boala nu-l slăbea. Apoi îi veni Jidanului în cap și inceptu a se ruga și la Dumnezeuul nostru, făgăduindu-i sub jurământ, că de se va însănătoșa, va da unica sa avere, vaca, săracilor. D-zeu bun cum e totdenuna a vrut să-l cerce pe Jidan, ori de-și va ține cuvântul și-l însănătoșă.

Rău îi păru Jidanului, când se văzu sănătos, de jurământul dat. Ar fi vrut mai bine să se îmbolnăvească iară, numai că să nu-și dea el vaca săracilor. Gândește el gândește, făcându-și semne din mâni, după cum li-i datina, până ce într'un târziu își zice el cu ochii plini de „bichirie”,

— Adică dece să nu înșel eu pe Dumnezeuul *goimilor*? El nu-i Dumnezeuul nostru și trebuie să fie tot așa de prost ca și *goimii* lui. Ei, și dacă m'a vindecat? S'au poate nu m'a vindecat el? Cam așa gândea Jidanul. Să înșele el pe D-zeul, care l'a vindecat!...

Intr'o zi de târg pleacă luda cu vaca, de care-și legă cucoșul, la târg.

Cât ție de scumpă vaca jupâne, il întreabă un om?;

— *Vaci fără chicoș nu si vindi*, răspunde jidanul trecând mai dei parte nepăsător.

— Dar' așa măcar să știm și noi, cam cât ai vrea pe dânsa?

— Un leu.

— Dar' pe cucoș? il întreabă omul mai departe, crezând că s'a greșit târtanul,

— *Chicoș vrei 100 de lei!*

— Oare a înebunit luda? își gândi omul, ear' ceilalți auzind cele spuse de Jidan, se îngrămădeau pe lângă dânsul, crezând, că-i vr'un cucoș năzdravan „chicoșul” Jupânului. Nu trecu mult și Jidanul își vânduse cucoșul cu o sută de lei, ear' vaca cu un leu.

— Acuma, zise Jidanul, să fac cum mi-am dat cuvântul. Cucoșul, l'am vândut cu o sută de lei, pe care îi voiu pune în buzunar, ear' vaca cu un leu pe care-l voiu împărți săracilor.

Astfel i-a înșelat târtanul atât pe oamenii cât și pe D-zeu, pentru că-i făcu atâta bine.

(Auzită de la George Subcinski, birjar în Suceava).

G. A. Sadoveanul.

42.—Oaia țiganului.

Taclaua de la No. 6, iată cum o povestește țiganul *făstăcit* de bucuria întâmplărei :

În ziua de pae pe vârful Blago-

[vișteniilor

O fătat *oița* noastră doisprezece

[miei,

Cu cozile bârligăței

Toți în frunte țintăței,

Cu botul rotungior

Și cu urechile fiu, fiu, fiu...

Hai, se duce tetea cu găleata.

Tetea hraști pe *oaie* de lână,

Ea hraști pe tetea de mână;

Tetea *bof* cu găleata

Ea face cașu gata,...

Varianta: 6.

(Din Bogdana-Tutova).

I. G. Ciorescu-Bogdana.

43.—Croitorul prost.

Un biet om necăjit chiamă un croitor, care era cam *prostolan*, să-i facă o pereche de pantaloni.

— „*Ian* ascultă Domnule, să-mi faci pentru Patru-zeci-de-Sfinți o pereche de pantaloni“.

— „Înțeleg, Domnule“, zise croitorul;

— „Dar pentru Dumnezeu, să-i faci puțin mai lărguți“.

Peste o săptămână, croitorul îi aduse 40 perechi de pantaloni mici și o pereche de tot de mari !...

(Din Țuțani-Covurluiu).

I. O. Zugravu.

44.—Năcazi...

Moș Grigore Gâjgă ofta și mânca mămăligă rea.

— „De ce oftezi, moș Grigore ? il întreabă un băetan.

— „Cum să nu oftez, dacă nu mai văd!

Când eram în vremea mea, nu rămânea un coteț din sat necotelit de mine. Care găină era mai grasă și care purcel era mai frumos, eu îl mâncam. Acu, dacă nu văd, mânânc mămăligă rece și 'nghit în sec.

C. Stan, învățător în Tg.-Neamț.

45.—Țiganul și lupul

Mă cărpii cu pornitele

Și pădurii la o ajunsă.

Lupii un văzut,

Mă cărpinii într'un suit,

Săcurii cu svârlita,

Și codii tăeta!

Dela bunicu meu din Grăjdeni-Tutova.

V. V. Iftimie

C R O N I C Ă

* D. L. Basset, secretarul M. S. Regelui, despre poporul român și limba lui (după o gazetă): „Timpul cât l'am petrecut la țară, mi-a servit să fac deaproape cunoștința țaranului român... În acelaș timp începusem să învăț limba românească, limba folclorului, care e limba clasică a țarei, căci, trebuie să știți, că, după părerea mea, adevărata limbă rămânească e aceea pe care o vorbesc țaranii și nu limba academică, limba poezilor și nici cea a presei. Folclorul a fost pasiunea de atunci și pasiunea mea de azi“.

* În „**Viața Românească**“ IV.—3, un articol de d. D. Drăgiceanu despre *calendarul supertitios*, al poporului român; insuficient informat, fără sistemă scris și copilăresc în lecurile ce le propune.

* **Colectia de ouă incondeiate a D-nei Maria I. Paraitescu** (o! prea fericită excepție!) editată de Cassa școalelor cuprinde 116 chipuri de ouă incondeiate sau *scrise*, pe fond roș cu flori albe. Desigur sunt modelele cele mai simple și cele mai ușoare de reprodus, dar *sunt și trebuie să mai fie și ușoare, dar și grele*. Culegătoarei îi mulțămim din toată puterea nădejdei noastre, dar ne întrebăm: cui vom mai putea mulțămi.

* Ilustrația cuprinsă în numărul de față, este datorită d lui N. Vasilescu, bun cunoscător al vieții de la țară și cel mai talentat copist al operilor lui Grigorescu. Reproduserile sale se văd aproape incontinuu expuse în vitrinele „Librăriei naționale“ din București. **P.**

* „**Graiul vremurilor**“ —17 povești— adunate și orânduite de d. Tudor Pamfile, tipografia „Neamul Românesc“, Vălenii de Munte, Prahova, prețul 2 lei exemplarul.

D-l T. Pamfile, redactorul revistei „*Ion Creangă*“, ne dă o nouă dovadă de hărnicia, priceperea și meșteșugul iscusit al adunării comorilor poporului.

Cetind poveștile acestuia ți se pare că trăești în alte locuri, mai curate și mai cinstite și în alte vremuri, mai bune și mai înălțătoare.

Cu noroc, domnule Pamfile, și cele multe înnainte.

* **Povești populare** cu cuprins moral, alese de d. S. T. Kirileanu, comuna Broșteni-Suceava, prețul un leu, se găsesc la autor. Gândul culegătorului când tipărește aceste povești, este ca să avem ce da copiilor de celit din însuși firea Românului și dorește „ca aceste mărgăritare făurite de înțelepciunea și inchipuirea bogată a poporului, să sădească în inima vlăstarelor țarei *iubire de Dumnezeu, țară și fapte bune*“. Numai de s'ar pricepe îndemnul cald și românesc al culegătorului.

* A apărut No. 3 din **Biblioteca folkloristică** din Craiova cuprinzând; „*Verde și iar verde*“ culegeri populare, de d. C. Ș. Făgețel. Toate cântecurile publicate în broșura aceasta —spune culegătorul—sunt adunate de la flăcăii A. Brânzaru și Ioniță Ilinca din Devesel-Romanași. Ne bucurăm mult de publicarea acestor culegeri, căci ele sunt

incă o pagină din marea carte a literaturii populare. Nădăjduim și ami fi tare bucuroși, ca d. Făgețel, să tipărească și cele 1500 de bucăți comunicate de A. Brânzaru.

No. 4 publică amintiri despre Alexandru I —Cuza Vodă— în traducere populară de P. Danilescu. Din cercetarea acestei broșurele se poate vedea câtă dragoste păstrează poporul Celui ce l-a făcut stăpân pe casa și locușorul lui.

* Ziarul „**Tutova**“ din Bârlad, în nr. 8 de la 7 Maiu a. c., în articolul de fond, arată foloasele și însemnătatea revistelor populare, mai ales a celor de folklor, singurile cetite cu drag de săteni, cuprinzând „*ale lor dintr'ale lor*“. Impărtășim părerile ziarului „Tutova“, și-i mulțămim pentru cuvintele spuse despre „Ion Creangă“, care *luptă cu greul de a trăi*, adunând și purtând frumusețele limbii, înțelepciuni și artei poporului nostru.

* În revista periodică „**Biblioteca românească enciclopedică Socac**“ a apărut și broșurica No 56— cu minunata poveste a maestrului Delavrancea „*Stăpânea odată*“... Ori cine o poate avea pe preț dr 30 bani, și se găsește la orice librărie din țară.

* Broșurica **Dafințele noastre la naștere** de A. Gorovei din biblioteca „Minervei“ cuprinde pe scurt după Sim. Fl. Marian, obiceiurile țărănești la naștere. În prefața cărțiței autorul arată că „*între lumea de la sate și cea din orașe nu-i nimic comun*“.

„Aceste două popoare gândesc deosebit, trăesc fiecare altfel de viață, și are fiecare altfel de aspirații“... „Cunoscând obiceiurile acestea (la naștere nuntă și moarte), vom pătrunde taina: vom vedea ce gândeste, ce crede și cum trăește poporul nostru, și atunci amintindu-ne ce legi i-am făurit, ce viață artificială și protivnică firii lui i-am croit și l-am silit s'o ducă, vom rămânea pe gânduri, cuprinși de mirare, că între sate și orașe este numai deosebire nu și dușmănie de moarte“...

D-l Gorovei crede, și cu drept cuvânt că „*se impune să cunoaștem vechile noastre credinți* (cum și întreaga viață a țeranului, N. R.) pentru a ști ce fel de instituții se cuvin poporului nostru, dacă vroim să ajungem vro-odată idea ul pe care mulți îl urmăresc: un neam mare și fericit“. Adevărat zicem și noi, deci să culegem tot ce putem din știința și înțelepciunea poporului. Înțelepții norodului, moșnegii și babele se duc zilnic cu toată știința lor românească în mormânt și în locul ei se ideasă spoela, fățărnicia și mahalagismele.

* În „**Sezătoarea săteanului**“ a. XI No. 4, tovarășul N. I. Dumitrașcu publică în graiul său șăjalnic o poveste „*Leneș, ginere împărțesc*“. Dacă „Ion Creangă“ ar eși în coale mai multe, când va fi aceea oare?— atunci învățații n'ar avea nevoie să răsfoiască o sumedenie de reviste și ziare, ca să afle ce le trebuie.

* **Ramuri** No. 9, an. IV, publică pe lângă bucăți alese de literatură și o poveste „*Cocuțica babei*“, culeasă de d. N. Mateescu. Culegătorul o arată din Călieni-Putna, dar nu spune cine i-a povestit'o. Oare n'a fi culeasă de la vre-o ovreică, ca cea publicată în Revista culturală și economică din jud. Bacău, căci *cocuță și cocuțică* prea mirosă a mahalal?

* In **Hazul satelor** No. 4, anul VIII. ce se dă ca supliment la „Gazeta Țăranilor“ ce apare în Museșesti-Argeș se publică literatură populară: cântece, znoave ș. a.

* In volumul „**Insecte în limba, credințele și obiceiurile Românilor**“, studiu folkloristic al mult regretatului *Sim. Florea Marian*. edit. Academiei Române, pagina 269, nota 3, se pomenește de un „manuscris intitulat“ *Botanica popor. română* supus Academiei Române spre cenzurare și premiare. Acel manuscris a fost alcătuit de dd. A. Gorovei și M. Lupescu din Fălticeni.

El purta ea motto „*omul ca iarba, zilele lui, ca floarea câmpului, așa va înflori*“. Manuscrisul a fost încredințat neuitatului folklorist spre a se folosi de el de d. Gorovei. Când d. Lupescu a cerut Păr. Marian înapoarea manuscrisului, căci nu știa de soarta lui, i s'a răspuns că d-sa a întrebuițat materialul din el la studiul său asupra „*Botanicii populare*“, și că nu-l mai poate înainta. Aceasta spre știință.

A. G. L.

* In ziarul „**Minerva**“ No. 134, e un articol „*Cântăreții de demult*“ unde autorul anonim vorbește cu multă dreptate de frumuseța și farmecul cântecului nostru popular: „*De câte ori înflorat de o doină „zisă“ cu tot farmecul acela al cântecului simțit, de câte ori nu-ți sboară gândul spre alte vremuri apropiindu-te de viața mai simplă și mai lipsită de fățurnicie acelor dinnaintea noastră!... Și mai departe; „In acea vreme se păstra ca o adevărată datină obiceiul de a sta vara în București. Boerii fării, breslașii, negustorimea și sărăcimea orașului, petreceau ceasuri de liniște Duminea și sărbătorile în grădinele mari și pline de umbră. Se mai pomenește încă de „Filaret“ „Morile Vlădichi“ „Grădina cu cai“ „Bordeiul“ „Trei lulele“ a căror amintire se stâng cu bătrânii, cari le-au apucat!... în vreme ce un taraf de lăutari zicea pentru toți comoara de cântece bătrânești ce făceau să ofteze pre lung jupănesele și jupânițele.*

Amintește de generalul Kiselef, care a fost sărbătorit în pădurea Băneșei de toată boerimea și moșicimea Bucureștiului cu cântece bătrânești, hore, și doine zise de lăutarii noștri de i-au făcut să-i tresalte și lui inima cât era de străin.

Faima cântecelor noastre *in cari tremură ceva din felul nostru de a fi ca neam*, a trecut peste nouă mări și țeri și iubitorii de muzică aleasă s'au încălzi ascultând duioasele cântece ce au legănat viața plină de resfriți a străbunilor noștri.

Autorul făgduiește de a aminti de toți cântăreții noștri populari. Așteptăm cu toată dragostea.

Pop.

Poșta Redacției.

Gr. Vasil. Pip.—Pentru No. 6 a sosit prea târziu. Vezi înștiințarea de la inceputul acestui No. căci în deosebi pentru d-ta se îndreaptă care ești în apropierea acelor locuri.

I. Pop. Siref.—Foarte măndre versuri, dar noi nu publicăm compoziții ci culegeri din popor.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondului :

„C U Z A - V O D Ă”

	L. B.
Suma din urmă — — — — —	54.35
Gr. Vasiliu, Pipirig-Neamț — — — — —	0.50
Petru Gr. Savin Jorăști-Covurlui — — — — —	0.20
Total :	55.05

Sumă care s'a depus pentru creștere la „Societatea Cooperativă” din Bârlad cu libretul No. 392.

Rugăminte.— Când întemeietorii își plătesc cotizațiile și abonații abonamentele, sunt rugați să adauge, după inimă, de la 5 bani în sus, ori-ce sumă, care se va trece la *Fondul „Cuza Vodă”*.

Asemenea colaboratorii din țară, care ne trimet material pentru publicat, să adauge în tot deauna mărci poștale cari se vor schimba în bani și se vor trece pe listă.

Cu atât mai frumos pentru inimoșii cari ne vor trimite mandate cu numele celor cari au pus câte ceva.

Toate numele acestor buni Români se vor trece pe această față notărită *Fondului „Cuza-Vodă”*.

Adresa pentru mandate: Tudor Pamfile, str. Țarigrad, Bârlad.

A APĂRUT :

C Ă N T E C E

urături și bocete

de-ale poporului

adunate de

ALEXANDRU VĂSILIU

Prețul 5 lei.

NOTE :—Incepând anul II dela 1 Ianuarie 1909, abonații carin'au plătit nimic către Administrație, sunt stăruitor rugați să trimeată suma de 2 lei, costul celor cinci numere din anul I. Abonații cari au plătit mai mult, sunt de asemenea rugați să-și facă socoteala, rămânând să trimită rămășița cât mai în grabă, spre a întregi abonamentul de 5 lei pe anul II.

— Administrația mai are încă puține colecții din anul I, cari se pot dobândi, cu prețul de 3 lei, plătiți înaintea.

— Odată cu fiecare număr, abonații cari plătesc, vor avea și chitanțele cuvenite.

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

„ Ion Creangă ” numerile toate din anul I	3,00
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I.	1,25
T, Pamfile : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“	0,20
” ” Jocuri de copii I.	1,40
” ” ” ” II.	1,60
” ” Cimitiruri românești.	1,00
” ” Graiul vremurilor (povești)	2,00
D. Farcașanu și M. Lupescu : Creșterea pomilor	0,25
L. Mrejeriu : O șezătoare țărănească	0,20
” ” Gospodăria și fata de la țară	0,40
Fl. Cristescu, Carte pentru copii	1,20
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu : Monogr. satului CataneDolj	2,00
Pr. Ec. I. Antonovici : Frații Gheorghe și Neculai RoșcaCodrianu—cercetare istorică—culturală.	1,50

Se trimet franco numai după achitarea deplină—

Ă apărut :

„GRAIUL VREMURILOR”

POVESTI

DE

TUDOR PĂMFILE

Prețul Lei 2.

—De vânzare la toate librăriile din

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

Intemeietori : Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), I. C. Beldie (Jorăști—Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamt), N. I. Dumitrașcu (Obislav—Grădiștea—Vâlcea) P. Herescu (Ciănești—Suceava), Gh. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni—Tutova), L. Mrejeriu (Călugăreni—Neamt), I. Neculau (Coropeni—Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna—Gorj), T. Popovici (Zorleni—Tutova), C. Rădulescu-Codin (Priboeni—Muscel), P. Ștefănescu (Dobromir—Constanța), A. Tenca (Adam—Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni—Suceava), I. E. Torouțiu (Suceava—Bucovina), Șt. St. Tuțescu (Catane—Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna—Suceava).

CUPRINSUL:

„Ioan Greangă”.—Chemare.

Tudor Pamfile.—Două zeci de ani dela moartea lui Eminescu.

M. Eminescu, Gh. Șușnea.—Povești.

I. Popovici, P. S. Mihai, I. C. Cioreșcu-Bogdana, N.

I. Dumitrașcu, A. Moisei, P. G. Savin, I. Boca.—Căcitori.

M. Lupescu, N. I. Dumitrașcu.—Povestiri și legende.

Virginia Stan.—Vrăji și farmece.

Dobre Ștefănescu, Fl. Cristescu, P. G. Savin, V. Sala,

Gr. Vlad, Al. Vasiliu.—Datine și credințe.

Șt. St. Tuțescu, A. Moisei, E. Hostuic, M. Boca, H.

Țapu, V. Ungurean, P. Ștefănescu, Gh. Popescu, I. C.

Beldie, St. Manole, I. Zotta, I. Măgdăliniș, I. E. Torouțiu—Căntece.

D. Mihalache, I. C. Beldie, I. O. Zugrava, I. Neculau—

Glume jittii și taclale.

Un abonaf.—Scrisoare către redacție.

A. G. L., P., I. C. B.—CRONICA

Ilustrație: Copii la Căfii-Măfii (Stoica).

REDACȚIA :

I. Pamfile, Strada Țarigrad

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

— B A R L A D —

EXEMPLARUL:

In țară . . . . . 40 bani

In străinătate . . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:

In țară . . . . . 5 lei

In străinătate . . . . . 6 „

Un număr vechiu 50 bani

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

Către întemeietorii și abonați.

—Cotizația întemeietorilor de la An. II No. 5 inclusiv s'a scăzut la un leu pe lună. Rugăm pe tovarășii rămași în urmă cu plata cotizațiilor să și le achite cât mai grabnic.

—Indreptăm o caldă rugămintă abonaților lui „Ion Creangă“ ca să-și achite datoria către revistă, căci singurul mijloc de apariție al revistei este abonamentele.

Abonamentul pe Anul I — — — 2 lei

Abonamentul pe Anul II — — — 5 lei

le așteptăm în grabă de la persoanele ramase în urma cu plata.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a luni. Numățul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebuie trimis înaintea, întreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora i se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacție, Tudor Pamfile str. Țarigrad, Bârlad.

Cererile și achitățile de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi prim-cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimite tudii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne ală tura și clișeele trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerii va fi arătat cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

<p>REDACTIA : T. Pamfile, str. Târlgrad Bărlad</p>	<p>ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)</p>	<p>ABONAMENTUL ANUAL In țară . . . . . 5 lei In străinătate . . . . . 6 "</p>
--	---	---

RUGĂMINTE

La 31 Decembrie, se împlinesc 20 de ani dela moartea lui Ion Creangă. Revista care-i poartă numele, neavând altă putere de a face cinstirea neîntrecutului povestitor popular, va apare într'un număr înclinat memoriei lui.

Rugăm dar, cu mare stăruință pe toți acei ce au cunoscut personal pe dascalul și povestitorul Creangă, de a ne trimite în scris amintiri și aprecieri despre dânsul, spre a le cuprinde în No. pe Decembrie, ca un priuos de recunoștință și duioasă aducere aminte.

„Ion Creangă“

Intemeietorilor, abonaților revistei noastre și altor buni Români s'a început a li se trimite niște *foi de înscriere* pentru strângerea mijloacelor trebuincioase ridicării unui bust dascalului și marelui povestitor **Ion Creangă** în Bărlad; ele sunt însoțite pe următoarea chemare:

Prea cinstite Domn,

Oamenii mari ai unei țări nu se socotesc în totdeauna după mulțimea frumoaselor isprăvi eșite din brațele, graiul, condeiul sau bogăția lor, ci mai ales după prețul acelor fapte, fie dânsese cât de mărunte. Un îndemn e de multe ori îndeajuns, să pornească un avânt într'un chip sau altul; mulți tresar la acest îndemn, mulți pun umăr la umăr și mână binele mai departe; cinstire se cuvine acestora, dar mai mare se cade celui ce-a urnit greul dintru început.

Ion Creangă, din Humuleștii Neamțului fiind *dascal* de școală, a sămănat învățătură multor ucenici, a scris cărți; nu după chipul cum se scria ci cum îl îndemna sufletul lui să scrie; și rodul i-l cunoaștem.

Ion Creangă a scris *povești* auzite din popor, și-a însemnat *amintirile* și multe altele în dulcele nostru grai de țară, cum nimeni nu putuse până la dânsul și nimeni n'a putut până astăzi.

În scrierile lui găsim cea mai curată icoană a sufletului și graiului nostru românesc, la care au căutat și caută să se închine atâția de upă dânsul.

Îi datorim o cinstire cuvioasă dară și aceasta nu i-o putem arăta de cât săpându-i chipul în piatră acum la două-zeci de ani de la trecerea lui din viață.

Către Domnia-voastră ne îndreptăm pentru aceasta și Vă rugăm să ne dați Domnia-voastră și cei din preajma Domniei-voastre, curatul obol, cât de mic, dar cu toată bucuria.

Când veți întregi toate locurile din această foaie, ori, când veți crede cu cale, trimite-ți-o împreună cu darurile străne.

Ea se va publica în revista „**Ion Creangă**”.

„*Jon Creanga*”

Revistă de limbă, literatură și artă populară

Str. Țarigrad—Bârlad

Să acoperim cât mai curând, cât mai multe locuri din foi, cu cei mai mărunți dintre hani chiar, căci vor fi cu dragă inimă primiți, spre săvârșirea datoriei ce-o avem în acest an.

Două zeci de ani dela moartea lui M. Eminescu.

La 16 Iunie 1889 s'a stins din viață în București, marele cugetător și poet, bunul Român Mihail Eminescu. A însemnat mult cât a trăit dar, prețul muncii sale nu i l'am cunoscut de cât după moarte, prin mijlocirea celor din apropierea lui și mai ales prin răvna celor de după dânsul, prin nevoia zilelor ce au curs de atunci și până astăzi.

Ca poet al inimii, a cântat; ca filosof a căutat să scurme unele din tainele ce ne înconjoară, ca Român și-a picurat lacrimile de jale pe icoanele curatelor vremuri din trecut, muștrând pe cele din zilele lui. Chemă sănătatea și seninul în trupul și sufletul acelor ani; chemă bărbăția și deșteptarea.

Unii din urmași l'au ascultat și mulți trebuie încă să-și țină urechile deschise către dânsul. Acest lucru, să nu-l uităm astăzi, la două zeci de ani după moartea lui. Numai astfel, pomenirea acestui mare om va fi întreagă.

Prin scrisul lui, Eminescu a contribuit la determinarea limbei noastre literare, nu prin elemente streine de graiul nostru ci prin înțelegerea chiar a bogățiilor acestui grai.

Românul are un suflet ce cântă ori plânge când are vreme; tot astfel a cântat și s'a tânguit și Eminescu de multe ori și pentru asta ni-i scump.

Cine nu cunoaște pe Făt-Frumos din lacrimă, Călin, Ce te legeni codrule ! și altele. Toate sunt ale lui și ale noastre.

Să ne inclinăm dară fruntea și inima, pomenind astăzi pe Eminescu; să ne rugăm lui Dumnezeu ca să-i fiină țărina ușoară, și să-l urmăm după puterile fiecăruia. Acesta este singurul prinos pe care i-l putem aduce !

16 Iunie, 1909.

Tudor Pamfile.

POVEȘTI

10.—Borta Vântului

Era un om sărac-sărac și avea o mulțime de copii. Acu era în vremea foametei și el o muncit o săptămână pe un căuș de grăunțe. Apoi s'o dus la râșnit cu ele. După ce le-o râșnit, o eșit afară cu căușul cu făină și s'o pornit o furtună mare și i-o luat toată făina din căuș. Da el strașnic s'o mâniat. „Nu mă las eu așa cu una cu două.. și făcu un șumuiag de pae și pornește. Il întreabă un om : unde te duci cumetrei:

—Mă duc să astup borta vântului, că mi-o luat făina din căuș.

—Da unde-i nimeri-o ?

—Unde-o fi, acolo mă duc.

Mergând el loc depărtat, o ajuns pe D-zeu și pe sf. Pentru cari umblau pe pământ pe-atunci.

—Unde te duci omule ?

Da Dumnezeu i-o zis așa :

—Omule, nu te mai duce. N'ați o nucă, da până acasă să nuzici : „Nucă deschide-te !“

Intorcându-se el înapoi o inoptat, ș'o ajuns la un om și s'o rugat să-l primească, să doarmă acolo peste noapte.

—De unde vii bade, il întreabă omul cela.

—Mă duceam s'astup borta vântului ș'am întâlnit un nebun pe drum și mi-o dat o nucă. Și-o zis, să nu zic : „Nucă deschide-te !“ Ce-o mai fi și asta ?

Femeia omului, vicleană. Ia o nucă în mână și zice:—la să-ți văd nuca !

li schimbă nuca omului. Și pe urmă se duce într'un ocol și zice:

—„Nucă deschide-te.“ Când o zis, atâtea vite ce-o eșit, oi, cai, miei, o bogăție 'ntreagă, știi mata, putere Dumnezeiască !

Omul se duce-a doua zi acasă. „Nucă deschide-te“. Nuca de unde să se deschidă !

—Hai bată-mi-l D-zeu de vânt și pe moșneagul lua-l'ar dracu'!
Mă duc să astup borta vântului și să bat pe moșneag, de ce m'o viclenit.
Ajunge iar de D-zeu.

Da Dumnezeu—știi putere dumnezeiască—aici era alt-fel la față.
Nu l'o cunoscut.

—Unde te duci bade ?

—S'astup borta vântului și săucid moșneagul, că ce m'o viclenit!

—Na-ți bade un măgar. Da să nu zici pină acasă „magăr balegă-te“

—N'oi zice.

Se întoarce el iar pe la omul cela. Da omul cela îl ospătează și-i dă vin să bea și omul s'o chefăluit ș'o adormit pe laiță. Da erau niște țigani în șatră acolo, ș-aveau un măgar, și omul s'o dus și l'o cumpărat ș'o schimbat măgarul.

Omul a doua zi se scoală, ia magarul și se duce acasă și zice:
„Măgar fă bani!“

Măgarul de unde ? El apuc' un drug și începe a dișela măgarul.

—Acu nu-l mai iert eu !

Se pornește să întâlnească pe moșneag și s'astupe borta vântului.
Întâlnește pe D-zeu.

—Na-ți bade o cârjă, dar să nu zici pân' acasă : cârjă încărjește-te.

la cârja. Vine pe la omul cela. Aici omul i-a dat și mai strașnic ospăț și s'o sfătuit că dac'ar vedea că-i mai dă și cârja, pe urmă să-l omoare, ca să nu prepuie, că el i-o luat-o. Acu zice omu' femeii : Măi femeie, noi h. i. cu cârja 'n zâmnice¹⁾ și să 'nchidem ușa și aici să zicem : Cârjă 'ncărjește-te.

Se vâri. Cârja unde 'ncepe a bate și a sdrobi !

—Bade ț-om da și măgar și nucă, numai mă rog scoate-ne. Acu omul i-o lăsat de i-o bătut și mai bine. O luat măgarul, cârja și nuca și s'o pornit acasă.

Așa s'o făcut de bogat acu, de-o ajuns vestea pân'la Împăratu'. Atâția bani avea el de-o semănat și o crescut grâu de aur. Acu Împăratu' o auzit că are un lan de aur, ș'o trimis doi sufragii să-i dea semănță, să semene și împăratu'.

—Să spui împăratului că nu vreau să-i dau, să vedem ce mi-a face.

—Împăratu' când o auzit așa, strașnic s-o mâniat, ș'o gătit oștirea să se ducă cu rășboi asupra lui. Împăratul era în frunte, știi, mai mare. Ș-a venit pân'la ușa lui ș'o strigat să iasă afară. Dar el era îmbrăcat tot cu straie ca-ale noastre, nu cu strae *leşești*. El pune cârja sub suman și iese afară. Acum împăratu' cu atâtea mii de oameni i-o fost rușine singur lui să se ducă el acum cu unul să se lupte.

1). Beciu.

A zis : Omule, arată-ți tu întâi puterea.

--Bine, vino împărate. «Cârje încârjește-te—la tot soldatul câte două și la împăratul nouă*. Cârja cea Dumnezeiască tot în cap *bărăia*. O nebunit și pe soldați și pe împăratu'. S'o dus împăratu', ș'o rămas în pace ș'o trăit bine. Să dea D-zeu să trăiască și copiii me iasă !)

M. Eminescu.

11.—**Știe el Dumnezeu ce face**

Și acu cică era un gospodar om de treabă n'ai ce-i zice și avea și nevăstuică știi tu, frumoasă bre.

Trăiau ca'n Raiul lui -Dzeu. Acum erau bătrâni și n'aveau copii, ce bucurie, ce bucurie când le mai dete D-zeu o copilică cu ochișori de înger, tocmai acum la bătrâneță mângâerea lor.

Și odată cu asta, vezi D-ta, minunea lui D-zeu, o răsărit așa un puișor de nuc chiar colo'n fundul grădinuții, odată cu nașterea Ileanei, c'asa chema pe fată.

Aista era norocelul fetii. Creștea nucul, creștea și Ileana. Creștea Ileana, creștea și nucul. Amândoi bre, au crescut mari și frumoși. Nu-i vorbă, că de la o vreme nucul o întrecut pe fată și a crescut mare, mare și rotat, iar Ileanuța par'că era o mlădiță de alun înaltă și subțire of Doamne, parcă era trasă printr'un ineluș. Și niște mânușite subțirele și piciorușele ei! Toate erau bune, dar de la o samă de vreme mămucă-sei nu-i e bine. Azi rău, mâne rău, poimâne și mai rău și biata mamă căzu la pat. Vai de capul bărbatului.

Da Ileana ! Umbla și ea cătu-i ziulica de mare pe la toate babele cupă descântece, după burueni de leac, că doar, doar. Dar nimic. Boala femeii creștea și iată că într'o bună dimineață închise ochii pentru totdeauna !.

Beata fată !. I se dăduse ochii în fundul capului de atâta plâns că ce să facă dacă așa o vrut D-zeu.

Da tatăl fetei face ca omul, că nici nu se împlinise 40 de zile de la îngroparea femeii lui și hop cu una'n casă. Și rea D-ne ferește !

Avea și o stărpitură de fată de te vâra în toate boalele când te uitai la ea.

Și amândouă forchinoase²⁾ să nu vadă în ochi pe Ileana.

Românul se uita și el și nu știa ce să zică.

Ar fi zis ceva dar de, nu venise de mult și-i era și lui frică să nu se ducă prea degrabă.

1). Din: M. Eminescu; *Literatură populară*, Buc. 1902, p. 214--216.

2). Toante, proaste.

Da, cumu-i, cum nu-i, bărbatul e mai dămol de cât femeia şi pace. Şi-ar fi vrut şi el săracul de uncheş ca Țiganul— să mânânce o bucată de mămăligă colo la gura sobei. Ar fi vrut ca şi babă să aibă, şi fata să-i fie la locul ei şi să nu se scornească ceva despre ea sărmana.

Numai iată, că într'o Duminică, se face horă în' sat. Tea, să fi văzut bre omule, cum îşi gătea muerea ceea fata ş-o spăla ş-o pieptăna dar nimic nu era de capul ei.

Leneşă bre, şi urită să te ferească Dumnezeu, îi puţea şi urmau; Vorba cântecului.

Unde şade urâtul

Şapte ani pute pământul!

Da.—Dar fata uncheaşului, n'are şi ea inimă ? Ar fi vrut şi ea, dă, ca fie care fată, să se ducă colo la horă, ca'ntotdeauna.

Tea, Ț'ai găsit. Unde s'o mai văzut ?

Atunci să lăsăm casa singură să ne ducem cu toţii la gură cască ? la, mătăluţă să-mi Ńezi colea acasă. şi când om veni, să găsim toate cum trebuie—auzit-ai ? Aşa se sburlea cloşca cea bătrână.

Mai scâncea ea biata lIenuţă dar nu era chip.

Şi- așa. A plecat foamfele ¹⁾ cele la horă.

Şi unde nu mi se puse lIeana pe plâns !

Şi plânge, şi plânge băete.

Numai iată că se apropie nişte păsărele de geam:

Tic tic. Tic tic.—Taci lIeana nu mai plânge şi dă fuga la nuc şi cu vârguţa asta să baţi în el de trei ori şi ai să vezi tu cum are să se deschidă nucul—(norocelul fetii) şi are să Ți-se arăte acolo tot felul de haine cari de cari mai frumoase, toate Țesute numai în fir şi'n măr-gărintar.

Ți-i alege tu de acolo care Ți-o plăcea şi fugi la horă că mare-i D-zeu; el poartă de grijă la toţi. După ce te-ai sătura de privit, cam așa pe la toacă, să sbori înapoi la nuc şi vezi tu vârguţa asta, să n'o prăpădeşti c'apoi...; să deschizi repede, să pui toate scumpeturile acolo. apoi să vii şi te te ungi cu cenuşă şi să te prefaci că plângi; ai auzit ce Ți-am spus ?—Pleacă !

li, bucuria lIenei. Iea vârguţa ceea, de la păsărele şi fuga la nuc. Bate ea de trei ori şi numai iaca pe lIenuţa ca lmpărătesele, gătită—cum nu s'a mai văzut de frumos.

Şi hai pe sus băete la horă. Ca o pasere Dumnezeiască iat'-o că se scoboară drept în mijlocul horei.

Se prinde ea, lângă cine s'o fi prins şi joacă mai până spre sară.

Toţi se minunau. Măi, cine să fie, cine să fie ?! Şi babele de pe de lături, incepeau sfaturi, care nu le mai puteau isprăvi tot despre lmpărăteasă, că acuma așa-i ziceau.

1). Proaste, netoate.

Mai departe, ia colo pe niște butuci stătea și mama Ilenuței, cea vitregă și se tot minuna și ea. Nici nu știa ce să-i zică că-i așa, și așa; se uita ea și la fata ei și nu știu cum parc'o apuca niște ameteți cam așa ceva și nici nu mai vedea înaintea ochilor.

Și numai iată, că Ilenuța începu a se ridica în sus încet, încet și o luă spre casă.

Toți au rămas cu gura căscată în sus.

Cum ajunge ea acasă fugе fuga și-și pune colo hăinuțile și îndată se îmbracă cu cele de casă, se unge repede cu cenușă și-o'nceput a se văicăra, a se tângui; zicea șireata că plânge.

Numai iaca și băbușica cu stăncuța după ea. Nici nu apucă să se desbrace și fata babei o și început :

— lha fată hăi, tu n'ai văzut ce o fost astă-zi la horă ! laca așa și așa ș'o venit o fată sburând pe sus așa de frumoasă și-așa de frumos gătită !

-- „D'apoi lasă, că parcă eu n'am văzut'o, o zis Ileana oftând.

— la auzi mamă că și Ileana o văzut hora și pe Împărăteasa ceea.

— „Fa impuțitură, fa (așa-i zicea ea), cum, ai fost și tu la horă ? Nu, n'am fost.—Atunci cum de-ai văzut ce-o fost acolo ?

— „Poi m'am suit și eu pe coșterează, că doar nu se vede bine !

Auzi uncheșule, ce face fiică-ta ? Să știi că dacă nu tai coșterează nu mă mai vezi în ochi.

Betu' uncheaș, dă, ce să fasă ? Tăcea și el și inghițea la noduri. Tac și el coșterează, că altă ceva n'avea ce face.

A doua Duminică iar horă, da horă, nu fleac. Aduseră flăcăiași mozica din Bârlad, zău așa. Cântau bre așa de frumos, că mort să fi fost, și tot săreai la joc.

Iar baba și fiică-sa nici nu știau pe unde mergeau și de bucurie și de necaz că nu puteau pleca cât mai degrabă—că poate, dă. iar vine Împărăteasa ceea.

Fata unchiașului frumoasă știu că era, șireată tot așa, ședea cât colea, tot trăgea cu urechea la cele ce se vorbeau și se făcea că plânge. Of, Doamne, of ! Că degeaba m'a mai făcut mama !

— Da ce-i soro ce-i, oare nu cumva mai vrei să te mai sui pe coșterează și să privești la horă ?

Lasă, lasă că-ți dăm noi de lucru. Și nici una, nici două, porunci uncheașului să vină la masă.

„la ascultă măi omule ?—Pune pe fiică-ta să-mi strânga tot păsă-telul cela varsat în căsoiu,¹⁾ cât ne-om mai duce să mai privim oleacă la cea horă.

— „Da, taci măi babă bre, cum să strângă; dă, săracu', îi era milă de ea, dacă era a lui !

1). Căsuță mai mică din bărne, chiler.

Las'o mai babă, să mai iasă și ea la lume că i s'o fi urit cu atâta închisoare !

Când o auzit baba așa vorbe—s'a făcut neagră ca un tăciune de cei stânși: cu apă, și mai, mai, să leșene. „Cum să meargă fiică-ta la horă ? Atunci mai rămâi sănătos uncheașule.

—„Da ce-ți-i măi babă parc'ai mâncat mătrăgună, o zis moșneagul care stătea mai departe cu cușma de-a cățeaua, luând pe babă în tără-boanță.

Da, da, crede ghiujule, mai rămâi sănătos.

—Mergi sănătoasă măi babă, dacă nu vrei să mai stai, o zis moșneagul, da mai, mai ar fi zis : vin înapoi, babo.

Da și baba tot îi dădea cu rămâi sănătos uncheașule și nu mai pleca.

Tot mai fricos moșneagul. Poi dă, măi babo, ia s'o punem dar să strângă, că tot n'are ce face, o zis betu' moșneag de frică să nu l se ducă baba și de milă fiică-sa.

—Da să strige; hai puilul mamei la horă.

Ș'o plecat muerile.

Da când a mai auzit Ileana și una ca asta, unde nu mi s'o pus din nou pe plâns. Și plângea măi băeti, de și petrele simțeau durerea ei.

Moșneagul cu părul alb aproape ca zăpada, înălbit mai mult de baba cea spurcată, văzând pe Ileana plângând așa de rău, o plecat și el pe la vecini să mai uite din cele necazuri !

Și Ileana plângea mereu—plângea de s'auzea cale de-o poștă, de ți se încrețea carnea pe tine de milă !

Numai iaca niște porumbei la geam. Tic, tic. Ileană, Ileană ! Nu mai plânge, ci du-te la nuc de te îmbracă, că strângem noi păsatul.

Nici n'o așteptat mai mult Ileana, și fuga la nuc.

Acum însă se îmbracă ea, Ileana, cu alte haine și mai mândre și mai strălucitoare.

Și se duce la horă.

Lumea știa. Chiar nici hora nu se începuse.

—Lasă bre să vie împărăteasa, c'asa n'are nici un haz, că pentru cine credeți oare, că au adus mozica din Bârlad ?

—Ei și iată c'o venit și Impărăteasa.

Dar trebuie să știți că acu n'o venit numai Impărăteasa și o venit și Impăratul.

Un craiu de prin locurile acele auzise și el de o așa minunie și venise și el s'o vadă. Dar vă spun drept că n'o venit degeaba. Una era llenuța. Ileana, nici nu l'o băgat în sama și s'o prins în horă pe lângă celelalte fete, cunoscute din sat.

Da craiul cela, nu-și mai lua ochii de la ea. În sfârșit ce-i vine

în gând bietului craiu ? Se năcăjea tare, că-ar fi vrut să fie llenuța lângă el. Hotărăște el în sfârșit să se prindă în horă lângă împărăteasă.

Vine el colo, se prinde chiar lângă ea, joaca cât o fi jucat și iată c'o venit timpul ca llenuța să plece. Iși iea bună ziua de la craiu și-n șus băete. Ajunse la nuc și în fuga mare se schimbă, că puteai să juri că nu fusese cea de la horă. Să duce colo-n căsoiu, păsatul strâns și pus chiar și 'n țuhali. 1).

Bucuria ei. Da aude ușa scârțind; vine, vine hârca și cât ai bate'n palme se și făcu mototol în vatră ca un motan și începu a scânci; fata babei de colo: „Ihai, soro dragă, acu o venit fata ceia mai frumos. îmbrăcată, s'o jucat c'un craiu tot ca ea de frumos. Să-i fi văzut !

Toată lumea, numai la ei se uita !

— „Dapoi ce crezi că eu nu i-am văzut ?

— „Cum se poate, ai văzut și tu ?

— Se înțelege c'am văzut.

— Cum ?

— Ia m'am suit pe căsoi, că mare bine se mai vede !

Când o auzit baba, numai de decăt :

— Tae uncheașule căsolul, tae căsoiul ; lasă, lasă că'ți fac eu ție cățea !

Bietu' unchiaș nu mai zicea nimic ; o tăet și el căsoiul ca să-i facă gustul.

* *

Da craiul cela ce ș'o pus în gând ?

Fata-i frumoasă, n'am ce zice, dar cum pot eu să-i dau de urmă.

Atunci, chiar el hotărăște, ca Duminica viitoare, să vie cu muzică împărătească în locul cela, și să facă o horă de să se ducă vestea. Și chiar o și făcut'o.

Și vine el colo c'un huet de se auzea cale de nouă poști; era muzica împărătească ; dar ce avea el de gând ? Ea sboară, așa că n'o poți urmări așa de ușor, că doar se ridică până în naltul cerului !

Atunci am să mă prind în horă tot lângă ea și am să-i cer inelul ; de n'o vrea, o păcălesc eu altfel.

Și unde-mi întând o horă măi frate, care cuprindea mai mai mult de 90 de fălci așa era de mare; d'apoi și lume, domnule, se adunase din toate părțile ; care sum auziseră și venise.

Erau numai feciori de la Impărăție, cei mai boerași abea că erau; în colo venise și de ai noștri cât lumea, venise flăcăii noștrii din toate părțile și jucau coala cu foc ; nici ei nu știau ce berechet l-a găsit să joace la o horă făcută de împărat; dar lasă, că nu-i rău!

Și baba și cu filcă-sa se putea să lipsească de la horă ? Nu, nu cine-o văzut una ca asta ? Chiar acu la o horă făcută de împărat ?

1). Saci-pentru ținut grâne.

—Dă, mai știi? Poate o ochește vr'un pui de craiu și n'ar fi rău. Da ce să facă ea, ca să nu se mai sue Ileana unde-va să vadă hora? Ce să facă ea, ce să facă? Se tot primbla prin casă frecându-și mâinile și nu știa ce-i de făcut.

În sfârșit îi vine'n gând ceva.

Dă fuga'n podul casei, căci căsoiul nu mai era, și vărsă un sac cu mac, și încă un altul cu pasat. Credeți c'avea mai mult? Doar ea nu era la un loc cu moșneagul.

După ce varsă sacii ceia, unde nu începu a juca prin mac ca să-l amestece cu păsatul; juca bre de credeai că era nebună, zău așa.

Da vrea să-și facă gustul și pace.

Avea de gând să pună pe Ileanuța ca să-i aleagă păsatul de mac, ca să nu mai aivă timp să se mai sue undeva după cum chiar o și făcut.

Când o mai auzit Ileanuța și una ca asta, mai o leșinat; în urmă o dat'o tot pe plâns că altă putere n'avea, iar baba cu fică-sa au plecat la horă.

Slăbise, biata Ileanuță, de era numai oasele.

Plângea leșinată! Și-i era teamă, că poate cine știe, se poate ca să nu mai vază pe craiu că-i era și ei drag, Doamne ferește. Nu l-ar fi dat pe ce-i mai scump în lume!

Numai iaca niște vrăbiuțe la geam:

—„Ileano, fă, deșteaptă-te bre și du-te la horă că-i târziu și tu sărmană nici nu știi că hora asta-i făcută numai pentru tine. În sfârșit Ileanuța se desmeticește și roșie ca un trandafir de atâta plâns, dar voioasă acum ca o ciocârlie, numai de cât fu la nuc.

Acum însă își ia hainele cele mai frumoase de pe lume și iat'o cum se ridică în înaltul cerului de nu se mai vede. S'a dus ca vântul! Din văzduhuri ca o nălucă, ca o rândunică, se scoboară și drept lângă craiu se lasă.

Ii, bre bucuria craiului; nici nu mai știa pe care lume-i!

Babele de pe delături nu mai mântuiau; făceau din țânțar, harmasar. Că ia vezi, are haz, să ia pe împărăteasă.

Ș'o jucat, ș'o jucat până sară într'una. Când să plece Ileanuța, craiul îi cere inelul, dar Ileanuța se făcu că nici nu-l aude și dădu să sboare; craiul nostru, smac! un papuc din piciorul Ileanuței, și la buzunar băete!

Ileanuța s'o tot dus; la ea nu era acel odor un papuc!

Ii era craiului cam ciudă nu-i vorbă, da ce să facă? Dar cu papucul avem să vedem noi, cum o găsit pe Ileanuța.

Nici n'o apucat să ajungă acasă bietul craiu ci o și dat poruncă'n țară că a cui picior s'o potrivea tăman în papuc, aceea-i va fi lui de soție.

Da numai cu porunca credeți: c'o putut face ceva?

De aceea și craiul nostru n'o mai așteptat masă de gata, cum s'ar zice, ș'o pornit singur singurel cu papucul în buzunar, să caute el pe fete, iar nu fetele pe el.

O plecat el cu papucul cela și-l tot încerca pe la cele fete și de la țară și de la târguri, și alegea.

Incetul, cu'ncetul, s'o apropiat și de satul în care ședea Ilenuța.

Svonul se auzise'n sat mai de mult. De aceea și băbușica ceea a dracului, nu mai slăbea pe beata fată a ei. Ba să se spele mai de multe ori pe zi cu săpun de cel cu parfum, „că doar când vei fi împărăteasă tot cu de-acela ai să te speli, și-ai să te dai cu parfumurile, cele mai bune” ba să mai roadă cele picioare cu cărămidă că doar, doar s'or face ceva mai albe și mai ca lumea

Iar Ilenuța cea frumoasă, chiar nici nu vroia s'audă, deși ea știa totul.

Așa, iată că craiul o ajuns cu vai nevoe și'n satul Ilenuței.

Ciarcă la cutare, nu vine; ciarcă la cutare nu vine; ciarcă la a Crucenoaiei, îi prea mare piciorul, ciarcă la a lui Dobriță-i prea mic Ei, iată c'o dat D-zeu să vină și la unchiaș.

—Bună ziua —, „Bună ziua, ce mai faceți sănătoși ?

—Sănătoși slava D-lui ! Parcă se cunoștea de când lumea. Da, cine era așa de guralie ?

—Baba, se-înțelege.

Fata-i ședea colo lângă sobă și nu zicea nici câr, parcă era de piatră, iar baba nu mai mântuia.

Da fata uncheșului unde era ?

Iaca colo în pod sub o covată ! Așa hârca de babă, o vârise acolo, ca nu cumva să-i rămână fata.

Craiul : hai, că mă grăbesc.

Da baba : Ei așa, papucul îi chiar de la fata mea că chiar Duminica trecută, ș'o prăpădit ea unul.

Iacătă-l chiar aista-i.

Hai fată, hai scoală-te și tu și-ți ia papucul; ce, nu ți-l cunoști ? Și craiul acu o cam sfeclise.

Are haz, are haz să mă procopsesc !

Când dă să se încalță pace. Baba : ia vezi fată hăi, mai dă și tu din degete c'ai mai crescut dă, doar, nu-i o zi ori două de când l'ai prăpădit.

Indesa fata ceea cu piciorul, de-i ieșau ochii da, degeaba.

Ei, nu-i vine, nu, o zis craiul cela, ș'o vrut să plece.

Ei, ia stai înălțate împărate, ia stai c'o s'o incapă, dă, dacă văd eu cu ochii mei că-i al ei. Ia du-te fa, de mai roade cele picioare cu cărămidă, cu năsip, hârcăe-le bine doar'or veni.

Se duce fata, face tãman așã, dar de geaba.

În vremea asta, nu-ș ce tot auzea în tindã.

Un cucoș, vezi D-ta era pus de D-zeu, tãt cãnta :

Cucurigu fata unchiașului

li în pod, sub covatã !

Cucurigu fata unchiașului.

li în pod sub covatã.

Ia, vezi fa ce tot zice boala cea de cucoș ia fugi fuga și hucie-l ¹⁾ dracului.

L'o huciiit ea dracului, da cucoșul o venit din nou și :

Cucurigu fata unshiașu'ui,

li în pod sub covatã.

Ia lasã cã mã duc eu sã-l închid, dare-ar cobeã-n el, sã deie.

Da lasã-l mãtușã hãi, s'aud și eu ce cãntã ?

Ce sã-l mai auzi Înãlțate Împãrate, are cobe și-atãta tot.

Are, n'are, ia sã-l ascult și eu :

Cucurigu fata unchiașului.

li în pod sub covatã.

Ia aduceți-o s'o vãd și eu.

Ba cã-i mãr, ba cã cãr o aduc cã n'avea ce face. Hãrca ceea, decãt crãpa de ciudã; nici nu știa ce sã mai facã.

Vine llenuța, plinã de cenușã, de babã doar.

Mãnjitã cum era, da cãnd o vãzut-o craiul o zis.

Ia asta da. Ar fi vrut s'o aivã.

Ei, ia sã vãd, ai tu norocul sã se potriveascã papucul ? o zis craiul zãmbind.

Cãnd colo parcã era de acolo, cã chiar de acolo și era.

Ei acum fã-te cum erai,

Da baba și cu fiicã-sa crãpau de ciudã nu altã ceva.

Îllenuța dãdu fuga la nuc și se spalã pe ochișori cu cele mai miro-sitoare parfumuri cã doarã acolo avea și parfumuri; își iea o pereche de hãinuțe ca de împãrãteasã și iaca Împãratul și Împãrãteasa.

Cãnd o vãzut și craiul nucul cela, s'o minunat și el o mulțime, ș'o hotãrit sã-l iea la pãlat.

Bãbușica și cu fiicã-sa o rãmas cu gura cãscatã. Da unchiașul ? Umbla cumu-i titirezul cela și nu-ș mai afla locul de bucurie cã iaca de acum fiicã-sa are sã fi: împãrãteasã.

Și îndatã o lãsat pe mãmucã-sa cea atãt de dragã și pe sorã-sa tot așã, ș'o plecat cu craiul la împãrãție.

Era frumoasã llenuța frumoasã, am spus, și tot am s'o mai spuii. Și îndatã craiul a dat de veste la toatã lumea, ș'o chemat la nuntã,

1). A hucii, a goni gãinele.

de peste nouă țări, și nouă mări. Și o făcut o nuntă măi, nuntă nu șagă, nuntă ca de împărat.

Da sara la masă ? O mâncat și o băut și o jucat toți și s'o'nveselit. Și Ileana Împărăteasa era mai frumoasă dintre toți cari veniseră la nuntă; și o tinut masa cea mare, nu-i vorba, acolo, o lună două, hai trei, da s-o isprăvit odată, că știu că nu era să țină cât lumea.

Ș'o început un traiu pașnic !

Tare dragă-i mai era Ileana craiului dar și Ileanuții craiul.

Și iac'ășa la un an un pușor de craiu frumos tot ca și mă-sa, cu gurița lui tatu-so.

Și creștea craiul văzând cu ochii.

Împăratul, avea obiceiul să se ducă la vânătoare; de multe ori se înturna de vreme, alt-dată pe înopțate, iar alte ori, chiar a doua zi sau a treia zi.

Numai iată că'ntr'o zi, sora ei de pe mă-sa cea vitregă la ea acasă. I... hai soro dragă, d'apoi ce mai faci, cum o mai duci ? O vorbit ele mai multe acolo.

Dragă surioară ia să-ți cat în cap.

—Poi, dă, cată.

Pe când căuta ea colo 'n cap, numai iaca un bold din păr. Fără să se mai gândească uriciunea ceea, o și vârit boldul cela în capul împărătesei; ca prin minune s'o făcut ca o păsăruică mititică și tuștiu pe geam afară.

Și s'o pus ciurma ceea colo frumușel în locul Ileanuței. Vine împăratul de la vânătoare, i se pără că i s'a schimbat împărăteasă lui cu totul. Da n'o zis nimic. Azi așa, mâni așa până ce într'o zi bagă el de seamă ceva.

De câte-va zile, tot vine o păsărică la geam și tot strigă :

Domnul doarme ? Doarme !

Da domnița ? Și domnița.

Dați copilul să-i dau țită !.

Măi ce să fie, ce să fie !

Ia dați-i drumul în casă ? Întră păsărica ceea în casă, și nu se temea de niminea. O prinde împăratul și o tot neteza pe cap, frumușica frumușica. Numai ce dă de boldul cela. Văleu săraca, ia te uită ce arc, și zmac boldu.

În dată s'o făcut împărăteasa.

Iar împăratul o înmărmurit la așa minune și numai decât o aflat a cui e vina, căci Ileana i-o spus lui cum stătea treaba ori cum o fost lucru. Fără să mai aștepte vr'o vorbă de la cumnată-sa ceea, i-o și hotărît pedeapsa.

O luat un măgar, și'a legat'o de coada lui și tot de coada lui o mai legat ș-un săcușor cu nuci și i-o dat drumul, știți printr'o silește cu cioturèle și-așa că :

Unde pica nuca,
Pica și bucățica.
Unde pica nuca,
Pica și bucățica.

Iar Împăratul vesel c'o putut să pedepseasca pe nerușinata-i de cumnată, unde nu-mi turnă la împărație o masă bre.... de s'o dus vestea.

Și m'o poftit și pe mine la masa ceia că din întâmplare treceam și eu pe dinaintea pălatului.

M'am dus. Dă, ce era să fac.— Da, Împăratul cela om șăgui-tor al dracului îmi spune să fac drepti. Numai de cât am fost la poruncă; par'c'ași fi fost de piatră.

Apoi poruncește să-mi aducă ciolane de bou. Mi le aduce, da Împăratul făcea șagă dă, mi-le leagă el unul la dreapta și altul la stânga și... Marș...

Cum m'am văzut scăpată, într'un suflet am ajuns pe colo pe la Gh. Scârlat și numai mă și'ntâlnesc cu Roșu.—

Leliță Marie! Da dă-mi și mie un ciolănaș de cela....

—Da eu cum eram ostenită, luăiu pe cel din stânga și când l-am trăsrit în cap o și căzut lat.

—S'o îndreptat el, nu-i vorbă, da și-acu-i chelbos.

Mai merg, eu cât mai merg, numai iaca piserul.

Și nu, și nu, să-i dau și lui!.

Nu i-am zis nimic și când l-am pocnit odată, tot în cap, i-o să-rit o doagă la câți-va pași și chiar și-n ziua de azi e tot făr'o doagă.

Și'ncălecăi pe-o rădăcină
Și vă spuseiu o minciună;
Și mai încălecaiu pe-o roată,
Că-i minciuna gogonată
Și pentru că v'am spus-o toată.

Gh. Șușnea.

Auzită de la Bunica : Maria Paraschiv Șușnea. Frumoase povești îmi spuneu când eram mai mic ! Nu dormeam toată noptica numai să-mi spue vre-una. Ciurești-Tutova.

GĂCITORI I)

1.—*Țiganul la furat cireșe.*
Mă suii în săci,
Părăsăci,

Luăi ouă de hichiriță,
Pichiriță,
Helezoi, heleoi,

1). Avem două colecții de *găcitori* sau *cimilituri*; una de A. Gorovei și alta de T. Pamfile: aici nu publicăm de cât pe acele ce lipsesc sau se deosebesc de cele cuprinse în colecțiile pomenite.

Hele fuga plecâi.

2.—*Cuptorul.*

Am un urs
Cu dosu'n sus.

3.—*Scripca.*

Perjă uscată,
In cuiu spânzurată

4.—*Usturoiul.*

Sede popa în cămară
Și pletele-i ies afară.

5.—*Fumul.*

Popa'n casă
Pletele-i pe casă.

(Dela tată-meu Costin Popovici).

T. Popovici.

6.—*Aria și parul.*

Strachină spălată
In fund un cuiu poartă.

(Din Jorăști-Covurluiu),

Petru S. Mihai

7.—*Pomul.*

Vino la mine, sui-te pe mine,
gustă din mine; tu vei avea plă-
cere și eu ușurare.

8.—*Pana pentru condeiu*

Din carne e crescut,
In carne a crescut,
Capul l'a tăet,
Corpul a 'nviat.
La plimbare când a eșit
Pe stăpânul lui a servit (? N.R.).

(Dela P. Ceainu din Bogdana-Tutova).

I. G. Cioreșcu-Bogdana.

9.—*Șeaua.*

In partea asta: așchie,
In partea ailaltă: așchie
Și la mijloc carne.

10.—*Popușoiul (porumbul).*

Cum îi rupi țoalele, el râde.

11.—*Cârligul de smuls (jumulit)
paie.*

Am un cal slab—slab, mânâncă
o șură de paie, fără să ze băle-
găreze.

Var.: Pamfile No. 81

12. *Porcul.*

Patru proptite,
Doauă ciulite
Ș'un vârtej 'nainte.

Var.: Gor. No. 1483.

13.—*Berbecii (când ce bat in
capete).*

Doauă lovesc,
Doauă primesc,
Mii și sute se clătesc.

14.—*Strugurele.*

Mânânci țigan spânzurat?

(Din Boureni-Doljiu).

N. I. Dumitrașcu.

15. *Varza (curechiul).*

Hulduruș,
Bulduruș,
Sede 'ntr'un picioruș.

X. Moisei.

16.—*Capul.*

Am o căpiță;
Sub căpiță, două penițe;
Sub penițe, două păhăruțe;
Sub păhăruțe, o coșofană spurcată;
Sub coșofana cea spurcată,
O moară stricată.

(Dela E. Balaban, Bălăbunești-Tutova).

Petru G. Savin.

17.—*Luna ¹⁾.*

Am o mătă potcovită,
Joacă pe casă drănițită.

Var.: Gor. No. 1051

18.—*Grinda (grindarul).*

Am patru boi: cu trupul în grajd,

1). Toate cele din Bucovina se încep cu: *Cinel, cinel.*

cu capul și coarnele afară:

19.—*Fereastra.*

Am două puicuțe cucuete,
Șed la lelea sub perete.

Var.: Gor. No. 773.

20.—*Lada.*

Am o puicuță cucuetă, cu ma-
țele în pânzătură.

21.—*Lanțul*

Am un băet: când îl ții în brațe,
răcnește; când îl pun jos, tace.

Var.: Gor. No. 989.—Pamfile No. 186.

22.—*Lampa.*

Ana grasa,
Umple casa.

23.—*Scara.*

Două lemne,
Hodolemne,
Celelalte mărunțele.

Var.: Gor. No. 1601.

24.—*Hornul.*

Am un sac
Plin cu mac;
Șede cu gura'n jos și nu se varsă.
(Din Bucovina). **I. Boca.**

Povestiri și legende

40.—*Nevoia*

Era odată un om. Din mila lui D-zeu avea numai un fecior voi-
nic și frumos cum îi un bujor, dar cam nedepins cu necazurile, căci o-
mul nostru era cu stare.

Ca să-și deprindă feciorul cu nevoile și cu gospodăria, îl trimete
odată în pădure la lemne, cu un car cam hodorogit.

— Vezi dragu' tatei, de cumva ți se strică carul, că uite îi cam
slab, cheamă „Nevoea“ să te învețe ce-i de făcut.

Flăcăul porni la lemne, cu gândul că „Nevoea“ îi vre un meșter
ce-și are casa în pădure, și care ajută celor ce pătesc câte ceva.

Ajungând în pădure, încărcă un car sdravăn de lemne, și după ce
îmbucă ceva, înjugă boii ca car și pornește încet.

La un hop, numai ce se rupe osia de dinainte drept în două. Dă
în sus, sucește în jos, nu poate face nimic.

Aducându-și aminte de povața tătâni-su, se sue pe un dâmbușor
și strigă cât îi luă gură: „U... măi... Nevoe“...

Intr'o parte a pădurii aude un răspuns, o vorbă; fuga acolo, cu
socotință că va găsi pe Nevoie, să-i dreagă carul; dar nu află pe ni-
mene. Crezând că n'a nimerit pe Nevoe, mai strigă încă o dată de clo-
cotiră văile; același răspuns căpătă. Și flăcăl nostru, văzând că sara nu-i
departe, se repezi în partea unde auzise răspunsul. Nu găsi însă nici

acum pe nimene; cercând şi a treia oară şi văzând că Nevoe nu mai vine să-i dreagă carul, zise cu ciudă:

— D'apoi ce umblu eu după slugi, că are să mă apuce noaptea aicea !

Şi lepădând sumanul, descărcă carul, luă un lemn potrivit şi cât ai clipi, osia fu gata şi aşezată la loc. Incărcând din nou carul, înjugă boii şi pe când se îngâna ziua cu noaptea fu acasă.

Tată-su rotindu-se pe lângă carul cu lemne şi văzându-l cu o osie nouă întrebă pe flăcău, cine i-a pus-o. Băetul îi povesti totul de-a firu-n păr; tată-su râzând îi zise:

— Ține minte măi băete, că nevoea îi cel mai bun învățător.

(Auzită dela Vasile a lui Toader din satul Holdița comuna Broșteni, care descărcând un car de lemne, râdea de o pataranie ce-i făcuse flăcăii lui și le povestea *tâmplarea* de mai sus).

Culeasă de **M. Lupescu.**

41.—Vulturul și eretele.

Un gogea vultur și-un biet erete, văzură un iepure. Cum îl văzură, după el—după el, să-l prindă ș'alt ceva nimic. Il goniră, il goniră până-l osteniră de tot.

Și al vultur,—după ce-l prinseră—, un' să pune cu ciocu' pe *ghetu'* iepure să tragă din carne vie....

Dar eretele de colo:

— Mă, da-l gonisem mă, ș'avem acù, să-l mâncăm și noi, că face goana noastă....

Și vulturul, —repede— de dincolo:

Măre tu păzește-te, păzește-te să nu te mânânc și pe tine!....

(Auzită de la Ion M. Vică, din Boureni-Doljiu).

N. I. Dumitrașcu.

VRĂJI și FĂRMECE

5.— Descântec de desfăcutul cel mare.

Marți dimineata m'am sculat
Plângând și văicărându-mă.
Și nimeni nu m'a auzit,
Numai Maica Domnului din în-
[naltul cerului,
Pe scară de ciară s'a scoborit,
La mine îndată a venit.
Și din gură m'a întreat :

— Ce plângi (cutare), ce te văi-
[cărezi ?
— „Of Doamne ! cum n'oi plânge
[și nu m'oi văicărà ?
Dacă dușmanii și dușmancele
De mâni m'au legat,
De picioare m'au impededat,
Trupul mi l-a îngreuiat.

Mare foc în casă mi-a dat.
Iar Maica D-lui așa m'a învățat :
— „lea apă din fântâna mea,
Cu care nu te vei spăla de tină
[și de gloi,
Ci, te vei spăla de fapt,
De dat și toate relele de pe pă-
[mânt.
De ț-au făcut cu o mână,
Tu le desfă cu două.
De ț-au făcut cu trei,
Tu le desfă cu patru,
De ț-au făcut cu patru,
Tu le desfă cu cinci.
De ț-am făcut cu cinci.

Tu le desfă cu șase.
De ț-au făcut cu șase,
Tu le desfă cu șapte.
De ț-au făcut cu șapte,
Tu le desfă cu opt.
De ț-au făcut cu opt,
Tu le desfă cu nouă cu mânele
(amândouă.
Să se ducă din vad, în vad
Pe capul cu ți-a dat.
Iar tu să rămâi curată, luminată
Ca de D-zeu lasată.
Să chee
Să răschee ca un fir de mac
Și să ai de la gura ta bac.

Când se îmbolnăvește cineva; se bănuiește, că dușmanii i-au făcut pe ursită ca să moară. Rostindu-se acest descântec desfac toate vrăjile și bolnavul se însănătoșază. Se descână cu o creangă de busuioc în apă ne începută și negrăită, cu care se spală cel suferind.

(Culese de la mătușa Ioana Dumitriu din Florești-Tutova).

Virginia Stan.

Datine și Credințe

161.—Mascăți.— În orașul Brăila, la Duminica lăsatului secului de brânză, seara, pe la orele 7 jum: unii din oameni — bărbați, femei și copii— și ce e mai curios unele familii însemnate și serioase, se transformă în mascăți; adică, pun pe ochi, față, o mască pe care o cumpără în adins din oraș, așa după cum le plac. În cap pun o pălărie sau o căciulă ori un chipiu etc., toate rupte sau diformate. Pe corp pun haine de tot felul. Unii: paltoane, cojoace, haine țărănești, militărești și altfel; dar nici odată un costum complect. Pantaloni largi, ori strâmți ori rupți. Alții fuste femeiești, haine femeiești, ghețe, cisme sau opinci în picioare și mănuși în mâini sau alte închipuiri așa ca să nu se poată cunoaște de nimeni, nici chiar de rude sau de prieteni. Tot așa se schimbă și femeile în cât nu poți cunoaște cu cine vorbești, cu cine te întâlnești, căci ei nu vorbesc, decât fac semne sau complimente și îți întinde mâna când te întâlnește sau când îți intră în

casă —de altfel nu poți să-l refuzi sau să-l descoperi la ochi— mănâncă bea și cinstește etc. fără să știi cu cine ai de a aface—uneori pentru toată viața—, căci nu vor să spue nici odată. Unii când pleacă te lasă să-l înțelegi cine este, alții îți spun mai pe urmă.

Poliția nu-i cerește; dar îi supraveghează, căci de multe ori s'au săvârșit crime.

A doua zi Luni de dimineață și până noaptea târziu, scene și mai caraghioase se petrec. Cete, cete de asemenea mascați, cutreeră casele prietenilor și stradele orașului; dar acum și mai caraghioși.

Unii se pun în trăsură și iau și lăutari, armonii, viori, cimpoi sau alte instrumente muzicale cu care cântă pe străzi, cu chipurile și îmbrăcămintea schimonosită și purtând în mâni, unii: arme rupte, umbrele rupte, alții instrumente diferite făcând pe doctorul, pe inginerul, pe fotograf, pe judecătorul, pe popa, pe moașa etc., alții se pun în care trase de boi sau de cai, sau alte caraghiozități fac, până și rușinoase unele.... așa că să fie omul cât de serios sau trist, tot trebuie să râză de figurile lor schimonosite și de expresiile lor haslii și unele murdare.

Acest obicei nu se știe de când datează în această localitate. Unii susțin că așa au pomenit, alții că obiceiurile acestea sunt aduse din timpuri foarte vechi, de către Greci, iar alții că sunt aduse de de Italiani.

(Comunicat de către Pr. V. Enăceanu din com. Islaz județul Brăila).

Urziceni-Ialomița.

Dobre Ștefănescu.

162.—La „câșii-mâșii“.—Prin unele sate din Dolj este obiceiul că Miercuri în săptămâna patimilor pe după chindie, copiii cei mici să se ducă cu colindul. Pornesc așa câte doi, din casă în casă, spun colindul din gură și sună din clopoței. Lumea se veselește atunci, că se apropie Paștele și dă băeților ouă pentru roșit.

Pentru copii e mare bucurie să umble după *Cașii-Mâșii*, cum se numește această datină. Cei doi copii, ajunși în fața casei încep

Cașii-Mâșii,

Toarce câștii!

Ori i-ai tors.

Ori i-ai ros

Scoste țolu' să ți-l văz

Și de-l ai,

Să te 'nduri și să ne dai :

Gazda iese și le dă ouă pentru încondeiat la Paști.

Cele ouă 'ncondeiete

De colo, din *cobilete*,

Uau mie,

Unu ție,

Și unu de tovrășie

La anu' și la mulți ani !

Fl. Cristescu

1). După schița din *Carte pentru copii*, p. 43—46.

8. *De frica lui Codău*; copiii umblând la «Cății-Mății» au răsturnat ouăle din coșnicioară (Desemn de Stoica).

Fl. Cristescu

163.—Când se schimbă dinții la copii. După ce i-a scos dintele, care se „hățână“, îl ia fuga și se duce cu el să-l svâtle pe casă și trebuie să zică de trei ori:

Cioară, cioară
Na'ți un dinte de os
Dă-mi unu de oțel.¹⁾

Oamenii bătrâni însă, dacă le cad dinții ori măselele apoi le strâng în fundul lăzii și hotărăsc ca să-i pue când a muri în sicriu, ca să-i aibă pe ceia lume toți la a doua înviere.

164.—Când s'alege untul. Pe la casele gospodarilor, untul se alege, nu în puținice, doar câte odată numai, ci de cele mai multe ori în oală și apoi și untul, dacă vrei să ți se aleagă repede trebuie să zici:

Untu' mie,
Zara ție;
Trece cioră
Peste casă,
Untu-mi s'aleasă.

Moșule cu barba albă,
Lasă untu' să s'aleagă
Zara mie, untu' ție,
Păn' ce moșul se 'ncingè,
Untu' meu se alegè.

Culese din Jorăști-Covurluiu de **Petru Gh. Savin.**

165.—Când auzi tunând, să iei o peatră, să dai cu ea de trei ori în cap și să zici: atunci să mă doară capul, când a durea pe peatra asta, atunci și nici atunci.

(Fă așa, că nu te va durea capul).

1). Vezi T. Pamfile. *Jocuri de copii*, I, p. 95; II, p. 103; III, p. 57—59.

166.—Când faci izmene la pruncu' *dintie*, să *bai* prin ele mai întâi fer, că va fi tare ca feru!, sau foc, că atunci va fi aspru, sau purice, că va fi iute ca puricele.

167.—Când *pârlui* muierile pe tort (jerebie) nu-i bine să vină om hătăuș in casă, că nu le poate *albi*.

168.—Când cumperi cisme sau opinci nouă nu-i bine să le iei pe piciorul gol, că se rup prea iute.

159.—Când fată vaca e bine să fierbi *jingluță* cu lemne strânse de pe lângă apă curgătoare, că vine laptele ca apa.

170.—Când se *dârgoale* calul să ascunzi *brânzile* (mânile) că'l dor *unzile*.

171.—Când pleci de acasă pe cale lungă și ai uitat ceva, să nu te întorci înapoi că nu-ți merge bine—dar nici atunci când îți va eși gol în cale.

Din Vașcău, Bihor, Transilvania. **V. Sala.**

172.—Primăvara când se ivesc pentru întâia dată furnici, fetele mari umblă cu mâna pe ele, zicând că numai așa nu le vor asuda mânila nici odată.

173.—Când se ivesc șopârle întâi, fetele mari taie o bucățică din coadă, o pun sub brâu și o poartă acolo câțva timp zicând: că după cum se sbate șopârta, așa să se sbată feciorii cei cinstiți, ai gospodariilor celor buni, după ele,

174.—Primăvara când tună întâi, fetele mari pun un ac într'un sac, apoi se culcă pe el o săptămână, de Marți până'n cealaltă Marți ca să fie drăgostoase la feciori.

Din Hangu-Neamț. **Gr. Vlad**

175.—Vineri nu se toarce pentru că se face pricaz.

176.—Când omori un paingăn cu dosul mâinii, și să iartă un păcat

177.—Când arde ceaunul, vara, va fi bună.

178.—Când se tăvălește cănele, îi semn că vor veni oaspeți.

179.—Când cântă cucușul ziua, are să se strice vremea.

180.—Când vezi întâia oară miei albi, ai să faci păduchi; iar de-i vedea negri, ai să faci purici.

181.—Dacă în timpul nunței se încălcește peteala, îi sămn că tinerii ce se căsătoresc vor avea noroc, vor fi oameni gospodari.

182.—Când chiuie cucoveaua pe casă, atunci va fi nuntă.

183.—Când se vede o dungă roșie pe la mijlocul cerului, va fi răsboiu.

184.—Când un copil mai mic de un an se uită în oglindă, apoi când va fi mare are să grăiască gângâit.

185.—Când se va strica oglinda, va muri unul din stăpâni.

Din Tătăruși-Suceava,

Al. Vasiliu.

CĂNTECE

266.—*Foilă, trei lipici,
Ce cați Ioană pe coluc ?..
O vacă ș-un vițel mic,
Ș-un pustiu de ibovnic.
Ce Ioană, n'ai copil mic ?
—Am copil și am bărbat,
Copilașu' l'am culcat,
Bărbătu' l'am fermecat
Cu nuele de de gard,
Cu păr de căne turbat,
Cu țărăndă de supt pat.
Țărăndă de la mormânt,
Să-i presăr în așternut
Să se scoale surd și mut.
La zarzăru' retezat
Murgu'meu șade legat,
Cu batista'nchedecat*

(Spus de Pătru Șt. Durlă din Catane
Doljiu).

Șt. St. Tufescu.

267.—*Maica, maică, mđiculiță,
Trimete-mi un răvășel,
Că în inapoi ți'oiu trimite
Pe-o frunză de pitringil.
Că io 'napoi nu mai viu
Că alt loc eu mi-am găsit.
Numai trei coți de pământ
Intre Nistru și'ntre Prut.
Ți-oi trimite-un răvășel
Și să-i dai Ruxăndițăi
Să-și stringă averile
Să-și mărite fețile
Că 'napoi eu nu mai viu.
Dup' atât amar și chin.*

Auzit de la Maranda Busuioc Nemțșor.

X. Moisei.

268.—*Frunză verde de pelin
Am la inimioara' un spin
Și-o bălăță de venin.
Dac'ar știe cineva
Cum mi-i mie inima,
Bună ziua nu mi-ar da
Și-ar trece și m'ar lăsa ;
Dac'ar știe ori și cine
Cum arde inima'n mine
Și n'are cine mi-o stânge
Nici Suceava cu apă,
Nici Siretul cu gărlă,
Numai bădița de-a vra,
Il stânge cu cureauă ;
Mă strânge o dată bine
Și stânge inima'n mine.*

Culese din Mitocul-Drac distr.-Sucevei
Erast Hostiuc.

269.—*Bulgăraș de gheață rece,
Vine earna, vara trece
Și n'am cu cine-o petrece
Cu cine mi-am petrecut
Pus'o capu' la pământ.
Și cu trupu' la răcoare
Valeo ! inima mă doare.
Și cu trupu' la hodină
M'a lăsat neagră srăind.*

Din Frătăușul-vechiu, Bucovina.

M. Boca.

270.—*Toată lumea-mi zice mie
Că nu sunt de omenie.
Foae verde, foaie'n fiu
Dar nici eu nu vreau să fiu ;
Cât oiu fi pe lume viu,
Tot de rele să mă fiu.
Dar eu rele nu făceam,*

Numai cât mă pricepeam ;
Dar eu rele n'am făcut
Numai cât m'am priceput ;
Când m'oiu lăsa eu de rele.
S'or uita urmele mele.

Növaci.

H. N. Țapu.

271.—Care lele-i mai frumoasă
Doarme cu drăgușu'n casă ;
Care lele-i mai urtă
La poartă șede și cântă.

272.—Vale-o lele ce mi-i da
Să mă duc cu Dumneța,
—Bădică te-oi săruta
Și ți-oi mai da și ceva.

273.—Frunzuliță pe soșea.
N'ai văzut puicuța mea ?
—Bădișă, bădișă hăi
Măcar și de ți-am văzut'o
Poate nu ți-am cunoscut'o.
—Ea-i la față albineașă
Și la păr neagră și creașă ;
Neagră, neagră câte-un fir
Fața ei e trandafir.
Neagră, neagră câte-un snop
Fața ei e busuioc.

Hucovina

V. Ungurean.

274.—Foaie verde salbă moale,
N'am cui da patru parale
Să-mi taie plopul din vale,
Să-l pui punte rău-ăl mare,¹⁾
Să-mi treacă lorgu călare,
Cu cămașa albă'n poale
Spălată de față mare,
Uscată la lumânare.

(Dela Gr. Morjan din Dobromir).

Var. 145.

P. Ștefănescu.

275.—Iaca una... iaca trei,
Iaca două și cu șapte tocmai nouă.
Așa lin și lin și lin,
Ca soarele pe senin,
Și luna pe nourele,
Hă-tu-i gara de muere ;
Că-i plin pieptu' de mărgele,
Și'n gură făr' de măsele.

276.—Joacă fată ce-i juca,
Du-te-acasă și'i mânca,
C'o tăet mă-ta măță,
Și ți'o lăsat codiță
Și'o pus'o pe policioară,
Și'o căzut în donicioară,
Și'o pus'o pe poliță,
Și'o căzut în doniță.

Vânătorii Neamț. **Gh. Popescu.**

277.—Lelițele cu cojoc,
Aștept să le iau la joc,
Cine dracu' le-o juca,
În toată Duminica,
Mai joace-le cioarele,
Că mă dor picioarele.

278.—Vai de mine ce șirag
Dar păcat că n'are steag,
A avut și l'a perdut,
Era ștegarul tăcut.

279.—Asta-i fata lăudată,
Cu casa nemăturată,
Cu chica nepieptănată.

(În horă la Vălenii-de-Munte 24 Iunie
1908.

I. C. Beldie

280.—Foaie verde trei agude
Arde focu 'n paie ude
Strig la puica nu m'aude
—Ba te-aud puile bine
Da-i dușmanul lângă mine,

1). Pe râul ăl mare, adică.

*Cu două pistoale pline,
Când de când să tragă'n mine,
Unu'n mine, unu'n tine,
Când a fi și-a bubui,
Pe-amândoi ne-a prăpădi.*

(De la Ruxanda Constantin, femeie de 65 ani din Bărlad).

St. Manole.

281.—*Preuteasa popei nostru,
Nu mai țese pânza'ă post,
O pune la Sânziene,
Și face popei ismene.*

282.—*Foaie verde ca unu
Nu te uita lele nu,
Nu te uita lele, hăi
Nu te uita'n ochii mei
Ochii mei nu-s de oglindă,
Să-ți cauți fața de mândră,
Fața mea-i, față de domn
A ta-i bugedă de somn.*

Dorna

Ioan Zotta

283.—*Foaie verde solz de pește,
Cântă cucul se rotește
Ghiță, călul potcovește,
De grea cale mi-! gdește :
Puica din poartă-l privește*

De lacrimi de-abea-l zărește.

—*Foaie verde pui de nuc
S'o strâns mândrele buluc
Și mă'n treabă und'mă duc ?
Eu le spui în bătălie
Ele plâng și mă mângâie
Și mă'n treabă : Viu de sară ?
Eu le spui la primăvară
Ele plâng de se omoară.*

Priponești-Tutova

I. Măgdăliniș.

284.—*Frunzuliță foaie lată,
Maica ne-o purtat odată.
Și-odată-o picat poruncă :
Unul din doi să se ducă,
Să meargă la cătănie,
Nimene să nu mai știe.
Dincolo de orășie
Vin doi frați de cătănie.
Zis'a frate cătră frate :
—Pune frate mâna'n șele
Să cântăm una de jele,
Că de când am cătunit
Plugu'n șurd-a ruginit
Boii'n grajd-i-o'mbătrinit
Biciu'n cui a putrezit.*

Dela E. Hostiuc, Mitocul Dragomirne
Bucovina.

I. E. Toroușiu.

Glume, jiftii, faclale.

46.— Țiganul și berbecul împărătesc.

Intr'o toamnă, un țigan, ce făcu, ce dresе, că nu știu de unde prinse un haidoș de lup, cât un junc de mare ! Ce să-i facă ?

Il băgă într'un sac, legă sacul la gură, se huțupi țapăn, de-l aruncă la spinare și... haida-ha, haida-ha, cu el pe drum la vale.

Se amără urit bietul țigan cu jigania dracului în spinare ; că, după ce că era mare, apoi nu era nici cinstit. În loc să fie și el de treabă ca un creștin al lui D-zeu, nu s'astâmpăra de loc : se sfredeliă în sac, ca 'n ghiarele morții.

Pe seară, trecu pe lângă o stână. Ciobanii de colo :

— Ce-ai în sac măi țigane, de te lupți cu el, ca cu ursul ?!

— Ce să ham românico ? Iaca hun *berbec* d'ăia mari 'mpărdțești.

Hil duc la oile 'mpăralului.

— Ce cei pe el, măi țigane ? Ți l-am cumpărà noi. Ți-am lua drumul din picioare, și te-am scăpà și pe tine de canun.

— Hauliu... sărăcuț de maica mea !... cum să-l dau românico ? Că m'am rămășit cu 'mpăratul să-l duc la 'mpărăție, la oile lui. — Pe unde mai scot cămașa ? — Da' uite ce : Dacă-mi plățiți bine, vi l-ași lăsa să mae cu oile voastre până mâine dimineată.

— Bine, fie și așa ! Și cât ne iei măi țigane ?

— Hapoi, câte oi aveți ?

— Trei sute.

— Scoate trei sute de franci, și... pace ! Câte-un franc de oaie.

— Fugi d'aci măi țigane, că prea ne ceri mult.

— Haoleo ! nu e mult ; zău românico nu e mult ! Hapoi bine, judică și d-ta : puțin lucru e, când te-i pomeni la primăvară hodoronc-tronc ! cu 300 de miei, tot de hăi mari 'mpărătești ?

— Măi țigane, las că e destul cât îți dăm noi. la 200 de franci și taci dracului din gură !

— Nici 250 nu dați ?

— Ferit-a sfântul ! Nici o lăscăe mai mult !

— „Haide, fie și așa ! Noroc să de Dumnezeu ! Pentru d-voastră, dar să fi fost alții, zău ! nu făceam târg așa, în ruptul capului“ ! —

li numărară țiganului 200 de frâncușori albi ca spuma laptelui, tot de cei cu zimți.

— „Hapoi uite ce e românico : berbecul să-l lăsați pe seamă mea, să-l bag eu în târlă, inserat bine, după ce ne-om culcă. Dar să egați căinii ; să nu cumva să-l simtă și să-l *hârdie* că-l piere și chef și tot, și nu mai face nimic.“ —

Așa făcură ciobanii.

Apoi băgară pe țigan în stână. Il cinstiră, îl omeniră, îi deteră demâncare... se ospătă cioroiul, mai abitir ca la lăsatul secului ! Mă rog : „Ca țiganul la stână“ — vorba ceia.

Când înnoptă bine și adormiră ciobanii, țiganul se sculă binișor, deslegă sacul la gură și dete drumul lupului în târlă ; iar pe el... *Radu* la chemat ! cu chimirul doldora și sătul-carabă !

Peste noapte, deșteptându-se un cioban auzi bușeli în târlă ; dar socoti că berbecul își vede de treabă, *in lege*, și că n'au dat țiganului banii de surda.

Lupul — știți d-voastră — e lighioană a dracului. Dacă se vede în grămadă numai *gătue* oile și le lasă moarte.

Dimineața când deschisera ciobanii ușa târlii să vadă isprava berbecului împărătesc, *baștu!* lupul pe ușă; și să te păzești! fugi!... și fugi!... de parcă scăpase din pușcă.

Iar când intrară înăuntru se luară cu mâinele de păr: *toate oile erau palangă la pământ, de „berbecul împărătesc“.*

(Auzită deia Andrei Bădulea, din Leurdenii Muscelului.)

D. Mihalache.

47.—**Toate's de-a'ndoaselea.**

S'o plecat țiganul la naș să'i ducă colacii și nașul supărat.

— Ce cași măi țigane, acu'i de-a colacilor?

— Să am paști nașule, ț'am colăcit adusul.

— Nu mai cârâi că te trăsesc? Fugi că dau.

— Toate's de-a'ndoaselea, nașule; d'apoi a veni ea vremea și atunci o să te bernevigesc de fundul luaților, și o să te pământesc într'o trântită de are să'ți bernevigescă sărita.

(Auzită dela frate-meu Petru învățător.)

Ioan C. Beldie.

48. — **Răspunsul nimerit.**

Un doctor se duce la o casă unde erau 2 băeți bolnavi. Unul din ei era în odaia mare a casei iar cel-lalt cu un moșneag într'o *căsuță*. Doctorul cauță mai întâi pe cel din casă și când să intre în căsuță la cel-lalt, dă și cu ochii de moșneag:

— „Ce ai, moșule, ești bolnav?”

— „Eu bolnav? eu *cazac*, D-le doctor!”

zise moșul sărind de pe *prichiciu* în picioare.

— „Er atunci de ce stai aici?”

— „Poi, dacă *sânt de 83 de ani!*”

(Intâmp!ată d-lui dr. Malăncescu Țuțani-Covurlui.)

I. O. Zugravu.

49.— **Băeful și baba.**

Se întorcea un băet dela Iași iarna, prin cășligele Crăciunului, pe-o vreme rea. Innoptând pe drum, se oprește într'un sat, la o casă, și cere să-l găzduiască. S'a întâmplat că acolo trăia o babă care avea și fată mare. Babă l'a primit, că, ce era să facă la o vreme ca asta, și, cum găcea că băetanul trebuie să fie flămând, il ia 'nnainte spunând că nu prea are cu ce'l ospăta.

— Doar cu niște borș și mămăligă rece...

— Cu ce-a da D-zeu, mătușă, că eu nu aleg... când nu-i de unde!
Era anapoda flăcăușul.

Mai stând de vorbă, până să-i puie masa, ce-i veni lui în gând,
că numa prinde a zice ;

— Doamne, mătușă, ce-am mai auzit eu la drumu' ista !

— Ce-ai auzit, dragu' mătușei ? sare baba.

— Păi, se svonea dintr'un capăt în celălalt a' Eșului și bătea dă-
rabana pe toate ulițele, că, cică de-acu, au să se 'nsoare băetanii cu
babele și moșnegii cu fetele !

— Ian-auzi comedie ! — Fată hăi, ia du-te degrabă 'n pod și taie
din carne și din cea slănină un *hartam* ș'o bucată, c'are să-ți fie băe-
tanul tată !

— Ei, mamă, parc'a mai fi așa ! răspunde fata cam inciudată.
Dumnezeu știe !

Da' baba, luminată :

— Dumnezeu, știe-o nimica : Băetul știe, că vine dela Eși... Fugi
și adă ce-ți spun eu !

(Auzită dela d. M. Teodorescu în Coropcenii-Vaslui).

I. Neculau.

Scrisoare către Redacție.

Stimate Domnule Pamfîle,

De și nu vă cunosc personal, totuși, mi-am făcut socoteală să vă scriu ceva. Și aceasta datorită notiței dv. No. 6 de la p. 162 a numărului de pe lunie la „Ion Creangă“. Ziceți în acea notiță că, cântecul cules din Hangu, de d. Gr. Vlad, înv. în Crucea, este pe formație nouă. Eu zic că nu-i pe formație nouă, ci, ori colegul Vlad l'a copiet, ori acel de la care l'a cules, l'a copiet din cartea lui V. Alexandri, p. 265, No. XXXIV (în ed. „Minerva“ p. 172).¹⁾ Foarte puține schimbări sunt în poezia — așa zisă culeasă — a d-lui Vlad. Iaca de aceea ar fi câte odată de folos să se însemneze numele omului și vrâsta, căci ai vedea îndată, dacă culegătorul nu umblă cu șmichirii, numai spre a se numi culegător de literatură populară. Cel care a răscolit cu citirea o leacă de material folkloric, îndată cunoaște că cutare cântec ori îi cârturăresc, ori îi luat dintr'o carte și-i slușit. Atârnă mult lucrul acesta și de la cinstea celor ce vă trimit material spre publicare. Numai de dragul lui „Ion Creangă“ din Bârlad și a celui din Iumulești, am

1). Nu ne vine să credem nici una, nici alta. N. R.

căutat a vă face știut ceea ce v'am scris în aceste rânduri. Nu luați, rogu-vă, în nume de rău vorbele mele... ș. a.

Un abonat.

Mulțumind de aceste observații, le împărtășim colobatorilor noștri spre a lua aminte iar d. Gr. Vlad ne poate da lumuriri.

C R O N I C Ț

* Pe la începutul lui Iulie s. v. a. c. se va sărbători la Lipsca (Germania) a 500-a aniversare a înființării universității din acel oraș. Pe lângă trecutul comercial ce ne leagă de Lipsca, mai amintim cetitorilor noștri, că acolo locuiește unul dintre învățații lumii, d. dr. G. Weigand, profesor la această veche și însemnată universitate și consilier imperial al Germaniei, care studiază cu adâncă-i pricepere limba noastră românească, cu toate frumusețile și comorile ei, făcând-o cunoscută lumii, prin scrierile și eruditele sale lecțiuni universitare. „Ion Creanță” îndreaptă cu acest prilej bătrânei și vrednicei universități din Lipsca și iluștrilor ei profesori, viață îndelungată și fericită.

* *Dr. Aurel Mureșeanu* proprietarul și directorul „*Gazetei Transilvaniei*,” după o neobosită și desinteresată activitate ziaristică, închinată cauzei naționale române și luminării poporului românesc, a murit în Brașov în ziua de 7 Iunie. Dumnezeu să-l erte și pe noi să ne întărească.

A. C. L.

* În „*Neamul Românesc literar*, I. 6 o poveste scrisă de d. A. Morariu: *Fata cea înțeleaptă*, în graiu bucovinean.

* *D. Mihnea Olmazu* scoate în broșură **Povești rimate**. 4 povești versificate pe cari ni le aducem aminte din *Floarea Darurilor*. D. Olmazu ni se pare un tânăr—începător să-i zicem;—cu toate acestea judecându-l după cât ne arată, vedem în d-sa pe unul dintre cei mai norocoși mănuitori ai versului pe motive populare. **P.**

* În „*Dunărea de jos*”, revistă gălățană No. 7, colaboratorul nostru d. N. Mateescu, Diocheți-Putna, dă: „*Povestea unei lăcate*”.

* În „*Revista Culturală*” No. 8 și 9, din Craiova d. N. I. Dumitrașcu dă povestea: „*Finul lui sfântu' Arhanghel*”.

I. C. B.

Poșta Redacției.

V. C. Țirică.—In nr. viitor.

Altera mai vechi.—Răbdați un an, ca să trăiți un veac.

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei **Ion Creangă**, pentru strângerea fondului :

„C U Z A - V O D Ă”

	L. B.
Suma din urmă — — — — —	55.05
Șt. St. Tuțescu, Catane-Dolj — — — — —	1.00
Total :	56.05

Sumă care s'a depus pentru creștere la „Societatea Cooperativă” din Bârlad cu libretul No. 392.

Rugăminte.— Când intemeietorii își plătesc cotizațiile și abonații abonamentele, sunt rugați să adauge, după inimă, de la 5 bani în sus, ori-ce sumă, care se va trece la *Fondul „Cuza Vodă”*.

Asemenea colaboratorii din țară, care ne trimet material pentru publicat, să adauge în tot deauna mărci poștale cari se vor schimba în bani și se vor trece pe listă.

Cu atât mai frumos pentru inimoșii cari ne vor trimite mandate cu numele celor cari au pus câte ceva.

Tcate numele acestor buni Români se vor trece pe această față hotărîtă *Fondului „Cuza-Vodă”*.

Adresa pentru mandate: Tudor Pamfile, str. Țarigrad, Bârlad.

A APĂRUT :

C Ă N T E C E

urături și bocete

de-ale poporului

adunate de

ALEXANDRU VASILIU

Pretul 5 lei.

NOTE :—Începând anul II dela 1 Ianuarie 1909, abonații carin'au plătit nimic către Administrație, sunt stăruiitor rugați să trimeată suma de 2 lei, costul celor cinci numere din anul I. Abonații cari au plătit mai mult, sunt de asemenea rugați să-și facă socoteala, rămânând să trimită rămășița cât mai în grabă, spre a întregi abonamentul de 5 lei pe anul II.

— Administrația mai are încă puține colecții din anul I, cari se pot dobândi, cu prețul de 3 lei, plătiți înaintea.

— Odată cu fiecare număr, abonații cari plătesc, vor avea și chitanțele cuvenite.

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

„Ion Creangă” numerile toate din anul I	3.00
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I.	1,25
T. Pamfile : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	0,20
” ” Jocuri de copii I.	1,40
” ” ” II.	1,60
” ” Cimilituri românești.	1,00
” ” Graiul vremurilor (povești)	2.00
D. Farcașanu și M. Lupescu : Creșterea pomilor	0.25
L. Mrejeriu : O șezătoare făvănească	0,20
” ” Gospodăria și fata de la țară	0,40
Fl. Cristescu, Carte pentru copii	1,20
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu : Monogr. satului CataneDolj	2,00

Se trimet franco numai după achitarea deplină—

A apărut :

„GRAIUL VREMURILOR”

POVESTI

DE

TUDOR PAMFILE

Prețul Lei 2.

—De vânzare la toate librăriile din țară.—

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APĂRE ODATĂ PE LUNĂ

Intemeietori : Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Diaconul I. C. Beldie (Jorăști—Covurluiu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Obislav—Grădiștea-Vâlcea) P. Herescu (Găinești-Suceava), Gh. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zoreni-Tutova), D. Mihalache (Golești-Badei, Muscel), L. Mrejeriu (Călugăreni—Neamț), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), T. Pamfile Bârlad, P. Pănoiu (Crasna—Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), C. Rădulescu-Codin (Priboeni—Muscel), P. Ștefănescu (Dobromir Constanța), A. Tenea (Adam—Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), I. E. Torouțiu (Suceava—Bucovina), Șt. St. Tuțescu (Catane—Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna—Suceava).

CUPRINSUL:

„Ion Creangă”.—Inițieri.

Tudor Pamfile.—O prefață.

P. G. Savin.—Mândrul florilor [poveste].

Fl. Cristescu.—Povestea necredinciosului [urație].

N. I. Dumitrașcu, T. Popovici.—Povestiri și legende.

D. Mihalache.—Gheorghe Ardeleanu [cântec bătrânesc].

N. I. Dumitrașcu, Al. Vasiliu, V. Sala.—Datine și credințe.

A. S. Șerbu, T. Popovici. Boale la omeni, leacuri și descăntece.

G. A. Cosmovici.—Vorbe adânci.

I. Ouciu, Gr. Vasiliu, V. Găuea, D. I. Fărcașanu, Șt.

Marele, Gh. Popescu, I. E. Torouțiu, H. N. Țapu, I. Boca,

Ungurean, I. Măgdăliniș, I. Neculau, P. Cârștean.—Căntece.—

Econ. I. Antonovici, I. Zotta, M. Lupescu, G. Coațucerna, C. Mărgărintescu.—O samă de cuvinte.

Diaconul I. C. Beldie, V. B. Țirica, D. Ștefănescu.—

Glume, Jitii, Taclale.

P. CRONICA.

Poșta redacției și administrației.

REDACȚIA:

T. Pamfile, Strada Țarigrad

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

— B A R L A D —

EXEMPLARUL:

În țară . . . . . 40 bani

În străinătate . . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară . . . . . 5 lei

În străinătate . . . . . 6 „

Un număr vechiu 50 bani

Către întemeietori și abonați.

—Cotizația întemeietorilor de la An. II No. 5 inclusiv s'a scăzut la un leu pe lună. Rugăm pe tovarășii rămași în urmă cu plata cotizațiilor să și le achite cât mai grabnic.

—Indreptăm o caldă rugămintă abonaților lui „Ion Creangă“ ca să-și achite datoria către revistă, căci singurul mijloc de apariție al revistei este abonamentele.

Abonamentul pe Anul I — — — 2 lei

Abonamentul pe Anul II — — — 5 lei

le așteptăm în grabă de

la persoanele ramase în urmă cu plata.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a luni. Numărul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebuie trimis înainte, întreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora i se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacție, Tudor Pamfile str. Țarigrad, Bârlad.

Cererile și achitățile de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lușescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimite studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeile trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerii va fi arătat cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

**Prin redacția revistei „Ion Creangă“ se fac înscrieri la
Dicționarul limbii române**

Scos de Academia Română ; cereri și lămuriri prin poștă.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:
T. Pamfile, str. Tarigrad
Bărlad

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL:
In țară . . . . . 5 lei
In străinătate . 6 „

INSTIINȚARI

La 7 Iunie d. I. C. Beldie, unul din întemeietorii revistei noastre și colaborator harnic al ei, a fost hirotonist diacon, de către P. S. S. Episcopul Dunărei-de-jos, la Constanța. Urăm cu acest prilej **S. S. Păr. Diacon I. C. Beldie**, viață îndelungată și spornică pentru luminarea și îndrumarea săteanului nostru.

Începând de la acest No. d. **D. Mihalache**, învățător în Goleștii-Badei, Muscel, vine din nou între întemeietorii revistei noastre. Din tot sufletul, ne bucurăm.

Cinstitele persoane cari au primit «foi de înscriere pentru **Bustul lui Ion Creangă** în Bărlad», sunt rugate să acopere cât mai curând cât mai multe locuri din foi, cu cei mai mărunți dintre bani chiar, spre săvârșirea datoriei ce o avem în acest an.

Domnii, cărora nu le-au venit foile, le pot cere de la Redacție.

„Ion Creangă.“

O PREFAȚĂ

Jocuri de copii III, un vol. de IV + 98 p. cu glosar.

Acest al treilea mănunchiu cuprinde jocuri de copii, frânturi de graiu și obiceiuri copilărești, așezate în acelaș schelet ca și celelate, ca întregiri sau continuări. Puțin material necunoscut, și mai mult împărțiat prin diferite colecțiuni mixte, foi și lucrări.

Poate că mai sunt și alte izvoare pe cari nu le-am putut afla, poate că vor fi având și puncte necunoscute în colecțiunea mea, dar de sigur că puține. Subiectele obișnuite le cunoaștem însă aproape pe toate, cred, și de ceace nu se află în colecția lui Ispirescu ¹⁾, a d-lui A. Bogdan ²⁾ și a mea—pentru Românii din stânga Dunării—și a d-lui P. Papahagi ³⁾ pentru cei din dreapta,—vor fi amănunte de cari ne putem

1]. P. Ispirescu, *Jucării și jocuri de copii*, Sibiu, 1891.

2]. A. Bogdan, *Cântece de copii și jocuri*, Brașov, 1905.

3]. P. Papahagi, *Din literatura populară a Aromânilor*. București, 1900. Vol. I
complectarea colecțiunii publicate în *Analele Academiei Române XXV*, sect. lit.

dispensa cu putine pierderi. Se înțelege, ari fi bine și frumos să nu avem nimic de pierdut, dar aceasta este peste putință în ogorul literaturii populare.

Își vor aduce foloasele lor aceste colecțiuni? De sigur. În răsfoirea lor, fie-care cercetător va găsi câte ceva; cei mai folosiți însă, vor fi cei ce au grija educațiunii fizice a copiilor de școală, a tinerilor de sub steagurile oștirii și a celor în vrâstă.

Firea și țesutura trupului de Român cer o hrană de care sunt conștiente că o avem, cer o educațiune ale cărei elemente se potrivesc cu golurile, cu cerințele ce se nasc în ele. Această hrană ne este la îndă-mână; împrumutând-o din ale părți, vom greși, vom pune o formă nepotrivită într'un tipar cunoscut, vom jigni orgoliul nostru etnic care simte în mod inconștient.

Vom purta limba dară, după graiul nostru, vom cânta și vom pe-trece ca la noi, vom munci și ne vom munci cum cere firea noastră.

Trupește ne vom educa cum natura a impus copilului nostru să se educe. Vom folosi prin urmare și mai departe unele din aceste jocuri iar începuturile pe cari le avem ^{1]}, le vom curăți de tot ce-i strein și le vom îmbogăți tot mai mult, spre folosul nostru cel mure.

Zorlenii Tutovei, în Octombrie 1908.

Tudor Pamfile.

POVEȘTI

---

12. — Mândrul florilor.

Acu cică era odată un împărat și o împărăteasă a căror împără-ție era nemărginită și toate erau bune și la locul lor, dar un lucru care-i făcea împăratului zile răle, era că nu-l dăruise Milostivul nici cu un copil, care să-i bucure zilele cele din urmă. Și se gândea bietul împărat că va muri și neavând nici un copil să-l moștenească, împără-ția lui câștigată cu mult sânge și cu multe războaie, va fi sfâșiată de dușmani. Cătatu-s'a el pe la vraci, pe la vrăjitori, s'a căznit fel și chip doar, doar, a avea un copil — dar degeaba. Dela o vreme betului îm-

---

1]. Dim. Ionescu, *Tratat de jocuri școlare, pentru uzul tuturor școlilor de ambele sexe*, București, 1905.

2]. Dim. Ionescu și Gr. Teodosiu, *Jocuri școlare pentru usul familiilor și al școlilor*, București, 1905.

3]. Gr. Al. Tăbăcaru, *Jocuri românești pentru copiii școlilor primare*, București, 1906.

părat nu-i mai ticnea nici mâncarea și nici somnul, și gândul că n'are urmași îl chinuia. Odată, se iscă un războiu, și porni și el în ajutorul unui împărat, dar înaintea de a pleca îi spuse împărătesei :

— „Să știi că dacă, când mă voi întoarce nu te voi găsi cu un copil în brațe, să te și duci dela mine“. Plecă împăratul la bătălie și pe atunci bătăliile se dădeau cu anii, așa că el zăbovi, vre-o 10 ani, și se întoarse acasă biruitor, dar cu inima îndoită: oare va găsi copilul ori nu. Ajunge împăratul acasă și găsi pe împărăteasă tot cum o lăsase. Atunci împăratul îi zise : „Eu nu te mai pot ținea la împărăția mea, du-te, du-te încotro te-o îndrepta Cel de sus“. Și dându-i bani de cheltuială și merinde pe trei zile, porunci la 2 ostași s'o scoată afară din împărăția lui. Împărăteasa cu lacrimile în ochi, plecă în lumea lungă și își blestema cîșul în care se născuse. Ce nu făcuse ea să-raca ? Câți vraci, găcitori, mă rog, fel de fel de învățați de câți auzise ea, pe toți i-a chemat, le-a cerut sfatul, i-a mulțămît cu bani îndeajuns dar copil tot n-a avut. Soldații o scoaseră afară de hotarele împărăției și se întoarseră înapoi. Biata împărăteasă porni încet, încet și dădu peste o câmpie presărată cu tot felul de floricele unele mai frumoase decât altele. Împărăteasa trecu prin mijlocul câmpiei și tot lua de ici o florică, de colo alta și le mirosea pe unele, pe altele le făcea mănunchiu și nici nu băgă de samă când trecu prin ea. Când se depărtă de câmpie, împărăteasa se simți însărcinată ! Ce să facă ? Să se întoarcă la împărat, se gândea că el trebuie să se fi însurat — că trecuse vreme la mijloc de când plecase ea ; mai bine să meargă înapoi. Ii veni vremea să nască și născu un băiet de mai mare frumuseța, sănătos și voinic. Il învăli cu ce găsi de prisos la ea, il luă în brațe și porni cu el cale lungă să-i ajungă. Mergând înapoi ajunse la o fântână, și se puse să se mai odihnească, când iată o măicuță bătrână : „Da încotro fiică ?“ „Sărut mâna măicuță, iaca așa,“ și așa și-i spuse toate cele ce pățise. Maica (care era sf. Vineri) îi zise : „așa dar copilul nu ți-i botezat ? Să ți-l botez eu. Vrei ?“ „Sărut mâna măicuță vreau, cum să nu vreau.“

Și-l boteză sf. Vineri și-i puse numele : *Măndrul florilor*, apoi îi arătă împărătesei o cărărușă zicându-i : „Uite cărărușa asta: mergi pe ea și unde te va scoate, te va lumina Dumnezeu ce să faci; și zicând acestea se făcu nevăzută, iară împărăteasa merse pe cărărușa arătată și dădu de o casă drăguță și de toată frumuseța. Intră înlăuntru și găsi toate cele trebuitoare gospodării. Atunci împărăteasa căzu îngenunchi și mulțumi lui D-zeu. Ea era singură în pustia asta, dar nu ducea lipsă de nimic căci, ce-i trebuia numai gândea și avea (vezi că-i purta de grijă sf. Vineri).

Băietul creștea văzând cu ochii, și cu cât creștea, se făcea și mai

voinic și mai frumos. El de mititel se deprinse cu vânatul, și cu cât se făcea mai mare cu atâta era mai îndrăzneț la vânat. Trecu vreme la mijloc. Mândrul florilor se făcuse un flăcău voinic și mândru ca un Făt-frumos. Intr'o zi cercetând împrejurimile văzu departe ceva ce strălucea în bătaia soarelui, de-ți lua ochii. Fără a spune mă-sii, el porni într'acolo și ce să-i vadă ochii ? O mândrețe de palat cu acoperișul de aur și cu pereții de marmură. Intră innăuntru, și văzu într'o odae 12 mese, fiecare masă cu tacâmul ei, pline de mâncări și băuturi alese. El mănă bine, bău bine și luă toate armele câte le găsi și se urcă în pod. Peste puțin sosiră și smeii (căci am uitat să vă spun, că în palatul acela locuiau 12 smeii), și când văzură mâncarea începută și armele nicaeri, pricepură că nu-i lucru curat la mijloc și începură a căuta. Unul din ei se suî în pod, dar Mândrul florilor, îi tăe capul și-l trase innăuntru. Smeii, se săturară de căutat și văzând lipsa unuia dintre ei, trimese pe altul să-l caute. Ceala, se sui și el în pod și nici el nu se mai întoarse (vezi că îi făcuse felul Mândrul florilor).

— Măi dar astă comedie, ziseră smeii și cu toții alergară să-i caute. Dar văzură o baltă de sânge lângă scară și pe loc pricepură cum stau lucrurile. Atunci unul din ei mai bătrân zise : „Fraților, moartea noastră, așa ne scrie la plavilă, ne va fi dela Mândrul florilor. Dacă cumva el îi în pod, mai bine să se deie jos și să ne omoare ca lumea. Și atunci Mândrul florilor se dădu joc și le tăe capul, unu câte unul, până la cel din urmă. Cel din urmă smău însă îi zise : Ce folosești dacă mă omori, nici nu știi unde-s comorile noastre și dacă mă omori și pe mine, cine ți-le va arăta. Mândrul florilor se înduplică și nu-l omori. Apoi merse cu el și văzu toate comorile și avuțiile smeilor. În urmă, îl închise pe smău într'o odae și plecă la maică-sa și-i zise :

— „Hai mamă cu mine, că am găsit eu un loc mai bun; și înă-sa se du se cu el, și iacă-tă-i așezați în palatul smeilor ! Mândrul florilor își putrecea vremea cu vânatul iar mă-sa, merse prin toate odăile, numai în una nu putu intra, în care era smeul, că nu avea cheia (vezi că o luase Mândrul florilor). Sărmanul cum o simte îi și zise : „Impărăteasă, fie-ți milă de mine, și spune-i lui Mândrul florilor să-mi dea drumul, că voi fi și eu de vr'un ajutor“. Impărăteasa, căreia i se urise singură, îi păru bine că va avea și ea cu cine mai sta de vorbă și când se întoarse Mândrul florilor, îi spune și-l rugă să-i dea drumul. Iar el ca să-i facă voia mă-sii (de știa ce are să pățiască !) îi dădu drumul. Dar ce să întâmplă. Cum pleca Mândrul florilor, cănele de smău se dădea de trei ori peste cap și se făcea un tânăr de nu mai avea pereche sub soare și se dădu în dragoste cu împărăteasa. Mândrul florilor nici habar n'avea și nu știa nici cu spatele, căci când venea sara dela vânat

smăul se prefăcea iar gârbov și neputincios ca mai înainte. Azi așa, mâni așa, dela o bucată de vreme, smăul și cu împărăteasa puse gând rău lui Mândrul florilor, căci îi împedeca ca să trăiască în liniște. Smăul nu-l putea omori, căci lui îi era dat să moară de mâna lui Mândrul florilor. Se gândi smăul și se răzgândi și sfătui pe împărăteasă să se facă bolnavă, și când a veni Mândrul florilor sara dela vânat, să zică că a visat că dacă va mânca carne de porc *sanaporc*, se îndreaptă, de nu, nu.

Împărăteasa de cuvânt. Cum vine Mândrul Florilor ea începu a geme și a s- vâita de parcă era bolnavă de când lumea :

Mândrul Florilor, cu durerea de fecior o întrebă : „Dar ce ți-a abătut mamă, ce ai ? „Iar ea de colo, ca o prefăcută ce era : Ei, dragul mamei nu se știe de mai trăesc ori nu ; am visat că mă voi îndrepta numai dacă voi mânca carne de porc, *sanaporc* și apoi cine poate să-mi aducă ? Ei mamă dacă-i numai atâta apoi fii pe pace că mă duc eu. Și Mândru florilor își luă hainele de primineală și merinde și plecă să caute leac mă-sii, iar ea și cu smăul petrecură în urmă de când binele, căci știau că unde au trimăs pe Mândrul florilor, numai bine nu-i. Căci cine se ducea, după porc *sanaporc*, înapoi nu mai vinea. Mândrul florilor mergea, mergea, grăbindu-se să întâlnească pe cineva să-l îndrepte, unde ar găsi el țara porcilor, *sanaporcilor*. Tot mergând iată că se întâlnește cu o măicuță. Acea măicuță era sf. Vinere, nașa lui. Cum îl văzu sf. Vineri îi zice :

— Unde ai luat-o fine ? Și Mândru florilor, îi sărută mâna și se bucură că a putut cunoaște pe nașă-sa, despre care-i spusese maică-sa.

— Ia, îi mama bolnavă și mă duc să-i caut leac ; nu știi, nașă să mă îndrepti unde aş putea găsi, un purcel de porc *sanaporc* ?

— Ba știu fine, dar hai mai bine acasă la mine, și te vei mai odihni. Și merseră până la casa sf. Vineri, unde Mândrul florilor mâncă și se puse să se odihnească.

Pe când dormea el, sf. Vineri își zise : „Ehei fine, mă-ta umblă să te prăpădească, dar nu-i ajută Cel-de-sus“; și luând un frâu din cui cum îl scutură, cum eși din pământ un cal murg de toată frumuseța. Apoi scotoci într-o ladă și scoase o trișcă, și când se sculă Mândrul florilor îi zise :

— Ține trișca asta și ai să mergi prin cutare loc, până vei ajunge aproape de locul unde paște turma porcilor. Să te sui într'un copac pe care îl vei găsi acolo și să cânti, să cânti din trișcă, până ce a veni soarele în cruce. Atunci să te răpezi și să iai un purcel, să-l ții să nu țipe, să te urci pe cal și înapoi să nu te uiți că te prăpădești. Mândrul florilor mulțumi sf. Vineri, luă trișca, îi sărută mâna și porni, după ce-l binecuvântă sf. Vineri.

Merse el cât merse, și ajungând aproape de locul unde păștea turma porcilor, se sui în pom, ce era acolo, și începu a cânta din trișcă ! Unde nu începu a juca porcii, mai dihai ca oamenii. Să fi văzut cum făcuseră spume la gură, de atâta sbucium, și Mândrul florilor nu-i slăbea !

Așa-i ținu până ce veni soarele în cruce (la amează) știi când toți porcii căzură ca morți la pământ, intrând într'un somn adânc; și se cutremura văzduhul de grohăitul lor. Atunci Mândrul florilor, se dete binișor din copac, se apropie tiptil și haț ! înșfăcă un purceluș mai din margine, și tiva pe cal, și apoi ține-te băete. Scăpăra pământul sub picioarele calului !

Dar porcii, tot l-au simțit. Și începură a se înșira după dânsul, și era cât pe ce să-l ajungă — ba chiar un porc, i-a rupt coada calului și cât pe ce să-l apuce și pe el. Noroc că-l întimpină sf. Vineri și amenință porcii, cari se întoarseră cum o văzură, îndărăt.

— În sfârșit ai scăpat fine—zise sf. Vineri. — Trebuie să fii tare ostenit. Ia pune-te și ospătează ceva, și te hodinește. Mândrul florilor măncă și se puse să se odihnească. Sf. Vineri, pe când dormea el, îi schimbă purcelul cu un altul de al ei, și care sămăna *aidon:a* (intocmai așa), cu cel adus de Mândrul florilor. Mai dormi, cât mai dormi, și Mândrul Florilor își luă ziua bună dela sf. Vineri, luă purcelul, încălecă calul și porni înspre casă. Cum îl simți mă-sa se prefăcu iar bolnavă, și smăul iar gârbov.

— Ei, mamă, nu mai geme că ți-am adus leacul ; și mă-sa și cu smăul se prefăcu că nu știu ce să mai facă de bucurie, dar în inima lor nu mai puteau de ciudă ! Trece o zi, trec două, acu mă-sa era sănătoasă, și Mândrul florilor nu mai putea de bucurie. El își petrecea vremea tot cu vânatul — și în lipsa lui, smăul, după multă gândire născoci alt chip să-l piardă pe Mândrul florilor. Sfătui pe împărăteasă să se facă iar bolnavă, și să spue că a visat că se va îndrepta, dacă va bea apă vie, și apă moartă, de unde se bat munții în capete. Cum vine bietul băiat dela vânat, găsește pe măsa iar bolnavă. Nu știa ce să mai facă ! Da ce ai mamă, ce ți-e și cățaua de măsa, valeo, și va-eu, de acu mor ! Numai dacă aș bea apă vie și apă moartă, de unde se bat munții în capete, am visat că m'ași îndrepta.

— Ei, mamă, dacă-i numai atâta, lasă că mă duc eu— da mă-sa de colo : Nu te duce dragu mamei, că mă lași singură și câte și câte numai așa de mântuială, pe când în inimă îi părea bine. Plecă iar Mândrul florilor și iar se abătu pe la sf. Vineri, care, cum îl auzi pentru ce vine și unde se duce își zise : Ihai dragu meu, mă-ta umblă să te prăpădească dar nu-i ajută D-zeu ; apoi îi zise : Mânâncă ceva și te hodi-

nește și apoi, tot te-i duce. Mândrul florilor o ascultă ; iar sf. Vineri, căută 2 sticlufe și când se sculă i le dădu zicându-i : Ai să mergi prin cutare locuri și ai să vezi, munții cari se bat în capete. Tu să stai de parte și când o fi soarele la ameză, munții au să se hodinească puțin. Să bagi samă atunci și să te răpezi, să-ți umpli sticlurile dela 2 cișmele ce curg alătura și repede să te și sui pe cal și să nu te uiți îndatăt, că ești mort pe loc.—

Mândrul florilor luă sticlurile, sărută mâna sf. Vineri și plecă. Merse, merse până ce ajunse aproape de munți, pândi când era soarele la ameză și se răpezi că un fulger deși umplu sticlurile, dar tot l-au simțit munții, și i-au apucat numai căciula pe care i-au făcut-o praf. Mândrul Florilor, o luă la goană, și-o ținu până ce fu aproape de casa sf. Vineri, și cum ajunse căzu de osteneală. Sf. Vineri, îi schimbă apa vie și moartă, îi puse în loc alta, și când se sculă Mândrul florilor, luă, ceva în gură, și mulțami iarăși sf. Vineri și plecă repede spre casă.

Găsi pe mă-sa tot bolnavă, care cum bău, se și îndreptă. Dacă văzu smăul că tot n'a putut răpune pe Mândrul florilor, mai încercă un mijloc. Ii spuse împărătesei ca să caute în cutare loc și are să găsească 3 cordele : de bumbac, cânepă și mătăasă ; cu ele să-i lege mânele lui Mândrul florilor și apoi, dacă a izbuti, încolo-i ușor. Împărăteasa de cuvânt : „Doamne, dragu' mamei, izca ce cordele am găsit eu ; și tot nu-ți știu puterea, ia să cerc acuma, să văd cât de puternic ești. Ei, mamă, îți fac voia, dar îți spun că le rup, mai înainte.

— Vom vedea, zise smăul care era de față. Împărăteasa îi legă mânele, întâi cu cordeaua de bumbac și când se opinti odată Mândrul florilor o și rupse. Atunci mă-sa îi legă mânele cu cordeaua cea de cânepă. Se căzni mulțisor Mândru Florilor dat tot o rupse. Smăul nu știa ce să facă de ciudă. În sfârșit, îi legă mânele cu cordica cea de matată. Se căzni, se munci, dar tot n'a putut-o rupe :

—Ei, mamă pe asta n'o pot rupe, zise oare cum rușinat Mândrul florilor, tae-o că rău mai ustură...

— Sai smăule și-l tae și tu pe dânsul, zise mă-sa ; iar smăul *hrăști*, îi tae capul cu paloșul, apoi îi *cenătui* corpul bucățele și-l puse în niște desagi, și aruncându-i pe cal îi zise smăul : Na, l-ai purtat viu, mai poartă-l și mort. Da, am uitat să vă spun : Smăul și împărăteasa, îi scoase ochii și-i puse într'o cutie. Într'acestea calul o luă la drum și încet, încet, ajunse la sf. Vineri, vezi că tot dela ea pornise și când îl văzu sf. Vineri și pricepu ce s'a întâmplat, și alergând, luă desagii zicând : „Știam eu fine, că umblă să te prăpădească, dar tot nu le-a ajutat Cel de sus. Și puse bucățică cu bucățică, fiecare la locul lor, și unde n'ajungea mai punea și o bucățică din purcelul adus de

Mândrul florilor, până când închipui trupul întreg. Apoi îl stropi cu apă moartă și bucățelele se prinse la loc, de părea a fi fost de când lumea și apoi îl stropi și cu apă vie, și pe loc Mândrul florilor învie :

— Ei da greu somn am dormit.

— Dormiai tu mult și bine dacă nu eram eu ; și pe dată Mândrul florilor își aduse aminte de cele ce pățise, și tocmai acu pricepu el planul mă-sii. Dar ce folos, că era orb ! Și sf. Vineri nu-i putea face nimic, dar îl sfătui : Na-ți trișca asta, și du-te la mă-ta. Ia tocmai se cunună cu smăul. Să te pui la poartă și să cânti, și când or fi toți mai infocați și se vor minuna de așa cântece, tu se taci. Dacă te-or ruga să mai cânti, și or stărui, tu să zici că ai stricat-o. Dar dacă îi avea ochi, îi face alta de o mie de ori mai bună, care să cânte de-o mie de ori mai minunat !! Și încolo vei face, cum te va lumina. D-zău.

Mândrul florilor luă trișca și când ajunsese acasă nunta era în toi ! Lume, lume, era adunată și muzici cântau, și era o veselie, ca la nuntă. Mândrul florilor se puse lângă poartă și începu a cânta, o așa cântare în cât toate amuțiseră. Tăcură muzicile, iucetară glumile, toți, și mire și mireasă ascultau cântarea minunată ! De odată cântărețul se opri ! Cântă băete, cântă, strigau toți din toate părțile ! S'a stricat, zise Mândrul florilor, dar pot face arta, mult mai bună și care să cânte o cântare mult mai frumoasă ca cea dinții, dar dacă n'am ochi !!

— Doamne dragă, zisă împărăteasa smăului. Avem ochii păcăto-sului celuia, de ce să nu-i dăm lui, să ne cânte așa de minunat !..

Smăul se învoi și pe loc îi aduse ochii și cum îi puse, Mândrul florilor cum văzu ! Atunci se apropie de smău și-i zise : Hei smăule, așa mi-ai fost și *harșt* îi tae capul. Dar mă-sa ! Inlemni când îl văzu și puse ochii în pământ. Mândrul florilor îi zise : Mamă, mamă, nu te-am crezut așa de haină ! Lumea care era adunată se împrăstie înspăimântată. Mândru Florilor, o luă pe mă-sa de mână și o duse în beciu, unde îi zise : mamă, vezi aceste căzi și aceste poloboace ? dacă, când voi veni le voi găsi pline de lacrimi să știi că numai atunci te ert; și zicând aceste a lăsa acolo, încue ușa și-i trânti un lăcat, cât ziua de mâni de mare, își încălecă murgul și porni în lume. Dar se abătu și pe la nașă-sa (sf. Vineri) să-și ia ziua bună. Sf. Vinere îl îndreptă înspre sf. Duminică, după ce îl ospătă, și-l binecuvânta. Merse Mândrul florilor cât merse și ajunsese la sf. Duminică. Il primi bine, îl ospătă și făcu cu mâna înspre răsărit și veni îndată o zână.

Il vezi zisă sf. Duminică arătând pe Mândrul florilor al tău să fie, și tu a lui; și-i binecuvântă. Mândrul florilor, stătu cu soția lui cât mai stătu la sf. Duminică și pe urmă plecă în țara zânelor. Aici, el și pe-trecea vremea cu vânatul și era ferit de boale. Cum trecea de 40 de

ani se scălda într'un lac ce era acolo și devenea iarăși tânăr. Cu vânatul lui umbla peste tot locul numai într'o vale, unde îi spusese zâna să nu se ducă. Într'o zi ce-i veni prin minte ? Adică de ce nu m'ași duce și pe acolo ? Ce să fie ? Și întră în valea răcoroasă, dar de odată îl păli un dor de mamă încât nu-l mai putu opri nimeni și, și plecă.

Cât l-a rugat zâna să stea, că pe ea cui o lasă, că așa, că pe dincolo, Mândrul florilor tot plecă. Ajunse cam pe unde știa el că era palatul smeilor. Dar nici o urmă. Locurile se schimbaseră; unde fusese sate, acum erau orașe, pe unde era câmp gol, acu erau păduri; pe unde fusese păduri era câmpul gol — așa se schimbase locurile în lipsa lui încât abea le mai cunoștea.

Intrebă pe un om dacă știe încotr'o se află palatul smeilor.

Acela spuse că nu știe nici n'a auzit. Întâlni un călugăr bătrân, că-și ridica sprincenile cu cărja. „Sărut mâna moș călugăre, nu știi unde se află palatul smeilor“ ?

— Ba am auzit pe tata, că i-ar fi spus tatăl său, că se cunoștea urme, în cutare loc de palatul smeilor, — dar acum n'am mai văzut. Mândrul florilor, merse unde îi arătase călugărul, dar locul era arat, și nici urmă de palat.

Prubului el cam unde ar fi fost și puse oamenii să sape. Săpară cât o fi săpat și dau de ușa beciului. Mândru florilor descue lăcatu și întră înlăuntru. Văzu toate butoaele pline *ochiu* cu lacrimi, iar cel din urmă era și el plin și o momâe, ședea deasupra lui și plângea. Atunci începu a plânge și Mândrul florilor și zisă : „Mamă te ert,“ și de odată momâia ceia se și risipi la pământ. Atunci simți și întrânsul ceva ca o ușurare, și se risipi și el, rămânând în locu-i o movilă de oase. Vezi că el era om pământean și de mult trebuia să moară, dar a trăit scăldându-se în lacul zânelor. Oamenii care săpară se minunară de cele ce văzură. Unul din ei mai cu inimă întră mai în fundul beciului și ce să-i vadă ochii : Numai aur și petre scumpe, *păsămite* acele erau comorile smeilor. Atunci împărțiră comorile și îngropară cu mare strălucire osemintele împărătesei și cele ale lui Mândrul florilor la un loc ; și fiind că se îmbogățiseră de pe urma lor îi pomeniră toată viața.

Și iaca atâta-i povestea asta.

(Auzită dela mama).

Petru Gh. Savin.

2 April 1909.

Com. Jorăști, jud. Covurvi.

URĂȚII

16.—Povestea necredinciosului.

Când treci pela sfânta cruce,
Să-ți faci semn de cruce,
Că murind, aci te-aduce !

* *

Cei negri arapi,
Cu vesmânt negru 'mbrăcați,
Sunt oameni răi și spurcați.
In mână, să nu le'ncapi.
Că din raiul fericirii,
Ne 'mping pe calea pierii,
Și din toiul veseliei,
Datu-ne-a'n gura urgiei.

--Tu, târtar cu barba sură,
Cu dinți de oțel în gură,
Cu ochi negri, ca de mură;
Dac'ai luat a noastră sfântă
  învățătură
Vin să-ți dăm de băătură,
Unt negru topit, pe gură !

* *

A fost un om, într'un sat,
Un om putred de bogat ;
Cât a trăit pe lume
El cu mâna lui n'a dat
          Nici mult, nici puțin;
Din casa lui nimeni n'a gustat,
          Nici pâne, nici vin.
Ba el nu da, la om însetat
Nici un biet pahar cu apă,
Măcar să fi știut că crapă.
Și ori cât de puțin da,
Dumnezeu tot'ii primea.
Iar când a fost la jumătatea vieții,
Ingerul i-a luat sufletul
          Și i-a zis :
Suflete, te duc la raiu
Nu să rămâi și să stai
Și'n vecie să petreci,

Ci doar în treacăt să treci.
Să vezi pe-ăi cari
          Au avut mână de dat.
Și p'alții i-au ajutat,
Intr'o clipeală au zburat
Și ce-a văzut în raiu,
Sufetul, cu cutremur, s'a cutre-
  murat :
Erau oameni, care își deteaseră
Numai câte-o lingură de vin
Și câte-un codru de pâne
Și din ele beau, și mâncau
Și, nici vinul, nici apa, nu se
  mai isprăveau
Dar sufletul bogatului
N'avea cum să stea în raiu
Că el nu-și detese, în lume
  Nici mult, nici puțin
Și nu avea parte, la raiu,
          Nici, de pâine, nici de vin.
Când a văzut sufletul așa,
A'nceput a blestema
Pe taică-său, pe maică-sa,
Pe frații, care l-au crescut
Și ziua 'n care s'a născut.
Că din vremea lui toată
N'are să bea un pahar cu apă.
Iar sfântul înger i-a zis :
O ! suflete, nu blestema
Pe taică-tău, pe maica-ta,
Pe frații cari te-au crescut,
Și ziua 'n care te-ai născut,
Că maică-ta când te-a facut
Pe nașu-tău l-a adus,
La biserică te-a dus,
In apă te-a botezat,
Cu mir prea sfințit te-a uns

In veșmântul alb te-a îmbrăcat
Nume creștinesc ți-a dat,
De răi te-a apropiat.

Iar tu dacă te-ai mărit
De naș, să știi, n'ai voit,
De dânsul te-ai lepădat,
Veșmânt alb ai dezbrăcat,
De iad te-ai apropiat.
Dracii atât-au așteptat :
    Că dracu', cum e drac,
Cu frâul te 'nfrânează,
Cu șaua te *șaiază*,
Cu chinga te 'nchinghează;
Brațul tău cel drept îl leagă
Și nu te lasă :
    Nici să dăruiești,
    Nici să miluiești,
    Nici creștin să zici că ești.
Tu când pe lume trăiai

Pe lângă cruci când treceai,
Semnul crucii nu-ți făceai,
In biserică dacă intrai,
Căciula nu ți-o scoteai
La preot nu ascultai.
Acolo căutai să tocmești,
Să vinzi, să negustorești,
Pe creștini să-i ispitești.
Și dacă ceva vindeai
La *casa de sfat* ¹⁾ mergeai
Pe creștini de-i îmbătai
Și plocon la draci îi dai.
Și făceai din cei creștini,
Din oameni cinstiți și buni,
Lupi și mâncători,
Hoți și răpitori,
Toți, dracilor slujitori.

Auzită dela moș-Florea Vasile Raicu
din com. Segarcea, din deal, Teleorman.

Fl. Cristescu.

POVESTIRI ȘI LEGENDE

42.—Potopul.

Precum se spune de bătrâni, Noie, se zice că era muncitor și muncea cu credință 'n Dumnezeu.

Lui 'i-ar fi poruncit Dumnezeu ca să facă corabia și s'o umple cu de toate *nămeteniile* de lighioane, câte-o pereche.

Și după ce Noie a pregătit toate, Dumnezeu 'i-a zis :

— „Noie, când nu vei mai putea mânca decât după sapă, atunci, știi că este potopul.. “

Noie, dacă era muncitor, s'a dus la prășit. Prășește astăzi, prășește mâne, și când la a de trei zile pe la prânzișor, unde se pune nene o ploaie, și plouă, plouă, par'că turna cu găleata de nu mai puteai vedea ca la doi pași. Și Noie, in vremea asta tăman se pregătea ca să mănânce. Da' un' să mănânce ? Că pe jos era numai *s'af* ²⁾ apă, *boaștină* ! Și dac'a văzut așa, a înfipt sapa cu coada in pământ și-a pus mâncarea pe tăiuș și-a nceput să mănânce. Da' tocmai când să se sa-

1]. Casă de sfat, in înțeles de cărciumă [Explicația povestitorului]

2]. Cu înțeles de : absolut, numai ; in Țepu, Tecuciu, se mai mai, *safit*, *hepsă*, *hèriș* ; trupul lui e tot numai *hèrșă* [hèriș, scfît] hube ; e tot, cu desăvârșire plin de bube. **T. P.**

ture și-a adus aminte de vorbele lui Dumnezeu, că atunci când va mânca pe tăiușul sapii, potopul e aci, și că a ploaie trebuia să fie potopul. Și a plecat acasă.

A lucrat corabia, apoi a pus toate lighioanele în ea, și astfel a plutit pe apă patruzeci de zile și patruzeci de nopți de-a rândul.

Când a stat ploaia și când s'au mai scurs apele, de s'a proptit corabia de Muntele Ararat, cică Noie a fi trimes un corb să-'i aducă veste de pe pământ. Da corbul, tot corb, a dat peste un stârv,—și acolo a rămas! Și ca să nu uit, pe atunci corbul era alb ca *colelia*, nu ca acum negru. Și Noie, atunci năcăjit, văzând că nu mai vine, l'a blestemat:

—„Cum e inima din mine în ceasul ăsta așa să ți fie pana ta de acum în nainte!

Și cum inima lui Noe era neagră de ciudă în ceasul acela, așa au rămas penele corbului de atunci încoace.. Și l'a lăsat.

Apoi a mai trimes, dac'a văzut așa, și o barză și, și barza a picat tot pe stârv, și n'a mai venit. De necaz a blestemat-o și pe ea:

—„Pe ce-'i fi picată tu în ceasul ăsta, așa să ți fie picioarele și ciocul de-acum înainte!...“

Și fiindcă erea *carne* și ea mâncase, cică 'i-au rămas berzii picioarele și ciocul roșii. Și roșii le are și astăzi!..

Pe urnă a trimis un porumbiel, și porumbielul s'a întors c'o rămură de măslin în cioc,—semn că apele s'au tras la matcă.

Atunci, dac'a văzut așa, Noie, le-a slobozit și le a dat poruncă tuturor lighioanelor să trăească și ele de acu înainte unde or putea, destul că le-a scăpat. ¹⁾

N. I. Dumitrașcu.

[Auzită de la Ioan I. Stancu, prin iarna anului 1907—8. Boureni-Dolju].

43.—Fugi dinaintea șuvoiului

În mijlocul unei pustietăți din fundul unei păduri, trăia odată un pusnic uitat de lume. Încă din copilăria lui își închinase viața slujbei *Ziditorului lunii* și în toată curgerea vieții nu săvârșise decât fapte cari cinsteau și preamăreau numele sfânt al lui I. Din pricina asta vezi și D-zeu îi dăduse putere ca să știe câți ani are să hălăduască pe pământ, cum și, să poată videa tot ceea ce fac făpturile nevăzute ca duhurile, îngerii și altele.

Într'o zi sfârșindu-și el din cele de trebuință pentru gură, eși din padure și se lăsa într'un târg ca să-și mai cumpere ba o udătură, ba

1]. Unele asemănări prin cărțile de citire din clasele primare.

nişte undelemn pentru candelă şi câte altele, căci chiar în mijocul pădurii câte nu trebuiesc pentru ca carul traiului de toate zilele să meargă cu rost şi uşurinţă pe făgaşul vieţii!

Ajungând el în târgul cela ce să-i vadă ochii?

Dumnezeu trimisese asupra lui pe *Holeră* în chipul unui înger care seceră viaţa oamenilor, se vede că pentru fără-de-legile lor: Ingerul alb ca omătul se învârtea cu palosul în mână printre adunătura de oameni şi încotro o apleca, omul şi cădea trăsniţ. Cine făcea trebuşoara asta era trimesului lui D-zeu. Doamne fereşte nu scăpa decât numai pusnicul nostru, care avea darul acesta. Cum venea îngerul care-şi croiese un făgaş prin mulţime, ridică paloşul deasupra pusnicului, care se nimerise drept în calea lui şi care nu se temea de înger ştiind că mai are de trăit.

Văzând paloşul rădicat deasupra capului, pusnicul începu a striga speriat :

—Stăi ! nu da ! căci eu mai am de trăit atâtea ani.

—Dacă mai ai de trăit, de ce nu te-ai ferit dinaintea mea ?.

Hai fugi, că te fură suvcuiul, părinte !

Şi îngerul iucepu aşi trage brada înainte.

[Auzită de la Neculai Bejan gospodar fruntaş din Griviţa-Tutova].

I. Popovici

CANTECE BĂTRANEŞTI

8.—Gheorghe Ardeleanu

Frunză ca lipanu'
Cine-mi trece dealu'
Dealu' şi Ardealu' ?
—Gheorghe Ardeleanu'.
Se 'ntâlneşte 'n coastă,
C'o fată frumoasă,
Albă la piele, şi,
Neagră la hăiniţă.
Gheorghe mi-e călare,
Iar ea, pe picioare.
—„Ia-mă Gheorghişă calare
„La spatele dumitale
„Că numai pot de picioare !
Iar Gheorghişă ce-i zicea ?

Cu glas mare-i răspundea :
—„Hei tu mândro, mândra mea,
„Ia nu mi te mânia :
„Nu te poci pune călare
„Că mi-e murgu' mic în şale !
„De-abia-mi duce trupul meu
„Şi tot i se pare greu:
„Trupul şi cu armelē,
„Seleaf cu pistoalele !
Iar fetiţa ce-i zicea ?
—„Nici călare nu m'ăi lua,
Dar şi eu te-oiu blestema.
„Tu nainte să te duci,
„Şi să-mi ajungi rob la Turci !

„Rob la Turci pe Marea-Neagră
 „Să tragi ziua la catargă;
 „Sara s'o tragi la uscat,
 „Iar noaptea—„cu fier legat“ !
 „Să știi că te-am blestemat !

„Tu înainte să te duci,
 „Până-i găsi plug de cuci,
 „Coțofană
 „La cormană
 „Și pe urs ținând de coame.
 „Iar pe ariciu
 „Pogonicu

„Tat'al pițigoilor,
 „Înainte boilor,
 „Pitulicea față mare
 „Ducând la plug demâncare !!

* * *

Cum mândra l-a blestemat
 Taman așa s'a 'ntâmpat.
 Ș'altă foaie trei salcâmi,
 Că se știe din bătrâni :
 Blestemul de față,
 E ca ș'al de tată !!

Dela Ion Trăistaru, Colecții-Budei, Muscel.

D. Mihalache.

DĂTINE ȘI CREDINȚE

186—Când cântă cocoșul pe prispă, îți va veni o rudă.

187—Când se scaldă găștele în țărână, semn că va plouă.

188—Când se *laie* pisica, iarăși semn că va ploua.

189—Când se lasă păianjenul din tavan pe firu-i, va veni cineva.

190—Când cumperi un urciou nou, e de datorie să-i pui *deștiu'* în tâță-i și gura-ți în gura lui și să sufli; dacă răsuflă...

191—Nu e frumos ca fetele să taie calea (să *treacă*) *dănacilor* (flăcăilor) când trec pe drum.

192—Când îți tai unghiile, să nu le lepezi, ci să le pui pe umeri-ți și să cadă fără ca să știi; că atunci când ăi intra în Rai ori în Iad și te-o 'ntreba *de toate* și când îți-o zice Sf. Petrea :—„Atunci, cel puțin unghiile unde îți sunt?“—„late-le aici!“ luându-ți-le după urmeri și arătându-i-le.

193—Când aduc apă de la fântână femeile tinere, iau cu caucul apă din găleată—fiind tot la fântână—și aruncă peste ea de o udă peste toate părțile, zicând:—„Să mai scald și pe soacră-mea, fir-ar a dracului (bine-ntăles dacă e ră). Și fetele asemenea, închipuindu-și-o.

194—Când cumperi boi, să nu-i lași funia vânzătorului, c'altfel n'ai noroc de ei.

195—Nu e bine să dai *opă mare* (sfințită) din casă.

196—Nu e bine să te bărbierești Vinerea și nici să te tunzi.

N. I. Dumitrașcu.

197—. Nu-i bine să pupi tălpile la copii mici, căci nu cresc repede.

198—.—Când îi un om mort în casă, trebuie să ținem oglinda acoperită.

199—. Dacă nu plângi când te mușcă un câne atunci îți va trece degrabă.

200—. Când faci *noiță* pe unghie, atunci zice că ai să te înnoești cu ceva.

201—. Când mânânci de pe genunchi, îți mânânci norocul.

202—. Nu-i bine să leși *pelincele* spălate afară în asfințita soarelui, că plânge băetul sau fata, peste noapte.

203—. O samă de femei, iau (fără veste) un fir sau două de pe-teală sau din tulpănel miresei, ca soții să trăiască rău.

204—. Când omul face o casă nouă, după ce a lucrat-o din lemn și s'a apucat s'o deie cu lut, n'o lipește toată, ci lasă un petec nelipit mai multă vreme, ca omul să trăiască mai mult.

205—. Dacă în timpul cununiei, mireasa te calcă pe picior, ea va fi mai mare în casă,

206—. Dacă în timpul când intră mireasa în biserică la cununie va pune mâna dreaptă pe pragul de sus al ușei bisericii, nu va face băeți.

207—. Nu-i bine să întorci băețul de la țată, căci va fi rău de diochiu; Ori la ce se va uita se va diochiè.

Se numește *intors de la țată*, copilul care odată întărcat, peste câte-va timp iar îi dai să sugă. (Vezi No. 220).

Tălăruși-Suceava

Al. Vasiliu.

208—. Dacă îți va ieși iepure ori popă roșu la barbă în cale îți va merge rău:

209—. Dacă ieste a tare strigoiu în sat și nu'l știe nime, cinci să suie un fecior pe armăsariu să umble peste morminți cu el și va vedea că peste mormântul strigoiului nu va trece calul nici de cum.

210—. Cine e lovit de boală în zi de Marți nu se mai scoală.

211—. Când cântă cocoșul se așteaptă ploaie sau se așteaptă *goști*.

212—. Când se bat boii, se fugăresc unul pe altul cari sunt soți e semn rău sărăcie la casă.

213—. Când urlă câinii neîndătinat la casă spun foc ori moartea stăpânului.

214—. Care fată n'a făcut iță, dacă se mărită nu-i iertat să facă cămeșe bărbatului.

215—. Când mergi la târg de îți va ieși jidov în cale, e semn că cineva te va înșela.

216.—Dacă ciumează curechiul (varză) și alte legume în grădină,

e bine să aduci apă din isvor până-i popa în liturghie și cu apa aceea Luni demineța până în resăritul soarelui să le uzi.

217.—Dacă vermiu mîncă, *aiul* etc. atunci rupe nuele din gardul birăului și implîntă prin straturi și atunci fug vermiu.

218.—Să nu umbli cu un picior încălțat și cu unul desculț, că-ți moare muerea.

219.—Cînd sameni cînepă, sameni ca sămănatură, să *tip* în 4 părți din sămîntă și să zici iacă vă dau gadini și *bidiganii piep* și lăcuste partea voastră atunci nu-ți fac pagubă.

220. — Pruncul care se înțarcă de 2 ori tot ce vere dioache.

(Vezi No. 207).

Vașcău-Bihor.

V. Sava.

Boale le oameni, leacuri și descântece

37.— **De orbalț sau orbanț.** (Dureri mari de picioare mai ales la os).

S'a dus omul mare

La pădurea mare

Cu toporul mare

Ca să tae lemnul mare

Și să facă luntrea mare

Și s'o dea pe marea mare.

N'a tăiat lemnul mare

Ci a tăiat orbalțul lui... (cutare)

(Cel ce descîntă, tocăna de 3 ori cu tăișul toporului într'un scăunaș).

Ca să rămăe curat luminat

Ca argintul strecurat

Ca aurul cel curat

Cum D-zeu l-a lăsat

Ca măica sa ce l-a nuscut.

Se descîntă cu toporul pe un scăunaș pe care pune piciorul și cel bolnav, dându-se cu toporul alături. Se descîntă de trei ori.)

Cavodinești-Covurlui. **A. S. Serbu.**

38.— Mușcătură de șarpe.

Se descîntă de 3 ori, cu trei bețe de alun în apă neincepută ș'apoi se spală mușcătura șerpelui și i se dă să se bez.

O ediță, pestriță,

Apucă de peliță;

Pelița de os,

Osul de sănătos.

(Cutare) a bè,

Leac a avè.

(Auzit dela maică-mea Adela Popovici)

Var. No. 18 și 23

I. Popovici.

Vorbe adânci

35. — *Cine-și dă lui-și dă!* se zice cînd e vorba de dat de po-mană, s'aibă pe ceea lume!

36. — *Datorie veche, comoară nesfârșită!* se zice cînd ai de luat și ei pe neașteptate, ceva puțin, neașteptat a ți se înapoi.

37. — *Las că-i dau eu pe datorie !* adică-l bat bine !
38. — *Se face dără prin barbă,* adică se face început și tot de dat.
39. — *Slugă la dârloagă,* adică sub ascultarea unui rău și prost.
40. — *Deal cu deal s'ajunge,* adică om cu om tot se va mai întâlni la vr'o nevoie.
41. — *Un deal ș'o vale ș'o limbă de pădure,* se răspunde răsând celui care tot întreabă dacă mai e departe, până s'ajungă unde-a plecat ; adică că tot e cam dipărțișor.
42. — *L-arată cu degetul* adică toți-l știu ca pe un rău.
43. — *Li dau cu degetele la ochi,* adică toți-l arată că-i un rău, că l-au prins.
44. — *Nici cu degetul cel mic n'o urnește,* adică-i foarte leneș.
45. — *O știu pe degete,* adică o știu foarte bine (lecția d. e.)
46. — *Il poartă pe degete,* adică-l înșală.
47. — *Ce-i curge printre degete,* adică nu-i dă, nu-i lasă mai nimic.
48. — *Ca cât ai lua cu trei degete,* adică foarte puțin.
49. — *Bogat i-a așa ! (arătând degetul),* adică sărac (ca *degetul*, gol ca *degetul*).
50. — *L-au luat la depănat,* adică au început a-l descăsa, a-l da pe față, a-l desvâli de toate.
51. — *Deapănă nu alta,* se zice de un cal ce merge f. bine.
52. — *Cum o deapănă !* adică cum merge de-arătos, de-ți dă în ochi !
53. — *Omul are două desage : în cel de dinainte pune toate cele ale altora și'n cel de dinapoi pe ale sale,* se zice celui care numai relele altora le vede, iar pe ale sale nu.
54. — *A dihocat tot ce avea pe el,* adică a rupt.
55. — *Intr'o bună dimineață,* adică cândva și pe neașteptate.
56. — *Innarmat pând'n dinți,* adică f. bine innarmat.
57. — *Soare cu dinți,* adică e f. frig deși e soare atară, de-ți clănțănesc dinții în gură.
58. — *I clănțăniau dinții în gură,* adică tremură de frig sau de frică.
59. — *Te mândnc cu dinții,* amenințare pentru vr'un mare neas-tâmpărat și care tot ne supără.
60. — *Acuși nu-ți vei mai putea strâge dinți de pe jos,* altă amenințare și mai mare, pentru cine nu încetează cu gura.
61. — *Te știu eu câți dinți ai,* adică te cunosc eu cine-mi ești.

George A. Cosmovici.

Târgul-Neamțul.

285.—*Cât îi fată tinernică,
Bate-o, mamă, și-i dă frică ;
Că după ce-i fată mare,
Svârle furcuța'n cărare,
Nu se uită la muștrare.*

286.—*Tot mă muștră măicușă,
Ce mi-i goală mândruța ;
Da cum, boala, n'a fi goală :
Tot la cârșmă și la moară !*
Frătăuțul vechiu, Bucovina. **I. Ouciu.**

287.—*Cine gioacă și nu strigă
Face-i-s'ar gura strămbă.*

288.—*Badea 'nalt încins c'o
chîngă
Lelea scurtă și cu ghibă ;
Badea 'nalt cât un husari
Lelea pân'la bricinarî.*

289.—*Hai la joc genunche goale
Las' la dracu' că mi-e foame,
La pământ cu talpa goală
Să iasă zamă din oală.*

Din Pipirig-Neamț. **Gr. Vasiliu.**

290.—*Fă-mă Doamne-un pițigoiu
La Marghioala pe războin.
Să-i văd degețelele
Cum innoadă firele :
La sulul de dinapoi,
Șaptezeci de lătunoi ;
Iar la cel de dinainte
Dracu' le mai ține minte.*

Auzită dela Constantin Neamțu din
Ghermănești, Tutova.

V. I. Călea.

291.—*Hei ! Poartă coadă
Păstrăveni.
Hei ! Nu căta că n'ai ismeni*

*Hei ! Că nici eu nu am burnuz
Hei ! Să port jocu 'n gios și 'n sus.*

292.—*Hei ! Gi mni-ar dzăci Mihăiță.
Hei ! M'ar țanea lelela la țafă :
Hei ! Dar mă ciamă Gavrilăș,
Hei ! Să nu-s leli dragalaș,
După cum se aud pe vales Histriței*
D. I. Farcașanu.

293.—*Dela Odobești în coace
O crășmuță 'ntr'o pârloage.
Este vin de trei soroace
Și mi-l vinde trei jidoafce.
Trei jidoafce,
Trei nemțoafce.*

*Cine bea copii nu face.
Cum n'o știut maică-mea,
Se ducea și bea și ea
Pe mine nu mă făcea.
Căci dacă m'o mai făcut,
Ce folos mare-am avut ?
În armată m'o luat
Și pe maica am lăsat.
Plânge-mă maică cu dor
Căci și eu ți-am fost fecior !
Auzit dela soldatul A Găfitei Trofin.
Rigimentul 12 Cantemir.
Șt. Manole.*

294.—*Altă foae trei văzdoage,
Drag mi-a fost drumu 'ntr'acoace,
Dar n'am pentru cine'l face
Că pentru cine l-am făcut,
Să uită posomorât.
Altă foae iarbă neagră
Toată lumea mă întrebă'
De ce sunt neagră și slabă.
Sunt neagră de felul meu,
Și slabă de dorul tău.
Iarbă verde din grădină
Tu să știi puicuță bine*

Că mă duc de pe la tine.
 Să rămde pajiștea,
 Și locu' cu dragostea.
 Că—, dragostea de fată mare,
 Că garofa din carare,
 Trece plugu' iu' și-o tae
 Iar dragostea de nevastă
 Ca garofa din fereastră ;
 Dimineața înflorește,
 Peste zi se vestejește.
 Altă frunză cimbișor,
 Ține doamne luna'n nor,
 Să mai stau la sânișor,
 Și pe urmă pot să mor.

Vânători-Neamț

Gh. Popescu.

295— Dorul mândrei de n'ar fi
 M'aș culca și-aș hodini :
 Dar el vine făr' de veste
 Eu mă culc, el mă trezește.
 Măgheream cu trei crengușe
 Cată-ți bade o drăguță.
 Că drăguță ți-am fost eu,
 Dată dela Dumnezeu.
 De ți-ar fi mîntea la tine
 M'ai iubi numai pe mine.
 Dară mîntea ți-i perdută
 Și iubești mai mult de-o sută.
 Iubește, mie nu-mi pasă
 Că's tănără și frumoasă.
 Merg pe cale ca și-o floare
 Mândrul după mine moare.
 Eu nici pragul nu l'oi trece
 Și-oi găsi ca tine zece.
 Cătă boală i pe sub lună
 Nu-i ca dorul de nebună.
 Căci dorul unde se lasă
 Face lacrimilor casă
 Și dorul unde se pune
 Face inima cărbune,

Măi bădiță strugur bun.

Auzite dela bunul meu prieten Erast
 Hostiuc din Mitocul-Dragomirnei distric-
 tul Sucevei. **I. E. Toroușiu**

296.—Frunzuliță mărgălit
 Mărgălit, mândro, 'nflorit
 Cine mi te-a cimprăvit ?
 Fete mari de la 'nălbit
 Calarași de rând trecând,
 Numai floarea soarelui
 Șade 'n poarta raiului
 Și judecă florile,
 Ce-au făcut miroasele ?
 Mi le-au lăut cuconele
 Floarea care 'nfloare-odată
 Merg și-ea la judecată,
 Dar eu june, mândră fată
 Să nu merg la judecată ?
 Că-i departe pân' la rai
 Mai aproape pân' la iad
 Ca de-aicea până 'n pat.

Novaci Gorj **H. N. Țapu**

297.—Frunză verde de-o sulcină,
 Lungu-i drumul la lucină,
 Dulce-i gura la Frăsina
 Dar mai dulce-i la Catrina

298.—Bade de dragoste noastră
 Mi-o crescut un pom pe coarta.

Tot creștea

Și nu 'nflorea

Că tu nu ești partea mea ;

Tot creștea și nu lega

C'o știut că mi-i lăsa.

Frătăușul vechi Bucovina

I. Boca

299.—Foaie verde foaie lată,
 Întâlni-te-oiu câte-o pată,
 Și mai des pe la porțiță

Și ni-om da câte-o guriță.

300.—*Primăvara-i mama noastră*
Șterge bruma de pe fereastă
Și zăpada de pe coastă
Să mă uit la mândra a casă
Să mă uit să-mă privăsc
Inima să-mi răcoresc
Inima și sufletul
Bată-le 'ntunericul.

V. Ungurean.

De prin Bucovina

301.—*Foaie verde iarbă grasă*
Lăsăi casă, lăsăiu masă,
Lăsăi nevastă frumoasă
Și copilul bolnăvior
Iesă sară la pridvor
Și tot strigă : tată, tată !
Tat' so de unde' să vie
Că-i la Plevna'n bătdălie
Când a veni D-zeu știe.

302.—*Foaie verde grâu mărunt,*
Degeaba mă țiiu voinic,
Că n'am cal ca să-l tching.
Nici arme ca să le'ncing;
Să mă 'ncalic să mă duc,
La puicuța de demult,
S'o gălesc în așternut,
S'o discoper să mă duc,
S'o acoper s'o sărut
Să mânânc carne de Turc,
Să beau sânge de haiduc,
Și-apoi să mă țiiu voinic.

Priponești, Tutova I. Măgdăliniș.

303.—*Frunză verde dop de plută*
Frumos cântă cucu 'n luncă !
Cântă cucul, se 'nrotește,
Ghiță calu-și potcovește,
De grea cale se gdește,

La grea cale se pornește
Puică'n poartă nu'l prăvește
Și'l întreabă : „Când vii iară ?”
El spune : „La primăvară,
Când e iarba crudă-rară..”
Ea, plânge de se omoară
Cu lacrimi mari pe obraz,
Cu coatele pe pârlez
Și-i tot zice de năcaz :
„—Frunză verde de doi nuci,
Ghițisor, să te usuci
Ca pânea care-o mânânci
Și ca vinul care'l bei !
Tot ai zis c'ai să mă iei..
Nu mi-i de luatul tău,
Mi-ai stârnit un nume rău,
Osândi-te-ar Dumnezeu !
Și-apoi foaie de doi rugi
Duce-te-ai, Ghițică, duci,
Nouă ai !).

Pe nouă cai

Și la urmă pe un murguț
Cari ți-a fi mai drăguț :
Murguțu' să poticnească,
Șaua să se răsucească,
Mâna dreapta s'o sclintească
Stânga să ți-o răscească,
Gura să ți-o amuțească,
Să duci frâul cu dinții,
Să intri'n sat ca mușii,
Să te vadă părinții,
Să te vadă surori mari,
Blăstămat de fete mari,
Să te vadă surori mici
Blăstămat de ibovnici,
Blăstămat pentru pacate
Și nime să nu te cate !”

Auzit cântându-se în șezători la Corop-
ceni-Vaslui.

I. Neculau

1). Ani

304.—*Asară și-alaltă sară
M'a căta puica pe-afară
Printre stogur'le cu fân
Cu șip`șor de vin în mâni.*

305.—*Pe cararea mea cea lată
O crescut troscot și earbă
Troscotu' bruma să-! bată,*

Pe mândra focn' s'o ardă.

306.—*Saracile gățișoare
De acum nu mai poartă floare
Numai două boldișoare
Ș'un tulpânel din dugheană
Ș'o pânzătură din teară.*

Bucovina

P. Cârstean.

O samă de cuvinte

273 — 343.

Când se întrebuițează, în unele localități din jud. Tutova, zicerea „la vulpe,” și de unde s'a izvodit ea ?

„La vulpe“¹⁾ se zice aținerea flăcăilor, când iesă nunta și carăle cu zestre din curtea casei unei mirese pe care le-o ia, din satul lor, un flăcău strein și o duce în satul său, — ca astfel să capete dela acesta o plată, cu care să se ducă la o crâșmă, unde să chefuiască, spre a le trece ciuda.

Se mai zice „la vulpe” și opintirea sau sforțarea ce o face cinevă spre a putea vărsa sau a dà afară din stomah ceia ce a băut, când se ia la întrecere din băutură (vin sau rachiu) cu un altul sau cu alții.

După cele ce am auzit dela octogenarul Econom Anton Lazăr slujitor la Biserica sf. Neculai (Tuchilă), din Bârlad, zicerea „la vulpe”, vine dela împrejurarea observată de oameni, când se despoae o vulpe de blană, că adevcă atunci, după ce se desprinde aceasta cu înlesnire peste tot, — tocmai la căpățină se ține așa de tare, încât nu se poate desprinde până ce nu se taie pelea, acolo, de tot, sau până ce nu se taie chiar capul vulpei.

De asemenea și cel ce se ia la întrecere din băutură cu altul și nu poate ține la probă cu dânsul, este silit să iasă afară și să se opintească adesa cu anevoe, spre a scoate din stomah ceia ce a băut cu lăcomie. De aici luări în răs : „ ai belit vulpe ! a belit vulpe ! era să belească vulpe !“

Cu alte cuvinte, „la vulpe”, însămnază : *cinevă a intrat sau are să intre la strămtoare, la greu.*²⁾

Econ. I. Antonovici.

1) A se vedea lucrarea mea : *Istoria com. Bogdana*, din jud. Tutova, pag. CI.XIX.

2] In No. viitor, voi da și eu explicarea vorbei aceștia. **T. P.**

Culeș-ă — mămăligă.

Lotru, *loatră* — mândru, fudul ; om lotru, îi loatră cu feciorii ei (îi mândră de feciorii ei).

Modru — (nici un) chip ; nu mai are modru de frumoasă ce-i, nu-i modru de-a se îndrepta (adică nu-i chip a se face bine, însănațoșă).

Sămăchișă, *samachiș*, *sămăcișă* — chișleag, lapte prins după ce a fost smântânit ; un lapte foarte acru.

Hust — de tot, ș'a tăiat piciorul *de hust* (adică cu desăvârșire, de tot.)

Năpci, *năpi* — cartofi, barabule

Bulughene — cartofi.

Dulce, *dulci* — lapte dulce, „dă-mi o țir' di dulci“.

A țipă — a arunca, „țipă-l la boală“ (du-l, aruncă-l la dracul), ni-o țipat cât colo etc.

Cocărtă, *cocărtiță* — jinteță.

Papă — scrob.

Gânște — găște.

Fansole — fasole.

A porunci — a spune, a spune cu rugămintă ; o poruncit tata să-i împrumuți carul ; spune-i, c'am poruncit să vie ca să ne înțelegem.

Corobleț — poreclă ce-o spun celor veniți dela câmp.

Târș — molid, brad.

Gujbăliți — toate paserile de curte la un loc — n'am ce da la gujbăliți (de mâncare).

A șmotri — a învăța, a învăța minte, „l-o șmotrit rău“, „măi, șmotrește-l“.

Dorna, Suceava.

Ioan Zoffa.

Holmòs — să jupește.

Scruchit — lână udată în apă rece. (În Țepu Tecuciu ; *scrușit*).

Produșcă, *prodiv* — copcă, bortă în ghiață.

Băhlit — cu pornire înspre putrezire, puturos.

Hăltuigă — mâncare proastă, un fel de lături. (În Țepu Tecuciu : *helliugă*).

Anistuită — ascunsă pe undva, între ceva.

Scarandiu, *scarandiv* — gingaș.

Ciacde — cușitaș.

Mășcde, — șovăește, se clatină.

Alduit — lovit cu nădejde cam pe neștiute.

Zăgnată — foc cu pară, ce se face în vatră, în gura cuptorului când s'a dat în el pae.

Nalangăte — un fel de plăcinte mici, din făină de grâu, oua proaspete și untură. (În Țepu, Tecuclu : *nolangăți*, ci-că de la na : l'inghite) ua, și inghitel.

Șufar — negustoros, tot schimbă și preface, prifăcut.

Hapatăcuri — vreascuri, bune subțiri, fac pară, da n'au putere. În Țepu Tecuciu hebeticuri).

Durnagiu — nebunatic.

Gojit — gojește, zace pe picioare. (În Țepu Tecuci : *gogește*)

Robaci la plgărie — tare la muncă.

Culese de **M. Lupescu.**

Hașcaua — bucătărie.

Brăcaci — caldare spoită de adus apă.

Brăcăcel — căldărușă.

Nastrapă, mândrică — cană înflorați de băut.

G. Coafucerna.

Culese de prin județul Tulcea.

Șurță — șorț, pestelcă.

Laz — linie de muscele, colnice.

Besearcă, beseanică — biserică.

Brudină — vad.

Ojină — prânz depun.

Sucnă, androc, cretință — catrință.

Străiță — traistă.

Timar — pielar tăbăcar.

Țehuri — bresle.

Târ — sergent de uliță.

Ceardă, ceardaș — crișmă, crișmar.

Bostângesc — clădesc rău.

Coapă — capră.

Coasă — casă.

Livade — livadă.

Bivolă — bivoliță.

Din Ardeal și ulte părți.

Lostopane — lespezi mari.

Lâmpaș — lampă.

Brod — pod.

Corfă — paner de rufe.

Stavă — herghelie.

Varcă — dungă, vrâstă.

Chifligit — terciuit.

Țirău — isvor.

Via — veșuitoarele, poporul.

Hurduzău — pod umblător.

Delăbăzat — decăzut.

Brudariu — podar.

Coștei — castel.

Floaster — pavaj.

Căpnt — mintean.

C. Mărgăritescu.

Glume, jifii, faclale.

50.— Minciuna.

A fost odinioară, de demult, o trăsură și în trăsură aceia erau 9 popi și 9 potropopi și 9 boeri mari.

Și pentru ca să le treacă de urît ce-i vine unuia în gând și spune, la, măi fraților, să spunem fiecare câte o poveste. Ș'o spus. La urmă zic și vizitiului să spue una, dar el le zice :

— Dă, eu n'oiu spune că mă tem c'ați zice că-i minciună !

— Cine-o zice că-i minciună acela să sară întâi din trăsură și trăsura să rămâe a ta.

— Apoi atunci am să spui. Poi când o dat D-zeu, de s'o însurat tata, par'c'o fost eri, așa de bine ții minte, eu eram flăcău ! Și pentru că nu era măcinat eu am înjugat boii cu păcură, am uns roatele cu răstele și am plecat să macin pentru nuntă. Era prin zilele babei. Ajung, morarul nu la moară. Intreb și'mi spune că-i la cules popușoi. Eu intraiu în moară, moara sta. Dau foc roței cu chibritul și roata pornește. Macin. Injug sacii, pun boii în car și plec.

Și unde nu mă ajunge o sete—că de, ce vrei, căldura lui Cuptor. Văd înaintea mea o baltă. Iau barda, fac o bortă și bag capul să beu apă. Boii când m'o văzut fără cap o tulit-o de goană. Eu las capul și fug după boi. De-abea'i ajung. Mă sui în car. Boii de-abea trăgeau sacii grei prin omătul gros. Numa' ce văd cinstite, fețele D-voastră, numa' ce văd niște oameni ce râdeau de se prăpădeau. Ce era ? Ce să fie ? Un epure șchiop treera bob !

Vin acasă. Tata'mi dă de grabă o ploscă să plec la D-zeu să-l chem la vedre. D-zeu tuma atunci punea o osie la car. Li spun toată *incunjurarea*. El bea și'mi spune c'are să vie ; să se imbrace în alte haine și să se schimbe la cămeși și să se *ghilosească*. Că dă... nunta tatei.

Eu plec înainte. 'Mi era frică să sar din cer pe pământ și D-zău îmi face o feștilă pe care să mă scobor. Mă las încet, încet. Feștila se mântue. Să mai strig la D-zeu îmi era rușine, să sar îmi era frică. Dă 'n sfârșit feștila se rupe și eu cad într'o baltă până la pept. Rațile sălbaticice și'și fac cuiburi în barba mea. Și se ouă acolo. Și scot pui. Și lupul vine și'i mănâncă.

Și începuse să se desghețe. Și eu scosesem amândouă mânele.

Rațile scot iar pui în barba mea.

Când vine lupul să-i mănânce eu îi trag un pumn și-l las lat. Es din baltă ș'alerg acasă.

Tata 'n sicriu se cunună cu mama !

— Prea mare minciună spui, ziseră toți deodată nemai putându-și ineca răsul — ca și D-voastră acum.

— Săriți, strigă vizitiul c'asa ne-o fost vorba.

Ș'o rămas vizitiul cu trăsura.

...Și eu cu o poveste spusă ; dar când am trecut balta am găsit

pe alta ; dar aceia pe data viitoare, dacă m'ați mai primi la taifas ; asta... trecui prin esle și nu mai este !

[Auzită dela moșu-meu Sandu Frunză din Jorăști-Covurlui].

Diacon. Ioan C. Beldie.

51.— Iarmarocul țiganului.

Un boer avea ca vizitiu un țigan, dar un țigan din cei mai șireți cum rar se gădesc. Intr'o zi țiganul nu știu ce neajuns făcut boerului dar atât știu că țiganul s'a căpătat cu o flescheială (palmă) sdravănă de la boer. Țiganul, care până atunci nu prea gustase el din așa chilipiruri, nu-i prea veni la socoteală. Dar își zise în sine : „Doar să nu-mi cazi la largul meu și să nu ți-o întorc“.

Nu târziu după această întâmplare, boerului îi veni un gust ca să schimbe cail cu trăsura ce avea și să cumpere alți patru cai și altă trăsură. Intr'o zi porunci țiganului să inhame cail la trăsură și au și plecat la târgul din apropiere, unde se făcea iarmarocul (bâlciul). După ce au mers ei o bucată bună de loc, au ajuns la o pădure. După ce străbătură pădurea, cam pe la mijloc au dat într'o poiană mare cu iarbă verde și o umbră groasă de-ți era mai mare dragu' să te odihnești la răcoare. Boerul zice țiganului ca să oprească cail, ca să se mai răsuflă; tot odată să se mai hodinească și el la răcoare. Țiganul făcu după poruncă. Așa boerul stând tolănit pe iarbă la umbră, iar țiganul mai de o parte și el, ce-și zice țiganul în sine ? Acum e timpul să-i dau mulțumita boerului, pentru *scatoalca* ce-mi dădură mai dăunăzi.

Țiganul începu a face pontul și a se uita la pomi, a tot bondăni ca cum ar plănui ceva. Boerul însă îl observă și-i zice : Dar ce tot descânti tu acolo măi Stăvărachi ? (căci așa îl chema pe țigan). Ia ma hui și eu cucoane la pădurea hasta, ce loc ținut de iarmaroc ! Dar boeru-i zice : Și crezi tu că s'ar face vr'o triabă dacă ar fi un iarmaroc aici ? Haoleu cocoane ! Dar numai să te faci a așăza un iarmaroc în poiana hasta și ai vedea ce triabă bună s'ar face aici. Boerul fără a mai pierde vreme multă, zice țiganului : Măi Stavarachi ? Dacă zici tu că aici e locul bun de iarmaroc, atunci deshamă cail, desșurubează trăsura și să-mi faci tu cu cail și trăsura mea, un iarmaroc în poiana aceasta ca să văd ; ar sămăna a iarmaroc ? Iar țiganu-i zice : Ias pe mine cocoane. Cât ai bea o țigară, țiganul a deshamat cail, a desșurubat trăsura și le-au agățat atât hamurile cât și fiecare bucată de trăsură prin crăcile copacilor de prin prejurul poenei. Iar cei patru cai i-au legat pe fiecare de câte un copac. După ce-și isprăviră totul de așezat, s'a dus la boer de l'a sculat de unde adormise mai de o parte pe iarbă și-i zice :

la'n privește cocoane ! Să juri că e iarmaroc de când lumea. Boerul după ce se mai frecă la ochi ca orice somnoros, se uită mai din apropiere și-i zice țiganului : Bravo Stavarachi ! Acum te văd că te pricepi și tu ceva. Ei acum știi ceva Stavarachi ?—Dacă mi-i spune.—Hai să ne plimbăm zice boerul. Eu într'o parte a iarmarocului și tu în cealaltă parte și așa să ne închipuim că suntem într'un adevărat iarmaroc. Iar țiganul asta aștepta și-i zică : hai cocoane.

Așa boerul plecă la dreapta, iar țiganul spre stânga. Și unul și altul căscau gura la cele agățate prin copaci, de parcă nu le văzuse nici odată. Când tot așa mergând ei unul spre altul, s'au tot apropiat până ce s'au întâlnit. Țiganul însă că cel ce caută să împuște vânatul, a făcut așa fel de a dat pe la spatele boerului ca să-i vie mai la 'ndemână. Și pe când boerul tot dondănia căscând gura prin copaci, țiganul se înalță în vârful picioarelor și trosco o palmă boerului de-i amorți și mâna țiganului; așa bine ce i-o 'ndesă. Boerul roș ca un rac iute se întoarce cătră țigan și-i zbiră : Da ce te-a găsit măi hoțul de dăduși în mine ? Iar țiganul prefăcându-se că nici văzuze, nici auzise cele petrecute îi răspunde : Eu cocoane ? Dapoi dracu', mă ? Și 'ncepu țiganul a se jura pe tot ce are el mai scump la casa lui dacă a dat el. Știa dânsul că acea bogăție nu are acasă, de cât ciubucul lui tat-so și acela era furat dela un turc pe care țiganul îl ținea numai de zile înalte. Atunci boerul înfuriat țipă din nou la dânsul : Poi cine altul poate să fie de cât tu păcătosule ? Iar țiganu-i răspunde : Poi cine cocoane știu și eu cine să fie din cogeameetea iarmaroc ? Și cu aceasta o 'nheiară boerul zicând țiganului : Adă-mi o cârpă cu apă rece, să mă leg la falcă căci al dracului mai arde¹⁾.

V. B. Țirica.

Cântăreț bisericesc, Bârlad.

52.— Bulgarul și purcelul.

Bulgarii au obiceiul ca până la Sf. Gheorghe să nu mânânce carne de miel ; iar în acea zi fiecare, fie sărac, fie bogat trebuie să taie câte un miel și din ajun îl frige în tavă la cuptor, îl duc la biserică de-l blagoslovește popa și apoi se întorc acasă după slujbă și cu toți ai casei la masă mânânce miel. Din acea zi au deslegare a mânca carne de miel.

Un bulgar sărac, sărac de tot, neavând miel și nici bani să-și cumpere, a tăiat și el un purcel ce îl avea la o scroafă și l-a fript și el frumos în tavă și l'a dus la biserică să-l blagoslovească popa la slujbă. În timpul slujbei dând o mică ploicică, a făcut mici lacuri. După slujbă fiecare și-a luat tava cu mielul și cu ea pe cap a pornit spre casă. Cel cu purcelul cu tava pe cap a pornit-o, și el spre casă ; dar alunecând

[1] *Intâmplare versificată și de d. T. D. Speranță.* (N. R).

i-a căzut tava după cap într'un lac. Bulgarul plin de mirare și serios ameținându-l cu degetul, i-a zis :

Bre ! N'a țercova ne te dus !

Na popo, na te blagoslovito !

Ama naravata, naravata !

Eu ne te luam și te cușeam.

[Auzit dela Ghiță Vasilescu din Urziceni in 1899].

Dobre Stefănescu.

C R O N I C A

* Comitetul din Iași pentru ridicarea statuei lui *Ion Creangă* s'a întrunit la 25 Iunie la d. Xenopol și admitând macheta d-lui Inginer Cugler, a hotărît ridicarea statuei îndreptul școalei Trei Erarhi.

* La congresul institutorilor și institutoarele din România, în ziua de 29 Iunie, d. Teodoru, secretarul general al ministerului de culte și instrucțiune, pomenind despre împlinirea a două zeci de ani de la moartea lui Ion Creangă, a spus că ar fi bine cu acest prilej să se organizeze un comitet spre a serba acea zi.

* La cursurile de vară din Vălenii-de-munte d. Iorga vorbește despre „*Adevărata poezie populară românească: natura origina, și valoarea ei*”.

* In **Arhiva**, XX,—5., d. T. T. Burada urmând cu tipărirea *Priveliștilor și datinelor strămoșești în Moldova*, vorbește despre *colinda cu plugușorul*.

* D. Delavrancea a vorbit la Vălenii-de-munte, la 2 Iulie apărând *poezia noastră populară* împotriva teoriilor d-lui D. Zamfirescu; despre aceasta în *Neamul românesc* din 5 Iulie.

* Bătrânul lăutar al Iașului Gheorghe Borteanu, tovarășul lui *Barbu Lăutarul*, de pe vremuri, și-a sărbăt dăunăzi cinci-zeci de ani de de când cântă. La serbarea aceasta ni se spune că au luat parte d-nii profesori de universitate, A. D. Xenopol și D-r Gh. Bogdan.

* In **Neamul Românesc Literar**, I. 7 un tovarăș al nostru dă o minunată poveste a *Sărăciei*. D. N. I. Dumitrașcu este unul dintre povestitorii noștrii populari de frunte (*altă dată* își zicea *Reny*) și l'am ruga să nu risipească aș verea cea care numai parte este a dumnealui, prin toate foile cari au mai ales acum vara, nevoie de umpluturi; aceasta fiindcă am văzut cântece de țară, culese de d-lui într'o scârboasă foaie de gâlceavă. Un sfat prietenesc și pentru alți prieteni ai noștri.

Câte-va fețe mai înainte, cuprind o *poveste cu umbre*, scrise de d. N. Mateescu. In această bucată populară este vorba de *ciasnornic de briliante, rochie cu briliante, momife, naufragiu și alte mărunțușuri*.

* A apărut **Dictionarul limbii române**, Tom. I, fasc. IV (p. 241—320 ; *argătime*—*ast*).

* D. Prof. Dr. Ion Urban Iarnih, trimițându-și obolul său pentru chipul lui „Ion Creangă ne scrie : „Bucuros trimit obolul meu cel mic, pentru scopul frumos ce-l urmărești“.

* În **Albina XII, 41—2** *Legenda carului* (N. I. Dumitrașcu) o moledie populară (C. Danilescu și *Dumnezeu poate pripă la fecore* M. Lupescu.

* La *congresul învățătorilor* ținut zilele trecute la Iași, a vorbit d. M. Lupescu din poale acestei reviste stăruind pentru comemorarea lui Ion Creangă de către învățători, în luna Decembrie. vom vedea.

* M. S. R. Principele Carol, întorcându-se din Ardeal, pe mândra Sale a bătiitei moldovene, a fost pretutindeni întâmpinat cu cea mai mare dragoste. A. S. R. este condus de d. G. T. Kirileanu. La Broșteni A. S. R. a cerut să vadă danțurile noastre și a jucat în ele.

Printre mulțime, umblau foi tipărite pe cari A. S. R. a citit:

Atteță : Venind între noi, ne dați prea fericitul prilej să vă arătăm goștea și devotamentul nostru nețârmurit și—vrând D-zen poate împărat al neamului nostru, și vă urăm :

Să fiți bunuț și mândru
Pre cât ne bate gândul ;
Mai mare 'ntre cei mari,
Mai terea 'ntre cei tari.
De D-zeu păzit
Și de popor iubit.
Mult înțelept la minte
Și norocos în lupte.

Că să renasc' avântul
Din vremea lui Mihaiu,
Și de la Ștefan-Sfântul
Și de la Carol-Craiu
S'ajungi a fi, nu Craiu
Ci împăratul tare ;
Din Nistru până 'n Tisa
Și din Sniatin la mare !

* În trei nr. din **Sămănătorul**, colaboratorul nostru d. T. Popovici, publică o prea frumoasă poveste : *Cal galbăn din soare*.

* Despre colecțiunea de **Balade** a d-lui C. N. Mateescu în No. viitor.

Poșta Redacției.

P. Cârșt și G. A. Sad. Prea târziu pentru acest No.

M. L. și C. R. C.—Povestirile despre *Dochia* în No. viitor, sosindu-ne prea târziu.

Colaboratorilor : Avem atât de multe cântece sosite din toate unghiurile țării, în cât rugăm pe colaboratori a nu ni mai trimete în acest an. În locul lor primim : *Povești și legende* (Zidirea lunei, Adam, Căderea deavolilor, Sfârșitul lumii, Cain și Abel, Potop, Vânt, Plone, Ger, Negură, Măță, Corb, Uriași, Pitici...). *Jocuri de copii, Boule și descântece la oameni și vite. Urași, Găcitori, Fatine și credințe, Cuvirte vari, Glume...* Și povești avem pentru acest an. — Dar, să nu se înțeleagă rău : nu aruncăm și nu pierdem nimic.

Poșta Administrației.

Nimic altceva de cât : cotizatiile și abonamentele. II

O B O L U L

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Creangă” pentru strângerea fondurilor :

„C U Z A - V O D A”

	L. B.
Suma din urmă — — — — —	56.05
<i>D. Mihalache (Goleștii-Badei-Muscel)</i> — — — — —	1.00
Total :	57.05

Sumă care s'a depus pentru creștere la „Societatea Cooperativă” din Bârlad cu libretul No. 392.

BUSTUL LUI ION CREANCA IN BÂRLAD

<i>Foaia No. 231, încredințată D-lui Sava Somănescu :</i>	L. B.
Sava Șomănescu (București) 5 lei— — — — —	5.00
<i>Foaia No. 243, încredințată D-lui D-r M. Hârșu :</i>	
M. Hârșu (București) 1 leu — — — — —	1.00
<i>Foaia No. 10 încredințată D-lui I. Iscu (învăț. dirig. Valea-Mare, Bacău :</i>	
Ioan Iscu, 1 l. Maria Iscu, 1 l; Martin Fodor, 2 l, Mihaiu Duma Ianoș, 50 b. Elevii școlaei Valea-mare 1 l. 90 b, Teodor Tecuceanu 20 b. (Valea-mare, Bacău); Ioan Antohi, 50 b. (Bacău); C. Mihailescu 50 b. (Valea-mare, Bacău) In tot 7 l. 60 b.; se scad 30 b. cheltueli. — — — — —	7.30
<i>Foaia No. 432 încredințată D-l D-r Ioan Urban Iarnik Prof. Univ. Praga, Bohemia, 610, III.</i>	
Prof. D-r. Ioan Urban Iarnik 5 l. — — — — —	5.00
<i>Foaia No. 80 încredințată D-lui Prof. Al. Fotino, Bârlad.</i>	
V. Ghețu, 1 l, G. D. Neșțian 1 l, Bulbuc 1 l., Gh. Alessandrescu 1 l. Ene Vasiliu, 1 l. P. Constantinescu 1 l, Lupu C. Kostake, Clem. Kostake, Nicu L. Kostake, 5 l. Gr. Negură 1 l. A. Fotino 2 l. — — — — —	14.00
Total	32.30
	(Va urma)

Mulțămirile noastre !

Rugăminte.— Când întemeietorii își plătesc cotizațiile și abonații abonamentele, sunt rugați să adauge, după inimă, de la 5 bani în sus, ori-ce sumă, care se va trece la *Fondurile* pentru care a fost trimisă.

Asemenea colaboratorii din țară, cari ne trimet material pentru publicat, să adauge în tot deauna mărci poștale cari se vor schimba în bani și se vor trece pe listă.

Cu atât mai frumos pentru inimoșii cari ne vor trimite mandate cu numele celor cari au pus câte ceva.

Toate numele acestor buni Români se vor trece pe această față hotărîită *Fondurilor „Cuza-Vodă”* și *„Bustul lui Ion Creangă in Bârlad.”*

Adresa pentru mandate: Tudor Pamfile, str. Țarigrad, Bârlad.

A a apărut :

C A T E C E
URĂȚII ȘI BOCETE

Ala poporului

Adunate de

ALEXANDRU VASILIU

Prețul 5 bani

Din literatura populară românească
I.

B A L A D E

Adunate de

C. N. MATEESCU

Cu o prefață de

N. IORGĂ

Tip. „Neamul Românesc“ Vălenii-de-Munte

Prețul 1,50 bani

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă“ se pot dobândi următoarele lucrări :

„ Ion Creangă “ numerile toate din anul I	3.00
<i>T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu</i> : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I.	1,25
<i>T. Pamfile</i> : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“	0,20
„ „ Jocuri de copii I.	1,40
„ „ „ „ „ II.	1,60
„ „ „ „ „ III	1,50
„ „ Cimitiruri românești.	1,00
„ „ Graiul vremurilor (povești)	2,00
<i>D. Farcașanu și M. Lupescu</i> : Creșterea pomilor	0,25
<i>L. Mrejeriu</i> : O șezătoare țărănească	0,20
„ „ Gospodăria și fata de la țară	0,40
<i>Fl. Cristescu</i> , Carte pentru copii	1,20
<i>Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu</i> : Monogr. satului CataneDolj	2,00

Se trimet franco numai după achitarea deplină—

A a apărut :

JOCURI DE COPII

III

D E

TUDOR PANFILIE

Ediția Academiei Române

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

Intemeietori : Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Preotul I. C. Beldie (Jorăști—Covurluiu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamt), N. I. Dumitrașcu Boureni (Dolj) P. Hercescu (Găinești-Suceava), Gh. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zoreni-Tutova), D. Mihalache (Goleștii-Badei, Muscel) L. Mrejeriu (Călugăreni—Neamt), I. Neculau (Coropceni-Vasluiu), T. Pamfile Bârlad, P. Pănoiu (Crasna—Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), C. Rădulescu-Codin (Priboeni—Muscel), P. Ștefănescu (Dobromir Constanța), A. Tenea (Adam—Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), I. E. Torouțiu (Suceava—Bucovina), Șt. St. Tuțescu (Catane—Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna—Suceava).

CUPRINSUL:

„Ion Creangă” Ce trebuie să fie un „intemeietor” al acestei reviste!

Tudor Pamfile—Cum și se trăvește ȋraiu.

N. I. Dumitrașcu, I. Zotta—Ovești

N. I. Dumitrașcu, Alex. Morariu, P. Gh. Savin,—De-ale Copiilor.

S. T. Kirileanu, M. Lupescu, G. G. Mitre, Gh. Alv. Sadoveanu, P. Cârștean.—Povestiri și legende.

Gh. Ciurescu.—Urații.

D. Mihalache, Cr. Viad, Gh. V. Șușnea, P. Cârștean, P. Gh. Savin.—Datine și Credințe.

C. N. Mateescu.—Boale la oameni, leacuri și descânțece.

H. N. Țapu, D. I. Farcașanu.—Vrăji și farmece.

I. Zotta, P. Ștefănescu, E. Hostiuc, A. Moisei, Șt. St. Tuțescu, V. Ungurean, D. Dan, I. Măgdăliniș, V. I. Căuea, I. E. Torouțiu.—Cânțece.

Tudor Pamfile, C. Mărgăritescu, Pr. I. C. Beldie.—O samă de cuvinte.

T. Popovici, Gh. Coatucerna, Pr. I. C. Beldie, D. Mihalache, N. Bradea, C. Stan.—Glume, jiti, taclale.

P. A. G. L.—CRONICA.

Poșta redacției și administrației.

Ilustrație : La iarmaroc.

REDACȚIA :

ADMINISTRAȚIA :

T. Pamfile, Strada Țarigrad

M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

== B A R L A D ==

EXEMPLARUL :

ABONAMENTUL ANUAL :

In țară . . . . . 40 bani

In țară . . . . . 5 lei

In străinătate . . . . . 50 „

In străinătate . . . . . 6 „

Un număr vechiu 50 bani

Către întemeietori și abonați.

Sunți rugați să trimiți cotizațiile și abonamentele pe acest an, ca să ne scutească de trimiterea chitanțelor prin poștă ; aceasta cât mai curând.

Abonamentul pe Anul I — — — 2 lei

Abonamentul pe Anul II — — — 5 lei

le așteptăm în grabă de la persoanele ramase în urmă cu plata.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a lunii. Numărul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebuie trimis înaintea, întreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora i se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacție, Tudor Pamfile str. Țarigrad, Bârlad.

Cererile și achitările de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimite studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeele trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerii va fi arătat cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

**Prin redacția revistei „Ion Creangă” se fac înscrieri la
Dicționarul limbii române
scos de Academia Română ; cereri și lămuriri prin poștă.**

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:
T. Pamfile, str. Târligrad
Bârlad

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zorlani (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL
In țară . . . . . 5 lei
In străinătate . 6 "

Cinstitele persoane cari au primit foi de înscriere pentru «**Bustul lui Ion Creangă** în Bârlad», sunt rugate să acopere cât mai curând cât mai multe locuri din foaie, cu cei mai mărunți dintre bani chiar, spre săvârșirea datoriei ce-o avem în acest an. Domnii, cărora nu le-au venit foile ori mai vor, le pot cere de la redacție.

Ce trebuie să fie un „întemeietor“ al acestei reviste!

Un lucru, ca să-și aibă prețuire, ca să aducă adevăratele sale foloase, cere să fie *întemeiat*, adică pornit sau zămeslit. Tot *întemeiat* se cheamă și atunci când îl vedem înaintea ochilor noștri întreg, în acea clipă, din care poate fi folositor.

Dar cine are atâta pricepere și putere ca să dureze lucruri desăvârșite! Nimeni! Desăvârșirea vine mai în totdeauna cu încetul; ca să crească, se hrănește cu dragoste întâi, cu răbdare, cu trudă și de multe ori chiar cu jertfe. Câtă osteneală trebuie unui om spre a-și vedea rodul curatelor lui năzuințe *cu teieiu* așezate! Câtă vreme se scurge de la punerea celei dintâi cărămizi și până la stălpirea busuiocului pe țepușa casei, și de aici la „darea ei de cheotoare“! Câte mâni nu trebuiesc și câte mijloace!

Întemeietor e cel ce pune întâia cărămidă și nu-i, dacă nu pășește mai departe; nici cel ce așează acoperișul, ci numai cel care simte bucuria lucrului pe deplin *întemeiat*. Și aceștia pot fi sosiți și în ceasul întâi și în ceasul al unsprezecelea.

Ca atari, întemeietori, la această revistă,—o spunem ca să se știe, nu sunt cei cari sunt, nici vor fi cei cari vor fi; vor rămâne, cei ce vor rămâne la urmă: cei ce împărtășesc greutatea băneșii, cei ce culeg după putere și trimit spre publicare materialul care ne privește și cari caută să răspândească această revistă cât mai mult, spre a-și ajunge scopul.

Spre a răspunde acestă trei cerințe nu vor fi mulți! Pe aceștia numai, începând cu No. viitor, această revistă îi va socoti întemeietorii ai așa; *așa va fi*, fără nici o altă înștiințare.

Căci pana de păun, cinstiților cetitorii, nu-i decât o podoabă vremelnică, după a cărei cadere, rămâne ceea ce cu adevărat este.

„Ion Creangă.

Cum ni se zugrăvește graiul.

Cu prilejul sărbătorilor anului 1906, Ministerul de Instrucțiune a scos prin îngrijirea d-lor I.—A. Candrea, Ov. Densusianu și Th. D. Speranția, **Graiul nostru**, o colecție de *texte din toate părțile locuite de Români*, spre a se da „o idee de limba din acele părți“ (prefață, p. V). Foarte frumos și foarte bine.

Textele, se zice că reprezintă *aproape* întocmai graiul și s'a trecut cu vederea numai asupra acelor „mici nuanțe fonetice, din cari unele, chiar în transcrierile cele mai fidele nu pot fi redată“. (pref. p. VII). Foarte bine și practic.

Celor însărcinați cu această lucrare, a avut cinstea de a *grâi* și moșul meu de vară primară, din Țepu-Tecuciu, nenea *Ion Ghirău* cum îi zic Țăpenii, adică *Ion Vasile Oiță*, cum i se zice după oficialitate.

Ceia ce a spus el este însă rău transcris. Pentru aceasta, nu vom face moarte de om, dar în interesul adevărului, dacă poate fi vr'un interes, ne vom spune și noi cuvântul.

Vom întrebuința dară, paralelele iar pentru sunete particulare vom pune ^o = c (i) pentru *ci* în pron. mold. ; ^h hi (*hi* muiat din *hier* = fier) ; ^v - vi (*vi* muiat, g-hi, în vorbă *vin*, care nu se pronunță *ghin* ei g-hin) ; ⁿ = n scurt, nasal, căci nu se zice *mancară* ci măⁿcări ; în *Gr. n.* nu este dat, cu toate că se putea ; ^m = *gn* francez și italian ; ^g = g (i) pentru gi în *pron. mold.* Vom îndrepta și punctuația, care își are rostul său mai ales în citirea unui text fonetic scris.

Graiul nostru, Buc. 1906—1907
p. 397—398.

Cu posturile estea, cun s'o du^o em ? Postesc dacă n'a^u ce mânca. Țân oamini bătrâni, Țân și luna post.

Ce să gândește Rumânu ? măcar de-aș avè leu în celelalte zăle de dul^{ce}. Câteodată le duminică și mănâncă fasole.

La noi cât a fost vara de mare—pân an lăat și noi varză de post acu pe toamnă — mai rar să fac mâncare cu carne, mai mult sec an mănca^t. Ce fa^o e Rumânu ? Vine dela câmp cu fumeia, pune „iaunu cu apă la foc, presoară fă-

Cel mai aproape de adevăratul graiu.

Cu postur'li istia, cuⁿ s'o 'im ? Postescă dac' n'a^u 'i mâⁿ cã. Țãⁿ uamini bătrâni ; tâⁿ și luna postü.

‘i si gãⁿ dești rumânu ! „măcar di-aș avè lo în ‘el'aⁿti dzăli di dul-‘i“. Căti-uă'ti-I duminici și mâ-nãⁿ cî fasoli.

La noi cât o fos' vara di mari--păr aⁿ lăat și noi vardzi di post, acü pi toamnă—mai rar si fa^o i mâ^o ări cu carni ; mai mul' sęc aⁿ mâⁿ catü. ‘i fa^o i rumânu ? Vini di la câⁿp cu fumeia, puni ‘aunu cu apă la focü, presari făiniⁿ

înă'n apă şi face terc şi-ş tâne de saş. Doar pune sarea ntr'nsa numa să hiie sărat şi-l mănâncă, nicîi cu udătură, gol aşă. Făina sângură cu apă să chiamă tercî.

În casă cum să hiie? Altu are rogojâni aşternute pe pat în loc de păiere. Altu n'are nicîi rogojână, pune câte-o bucată de țol pe scânduri, sara cîn să hodineşte,

Ales la timp de iarnă murmură de frig cu băiețai, mai mare mila să vezi! Îi pune lângă cheptu lui de-î încălzeşte.

Dea-colea-care-s mai (*sic*) bogat le dă mâna să facă câte un minder şi aşternut de țară, de lână de oaie, sau ²⁾ plapumă de țârg. Pe jos e lichit cu lut amestecat cu halegă de cal or de boū, că sângur nu-l poate lichi pe lut. Aminterea crapă, să coşco^vieşte.

Părețai-s goli, numa cu var daş, la care-î dă mâna, care nu tâne şi mai aşă numa lichit cu lut. Priotu şi şcoala au case bune, celelante nu-s.

N'am cercelat pe nenea—Ion să aflu cine l'a întreat şi anume unde. Graiul nu se studiază din fuga automobilului, ci *la vatră*, şi timp mai îndelungat.

La vatră, caci astlel, nenea-Ion nu şi-ar fi îngăduit să spună asupra satului său şi al meu atâtea minciuni. Eu înţeleg rostul acestor minciuni, dar vorba e că ştiința a fost înşelată.

Tudor Pamfile.

apî şi fa cî ter cîu,, şi-s tîni di saşu! Duar puni saria 'trâ"sa, şi hiie săratu şi-l mînâ"ci, nicîi c'udături; gol aşă. Făina sâ"guri cu apî si chiami terc ū.

În casî, cu" si hiî! Altu ari rogojâni aşternuti pi pat î" lo' di păieri. Altu n'ari nicîi rogojîni; puni câti-o bucat' di țolû pi scâ"duri, sara câ" si hodinești.

Ales la ti" di iarnî, *murmuri* ¹⁾ di fri' cu băiețî'; mai mari mila si vedz! ii puni lâ"gi chiep' di-î încaldzăști.

Dî-acoalia, cari-s mai bogat, li dă mâna si faci câti-un mindiriû şi aşternu' di țari, di lîni di uai, or ²⁾ plapunî di țârgû. Pi "ios îi lichi' cu lutû amesteca'cu baligî di calû orî di boū, cî sâ"gurû nu-l poati lichi pi lutû. Amintiriă crăpă, si coşco^viești.

Părețî-s goli, numa cu var daş, la cari-î dă mâna; cari nu, tîni şi mai aşă, numa lichit cu lutû. Priutu şi şcuala au casî buni, celi-lanti nu-sû.

POVESTI

13.—Feciorul lui Sărăcilă—genere împărțesc I

....Ast *Sărăcilă* a avut un singur copil; dar copil, deştept nevoie

- 1). Mai am pune mîna pe cruce că acest cuvînt nu l'u nuzit în viața lui, nenea-Ion!
2). Se zice: *ori nu sau*.

mare....Se miră și ta'său de atât deșteptăciune, fiindcă știa că tot neamul lui a fost tot de-o mână ca și el..Și parcă fiu'-său le luase mintea la toți frații cari nu 'i-a avut dar cari se puteau naște ; însă la ce erea să se mai nască dacă nu ar fi avut minte ?....Și de-aia nu s'or fi și născut....

Și cu cât copilul creștea, cu atât parcă tot mai deștept se făcea dar n'a avut noroc ! Și dacă n'ai noroc !....

Când îi era copilului lumea mai dragă, atunci i-a murit ta'-său Și ce năcaz îi era !....Nu de-alta, ci, de câte ori se 'ntâmplă de trecea pe lângă vr'un cârd de oameni la taină, numai că-i auzia, dându-și coate.

— „Ăsta e băiatul lui Sărăcilă ? !...“

— „Păi dar al cui să fie ?...“

— „Taci frate !..“

Lui i se urise biet, tot auzind oamenii, că : „Ăsta e băiatul' lui Sărăcilă, ăsta e băiatul lui Sărăcilă“ toți din toate părțile....Și-așa, el ce face ? S'a gândit ca să-și ia lumea 'n cap,—să plece.

— „Da' la ce să mai stau eu pe-aici, să nu mă mai slăbească oamenii cu : „ăsta e băiatul' lui Sărăcilă“...Până când ? la să plec eu în lume, că, zice și cântecul :

Decât ruda și vecinul,
Mult mai bun îți este *strinul*.
Că ruda te năcăjește
Și vecinul te vorbește....

Însă strinul îți zâmbește,
Din inimă te iubește,
La nevoie te ajută,
Te mângâie, te sărută....

Și ce-o fi, o fi !.... Cum 'oi munci, așa 'oi trăi..

Și-a plecat copilul..

O fi mers el așa, o fi mers, pân'a dat de-un om,—ăsta era rotar. Il roagă ca să între și el ca să 'nvețe rotăria și rotarul, om bun, 'l-a băgat. A slujit el cât o fi slujit,—până când i-a ieșit statu', și-a vrut să plece. Al rotar, fiindcă a stat copilul la el atâta timp, i-a dat și lui un car cu boi cu tot, c'apoi căși poată face și el casă, masă,—tot rostul omului..

Așa, băiatul a plecat la pădure cu carul, la lemne, cântându-și cântecul :

—> Când ai zice trei măsline...
Cine e mai *strin* ca mine ?
Numai mierla din pădure...

Verde-verde lin pelin...
Vai de voinicelul strin !..

Când, pe drum, a dat peste-o vacă care mai--mai să moară, - de abia mai răsufla ..Vaca avea glas ; il întrebă :

— „Und' te duci cinice ?“

— „Departe !....Mă duc în lume....“

— „Iiii !.. Cum 'ți-a 'ndreptat Dumnezeu păsciorii pe-aici, parc'a fost pe gândul meu....Că de când te-aștept...Numai eu știu !.. Da'mără;

bine că veniși, că cine știe cât mă mai chinuiam așa, păn'a muri. Tocmai acum mi s'a isbândit. Iote, eu o să mor; tu juipoaie-mă, și apoi apucă-te de fă'ți *noauă* oboare cu noauă lacăte, și când le-'i isprăvi, târăște pielea mea pe jos pe rând în fiecare din ăle noauă oboare, și-ai să vezi ce-o să fie..“

Al băiat und' s'apucă de juipoaie vaca, dă fuga în pădure și taie *parmaci*, face noauă oboare și pune noauă lacăte la ele, intră pe rând prin fiecare și târăște pielea pe jos,—și cum o târa,—doar trecea în oborul celălalt,—și oborul din care ieșise, se umplea de vite, numai una și una !...de, când o fi văzut așa băiatul, o fi zis :

—„*Machea* ! Da' ce-o mai fi și asta !...“

Astea erau toate, copiii acelei vaci.

Da' lui nu-i da în gând să le dea drumul ca să pască, ci le ținea tot închise ! Se tot uita la ele zâmbind de bucurie....

Văzând așa un bou din oborul al noauălea, când s'a dus copilul pe acolo :

—„Da' bine stăpâne, nu ne dai și noauă drumul să păștem ? Ori vrei ca să murim de foame ? Nu-'ți pare rău de atâta văcărime ?“

Asta era boul ăl dintăi, mai mare peste toată *văcărimea*.

Copilul înțelegând că au dreptate, le-a dat drumul.

După ce-au ieșit toate, rămâne boul ăsta pe urmă. Țst bou îl chemă *Murgoci*. li zise copilului :

—„Stăpâne, ce 'mi-i porunci, aia îți voiu împlini !,

Împăratul țării alia a dat sfoară'n țară și răvașe prin orașe, cum era pe atunci, că, cine s'o găsi să-'i are grădina de aramă, ăluia îi dă pe fie-sa de soție.

Băiatul auzind așa, se duce la bou :

—„Ei, auziși ce spune împăratul ?“

—„Auzit stăpâne !“

—„Și ce zici ?“

—„Ce să zic, să mergem s' arăm“.

—„Păi, om putea ?“

—„Eu așa zic ; da' să te duci să iei pe *Cerban* din *Valec-Verde* și-o s'o arăm atunci...“

S'a dus copilul și a adus *de soție* lui *Murgoci* pe *Cerban*,

Și-apoi au luat-o spre grădina de aramă a împăratului..

Pe drum, *Murgoci* 'i-a spus lui stăpănu-său :

—„Stăpâne, la arat n'ai să mânânci decât pâine și vei bea vin și să n'adormi ; altfel, vei fi mort !...“

Ajungând acolo, ălui copil începu să-'i licăre inima în piept de frică când a văzut că 'n fiecare *parmac* al grădinei este câte-un cap

de om.—Uitasem să spui, cum că veniseră mai înainte feluri și chipuri de oameni ca să are grădina de aramă a împăratului : feciori de împărați mari și crai,.. da' știu eu cum le-or fi mai zis.... și la toți, acum le sta numai hârcile în vârfurile pârmacilor, căci le spusese împăratul pân' nu s'ar apucă: că cine n'o face nimic, capul îi va sta 'n pârmaci. Și cum spusei, băiatul, mai-mai s'o iă îndărăt, mai ales când văzuse că doar un singur pârmac mai era gol și strigă:—„Cap-cap-cap !” Și copilul 'și-a venit nițel în fire :

—„Cap nejudecat și tăiat nu se poate !..“

Și 'njugă copilul boii la plug și unde începù să are....Și unde părăia măi nene arama în toate părțile, de.... numai ziceai că pământ curat era înaintea plugului..., așa mergea de frumos plugul.

Dar când fu aproape să isprăvească, când era soarele aproape de muchia dealului, fata împăratului văzând că nu e glumă cu ăst prostovan, vrù să-l otrăvească spre a nu isprăvi până 'nserat, că dacă va insera și 'l-o apuca noaptea măcar c'o brazdă, știa ea ce să facă... Și vine acolo cu otravă.

Boii n'au băgat de seamă când s'a dat pe lângă copil.

Ea a șezut jos și-a zis copilului :

—„Da nu mai șezi coala 'n poală-'mi să te mai odinești, voinice ?“

Și el, prostul,—își uitase de cele spuse de Murgoci,—se duce ca s'ajodimă nițel cu capul în poala împărătiței, mai ales că nici nu mai văzuse de când o fi fost el atâta frumusețe și că-'l și mai chema !..

li furase mințile ! Cum ajoimi, împărătița îi și aruncă un *gogoloiu* de otravă pe gât,—și copilul a murit !..

Boii pricepură :

—„Alearg' Cerbane că ne prăpădește copilul!..“

—„Ce să mai alerg, că 'l-a și prăpădit....“

—„Acum ce 'i facem, încotro o luăm ?“

—„Ce să-'i facem ?“

—„Tu ce putere ai ?“

—„Eu ? Eu pot să mut soarele de la Apus la Răsărit : dar tu ?“

—„Eu când 'oi fluștura din coarne, îl deștept !..“

—„Atunci deșteaptă-'l !“

Și când a flușturat din coarne Murgoci, copilul a sărit drept în picioare.

—„Vezi stăpâne ce făcusei ?“

—„Văd !... C'adormisem un somn cam greu !..“

—„Ba pentru vecie dacă nu eram noi !“

Acum, fiindcă-'l înșelase de adormise și apoi îl omorise, și lucrul care-'l făcuseră până aci, venise iarăși la loc ! ; și-așa Cerban, a dat soarele îndărăt,—la Răsărit.

—„Hai să luăm acum munca iar de la început și să nu te mai apuci ca să mai adormi stăpâne...”

Și s'au pus iarăși de muncit.. Trosnea arama înaintea plugului.. Parcă mergea prin apă..Boii mergeau cu coadele pe spate, habar n'aveau..Și n'au odihnit măcar un pic, până n'au isprăvit.

După ce-au isprăvit, s'au dus la împărat ca să-i ceie fata. Da' împăratul :

—„Poate 'mi-o-ți lua-o cu palat cu tot ; altfel nu v'o dau !...”

Când au auzit așa Murgoci și cu Cerban, 'i-au zis stăpânului :

—„Să pui în carul dăruit de întâiul tău stăpân lucruri din palat pân' om fluștura noi din coarne, și când om fluștura noi, atunci să pleci cu ele..Și-apoi să vedem pe împărat !...”

Au adus carul și und' se pune mări nene copilul și cară la țoale, cară, cară, pân'a cărat tot din tot palatul,—și boii tot n'au flușturat din coarne ! Ba numai au pornit nițal, de încercare, ca să vadă împăratul că tot mai pot duce....Apoi se pune copilul să dărâme palatul din temelie ca să'l iă cu totul !...

Când vede împăratul astfel,—că nu e glumă :

—„Hai mă, ia-ți fata mă și vezi-ți de treabă.. Pe când eu... eu să-ți fiu socru de-acum înainte; și după moartea mea să stăpâniți voi împărăția...”

Și-așa cic'a și fost ; boii au pierit, și el,—feciorul lui *Sărdcilă*—a rămas ginere împărătesc !.. 1)

(Din Obislav-Vâlcea)

N. I. Dumitrașcu.

14.—Fata babei, noră de'mparat.

Cică a fost o dată un împărat tare bogat și puternic, de se temean toți vecinii de el. Și avea împăratul cela un fecior chipeș și voinic și cu niște plete crețe de i-a mers vestea peste mări și țări. Când s-a simțit împăratul slab, l-a chemat pe fecior la dânsul și l'a sfătuit să se însoare că dă, fieștecăre vrea să-și vadă odată gloata căpătuită.

Și i-a mai spus, că el vrea să aibă o noră cuminte și detreabă, nu o nătângă și netoată. Și s-au hotărît să facă un palat mare foarte și cu o mie de odăi, pe urmă să cheme în ospeție toți craii și împărății di'mprejur cu fetele lor. Care fată a îmbla prin toate odăile fără să se rătăciască, aceea să-i fie lui noră. Au chemat ei meșteri din toată lumea, cari de cari mai iscusiți și au rădicat, măi badea, un palat de

1). Variantă apropiată și cu adaos la sfârșit, în Tudor Pamfile, *Graiul Vremurilor* (Povești), p. 113—120: *Boul negru și boul roș*.

nu-l puteai cuprinde cu ochii. După ce-au rădicat ei clădirele, a trimis împăratul carte pe la toți vecinii de i-a poftit cu tot, cu fete la el. Când s-a lătit vestea de așa minune de palat, a început a curge la lume din cele patru părți de lume, de să nu se mai sfârșiască. După ce s-au strins toți, le-a spus împăratul care e planul său și le-a rugat pe fete să-și încerce norocul.

Toate au încercat dar nici una n-a putut să dea de capăt la atâta sumedenie de odăi și așa de încâlcite. Când a văzut împăratul asta, a început a-și perde nădejdea.

A fost venit cu puhoiul cel mare de lume și o babă bătrână și săracă cu o fată, ca să vadă și ele minunățiile celea. După ce au plecat toate fetele de împărați și boeri rușin ite de neisbândă, hai, că să-și încerce și fata babei norocul. Baba a început-o a o trage de mânecă înapoi și a o muștra, ca să se astâmpere. Feciorul împăratului când a văzut așa bujor de fată, s-a dus la ea și a rugat-o să încere și ea.

A intrat fata babei în palatul cel atât de fermecat și-a început a cutriera odăile. În una a găsit un inel de logodnă; ea l-a luat și l-a pus pe deget; în alta a găsit o găteală de nuntă, le-a îmbrăcat și pe astea așa că la urmă când a eșit afară a adus câte un semn din toate odăile.

Împăratul a trebuit să-și ție cuvântul și-au făcut o nuntă de cele borerști! La nuntă a întreat-o împăratul, că ce a făcut de nu s-a ră-tăcit. Ear ea a respuns ca s-a pornit de acasă cu furca și pe drum a gătit de tors fuiorul. Când a intrat în palat ea a lăsat fusul la ușă și cu celalat capăt de fir a *părândat* tot palatul. La întors înapoi, ea a început earăși a strânge firul așa că n-a putut să se ră-tăcească.

Și de atunci se zice că minte este și 'n bordei, nu numai în palaturi. ¹⁾

(Auzită de la taica, Frătăuțul vechi. Bucovina).

I. Ouciu.

De-ale copiilor

43.—Petrică, Petricean,
Cu luleaua de cocean,
Cu ciubucul de *păzdrăii*...
Uite-al naibii cum mai sare
Pe colea pe coastă'n vale!..

44.—La Ilie 'n prăvălie,
Joacă șoareci' 'n călcăie;
Mâța bate cu ciocanul,

lacă vine șobolanul!

45.—La Ilie 'n prăvălie,
Joacă șoareci 'n călcăie;
Jură și mărturisesc
Că fir de tărăță nu găsesc! ²⁾

46.—Ciorăiea,
Borăiea,

1). O variantă franceză din Arède publ. în *Revue des trad. pop.* T. XVIII, p. 335—6. *Red.*
2). Vezi: Tudor Pamfile, *Jocuri de copii*, II, p. 148,

Vândură țigani moșia.

Cioc,

Boc,

O împreună la loc !

(Din Obislav-Vâlcea)

N. I. Dumitrașcu.

47.—Nija, nija poarca,

Ce ți-i porumbaca,

Cuțitele Domnului,

Sabia curcanului,

Cioc, boc,

Polohoc,

Dă moara la loc.

48.—Unuma,

Dumna,

Trii

Fălii,

Patru

Spartu,

Cinci

Ochinci.

49 —Rujă, rujă,

Copertujă

Taie, taie

Napotaie,

Napodita,

Napotaie.

50.—Rujă, rujă,

Copertujă,

Napodita,

Șabodita.

51.—Uni,

Duni,

Trina,

Pana,

Cinca,

Ținca,

Boghi,

Stoghi,

Ciula.¹⁾

(Din Pătrăuți pe Suceava)

52.—Una mara,

Doaua para,

Trii ruga,

Picioruga,

Solomon,

Socoton,,

Indiliță,

Podoghiță,

Gel, gel,

Cristel,

Suferite,

Du-te.²⁾

(Din Ceahor lângă Cernăuți) La jocul «De-a nijoarca»; cel care are să «caute» făgăduiește că «nu se va uita» (sc. unde se ascund ceilalți) cu cuvintele: «să-mi sară ochii ca strochii».

Alex. Morariu.

53.—*De-a copoiul și iepurile.*

După ce aleg băeții pe unul din ei „armaș“ („bătăuș“), își alege și fie-care perechea lui. Apoi se dă sorți care și cine să fugă și cine să prindă. Odată aleși se pun în rând fiecare cu perechea lui și la porunca bătăușului, o iau la goană.

Cel care scapă și nu e prins, și vine la armaș (bătăuș), acela e învingător. Tovarășul lui, trebuie să vină să-și ia pedeapsa de la armaș în chipul următor :

1) Vezi Tudor Pamfile, *Jocuri de copii*, III, p. 27.

2). Idem *Ibidem*; și II, p. 67.

Armaşul cu o nucluşă în mână îl întreabă :

—Ț-am dat pâne și cu sare,

De ce n'ai fugit tare ?

El atunci răspunde : —„N'am putut“; întinde palma și armaşul îi trage o nuia. Apoi iară îi zice.

—Ț-am dat pâne și cu vin,

De ce n'ai fugit lin ?

El iar trebuie să răspundă: „N'am putut“ și iar întinde palma și-și primește pedeapsa.

Dacă cel ce gonește prinde tovarăşul, atunci cel prins, mânâncă batae tot după pilda de mai sus.

Apoi se schimbă tovarăşii, și așa se urmează până ce se satură ori se schimbă jocul.

Jorăști, Covurlui.

Petru Ch. Savin.

POVESTIRI ȘI LECENDE

44. —Despre Alexandru Machidon

Alexandru împarat, a bătut pe toți împarații. El n'a mai avu stare, a fost în toată lumea, a tot bătut pe toți.

Când trndia mămă lui, să-l nască, au legat-o cu picioarele de grinda porului casei, că nu putea face, ș'atunci s'au ivit pe cer *ceasurile cele rele* și ea n'a mai putut răbda durerile ș'a strigat să-i dee drumul; și numai cu cât îi negru sub unghie, cu atâta a avut noroc de a scapat să nu se nască în *ceasurile cele rele*, alt-fel n'ajungea împărat.

Era om mintos: mintea, mult plătește la om.

Un împărat, a vrut să cerce mintea lui Alexandru și i-a trimes soli, (Împarații nu-și strică solii) cu-aista răspuns :

—Ce te pui cu mine? și i-a trimes un sac plin de mac.

—Să numere, Alexandru, macul tot, c'atâtea catane am de bagat în foc !...

Alexandru Machedon, când a auzit, a întrebat :

—Catane or fi, multe, dar să bizue pe ele ?

Alexadru a trimes ca răspuns un săcuț de chiperi.

Împăratul cel ispititor, n'a priceput ce'nsemnă.

A pornit alți soli, ca să-i tălmăciască.

Alexandru i-a deslușit :

—Așa's oștile mele de amare și iuți, ca chiperul !..

Împăratul cel hain s'a'nciudat mult și i-a mai trimes alt rând de soli, ca să-l iscodească pe Alexandru.

—Ce meșteșug mai are de-a putut birui atâtea noroade ?

Machedon a răspuns :

—*„Cu mâna'ntinsă (pe paloș) și cu iertarea la cei greșiți !...*

Împăratul cel iscoditor, înțelegând adâncul aist *priviștit* de mare, atunci a priceput că-i tare greu să birui pe un om și viteaz și înțelept; ș'a dat șfară :

—Cine s'a bizui să-i tae capul ?

A trecut multă vreme, până când s'a aratat unul dintre ostași și a zis cătră împăratul pofticios de moarte 'mpărătească :

—Eu oi veseli azi, capul D-tale 'mpărate.

—Cu ce li-i veseli ?

—Cu capul lui Alexandru 'mparat !... O fac pentru cinstea D-tale l-au dat strae machedonești și sabie persidiască.

Mișelul s-a amestecat în oastea machedonească.

Dacă iera tot un port, ca ceialalți, nu l'au cunoscut nimeni.

Ticălosul, numai s-a lipit, pe din dos ș'a vrut să despice capul lui Alexandru; când ingerul, a pus mâna, ș'a răsucit paloșul nebunului.

Alexandru a și cunoscut, ș'a răcnit :

—Aleo ! m'a lovit sabie persidiască, din oaste machedonească.

Ceala, a căzut în genunchi ș'a zis ;

—Azi, mort sânt !..

—Nu, *tu vei fi mai mare peste-atâtea mii de ostași.*

Când a auzit împăratul cel ce-a trimes pe ucigaș, ș'a adus aminte, de 'nțelepciunea cea mare a lui Machedon Împărat.

Iertarea la cei greșiți, îi Păreche cu iubirea craștinească.

Machedon era priviștit de purtat dreptatea și ierta. (Amu, ne-am făcut răi, unde ne putem ierta unii pe alții !).

* *

Alexandru Machedon umbla calare, pe un cal nazdravan, *Ducițal* care era c'un corn în frunte. zbură cu dânsul și 'naltul cerului și'n fundul iadului.

* *

Împărăteasa lui Alexandru 'mparat se cheama *Limbiada*.

Machedon împarat s-a bătut și cu furnicile.

Mari furnici au fost ș'acelea : că, lua catana de mijloc ș-o înghia. Altele-l bagă'n borte, îl ducea (pe catană), cum duce lupul un miel.

Până ce-au găsit un filozof și i-a învățat să iee znopi de stuh; li *otrăviră* znopii și când dădeau furnicile peste dânsii, aprindeau znopii și ele luau foc. Li s'aprindeau aripile ș'ardeau, până nu mai puteau zbură și cădeau jos.

Erau cât niște vaci de mari !

Spuse de D-tru Baroiu, bătrân neștiutor de carte din satul Holda, comună Broșteni (Suceava).

S. T. Kirileanu.

45.—Dochia

O fost odată când o fost ; o fost odată, de mult tare, pe când umbla D-zeu și sf. Petre pe pământ, o fost o babă ce-o chema Dochia. Deși vadană, gospodăria ei însă era mai dihai ca la cei mai buni gospodari, căci era amarnică, și n'avea hodină nici zi, nici noapte. De ajutor avea pe fecioru-su și pe noră-sa, cărora trebuia să le rămâie—după moartea ei—toată agonisita.—Nora babei mai ales n'avea păreche de harnică și de cu noroc ce era.

Soacrele însă „tot poame acre“ au fost de cându-i lumea și-așa or fi până ni-om petrece cu toții. Ori cât de harnică era nora babei și ori cât lucra, tot n'o mai mulțamea. Nu era treabă femeescă ba și de cele bărbătești să n'o facă nora babei, da ea tot cârtea și-i căuta noduri în papură.

Intr'o zi ce-i trăsni babei prin cap ?! Cheamă pe noră-sa, îi dă o ulcică de moși și-i poruncește să se ducă să-i aducă fragi, de și era prin luna lui Faur, cându-i frig de crapă și ouăle corbului.

Nevasta știa moartea babei ; ie ulcica de pe laiță, se îmbracă bine și pleacă la pădure se caute fragi babei.

Merge ea cât merge prin pădure, prin troene ș'omăt până la genunchi, pe un viscol de socotiai că se prăpădește lumea și într'un târziu ajunge într'o poeană.

Cât cu mânele, cât cu niște bețe, cât cu picioarele, dă omătul în tr'o parte să vadă n'a găsi câți-va fragi ? De geaba i-o fost munca căci nici de frunze de fragi n'o dat macar.

Negăsind nimica, se răzămă de-un copac și începu a plânge, blăstămându-și zilele. D-zeu însă nu lasă pe cel năcăjit să se prăpădească.

Cum sta ea pe gânduri, numai ce vede mai la deal, în marginea pădurii fum de la un foc.

Să ie încet, încet și se duce acolo. În jurul unui foc bun, ședeau într'o *rilă* doi moșnegi cu barbele albe : unul într'o parte și unul în altă parte și se încălziau la foc. Moșnegii cum o văzură, o înghiet-o să se încălzască. Fata se așază lingă foc că era mai înghețată de frig.

Moșnegii o întrebară ce cată pe așa vreme în pădure și ea le povesti toată patarania.

Când să plece, D-zeu îi spuse să umple ulcica cu jaratic, să se ducă acasă, dar să nu se uite în ea, că va fi rău de ea.—Nevasta făcu așa.

Când o intrat în casă, iaca și baba cu o cofă de apă în mână de la fântână.

—Mi-ai adus fragi ?

--Ț'am adus mămucă, vezi ce-a fi în ulcică. În adevăr, când baba se uită în vas, un miros mândru de fragi de pădure podidi în casă și baba îi mânâncă pe toți cu mămligă rece.

Adoua zi baba se îmbracă cu 12 cojoace, își luă cele 12 capre ce avea și porni la pădure și ea după fragi, și, să-și hrănească și caprele cu muguri de fag.

Vremea era tot friguroasă și viforoasă. Ei nu-i păsă însă, că era îmbrăcată bine. Nimeri cu caprele tot în poiana în care fusese și norăsa. Caută fragi, pe sub omăt, și nu găsește. Iaca într'un târziu, după ce caprele se satură de muguri, că zărește și ea în marginea pădurii un loc și fum. Merge într'acolo și găsește pe cei doi moșnegi ce-i întilnise și norăsa. Moșnegii o poftesc la foc; ea se așază în jurul focului, iar caprele se culcară mai la vale și începură a ruguma.

Baba se încălzise bine și se rumenise la față.

—Doamne, cum aş mânca pâne proaspătă, zise baba cătră moșnegii! Sf. Petre scoate din desagi și dă babei o pâne frumoasă.

Ea o 'mfulică repede, și mai zise :

—Cum aş bea o oală cu vin vechiu !

Și gustul babei se împlini prin voea Domnului.

Când s'o văzut încălzită, sătulă și adăpată cu vin bun și vechiu, se lungi odată câtu-i de lungă și zise :

—Bun ar fi amu lângă mine și un bărbat voinic.

De-o dată baba se prefăcu într'o stâncă mare de peatră, oile în bolovani mai mici iar pe unde era focul începu a curge o apă limpede cum îi lacrima și rece cum îi ghița. Moșnegii s'au făcut nevăzuți și nora babei căutând-o prin pădure găsi în locul soacrei, o stâncă mare ce samână a femeie și 12 stinci mai mici ce samână a capre ; iar în locul vetrei focului, un izvor rece ca ghița și limpede ca lacrima.1).

M. Lupescu

46.—Nerodirea dafinului (salcâmului)

Mai înainte vreme, dafinul zice că făcea poame,—rodea. Făcând poame, s'a suit și Dumnezeu ca să mănânce. A mâncat ce a mâncat și când a vrut să se dea jos, hăit', că un ghimpe îi intră în picior !...

Atunci, Dumnezeu de năcaz 'l-a blestemat : (—să se fi ferit și

1). Sub poalele muntelui Halauca într'o infundătură prăpăstioasă, răzămătată pe o altă stâncă uriașă, se află o altă stâncă mai mică ce samână a femeie iar în jurul ei vre-o 12 stinci și mai mici, lungărețe, ce samână a dobitoace. Stâncă ce samână a om se crede că ar fi «Baba Dochie», iar cele mai mărunte caprele ei. Din stâncă Babei Dochia iese un izvor de apă foarte rece și limpede, de unde cogașii de prin poenele Halăucei beau apă vara, pe vremea fânului.

Culeasă dela Ioana lui Gavril Bârgăoanu din com. Bogdănești-Suceava, de 80 ani.

dafinul se nu 'nțepe barem pe Dumnezeu):

— „Tu, de-acum înaintea, să 'nflorști ; dar de rodit să nu mai rodești!“

Și cică de atunci, dafinul nu mai rodește : că el, vedeți și dumnevoastră, doar înflorește și florile, stau 'ce mai stau și-apoi se trec,— nu lasă rod l..

(Dela d. N. I. Dumitrașcu din Boureni-Doljii)

George Gh. Mitre.

47.—Muștele și mucii.

Muștele mergând de te târg spre sat se întâlnesc în cale cu mucii, cari merg de la sat la târg.

— „Incotro ?“ întreabă muștele.

— „La târg. Nu mai putem trăi în sat, căci țăranul te aruncă jos de icnești, pe când domnii de prin oraș te poartă în buzunar. Dar voi?“

— „Noi spre sat. Am auzit că oamenii lasă acolo vasele nespălate. Poate vom găsi și noi ceva de-ale gării. În târg să-ți scoți ochii alergând până ce găsești vr'un hârb cu ceva.“

Din Bucovina

G. Alvirescu-Sadoveanul.

48.—De când au babele cap de drac.

Mergând odinioară *D-zeu* și cu sf. Petru pe pământ, văzură cum se certa un drac cu o babă. *D-zeu* trimise îndată pe sf. Petru, ca să-i despărtească. Sf. Petru se supuse porunsei lui *D-zeu* și-i despărți.

Abia ajunse sf. Petru la *D-zeu* și ei începură iară a se certa. *D-zeu* trimise iarăși pe Sf. Petru, ca să-i despărtească. Sf. Petru se mânie și li tăie capul la amândoi. După aceea se întoarse iarăși la *D-zeu*, făcându-se că n'ar fi făcut nimică. *D-zeu* îl întrebă:

„Cum i-ai despărțit ?“ El răspunse : „Li-am tăiat capurile.“ *D-zeu* zise atunci : „Petre ! N'ai făcut bine, du-te și pune-le capurile înapoi“ ! Sf. Petru se duse și puse capul dracului babei, iar al babei dracului fiind că nu se deosebiau. De atunci se zice că baba-i dracul.

(Bucovina)

P. Cârstean.

URĂȚII

17.—O amar, o ticăloase
Suflete, ce-mi ieși din oase
Că mi-i lumea 'mângâioasă.

Am mai fost la judecată,
Ingerul atunci-mi zice,
Cu lacrimi ferbinți că-mi plânge:

Iată moartea a venit,
De pomană nu mi-am dat,
Nu mi-am dat c'am veselit,
Și de moarte n'am gândit.
Veniți frați, veniți surori,
De mă-n podobiți cu flori ;
Veniți frați, veniți cumnați,
De mă'mpodobiți cu brazi;
Vin și tu a mea soție,
Ce mi-ai fost la cununie,
Mâna amândoi s'o dăm,
Amândoi să ne iertăm ;
Veniți și voi copilași.
Dragii tatii feciorași,

Să vă mai sărut odată,
Că viața mi-i scurtată ;
Și de-acuma pe vecie,
Merg la casa cea pustie,
Fără uși, fără fereștii,
Intri 'ntrinsa, vețuești ;
Fără uși, fără obloane,
Intri 'ntrinsa, plângi cu jale ;
Și-amin boeri să vă fie,
Cu dar și cu bucurie,
Și-amin sfânt Botez ce vine,
Să-l petreceți cu mult bine.

(Auzit de la mama în Ciurești-Tutova).

Gh. Clurescu.

DATE ȘI CREDINȚE

221.—*Iarba fierului*¹⁾ e o buruiană—o iarbă—care crește mai ales pe lacuri adică prin smârcuri.

Noaptea e de culoare roșie, ca focul. Această față și-o ține toată noaptea și chiar dimineața până'n răsăritul soarelui. Odată, însă, cu răsărirea soarelui, culoarea roșie îi pierde, și acea iarbă se face verde, așa încât nu se mai cunoaște dintre ceilalte bălării.

Unii oameni o găsesc în chipul următor : împiedică caii, cu fiare, (cătuși) și le dă drumul să pască noaptea prin locurile mlăștinoase, pe unde cam știi ei că crește „iarba fiarelor.”

Păscând calul, când a dat peste iarba fiarelor, și această iarbă a atins cătușile, s'aude deodată : sdranc ! iar calul rămâne despedecat. Din ce pricină ?

--Pentru că a călcat prin iarba fiarelor, care nu rabdă nici o incuietore de fier.

Atunci să pândești și când îi auzi plesnitura fiarelor, să dai fuga acolo și s'o cauți pe lângă picioarele calului, c'o găsești : e roșie.

Dacă ar fi întuneric și nu s'ar vedea bine, atunci, uite cum o găsești : incui iar fiarele, cu un lacat. Pe urmă iei iarba fir cu fir și atingi cu ea rând pe rând lacătul incuiat. Idată ce lacatul s'a descuiat, să iei acel fir cu care ai atins lacatul, căci ala e fir de iarba fiarelor. Alții, fac alt-fel : leagă de o fringhie mai multe lăcate incuiate și umblă cu ele târiș prin iarbă. Când a auzit zdrăncăitura vre-unui lacăt care s'a descuiat, se oprește pe loc și o caută, cum văzurăm mai sus. Alții în sfârșit, o găsesc cu ajutorul ariciului. Iată cum :

1) E vorba de *fier -fiare* și nu de fiarele pădurilor.

Când găsești vr'un cuib de ariciu, să-i iei cuibul, cu pui, cu tot, să așezi puii într'o colivie mare, ori într'o cușcă, așa ca ariciul să-i poată vedea; dar să-i încui cu un lacăt, ca să nu-i poată lua.—Ce-o să se întâmple ? Aricul se duce, găsește iarba fiarelor și vine să descuie lacătul, cu ea.—O aduce în gură, și cu ea atinge lacătul, care numai decât se descuie.—Ariciul, o lasă jos din gură și intră 'n cușcă șă-și scoată puii. Atunci să fi acolea *adiba*, s'o și iei, că pe urmă, el, după ce și-a scos puii, o mânâncă.

Nu-i vorbă, că de l-oi spinteca și tot i-o găsești în burtă.

Cu iarba fiarelor intri unde poțtești, și descui unde vrei. Lacăte, zăvoare, broaște, încuietori, cătuși.. nimic nu rabdă, numai decât se descuie. Poți intra în case, în pimniți, în magazii, poți discuia case de bani ș. a.¹⁾

Ca să fii mai sigur și să nu ți-o găseasca nimeni, unii fac așa : crestează nițeluș un deget de la o mână : bunăoară degetul cel mic de la mâna dreaptă ; bagi acolo în tăietură nițică iarbă de a fiarelor, dai pielea la loc, te legi și o lași să se vindece așa. Cu acel deget vei face adevărate minuni.

Golești Badei, Muscel.

D. Mihalache.

222.—In seara de Ajun, se pune rișchitorul cu câteva fire de ață pe dânsul sub masă, unde rămâne pe Crăciun. Așa aceasta se păstrează până scot găinele pui (și găștele) cari apoi se trec peste ea. Dacă se întâmplă că una din aceste paseri se perde, atunci ea vine singură acasă.

223.—Când se scot puii întâi, se pun într'o căldare de foc (nu ferbinte) se amestică cu un cuțit zicând : „Doamne ajuta să ru le fie moartea de alt ceva, decât numai de cuțit și de foc“.

Valea Bistriței

Gr. Vlad.

224.—Cică, când te duci la ciobotar, să nu cumva să te duci numai c'o ciobotă sau cioboțică (ghete) dacă vrei să nu încapi ușa. Să te duci cu perechea căci îi moare femeia.

225.—Vara la secere să nu înfingi secerea cu vârful în pământ, căci te doare mijlocul.

226.—Cică, când apune soarele în nouri e semn că va ploua.

227.—Când cântă cucoșii dicusară, se schimbă vremea.

228.—Când urlă cânele în poartă e semn că se va întâmpla moarte la acea casă.

Ciurești-Tutova.

Gh. V. Șușnea

1). Noi, fercască-ne Dumnezeu, dar nu sfătuim pe nimeni să facă astfel !

229.—Dacă cântă cucoșul în prag, apoi vin oaspeți.

230.—Dacă sare scântee din foc, se zice că a crăpat un dușman.

231.—Dacă cântă cucoșul pe însărat, apoi se zice, că întră tâlhari în sat.

232.—Dacă se linge mâțul și se uită la fereastră, apoi îi vreme bună; dacă se uită la sobă, apoi vreme rea și friguri.

Bucovina

P. Cârștean.

233.—Nu e bine să tai, ori ce pasare, cu picioarele legate.

234.—Când vezi lună nouă să nu spui în casă căci strici pe ce pui mâna, bună oară pahare, farfurii ș. a.

235.—Când mânânci poame, ori roduri nouă, trebuie să zici înainte de a mânca : „Roadă nouă în gură veche.“

236.—Să nu croește Marțea ori Sâmbăta cuiva cămeșă căci moare degrabă..

237.—Visele visate înspre Sâmbătă, și înspre sărbători mari, nu se isbândesc.

238.—Când ferbi lapte la foc să bagi de seamă să nu dea în foc căci crapă țâța vacei; dacă se întâmplă și dă, să pui degrabă sare.

239.—Când un negustor vinde întâi, banul luat trebuie să-l dea prin barbă—câte fire de păr în barbă, atâtea bani se câștige în ziua aceea.

Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

Boale la oameni, leacuri și descânfece.

39—59

1). *) *Conoște-vi prunculă în mâni-sa și de alte.* Să conoște fămeea grea și dină naștere și cum va să fie pruncului, să-i zici să șază jos și să-și împletiască piciorul și să mergi puținel dela fămeea în lături și să socotești cum să va scula. De să va întâmplă din picioru cel drept și să va sculă, bărbătescū va fi; iar de să va întâmpla a să sculă în stângu fămeeșcū va fi. — Aminterea iară vei conoște : Să iai un potiră plin de apă și pică lapte din țîța direaptă dela fămeea grea și de va începe a înotă laptele pe desupra apei, muerescū este; iară de să va afundă, bărbătescū este.

*) Leacurile și credințele ce le dau aci, sunt scrise toate în criptografie.

Ele se află în «sbornicul» din care am publicat aiurea (*Cuvântul advădurului*, VII nr. 12 și *Șezătoarea*, X, nr. 11—12, un număr oare care de vrăji, rugăciuni, leacuri și altele.

Ce va fi hotărît pe scriitorul lor ca parte dintr'insele să le scrie astfel, nu-mi pot explica.

Am întâmpinat oarecare greutate până ce am aflat cheia și le-am putut da de rost. Prezentând oarecare interes, am crezut că e bine ca și acestea să se tipărească.

2.— *Când nu naște curând pruncul.* Scrie pe o hârtie adică : Ușile coriului deschiză-se și tu cocone, eși cu mintea. Daru Dumnezău (sic). Și pune acea hârtie pe spatele muerei.

3.— *Să nu moară prunculă în mâni-sa, sau de să zmințește.* Lapte cu vină să amestice și să bea.

4.— *Să facă muerea lapte.* Molotru și pătrânel pisați, cu miere și cu vină vechiă să bea.

5.— *De frâguliră (sic).* Să ia varză sărată, să mestice și să ție în gură.

6.— *Când iasă mafulă întâi.* Să spele cu vină cald și să amestice țăstă de broască pisat amestecat cu făină și să-l presări.

7.— *De să întâmplă să doră copilul în mumă-sa.* Balegă de mușcoi negru și gănieață de porumbă, să să afume muerea.

8.— *De cuțit.* Să scrii așa : să fie calea lui întuneric și alune-cosă ; gonească-l pe elu Mihailu verhovnicu și Gavrilu.

9.— *De asurzie.* Here de iepure și cu lapte de muere de fată (sic) și pică în urechie ; au de cerbă, au de capră.—Here de juncu cu lapte de muere pică în urechie.

10.— *De durerea capului.* Mușitari pisat cu miere, și te unge la creștetu.

11.— *Să facă omu' față tîndră.* Untură de găscă și untu de vacă amândouă să le topești și să te ungi la față.

12.— *Alta iară să faci față tîndră.* Zamă de pepene și cu făină de bobu să le amestici și să te ungi sara și dimineața și să te speli.

13.— *De mușcătără de șarpe.*

Nazpa, nazpa
nacarate
ponapate
itosovu
pognana
napanu
cararatu

Aceste de trei ori să le scrii înlăuntru de păharu și să iei apă să le speli aceste nume și să adăpi cu aceste nume, că să va vindecă.

14.— *De putrejiciunea gingiloru.* Șofranu cu flori de trandafiră să se pisăze și amesticate cu miere să ia în gură și să se ungă.

15.— *Cine-și pute gura.* Popișnică să herbi cu vină și să ții în gură. Alta : Trandafiră uscatu să-l faci ca făina și să presări gingii.

16.— *De putregăciunea țitelor.* Șofranu și sare în chip de făină să-l faci, mestecat cu miere și să ungă.

17.— *Când cură sânge din nasu.* Să scrii cu sângele pe o hârtie aceasta : Banu și Zăganu. Cea ce va daru, să ia ; și cu Hristosă zicu :

Stăi sânge, să nu pici. În numele tatălui, și al fiului, și al d(u)hului sfântu, acum și pururea. — Și pune hărtia în frunte și o leagă.

18.— *Să nu le piarză pomu' poamele.* Rădăcină de crin alb să spânzuri la ramuri tuturor pomilor.

19.— *Să cunoști furu'.* Să scrii pe o coje de pâine aceste nume ;

Afaru

ilaca

strofa

Să o dai să o bea (sic) acela. ¹⁾

20.— *Să nu să facă fome când bea omul lipitore.* Untu de macu amestecat cu oțăt; și să arză un fieru și să-i dai untul să bea de pe fieru.

21.— *Când are omu' sunet în urechie.* Foi de rugu tineru să le pisăzi și zama lor să o amestici cu miere și să o încălzești, să pici în urechie. Alta : untură de găscă prospătă, nesărată, să pici în urechie.

C. N. Mateescu.

VRĂJI și FĂRMECE

6.—De Ursită.

„Cum nu pociu eu să stau cu pelea goală, și cu pletele pe spate, eu fac betele colac, să-i vie *ursitului* de olac, în vis să ne visăm amândoi să ne vedem. De o fi înalt, mărunțel, de o fi cu ochii albaștri, negri, noi în vis să ne visăm, amândoi să vorbim.

„Cum n'a putut mă-sa să stea cu el în pânțece, cu ușile încuete, cu buzele crăpate, așa să nu poată Ursita mea fără mine să stea.

„Tu nuc să-'l aduci năuc, tu alun să-'l aduci nebun, tu soc să-'l aduci să dea și prin apă și prin foc“.

Se descântă umblând de trei ori în jurul casei cu pletele pe spate, și cu pielea goală (descântătoarea) și cu betele fetei ce i se face pe ursit. Apoi cu un băț de alun, unul de nuc, și altul de soc, se descântă pe bete, învârtindu-se în jurul casei, și făcându-le colac.

Această vrajă se face pentru tinerii și tinerile cari nu se pot căsători.;

(De la Zamfira Popescu, de Al. D. Coveltir din ?, comuic de

H. N. Țapu.

7.—Cine n'are noroc la gloată, și-i mor mereu copiii, să strângă de la nouă case nepriminite aur și argint, să facă din el un cercel și să-l

1), No. 18 și 19 fac parte din *vraji*. **Red.**

pue noului născut la urechea dreaptă. Atunci începând cu acel născut copiii nu vor mai muri.

8.—Ca să scapi de visuri urite, fură noapte un pom de unde-va însă să nu te vadă nimeni, nici chiar o pasare. Răsădește-l la capul unui mort și menește-așa :“

„Când tu mortule te vei scula
„Și-n pacate omenești vei umbla,
„Atunci și numai atunci eu,
„Să mai visez noaptea rău“.

Apoi vei îngriji mereu pomul să crească și să dea roade.

9.—Ca să faci să se strice dragostea dintre doi, iei său de la buricul morii (locul unde roata mare își sprijină capătul de afară). Il ungi pe unu dintre ei spre sfârșitul luminei ori unde poți și-l menești așa : „Cum să învârtă de iute roata morii, tot într'o parte așa să fugi și tu de cutare“.

10.—*Tot de urat*. Du-te la malul gârlei, fă trei urme cu piciorul stâng acolo unde apa atinge malul; urmele să fie năpădite de apă. Apoi calcă de câte trei ori în fie-care urmă se menește așa :

„Când oi mai găsi eu urma asta, atunci să-l mai îndrăgesc pe cutare și se mi se abată mintea la dânsul“.

11.—Femeile îngreunale să nu ție sub brâu lucruri de mâncare căci noul născut va fi lacom, hâlpav, linchicios, și pofticios.

Culese de

D. I. Farcasanu.

C A N T E G E

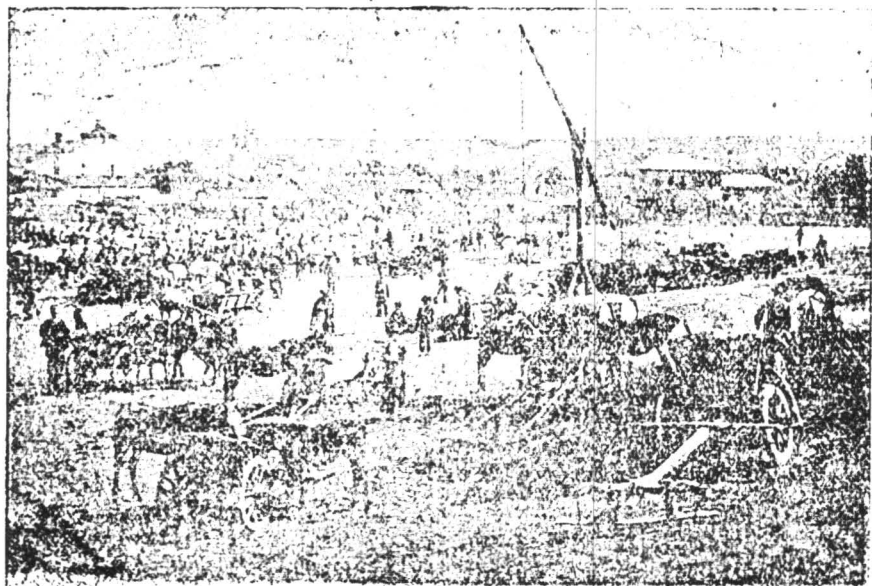
307.—*Foaie vede trei smincele*
Mă'nsurai, luai muere,
Mă lăcomii la avere,
Valeo, păcatele mele !
La avere, la argint,
La un bou de priponit.
Argintul s'o cheltuit,
Boul s'o despriponit,
Nevasta o 'mbătrânit,
Valeo, mamă, ce-am făcut !
Nevasta iesă pe ușă
Cu capu plin de cenușă,
Boul rupse și se duse.
Boul ici, boul coledă,
Boul trece Dunărea,

Valeo de viața mea,
C'am rămas numai cu ea !

308.—*Foaie verde matostat,*
Frumușică mi-am luat
Fost-am beat când m'am 'surat,
Când o vezi pe la 'nsărat,
Par'că vezi un drac plouat ;
Când o vezi sara pe nor,
Fug vacele din ocol,
Când o vezi sara pe lună,
Par'că vezi un ghem de lână !

Ioan Zotta.

309.—*Munte, munte, piatră seacă*
Lasă-mi ciobanu', să-mi treacă,

9.—La iarmaroc.

*Să-mi scape de cătănie,
Să-mi treacă la ciobănie.
Cătănie, cătănie,
Numai puşca să nu fie ;
Puşca are ş'aispre' punţi,
Nu poţi trece peste munţi.*

(De la Gherghina Petre Iene Târâş din Dobromir-Constanţa).

P. Ştefănescu.

*310.—Pe drumul care merg eu,
Nu-i fântână, nici pârâu
Ca să-mi stângă focul meu;
Focul de la inimioară,
Nu mi-l poate stinge-o țeară,
Nici Suceava cu apă,
Nici Siretul cu gârlă,
Numai bădița de-a vra,
El mi-l stânce cu vorbă.
A vorbi la mine bine
Și-a stânce inima'n mine.*

*311.—Fântâna cu cinci izvoare
Două bune trei amare,*

*Cine bea pe loc că moare.
Maică mea să fi știut,
S'ar fi dus și-ar fi băut
Pe min'nu m'ar fi făcut.
Că de cât mă făcea fată,
Mai bine-o stâncă de piatră,
Mă punea la o fântână
Și se numea apă bună;
Câți voinici pe drum trecea,
Din fântână apă bea,
Pe mine se hodinea
Și bodaproste-mi zicea.*

Mitocul Dragomirnei (Bucovina)

Erast Hostiuc.

*312.—Frunză leana romaniță
Strigă Barbu din temniță:
—O, li, leo mândruța mea,
Vin de șezi in locu'meu
Num' un ceas și jumătate
Că eu nu mai pot răsbate,
De răcnetul broaștelor,
De șuerul șerpilor,
De mâncarea peștilor,*

*Peștile-i ca bivoliu,
Șerpele-i ca bărnile
Broaștele ca vacile.*

*Că este un șerpe mare:
Când îmi prinde-a șuera,
Se cutremură temnița
Ea o strigat așa:*

*—Știu dragă că-ți peri
Și la tine nu-oi veni.
— Vin maică și stă'n locul meu
Numai un ceas și jumătate,
Din temniță de mă scoate;
Du-te'n fundul temniței
Și ia iarba ferului
Și-mi descăe temnița,
Să mă duc la mândra mea
Să-mi-o fac tot cum oi vrea
Să mi-o pun la car, s'o înham
Să mi-o fac de litră și dram*

X. Mosei

*313.—Foaie verde mărgărint,
Toată iarna, ger și frig
Și veneai la mine'n crâng.
Acuși vară, cald și bine
Și nu mai dai pe la mine.
Foaie verde, foaie lată
Puiculița mea de-o dată,
Ado mână și mă iartă,
Că ț-oi fi greșit vre-o dată,
De nu ț-am stat noaptea toată;
C-am avut nește păcate
Cu mândre din șapte sate,
Să mi le iubesc pe toate,
Să mă curăț de păcate.
Puică când veniam la tine
Se vărsau zorile bine ¹⁾.*

Dela Firoiu Ștefan din Lipov Dolju.

*314.—Foaie verde grâu mărunt,
Inimă cu venin mult,
Când oi să te văd rizind
Și la cârciumă intrând;
Să pui masa să mândrec
Cu copilașii la rând!*

Șt. St. Tufescu.

*315.—Bate, bate din călcâi
Ca moara din căpătâi.*

*316.—Dați-i, dați-i, mâi fciiori,
Să crearbă earbă și flori!*

*317.—Roată, roată la verigă
Ca la fund' cu mânăligă.*

*318.—Astăzi beu și mâne beu
Tot cu-atâta mă mai ieu.
Astăzi bată, mâne bată,
Casa mea nemăturată.*

Bucovina

V. Ungurean.

*319.—Frunză verde din poiană
Jele mi-i de beata mamă
Și mi-i jele și nici pre
Că i-a fost gurița rē.*

*320.—Păsăruică dela lac,
Nu mă blăstăma să zac,
Că n'am pe nime cu drag
Să-mi puie mâna la cap,
Să mă 'ntrebe de ce zac.*

Din Straja, Bucovina. **D. Dan.**

*321.—Foaie verde de-anison,
Scoală puicuță din somn,
Să plecăm în țări străine,
Unde nu cunosc pe nime,
Numai murgul de sub mine.
Murgu-i tânăr și corbos,
Voinicu-i tânăr și frumos;
Murgu-i tânăr și fugar,
Voinicu-i tânăr și curvar.*

I. Măgdăliniș.

(Invățător, Priponești-Tutova).

*322.—Foaie verde, foaie lată
Nicușor cu bata lată
Nu-s ce umblă, nu-s ce cată
La Soltana prin poiată.
Mă-sa sare să mi-l bată.
Soltana sare să-l scoată.
—„Lasă-l mamă, nu-l mai bate,*

1]. De confruntat: V. Onișor. «Doine din Ardeal» pag 70 (CXLIX)

*Ți-i ginere pe dreptate
De-o lună și jumătate.
C'am umblat cu lucru'n sat
Pân'ce ce mi l'am căpătat".*

Auzit dela Țica Gh. Lungu din Ghermăneșii.

V. E. Cănea.

323.—*Frunză verde strugur mare,
Ai jurat la iconoare
Măi badiță Constantine*

*Cât a fi soare pe lume
Tu nu mă-i uri pe mine.
Dar soarele n'a sfințit
Tu pe mine m'ai urit.
Ai, uri-te-ar soarele
Indrăgi-te-ar boalele
Șapte draci, șapte lungori
Și-o părecht de frigurele
Să ți fie viața cu ele.*

Dela S. Patraș, Țereșeni, Bucovina

T. I. Torouțiu.

O samă de cuvinte

344—366

La vulpe.—In legătură cu cele arătate in No. trecut, p. 217 :

Când vânătorii alungă *vulpea*, aceasta are de obicei să fugă prin locurile cele mai frământate, prin râpi și prăpăstii și prin spinărișurile cele mai încurcate, sărind adesea peste ele ori vârindu-se pe dedesubt. Din această fugăreală, vulpea se înțelege cu multe zgârieturi pe bot.

Tot astfel, când creștinul, ducând prea mult supt nas, ca să-și ude maseaua, ca mai apoi să prindă prea mult la ureche, când se afumă gospodărește și umblă după luleaua neamțului pe două cărări, se întâmplă de multe ori ca să-și moaie vinele și rămă pământul cu botul ; iar dacă pământu-i prea colțuros, apoi, i se încrestează nasul și fruntea cu semne aducătoare anumite. Se întâlnește cu unul: — „Buna ziua, nene !“ „I-i-i !“ — „Ai fost la vulpe ?“ „I-i-i !“ — „Ai belit vulpea ?“ — „I-i-i !“

Peste Milcov, se zice : *Ai fost la țap ? ; ai belit țapul ?* “

O legătură răutăcioasă a oamenilor, între vulpe ori țap (*sălbater, căpriorul*) și creștinul *aghezmuț* !

Dela C. Rășcanul, Bârlad

Tudor Pamfile.

Drumar—drumeț
Târgar—târgoveț sau cel ce se întoarce de la târg.
Palincă—rachiu
Lăzuit—desfundat, „defrișat“
Progadă, progadea—cimitir
Gubă—sarică
Hireș—frumos
Șugată, săcălușe—turnuri vechi, de demult.

Tuldie—coceni.
Măierişte—„fermă“
Cerime—bolta cerească.
Fidere—arcuri de trăsură.
Țari—croitori.
Căldărași—căldărari.
Agrăiesc—vorbesc
Făgădar—crișmar.

Din Maramureș și Țeiușoara

C. Mărgăritescu.

Hatal—îi dat cu hatal nu'i dat cu toată inima, îi dat cu inima îndoită.
Haram—degeaba luat, de geaba dat: *haram ghidi, haram gheldi* se zice despre o avere sau un bun oarecare.

Tabon—tabără de cară.

Zălud—zăpăcit, zămănit.

Nândres.—flăcăul ce umblă noaptea prin sat după cai verzi să le i-a potcoavele.

Tumburug—vălătuc, un lemn cu care se sfărâmă bolovanii. Se zice și despre oamenii grași: a făcut o burtă par'că'i un tumburug!

A morsocă—a *ghiosoli*, a trudi pe cineva.

Pe curpân—să spun treaba pe curpân, s'o spun dela început.

Jorăști-Covurlui.

Pr. Ioan C. Beldie.

GLUME JITII TAČLĂLE

53.—Țiganul vorbind turcește

Era tare năcăjit Românul, că-i intrase ghiholii în grădina Turcului și nu știă, cum să-i scoată; căci n'avea, cum să se înțeleagă cu Mustafă, de oare-ce nu știă boabă turcească. Tacmai când se chitea cum s'o dea s'o nimereasă și nu care cumva s'o scrântească, hop! și cumătru-so... un grec cu limba neagră.

—Da, ce ai, cumatrelule, de nu ți-s toți boii a casă?

—Apoi, ce să am, făcu cela tuflindu-și căciula'n cap, ia mi-a intrat dracu' de ghiholi în grădina Turcului ș'acu mi i-a închis și nu știu cum să mă înțeleg cu el, să-i scot, căci nu știu turcește... Și se așeză lângă masă în mijlocul căreia o strachină cu chiroști își trimetea aburii în toată casa, de-l făcea pe țigan, să-i huruească beregata, tot inghițind în sec.

—Hauliu, cumătrelele, merg eu sa vorbesc cu Mustafă, căci rod ghiață turcește, făcu țiganul, căruia i se innodă limba'n gură de poftă.

Bucurie pe bietul Român... Puse pe cumătru-so la masă și după ce ospătară sănătoși, plecară la curtea Turcului.

Când ajunseră la ușă, țiganul zise lui cumătru-so :

—D-ta să șezi la ușă afară, că intru numai eu să vorbesc.

Turcul stătea răsturnat pe un divan și-și sorbea cafeaua, pufăind din când în când, din ciubucu-i de *unamele*.

Țiganul cum dădu cu ochii de el, mai, mai să-și piardă cumpătul de frică și, și incepu :

—Cuconetele, vărzăvetele a mâncat ghiholetele.

—Nedev... ba!—făcu Turcul, care nu înțelegea ce vrea țiganul.

—Da de hunde, să le'nădească, dacă le-o mâncat de prin tălpi.

—Crocman.... bre! mai zise Turcul și voi să se salte'n capul oaselor.

Țiganul, crezând că de-acu il și gătește'n bătae, o sbughi pe ușă afară. Românul, când văzu pe cumătru'so vânăt ca fundul căldării, o tuli innaintea lui. Și fugeau, și fugeau de le scăpărau picioarele.

—Crocman... bre!.... mai făcu Turcul, care eșise afară și se mira, de ce-a dat strechea in cei doi fugari.

—l'auzi cnmătrelele, Turcul, ci-că să fugim întocmai, strigă țiganul, care fiind mai slab de vână, rămăsese cine știe unde, în urma lui cumătru-so.

I. Popovici.

54.—Minciună pe negândite.

Nastratin Hogeia în călătoriile lui prin lume, s'a pripășit odată și prin Dobrogea și spunea, măi tată, la năsdărăvănii de te crucia ; și tăia la minciuni pe negândite, de-i făca celei pe toți câți îl ascultau !

Acum vine vremea de trece printr'un sat getbeget românesc. Cât ai bate din palme, s'au strâns împrejurul lui o mulțime de oameni și spunea și nu mai isprăvea și iar spunea... și nimeni nu se găsea, ca să-l răpună din cuvinte.

Se mirau oamenii de înțelepciunea lui și toți îl ascultau.... Chiar el singur râdea pe sub musteți câte-odată, când tăia câte una mai lată. Și cum stăteau așa dinaintea unei cârciumi, numai iată că vine un Turc chipeș călare pe un cal negru și frumos. Se dă jos de pe cal și-și face loc ca să se agropie de Nastratin.

Cum îl vede intră în vorbă cu el :

—D-ta ești Nastratin Hogeia, Efendi !

—Da, îi răspunde Nastratin gata să croească una proaspătă!

—Apoi eu am auzit că spui minciuni pe negândite și am venit să-mi spui și mie una.

—Dragul meu, cu plăcere îți voi spune, însă te rog dacă ești bun, dă-mi calul D-tale pe care îl văd destul de voinic, ca să mă răpăd într'un suflet pân'la satul vecin, să-mi iau traista cu minciunile, pe care am uitat-o acolo, asară, când am plecat.

—De ce nu, poftim, îi răspunde Turcul !

Iar Nastratin încălecă pe cal și se duce..... și se tot duce !...Și bun dus a fost !

Ii spusese o minciună pe negândite.

G. Couatucerna.

55.—Pe-a cui ai luat-o ?

...Și mergea țiganul fudul spre casă ; că doar fusese la socru-so; nici nu-și vedea nașul, care, însă, nu'l lăasă să treacă.

—Da' dincotro, fine ?

—Sărut mâna, nănașule, iaca nu te văzusem ! Vin dela socru-mio!

—Da'ce socru-to a zburat de la Băneasa ?

—Nu, nănașule, am zburat eu dela el !

—Poi încaltea-i mai frumoasă asta ca ceialaltă? A cui și de unde-i?

—Dec, nașule, asta'i la față murgă închis, scurtă 'n gât și lată 'n-șolduri. Ii fata lui Pliscu Pasere din Huși.

—Pupă-ți-o sănătos.

[Pățanie cu finu Vasile, 28 August 1908]

Pr. I. C. Beldie

56.—Stea coaptă.

Un țigan a fost având un boroiu, bolnav de friguri.

În *vipia* boalei, țiganu' îl tot îmbia mereu :

—Ai mânca, tu lăicuțule,... cutare lucru ?

—Ași mânca, măre tată, de n'ar rămâne frimitură !

—N'are tata ! Dar.... cutare ? Dar.... cutare ? bunătași peste bunătași ; și el n'avea nici barem un cocoloș de mămăligă și un puiu de ceapă !

—Dar.... *sted coaptă*, n'ai mânca tu taică ?

—Hauliu, teteo, îmi lasă gura apă !

Țiganul ridică ochii spre cer, făcu o cruce d'ale batrâne și zice:

—Doamne, Doamne !

„*Mai lungește-i frigur'li,*

„*Pân' s'or coace stelili,*

„*Să pice ca perili*“

[Din Goleștii-Badei, Muscel]

D. Mihalache.

57.—Pomana popei.

Un popă, care în viața lui, nu făcuse nici o dată vre un praznic, nici pentru morți, nici pentru vii, dar mâncară mii.

Se hotărî să facă și el una.

Cum auzi satul, că-i praznic la popă, aleargă cu mic cu mare.

Preoteasa, văzând atâta lume spuse preotului „să mai închipuie că n'o s'ajungă pentru atâtea guri.“

Atunci preotul oftă și zise „lasă preteasă, lasă !

„Că multe sau dus dela noi dracului ; ducă-să și asta !“

Auzită de la Bradea, Carod, Tecuciu.

N. Bradea

58.—Boala moșului!..

—„Ce mai faci, vere Pantilimoane “

—„Ce se fac ? Is cam ciurmurlit !“

—„Da ce păcatele ai pățit ?“

—„Ce să pălesc ? Toată noaptea de astă noapte am băut și am mâncat și acum nu mi-i îndămână.

—„Și unde ai petrecut ?“

—„Acasă !“

— „Și ce-ai băut și ce-ai mâncat ?“

— „Apoi, ia, toată noaptea am băut tutun și am mâncat bostan copt.“

— „Așa ?“

— „Așa !“

Târgu-Neamț.

C. Stan.

C R O N I C Ă

* În editura tipografiei „*Neamul Românesc*“, care arată o îndestul de largă dragoste e literaturii populare, d. C. N. Mateescu profesor în R. Vâlcea începe, se pare, să-și scoată colecțiunea sa de *cântece de țară* pe care și-o mărește de mult și din care cunoaștem unele părți publicate prin diferite reviste de samă, vechi și nouă. Întâia carte apărută cuprinde **Balade** (noi le zicem *Cântece bătrânești*), un volumaș de 136 p., frumos și îngrijit tipărite. În prefață, d. N. Jorga dă amănunte prețioase asupra acestui fel de cântece, grupându-le pe regiuni. Urmează apoi 18 bucăți și 2 variante constiințios culese cu însemnarea isvorului și arătarea variantelor din unele colecții. Au rămas, se înțelege, câteva pe cari culegătorul nu le-a cercetat, ca : *Șezătoarea* și *Materialurile folcloristice*. Ori cum, acest mănunchiu face mare cinste culegătorului și literaturii populare în deobște. Va scorni, poate, năzuinți și altor fețe și, aceasta o așteptăm.

* D. Artur Gorovei, editorul *Șezătoarei*, scoate în „Biblioteca populară Socec“ **Zmei și Zâne**, o lungă poveste de 142 p. O parte din trînsa, aproape jumătate, s'a publicat în *Sămănătorul* An. III (1904). Și nu vom fi noi vrednici să judecăm această lucrare a dascălului nostru. Ne mărginim totuși să cerem d-lui Gorovei o lămurire asupra căreia am fost și noi întrebați : Vom socoti aceeași lucrare că un produs popular prelucrat, sau ca o alcătuire originală după poveștile noastre? căci, cu toate că și noi am auzit povești îndestul de lungi—mai multe chiar legate cu meșteșug, una de alta,—față de unele adăugiri însemnate la întâia tipăritură în *Sămănătorul*, suntem cam nedumeriți.

* În **Arhiva XX.—6**, D. T. T. Burada, dă mai mult relațiuni istorice despre jocul *Călușarilor*.

* În **Sămănătorul VIII. 23**, d. M. Lungeanu începe schițarea unor datine din popor, la sărbătoarea Sâmpetrului ; mai departe, o poveste de d. T. Popovici, „Omul lui Dumnezeu“, interesantă și pentru felul cum e scrisă și pentru cuvintele localnice cari se înseamnă.

* În **Albina XII.—43**, o povestire d. d. N. Ghinescu ; n'are însă ce căuta acolo vorbele, *pretindea, planul, momentul*. Despre *legendele* pe cari le scrie d. I. Dragoslav de-o samă de vreme în această

revistă, ne arătăm îndoiala asupra isvorului lor popular, mai ales că nimic nu se arată supt ele.

* În **Neamul Românesc literar I.—8** o nuvelă, *In ajunul crăciunului* (cu o notiță subliniară a redacției) de d. *N. Lungeanu*, povestirea *Românca și Tatarii* (capcâni) de d. *C. Rădulescu-Codin* și o poveste meșmeșesugit înșirată de d. *Alex. Morariu* pe care-l cunoaștem și noi din An. II. No. 2.

* Editura „**Neamul Românesc**” scoate o îngrijită ediție a poetului *G. Baronzi* pe cari o recomandăm colaboratorilor noștri mai ales pentru citirea bucăților inspirate din literatura populară, cari sunt în destul de multe; în deobște, pentru *influența* acestei literaturi în scrisul lui Barozi, vorbește d. *N. Iorga* în prefață (p. X—XIV).

Tot acolo și de acelaș, povestea în versuri *Paserea măeastră*.

* A încetat din viață cunoscutul scriitor popular *D-r Ion T. Mera*. În 1906, și-a scos un frumos volum ilustrat cuprinzând 10 povești și intitulat: *Din lumea basmelor*. O avere mare o lasă binefacerilor.

* În **Ramuri, IV.—12—14**, o poveste de d. *N. I. Dumitrașcu* din familia celei publicate de noi sub No. 10 și o legenda despre *Uriașii-jidovi* de *C. Rădulescu-Codin*.

P.

* În „Universul literar” de-o bucată de vreme se publică, din când în când, și poesii populare culese de *Moș Furcă*, un pseudonim, care ascunde pe un iubitor al literaturii populare. Ne bucură faptul acesta, căci între atâtea lucruri slabe, lucesc și diamantele populare.

Am dorit ca locul povestirilor streine lipsite de miez și haz, să-l ia legendele, basmele, anecdotele ș. a. iar în locul aritmogrifelor, șaradelor ș. a. să se publice probleme și întrebări populare, la care să răspundă abonații răspânditului ziar. În acest chip „Universul literar” ar deveni și mai interesant și mai popular.

A. G. L.

Poșta Redacției

—Unii dintre abonați îndreaptă redacției cereri pentru schimbări de adresă și felurite reclamații; acestea, trebuiesc făcute administrației, căci nefiind amândouă la un loc, pricinuesc cheltueli cari nu se pot face.

Poșta Administrației.

—Numerile se trimit tuturor și-i de datoria abonaților să le ceară de la factori; prea multe se pierd pe la primării, despre care lucru, noi nu suntem vinovați.

—**Cotizații și abonamente întârziate !!!**

OBOLUL

Intemeietorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „**Ion Creangă**” pentru strângerea fondurilor :

„CUZAVODA”

	L. B.
Suma din urmă — — — — —	57.05
<i>Dobânda până acum</i> — — — — —	1.05
Din îndemnul d-lui <i>N. I. Dumitrașcu</i> , inv. în Boureni Dolj : N. I. Dumitrașcu 25 b., I. D. Firănescu 10 b., St. Petrescu inv. 10 b., I. I. Dumitrașcu 10 b., D-tru, P. I. Mitre (Bălețelul) 10 b. (Boureni Dolj) ; I. N. Șufan 50 b. (Intorsura-Dolj) ; V. I. Târnoveanu 10 b., (Portărești-Dolj) ; Tudor St. Răduică 10 b. Cârna Dolj) ; I. R. Cumpănașu 15 b., Const. M. R. Popa 10 b., Gh. Rădulescu 10 b., Const. I. Roman 10 b., N. Șerbănescu 10 b. (Grădiștea-Vâlcea) ; V. N. Diaconescu 25 b. (Băești-Vâlcea) ; N. Ionescu (Coconoiu) 10 b. (Obislav-Vâlcea) ; I. Bratulescu inv. 25 b. (Bogdănești-Vâlcea) ; D. P. P. tulescu 10 b. (Șegarcea-Dolj) ; Gh. Enculescu 20 b., I. D. Mășulescu 10 b. (Cerăt-Dolj) ; Marin Ionescu 10 b. (Coveiu-Dolj) ; V. Becherescu 10 b. (Băilești-Dolj).—	3.15
Total	61.25

BUSTUL LUI ION CREANGĂ IN BARLAD

	L. B.
Suma din urmă — — — — —	32.30
<i>Foiaia No. 18, incredințată D-lui Dum. Bujilă, revizor scolar com. Dăeni, jud. Constanța</i> : Bujilă Dum. 1 l., Ilie Romniceanu 50 b., Melchesedec Popa 50 b., Aron Tătaru 50 b., Gheorghe Stacsiu 50 b. (Dăeni-Constanța), I. Irinescu 50 b. (Aigar-Amet, Tulcea), D. Mărculescu 50 b., Ap. Dascalu 50 b., Preot R. Ionescu 50 b., St. Dobonides 30 b., Stan Grigorescu 20 b., G. Stănescu 20 b. (Dăeni-Constanța). In tot 5 l. 70 b. ; se scad 30 b. cheltuelile. — — — — —	5.40
<i>Prin mandat (foaia rămâne până la înlesniri) dela d. Dimitrie Rusceac, învățător în Storoiineț, Bucovina, obolul d-sale.</i>	3.00
<i>Foiaia No. 245, incredințată D-lui Al. Panaitescu, București, Spătari 27</i> : Al. Panaitescu, 2 l., Al. Voinescu 1 l., I. Popescu-Popa 1 l., Gh. Constantinescu 1 l., Const. S. Gâdeiu 1 l., Marin Aron 1 l., L. Pavel 1 l., St. Morărescu 2. l., D. Z. Stănescu 1 l., N. G. Arghir 1 l., M. Velculescu 1 l., I. Vasilescu 1 l., I. C. Mihailescu 1 l., Const. Popescu 1 l., C. A. Stellorian 1 l., D. Bobină 1 l., Th. Sasca 2 l., C. D. 1 l., Rădulescu-Mușătești 1 l., Misescu 1 l., D. Horezeanu 1 l. (București), Gh. Timus 1 l., N. Lupașcu 1 l. (Băneasa-Ilfov), V. Gălățeanu 1 l. (Liești-Tecucui). Gh. Dumitrescu-Bumbești 1 l. (Buc. str. Ciclopi), T. C. Ionescu 1 l. (Pașcani-Suceava), Gh. Manolache 1 l. Buzău), I. Cocorăscu 1 l. (Drăgășani), Miha'il Belizarie 1 l. (Constanța), Dem. Mândricel 1 l. (Mereni-Vlașca). Const. Ionescu 1 l. (Ilfov). In tot, 34 lei ; se scad 1 l. 5 b. cheltueli. — — — — —	32.95
Total	73.65

(Va urma)

ZMEI și ZĂNE

de

Artur Gorovei

(No. 85—86 din Biblioteca
populară Socec)

Prețul 55 bani

Din Literatura populară românească

I.

BALADE

Adunate de

C. N. MATEESCU

Cu o prefață de

N. IORGA

Tip. „Neamul Românesc“ Vălenii-de-Munte

Prețul 1,50 bani

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă“ se pot dobândi următoarele lucrări :

„ Ion Creangă “ numerile toate din anul I	3.00
<i>T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu</i> : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I.	1,25
<i>T. Pamfile</i> : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“	0,20
„ „ Jocuri de copii I.	1,40
„ „ „ „ „ II.	1,60
„ „ „ „ „ III	1,50
„ „ Cimitiruri românești.	1,00
„ „ Graiul vremurilor (povești)	2.00
<i>D. Farcașanu și M. Lupescu</i> : Creșterea pomilor	0.25
<i>L. Mrejeriu</i> : O șezătoare țărănească	0,20
„ „ Gospodăria și fata de la țară	0,40
<i>Fl. Cristescu</i> , Carte pentru copii	1,20
<i>Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu</i> : Monogr. satului CataneDolj	2,00

Se trimit franco numai după achitarea deplină—

INȘTIINȚARE

Grăbiți-vă și folosiți-vă de mare chilipir, căci n'a fost, nici n'o să mai fie așa prilej *ca, cu 40 bani* să luați cărți literare românești în format mare de câte 200—300 pagini din Colecția Șaraga, cari se vindeau cu 1 leu exemplarul.

Biblioteca Șaraga, de câte 100 pagini *cu 15 baoni* volumul.

Xenopol A. D. *Istoria Românilor* în 12 volume mari de câte 275 pagini, numai cu 7 lei toate, 12 volume, în loc de 18 lei.

Pentru domnii Institutori, Preoți, Notari și Primari, cari cu puține parale pot să-și facă o Bibliotecă frumoasă, *le fac din aceste cărți înlesnirea de a le plăti în 4 rate lunare*, la comenzi de la 25 lei în sus.

Cereți *gratuit* pachetul cu tot felul de cataloage de cărți, etc. la

Nicolai A Petroff

Librar-Editor

4—1

Bărlad str. Ștefan cel Mare No. 104—105

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

Intemeietori : Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Preotul I. C. Beldie (Jorăști-Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Boureni-Dolj) D. I. Farcășanu (Zorleni-Tutova), P. Herescu (Căinești-Suceava), Gh. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R. Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei, Muscel) L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropcenii-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenca (Adam-Tutova), G. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

CUPRINSUL:

„Ion Creangă”.—Câteva vorbe.

Tudor Pamfile.—Făt-frumos și Zăna-Catalina (poveste).

I. Neculau, D. Mihalache.—Cântece bătrânești.

C. Rădulescu-Codin, N. I. Dumitrașcu, P. G. Savin.—

Povestiri și legende.

V. Sala.—Inchinăciune la nuntă (urație).

S. Teodorescu-Kirileanu, M. Lupescu, D. Mihalache,

G. V. Șușnea.—Datine și credințe.

C. N. Mateescu, P. G. Savin.—Boale la oameni, leacuri și descântece.

V. Sala, Gr. Vaciliu, Șt. St. Tuțescu, P. Ștefănescu,

Gr. Vlad, G. C. Mitre, X. Morariu, Gh. Ciurescu, I. O. Zugravu, I. Zotta.—Cântece.

P. Cârstean, N. I. Dumitrașcu, X. Moisci.—O samă de cuvinte.

P. G. Savin, V. I. Căuea, T. Popovici.—Glume, jiti și taclale.

P., T. L., X. G. Lupu.—CRONICA.

Posta redacției și administrației.

REDACȚIA :

I. Pamfile, Strada Țarigrad

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Cătra Zorleni (Tutova).

B A R L A D —

EXEMPLARUL :

In țară . . . . . 40 bani
In străinătate . . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL :

In țară . . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . 6 „

Un număr vechiu 50 bani

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

<https://biblioteca-digitala.ro>

Către întemeietorii și abonați.

Sunt rugați să trimită cotizațiile și abonamentele pe acest an, și pe cel trecut, ca să ne scutească de trimiterea chitanțelor prin poștă ; aceasta cât mai curând.

Abonamentul pe Anul I — — — 2 lei

Abonamentul pe Anul II — — — 5 lei

le așteptăm în grabă de
la persoanele ramase în urmă cu plata.

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a luni. Numărul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebuie trimis înaintea, întreg sau câte jumătate, la vremea cuvenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora li se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacție, Tudor Pamfile str. Țarigrad, Bârlad.

Cererile și achitățile de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primit cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimite studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alătura și clișeele trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerii va fi arătat cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

**Prin redacția revistei „Ion Creangă” se fac înscrieri la
Dictionarul limbii române**

scos de Academia Română ; cereri și lămuriri prin poștă.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACTIA:
T. Pamfile, str. Tarigrad
Bărlad

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL
In țară : . . . 5 lei
In străinătate . 6 „

Înștiințare: Potrivit celor spuse în fruntea numărului trecut, d-nii *C. Rădulescu-Codin* și *I. E. Toroușiu*, ne părăsesc. Înțelegem toate greutățile pe cari le poate avea un om, dar cunoaștem greutăți cari se pot dobori și trebuiesc doborâte, dacă nu pe de-a-ntregul, măcar în parte. Nu avem de cât mâhnirea că încă nu ne putem socoti pe deplin legați acei câți cu drag ne-am dăruit dela început năzuinței noastre curate. Aceasta va desăvârși-o, poate vremea.

Domnii *C. N. Mateescu*, profesor, *R.-Vâlcea*, *D. I. Furcașanu*, conductor agricol la orfelinatul regesc din Zorleni-Tutova și *P. G. Savin*, seminarist, au primit cu plăcere să vină între noi, și le mulțămim. Mai avem un loc.

CATEVA VORBE

—Puse aici, ca să nu rămână hârtia albă—

Suntem un neam ciudat. Noi în casa noastră, și într'a altora, vedem toate relele și nepotrivrile, le știm toate leacurile, vorbim și mai adesea facem gălăgie mare, muștrăm și ocărim. „Răul pornește din rădăcină și din rădăcină trebuie secat.“

Pricepuții dela țară țipă că orașul ne strică sufletul și ne putrezește trupul; târgoveții învinovătesc pe acei pricepuți dela sate că se înstreinează tot mai mult de cei în mijlocul cărora trăesc și că nu-și dau nici o silință pentru păstrarea împrejurărilor bune cari se află și pe cari le macină: boiaua care arde, dulceața care vatămă,—fața lucie, și miezul sec.

Pilde? Fiecare să ne închidem ușile pe dinăuntru și să ne ispitim întâi pe noi—înșine și apoi să cugetăm și la alții.

Să zicem însă că fiecare, cum își va așterne așa va dormi. Da, însă când din neghioabă neștiință, șiădin umflare prostească sămănăm sămânță putredă în locul cel mai s nătos, nu mai putem zice: ei și ?!

Inchipuiți-vă, cinstiți cetitori, că sânteți copii mici, mici de tot, și cu puțină pricepere. Și vi se dă în mână o carte, să-i zice, un *abecedar*, fie chiar cel oficial și să zice m, chiar *ediția II*. Și acolo găsiți această poezie:

Unde soarele răsare,
Unde floarea crește mare,
Unde apa isvorăște,
Unde viermele trăește,
In tot locu-i Dumnezeu,

Tatăl tuturor și-al meu.
Și de s'o 'ntâmplă vre-o dată,
Să rămân orfan de tată
Și de mamă, Dumnezeu
Imi vor fi sprijinul meu!

Copilul mic, dacă nu mă înșel, din aceste lucruri află : 1 : Că D-zeu se află la răsărit, între zarzavaturi și grădinuțe *udate* (ca să crească floarea mare), în fundul fântânei (munte, vale), și în bolnița unde se aruncă porcii și alte dobitoace căzute de boliști (acolo trăesc viermii). D-zeu mai poate fi și hrean ori în rană (Voba : „foiesc ca viermii în rană“) 2: Că tata și mama nu-s cine știe ce mare bogăție; mor ? atâta pagubă: rămâne Dumnezeu, care poartă tuturor de grijă.

Copilul află acestea, le învață (și altele și altele, iarăși) iar peste câți-va ani părintele Vlădica trimite preoților o frumoasă carte păstorălească în care îi *indeamnă* să aibă mai multă grijă de poporâniilor lor, căci au ajuns să nu mai țină seamă nici de părinți și nici chiar de Dumnezeu în care svârle cu barda.

O, dar să nu ne încrețim fruntea căci uite ici vesela gâcitoare a *coșului*.

*Cine-i domnul tip, tip, tap,
Cu gâțeli roșii la cap,
Cu haină frumos văpsite
Și cu pene 'mpodobite ?*

*Are pintin la picior
Lovește cu el de zor ;
În gunoiu t: t scormonește,
Ghete n'are, nici dorește.*

Pentru ediția III rugăm să se înlocuiască cuvinte *domn* prin *musiu* *tip* prin *typ* sau *mutră* și *pinten* prin *șpor*, iar în loc de *ghete* să se pună neapărat *tutun*, de o pildă, ori încă mult mai bine altceva.

„Ion Creangă“ ca o revistă întemeiată și *susținută* de *domni* foarte *erudiți*, aduce la *cunoștința onor. domni compozitori* de abecedare cu gâcitori, că sunt câteva *secole* de când un *domn*, Artur Gorovei, a avut prostul gust să strângă la un loc un mare număr pe acestea. Sunt bune unele, nu zic ba. dar, vezi, prea miroase a nu știu cum. Dacă ai lua de acolo două, trei, bine ar fi, dar, vorba-i că: ce te faci atunci cu *meritul originalității* tale ?

„Ion Creangă“

POVEȘTI

15.— Făt-frumos și Zâna-Catalina.

Plângea, ci-că, copilul unui împărat în pântecelile mă-sei, ziua și noaptea fără curmare, cu toate rugămintele părinților, cu toate slujbele preoților și vrăjile marilor vrăjitori cari trăiau pe atunci.

—Taci fiule, îi zicea împăratul, că te-oiu face craiu n:are, peste toți craii puternic, dar copilul plângea mereu.

—Taci fătul meu, că te-a face mă-ta frumos și voinic, și 'nțeleptul înțelepților, dar copilul plângea și plângea.

—Taci dragul meu, că te-oiu face vrăjitor ; dar băetul nu ; te-oiu face vlădică, te-oiu face zmeu, te-oiu face hoț, te-oiu face sfânt, te-oiu face ce n'a mai fost nimeni pe lume, dar numai taci ; iar feciorul de împărat nu-și da curmare cu plânsu .

—Ți-oiu da de nevastă pe fata cutărui împărat ; băetul plângea de se cutremura 'n pîntecele mîi-sei; ți-oiu da pe zâna zânelor, ți-oiu da pe Zâna-Catalina ; și atunci-atunci deabea, conteni crăișorul din plâns,

Peste cât-va vreme, împărăteasa îl născu, frumos ca roua dimineții, și voinic cum nu se mai pomenise. Crescu el iute și când ajunse flăcăuș, se duse la tată-seu și-i spuse :

—Tată dragă, eu tot am așteptat să-ți împlinești făgăduința, că uite-mă-s flăcău de'nsurătoare, și tu nici nu te gîndești la asta. Crezi, poate, lucrul ista fără samă, c'ășa-s oamenii bătrâni, și de asta eu m'am gîndit și-ășa : să te scutesc de osteneală și să mă duc eu singur să-mi aduc mireasa de pe unde m'or îndrepta ochii și m'or duce picioarele.

—Du-te, fiul meu, îi răspunse împăratul ; eu piedică nu-ți pun, dar puțintică nădejde de izbîndă am, că n'ai cu ce pleca și n'ai pe nimeni de ajutorință.

—Cu ce-oiu avea, tată, că mi-oiu lua calul tău din tinereță, cu șaua și frăul lui, și buzduganul tău; iar cât despre tovarăș n'am și nici nu-mi trebuie.

Împăratul îl netezi pe frunte, își făcù semnul crucei și-'i dădu binecuvîntarea părintească; apoi adăugă :

—Ia căpăstrul ista, scutură-l și ți-a veni calul meu de care acum nici nu-i mai știi de știre.

Făt-frumos luă căpăstrul și merse'n herghelie ; îl scutură o dată și numai iată că-i răsare înainte un cal bătrîn și slab, de te-ai fi prins rămășag că-i numeri coastele de la o poștă. Și se'ntreba Făt-frumos, dacă poate gloaba ceia să fie calul lui tată-seu și nu-și găsea răspuns la întrebare. Il lăsă acolo și merse'ntr'altă parte și scuturându-și acolo căpăstrul, și'ntr'al treilea loc, și'n partea cea laltă iar, dară tot mârțoaga ceia veni. Iar la urmă îi zise :

—Hei, stăpâne, nu te uita că-s așa de prăpădit ci săceală-mă și dă-mi de mâncare, c'atuncea ăi vedea și tu cine-s eu. Peste puțintică vreme, Făt-frumos avea un cal negru ca corbul, și voinic, și cu douăsprezece aripi într'aripat.

—Stăpâne, stăpâne, incalecă-te și hai, dar încotro ?

—Spre Zâna-Catalina, domnia florilor și-a bujorilor.

—Dar cum? iute ca vîntul ori ca gîndul, cu dorul ca blăstămuli?

— Nici prea iute nici prea încet, că eu nu-s învățat cu tine, căluțul meu. Și porniră în zbor amarnic de nu le puteau da în urmă nici cei ce văd în văzduhuri.

Iar după mult mers, grăi calul către Făt-frumos :

— Stăpâne, stăpâne, peste puțină vreme om intra în pădurea de aramă a Zânei-Catalinei ; dar un lucru îți spun : să nu rupi dintr'însa nici o floare că ea-i păzită de un harmasar cu 18 aripi și-i cu mult mai tare de cât mine. Intrară apoi în pădurea de aramă și florile-l amețiră pe voinic cu miroasnele lor, și către el, cu dulce glas, strigară :

— Făt-frumos, Făt-frumos, ia-mă pe mine și pune-mă la pălărie că-i trece prin sate și orașe; că de nu, nimeni nu s'o uita la tine.

Făt-frumos rupe o floare și-o puse la pălărie; când de-o dată începură frunzele să lășie și'n freamătul sălbatec al pădurilor, iată și calul cu 18 aripi că porni.

— Descalecă, stăpâne, îl îndemnă harmasarul lui, să mă lupt cu dânsul pe zilele vieții și pe negrul morții. De l-oiu zdrobi, — lucru greu stăpâne, — bine-a fi de noi ; iar de m'a răpune, cu greu și amar îți vei sfârși și tu drumul. Făt-frumos se descălecă și lupta amarnică început.

— Pune-i căpăstrul în cap, mai făcu cel cu aripi către Făt-frumos că-l dobor. Și'ntr'o clipă păzitorul pădurei de aramă stă legat și grăia :

— Voinice, voinice, nu mă ucide ci ia-mi trei fire de păr din coamă și când ăi avea nevoie de mine, scutură-le și eu îți-oiu răsări înaintea.

Făt-frumos, luându-i trei fire de păr din coamă, porni mai departe, cale lungă să-i ajungă, până ce peste multe zile, calul îl vesti ca s'apropie de pădurea de argint a Zânei-Catalinei, păzită de calul cu 24 de aripi.

— Pe cel cu 18 aripi l-am biruit, cum l-am biruit, grăi calul către Făt-frumos, dar pe cel din pădurea de argint nu cred; de asta ferește-te stăpâne, de-a mai rupe o frunzuliță măcar, că dăm de lucruri su-părătoare altfel.

Ajunseră, tot vorbind așa, la pădure și intrară într'însa. Pădurea era albă toată, cu frunze mari și dese și n'florită ca grădina raiului, și ce se zic ? altfel nu-ți părea decât că florile cântau dulci cântece de dragoste.

— Rupe-mă pe mine, Făt-frumos, Făt-frumos, strigă una, și pune-mă la pălărie, c'oiu face să te soarbă fetele pe unde-i trece, și pentru tine să se dea în vânt de dragoste.

Voinicul o rupe și-o puse la pălărie, alături cu floa ea de aramă.

Și codrul începu să huiască, și pământul să tremure, că venea val-vârtej calul cel cu 24 de aripi.

— Descalecă-te stăpâne, grăi negrul către Făt-frumos și roagă-te lui

Dumnezeu, că eu unul, nu știu de-oiu scăpa cu zile. Și'ncepù așa, lupta harmasarilor și se sfârși cu bine: paznicul pădurei de argint fu bătut și 'ncăpestrat; și din gură l'auzi Făt-frumos grăind:

—Voinice, nu-mi lua zilele, ci lasă-mă să trăiesc că de mai mare folosință ți-oiu fi. Ia-ți din coama mea trei fire de păr și'n ceasul de grea nevoie, scutăre-le c'oiu veni în fața ta.

Făt-frumos luă firile de păr, și plecă mai departe; merse, și merse mult, până când calul se opri pe loc și-l spuse plin de gânduri:

—Stăpâne, stăpâne din toate eșirăm cu fruntea senină, dar de calul păzitor al pădurei de aur, cu obraz curat nu scăpăm, că-i mai voinic de cât mine, puternic din neam și neam și cu trei zeci de aripi. Să te ferești, rogu-te, când ai trece prin pădure, de cele ce se pot întâmplă.

Spuse au fost vorbele calului, și cum zburau dânșii, zburat-au și ele. Și'n pădure, la versul plin de foc și ademenire al florilor, Făt-frumos rupse un bobocel și-l puse'n piept. De-o dată parcă, codrul acela s'a trezit și un huie, început că nu se mai auzea în patru părți. Veni calul păzitor și se luptă cu cel cu 12 aripi și cu vrerea lui Dumnezeu căzu păzitorul codrului, dăruind în schimbul zilelor lui, trei fire de păr din coamă.

—Ți-or folosi, poate, voinice, vorbi harmasarul către Făt-frumos, că peste multe nevoi dă omul în viață.

Făt-frumos, luând și firele iestea de păr, porni mai departe și merse lungă cale până ce calul îl vesti că se apropie de Zâna-Catalina doamna florilor și-a bujorilor, păzită cu lacăte grozave de un zmeu. Acesta, de dragă ce-i era, nici de nevastă n'o luase, nici surioară nu și-o făcuse, ci așteptă vremea să mai treacă.

Făt-frumos se ascunsese în grădina castelului și când a doua zi eși în pridvor Zâna-Catalina, el trecu în zbor pe lângă dânsa; și ei îi păru feciorul atât de mândru, că pică pe gânduri. Și stătu mult și târziu, și nu-și credea ochilor că văzuse un chip de om zburând pe calul păzitor al pădurei de aramă; că doar Făt-frumos, numai cât scuturase cele trei fire de păr, și iute ca fulgerul calul venise și se oprise înaintea lui.

A doua zi, Făt-frumos, pe calul pădurei de argint trecu din nou pe lângă zână și a treia oară cu harmasarul codrului de aur, dar așa de încet, acum, și așa de aproape de zână, că ea-și întinse mâna și-l prinse.

—Făt-frumos, grăi Zîna-Catalina, făt, ai fi tu, n'ai fi, dar de frumos nu mai ai cum, și de asta, ai fi însurat, n'ai fi, eu te opresc aici, pentru a-mi da samă de rosturile tale.

—Sunt făt, mândră zână, îi răspunse voinicul, și-am venit să te iau, cu voie fără voie, din mânele zmeului. Apoi îi povesti cele pățite

în calea lui. Zânei îi căzuse drag de nu-i mai venea să se deslipească de dânsul. Apoi se sfătuiră, drăgostindu-se, singuri-singurei, și s'au hotărît să fugă.

Încălecară pe calul cel cu 30 de aripi și porniră, duși.

În vremea asta, zmeul sta într'o crișmă unde bea vin și ospăta, iar calul lui, cel cu 36 de aripi, sta legat, flămând și însetat, de-o stâncă de piatră. De o dată necheză, iar zmeul îl întrebă că ce-i?

—Venit-a un voinic și ți-a furat pe Zâna-Catalina, stăpâne, și s'a dus. Dar zmeul de colo.

—Avem vreme să bem și să mâncăm și de urmă să le dăm?

—Avem stăpâne, îi răspune calul. Și când zmeul isprăvi, încăleacă și ajungându-i, îi întoarse înapoi.

Închiși în castel, zâna se sfătui cu Făt-frumos din nou, cum se scape.

—Vezi, bujorelul meu, zise voinicul către fată, toată puterea zmeului stă'n cal și dac'aș avea și eu unul mai puternic de cât dânsul, atunci noi am fi scăpați. De asta, trebuie să afli tu, de unde are calul, ispitindu-i când a fi amețit de băutură. Zâna făcu așa și Făt-frumos află cea ce dorea.

Zmeul își căpatase calul de la cei patru munți peste care sta *lapa cea albă*. lapa asta făta în toată ziua câte un mânz, care, picând jos în vale, era mâncat de lupi. Acolo, cel ce izbutea să prindă un mânz și să-l dea să sugă măcar o clipă la iapă, își făcea din el un cal ne-mai pomenit.

Făt-frumos, știind treburile aestate, plecă sănătos la drum și merse mult cât a fi mers, până ce-a ajuns într'o pădure mare. În mijlocul ei era un copac gros cât un foisor iar pe dânsul, în sus, se suia un bălaur.

În vârful copacului sta un cuiabar de zgripturoaică de unde s'au-ziau țipetele puilor înfricoșați de moarte.

Făt-frumos trase paloșul și dintr'o lovitură, răstogoli la pământ minunea ceea, de balar. Apoi se urcă la pui. Cum îl zăriră zgripturoii, îl apucară iute și-l puseră supt aripa unuia, grăind în limba lor:

—De-a veni mama, voinicule, să știi c'are să te înghiță de bucurie că ne-ai scăpat cu zile. Bine nu isprăvi vorba și de odată s'auzi din colo un văjâit.

—Vine mama, vine mama, chiscuiră pușorii; stăi aici și taci chitic că alt fel e rău de tine. Cum veni zgripturoaica ceea și auzi cele întâmplăte strigă:

—Încotro s'a dus, dragii mamei?

—Încolo maică, încolo, îi spuseră copilașii; zgripturoaica valvârtej, și se duce, și se duce până la capătul pământului, după care se întoarce înapoi.

—Maică, maică, nu-i, strigă ea, de la mare îndepărtare.

—In colo a plecat, maică, grăiră puișorii, arătând zgripturoaicei calea către sfințit. Și iarăși porni zgripturoaica printre nouri, printre stele dar se întoarse din nou înapoi țipând:

—Nu-i nici în partea asta, maică, voinicul.

—Incolo, maică, s'a dus; spre răsărit, și spre miez de noapte; și când s'a întors zgripturoaica și din partea asta, găfăia; și căzând la rădăcina pomului, de așa multă trudă își strigă din nou puii:

—Puii mamei, pui, nu mai pot; mor dacă nu mi-eți spune ce vreu.

—Maica noastră, ce i-ai face tu voinicului, dacă l-ai vedea în ochi?

—Ce să-i fac, i-aș mulțami.

Și puii îl scoaseră pe Făt-frumos de supt aripă și i-l arătară. Zgripturoaica întinse un gât de 40 de stânjâni și hap să-l înghiță, dar puii răpede îl ascund din nou supt aripa altuia.

Iar când bucuria zgripturoaicei se mai potoli, eși Făt-frumos la iveală și se puse cu dânsa la vorbă.

—Și ce-ai vrea tu, Făt-frumos, îi zise mama puilor, mulțămită, pentru bunătatea ta? Zi ori ce vrei și ți-oiu împlini dorul, că uite, de 99 de ani, veșnic am tot scos pui și balaurul pe toți mi i-a mâncat.

—Un lucru, numai, îi răspunse Făt-frumos, să mă duci la cei patru munți unde fată iapa cea albă.

—Ehei, băete, la grea slujbă mă băgași, dar pentru că ți-am făgăduit, hai; pune balaurul ista pe spinarea mea, sui și tu deasupra și să mănăm la drum.

Făt-frumos, făcu totul după spusa zgripturoaicei, și porni în calea cea lungă, către cei patru munți. Ajunse târziu.

Iapa cea albă, sta cu câte-un picior pe fiecare munte gata să fete. Jos în văile cele adânci, mișunau haite de lupi ca gămăliile de chibrituri, aștepând mâncarea mânzului.

—Eu, zise zgripturoaica, m'oiu repezi supt iapă, dar tu să sai iute pe mânz. Mergând mai departe, oi zvârli în dreapta și în stânga carne de balaur ca să se deie jigăniile într'o parte, în care vreme tu să ții mânzul să sugă.

Făt-frumos făcu întocmai. Mânzul supse atâta, că se făcu mare și vonic de nu-l mai puteai struni.

—Stăpâne, stăpâne, grăi căluțul acuma, haidem; și plecară amândoi spre zgripturoaică, își luară ziua bună de la dânsa, și aruncă săgeata spre castelul unde-l aștepta închisă Zâna-Catalina, doamna florilor și-a bujorilor. Cum ajunse, Făt-frumos o luă și porniră amândoi ca vântul. Zmăul sta tot la cramă unde bea și ospăta. Deodată calul lui nechează.

—Ce s'a mai întâmplat? îl întrebă zmeul de supt ștreșina de trestie.

—Ți-a plecat Zâna-Catalina cu Făt-frumos, stăpâne.

—Dar avem vreme să mănăcăm și să bem și de urmă să le dăm?

—De-acum multă sănătate stăpâne, că fugarii au încălecat pe un frate al meu mai tânăr și mai voinic de cât mine, într'aripat cu 42 de aripi.

—Dacă ți-i frate bun, nechează tu odată, și adă-mi-i coala, să-i învâț eu minte. Calul necheză, de se cutremură pământul, dar după puțină vreme se auzi din depărtare iarăși un cal nechezând.

—Ce se aude ? îl întrebă zmeul. Iar Țalul îi răspunse :

—Mă strigă frate-meu, stăpâne, să mă duc la Făt-frumos, că el mi-a da apă dulce de băut și trifoiu verde de mâncat.

Și se zmunci calul zmeului, că rupse căpăstrul și plecă spre cine-i om, lăsând pe zmeu să tot bea și să mănânce.

Făt-frumos cu mândra lui mireasă, Zâna-Catalina, doamna florilor și a bujorilor, ajunsese acasă, unde cu mult dor dar și cu multă nădejde, îl așteptau bieții lui părinți. Și apoi, cu destulă inimă bună, făcură nuntă mare și minunată de s'a dus vestea peste nouă împărății.

Ce s'a mai întâmplat după nuntă nu știu, ori dacă știu, nu vă mai spun, că mă doare și pe mine gura,—povestea celui cal legat.

(Auzită dela un soldat de prin Argeș.)

Tudor Pamfile.

CÂNTECE BĂTRĂNEȘTI

9.— Codrean și Mocanii.

Frunză verde trei smicele,
La mișloc de codru verde
O zare de foc se vede ;
Prinprejurul focului
Stau voinicii codrului —
Nu știu zece, cincisprezece,
Când îi vezi, fiior te trece...

Foaie verde și-un dudău,
S'o-auzit la Movilău
De Codrean, haiducul rău,—
Rău pentru bogații răi,
De-s mocani, ori de-s ciocoi
Cari nu știu de nevoi.
Și ntr'o zi, Codrean s'a dus
Până 'n soarele apus,

Pe-unde trec mocani cu sare
Și cu turme de mioare,—
Cu sarică *bocșânească*,
Cu căciulă țurcănească
Nime să nu'l mai cunoască.
Când eră în amurgit,
Tot mocani pe drum trecând,
Cu Codrean că se 'ntâlneau
Și din pas că dămoleau,
Că ei tot îl cunoșteau...
—Buna sara, măi mocane !
—Mulțămesc, frate Codreane.
—Măi mocane-mocănaș,
Nu te știu de om abraș :
Fii tu bun la Dumnezeu

Și să-mi dai pe Murgul tău
 Să 'ncalec puțin și eu.
 De-i mi-a plăcea umbletul,
 Zeu, ți-oiu da și sufletul !"
 Bine vorba nu sfârșiă,
 Codreneaș încăleacă
 Și, trei pinteni când îi dà,
 Peste dealuri s'aruncă.
 Mocănaș incremeneă
 Și din gur' apoi ziceă :
 — „Olio-lio, frate Codrene,
 Nu împlă în trebi viclene !
 Intoarce-te tu 'nnapoi,
 Dă-mi pe Murg un car cu boi,
 Cum eră vorba 'ntre noi,
 Și strae de primineală
 Și bani, dă-mi, de cheltuială :"
 Iar Codrean, ce răspundeă,
 Mai nu se mai auzea
 De departe ce eră :
 — „Liagă-ți haita, măi mocane,
 Și zi 'n gând : mulțămesc Doamne!
 Că m'oiu întoarce 'nnapoi,
 Și să vezi tu car cu boi !
 Ți-oiu dà niște pumni zgârçiți
 De ți-or părea bani găsiți..."
 Vântul vorbele luă,
 Bine nu se auzea ;
 Iar mocanul se uită
 Cum Codrean se depărtă,
 Până nu se mai vedeă.

Multă vreme nu treceă :
 Se duceă Codrean, duceă,
 Pe culmița dealului,
 La stâna vataului.
 Și când ajungeă la stână,
 Flutură baltagu 'n mână
 Ce din sân parcă-l scoteă...
 De trei ori ni-l zângăneă,—
 Toți ciobanii că fugeă ?...
 Numai unul rămâneă,
 Bolnăvior că se făceă,
 Lângă foc că se zgârceă.

— „Măi cioban,
 Nu fi hiclean,
 Că ți-oiu da un iartagan
 De-i sări ca un șoldan !
 Scoal' de-mi alege-un cârlan,
 Cărlănaș dela Ispas,
 Cărlănaș rătund și gras"
 Bine vorba nu sfârșeă,
 Mocănașul se sculă,
 Poruncile le făceă :
 Cărlănaș că-i alegeă
 La șulchină mi-l beleă
 Lui Codrean că-l dăruieă...

Se duceă Codrean, duceă,
 Ici în valea rădiului,
 Spre inima codrului,
 În desișul fagilor,
 Lăcașul haiducilor.
 Potera că-l ajungeă :
 De poteră nici gândeă.
 Potera'n el slobozeă :
 Codrean jos că nu cădeă ;
 El în poteră ocheă,
 Căpitanul ei cădeă...
 Iar din nou când mai trăgeă,
 Patru la pământ culcă !
 Potera iar slobozeă,
 Codrean jos că nu cădeă
 Și din flintă răspundeă.
 Dar haliciuri mântuieă...
 Codrean rău se mâniae.
 Rupse nasturi la manta,
 lute flinta că-și hrăneă,
 În poteră iar trăgeă,—
 Nici unul nu rămâneă...
 Iar Codreanul nu cădeă :
 Multă vreme nu treceă,
 În alt loc se arată
 Pe dușmani a-i scutură
 Și pe toți bogații răi,
 Pe mocani și pe ciocoi,
 Cari nu știu de nevoi.

(Dela Mihai Dominte, Coropcenii-Vas-
 luiu), Vezi No. 1, 6. I. N. 1. 1. 1.

10. — Lia-Ciocârlia.

Floare iasomie,
 Lie, lie, lie,
 Lie ciocârlie,
 Ce ți-a venit ție
 De câști pe câmpie
 Singură pustie ?

Lia ce-mi zicea ?
 — „Da' cum n'oiu cântă
 Și m'oiu vâicăra ?
 Că din munca mea
 Din strădania mea,
 Din averea mea,
 Rămăsei așa,
 N'am pe nimenea!
 Că eu m'am căsnit
 Și m'am străduit,
 De anu' trecut
 Cuibu mi-am făcut
 Sub brazdă de plug.

Plugari au venit,
 Ei că n'au știut
 Plugul au pornit
 Cuibu-au răvocit
 Brazda l-a 'nvelit
 Ouăle-au răcit
 Puii mi-au murit !
 Nimeni n'a știut,
 Cât eu am muncit ;
 Dar geab'am căsnit
 Geaba m'am trudit
 Pe-aicea pe câmp
 Tot singură sânt !

—Taci tu lia mea,
 Nu mai tot oftă,
 Nu te mâniă !
 Scoal' fetișo, scoală
 Că vacili-ți sbiară¹⁾.
 Boșorii mug,
 Cu capu' pe jug !
 Iar via s'a copt,
 S'a copt, s'a răscopt
 Numai e de loc.
 Că vin grângurei

De ia strugurei
 Și fugе cu ei
 Și-i păcat de ei !
 Și vin păsărele
 De iau brobonele
 Și zboară cu ele !
 Și-i păcat de ele !
 Vine una neagră
 Se pune pe-o coardă
 Rupe *joarda* 'ntreagă :
 O pune pe-o piatră
 Ș'o ciugule toată,
 linima-mi săgeată !

Frunză și-o smicea,
 Lia ce-mi zicea ?
 ---Lasă să mănânce
 Că n'am cum mai strânge :

Lie, lie, lie
 Lie ciocârlie,
 Nu ți-am spus eu ție ?
 Cuibu să ți-l faci,
 'N margine de drum,
 In vârf de alun,
 Or in mărăcine,
 Că-i bine de tine !
 Plugari or veni,
 Plugu' or porni,
 Cuibu'-or ocoli,
 Ouă n'or răci,
 Puii n'or muri,
 Ci ei ți-or trăi,
 De te-or *hărdni*,
 Când 'i 'mbătrâni.

Dela Iordache Chioru, de 60 ani, mort
 de curând.) Coleștii-Badei, Muscel.

D. Mihalache.

1) Ciocârlia e personificată in gospodină.

POVESTIRI și LEGENDE

49. — *Dochia*.¹⁾

În vremea veche, veche de tot, multe lucruri nu erau rânduite cum sunt azi.

Așa, de pildă, lemnele de foc ori de acareturi, când oamenii aveau nevoie de ele, veneau din pădure singure în curtea omului. Cum? Se ducea creștinul de le tăia, uneori dela pământ, alteori — fiind zăpada mare cât casa și omul mergând pe *scrociob*²⁾ — le tăia din fața zăpezii. Pe urmă... să-ți vază ochii, măicuță : temeie, tâșuri, cosorobi, căpriori, lemne de toată mâna... o și porniau în pripă, la drum, târâș unul după altul și netrase de nimeni, sosiau în curtea omului care le tăiasă, înainte de a veni el din pădure.

Tot pe atunci soacrele se purtau mult mai rău decât azi cu nororii... iar lunile anului erau cât una și alta, deopotrivă de mari și... odată ce dă primăvara, eră dată : nu mai vedeai zăpadă cu ochii.

Azi, măre maică, s'au schimbat toate astea și... știți cine e pricina ? Ia, o babă cicălitoare și rea, rea de mama focului, pe care o chemă *Dochia* 3).

Și uite cum :

A pus-o păcatul de s'a dus și ea odată la lemne în pădure. A tăiat ce-i trebuia și, când să plece tâșurile și copacii întregi acasă, cum li eră meșteșugul, *Dochia* n'are de lucru ? O îndeamnă Uci-gă-l-toaca de se suie pe un lemn s'o ducă și pe ea acasă, că, pe semne îi eră lene să vie pe jos.

1) Dintr'un volum de legende ce va apare în curând.

2) Zăpada înghețată așa ca să poți merge pe deasupra ei, fără să te scufunzi.

3) Am trecut aci amintirile poporului despre *Dochia*, cu privire la care G. Asachi, întemeiat poate și pe spusa femeilor (din ziua de 1 Martie) că «Evdochia Samarineanca trăia pe vremurile împărăției lui Traian» că, după creștinare, a făcut minuni înainte de lui «Aurelian, ce luase împărăția dela cei ce-i fuseseră ei mai înainte ibovnici», — dă viață tradiției populare că *Dochia* e fiica lui Decebal și, fugând dinaintea puternicului Traian, s'a prefăcut într'o stâncă de piatră. Am scris-o pentru a arăta cât se știe despre stâncile în chip de om, aflate în diferite localități ale țării, cărora stânci poporul le dă numele de *Dochia*, cum a dat și aceleia în formă de stâlp de pe muntele Ceahlăului, stâlp despre care Dimitrie Cantemir crede că «cu adevărat a fost păgânilor pentru închinare idolească ai căror închinători erau obicinuiți ori prin mijlociri firești, ori prin farmece, să facă vreun lucru cu care să aducă minuni și cugetări de Dumnezeire pentru prostimea cea lesne credincioasă». După cum se vede, poporul pe aici, are prea puține amintiri despre «*Dochia*», al cărei nume e socotit de unii istorici (1870—1880) ca al vechei Dacie, trecând-o chiar ca fiică a lui Decebal, născută în 105 d. Hr.. *Dochia* de care ne vorbește Aron Densușianu în «*Negriada*», Pelimon în «*Traian în Dacia*» și Fr. Damé în poema «*Visul Dochiei*».

— „Așă“ ? a strigat lemnul, sărind în sus, și cu el odată, toată pădurea a început să urle. „Nu ți-e rușine femeie? Dacă așă vă e vorba d'aci innainte n'avem să vă mai venim singure în curte! Până nu te-i huțupi cu spinarea, tu și cu tot neamul omenesc, să ne face-ți *crossnie* or să ne duce-ți târiș, or să puneți boi și cai, pe noi, n'aveți să ne mai vedeți urnite din pădure! Ai înțeles“?

— Cum asta ? — zice Dochia amărită.

— Chiar așa ! Fă bine de ne cară cu spinarea, or adu boii de ne iea d'aici“.

Și uite așa, oameni buni, din pricina Dochiei, se canunesc oamenii așa de mult azi cu lemnele, că, să nu fi fost ea, te-ai pomeni și azi cu lemnele că-ți vin în curte.

Acu s'î nu uităm vorba, că tot am încăput-o. Nu-i eră destul Dochiei de amarul ce cășunase ea pe capul lumii cu lemnele? Nu-i era destul că toți o urau de moarte? De ce se ținea ea tot de rele? Că, uite, avea o noră în casă și totdeauna o bătea și o cicălea, de-i venea bieteii femeii să-și ia lumea'n cap de răul babei.

— „Lasă, puică, nu te mai năcăji— îi zicea bărbatu-său, feciorul Dochiei, — „mult a fost, puțin a rămas: o să vie primăvara și mama o să plece d'aci cu oile la munte“.

Dar Dochia le-a priceput gândul și ca să facă noră-sii viață și mai amară, i-a' zis :

— Ia ascultă, fetico, du-te de-mi adă o *chită* ¹⁾ de viorele ca să-mi trec vremea cu ele.

— Păi de unde să iau acu în Făurar?

— De unde-i ști. Alminteri e vai de capul tău ! Biata creștină a plecat prin câmp și prin pădure să caute viorele.... Degeaba.

Dacă vede așa, se sue pe un munte și acolo zărește la un foc mare 12 voinici, unii mai tineri, alții mai bătrâni, cari nu erau alții de cât cele douăsprezece luni de peste an.

Le spuse pricina ce-o ducea acolo.

— „Lasă, neică, nu mai plânge“ o mângâie Martie. Și cât ai bate 'n palme, voinicul ăsta luă locul lui Făurar, se topi zăpada, înfrunziră arborii și răsăriră viorelele din care culese și biata noră și duse Dochiei.

Soacra văzu viorelele, dar tot nu se urni d'acasă.

— „Ascultă, femeie!“—mai zise ea noră-sii—„du-te de-mi adă un coș de fragi, că mi-a venit poftă!“

Să se mai împotrivescă viespei de soacră, n'avea chip. Pleacă iarăși plângând și blestemându-și ceasul în care văzuse lumina zilei,

1) Un buchet.

după fragi. Da, unde s'a pomenit, s'a văzut și auzit așa lucru în Făurar?

La mijloc de cale, însă, norocul ei; se întâlnește cu sfântu' Petru.

— „De ce plângi, fetico?“

— „Uite moșule“—zice nora, sfântului, un unchiaș cu barba albă colilie —„am o soacră rea nevoie mare și m'a trimes acu'n Făurar după fragi. Unde s'a mai pomenit?“

— Ba s'a pomenit—zice Sfântul, căruia i se făcuse milă de biata noră. „Uite, du-te'n piscu' ăla, că acolo-s fragi destule“ Și-i arată un pisc spre soare răsare. Pe urmă se roagă Sfântul lui Dumnezeu și ca prin minune, face acolo fragi. Biata femeie se duse și, când le văzu se cruci, ba începu să și plângă de bucurie. De unde să bănuiască ea că sfântul era unchiașul cu care se întâlnise și că el făcuse minunea?

Luă fragile, le duse Dochiei, dar asta nici cum nu se urni din vatră.

La vre-o două-trei zile iar se rătoește pe noră-sa.

— „Ilei, hăi, feticol Știu eu că vrei să scapi de mine, da, până una alta, du lâna asta neagră la gârlă și spal'o până-i face-o albă“.

— „Cum s'o fac eu asta? E cu puțință?—strigă și acu'm noră-sa; și plânge de sare cămașa după ea“.

— Cum îi ști!

Și-o *toiegește* creștina la gârlă. Freacă lâna două săptămâni încheiate, dar nu e chip să se albească.

Intr'o dimineață o găsește acolo Sfântu' Petru.

Abătea femeia de mâna morții pe lână. Tot socotea c'o aibi-o. Degeaba.

Cum pune însă Sfântul mâna pe lână, par'c'ar fi fost albă de când lumea!

Rugase pe Dumnezeu și o albise, dar blestemase și pe Dochia să se prăpădească așa cum nu s'a prăpădit nimeni până la ea.

Dochia când vede lâna albită și mai vede și vremea bună, n'are ce mai aștepta.

Iși ia oile și se cărăbănește cu ele spre munte. Flăcăul Martie, de care par'că vă mai vorbii, măicuță, îi eși înainte.

— „Nu te duce d'acu, *Chirdosio*,¹ că e prea de timpuriu,“ --- zice el.

— Aș! A venit Marte, ce-mi mai pasă?

Se îmbracă cu nouă cojoace *Chirdosia* și se duce cu oile în munte.

1) Unii săteni mai zic și *Chirdosia* în loc de Dochia.

Acolo n'are de lucru? Incepe să joace de duduia pământul și să cânte :

— „Ha! ha, Ha! ha. Ha, ha, ha!
 „Că mi s'a dus Țăurel....
 „Trecu ca un tăurel ;
 „Și mi s'a dus Făurar
 „De l'am tras prin g....!
 „A venit și Mărțișor
 „Și-a să-l trec prin c.....r“.

Pe urmă? Foc și pară s'a făcut Martie, când a auzit vorbele astea: „D'asta mi-ai fost, Chirdosio? Stăi, că-ți arăt eu!“

S'a plâns lui nașu' Dumnezeu și Sfântulețul i-a dat voie să pedepsească pe babă cum o ști mai bine. Apoi, — „Dă-mi, măi frate“, — zice Martie către Făurar „dă-mi vre-o câte-va zile de-ale tale“

Și i-a dat; d'aia are Făurar acu, mai puține zile de cât lunile alalalte.

Și unde s'a pus, maică, p'o sloată, p'un vifor și o ploaie de par'că turna cu găleata.

Dochia o *sfeclise*. Ce să facă? a început să lepede cojoacele că se îngreunaseră de ploae; în ziua din'tăi un cojoc, a doua altul, a treia altul...., până la a noua, când a lepădat și pe cel din urmă cojoc.

A udat-o până la piele.... Pe urmă ține-te pânză. A dat Martie un ger strașnic, de a înghețat acolo *scuf*, și baba și oile ei.

Și numai așa a scăpat biata noră de un traiu și un vătraiu... Iar fetele cari nu vor să aibă parte de soacre rele și cicălitoare, să ție ziua Dochiei

Acu, cică, într'un munte, —poate-i fi văzut dumneta maică, la Rucăr, că acolo aud că e —este o femeie de piatră, un *steiu*— făcută dintr'uo tot— și, împrejuru-i, tot de piatră, o turmă de oi. Aia e baba Dochia cu oile ei.

Din stânca aia țâșnește apă.

Chirdosia a trăit, ci-că cu inult mai înainte zaverii ălei mari, de mult, cam pe vremea când Trăian împăratul a făcut podul de la Turnu ca să aibă pe unde trece zalhaneaua în țara turcească.

[Auzită de la femeile *Maria N. Gogoncea* de 54 ani și *Marga Badea Mătușa* de 76 ani din Priboeni-Muscel]. Var. No. 45.

C. Rădulescu-Godin

50.—De ce șade pisica pe prispă la soare.

Noie, după ce-a băgat toate lighioanele în corabie, pe vremea potopului, i-a zis și nevستی-si :

-- Hai nevastă de intră și tu!

Ea nu!...

— Hai fă!...

Tot nu!

— Hai mai repede fă!

Ea tot nu!...

Atunci, Noe de necaz, fără să prindă de veste :

— Hai drace !

Dracu', necuratu', ce-atât aștepta, intră..... cum intră, să și-apucă să îngăurească corabia, ca s'o înece.

Vipera văzu și repede 'și băgă coada să nu intre apa; dracu'-n-găurea iar într'altă parte.... Noe reteză coada viperei și vipera se muta și ea într'altă gaură,— Și tot așa, erea-erea să se scufunde corabia; și-odată Dumnezeu aruncă o mănășă 'n corabie care se prefăcu 'n pisică, și dracu'-n șoarece. Pisica ce văzu șoarecele, se și repezi la el și-l prinse. Noie se repezi de prinse pisica și o aruncă cu șoarece cu tot în apă. Pisica repede s'agață de prispa corăbiei și șezu la soare să se usuce apa după ea. —De drac, Noie s'a scăpat.

Și de-atunci pisica are nărav de șede la soare pe prispa casii.

[Auzitū de la D-nul I. Brătulescu învățător în Gradiștea-Vâlcea].

N. I. Dumitrașcu.

51.—Tot mintea-i mai de folos.

Era un văcar și văcaru' ista o ducea pe unde mai bine, pe unde mai rău dar se cheamă că nu duce nici o grijă. Dar de la o vreme norocul și cu mintea lui, începură a se ciondăni. Norocul nu, că el îi mai mare, și mintea tot așa. Azi așa, mâni așa, mintea dacă văzu și văzu că norocul tot o bate la cap, se dădu jos din scaun și-l lăsă pe dânsul să fie mai mare peste văcar să vadă ce pricopseală are să facă. Acu, văcarului îi mergea toate în plin vorba ceia : Unde punea dânsul mâna punea și Dumnezeu mila. În scurtă vreme văcarul nostru ajunsese bogat, bogat încât nu mai era nimeni ca dânsul așa de bogat în împărăția aceia afară doar de împăratul ; și văcarul nostru acum, dacă-i dădea mâna, se duse la împărat și-i ceru fata de nevastă.

Împăratul i-o dădu: Se fac pregătiri, peste pregătiri, mă rog ca la nuntă împărătească.

Vine și vremea cununiei. Toată lumea se îngrămădiseră la biserică să-și apuce locuri mai bune și așteptau să vină mirii.

Numai iaca și ginerile împăratului, văcarul nostru, venia cu mi-reasa. Cum intră în biserică chiui odată : Ho, nea a-nea, vacă !

Toți incremeniră, iar nărocul văzând că a stricat-o rău se dădu în-cetișor jos de unde se cocoșase și se rugă de minte: „Vin tot tu unde-ai mai fost căci tot tu ești mai mare, iar mintea se sui în scun, și mirele g r ă i :

—Așa vă trebuie, căci, ori eu sunt văcar ori d-stră vite; de nu-mi eșiți întru întimpinare ca la un ginere împărătesc.

Toți îi dădură dreptate, căci cum se făcură, nu-i eșiră întru în-timpinare, și avea tot dreptul să-i batjocorească. Și iaca așa, a dres mintea ce-a stricat norocul, iar de atunci și până astă-zi mintea-i mai mare la om, căci ea-i mai de folos.

[Auzită de la mama].

1909 August 4.

Petru G. Savin.

Jorăști-Covurlui

U R Ț I I

18.—Inchinăciune la nuntă.

Mă sculai în picioare
Bine'ți închin D-tale
C'un pahar de măr, galbăn
Dintr'un vârf de paltin,
Din *sudiță* fată fecioriță
Cu mânele peștrită
Și cu bumbi pă cosită
Alduiască care

Inflorește florile
Și mărește mărire
Și crește pădurile
Și uscă grăul la soare
Și fânul la răcoare
De nu mi-i ști mulțami
Triei băncuțe te-oi globi.

Auzită dela : Teodor Ardelean Ronto lângă Oradea-mare fiind locuitor de cumătru (naș) al neuitatului Episcop Iosif Goldiș fost Eppul diocezei Aradului.

V. Sala.

ȐATINE și CREDINȚE

240.—Blajinii. Blajini's oameni buni, sfinți.

Altă nu știu de dânșii, de cât o *tâmplare*.

Niște moldoveni s'au dus pe mare. La câteva zile li s-a'ntâmpat un necaz, li s-a spart corabia și s'au înecat toți, câți ierau în corabie.

Numai unul a fost om tare învațat cu apa ș'a scapat la un munte, care trage corabia în curmezișul apei, ca acul cel otrăvit (magnentul).

Ș'a ieșit într'un ostrov și s-a bagat în altă corabie, ș'a mers la Blajini.

Omul a fost tare'nțelept.

Când l'a zărit un Blajin, l'a cunoscut.

—Tu, măi, iești om din Moldova ?

—Din Moldova.

—Am nevoie de-un argat.

—Oi fi ș'argat, că de unde's eu, nici cu gândul nu pot să mă duc pe-acolo.

S'a pus la plivit.

Blajinul avea o moară. Sara se duce la moară, acolo ierau Blajinii mai mulți și-i dă Moldovanul :

—Ce ședeți ? Faceți lumină !

Blajinul ia un opaiț mare, ia apă de la roată, face un șterț (fitil) l'a pus în apă, ș'a ars toată noaptea.

Moldovanul s-a'nvrâncinat de treaba asta și toată noaptea a gândit la puterea cea mare, care-o au Blajinii.

—Parcă n'ai dormit ? il întrebă dimineața stăpânu-su.

—Stăpâne, te slujesc 1 an, 2 și 3, să mă 'nveți să ardă și la mine apa.

—Te-oi învața să ardă și 'n palmă ; dar, degeaba nu pot, să mă slujești.

S'au tocmit.

Blajinul i-a hotărît Moldovanului :

—*Să nu te uiți în sus.*

La 3 ani. Moldovanul a luat cu opaițul, apă și a ars !

La 4 ani, Blajinul, a trimes pe-argat, să vadă de-i copt grâul ; și era copt.

S'au dus la secerat.

Blajinul s'a dat pe-o lature și omul, cealaltă lature ; pe mijloc iera hat ; ș'au lucrat până ce-a trecut de-amează.

Numai ce-a ieșit un nor din sus, Moldovanul ș-a aruncat ochii către cer și l'a zărit Blajinul.

—De-amu te-ai spurcat în apă ; nu mai arde apa.

S'a scârbit Moldovanul ; acolo ș'a făcut viața, la Blajini.

* * *

În țara Blajinilor, se fac toate bunătățile.

Sânt două săptămâni pe an, atunci Blajinii însoară și mărită. Fetele trec la femei și băetanii, la barbați.

Intr'acele două să 'ntâlnesc barbații cu femeile, incolo, la anul.

Spuse de D-tru Baroiu, bătrîn neștiutor de carte din satul Holda, comuna Broșteni [Suceava].

Blajini's oameni creștini, ca și noi.

Ei stau aproape de poarta raiului.

O duc tot într'un post, un an de zile, până ce-ajung și pe la dâșii găocile de ouă (albe), care-i bine să se arunce pe apă, când facem pasca.

Paștile lor, sânt la o săptămână din Paștile nostru (ortodox). Când ajung găocile, atâta se infruptă, cât îi sub conuna (negrul) unghiilor.

Ei se'ntâlnesc, numai odată pe an, cu femeile lor.

Spuse de lordache Jupîă, bătrân neștiutor de carte din satul Holda, Comuna Broșteni [Suceava]

241.—Capcâni's ca Turcii; prindeau pe-ai noștri și-i mâncau.¹⁾

Spuse de D-tru Baroiu, bătrân neștiutor de carte din satul Holda, comuna Broșteni (Suceava), (No. 240-1 răspuns la întrebările noastre de pe cuperta revistei An. II, No. 2.

1909 Iulie

S. Teodorescu-Kirileanu.

242.—Trasul fetelor în tindă ori în șură. În unele sate din jud. Suceava mai este și azi obiceiul că flăcăii, la horă, mai ales, trag fetele în tindă ori în șură.

În aceste sate, hora nu se face la crâșmă, ci la un gospodar cinstit și cu casa mare, așa ca să fie loc unde să se joace.

Hora făcută la casă de gospodar e cu multă rânduială. Făcâii se sfătuesc din vreme și Duminecile ori sârbătoarea tocmeșc lăutari.

Lăutarii mănâncă la casa fie-cărui flăcău pe rând și după ce esă preotul din biserică și gospodarii stau la masă, flăcăii se strâng cu lăutarii la casa hotărîită și încep jocul. Incet se adună și fetele, unele cu mamele lor, și nevestele tinere cu barbații lor. Hora se mărește, cheful se vede în toate părțile, tinerii joacă iar bătrânii privind la tineret oftează după vremile trecute și cisluesc fel de fel de lucruri. Flăcăii strâng mână de la mână câte 5—10 bani și aduc rachiu de cinstesc bătrânii.

Unii flăcăi, în vremea cât hora se învârte, se retrag în tindă ori în șură și spune flăcăului de samă să-i aducă cutare fată un scaun. Fata nu vrea, se roșește, se zvârcolește, dar nu poate scapa din mânele vâjnoase ale flăcăului, care o duce din tindă ori șură. Aici flăcăul o pune pe scaun, o cuprinde pe după gât, ori peste mijloc o îmblânzește cu vorbele șăgalnice, o mai pișcă, o sărută, îi ia inelul ori zgrădița de mărgelce ce-i încunjură trupul peste brâu și pe care el apoi o poartă la pălărie, vorbesc și altele, se privesc ochi în ochi; fata îmblânzită dă flăcăului busuioc din sân ori de sub brâu; în sfârșit petrec pe tăcutele în fața întregii hori, de-o parte, petrecându-se aceasta chiar sub ochii mamei.

E obiceiul a se crede, că fata care-i trasă mai mult în tindă e mai

1). La orice chestionare de interes științific, ar fi bine să răspundă cărturari; satelor, căci sunt de mare folos și le-ar face multă cinste pentru acest interes, cu atât mai mult la chestionarele folkloristice, căci pe zi ce trece sânt bătrânii satelor, și'ngroapă știința poporului! **S. T.—K.**

dragalașă flăcăilor, mai gospodină și mai harnică. Și de cât dragoste pe ascuns cu urmări nenorocite, mai bine de acestea la lumina zilei curate ca și sufletul țaranului.

M. Lupescu.

243.—Legatul ploilor. Când e secetă lungă, ploilor sunt *legate*, ori de țiganii cari fac cărămidă—de țigăncilor lor, mai ales, cari știu câte *moșmoande* toate!

Și dacă or apuca, de-or lega norii, nu mai plouă, Doamne ferește.

Innorează, de-ai cerde c'o să prăpădească lumea cu atâta ploaie.

Și, când colo....câteva picături; mai bine nu le-ar mai da nici p'alea, că sunt *mană* curată. Odată se ofilesc sămănăturile, de-ai zice că sunt urzici opărite! Alte ori pe ploaie o „sparge“ vântul, iar norii i-alungă aiurea.

Ca să plouă, fetele fură de la femeie însărcinată, un țăst.

Altele fură de la alte 3 femei borțoase, câte 3 linguri—cu toatele nouă. În sfârșit, mai fură de la cineva care face cărămidă, o cărămidă nouă, fie arsă, fie nearsă.

Toate acestea le bagă pe furiș în puț, într'o noapte sau dimineață în răvărsatul zorilor.

244.—Dacă face ițe pentru intaiăș dată, ca muiere (după măritiș), fără ca să fi mai făcut ițe când eră față, e rău de văduvie, adică îi moare bărbatul.

245.—Femeia care a avut nuntă'n casă, să nu crească gândaci în anu'ala (ăl cu nunta) că nu e bine. Moare ori ea, or gândacii,

246.—Barza, în toți anii, după ce a scos pui, ia unu și-l aruncă jos din cuib.

Asta, în sema de recunoștință, ca o răsplată pe care o dă ea stăpânului casii.

Dacă i-l ai pune în cuib, îl aruncă iarăși, or îl omoară.

247.—Când ai da cu coada lingurii în foc, oi în spuză, faci cași la gură.

248.—Când faci cași la gură, ca să te lecuiești, prăjești coada unei linguri, pe lângă foc, și dă cu ea pe la încheieturile gurii, cât îi putea de ferbinte, dimineața pe nespalate.

249.—Cași la gură, faci și atunci, când îi mânca în sfințitul soarelui.

250.—Să nu te duci la apă, mâncând, „că îți mănânci norocul.“

Goleștii-Badei, Muscel.

D. Mihalache.

251.—Dacă cumva ți-o pișcat oile (adecă o furat din ele) sau stupii, se crede, că nu mai noroc la ele.

252.—Când doi vorbesc în acelaș timp, acelaș cuvânt, se zice c'a plesnit un drac.

253.—Cică, când scapi bucătura de la gură să n'o mai iei că-i a dracului.

254.—Lunea nu se dă lapte, ca nu cumva cel ce-l iea să facă vrăji cu el.

255.—Când te apuci de secere, tae un mănunchiu de miriște și pune în brâu, dacă vrei să nu te doară mijlocul.

Ciurești-Tutova

Gh. V. Sușnea.

Boale la oameni, leacuri și descântece

60—81.

22.—*Când te doare gura.* Frunză de Dracil și de troscot să ții în gură.

23.—*Când să scutură trupul și mâinele și picioarele cu răcială:* Să bea sămănță de urzică și făină de varză și tiiriacū cu vin caldū:

24.—*Cui găbenește tot trupu:* Pelinū să fiarbă și să bea în toate diminețile pe nemăncatū. Altă : Capū de cucū să se trăzbească (*sic*) și să amestice în sită și să stricore printr'o cărpă și să-i storcă în nasū.

25.—*De rastū :* Cornū de cerbū pisatū, cu oțătū amestecatū, și să se adape muerea pururea dimineața când este lună noauă.

26.—*Atuncea când lū dore pre omū grumazii :* Sămănță de busuiocū pisat să beai, că te vei tămădui.

27.—*Pentru stupi să nu fugă roiu :* Lână de oie care să smulge prin mărăcini, să afume.

28.—*De trănji :* Sănburi de piersăc și sămănță de macū, și sămănță de inū, și tămăe albă, și sacăzū și o buruiană de se chiamă *bulitore*, acestea toate să le fierbi Marți sara și să le beai Mercuri dimineața, că să va dămădui.

29.—*De unghi(i)le omului când să vor strică :* Să ia focū întru căție și să puie tămăe albă și să rază unghi(i)le cele stricate acoloa pe focu cel cu tămăe și să să inchine și să dea (un cuvânt necite!)... de multe ori.

30.—*De junghi :* Hirean pisatū să pui la junghi, că te vei tămădui:

31.—*De friguri :* Să scrii : Intuv deobolasū mărăstobno raibizetu căcămu vădrozisu dreavoe Crist labeia proxebe grozdu jivota tebe. Scrie aceste stihuri pe un talerū și-l spală și spală și icona lui Hristosū.

32.—*Cine va aveă veninū la inimă :* Cinbru fiertū cu miere și cu o țătū să bea.

33.—*Când va vrea omū să nu să imbețe :* Să mănănce finic și roșcov. Roșcove să le fierbi și să le bea pre nemăncate.

34.—*De pântece :* Rădăcină de rugū și de mărăcine pisate și să fiarbă și să bea.

35.—*De câine turbatū :* Raci de râu, să-i arzi și scrumulū să-l bea cu vin.

1] Vezi No. trecut p. 341—243; ca să nu so știrbiască rândul, se văd și alte lucruri streine de acest capitol.

36.—*De limbare* : Cornū de cerbū frecat cu pila, și lujane de cănepă, și sămânță de inū să ferbi și să bea pe nemăncate.

37.—*De bujorū* : Să iai sămânța lui cu vinū, de toate boalele de inimă și de pantece bunū este. Și rădăcina lui bună este; de să va legă limba, deslega-se-va.

38.—*De guși* : La fărșitu' lunii, să iei burete de marea, să întingi in vinū și să-l îndeși într'un sulū. Și să aprinzi lumănarea in niște apă botezată și să țâi sululū cu buretele să pice iară buretele să-l arzi. Iară cel cu gușa, să-și caște gura, până va arde buretele. Să bea și să mănânce arsura.

39.—*Iară de guși* : La fărșitu lunii, ia cercurile sara, când adormū toți oamenii, și întoarce-o vadră desferecată să șază pre ea golū de tot și să scrii așa : Andrai driso lagat iglariet cata stredūhon tarson crestada chipron supeven. Să porți cu tine și să nu te temi de nimic.

40.—*Să crească părulū* : Untū de oaie și de vacă amestecatū cu capū de cucū ars, să faci unsoare și să te ungi pe unde nu e părū. Alta : Unghii de mușcoi să arzi și să te ungi pe unde nu e părū.

41.—*Când să frânge osăle omului au ale vitei* : Său să pui la rană și să legi cu o cărpă bine și să nu deslegi patru zile, că să va vindecă. Alta : Să iai tămăie albă și rușină, și ceară, să le amesteci toate și să le pui la rană.

42.—*De gubăvie* : Să lasă omului sânge primăvara in luna lui Martie; și ia creieri, și mai, și cornū de cerbū ars și fărămatū și să bea cu vinū cald. Și pătrânelū pisatū cu miere amestecatū cu puțin vinū cald să bea dimineața.

43.—*De săgetătură* : Să lase umu' sânge odată, ori de două ori; întâi, când va fi rana verde, să uzi cu burete de marea nou in oțătū și pune deasupra legăturii; de patru ori să faci.

Alta ; Foi de lobodă domnească sau sămânță amestecată cu miere să le pui la rană. Sau aluatū cu miere și smochine și rușină cu miere și cu untū să pui la rană.

Iară de va fi rana neagră, sânge cu lapte de mușcoi și chiatră pucioasă cu oțăt alb să unge la rană.

(Sfârșitul in nr. viitor)

C. N. Mateescu.

82.—De deochiu.

La cea salcie răsădită
Este o fată despletită
Cu un ochiu de apă,
Și unul de foc

Dela mama, Jorăști-Covurlui,

Și s'a prăvălit cel de apă
De-a stâns pe cel de foc,
Așa că se stângă deochiul.
De la „cutare“

P. G. Savin.

C A N T E C E

324.—*Amărata n'are vânt*
Ca și moara cea cu vânt;

Altul fură și omoară
Tot trăiește 'n a lui țară;

*Eu furai numai o ceapă
Și vrură să mă potoapă;
D'altul fură oi și boi
Și petrece'n sat la noi.*

325.—*Io-s tîndr ca murele
Bătrini-m'a relele
Io-s tîndr ca mărul
Bătrini-m'ar z'o răul ;
Io umblu din țară'n țară
Ca grieriul cel de vară;
Voie bună când și când
Amărala n'are rînd;
Voie bună pot avea
Măcar pîlincă n'oi bea.*

Vășcău-Bihor

V. Sala.

326.—*Dragu mi a șugui
Cu omu' care-a primi ;
Dragu mi a face șagă
Cu omu' care-i de triabă.*

327.—*De lucrat nu știu lucra
Dar rusește pot juca.
Nu ștuu țesă, nu știu coasă
Am nădejde că's frumoasă.*

Din Pipirig -Neamț.

Gr. Vasiliu.

328.—*Foiliță flori donnești
Neicuța e'n București,
Frunză verde ș-o lălea
Dar mândruța c-o pleca
Și s-o duce la neica ;
Din gură mi l-o 'ntreba ;
—Neică ce-ai ajuns așa ?
—Măndră din pricina ta ;
De tine nu m-oi tăsa,
Pân'mi-o pune scîndură
Nici atuncea ba, ba, ba.*

Spus de Floarea B. Albulescu com.
Vlădueni Gorj,

329.—*Frunzuliță mărgărit
Băeții s'au boerit,
Și fetele s'au vorbit,
Să facă frezuri pe frunte,
La băeți să nu să uite.*

De la Floarea Neagu Popescu, Vlă-
dueni [Gorj].

Șt. St. Tufescu.

330.—*Du-te dor cu
Cucu'n Bărcu ?
Și mă lasă să'mi petrecu,
Să-mi petrec cu mândrelă,
Ca cucu cu frunzelă.
Cucu' frunza și o lasă,
Toti voinici'mi pleac'acasă,
La copii și la nevastă.*

331.—*Marițico de la munte.
La ce porți păru' pe frunte,
Că fi-au ieșit vorbă multe ?
—Las' să'mi iasă,
Că nu'mi pasă.
M'a făcut maica frumoasă
Să iubesc șefii de plasă,
Dar zapcii nu mă lăsa.*

Dobromir-Constanța P. Ștefănescu.

332.—*Bată-l focu' de urit
Că mult m'o mai amărit;
Cât am fost, cât am trăit
De urit am tot fugit
Și urit am întălnit.
Un'te duci el te'ntălnește.
Fugi de el, te urmărește,
Mergi pe deal, te duci pe vale
Tot uritu-ți ese'n cale;
Un'te duci urțu-ți vine
Ca și umbra după tine.
De te-ai duce cât te-ai duce
Ceas cu ceas urit aduce.*

*Câte boale-s pe pământ,
Pentru toate leacuri sunt
Iar uritul nu mai știe
Nici de-un fel de doctorie.
Cum ti boala de urit
Nu mai este pe pământ;
Ca uritul boală nu-i
Pe fața pământului.*

Din Crucea-Suceava de **Gh. Vlad.**

333.—*Tot mai verde de-arțăraș,
Dragul gaicăi bdefaș,
Te-am iubit de copilaș
Și acum te 'nsurași;
Te 'nsurași și mă lăsași..
Insoar'-te cu Dumnezeu
Că mie nu-'mi pare rău;
Nici așa bine nu-'mi pare,
....Numai la ficați mă doare....
Și mă doare cât 'oi fi,
Cât 'oi fi, cât 'oi trăi,
Până'n ceasul de-i muri,
Dragă, cum te-am iubit eu,
Să te-ajungă dorul meu,
Dorul meu și mila mea:
Cu dureri și boală grea!
Doru-'mi trece, jalea-'mi pierе,
Nu mă 'ndur de mângâiere.
Lacrămile-'mi se usuc'—
Să te las și să mă duc !..*

[De la N. I. Dumitrașcu]

George Gh. Mitre

334.—*Foaie verde peliniță
Zi din frunză măi bădiță,
Cum ai zis și-aseară
In cea dumbrăvioară.
Vai de mine cum ziceai
Inima ni-o răcoria !...
Cum ai zis și-aseară
Pe prispă afară.*

*Și mai zi bădiță,
Din cea frunzuliță
Cum ai zis și-aseară
In cea luncușoară.
Vai de mine cum ziceai
Inima că ni rupeai
Și mai zi odată
Și ni-o rupe toată !...*

(Dela Ichim Capverde, elev la școala populară din Pătrăuți pe Suceava).

335.—*Hăi Ileană la poiană
Să săpăm o buruiandă,
S'o dăm mâni-ta să moară.
Că de rău mâni-ta,
Nu ne putem noi lua!
—Lasă maica să trăiască:
Pe fereastă mă-i fură
La lună m-oi cununa
La soare m-oi giudecă.*

(Dela Domnica Capverde din Pătrăuți pe Suceava)

Alex. Morariu.

336.—*Frunză verde alior,
A plecat neica Ion,
Și s'a dus după amor,
Lăsând murgu' în pripon,
Priponiți de-un alior.
Aliorul s'a uscat,
Și murgu' s'a deslegat.
La Marița-'n poart'a stat.
De trei ori a nechezat,
Cu picioru-'n poart'a dat,
Și portița s'a stricat.
Marița, s'a deșteptat
Și la murg că mi-o strigat:
—„Unde-i murgule Ion ?“
—„El s'a dus după amor“
—„Du-te murgule și-l cată,
Și mi-l ad'aici îndată.
De 'l'ai găsi-n crișmă bând,*

Să-i spui cu glas tremurând,
Că sunt de mult în mormânt !...
Iar de l'ui găsi culcat,
Să-i spui că m'am mîrîtat ;
Și de 'lai găsi dormind,
Să-i spui că m'am logodit.
Iar de l'ai găsi-n picioare
Să-i spui că-s tot fată mare.

[Auzită dela tata, Ciurești-Tutova].

Gh. Ciurescu.

337.—*Frunză verde de-alior*

Mi-i barbatul băutor,
Mi-o băut vre-o șapte mori
Ș'o mie de gonitori.
Intr'o joi de dimineață,
Eși cu nevasta'n piață,
— „De vânzare-i nevastă,
Cât mi-i cere pe dânsă r'“
— „Numai miea și sută

Și'ncă mai face ceva.“

— „Copchiii te-or întreba :

Unde-i tată, mămuca ?“

— „Am lăsat'o'n deal, la cruce,

Să v'aducă lapte dulce ;

Lapte dulce, cu zahar

Ca să uiți orice amar.“

Covurlui, Țuțani. **I. O. Zugravu.**

338.—*Foaie verde trei vâsdoase*

Busuioc, nu te-ai mai coace !

Tu sămințe n'ai mai face !

Că din semincioare ta,

Se ivește dragostea.

Cine-i om și se pricepe !

Dragostea de-un'se'ncepe ?

Din inele și din bete,

Vara din busuioc verde.

Cine-i om și vrea să știe

Că dragostea nu i moșie

Ca să iai pe ea chirie !

Din Dorna, județul Sucenava.

I. Zotta

O samă de cuvinte.

367—395.

Hașcă,— ruptură dintr'un copac.

Șăclit,— stînd coasa la soare, se prinde de ea o substanță neagră; coasa se chiamă, că-i șăclită.

Boghet,— mult, mare: un car boghet, un car înărcat bine.

Obcină,— în loc de culcat: hai la obcină (hai la culcat).

(Bucovina)

P. Cârstean.

Mangealac,— Pârghie.

Cucie,— Cărușă fără leuci,— un fel de brișculiță fără arcuri.

Mocirlă,— Noroi,— mai ales acelea unde se tăvălesc porcii și bivoli.

Cătrăniță,— Troaca în care se ține cătranul (păcura).

Cloșă,— Cloșcă.

Fașă,— Legătura cu care se leagă peste scutece, un copil mic.

Târsândă,— *nojița* de păr de capră ce se leagă peste obiele, țără-ești, și mai ales unchiașii.

Nojiță,— ață. Vezi sus.

Glămăcioacă,— Gămălia din capătul unui băț, sau alt-ceva.

Cioacă,— Cârlișul de la vranită, sau ușa oborului sau a grădinei, care se sucește pentru a prinde ușa să nu se deschidă.

[Din Boureni-Doljiu].

N. I. Dumitrascu.

Buracla,— gramadă; ce buracila de oameni era aseară.

Dalcă,—ia seama, cu cine ai în dâlcă.

Merchiu,— în spate; copii mici se duc în spate sau merchiu, când țărani n'au căruți, și se duc la lucru, într'un loc depărtat. Se mai iau merchiu copiii ca să le facă gustul lor, ca ei să rădă.

Sfigitul,— om necurat. I-o ieșit băiatului bube, că moașa n'o fost curată: mă 'nțelegi cum....

Pleamă,— soiu. I-o pleamă rea. Seamănă tat-'so.

Chijă,—soiu. Băiatul meu îi chijă rea și pace!

Bodroanțe,— o grămadă de lucruri, însă toate rele.

Cocâlțeața,— un stog de fân ori de altă ceva, însă mic de tot.

Hughet,— înainte. Dă-i huchet.

Huchit,— copt fără vreme—pripit. S'au copt fasolele, dar's mai mult huchite.

Căhui,— turbure la minte, mai mult nebun.

Gaf,— o covată mică unde se frământă cozonacii.

Troc,— covată de cernut făină.

Matroană,— veșca de la sită: sita cu matrama.

Motramă,— ghem făcut din sdrențe,—*mototol*¹.

[Jud. Neamț].

A. Moisei.

GLUME JITHI TRĂCLALE

59.—Să mă vadă lumea!

Stătea și țiganul cu calul în iarmaroc.

S'apropie niște cumpărători cari îl întrebă:

—„Trage calul la trăsură, măi țigane?”

—„Ba, răspunde țiganul.

—„Da la călarie merge?”

—„Ba.

—„Da la arie merge?”

—„Ba.

—„Păi dar la ce l-ai mai adus aici mă țigane!

—„Să mă vadă lumea cu cine mă muncesc, zise țiganul oftând din greu.

(Auzită de la tata) Jorăști-Covurlui.

Petru Gh. Savin.

1] Când ni se trimit cuvinte de acestea, să se accentueze de cătrc culegător.

60.—Și-a găsit lelea bărbatul.

Eră odată într'un sat o fată mare care nu se mai putea mărita, nu doar că era urită; dimpotrivă, era foarte frumoasă dar avea un obicei, avea părțag. De câte ori o cerea în căsătorie vre un flăcău, ea zicea că merge după el dar îi spunea dinainte că are părțag și să nu-i fie cu suparare, mai târziu.

Trecuse așa mulă vreme și fata cum îmbătrânise însă vorba ceea: „norocul omului nu se perde“. Într'o bună zi, îi veni în pețit un flăcău cam tomnatic care se potrivea cu ea căci avea și el un obicei. Întră în vorbă; dar de unde până acum fugeau flăcăii de fată, acum mai nu mai vrea fata să se mărite auzind că flăcăul are harțag. Mă rog își găsise lelea bărbatul; parc'că tunase și-i adunase!

În sfârșit dur la deal, dur la vale; unul mai dă, altul mai lasă și treaba se făcu. Insurățeii trăiau la început de minune; dar la o petrecere traiul cel bun se strică și iaca cum: Prinzând femeia la chef, îi veni părțagul și nici una, nici două, umflă pe bărbatu-so de cap, îl trânteste jos, înșfacă a scurtătură și prinde-a țî-l măsura așa de bine, de mai eră să-l omoare de nu-l scoteau alți oameni.

După trebușoara asta, petrecerea se sfârșește și femeiușca cu părțag plecă acasă împreună cu bărbatu-so ca să-și iea năframa căci cine n'o caută o găsește, d'apoi cine o caută!

Dar ce să vezi măi bădică?! Cum ajung acasă, unde mi-o iea bărbatu-so de cănepa dracului, o trânteste în mijlocul casei și dă-i și dă-i c'o despicătură da-a mărunțelul pe unde apuca, de-ți era mai mare mila. Văzând ea că nu-i de șagă, unde începu a striga în gura mare: „Măi bărbate, lasă-te de harțag că și eu mă las de părțag!“
Și de atunci, uitând părțagul, trăesc ca'n flori de măr.

Auzită dela Radu Chioc din Ghermănești, Tutova.

V. I. Căuea.

61.—Țăranul și jidanul.

Un țăran, venind odată prin postul Crăciunului în oraș, după ce-și sfârși treburile, se gândi să ducă celei neveste și celor copii, cari îl așteptau a casă cu gura căscată, niscaiva bunătățuri.

După ce i se depănă prin minte tot felul de lucruri de mâncat, se hotărî să le îndulcească gura usturată de ceapă și acrită de murături cu o fiertură de pește.

Cum mergea spre hanul de unde trăsese, o carni spre ulița pescăriei.

Când colo ce să vezi? Cătu-i margina ei stăteau coșurile pline cu fel de fel de pește care de care măi mare și mai frumos, iar pes-

carul, un cogeami-te jidan—își răsucea burta rotofeie în toate părțile, făcând să zornăie banii cari alunecau în buzunarul, ce-i stă *chișcă* la pestelca cu care era încins.

După se-l poftiră cu : *Poftim badi Ghivon, pește bun, proaspăt* cum îi treaba jidovească—țăranul nostru își aruncă ochii prin toate coșurile și-și alese din unul un crăpuștean auriu.

Luându-l în mână și mai întorcându-l, când pe-o parte, când pe alta, îl puse cu botul la ureche.

Jidanul se uită la țăran, dar îi dete pace.

Văzând însă, că nu-l mai scoboară de la ureche îl întrebă :

—Da, ce-l ții la ureche, bade Ghivoane ?.

—Apoi, iaca de ce-l ții jupâne :

Am și eu un biet frate la Galați așezat pe malul Dunării și-l întreb să-mi spue, ce mai face.

Când auzi jidanul răspunsul țăranului, îl păli un răs așa de-al dracului, de i se săltă burta și-i zornăiau banii în buzunarul pestelcii de sguduiturile răsului ca un clinchet de clopoței.

—Ei!.. și ce ți-a spus peștele—mai făcu jupânul, din mijlocul gură-căscatelor ce se strânseseră *droaie* să rătă de prostia țăranului.

—Apoi, ce să-mi spue, răspunse țăranul scăpinându-se în cap, oare cum cu amărăciune, mi-a spus, că și *el* (crăpușteanul) îi plecat de trei săptămâni de la Galați¹.

(Auzită dela preotul C. Buiuc din Grivița jud. Tutova)

T. Popovici.

C R O N I C A

---

* Broșura „**Znoave versificate**” de d. *Victor Bilciurescu* (No. 485 din „Bibl. p. toți”) cuprinde nu numai znoave ci și jocuri de cuvinte, vorbe de spirit și fleacuri ușuratece ca și împrejurările cari le nasc. Și mănuire ușoară, dar pe alocuri îndestul de greoaie. De ales, puține lucruri cari ne privesc.

Am mai dovedit și'n altă parte că subiectelor de literatură populară nu le stă bine de cât îmbrăcate într'o singură formă : *graiul popular* pe care autorul, de și se pare că-l cunoaște, nu se folosește de dânsul.

* În **Albina. XII.—42, despre căpcauni** de d. *C. Rădulescu-Codin*.

* Luni, 7 Septembrie, studenții adunați în marele congres din Iași, mergând, la cimitir s'au oprit și la mormântul nemuritorului *Ion Creangă*

1) Vezi: T. Pamfile, M. Lupescu, L. Mrejeriu, *Carte pentru tineretul de la sate*, p. 269.

lângă care d. Isăcescu, ieșean, a ținut o cuvântare. Tot acolo, studențele au început să adune mijloacele pentru așezarea unei cruci la capul celui, din păcatele noastre, uitat.

După prânz, în sala Teatrului Național, în acelaș scop, vorbește la deschidere d-ra Pupurică. **P.**

* Un număr de franceji au cercetat zilele trecute țara noastră și unul dintre ei d. *Dorchain* a ținut la Sinaia, în fața M. S. Reginei, o conferință despre *poezia noastră populară*. După cum am spus, conferințiarul nu e Român, iar unii din Românii cari l'au ascultat, au fost adânc mișcați de noutățile pe care le auziau. *D-na Dorchain* a citit înțregi bucăți populare.

* În ziua de 18 Septembrie, a murit învățatul nostru istoric *Grigore Tocilescu*. Pe tărâmul literaturii populare a făcut loc în diferite reviste, culegerilor; în 1900, cu ajutorul ministerului școalelor a strâns în trei mari volume *Materiuri folcloristice* adunate de mai mulți oameni de școală.

* În **Românul de la Pind**, obiceiuri la nunți de la Românii din Macedonia.

* Moartea bătrânului Moceanu, cel de la care porcede dragostea pentru danșurile noastre populare. Le-a jucat pe scenele teatrelor până în cele mai îndepărtate străinătăți. **T. L.**

* **Cuza Vodă**, istorisiri pentru popor, cu câteva icoane: a lui Cuza, a Doamnei Lui, și a câtorva din tovarășii Săi, alcătuită de învățătorii: L. Mrejeriu, Călugăreni-Neamț, S. T. Krileanu, Broșteni-Suceava și Gh. Popescu, Vânători-Neamț; de vânzare la autori, 200 pagini, prețul 1 leu 50 bani. Cartea aceasta cuprinde pe lângă amintirile ce poporul păstrează neuitatului Domnitor *Cuza-Vodă*, și-o „povestire — adevărată — pe scurt, despre neamul nostru“. Cei care cercetează sufletul poporului nostru și dragostea ce el păs'rează celor buni și eîndurători cu el, vor avea în cartea aceasta material de cercetat foarte bogat, ca și în „*Stefan cel Mare și Sfânt*“, material curat, bine ales frumos și cu dragoste spus. Străinii cari nu ne știu sufletul vor avea prilej să cunoască încă odată curățenia, cinstea și sfințenia cu care țaranul îndumnezeeste pe aleșii lui. Cărturarii satelor, învățătorii și preoții, vor avea în această carte o călăuză când vor avea de spus ceva din viața *Inaintașilor* noștri, iar *Țaranul* va ceti cu drag „*Ale sale dintru ale sale*“.

Indemn cu toată stăruința pe tovarășii învățător: și preoți s'o cerceteze și s'o răspândească pe la sate, și de se vor căi, să blasteme pe

A. G. Lupu.

Poșta Redacției.

V. St. Fl. — A. h. l. cea, Bucovina.

Ș. — O publicăm la povestiri mai târziu. Așteptăm altele.

I. S. Luc. — Da, dar d-ta ne poți trimete mai mult și mai felurit.

Poșta Administrației.

Unora dintre cetitorii revistei li s'au trimis și li se vor trimite chitanțele de plata abonamentului prin poștă. li rugăm să ne ierte dacă le cerem dreptul nostru, căci din acest mic abonament își ține revista viața. Ș'apoi voim și noi să ne numărăm cetitorii ca că știm pe care ne putem bizui. Cei cărora nu le-au venit aceste chitanțe, *abonați și întemeitori*, îi rugăm să ne trimită ceea ce se cade.

OBOLUL

Intemeetorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „Ion Crean-
gă” pentru strângerea fondurilor :

„CUZĂ-VODĂ”

	L. B.
Suma din urmă — — — — —	61.25
<i>C. N. Mateescu, profesor in R.-Valcea</i> — — — — —	1.00
Total	62.25

BUSTUL LUI ION CREANGĂ IN BARLAO

	L. B.
Suma din urmă — — — — —	73.65
Foia No. 330, încredințată d-lui N. I. Dumitrașcu , Bo- ureni, Doljiu : <i>N. I. Dumitrașcu, 25 b., St. Petrescu, inv. 10 b.,</i> <i>Ioan D. Mitre (Băețelul) 10 b. (Boureni-Dolj); Ioan N. Șufan, 50 b.</i> <i>(Intorsătura-Dolj); I. R. Cumpănaș, 15 b., Const. M. R. Popa, 10</i> <i>b., Gh. Rădulescu, 15 b., N. Șerbănescu, 10 b. (Grădiștea-Valcea);</i> <i>V. N. Diaconescu, 25 b. (Băiești-Valcea); N. Ionescu (Coconoiu) 10</i> <i>b. (Obislav-Valcea); I. Brătulescu, inv. 25 b. (Bogdănaști-Valcea);</i> <i>D. D. Păsculescu 10 b. (Segarcea-Dolj); Marin Ionescu 10 b. (Co</i> <i>veiu-Dolj); B. Becherescu 10 b. (Băiești-Dolj) — — — — —</i>	2.65
Foia No. 444, încredințată d-lui T. Dragomir Sascut. <i>Ni s'a trimis</i> — — — — —	4.50

Foia No. 471, încredințată d-lui Petru Gh. Savin , se minarist, Jorăști-Covurlui. <i>P. Gh. Savin 1 l., I. Gh. Savin 50 b.,</i> <i>Pr. Gh. Savin 50 b., N. G. Popa 50 b., Eust. Teodoru 50 b.,</i> <i>D-șoara Ef. Bugeac 50b., D-ra Caraman 50 b., D-ra M. E. Teo-</i> <i>odoru 50 b., N. E. Teodoru 50 b., G. Munteanu 50 b., V. G. Sa-</i> <i>vin 20 b., Z. Savin 20 b., N. E. Teodoru 25 b., Gh. Babaca 20</i> <i>b., T. A. Istrate 20 b., A. Vasilache 20 b., v. I. Buțurcă 20 b.,</i> <i>G. N. Popa 10 b., V. Gr. Babaca 10 b., N. D. Veliche 20 b., N.</i> <i>Mache 10 b., V. Mache 10 b., I. Ghimpu 20 b., V. I. Tnase 10</i> <i>b. — In totul 8 lei 05 bani ; se scad cheltueli 30 b. — — — — —</i>	7.75
---	------

Foia No. 112, încredințată d-rei Virginia Stan , com. Flo- rești, jud. Tutova. <i>Dr. Al. Zambelovici 5 l., C. I. Gheorghiu 1 l.</i> <i>un țaran 1 l., d-na moașă a comunei 2 l., Smaranda Gheorghiu</i> <i>50 b., Mihail Logojan 1 l., C. Păluvuță 1 l., P. I. Ionescu 1 l.,</i> <i>Gh. Dimitrescu 2 l., Alecu Pușcașu 50 b., Maria T. Aritonescu 1</i> <i>l., Eliza Gavrilică 50 b., Safta Gavrilică 50 b., M. M. Munteanu</i> <i>2 l., Virginia Stan 1 l. 60 b. In tot 20 lei 60 b., se scad 70 bani</i> <i>cheltueli</i> — — — — —	19.90
--	-------

D. St. St. Tutescu. obolul d-sale (foaia rămâne pe mai târziu) — — — — —	5.30
--	------

Foia No. 56, încredințată d-lui Gh. T. Ionescu , revizor scolar, Fălticeni. <i>Gh. T. Ionescu 2 l., Safta Apostoleanu 2 l., S.</i> <i>A. Spiridonescu 1 l., Emilia C. Mălurescu 1 l., Aspasia Alger 1 l.,</i> <i>Marie C. Neculan 1 l., Const. Th. Mălurescu 1 l. (Fălticeni). —</i>	9.00
--	------

Va urma.	Total 122.75
----------	---------------------

ZMEI și ZĂNE

de

Artur Gorovei

(No. 85—86 din Biblioteca
populară Socec)

Prețul 55 bani

CUZA-VODĂ

Istorisiri pentru popor

de

**L. Mrejeriu, S. T. Kirileanu,
G. Popescu.**

Prețul 1 leu 50 bani.

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă” se pot dobândi următoarele lucrări :

„ Ion Creangă ” numerile toate din anul I	3,00
<i>T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu</i> : Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I.	1,25
<i>T. Pamfile</i> : Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc”	0,20
” ” Jocuri de copii I.	1,40
” ” ” ” ” II.	1,60
” ” ” ” ” III	1,50
” ” Cimilituri românești.	1,00
” ” Graiul vremurilor (povești)	2,00
<i>D. Farcașanu și M. Lupescu</i> : Creșterea pomilor	0,25
<i>L. Mrejeriu</i> : O șezătoare țărănească	0,20
” ” Gospodăria și fata de la țară	0,40
<i>Îl. Cristescu</i> , Carte pentru copii	1,20
<i>Șt. St. Tușescu și P. Danilescu</i> : Monogr. satului CataneDoi	2,00

Se trimet franco numai după achitarea deplină—

INȘTIINȚARE

Grăbiti-vă și folosiți-vă de mare chilipir, căci n'a fost, nici n'o să mai fie așa prilej *ca, cu 40 bani* să luați cărți literare românești în format mare de câte 200—300 pagini din Colecția Șaraga, cari se vindeau cu 1 leu exemplarul.

Biblioteca Șaraga, de câte 100 pagini *cu 15 bani volumul*.

Xenopol A. D. *Istoria Românilor* în 12 volume mari de câte 275 pagini, numai cu 7 lei toate, 12 volume, în loc de 18 lei.

Pentru domnii Institutori, Preoți, Notari și Primari, cari cu puține parale pot să-și facă o Bibliotecă frumoasă, *le fac din aceste cărți Inlesnirea de a le plăti în 4 rate lunare*, la comenzi de la 25 lei în sus.

Cereți *gratuit* pachetul cu tot felul de cataloage de cărți, etc. la

Nicolai A Petroff

Librar-Editor

4—2

Bârlad str. Ștefan cel Mare No. 104—105

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATA PE LUNA

Intemeietori : Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Preotul I. C. Beldie (Jorăști-Covurluiu), G. A. Cosmovici (Tg. Neamt), N. I. Dumitrașcu (Boureni-Dolj) D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), P. Herescu (Găinești-Suceava), Gh. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei, Muscel) L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamt), I. Neculau (Coropcen-Vaslui), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. Ci. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tonea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

CUPRINSUL:

Tudor Pamfile.—Magarul' trenul, bicicleta și aeroplanul.
P. Gh. Savin, D. Mihalache, N. I. Dumitrașcu.—Povești.
P. Gh. Savin, Pr. I. C. Beldie.—Pevestiri și legende.
S. V. Șușnea, P. Cârstean, D. I. Farcașanu, D. Mihalache.—Găcitori.
N. I. Dumitrașcu, Gr. Vlad, I. N. Popescu, I. Vârlezanu.—Datine și Credințe.
C. N. Mateescu, Gh. V. Șușnea.—Boale la oameni, leacuri și descânțece.
D. I. Farcașanu, T. Popovici, Pr. I. C. Beldie.—Boale la vite, leacuri și descânțece.
Șt. St. Tuțescu, N. I. Dumitrașcu, V. Ungurean, Pr. I. C. Beldie, A. Moisei, G. A. Sadoveanu, E. Hostiuc, Mărioara G, Bercea, I. N. Popescu.—Cânțece.
Traian Ștefănescu, A. Moisei, M. Lupescu.—O samă de cuvinte.
Dobre Ștefănescu, V. Țirică, G. G. Mitre, N. Bradea, T. Popovici, V. C. Larion.—Glume, jiti, taclale.
P., A. G. L.—CRONICA

REDACȚIA:

T. Pamfile, Strada Țarigrad

ADMINISTRAȚIA:

M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova).

== B A R L A D ==

EXEMPLARUL:

În țară . . . . . 40 bani
În străinătate . . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL:

În țară . . . . . 5 lei
În străinătate . . . . . 6 „

Un număr vechiu 50 bani

CINȘTIȚI ABONAȚI

**Vă rugăm din tot sufletul să ne trimetiți abonamentul
căci cu No. viilor, anul II să încheie ; avem și noi greu-
tăți peste cari trebuie să trecem și acesta nu vom putea-o
face fără ajutorul Domniilor-Voastre.**

Administrația Revistei „IONCREANGĂ Zorleni-Tutova.*

INȘTIINȚĂRI

Revista apare regutat la fiecare zi întâi a luni. Numărul cuprinde o broșură de 32 de pagini în 8°.

Prețul abonamentului fiind 5 lei pe an, trebuie trimis înaintea, întreg sau câte jumătate, la vremea convenită.

Articolele, culegerile și orice corespondență privitoare la publicarea și îmbunătățirea revistei, precum și lucrările sau foile periodice, cărora li se vor cuveni dări de seamă, se vor trimite la redacție, Tudor Pamfile str. Țarigrad, Bârlad.

Cererile și achitățile de abonament, precum și orice corespondență privitoare la administrația revistei, se vor trimite d-lui M. Lupescu, Gara Zorleni—Tutova.

Tot ce va interesa românismul, ca limbă și simțire, va fi primi cu dragoste în paginile acestei reviste. Persoanele cari ne vor trimite studii întovărășite de chipuri sau deosebite figuri, sunt rugate a ne alăura și clișeele trebuincioase.

Culegerile materiilor cu forme neschimbătoare, precum : cântece, gâcitori, proverbe, etc., vor fi culese întocmai cum se aud prin părțile de unde au fost adunate.

Isvorul culegerii va fi arătat cel puțin prin ținutul și comuna de unde s'a făcut.

Scrisul se va face citeț și pe o singură față a hârtiei.

Francarea corespondenței se va face deplin, la trimetere, spre a nu fi înapoiate.

Lucrări cu semnături neadevărate nu se publică.

**Prin redacția revistei „Ion Creangă“ se fac înscrieri la
Dictionarul limbii române**

scos de Academia Română ; cereri și lămuriri prin poștă.

ION CREANGĂ

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACTIA:
T. Pamfile, str. Tariograd
Bărlad

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Gara Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL
In țară . . . . . 5 lei
In străinătate . 6 "

No. viitor, închinat împlinirii de 20 de ani de la moartea lui Ion Creangă, cu numeroase chipuri și articole, se va trimite numai abonaților ce-au plătit pe acest an.

Măgarul, trenul, bicicleta și aeroplanul

«Franțuzul Blériot a sburat la 19 Octombrie în București»

Un gospodar din Țe pu Tecuciului, care-și cumpără din când în când câte o gazetă cu „poze“ spre a-și înfrumuseța păreții casei, citește într'un rând ceva despre „acele cari sboară pe sus“ și nepricepând în de ajuns, mă întrebă :

—Și adevărat să fie ?

—Firește, îi răspund eu.

—Ei așa, că minciuni unde se află mai multe de cât în cărți și gazeturi !

—Ba nu-s minciuni, moșule ; iute, nu vezi că se pomenesc nume, oameni ; nu vezi că fețe regești chiar au fost față la sborul franțuzului ?

—Ei, poi dacă-i așa, apoi îi mare minune. Vezi, noi își dela țară nu știm, ca rumânii proști.. da'asa-i.... Mult avem să ne minunăm dac'a fi și le-om apuca sburând.... Mare minune ! Zău mare.... Numai dac'or putea răzbate !

—Dar de ce nu ?

—Poi nu știi dumneta cum îi omul ? Prăpăstios îi omul nostru ! Zău ! Să vezi : Inainte vreme, prin părțile noastre, nu se aflau alte vite mari de cât boul și calul. Intr'un rând, aduce unul din Tecuciu un măgar, ori o măgăriță, nu știu bine. Dihania ceea, face ce face și se duce dracului. Iese din târg și-o ia spre răsărit, spre Corod. Corodeni, cum o văd, alta nu cred, fără numai că-i o minune, vezi, căci nu știau ce-s măgarii. Și după ea neică, unii, s'o prindă să vadă ce-i, de are urechii așa de lungi. Dar n'a fost chip. De la Corod, măgărița o luat-o spre Matcă. Măcașii s'au chitit, s'au socotit și a ieșit hotărîrea că dihania ceea, nimica alta nu putea să fie de cât „mama iepurilor.“. Au prins'o, au tăiat-o și au mâncat-o.

Asta am auzit-o.

Mai târziu s'au pornit „trinurili“. Mare răscoală printre norod.

Auzi : drumuri de fier săpate prin dealuri și înălțate pe șesuri! Asta mai merge, dar, să vezi dumneta „caru' de foc“, mare spaimă au mai tras bieții oamenii întâi. Prin alte părți s'au pus rumânii cu topoare și cu pietre și-au svârlit în „trinuri“ să ucidă pe necuratul care le mână. Aistea le-am auzit iară, dar nu le-am văzut. Dar ne spunea tata, că la deschiderea drumului de fier pela Berheci, câteva zile la început, își luau oamenii dimineața mâncare și plecau în gloate de se așezau pe marginea drumului să vadă trenul trecând. Și stăteau toată ziua și sara se întorceau în sat. A doua zi plecau alții.

Dar' cu ochii mei am văzut ce-a pățit unul din Tecuciu care a venit la noi călare pe „calu' cu două roate“, că nu-i pot rosti numele. Era pe când cu *legea lui Maxâm* când s'au împușcat mulți oameni. A fost mare *piește* atunci. Se svonise că Maxâm cutreoră țara și vine cu *plicuri* pe la toate primăriile să pună dările. Unii spuneu că Maxâm a fost la Odobești, pe urmă la Cosmești, apoi la Tecuciu și când de când să pice și la noi.

În vreme asta, aduce dracu' cum îți spun, pe unul cu „cela“. Repede mai mergea deavolull Mai repede ca trinu' „Măi ce să fie asta?“ zicea unul „Că știi ce? aista-i naiba“ (Femeile și plodurile fugeau). „Măi-știi ce? aista-i Maxâm“. „Taci“. „Să mor eu dacă n'a fi Maxâm cu plicu“. Atunci am auzit gardurile pârâind și capete de pari sburând pe de-asupra lui Maxâm. Da' pietre! D'apoi gălăgie! Cu mari peri ce-a scăpat!

Mai pe urmă, ne-am *dulmăcat* noi, da-i vorba c'o făcusem. Ni erau și capetele inferbântate de legea cea a lui Maxâm, cu dările pe rachie pe copii, pe fereste, pân' și pe puii de sub cloșcă!

Acu, om vedea ce s'a mal întâmpla și cu măchinile estia de sburat, dar nu cred să se întâmple nimic. S'a mai muiat lumea, nepoate.

—S'a mai muiat moșule; mai află de prin cărți, de pe la târguri.

—Așa, așa, numai că nu-i bine; vezi dumneta atâtea secete? Apoi vezi cum ne omoară secetele de un cârd de ani? Ne bate D-zeu, nepoate, că prea ne luăm la măsură cu el, că nu ne ajunge că vorbim pe sârmă, că la iarmaroace scoate lumină pe sârmă, că bate telegrame pe sârmă, acu mai umblă și ca păsările lui Dumezeu. De, bine-i, eu unul nu zic ba, dar iar mă întorc și zic : prea mare ni-i răsul și baļjocura față de Cel-de-sus!

Tudor Pamfile.

POVEȘTI

16.—Natabela

Acu, cică era lângă palatul unui împărat un ciobotar. Ciobotarul ista avea o fată, da' frumoasă, nu așa cum credeți D-voastră, ci ca să vă inchipuiți cum, îi de ajuns să că spun că chiar feciorul împăratului se dădea în vorbă cu ea.

Di apoi iar știți că ficiorii iștia de împărați istare meșteri de ales; mă rog vorba ceia : la soare te puteai uita dar la dânsa ba ! Da pe fata asta o chema Natabela. Și, cum vă spusei, ciobotarul ista, ședea lângă palatul împăratului; de câte ori trecea feciorul împăratului la vânat, trecea pe lângă casa lui și cum se potrivea, când trecea el la vânat, și fata ciobotarului era în grădină; ba își uda florile, ba le plivea, mă rog, ce n'are de făcut cineva într'o grădină : Trece azi, trece mâni feciorul împăratului, îi căzu fata cu tronc la inimă; da nu știa cum să intre în vorbă cu ea. Se gândește și într'o dimineață, când Natabela își uda florile, numai ce-i zise feciorul de împărat ? Natabelă, Natabelă, bosuioc crești, da știi câte fire sunt pe el ?

Fata rămâne, mută, nepricepându-se ce să-i răspundă. Azi așa, mâni așa, feciorul de împărat de câte ori trecea pe lângă ea îi zicea : Bosuioc uzi, bosuioc crește, da știi câte fire sunt pe el ?

Se gândește ea, ce să-i răspundă, dar pace bună.

Dacă vede ea și vede că feciorul de împărat, nu-i inai dă pace, să duce la o babă și se jăluește : iaca mătușică așa, și așa, invață-mă ce să fac ?

Lasă fata mea, să-ți mai zică odată și tu să-l întrebi așa : Înălțate împărate, căci ca mâne poimâni ai să fii împărat, toată ziua scrii și cetești, da Măria Ta știi câte stele sunt pe cer și să-mi spui? Ce avea să mai zică. Bun. Adoua zi feciorul de împărat iar : Natabelă, Natabelă, bosuioc uzi, bosuioc crește dar știi câte fire sunt pe el ? Da și fata de colo : Dar Măria Ta, că, ca mâni poimâni ai să fii împărat, și toată ziua scrii și cetești, știi câte stele sunt pe cer ? Feciorul de împărat tăcu cum tace peștele iar fata fugi râzând în casă. Feciorul de împărat rămâne rușinat, și își mușcă buzele de ciudă că l-a rămas pe domnul fecior de împărat, o fată de ciobotar. Ei, lasă fată de ciobotar că-mi răsbun eu. Dar cum ? Cum mergea el gândindu-se, numai ce aude pe unu că striga la pește : Hai le pește, hai la pește! li veni degrabă un plan și se duse la pescarul ceala, îi cumpără căruța cu pește, cu tot cu cal, ha încă și hainele. Se îmbracă și jurai că de când o fost el numai pascăr a fost. Și unde nu începu a striga în gura mare. Hai la

pește hai, la pește proaspăt, iaaa-cum strigă păscarii. Aude și fata ciobotarului.

—l'auzi, tată, strigă la pește, noi nu luăm ?

—Ba să luăm draga tatei, cum să nu luăm da vezi că s'a întâmplat să n'am parale acu, da du-te și-l întreabă nu dă pe săcară ? și-i da un căuș și și-a da un chitic, doi. Se duce fata și-l întreabă :

—Jupâne, nu dai pește pe săcară, că n'are tata parale ! ?

Nu dau pe sacară, numai pe parale, zice păscarul ceala șiret, dar pentru mățulăuță îți dau căruța cu totul numai să te sărut odată. Fata nu mai statu la vorbă și se întoarce acasă. Tată-său de colo: Ei și-a dat ?

—Lasă-l dracului, tată, că-i nebun, cică să mă sărute și mi-l dă cu tot cu căruță.

Ei și tul acu ce-i dacă te-o sărută, făcu tată-său de colo. Da în-caltelea avem o căruța de pește; nu fii proastă și lasă-l să te sărute. Dă, iata ce să facă, îl ascultă și luă peștele.

Trece o zi. trec două dela întâmplarea asta. Da fata tot nu se putea dumeri de ce adică păscarul ceala să-i dea căruța cu tot cu pește numai pentru că a sărutat-o. Trebuie să fie ceva la mijloc. Dar că acela care a sărutat-o, era feciorul împăratului, nici nu-i trăsnea prin cap. Într'o zi, nu-ș ce tot robotea pe afară, numai ce aude pe feciorul de împărat.

Natabelă, nu mai dai o sărutare pe-o căruță cu pește !

liliii, acu se luminează ea și se dumeri cine o fost pescarul și de ce i-a dat atâta amar de pește numai pe o sărutare. De ciudă, nu-i era ei ciudă, că dă, cine n'er fi bucuroasă să o sărute un fecior de împărat, da-i vorba vezi că a păcălito. Într'un suflet alergă iar la baba ceia și iaca mătușă, cum și iaca cum.

N'ai grijă, fată hăi, îi zise baba, așa-i povestea ? Apoi lasă că i-o facem noi. Să-mi faci rost de un vas cu miere, niște pene și să le aduci la mine așa cam pe inserate. Fata făcu ce făcu și-i aduse tot ce ceru baba. Apoi făcu ce-o învăța baba.

Se unse cu miere peste tot trupul, după aceia se tăvăli prin pene de se făcu tot una de pene. Se despleti, își legă două aripi de găscă de umeri luă un cuțit în mână și pe la mezul nopții pâșșș, pâșș, de nici apele nu o simțiră, se strecură în odaia feciorului de împărat, care, cum o văzu în bataia lunei, înlemni, și de frică abia putu bălbâi.

—Cine ești și ce cauți ?

Fata de colo cu glasul schimbat și răstit:

—Eu-s Arganhelul Mihail și am venit să-ți iau sufletul.

—Mă rog, sfinte Arhanghele, mai lasă-mă să mai trăesc, că-s tânăr, că așa, că pe ditcolo, se ruga bietul băet, încât pe Natabela cât pe ce s'o bușiască răsul, dar se stăpâni și zise iar :

--Te las dar să mă lași să te însemnez cu cuțitu' ista, și feciorul de împărat vesel că a scăpat cu viață îi zise :

—Fă-mi, te rog, ce vrei, numa nu-ni lua sufletul.

Și-l scrijălă fata cu cuțitul și se duse acasă veselă că și-a răz-bunat. Trece ce mai trece, feciorul de împărat nu se mai vedea.

Pesemene l-a prins *lichiturile* de frică, își zicea Natabela, când, nu-mai ce aude pe feciorul de împărat iar. Natabelă nu mai dai o sărutare pe o căruță de pește !

Da pe Măria Ta, cum de te-a ertat Arhanghelul și nu ți-a luat sufletul ?

Ihai, se făcu feciorul cel de împărat foc și pară de mânie. Nu și nu, că el are să ia de nevastă pe fata ciobotarului. Tata-său și mai-căsa, i-au făcut voia că atâta fecior aveau și l-au lasat în banii lui. Iar el trimise pețitori la ciobotar să-i dea fata după dânsul. Când aude ciobotarul, rămâne trăs-nit. Nu-i venea să creadă, ci, ori îl ia în răs, ori împăratul a înebunit. Da fata pricepu planul feciorului de împărat că el o ia să-și răzbune și fuga la babă. Iacă mătușă, ce-am pățit acu cică să mă ia de nevastă.

N'ai grijă, îi zise baba. Spune că te duci și lasă să se facă nunta și pe urmă-i treaba mea.

Fata se lasă în nădejdea babei. Făcură nunta, fără nici o petrecere, ci numai de ochii lumii că feciorului de împărat nu-i ardea de însurătoare, cât să se răzbune. Da baba ceia, uităi să vă spun, era de casa împăratului și făcu ce făcu și-i află planurile feciorului de împărat.

Căută o pele de șap, o cusu de o făcu burduf, o umplu cu vin roș și vinul ceala dulce, dulce cum îi mierea. Puse burduful pe pat, îl îmbrăca în strae femești, și închipui un chip de femeie. Li învăli fața cu un ștergar (că așa era obiceiul pe atunci) și-l lăsă acolo.

Iar pe fată, o învață să se ascundă și să tacă și după ce a auzi și a vedea că feciorul de împărat se căește atunci să se dea pe față.

În sara nunții numai iaca și feciorul de împărat intră în odaia unde știa că-i Natabela, cu paloșul în mână.

—Ei, cățea, ai crezut tu ca să-ți bați joc de mine, și crezi că te am luat de nevastă? Te-am luat să te omor și harșt cu paloșul în burduful ceala, și unde nu începu a curge la vin roș.

Iii ce mai sânge a avut (el credea că-i sânge) și gusta din sânge. Iiii ce sânge dulce a avut așa trebuie să-i fi fost și sufletul și ce frumoasă era, păcat că am omorît-o. Și unde nu-l cuprinse o jăle; dar fata de colo, de unde era ascunsă, atâta a așteptat, îi și sare în gât:

Da nu m'ai omorît pe mine, ci mi-ai omorît moartea. Feciorul de împărat de odată nu știa ce să creadă, dar când află el șeretenia,

ii zise fetei : Așa nevasta îmi trebuie ; și unde nu făcură o nunta din nou, da ce nuntă, asta era chiar nuntă de împărat. Dădu poruncă și făcură fântâni cu vin și cirezi de boi fripte de a venit toată golăniimea din toată lumea și a mâncat, și-a băut; și m'am dus și eu, am mâncat cât mi-a cerut inima și am luat și acasă un ulcior cu vin și o bucată de friptură. Pe drum mă întâlnesc cu naș Ion :

Da unde ai fost.

Ei, unde să fiu, ia la nuntă la feciorul împăratului.

Da ce ai acolo ?

Ce să am ; ia niște vin și niște friptură.

Dă-mi și mie. li dau. Bea, bea, mânâncă, mânâncă, și numai iar : Mai dă-mi. Și când l-am trăsniț odată cu friptura peste dinți de și azi îi știrb iar cu ulciorul în cap, de și azi are un cucui. Da vezi că eram am cu chef atunci. Adoua zi zi când s'a trezit, din mahmuria lui, vine ca mine.

Da oare pe mine, m'a primi împăratul ? îmi zise el.

Cum să nu îi zic eu. Da el s'a dus și dusu-i și în ziua de azi.

Și mă suii pe un fus.

Și gălîi ce avui de spus.

De acum altă dată,

Alta și mai gogonată.

(Spusă de mama, Z. Savin 1909 Iulie 12)

Com. Jorîști-Covurlui.

Patru Gh. Savin.

17. — Mătușa și gaia¹⁾ cea hoața.

A fost odată, ca nici odată, că de nu eră nă se povesteă și nici eu n'aveam de unde află.

A fost odată, o mătușă ș'un unchiaș, cari-și târau și ei bătrânele de azi pe mâine — cum puteau.

Ei au fost având o purcică, pe care o „arâneau“, cum nu se putea mai bine.

Că de !... atât aveau și ei. Incolo -- sănătate ; copil nu, nimic nu.

După ce s'a îngărășat purceaua bine, unchiașul a tăiat-o. Și, după ce a părliț-o și a ciopârțit-o, așezând-o la saramură, mătușa a pus mațele într'o copaiță și a plecat cu ele la gărlă să le spele.

-- „Vezi, fa -- îi dete 'n grijă hoșcotinu' de unchiaș — să nu-ți scape vr'un maț pe gărlă, că te-ai dus ! Le inumăr : și când o lipsi vr'unul, îți rup toiagul ăsta pe șira spinării.

Al focului unchiaș, par'că'i fu gura seacă ! Spălând mătușa mațele

1) Cioară neagră de cele mari (corb) răpitoare. I se zice *gaia* pe semn, pentru că cântând, face ; ga l gal gaau l

colo în apă, îi scapă unul pe gărlă ; dar, pân' să-i bage ea de samă, şi să se ia după el prin apă, ca să-l prindă, o gaie, care se află şi ea pe malul gărliei, fu mai iute de picior decât mătuşa.

Inhăţă maţu' şi : fâl ! fâ ! sbură cu el, atârându-i în urmă, ca coada smeului. Se puse cu el într'un plop din apropiere.

Cu ochii inecaţi în lacrimi, mătuşa începu să se roage !

--«Dă-mi gaie măţişoru'
«Ca mă bate uncheşelu'
«Tot cu toegelu'!»

— Ba, răspunde gaia—că nu mi-ai dat şi mie un puiu! --

Mătuşa dete fuga la cloşcă.

— Cloşcă, dă-mi un puiu să i-l dau gatii, să-mi dea măţişoru',
Că mă bate uncheşelu'
Tot că toegelu'.

— Ba, îi răspunze şi cloşca, că nu mi-ai dat şi mie un pumn de boabe.

Se duce la moară după boabe.

— Moară, dă-mi un pumn de boabe să i le dau cloştii; cloşca să-mi dea puiul ; puiul să-l dau gatii, să-mi dea măţişoru',

Că mă bate uncheşelu'
Tot cu toegelu'.—

-- Nu-ţi pot da, că n'a venit moraru' să mă ferece.

Porni într'un suflet, biata mătuşă, după morar.

— Morarule, hai de ferecă moara, să-mi dea un pumn de boabe, ca să le dau cloştii ; cloşca să-mi dea puiul ; puiul să-l dau gatii, să-mi dea măţişoru',

Că mă bate uncheşelu'
Tot cu toegelu' !

— Nu merg, zise morarul, că n'am ciocan. —

Dete fuga la ţigan¹⁾, să-i dea un ciocan.

— Jupân fierar, dă-mi un ciocan, pentru morar, să ferece moara; moara să-mi dea boabe ca să le dau cloştii; cloşca să-mi dea puiu ; puiul să-l dau găii; gaia măţişorul,

Că mă bate uncheşelu'
Tot cu ciomăgelu' !

— Ba că nu mi-ai dat şi mie o oală de lapte.

Se duse biata mătuşă şi la vacă.

— Văcuţa mamii, dă-mi o *boalcă* de lapte, să-l duc unui ţigan, să-mi dea un clocan ; cocanu' să-l dau morarului, să ferece moara ; moara să-mi dea boabe ; iar boabele cloştii ; cloşca să-mi dea puiu ; puiul să-l dau găii ; gaia să-mi dea măţişoru',

1) Ferar; fiinţă mai ales ţiganii sunt fierari, se zice mai adesea ţigan (în graiul popular) decât ferar:

«Mă duc la ţigan să-mi facă un bleahu».

Că mă bate uncheșelu',
Tot cu toegelu'!

— Ba, răspunse vaca, că nu mi-ai dat și mie o mână (pală) de fân. Ce eră să mai facă mătușoica? Und' să găsească ea fân? N'avu încotro: porni în trap la câmp.

— Câmpule dă-mi o pală de fân; fânul să-l dau vacii; vaca să-mi dea lapte, să i-l duc țiganului; țiganu' să-mi dea ciocanu'; ciocanu' să-l dau morarului, să fere moara; moara să-mi dea boabe, ca să le dau cloștii; cloșca să-mi lea puiu; puiu' să-l dau găii, să-mi dea mățișoru',

Că mă bate uncheșelu',
Tot cu ciomăgelu'!

— Ba, răspunse câmpul — „luându-i apa dela moară” — Că n'ai venit cu ciobul să mă tămâi și pe mine!).

— „Ei, sărăcuț de maica mea, Doamne! se căină mătușa. L-aș tămâia, că nu m'ar durea mâinile, dar de und' să iau tămâe”? D'acolea din câmp se vedea licărind turnul bisericii din sat. — Desnădăjduită, alergă la biserică, unde găsi pe popă în ușa altarului.

— Sărut mâna părințele! Te-aș rugă, dacă ești bun, să-mi dai un bob de tămâe, să tămâez câmpul; câmpu' să-mi dea fân; fânul să-l dau vacii, vaca să-mi dea lapte; laptele, țiganului; țiganu' să-mi dea ciocanu'; ciocanu' să-l dau morarului, să ferece moara; moara să-mi dea boabe, ca să le dau cloștii; cloșca să-mi dea puiu; puiu' să-l dau găii să-mi dea mățișoru',

Că mă bate uncheșelu',
Tot cu ciomăgelu'.

Popa — om a lui Dumnezeu — se îndură de mătușă și-i dete un bob de tămâe, cât o alună.

Cu el, mătușa tămâie câmpul. Câmpu' îi dete fân; fânul îl dete vacii; vaca îi dete lapte; laptele îl dete fierarului; fieraru' îi dete ciocanu', ciocanu' îl dete morarului; morarul ferecă moara; moara îi dete boabe; boabele le duse cloștii; cloșca îi dete puiu; puiu' îl dete găii; *Gata îi dete mățișorul*: Așa că scăpă biata mătușoică:

*Să n'o bntă uncheșelu',
Tot cu toiegelu'!

Iar eu:

Incălecăi p'o alună
Și vă spusei o minciună;
Alună, cu coaja tare,
Că și aluna fu mare!

(Dela Maria lui Costache, din Colecția Badii Muscelului; femeie de 58 de ani).

Varianta No. 18.

D. Mihălașe.

NOTĂ. De aci a eșit zicătoarea: «O ții, ca guia, mațu'!», atunci când cineva nu mai isprăvește o treabă de făcut, ori o vorbă începută.

- 1) F. o zi a anului (Mănicătoare) când femeile tămâie ogoarele ca să fie mănoase.
- 2) Vezi pentru acest soi de povești Tudor Pamfile, *Jocuri de copii* I, p. 30—31.

18.—Uncheșelul și Mătușica.

A fost de mult cic'o mătușică și un unchiaș...Și pe tot sufletul lor avea dor un porc ce erea cam gras. Mătușica și-a suflat muncii și n'a băgat de samă încotro 'i-a aruncat, și au căzut pe porc, și ea—mătușica,—când 'l-a văzut așa pe porc, a zis :

—Uncheșel—uncheșel, hai să tăiem porcu', că iote cură untura dupe el.

Unchiașu', de colo, a zis :

—Haideți !...

'L-au luat și 'l-au tăiat. Apoi mătușica s'a dus cu n'atele la fântână, n'a băgat de samă și a venit o gaie și i le-a luat.

Ea s'a rugat de gaie să-i dea mățișoarele, că o omoară uncheșu' tot cu togelelu' !...

—Ba mamă că nu 'mi-ai dat astă vară nici un pui !

Mătușica s'a dus la cloță :

—Cloță-cloță, dă-'mi un pui, puiul să-l dau găii, gaia să'mi dea mățișoru' că mă omoară uncheșelu', tcot cu togelelu' !

Cloța a zis :

—Ba mamă, că nu 'mi-ai dat astă vară nici o mână de mei !....

S'a dus la grădina cu mei :

—Grădină-grădină dă-'m' o mână de mei, meiul să-l dau cloții, cloța, să-'mi dea un pui, puiul să-l dau găii, gaia să-'m' dea mățișoru' că mă omoară uncheșelu' tot cu togelelu' !....

—Ba mamă, că nu m'ai măturat astă-vară de fel !

S'a dus la grădina cu mături :

—Grădină-grădină, dă-'m'o mătură, cu mătura să mătur gădina de mei, ea să-'m' dea o mână de mei, meiul.....ș. c. l....

Gaia, pe urmă, dac'a văzut așa, 'i-a dat mățișoarele, și-atunci s'a dus acasă.

Ninsase acolo mult-mult și-'i erea frig. S'a rugat de unchiași să-i deschidă ușa. Unchiașu' a zis s'o ningă pân' la glesne. Ea 'i-a răspuns.

—Uncheșel-uncheșel deschide ușa că mă ninsă pân'la glesne.

N'a vrut !:

—Las' să te ningă pân' la genunchii !

Pe urmă a zis mătușica :

—Uncheșel-uncheșel, deschide ușa că mă ninsă pân'la genurcii.

N'a vrut nici atunci !..

—Las'să te ningă pân'la brâu !

N'a vrut nici-atunci !

—Las' să te ningă pân' la subțiorii !

Iar n'a vrut !.

—Las' să te cutroapă !

N'a vrut nici atunci !

Dac'a văzut așa, a p'ecat. S'a dus așa, s'a dus, pân'a dat de-o târlă.

Când a ajuns acolo, a făcut mămăligă, a pus masa, a pus laptele pe e masă, brânză, și ea s'a pitulat dupe ușă.

Când a venit ciobanii cu oile, au văzut masa pusă acolo și au zis :

—Cine a făcut astfel, să ne fie noauă mumă bună !

Ea tăcea dupe ușă.

Ciobanii iar au zis :

—Cine ne-a făcut nouă, asta, să ne fie mamă ră !

Ea iar a tăcut dupe ușă !

Ciobanii iar au zis :

—Cine ne-a făcut noauă, asta, să ne fie tată bun !

Ea tăcea !....

Ei iar au zis :

—Cine ne-a făcut noauă, asta, să ne fie tată rău !

Ea iar a tăcu ! !

Ei atunci au zis iar :

—Cine ne-a făcut noauă, asta, să ne fie mamă bună !

Ea a răspuns atunci :

—Eu, maică, eu !

Au zis ciobanii să fie muma lor și pe urmă au șezut cu toții la masă, ș'au mâncat, și pe urmă, dupe ce-au mâncat, ea a luat cămășile ciobanilor, s'a dus cu ele afară și a șezut să le cârpească. Cârpind, așa a zis către ciobani :

—Maică, am și eu un uncheșel acasă, dacă vreți, să-l lăsați și pe el aici !....

Ce :

—Du-te de-l âdu de-acasă.

Ce :

—Da'are un nărav !

—Ce nărav mamă ?

—Are un nărav de cam mănăncă mult și străfigă.

—Lasă maică, că-i băgăm noi un dop de mei pe gât și n'o să mai străfige.

S'a dus ea atunci, și l-a adus de acasă.

I-au dat să mânânce mult, și 'i-au băgat pe gâi un dop de mei, și a venit o albină și : sbârnnnn....sbârnnnn....s'a dat pe lângă el și 'l'a înțapat, și el :....â....hâ....lele....'i-a sărit dopul !

Auzită de la copilul Mutilă Ch. Pavel, de 9 ani, clasa IV primară.

Variantă No. 17.

N. I. Dumitrașcu.

CANTECE BĂTRĂNEȘTI

11.—Iancu.

Frunză verde păltinel
 Când eram mai mititel
 Unde mă culcam dormiam.
 Dar de când m'am făcut mare
 Trupul meu hodină n'are
 Tot cu ochii după soare
 Și cu flinta la spinare.
 Cine mă vede călare
 Toți imi zice căpitane
 Și de frică-mi dau părăle.
 Frunză verde brad rotund
 Ce te legeni fără vânt ?
 Ci te-oi tăe trunchiurele
 Și te-oi face scăuele
 De-or șăde mândrele mele
 Care m'am iughit ¹⁾ cu ele
 Din tinerețile mele.
 Hătu-ți legea Olt spurcat
 Ce vii mare turburat
 Și-aduci plăghii ²⁾ și butuci
 Și capestre de cai murgi
 Și căpete de voinici.
 Hătu-ți legea Olt spurcat
 Secă-ți-ar isvoarelē
 Să rămăe pietrilē
 Să le ardă soarelē
 Să trec cu picioarelē
 Să-mi văd surioarelē.
 Foae verde-a bobului
 Sus pe malul Oltului
 Paște calu' Iancului
 Calul paște și nechează

Iancu plânge și oftează.
 Mări Iancu că-mi pleca
 Murgu-i Oltul spinteca
 Și amândoi pe mal eșă.
 Când pe mal el ce-mi văzu ?
 Poteră de arnăuți
 'Ncălecași pe cai mărunți.
 Da Iancu când îi văzu
 Drumu' murgului dădu
 Descărcând pistoalele.
 Înspre Olt că se 'nturnară
 Și întrinsul se aruncară
 Gloanțele că-i șuerau
 Pe deasupra capului.
 Șapte gloanțe mi-l loviră
 Și în apă că picară.
 Iar murgu-i înebunit
 Înspre mal s'a repezit
 Și 'n codru s'a prăpădit
 Dar apele Oltului
 Un voinic duceau la vale
 Pân'n Dunărea cea mare
 Nejălit de nimenea
 Neștiut de nimenea ³⁾!

Auzit dela lăutarul Gavrilă Cobzarul
 cam de 60 de ani, în Bărlad 20 Iunie 1909

Petru Gh. Savin.

Jorăști-Covurlui.

12.—Mărin.

Astă-zi zi de sărbătoare
 Trec flăcăii la plimbare,
 Numai Mărin la 'nchisoare

De tre ani lipsit de soare.
 —Când 'oi zice lin pelin
 Pe drum, de la Severin,

1) Iubit.

2) Plăvii (paele gunoaale, ce le aduce apa în cursul său).

3) Se vede, cântecul se începe cu alte cântece, obișnuite vîngure. [Nota Red.]

Vine tata lui Mărin
 Cu doi-spre-zece boi bătrâni.
 --Vându boii jumătate
 Pe Mărin nu-l putu scoate.
 --Frunză verde lin pelin
 Pe drum, dela Severin,
 Vine mama lui Mărin
 Cu nouă-spre-zece buți cu vin.
 Cum ajunsese le vându,
 Pe Mărin nici că-l văzu.
 Pe drum, de la Severin,
 Vine-- amanta lui Mărin

Cu două sălbuțe 'n sân.
 Dete salba cea mai mică.
 —Mărine nu-ți fie frică.
 Dete salba cea mai mare
 Și-l scoase de la 'nchisoare.
 Dete salbă și-o cunună
 Și plecă cu el de mână.
 Trânti salba de pământ
 Și plecă cu el de gât.

St. Stănescu Bărceanu.

POVESTIRI ȘI LEGENDE

52.—La Facerea lumii.

Înainte de a se zidi pământul, cât vedeai cu ochii, nu eră decât apă și iar apă. Atunci s'au prins frați de cruce D-zeu cu sf. Petru și cu Faraon sau mai marele dracilor (Scaraoschi), și au făcut între ei un zapis (contract), drept chezășie că n'au să se despartă nici odată.

Și umblau așa câte trei prin apa aceia, neavând de loc, unde să se odihnească.

Atunci D-zeu zise lui Faraon. „Nefărtate, vâri-te în fundul apei și scoate în numele meu pământ cât vei lua cu amândouă mâinile“.

Atunci, dracul se vâri în apă și scoase pământ în numele său, dar apa i-l luă din mână. Se vâri adoua oară și scoase în numele Domnului. Apa iar i-l luă, dar îi mai rămase pe sub unghii. Când eși de-asupra. D-zeu îl întrebă, „Ai găsit nefărtate?“ „Am găsit fărtate dar până să ies din apă, mi-a rămas numai sub unghii.“

D-zeu adună de pe sub unghiile diavolului o bucățică de lut de mărimeu unei fasole și prin puterea lui făcu, ca acea bucățică să se facă mare cât un pat, pe care se culcă câte trei. Dracul se culcă la spatele lui D-zeu, cu gândul ca, când a adormi, să-l dea în apă. Dar D-zeu care știa ce vrea deavolul să făcă că doarme. Dracul începù să-l împingă jos; iar D-zeu tot mărea pământul și l-a tot mărit până l-a făcut cât e azi de mare și până ce dracul a ostenit, văzând că nu-l poate da în apă pe D-zeu și că degeaba se muncește, că nu îi este dat lui să rămână singur stăpân peste pământ.

Dar fiindcă pământul eră drept ca fața mesei, D-zeu se gândi să facă dealuri, dar nu știa cum. De aceia trimise pe sf. Petru la arici, să-l întrebe dacă nu știe el, cum le-ar putea face. Sf. Petru se duse,

și-l întrebă. Ariciul îi spuse așa.— „Spune lui Dzeu, că după cum m'a strâns pe mine grămadă, tot așa să strângă și pământul și dealurile vor fi gata. Și D-zeu făcu așa.

Se crede apoi că pământul plutește pe apă și că prin câte o crăpătură esă de-asupra.

După ce pământul fù gata, acești frați de cruce se gândiră, să-și facă un fel de locuință a lor. Și așa D-zeu își făcu raiul și așeză la poartă pe sf. Petru. Iar dracul își făcu iadul, în care așeză o sumedenie de scaune și paturi, căci știa el că o să aibă mai mulți musafiri.

În mijloc așeză un scaun mare și frumos pe care să stee fratele lui, D-zeu, de care nu avea nici o teamă, din cauză că contractul dintre ei și cu sfânta cruce, erau în mâinile diavolului.

Faraon după ce-și întocmi gospodăria lui (iadul) eși pe pământ și începù să trebăluiască și pe aici.

Și așa făcù o casă numai cu ușă, fără fereste și cără lumina în casă cu o baniță.

Când veni D-zeu și îl văzù muncindu-se așa rău, întrebându-l ce face, el îi spuse că-i întuneric în casă și cară lumină. D-zeu sparse peretele în câteva locuri, făcù ferestre și așeză o cruce (cercevele) și dracul fugi din casă.

Carul e făcut tot de diavol, dar l-a lucrat în casă și când să-l scoată afară, n'a încăput pe ușă și l-a tot tras, până a dăriămat casa. Și a făcut altă casă tot peste el.

Și s'a muncit așa, până veni D-zeu; îl scoase bucată cu bucată afară, desfăcându-l, îi puse cruce și dracul fugi ¹).

(Culese cu ajutorul absolventei Marin Săcrieru din Florești-Tutova)

Virginia Stan.

53.—Cúm a gonit femeia pe dracu'?

Ș'o dată o sămănat un bărbat un lan de grâu și când s'o dus pe după Paști să vadă grâul de-i frumos, i s'a înmăgurit sufletul. Ici și colo câte un fir par'c'ar fi fost cartoafe. Ii eră ciudă omului de nici pământul nu-l ținea. Și'n ciuda ceia a zis — câte nu zice omul la mânie? „al dracului să fie grâul aista!”

Dracul, după ce-o văzut pe om plecând, și l'a luat în stăpânire pentru el — după cuvântul omului.

Ș'au început să se îndesească firele, ș'a crescut mândru și frumos. Vine timpul secerei. Oamenii seceraseră prin partea locului. Unul dintre vecini numa' ce spune celuia că de ce nu se duce să-și secere bunătate de grâu că-i copt și frumos cum nu mai este altul pe acolo.

1] Despre *Făcerea Lunii*, mai așteptăm și din alte părți.

Omul se duse să-l secere și îndată; hop! țup! dracul se înfățișează.

— Ce cauți la grâul meu ?

— Poi nu'i sămănat de mine ?

— De tine-o fi dar mi l'ai fâgăduit mie și dacă te ai apucă de el, să știi că o pați !

Românul a plecat; căci de, cu dracul nu te poți pune!

Se duse și spune femeii. Femeia... las' pe dânsa !

Își iea secerea în mână și pleacă la secerat grâul. Cum ajunge acolo se dezbracă cum era dezbrăcată și bunică-sa Eva și începe să aștearnă 'n poloace grâul la pământ.

Dracul o vede și pleacă 'n spre ea.

Și cum femeia stătea cu dosu 'n spre drac și când acesta o vede dede parte, stă pe loc și să gândește în sinia lui: Măi ce să fie? Popă cu barbă? Nu prea seamănă! Țap? Iarăși nu!...

Și pe când dracul se gândea așa, privind-o dede parte, femeia se scoală și se 'ntinde pe spate.

Când a văzut dracu', s'a spăriet ș'a fugit de nici că i-a mai trebuit grâu dela omul cela.

Și, iaca așa, a spăriet femeia pe dracu'!

(Jorăști-Covurlui).

[Vezi No. II-13 An. I p. 112—116.]

Pr. Ioan C. Beldie.

G A C I O R I

25.—*Ochii.*

Tărtăcuță neagră,

Peste câmp aleargă.—Gor. 1237

26.—*Clanțul ușei.*

Am venit la voi acasă

S'am tras pe mă-ta de buric

Ș'a făcut: *cucurig!*

27.—*Moara.*

Pe dealul lui Baibarac

Se dau dracii de-a c-ru'n cap.

28.—*Opincele.*

Am două covețele: ziua pline,
noaptea goale.—Gor. 1281

29.—*Cofa și ceanul.*

—Ei tu, groaso, scurto, un'te duci?

—Da' tu, arsă'n fund de ce mă'n-
trebi?—Gor. 278-80.

Ciurești-Tutova **Gh. V. Șușnea.**

30.—*Opinca,*

Găinușcă peste gușă.

Zarai gonța pe sub gușă;

Zarai gonța pe cuptor

Zapurighi gonța 'napoi.

31.—*Războiul (stativele)*

A poruncit împăratul la norodul

Ca să se tocmească podul

Cu *bicicul clocotici*

Când pocnește

Clocotește.—Gor.—1741

Bucovina

P. Cârștean

32.—*Păcornița.*

Umblă tata după Stana

Cu *cocița* cu untură

S'o ungă la crăptură.

33.—*Ciobota.*

Trag, trag, pân'o bag :

Coţ, coţ, pân'o scoţi.—Gor. 412

34.—*Suveica.*

Fălie pe pepene

Bag'o'n bortă repede.—Gor. 1789

35.—*Cimpoiul*

Unflămnisă.

Gânfămnisă,

Berbeleaua sculamnisă

Dă-i, dă-i, dă-i, că n'ai ce-i face

Gor. 406

Valea-Bistriței **D. I. Farcașanu.**

36.—*Secerea.*

Mătușică gârboviță.

Cu dinții de veveriță,

Cu c-rul de băț uscat.

37.—*Gâsca.*

Am o tîgvă titiană

Sboară noaptea pe poiană.—

Gor. 882

38.—*Calul*

În pădure : cioca-boca !

În târg : *treapa—leapa !*

Acas' : mi-ho-ho !—Gor. 215

39.—*Coțofana pe cuib.*

Între popa în altar

Și c-ru-i rămâne afară.

40.—*Puțul*

Ciocârlan moțat

Cântă noaptea'n sat.—Gor. 626

41.—*Lingurile.*

Pe valea lui Nea Istrate

Es coțofenile 'ncărcate—Gor. 1026

42.—*Ariciul*

Pe valea lui Baibarac,

Se dă dracul peste cap !

Vezi No. 24.

43.—*Rășchitorul.*

Ce sade „băț“ în ismene ?

44.—*Ce șade țapăn în nădragi?*

45.—*Cânepa în lac*

O bag tare și-o scot moale,

Și din cioc în cură bale.

Colești-Badii, Muscel

D. Mihalache.

DĂTINE ȘI CREDINȚE

256.—*La Sân-Toader. (Mucenicul Toader).*

C'o zi înainte de Sân-Toader, când *fetele mari sapă larba mare* ¹⁾, s'o scoată, pentru ca să se laie a doaua zi pân' la ziuă, zic :

—Bună dimineața, Iarbă-mare !

Cosița fetelor

'Ți-aduc pâine și cu sare

Ca pe coada iepelor.... !

Să-'mi dai cosița mai mare

Scot larba-mare și'n locu-'i, îngroapă pâine, sare, grâu, ș. a....

(După spusele soției Pr. M. Obislăveanu din Obislav-Grădiștia, jud. Valcea.

În Boureni (Doljiu), pân'la ziuă, în spre Sân-Toader, acea Iarbă-mare o pun în albie când se laie, și după ce s'au lăut, fetele și femeile și-o pun între păr, în coade, pe când băieții și bărbații și-o coase în căciulă. Astfel, o țin multă vreme, căci, zic, ei, e pentru sănătatea capului și a părului, că nu cade.

(Știute de mine).

N. I. Dumitrașcu.

1). Seamănă cu morcovul porcesc.

257.—Când se scot puii primăvara li se lae codița din vârf apoi se mărunțește și li se dă s'o mânânce în aluat de făină de păpușoi, zicând că nu se vor deochea.

258.—Gunoaile din odăi și cojile din nucile ce se mânâncă la Crăciun să se arunce în ogradă sau grădină la jidani, zicând: Nu arunc gunoi ci purici și ploșniți.

259.—Când merg fetele întâi la joc, rad cociorva și lopata cu care bagă pânea 'n cuptor, iar răzătura acea o bagă în gheată sau opincă zicând: „Așa să joc eu de ușor cum joacă cociorva și lopata'n cuptor și așa să nu poată cutare (N) după mine, cum nu pot femeile fără de lopată și cociorvă.

Valea Bistriței

Gr. Vlad.

260.—Când strănută un copil mic trebuie să-i zici numai decât: „Doamne ajută-i cu bine.“

261.—Când cântă cutcumeaua, moare cineva; dacă cântă pe casă atunci moare unul de ai casei.

262.—Femeia însărcinată să nu umble cu ceară în sân, căci copilul ce s'o naște, va fi galbin la față toată viața.

263.—Nu e bine să mânânci mămăligă după făcăleț, căci îți iasă mațul c-rului afară.

Auzite dela mama de fiul său

Ioan N. Popescu învățător.

264.—Rugăciunea:

Cruci'n masă,
Cruci'n casă,

Cruci'n așternutul meu,
Dumnezeu la capul meu.

o zic unii săteni credincioși la culcare. Făcând câte o cruce la cele patru colțuri ale pernei și insoțind fiecare semn al crucei cu câte un rând de mai sus, cred că vor dormi mai bine și nu vor visa urit.

Vârlezi-Covurlui.

Ioan Vârlezeanu.

Boale la oameni leacuri și descântece

83—92

44.—*De durerea capului*: Foi de ederă și varză sărată și zdruncinată, și cu zama acestora să să ungă la cap.—Alta: Foi de varză zdruncinată (sic) și amestecat cu albeață de ou și cu șofranu să ungă la frunte.

45.—*Să nu să tnbete, omu*: Să rază rădăcină de varză sau migdale amară, sau sănbure de piersecă.

46.—*De vulturū*: Vulturulū este botezat tuțului pasărilor împăratū. Să se junghie cu o trestie ascuțită și să zici: Adame, Mihaile, Vavilonū. Și să iei crierii și să te ungi pe capū și să nu te temi de năjitū, nici de altă boală.

Și ochii lui să-i porți cu tine și veseli-te-vei către toți. Când ve; merge ori unde, măcar către împăratu, vedea-te-va, de ar fi căt de mănios și înblânzi-se-va către tine. Și ficații lui să-i usuci și să-i țai de boale, de duhu' necurat; să amesteci cu puțână untură de lup, deci să bea că să va vindeca.—Inima lui poartă-o cu tine, că să-ți cugetă (sic) cineva rău, el să va plecă țae și tote gadinile vor alunecă de tine. Mațale lui să le usuci și să le păzești când dore pre omū costele; să incingă cu ele și să va vindecă. Sfărcul drept, când nu pote naște fămeea copilu' să-l pui la c o p s a stângă și iară curând să-l ia ca să nu iasă mațale.—Piciorulū lui cel drept să-l iei și de vei vrea pe cineva să vinzi, să desparți dela tine; iară de vei să cumperi, iar tu să-l lipești de tine, cu unghi(i)le către tine.

47.—*De fapuri și de alte răutăți*: Să afli o nucă moale, să o desfaci și să citești ocenașale ¹⁾, și să o duci la biserică și să o pui pe sfânta masă să cânte popa 7 leturghii. Și să faci o cruce când va fi un praznic, oricare va fi, și să stropești casa ta și toată averea ta, să nu te mai temi de fapuri nici de răutăți. Mai vartos să te rogi lui Dumnezeu.

48.—*De vrea bogăție omu'*: De vre vrea (sic), omu, să fii bogat, află un cuibū de turturea și așterne supt cuibū și ia cuibu' cu totū și te du la apă curătoare și pune tot câte unu' ori lemnū, ori pai, ori părū; carele va merge pe apă, să-l iei și-l ține în casă.

49.—*Când uită grămăticu' cartea*: Să scrii tote slovele buchilor pe un mărū roșu și să-l pui pe sfânta masă și să leturghiească popa 3 sămbete și 5 dumineci și să ia acel mărū acel grămăticū să-l mănănce.

50.—*De izdat*: Izdate blestемate, fugi, du-te, din inimă, din trupū, de unde ești aciuat, de unde ești incuibat. Fugi, du-te; să mai vii când o purtă orsu (sic) cut de lupū și lupu' cur de orsū, atunci, nici atunci. Leacu să fie din gura mea și dela maica Precesta.

51.—*Pentru furu ce-ți bănuiești*: Să scrii aceasta pe o hărtie și să o pui unde să culcă acel ce-ți bănuiești: Iuda Iscarioteanulū s'au arătat la vânzarea lui Hristosū, căci le ereă ca un furū și la dănsu' purtă sicrieașu și punga și ce ereă aruncatū la dănsu' purtă. Și într'aceea noapte el n'au dormit, ci s'au spimăntat (sic) toată noptea și s'au vădit și s'au spus dela Hristosū și dela apostoli. Așa și acesta ce au furatū, să nu poată dormi 7 zile și 7 nopti, până când să va arătă din gândului lui și să va vădi să arăte ce au furat. Intru numele tatălui, și al fiiului, și al sfântului duhū, acum pururea și în veacii veacilor amin.

Alta: Să scriu aceastea pe păine și să mănănce: Sagugara, gui, saguraci, finiil.

1) Tatăl nostru,

Apoi iară să scrie acestea pe pită sau pe o prescură neslujită: Cledvit uta ego pumasūtū și gorest iulesti pod iazicom ego trudă ipolezni. Să-i dai să mănânce, că să va vădi.

52.— *De borciūtū* (sic) : Mestecă puțină sămânță de molivt, să fierbi cu apă și să mănânci.

53.— *De bolnavu'muri-va, au ba* : Să zi : Să merg către tine Doamne, Dumnezeul nostru. Mers-ai în Cana-Galileia și apa în vinū ai făcut și ciudate minuni ai arătat. Și de să va întorce bolnavului în dreapta viu va fi ; iară de să va întoarce în stânga muri-va.

(Dintr'un manuscript anter'or anului 1792).

C. N. Mateescu.

93.—Descântec de săgetătură

O purces nouă fete ficioare
Cu nouă șervețele,
Cu nouă măturele,
Și le-a întâlnit Maica Domnului.
— „Unde vă duceți voi nouă fete
fecioare

„Cu nouă șervețele
„Cu nouă măturele ?
— „Ne ducem la biserica lui Adam,
„Cu mătura că măturăm biserica,
„Cu șervețele să ștergem icoanele.
— „Voi nouă fete fecioare,
„Nu vă duceți la biserica lui Adam,
„Ca cu măturelele să măturați
biserica,
„Cu șervețelele să ștergeți icoanele,
„Ci duceți-vă la (cutare), și-i scoa-
teți :

„Din ochiu,
„De sub ochiu,

„Nouă zeci și nouă de săgetături
„Nouă-zeci și nouă de spulberături;
„Nouă zeci și nouă de întâlnituri
„Nouă zeci și nouă dn deocheturi,
„Nouă zeci și nouă de pocituri.
„Cu șervețelele să le ștergeți,
„Cu măturelele să le măturați,
„Peste Marea Neagră le aruncați,
„Acolo să cheie,
„Să răscheie,
„Ca spuma de mare,
„Ca roua de soare.
„Și (cutare) să rămână.
„Curat
„Luminat
„Cum D-zeu l'a lăsat.
Să descântă cu o măturice dela
biserică de 3 sau 8 ori.

Dela mama, Ciurești-Tutova.

Gh. V. Șuşnea

Beale la vite, leacuri și descânțece

9.—Brânca, Gusterul, Gâlcele, Vineșea, Petele.

Când porcul să umilă și face (*ngnioage*) bolfe la gât se poate lecu dacă-i dăm: a) mămăligă calduță amestecată și frământată cu prav de spânz

b) Il legăm la gât un bricinar (bârneț) părăsit, cules de prin gu-noae c) Pe un colț al casei punem o roată de la car ; colțul să fie de dinapoia casei.

d) li dăm să mănânce brânză iute de oi de pe dosul ciauului ori de pe gura toporului. e) Il frecăm cu măduvă (untură) de falcă de porc. f) Impungem bolfele cu o andrea groasă ori cu o sulă până esă din ele coptura, punoiul.

g) li punem spânz între picioare ori după urechi.

h) li dăm zamă de calacan (calaican)

i) Facem legătoare cu buruiaua, *brânca porcului* și-o punem la piept

j) li dăm lături în cari punem câte-va cepe pisate, de brădușă.

Dacă-l hrănim din belșug să pribolește și scapă.

Culesc de

D. I Farcașanu.

10.—De cei răi (aprinde de mațe, ghiorăituri la vite).

Se ia o oliță cu boș și se pune într'insa 3 căței de usturoi, după ce au fost pisați c'o cute în prag; apoi amestecându-se cu cutea, se zice descântecul de 3 ori, ș'apoi se dă vitei să bea.

O facut popa bere și mâncare.

Ș'o chemat jădanul și armanul.

Și pe ce răi (..dela cutare)...

Nu i-o chemat.

Și cei răi s'o mâniet,

Și pe cute o 'ncălecat.

Și pe apă c'o plecat.

Să iasă cei răi (de la cutare)

Și el să ramăe curat, luminat

Ca argintul cel curat, strecurat,

Ca D-zeu din ceriu, ce l'o lasat,

Ca maică-sa, când l'o făcut.

(Auzit dela maică-mea Adela Popovici)

T. Popovici.

11.—De cel răi

Am purces pe cale,

Pe carare!

Când la mijloc de cale

Am întâlnit doi boi negri,

Prea negri,

Cu picioarele întoarse,

Cu limbele scoase

Unde vă duceți ?

La fântâna lină,

Prea lină,

Să lingem,

Să prelingem,

S'o săcăm,

S'o uscăm.

Voi, doi boi negri,

Prea negri,

Întoarceți-vă înapoi și vă duceți la
(numele vitei)

Să intrați în coșul ei,

O lingeți,

O prelingeți,

Să'i secați ;

Să'i uscați.

Și din coș afar' sa'i dați pe cei
răi.

Să ramăe curat și luminat

Cum D-zeu l'o lăsat!

Descântecul dela mine

Iar leacul dela Maica D-lui.

Se descântă cu boz copt în borș proas-
păt și să dă vitei să bea)

Jorăști-Covurlui.

Pr. Ioan C. Beldie.

CĂNTECE

339.—*Fetiță de peste Olt
Cu coada 'mpletită 'n opt,
Te cunoști numai pe port,
Pe zăvelcă și pe șorț.
Te gonii otarul tot
Dela Piatra până la Olt ;
Când la Olt, Oltu' vărsat,
Și luntrița pe uscat.
Spune dragă de-ai venit,
Pe-unde Oltu' ai trecut ?
— Ieu, măre, când am trecut
Mi-am dai salba dela gât ;
Salba de galbini mărunți,
Făcută de Arnăuți.
Salba de galbini de-i mari
Făcută de trei primari.
Salba de galbini de-i mici
Făcută de trei voinici.*

Comunicată de **G. Poenaru**, învăț. din Pârșcoveni-Romanați.

Șt. St. Tojescu.

340.—*Frunzuliță-un matostat,....
Femeie fără bărbat
Ce cauți noaptea prin sat ?
N'ai copii și n'ai barbat ?
— Ba am copii și bărbat,—
Copilașii i-am culcat,
Bărbatu' 'l-am fermecat
Cu păr de câne tarbat,
Cu nuele de la gard
Să nu'și mai deie de leac !
Bărbatu' mi când vine beat
De nu mai ia sama 'n pat
Să vadă cine-i culcat.
'Și iea cojoacele'n cap
Și mi se vără sub pat !...*

(Auzite dela vărul meu : Ioniță M. R. Dumitrașcu din com. Boureni-Dolj).

341.—*Când ai zice bob areu...
Mărișo, sufletul meu,
Mai fă bine, nu tot rău,
Că-i păcat de Dumnezeu
Pentru trupușorul meu !....*

(Auzită dela vărul meu : D. P. Mitre, din com. Boureni-Dolj).

N. I. Dumitrașcu.

342 *Pe schimbate, mâi fârtate.
Că-i mai lat' a mea la spate.
De trei coși și jumătate.*

343—*Te-aș lua, dragă fetică,
Ce să fac că ești prea mică!*

344.—*Joacă nunta pe surcele
Mai pe 'ncetul vătăjele,
Că mireasa-i a fată
Și mă tem c'a lepada.*

Bucovina.

V. Ungurean.

345.—*Leana, leana corcodel
Bună'i friptura de miel
Și ciosvărta de purcel.*

346.—*Hora mare, fete n'are
C'au murit de gălbuiare
Puțințele ce-au rămas.
Și-au pus broboada pe nas.*

347.—*Să nu mă calci pe opinci.
Că te fac de le mândnci.*

348.—*Lasă'ncet pe fata popei
Că dărămă brăul sobei.*

Jorăști-Covurlui **Pr. I. C. Beldie.**

349.—*Cine trecè pe la iaz,
Cine i-a mă mucăi?
Costăchel cu calul breaz
Cine i-a mămucdi ?
Cine trece pe la vie,*

Cine i-a mămucăi
 Ghișor cu pălăie,
 Cine i-a mămucăi ?
 Cine calcă luncile,
 Cine i-a mămucăi ?
 Nicușor cu puicele
 Cine i-a mămucăi ?

Catrina A Irinei, Solca-Cândești, Neamț.

A. Meisel.

350.—Când eram odată eu
 Nu-mi pasă de-un leu că-l beu
 Nici de mândra ce aveam.
 Leul că îl cheltuiam
 Altă mândră'n loc aveam.

351.—Haide roată rotilișă
 Ca și roata cu trei spițe.
 Două spițe nu-s de loc
 Că le-a pus maica pe foc.

352.—De-ar da D-zeu un foc
 În pădurea cea de soc,
 În frunza mălinului.
 Să ardă pân'la butuc.
 Dorul mândrei că nu'l duc.
 De când dorul i-am purtat
 Ca șcândura m'am uscat.

Auzite dela Ștcfan Moldovan, gimn. în
 Suceava-Bucovina.

G. Alv. Sadeveanul.

353.—De-i trag doue trei potloage
 Foamea la pământ mă trage
 Arunc ochii peste vale
 Vine toanta cu mâncare
 Ce-aduci toantă de mâncare?
 —Mămăligă, usturoi,
 —Să te duci toantă 'napoi
 Și să nu-mi vii până joi.
 Și apoi iară trage-i
 Trage-i două, trei potloage,

Foamea la pământ mă trage
 Arunc ochii peste vale
 Vine puica cu mâncare
 Ce-aduci puică de mâncare?
 —Plăcincioare cu groșciore
 Că de tine mi-a fost dor
 Eu cosesc de mă omor.

Culese din Mitocul-Dragomirnei distr.
 Sucevei

Erast Hostiuc.

354.—Foaiie verde foi de plop,
 Cucule de-âl tâfălog,
 Mai coboară'n vale 'n Olt
 De-mi mai potolește-âl foc...
 —Da cum să ți-l potolesc,
 Că nu-s fată s'aulesc
 Nici că-n frunză să-ți pocnesc,
 În frunza alunului,
 Pe postu' Crăciunului !..

355.—Frunză verde de-avrăneasă
 Și mai șezi, puiule-acasă
 Că vine Scărciob-Bârciob
 Și s'așează lângă foc
 Să-și usuce-obiiele
 Usca-s-ar ca lemnele !..

[Din Cioroiu com. Cioroiși-Doljiu].

Mărioara G. Bercea.

356.—Lelea cu cărpa de voală
 Și cu burțica goală,
 Cu papucii plățărind
 Cu mațele 'nghiorțărind.

357.—Lelea albă, fusta albă
 Trânti-m'aș cu ea penalbă ;
 Fusta-i face năsturei
 C'așa-i place dumneaei.

358.—Frunzulișă mărăcine
 Fugi neică de lângă mine

Că nu fac casă cu tine.

Frunzuliță d'avrămeasă

Dela soldatul V. Constantin (Bechet Romanați) comp. 4 Reg. Matei Basarab No. 35, Cernavoda.

Du-te neică sănătoasă

Nici cu tine nu fac casă,

Sergentul **Ion N. Popescu**, (invățător).

O samă de cuvinte

396—420.

Dintr'o scrisoare : In An. II p. 247, s'a publicat un cuvânt cules din popor de Pr. I. C. Beldie, a cărei explicație este dată cu un înțeles cu totul diferit de cât cel adevărat. Părintele, plecând de la cuvântul „Haram“ i-a dat explicația : *degeuba*, și a ajuns la *espresia turcească*: *Haram gheldi, haram ghiti* (iar nu „Haram ghidi, haram gheldi) al cărei înțeles, iarăși este greșit. Iată înțelesul adevărat : Tot ceea ce este luat, sau căpătat pe nedrept, cu hăpca, și se perde fără a aduce vre un folos, se zice pe turcește *Haram gheldi, haram ghiti* : *cum a vorbit, așa s'a dus*. Exemplu : Prin puterea mea, fără să am drept, am luat produsele cuiva; Nu trece mult și furii mi le iau. De pe urma lor (product.) nu am folosit nimic. Altul zice atunci. *Haram gheldi etc.*

Oltina, Constanța

Traian Ștefănescu învățător.

Spăcnă—fășie, viță de câmpă, dămi o spăcnă.

Știm—păr : strânge-ți știmul, că-ți dă'n ochi !

Ce te-oi apuca de știm amuș !

Hăltav—lacom, ce hăltav-ii !

Mahlachi—bulbuci, beșici plouă cu mahlachi.

Pârțigăiat—când gros, când subțire; tortul îi prea pârțigăiat.

Hambeș—harnic, destul de hambeș.

Fărână

Fofărână

Bobărână

Hohărcă

Cuvinte de batjocură zise unei femei carne și care vorbește mai mult de nas.

Zăhătuit—prăpădit. Pe unde s'o zăhătuit ?

Gălătuș—butuc mare, dar și mămăligă mare, ori la bucătura mare.

Imbucă ! fă colea gălătuș, că n'am să stau pân' mâni cu tine să mănânci !

Jnd. Suceava

A. Moisei.

Bartiță,—un fel de mușcăi ce se face în putina de borș și în poloboacele de curechiu (varză) când nu-s îngrijite.

Soroc,—răstâmp,

Crăștie,—crășcare, lipsă mare. „li mare crăștie.“

Broazbe, minciuni. „Nu mai spune broazbe“.

Scaradin—de mâncare, gingaș de mâncare. „Tare-i scaradin de mâncare, omul ista a nîeu“

Bocânci,—niște ciubote rupte, ori un fel de papuci, făcuți din ciubote, după ce le-am tăet turețele.

Raita,—umblătură pe undeva. „I-a tras o *raită* prin sat.“

M. Lupescu.

Nagotie—rău. nenorocit.

Pochîrnic—un fel de buruiana; samănă cu *grăușorul*.

Boghiacă—clăița, clae mică de pae : Se zice. Am și eu o boghiacă de pae.

Șotie—*sotier*—faptă rea. I se zice *șotier*, aceluia ce fură—face șotii.

Suhoret—pesmeți, se zice întru cântec popular:

„De când plugul am lăsat.

Pâne albă n'am mâncat

Numai *suhoret* uscat.

Gh. V. Șușnea. Ciurești-Tutova.

GLUME, JITII și TACLALE

62.—O minciună meșteșugită.

În timpurile din urmă când o parte a țării noastre numită *Raid* era stăpânită de Turci, în una din Duminici, când în biserica unui sat se spunea de preot evanghelia de la Matein, în care se vorbește de cele 5 pâini și 2 pești, pe cari le-a binecuvântat Isus și din cari s'au săturat 5000 de bărbați, afară de femei și de copii, tocmai intră și un turc ce era stăpân al aceluia loc și când auzi cuprinderea evangheliei strigă cu mirare : „Auzi ce minciuni mai spune oamenilor popa acesta ; când va eși de acolo, am să-i taiu capul.“

Oamenii care erau în biserică se sperieară de această hotărîre a turcului și pe furiș din șoptă în șoptă, din gură în gură făcu să se spue și preotului în altar.

Preotul cum auzi, incremeni, dar sprijinit pe cuvintele Mântuitorului care zice : „Când veți fi duși înaintea Domnilor și Împăraților pentru mine sau pentru evanghelie nu vă grijiți cum, sau ce veți vorbi, că se va da vouă în acel ceas, ce veți vorbi.“Și în alt loc zice : „Eu vă voi da vouă gură și înțelepciune, căruia nu îi vor putea sta în potrivă vouă.“ Iși luă îndemn.

Când a terminat selujba, turcul îl chieamă la el și făcându-i semn cu mâna, îi arată un scaun zicându-i „atur“—(șezi), apoi începu : „Bine bre popo ! Cum îndrăznești, tu, să spui oamenilor așa minciuni ?

Cum spui tu că Isus al vostru cu 5 pâini și cu 2 pești, a săturat 5000 de oameni, afară de femei și de copii. Nu ți-e reșine ? Este scris

acolo așa ?“ „Da ago. Pe vremea aceea oamenii aveau niște cuptoare mari și o pâne o făceau de o chilă de grâu (7 saci) și 5 pâini erau de 5 chile de grâu, cât o movilă, arătând cu mâna spre o movilă. Așa erau pe atunci pânele ?“

Zise Turcul. „Da ago.“ „Ei bine, dar peștii ce fel erau ?“ Peștii ago erau chiți de aceea care răstoarnă corăbile și înghit oamenii“.

„Ei ! Așa crez și eu“. „Acum te iert, mergi sănătos.“

Cu această minciună meșteșugită a scăpat popa de moarte,
(Spusă de Pr. V. Enăceanu)

Dobre Ștefanescu.

63.—Popa cu zi întâi.

lutr'un sat erà o mătușă, care avea un nepoțel, plin de toate nebuniile. Nu erà zi lasată de D-zeu, ca să nu-i facă el câte un necaz bunică-sei. Așa de un timp luase obiceiul ca la fiecare zi întâi a luni, când știa dânsul că umblă popa cu crucea, să ducea dânsul mai de dimineață la bunică-sa cu un șumuiog de busuioc înmuiat în apă și începea a stropi prin tinda casei cântând. „Mântuește Doamne“, cam în felul cum auzise dânsul pe popă. Baba când auzia că vine popa cu crucea, se fâstăcia cum sunt de obicei femeile mai rușinoase de popă. Arunca furca, druga, din mână sau orice ar fi avut, ba mai răsturna covata cu malai, sau te miri ce ispravă mai făcea ca din grabă. Așă că pe babă o supăra grozav nebuniile lui nepotu-so.

După atâtea necazuri care i le făcuse ștregarul de nepoțel, babei cei veni în gând ca să-i facă și ea una lată lui nepotu-so, pentru a-i peri gustul de nebunii. Baba, uitasem să vă spun, avea bărbat care erà cărăuș. Ce-i veni babei, a luat păcornița dela carul moșneagului și-a vârit-o în casă pentru a fi la îndămână, a doua zi când popa umblă cu crucea. Când avea să vie și nepotu-so cu „Mântuește Doamne“ ca de obicei, pentru a-și râde de fâstăciala bunică-sei. Dar acum ce-și zicea baba ? De astă dată o să rădă plodul mânzește când l'oiu *obli* cu șumuiogul ista de păcură peste cap.

Dar de astă dată „cel mititel“, fu bine voitor copilului și păcatul popii. Nu știu cum se făcură, că în ziua aceta copilul ca nici odată s'a luat cu joaca, cu copi: și a uitat să facă obișnuitul *zap* bunică-sei. Așa că-i veni rândul popii să vină cu „Mântuește Doamne“ la babă.

Când popa a intrat în tindă la babă, a început a stropi cu aghiazmă, cântând „Mântuește Doamne“. Baba fără să se mai gândească mult crezând că a venit nepotu-so cu „Mântuește Doamne“, a înșofocat șumuiogul din păcorniță și a început a căra cu dânsul pe nebăgate de seamă în cel ce venise cu „Mântuește Doamne“, zicând : „Na, na, na „Mântuește Doamne“, mântuite-ar dracul de pe capul meu“. Bietul popă după ce scăpă cu mare greutate de sub răpăiala șumuiogului babei, a întreat-o

„Dar ce însemnează nebuneala asta pe capul d-tale mătușă ?“ Biata babă după ce s'a dismeticit din mânia în care se găsia și când a văzut că erà aidoma părintelul pe care îl frământase cu șumuiogul, nu știu cum să se jure că nu l'a văzut de supărată ce erà și nu știa cum să-și mai ciară ertare. Popa îi răspunde : „Acuma după ce mă făcuși ca pe dracu', ce să-ți mai fac? Ertată să fii și de mine și de D-zeu.

Și acum te rog dacă nu te superi, pune o căldare cu apă la foc să se încălzească, pentru ca să mă spăl de păcură.“

Vasile B. Țirică.

Cantor bisericesc.

64.—Și așa !...

S'a dus o cârciumăreasă la o vecină, țarancă.

—„Fă cutăriță, n'ai să-mi dai și mie cu împrumut vre-o două chile de făsui ?

—N'am : da' lasă că-ți dau și-așa, necântărit,... că 'mi-l ve-i ad d-ta și alt' dată...

S'a dus femeia și 'și-a îngâmbat poala în sacul cu fasole și apoi vine de i-l aduce :

—Ei, gășiși ?

--Găsiu... mi-l 'ăi da e-ta și altă' dată...

—Bine, cum să nu ți-l dau, ți-l cântăresc și ți-l dau...

Când îl cântărește asta acasă, — că erà și ea cârciumăreasă și știa să cântărească — a găsit vr'o cinci chile de fasole !...

Vezi, așa e Românul, bun la toate ; el nu vrea să cântărească, el dă și-așa !... Dar când i-l innapoiază !...

(Dela d. N. I. Dumitrașcu, din Boureni-Doljin).

George Gh. Mitre.

65.—Toc de topor.

Cică a fost o dată, când a fi fost, trei mocani. Intr'o zi, unul găsește o ciubotă și cum pe la dâșii nu se pomenea de-așa minune de lucru — decât numai opinci — nu știu ce-i.

O arată dar la ceilalți și aceștia ziseră să cheme pe baciul stânei, ca unul ce e mai purtat, căci el fusese de două ori în târg și o dată la moară, și să le spună ce-o fi.

— Măi, nene-Stane! 'mnetă ca om purtat, spune-ne nouă ce-i asta?

— Dar voi nu vedeți, nătărăilor ce-i ? Aista-i toc de topor, bre !

(Dela Zuhariu, cioban din Transilvania).

Cărăpcești-Tutova N. Bradea.

66.—Pășanie pătită.

Am poznit o făcută
 Și m'am tătăcit bătutu';
 Ș'am părințit lăsații
 Și m'am străinit în dusele.
 M'am boerit c'un întâlnit;
 Și mi-a boerit zisul;
 — Und'te băețești tu măi dusule?
 — Mă drumesc pe dusul ista,
 C'am părințit lăsații
 Și mă străinesc în dusele,
 — Nu te ciobănești tocmit la mine?
 Că căpresc vr'o trei avute.
 — Ba mă ciobănesc tocmit.
 — Dacă te ciobănești tocmit,
 Trăsurrește-te în suită.

M'am ogrăzit la dus,
 Am toporât luat
 Ș'am mămăligit o făcută.
 Am trăistit-o la pusă
 Ș'am căpruit luatele
 Și m'am pădurit la dus.
 M'am cărpinit într'un suit,
 Ca să muguresc tăietele
 Să crăpresc mâncatele.
 A pădurit vinitul;
 Și mi-a pădurărit zisul:
 — Ce te-ai cărpinit în suit, băete?
 — Mi-a boerit zisul.
 — Cărpinește-te din dat jos,
 Că te păruesc de luat
 Și te pământesc la dat.
 — Ba eu nu mă cărpinesc din dat
 (jos,
 Că mi-a boerit zisul;

S'a pădurit suitul
 Și m'a păruiat de luat
 Și m'a pământit la dat.
 De-am zilit vr'o trei zăcute.
 Ș'a lupchit viniții,
 De-a căpruit mâncat le.
 Iar eu de boeritul fricului,
 Am drumuit pe un plecat.
 Și m'am drumnit... m'am drumnit...
 Până m'am bordeit la un ajuns.
 Și'n bordeit plăcintea o femeie
 [niște făcute.

A femeit eșita,
 Ca să lemnească vr'o trei tăete
 Eu m'am coptiorit în uitat,
 Ș'am plăcintit văzutele
 Ș'o poftit mi-o vinit.
 Am plăcintit luatele
 Și mi-am fomit săturata.
 Dar a femeit vinita
 Și s'a cupteorit în uitat
 Ș'a plăcintit, că nu's văzutele,
 Mi-a zis:
 — Ce mi-ai plăcintit furatele, ho-
 [tule?
 — Mi-am fomit săturata!...
 — Ia să-ți corciovesc eu vr'o trei
 [trase!..

Ș'o corciovit luata
 Și mi-a corciovit vr'o trei trase
 De mă spinărește ș'acu durata!...
 (Auzită dela lăutarul Gheorghe I.
 Niță din Crivița (Tutova). () spune pehi
 mese mari.
 Varianta nr. 67.

T. Popovici.

67.—Tot curat pe românești.

M'am boerit la un apucat, m'am căpruit la niște prinse și m'am
 pădurit printr'o ducă și m'am butucit pe-un pus și opinceam niște îngurzite.
 Șu-un venit s'o lupuit și mi-o țăpuit un mâncat; și m'am boerit la
 dus și i-am boerit spusului că mi-o țăpuit lupul un mâncat.
 Și m'ă boerit îndrăcitul că să-i țăpuesc găsitul. Și m'am cărărit
 pe-o luată și am bordeit la un ajuns și am băbuit o găsită, plăcintea
 niște făcute și s-o apuit baba la dus, până ce-o apărit baba dela venit
 eu am cociorvit luată ca să plăcintesc v'o câte va trase. Și când o apuit
 baba dela venit, o cociorvit luata și-o cupteorit prin cotrobăit și n'o
 plăcintit găsitele.

Și-o corciovit luata și m'o spelit peste vre-o căle-va trase că la ce-am plăcintit luatele ; și de-acolo m'o piciorât de-un luat și m'o gârduiit peste un aruncat și m'am broscăit cât un cracanat.

Culeasă dela logru din Bogdănești, Suceava de

V. C. Larion.

Varianta No. 66.

CRONICĂ

* G. Pascu, **Despre Cimilituri**, studiu filologic (teză de doctorat) București 1909, XII * 276 fețe, 4 lei :

O lucrare ne mai pomenit de migăloasă și tot așa, de-o conștiințiozitate ne mai pomenită ; bună de sigur pentru oamenii de știință, dar mai multe foloase ar aduce în mâna unui *harnic* cunoscător al graiului popular. Cine va dori s'o aibă, să și-o cumpere și va vedea care i datorita sa față de cele cuprinse într'insa.

Ca atare, aș avea și eu mulțoșoare de spus, *de ajutat*, se 'ntelege, și aș face-o bucuros dacă aș fi poftit, dar nu în această revistă, care și are paginile prea scumpe. Mă mărginesc totuși la câteva observații cari privesc citatele din colecțiunile mele de literatură populară :

Pag. 29, *căpriată* nu poate fi *căpiată*, căci ar fi fost *căchiată*, *căchietă*, ci *căprete*, formă masculină dela *capră* (se zice à rădere : un mocăn-ete ; dăscăl-ete ; nu *ditai goblete* (prostănac) ș. a., s'a feminizat : *căprete-căpriată* sub influența lui *țuguiață* din versul premergător ; aceiași regulă primită însă pentru *bete* (p. 32). Pag. 35 *miezure*, decât *miezțure* mai de grabă *miez*, pl. *miezuri*. Pag. 41, *a coteli*, a căuta pe furis, răsturnând și stricând lucruri. Pag. 42 *tătăran*, are înțelesul de *mare*. *Uri-eșii* se mai numesc și *Tărări* ; mălăiu *tătărăsc* spre deosebire de *mălăiu* (păsat). Pag. 44, *titirează* dela *titirez* (jucărie) care *sfârde* în învățire ; dac'ar fi *titirează* „cea care cântă“, *breză* c : rost ar avea ? Pag. 44, *burtel* nu poate fi *bortel* (bortă) ci *burtel*, *burtă*. (lat). Pag. 58, *butelate* nu poate fi *buteliețate* (arbitrar adăugat) ci, *butelat* (udjectiv forțat din a *butelă*, a face bute). Pag. 70, *hacană* despre care am arătat în glosar, Jocuri I. Pag. 73. O transcriere greșită, *curme* pentru *carmeie* (pentru greșeli de acestea, d. Pascu stă gata să spânzure pe alții). Pag. 78 *licie*, lucie, de ce n'ar fi un fragment final anterior ? Pag. 96, *boc*, mai repede o interjecție. Pag. 96, transcriere greșită (alta !) prin introducerea unei virgule. Am scris : „la Ilie, pălărie și pe vară și pe iarnă“ adică la casă este streșină și vara și iarna. Pag. 120, *apărătoarea* nu-i instrument cu care să alungă muștele ci căldura (*evantaiul*). Pag. 121, *blă*—fiară, jiganie, spurcăciune. Pag. 182 *Năgâf* nu poate fi *țăgâf* (cetiț invers) și izvorul la care se trimite nu se poate socoli ca popular ci numai incidental ; mai mult : *năgâfi* sunt niște păsări de apă ca și lingurile față de strachina cu borș sau lapte. Pag. 216, *țurțurel* dela *țurțur*, o.n.m. : *țurțur*, *țăr-țăr*. Pag. 233, *durn* ; pe rusește *durnoi'rău* ; slav ?

Și dacă d. Pascu își îngăduie să „avanseze“ pe alocuri, apoi de mine, ce să mai zic !

* D-l D. Comșa, profesor la seminariul din Sibiu, cunoscut prin *Albumul artistic de broderii și țesături*, publicat în 1904, scoate un nou album de *Crestături în lemn*. Lucrarea cuprinde material cules din Transilvania și Banat, din 139 comune și are 41 tabele cromolitografice cu 234 bucăți.

* Aflăm că *Biblioteca folclorică* din Craiova pregătește un ales calendar pentru anul ce vine.

* *Biblioteca populară Socec* No. 84 cuprinde nuvele umoristice având în frunte pe *Moș Nichifor Coțcarul* al lui Ion Creangă.

* În *Neamul Românesc literar*, I—10, o poveste a d-lui P. C. Serghescu, *Rujan și Balan*, varianta poveștii noastre No. 13 (an. II p. 227).

* D. Artur Gorovei, ne scrie că lucrarea d-sale *Zmei și zâne* nu trebuie privită ca folclor ; în această lungă poveste, d-sa a voit numai să folosească fondul popular într'o încercare literară.

* În *Albina*, XIII. 3, o legendă despre *Tătari* de d. C. Rădulescu-Codin.

P.

Copiii cu rele deprinderi și școlile de îndreptare e o broșură de 100 pagini apărută în Iași la Tipografia Națională, de d. C. Meissner, profesor de pedagogie la școala normală „Vasile Lupu“. Formatul e în octav și prețul 1 leu 50 bani.

Cartea aceasta e unică în felul ei. Eruditul profesor, cu dovezi puternice susține și cere înființare de școli de *îndreptare* pentru copiii cu rele deprinderi de pe întinsul țării, ca societatea să aibă din ei cetățeni morali, în loc de criminali, hoți și pungăși.

Broșura aceasta e de o valoare netăgăduită; ea a fost așteptată de mult și e venită tocmai când trebuie.

Cercetătorii, oamenii luminați, patrioții și toți acei ce se gândesc serios la mulțimea copiilor cu rele deprinderi, vor găsi aici chipul cum s'a luptat în alte țări în astă privință, și ce s'a făcut acolo pentru a semina ființi nenorocite.

Alarma dată la noi de omul de bine C. Messner, părintele sufletesc ai atâtor învățători și institutori trebuie să treziască și la noi pe oamenii de bine, ca propunerea d-sale să devie fapt cât mai repede.

Învățătorimea, care e înădușită de copii cu rele deprinderi, e dator să aibă și să cerceteze luminele ce aruncă această carte, luptând pentru îndeplinirea propunerilor din ea. Ea nu trebuie să lipsească de pe masa nici a unui luptător pentru binele acestei încercate țări.

Perdeaua primejdiei e ridicată. Cu toții la luptă, spre îndreptarea acestui nobil ideal.

Se poate procura și prin A-ția revistei „Ion Creangă“.

A. G. L.

OBOLUL

Intemeetorilor, abonaților, cetitorilor și prietenilor revistei „**Ion Crean-**
gă“ pentru strângerea fondurilor :

„CUZĂ-VODĂ”

S'au strins până acum — — — — — L. B.
62,25

BUSTUL LUI ION CREANGĂ IN BARLAĐ

Suma din urmă — — — — — L. B.
122,75

Foia No. 52, incredințată d-lui **Al. Vasiliu**, — inv. Tătăruși Su
ceava: *Obolul d-sale* — — — — — 3,00

Foia No. 77 incredințată d-lui **D-r. A. L. Sadeveanu** Tulcea:
D-r. A. L. Suceveanu, 2 l., T. Gh. Felca, 20., G. Dăeanu, 10., D. Călinescu 25 b., Dr. V. Lateș 10 b., A. Babeș, 20 b. (Tulcea); Al. I. Vasiliu 20 b. (Sărighiol—T.); I. Călinescu 20 b. (T); Bondescu 20 b. (Mahmudia—T.); Dr. Papadopol 20 b. (Sulina), M. Călinescu 30 b. (București). — — — — — 4,15

Foia No. 366, incredințată d-lui **Prof. C. N. Mateescu** R.
Vâlcea: *Const. N. Mateescu 4 l., Const. Gh. Mihailescu 50 b., Pr. M. Răușu 1 l., P. N. Munteanu 50 b., C. Stănculescu 50 b., P. S. 1 l.* 7,50

Foia No. 473, iocredința d-**ui Petru Crăstăeni**, stud. gim.
sup. Sirete Bucovina: *Jăjee Ion stud. gimn. 20 b. (Volcinet—Sirete) Cârstean Petru, s. sup. 1 l. Veronica Crăstean 40 b. Constantin Cârstean, 62 b. (Vicov de sus, Rădăuți); Holovate Gh. s. s. 30 b. Cuzec Simion s. s. 40 b.; Buznean Cornel s. 20 b. Huțuleac Ilie s. s. 1 l. Tcacic Leontie 40 b., Roiec Leon s. s. 20 b., Antonovici Ensebie s. s. 1 l. (Sirete), Moscal Tarapontie s. 40 b. Frătănuțul nou-Rădăuți); se scad 32 b. cheltueli* — — — — — 6,30

Foia No. 429 incredințată d-lui **N. Ch. Dinescu**, înstitutor
la școala română din sofia (Bulgaria) Gh. *Dinescu, 1 l., Gr. Tăutu 1 l., D. A. Milescu 1 l., Nic. D. Caragea 2 l., Lucia V. Stoenescu 1 l., Aurelia Bentu 50 b., E. Constantinescu 1 l., N. Iv. Nicolaeff 1 l. El. V. Mihaescu 50 b. T. I. Chirișescu 1 l., Vladimir S. Terzici 30 b. Popanicola N. 20. b., H. Baunsteih 1. l. I. D. Podigor 2 l., Elevii școlaei române, 70 b., Trifon George, elev cl. II prim. 10 b. Dumitrescu Ștefan, elev, 10 b., Petre G. Trifon 2 l., Preotul I. Sgalla 1 l. C. I. Dabo 1 l. Victor C. Mihaescu 50 b. V. Stroescu 2 l. In tot 20 lei, 90 b. se scad 50 bani cheltueli* — — — — — 20,40

Foia No. 463 incredințată d-lui **Inginer N. P. Florescu**
Doftana—Bacău, *Ing. silv. M. P. Florescu 2 l., Stanciu Coterchi, brig. silv. 25 b., G. Diacon, pād, 10 b., G. Asăoanu, pad. 10 b. N. Diaconu pād. 10 b., Ion Beldim 10 b, Vasile Tifrea 10 b., N. Doagă 10 b., C. N. a Tofanei 10 b., I. N. a Tofaei, 10 b. I. N. Paisa 10 b. I. Patoc 10 b., (Doftana—Bacău); Ing. silv. Rafael Căzanescu 50 b. (Căiuț—B.). Anghel Popescu, brig silv. 25 b. (Agaș Bacău)* — — 4,00

Foaia N. 427 incredințată d-lui **Fl. Cristescu**—Institutor București St. M. Liucă, 50 b. (T.—Măgarele), Pr. Florea A. Drăghici 50 b. (Principele—Ferdinand—Teleorman); Iordan Zamfirescu 50 b. (T.—M.) I. G. Bratu 50 b. (București), Dăstanculescu 50 b. (B. str. Militarilor 14); Pr. C. Mihășescu 50 b. (Carol—Teleorman) Pr. I. Biolănescu 50 b. (Caravane—T); R. A. Sorescu 50 b. (Dragodana Dâmbovița); I. Voiculescu 50 b. (Cășcioarele Ilfov); I. I. Popescu 50 b. (Aninoasa D-ța; Școala normală cl. V. 1 l. Sc. n. cl. II 90 b. șc. n. cl. III 1 l. 10 b, șc. n. cl. IV. 30 b. șc. n. cl. VI 1 l. 15 b. (București); Dr. Eracle Sterian 1 l. (Buc. Bibescu V. 22); Gr. Brăileanu 1 l. (B. N. Ion 21); A. Vasilescu 1 l. (Buc. Poteraș 20) Seminarul central, cl. VI 6 l. 50 b. C. Gr. Vuescu cl. VI. sem. centr. 1 l, Emanoil C. Frumușanu cl. VI sem centr. 1 l, I. I. Răuțescu sem. centr. cl. V 25 bani, Al Georgescu sem. centr. cl. V 15 b; Marinescu D. Elefterie, sem. centr. cl. V 15 b. Filip Popescu Goicea 30 b, Const. D. Cazangiu cl. V 20 b. Sem. Centr. cl. VIII 2 l. 95 b. Sem. centr. cl. VII 3 l. 15 b. Sem. centr. cl. IV 2 l. 40 b. Sem. centr. cl. III 25 b. Sem. centr. 1 l. 5 b. Sem. centr. cl. I 3 l. 20 b. Emanoil Panaintescu Buc. Nerva—Traian 64, 50 b. Ștef. Alex. Gheorghe, elev al școlii prim. a „Societății“ 50 b. Alfi elev din școala prim. a „Societății“ Buc. 1 l. 30 b. Fl. Cristescu 5 l. In tot 45 lei. 40 b. se scad 10 b. cheltueli. 45,30

Foaia No. 518 (a doua) incredințată d-lui **P. G. Savin** seminarist, Jorăști, Covurlui) dela elevii seminarului „Veniamin“ din Iași) Gh. V. Șușnea 25 b., I. Ștefănescu 20 b., H. Florescu 25 b, Al. V. Ionescu 20 b. Niculescu V. 30 b. P. Todicescu 20 b. Zahai Grigoriu 25 b, Hrisant Dărcălescu 20 b. Ion Popescu 20 b. Gh. Arteni 20 b. V. Lupescu 20 b., I. Zăhărescu 20 b, I. Neculau 20 b, V. D. Ghorghiu 20 b. V. Antistescu 30 b. Pavel V. Trenchea 20 b. Al. Atanasiu 20 b. oșan Crudu 30 b. Gh. Dumbravă 20 b. V. Iordache 20 b. I. V. Georgescu 20 b. Ioan Preotescu 25 b. N. Scobai 25 b. Ioan Ghervescu 20 b. V. Petrovanu 20 b. M. Bejenaru 10 b. H. Florescu 10 b. Nifchitac Fuiorca 10 b. C. Vaztolomei 20 b. Hrisant Dăscălescu 20 b. N. Davidescu 10 b. Octav Pienescu 20 b. I. Munteanu 20 b. C. Priocescu 10 b. I. Georgescu 25 b, Gh. Cojan 20 b. In tot 7 lei 50 b, Se scot 30 cheltueli rămân — — — — — 7,20

Foaia No. 28 incredințată d-lui **Ion Dănilă**, Leorda Botoșani Semin. Venianim, Iași) Vesp. Ștefănescu 50 b. Zah. Lăzărescu 20 b. Teod. Ștefănescu 30 b. Gh. Gherasim 50 b. Aurel Pleșoianu 50 b. V. Popovici 50 b. Ioan Dănilă 1 l. 20 b, C. Popovici 40 b. Emanoil Grosu 1 l, Const. Ionescu 50 b, Th. Mărculeanu, 50 b. G. Zăhărescu 1 l, Gh. Zăhărescu 30 b, Gh. Vartolomeu 25 b. Gh. Vartic 5 b. Gh. Ciuchi 10 b. Gh. Corbea 25 b. D. Filiiuță 50 b. V. Aramă 10 b P. Bicleanu 30 b. I. Susu 30 b. Radu Grohnic 30 b. C. Ionescu 30 b. N. Adam V. Vasiliu Humulești 5 b. Gh. Ispir 20, C. Bontaș 20 b. I. Cosma 50 b. Gh. Rotaru 30 b. M. Gavrilescu 20 b. C. Gheorghiescu 20 b. I. Iftodiu 20 b, Gr. Resmeliță 20. N. Gherasimescu 20 b D. Măriuță 20 b. D. Petrovanu 10 b. N. Dobrin 10 b, N. Tudor 10 b. N. Buzea 40 b. C. Popovici 40 b. V. Dăscăleanu 40 b. C. Gheorghiu 20 b. A. Mocănescu 20 b. E. Costeanu 20 b. M. Lăpușeanu 20 b. I. Simion 20 b. Gh. Zăhărescu 30 b. Gh. Negreanu 20 c. I.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

ĂPĂRE ODATA PE LUNĂ

Ion Creangă

1 Martie 1837—31 Decembrie 1889.

REDACȚIA :

I. Pamfile, Strada Țarigrad.

ADMINISTRAȚIA :

M. Lupescu, Zorleni (Tutova).

= B A R L A D =

EXEMPLARUL :

In țară . . . . . 40 bani
In străinătate . . . . . 50 „

ABONAMENTUL ANUAL :

In țară . . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . 6 „

Un număr vechiu 50 bani

— TIPOGRAFIA GHEORGHE V. MUNTEANU —

Intemeietorii : Pr. Ec. I. Antonovici (Bârlad), Preotul I. C. Beldie (Jorăști-Covurlui), G. A. Cosmovici (Tg. Neamț), N. I. Dumitrașcu (Boureni-Dolj) D. I. Farcașanu (Zorleni-Tutova), P. Herescu (Găinești-Suceava), Gh. T. Kirileanu (București), N. L. Kostake (Bârlad), M. Lupescu (Zorleni-Tutova), C. N. Mateescu (R.-Vâlcea), D. Mihalache (Golești-Badei, Muscel) L. Mrejeriu (Călugăreni-Neamț), I. Neculau (Coropceni-Vasluiu), T. Pamfile (Bârlad), P. Pănoiu (Crasna-Gorj), T. Popovici (Zorleni-Tutova), P. G. Savin (Jorăști-Covurlui), P. Ștefănescu (Dobromir-Constanța), A. Tenea (Adam-Tutova), C. Teodorescu (Roman), I. Teodorescu (Broșteni-Suceava), Șt. St. Tuțescu (Balota-Dolj), G. Tutoveanu (Bârlad), I. Zotta (Dorna-Suceava).

CUPRINSUL:

- Ion Creangă.**—Auto-biografie (prescurtare din «Amintiri»)
A. D. Xenopol.—Ceva despre Ion Creangă.
Iacob G. Negruzzi.—O scrisoare.
H. Iorga.—Însemnare.
C. Crigoriu.—Ion Creangă și Gheorghe Ierăchescu, preot.
G. Panu.—Ion Creangă în «Junimea».—Prietenia între Creangă și Eminescu. Ion Creangă între căți-va Junimiști.
M. Lupescu.—Rugămite.—Amintiri despre Ion Creangă.
G. A. Cosmovici.—Note.
P. G. Savin, V. G. Șușnea.— Din viața lui Ion Creangă.
Zahai Grigoriu.—Din viața lui Ion Creangă.
T. P.—Rămășiți dela Ion Creangă.

ION CREANGĂ

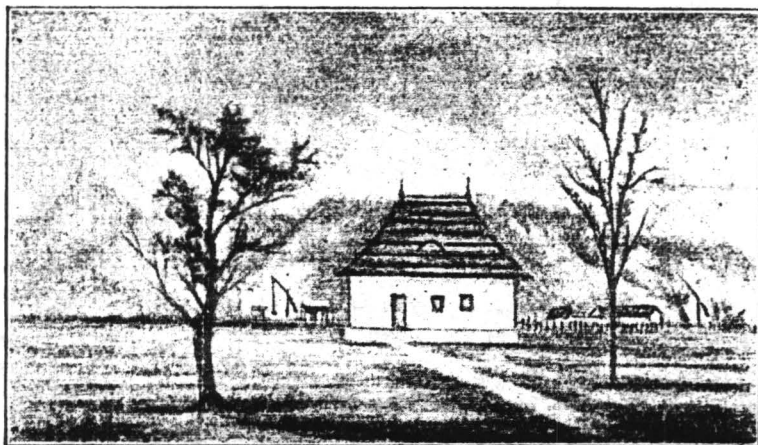
Revistă de limbă, literatură și artă populară

A^UARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:
T. Pamfile, str. Țarigrad
Bârlad

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni (Tutova)

ABONAMENTUL ANUAL
In țară . . . . . 5 lei
In străinătate . 6 „

Casa din Humulești, în care s'a născut Ion Creangă [după ediția Morțun].

AUTO-BIOGRAFIE

„Sînt născut la 1 Martie 1837 în satul Humuleștii, județul Neamțului, plasa de Sus din părinți romîni: Ștefan a lui Petrea Ciubotariul „din Humulești și soțiea sa Smaranda, născută David Creangă din satul Pipirig, județul Neamțului.

„Întăiu și'ntăiu am început a învăța cruce-ajută, după moda veche, „la școala din Humulești, o chilie făcută cu cheltuieala sătenilor, prin „îndemnul și osîrdiea părintelui Ioan Humulescu, care avea o mină de „învățătură, un car de minte și multă bunătate de inimă, Dumnezeu să-l „ierțe! Poate să fi fost de vre-o un-spre-zece ani, cînd am început a „învăța. Știu că ieram atunci un băiet sfrijit, prizărit și fricos și de „umbra mea.

„Dascălul nostru ieră un holteiu frumos, sdravăn și voinic și-l „chiemă Vasile a Vasilcăi. Iel ieră și dascălul bisericei din sat. Un so- „rocovăț nemșesc plăteă tata pe lună dascălului ca să mă înveț. „Și „pe atunci îmi ziceau în sat și la școală Ionică a lui Ștefan a Petrei.

„Peste vr'un an vornicul prinzînd la oaste cu arcanul, pe bădița „Vasile, dascălul nostru, școala a rămas pustie, ieară noi școlarii, cari „ieram peste patruzeci la număr, ne-am împrăstieat pe la casele noastre. După vr'un an iarăși s'a deschis școala. Dar dascălul lordache „fiind cam chilaciū, a început a ne rîdică de urechi la firta (f), deasupra ușei și a ne prea indesi la spinare cu Sfîntul Neculai, un biciū „de curele făcut și dăruit școalei de moș Fotea, cojocariul satului. Și „așă, de unde până atunci mă duceam cu drag la școală, am început „a umblă hucîu-marginea; o zi mă duceam, două nu, dar tot deprinsesem a ceti oleacă.

„Tata nu știeă carte de feltū și nici mult haz nu făceă de dinsa. „Iel cam des îmi ziceă: „Logofete brinză'n cuiū, lapte acru 'n călămări, „cam prea te codești la treabă; mă tem că de atîta cărturărie n'a aveă „cine să ne tragă ciubotele“. Dar mama luînd sama cum învățam ieū, „ajunsese a citi la ceaslov mai bine de cit mine; și se bucură grozav, „cînd vedeă că mă trag la carte. Din partea tatei puteam să rîmin, „cum ieră mai bine: „Nică a lui Ștefan a Petrei“, om de treabă și gospodariū în sat la Humulești. Mama însă ieră în stare să toarca'n furcă „și să învăț mai departe. Dar ce să mai învăț în Humulești? căci în „biserică ceteam și cîntam pe dinafară toate truparele ca și dascălul „lordache.

„Într'o zi, așă prin cișlegile crăciunului, aproape de cîrnileagă „viînd bunicu-mieū David Creangă, din Pipirig pe la noi, m'a luat și „m'a dus la munte în școala lui Alecu Baluș din satul Broștenii, județul „Suceava, și m'a așezat în gazdă cu toată cheltuțeala lui, la una Irinuca, „care aveă două capre pline de rîfe. De aice urmam la școală; și ori „s'a prins cartea de mine ori nu, dar rîfele căprească știū că s'a prins.

„Aproape de Florii, profesorul Nanu mî-a dat drumul a casă, și „de la Broșteni am venit cu niște plutași, pe Bistrița, la Borca; de la „Borca, cu o rudă a mea, pe Plaful-Bătrîn în Pipirig și din Pipirig la „Humulești. Și cînd m'au văzut tata și mama tuns chilug și plin de „rîfe, bucuria lor n'a fost proastă. Ce să facă? Aū început a mă „scăldă ba cu leșie de ciocălăi, ba cu usuc de lînă, ba a mă unge cu „dohot și'ntr'o săptămînă m'au izbăvit de podoabă. Dar și ieū le-am „tras în zîua de Paști un „Îngerul a strigat“ la biserică de-aū rămas „toate babele din sat cu gura cascată la mine, iear fetele numa-și dau „ghiont una altela, văzînd ce poate acum „Nică a lui Ștefan a Petrei“. „Dascălul lordache rămăsese acum pe jos; ieră a cincea roată la car. „Bieata mamă crezînd că am să ies un al doilea Cucuzel s'a pus cu „rugăminte pe lîngă tata și m'a dat să învăț psaltichie la un psalt de „la biserică Adormirea din tîrgul Neamțului, peste baltă la vre'o două

„svirlitură de piatră departe de satul nostru. Trei husăși plătea acum „tata pe lună pentru mine. O iarnă am învățat și la această școală „căci iarna ce mai puteam învăța ; iear vara nu făceam purici mulți „pe la școală ; trebuie să ajut acasă : la tors în pieptanași, la nevedil, „la făcut țevi cu socala și la tors cu roata. Cîte trei patru oci de „canură torceam pe zi ; mă întreceam cu fetele cele mari din tors și „iele din răutate mă porecleau „Ioan Torcălău“¹⁾.

Ceva despre Ion Creangă.

Creangă și Eminescu erau doi prieteni nedespărțiți ; dar dacă este adevărat că prietenia poate une ori să se închege între firile cele mai neasemănătoare, apoi de sigur că dovada cea mai bună a unui asemenea fapt ne-ar fi dată de legătura care unea pe marele povestitor cu marele poet.

Eminescu și Creangă erau ca doi poli opuși în plămuirea frumosului ; cel dintâi, peste seamă de reflexiv, cel de al doilea intrupător al lumii a avea ; cel dintâi înzestrat cu o cultură superioară care hrănea multe din concepțiile sale, cel de al doilea, minte primitivă, aproape străină de orice poleire a ideilor apusene ; Eminescu căutând să frământa și să înalțe limba în regiunile superioare ale cugetărei, Creangă mărginindu-și cadrul ideilor la acel al puternicului și vorbitorului graiu al poporului dela țară din care și dânsul răsărise, pentru a-i încondeia frumusețile !

Talentul cel mare, neasămuit al lui Creangă este că în reproducerea concepțiilor și a vieții sătenilor, el răsfrânge prin cristalul minții lui pe aceea a poporului, îmbogățind-o cu răsfrângerile curcubăului. Cum fusese Alecsandri în culegerea poeziilor poporane ale Românilor, mare poet poporan, care recântase încă o dată cântecele lui, ciopliind și tăind nestimatele, pentru a scoate din ele adevărate pietre scumpe, așa Creangă fu povestitorul măestru care știu să facă din basme și amintiri menite a încânta copiii, neintrecute capodopere. Ceea ce minunează la el este graiul lui cel neintrecut scos din

„tremurul de adâncă 'njghebare“

al cugetării moldovenești, unit cu toată cea putere de rostire pe care nu mai via oglindă a lumii a avea o poate da vorbirei omenești și cu cea plasticitate în expresii care face să se vadă cu ochii ceea ce se aude

1) «Această auto-biografie scrisă de însuși Ion Creangă s'a găsit între hârtiile lui. După cit se vede ea este o prescurtare a *Amințirilor din copilărie.*» [Gr. I. XI.]

cu urechile, adăugând către aceste însușiri obștești ale graiului țărănesc o 'mlădiere și o armonie care te face parecă a auzi

„Pe ale Ingerilor harfe lunecând mărgărintare“.

Și apoi acest graiu care pare merit numai să reproducă povestea este presurat cu cugetări adânci și înțelepte, pornite din izvorul filosofiei poporane din care răsar și minunatele proverbe și zicători.

Cu toate că felul scrierilor lui Creangă nu părea a avea nevoie de prea multă prelucrare și că ar fi trebuit să-i curgă din pană cum curge râul pe petricelele peste cari sare, ele erau supuse din partea lui la o aspră și amănunțită revizuire, și se va părea straniu poate că în hârtiile lui s'a găsit listă de mii de cuvinte culese din popor, spre a le întrebuința acolo unde gândul o cerea. Manuscrisurile lui înfățișează mormane de ștersături și îndreptări, și numai cu greu lăsa el să iasă din calupul minții, plâzmuirile inchipuirii lui. El nu era numai un fonograf care să reproducă concepțiile poporului, ci un compozitor măestru care le așternea pe bogată armonie a mării sale minți.

A. D. Xenopol.

O Scrisoare

București, 4 Octombrie 1909.

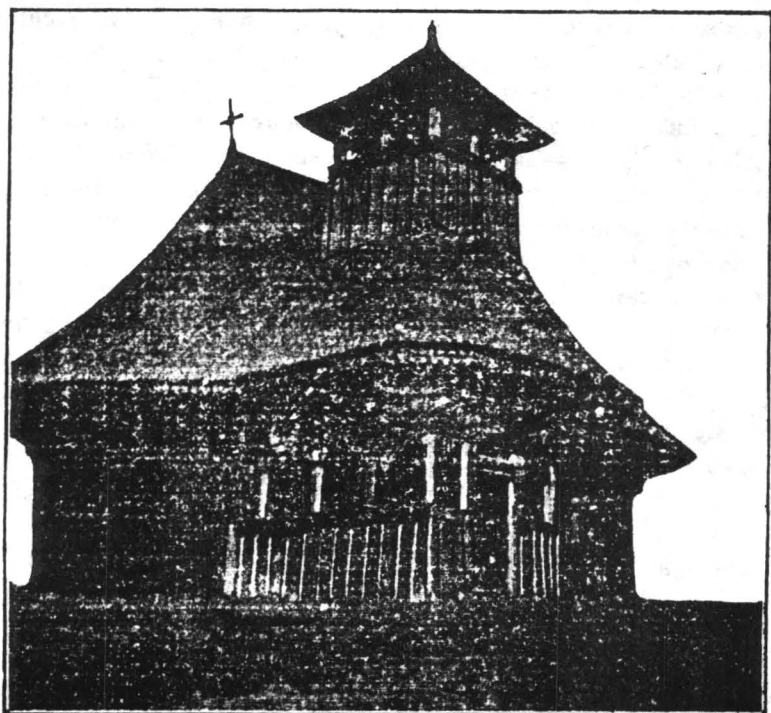
Domnul meu,

Intorcându-mă în București după o absență destul de lungă, am găsit o scrisoare prin care eram rugat să trimit câteva rânduri pentru un număr festiv ce avea să apară în Galați în onoarea lui Eminescu și o altă scrisoare din partea D-voastră prin care îmi cereți acelaș lucru relativ la Ion Creangă.

Imi pare foarte rău că era prea târziu ca să împlinesc întâia cerere, căci Eminescu îmi era nu numai un prețios colaborator dar și un bun prieten. Aceleași raporturi, poate și mai intime, fiindcă au fost mai îndelungate, le-am avut și cu Creangă.

Intr'o scriere a mea, intitulată „Amintiri din Junimea“, care va apărea mai târziu, povestesc cum și unde am făcut cunoștință cu Creangă, în ce raporturi cam reci eram la început, cum apoi acestea s'au încălzit pentru a deveni în urmă cele mai intime și mai afectuoase.

Creangă venea regulat la mine odată pe săptămână la intrunile societății Junimea. Când aducea cu sine vre una din poveștile sale ori vre un capitol din „Amintiri, din copilărie“ era foarte emoționat, având

Biserica din Broșteni-Suceava, unde cânta Creangă, ca elev al lui Neculai Nanu 1].

groază de critica Junimii, căci această societate nu cruța de loc pe membrii ei. Dar cu Creangă lucrurile se schimbau. Cum începea să citească, toți eram captivați de farmecul povestirilor sale, așa încât o seară în care se producea Creangă era o adevărată serbare pentru noi. La cea mai mică observație, Creangă, fără a răspunde, făcea un semn pe marginea manuscriptului pentru a cugeta singur a casă asupra ei.

Când cetești proza poveștilor și amintirilor, ai crede că ea a curs deodată și neschimbată de la sine așa cum autorul o avea în gând. Totuși puțini scriitori au lucrat așa de încet și au schimbat textul așa de mult și așa de des ca Ion Creangă. Fiecare frază sau parte de frază era începută și reîncepută în cinci, șase feluri până le căpăta forma definitivă așa de frumoasă și în aparență așa de naivă.

Dacă însă Creangă scria încet și foarte greu, el era unul din oratorii cei mai iubiți ai întrunirilor publice din Iași, fie politice, fie de ori ce natură. Atunci, ne mai putându-le schimba, frazele curgeau repede, pline de spirit și de bun simț din gura acestui barbat înțelept, inteligent și vesel. Când la banchetele aniversare ale Junimii, Creangă începea șirul anecdotelor sale, râsul mesenilor nu mai avea sfârșit.

1] Biserica era întreținută de Alecu Baluș, proprietarul moșiei,

Totuș Ion Creangă era timid de natură și poate n'ar fi cutezat să scrie niciodată altă ceva decât cărți didactice elementare, de n'ar fi trăit în atmosfera Junimii, dacă n'ar fi fost încurajat de această societate și de nu era într'una îmboldit de directorul Convorbirilor Literare.

Păcat că Creangă a devenit autor cam târziu, aproape la patruzeci de ani și că sănătatea sa nu era din cele mai bune. Vreo zece ani după intrarea sa în Junimea, cam pe la cinczeci de ani, el a făcut greșala să se pue în salce la o femeie doftoroae de mahala. (*A se pune în salce* este, pe cât mi s'a afirmă, a se închide timp de treizeci de zile într'o odaie în care domnește o atmosferă cam de treizeci de grade, înghițând zilnic pahare mari de ciaiuri, depurative de salsaparilă, amestecate cu alte ingrediente, la care se adaug câteodată băi sau afumări ferbinți ale trupului.)

Dintr'o asemenea cură câțiva rezistenți pot eși mai sănătoși, dar mulți es cu dispoziții la tot soiul de boli grave, mai ales ale creerului sau ale sistemului nervos.

Creangă predispus la atacuri ușoare de epilepsie, a avut, după salcea sa atacuri tot mai grave și mai lungi cari în curând i-au grăbit sfârșitul.

În timpul când începusem să public scrierile sale în Convorbiri Literare, mulți considerau pe Creangă ca pe un scriitor de a doua mână, spre marea supărare a colegilor săi din Junimea. Abia mai târziu s'a recunoscut marele său talent pe care astăzi nimeni nu-l mai contestă.

Vă felicit că ați dat numele său unei reviste literare și ați avut fericita idee de a scoate un număr festiv în onoarea vechiului, iubitului și regretatului meu prieten.

Iacob C. Negruzzi.

I N S E M N Ă R E

Orice încercare de a face din Creangă o personalitate literară în afară de caracterul său reprezentativ, de om de popor care a știut să nu fie decât poporul, așa de simplu și prin aceasta, așa de mare, e o greșală, de care dv. ați știut să se feriți.

N. Iorga.

Ion Creangă și Gheorghe Ienăchescu, preot.

I

Ași vrea să scriu ceva despre acești buni și iubiți ai mei prieteni, colegi de dascălie și de muncă la cărți didactice, și acum amândoi dispăruți din viața pământească. — Dar ce-ași mai putea spune, mai ales despre Creangă, când atâta alții, mai îndemnatici de cât mine la condeiu, l'au descris aproape din toate punctele de vedere; iar mai presus de cât toți el însuși, prin lucrările lui scrise, s'a înfățoșat singur aproape așa cum a fost din frageda copilărie, de când a început să înțeleagă rostul lucrurilor, faptelor și întâmplărilor și până când a adormit întru veșnicie.

Pe diaconii Creangă și Ienăchescu, amici aproape nedespărțiți și colegi de bancă din seminarul Socola, eu i-am cunoscut de pe la anul 1863. Eu, de și eram pe atunci învățător, de pe la 1860 la clasa I-a primară de băeți din Trei-Ierarhi, totuși împreună am luat lecțiuni de pedagogie și metodică în școala normală Vasile Lupu, care pe atunci funcționa tot la Trei-Ierarhi — Iași — sub direcția junelui atunci și eruditului pedagog Tit L. Maiorescu.

Mai înainte de toate țin să-mi îndeplinesc o datorie de bun prieten și cunoscător — în mare parte, — de aproape a traiului și obiceiurilor glumețului Ion Creangă, desmițînd cu fapte uricioasa legendă, ce un om și scriitor de samă ca D-l Gh. Panu caută să alcătuiască asupra traiului — urzind obiceiuri destrabalate și josnice, — ce ar fi dus Ion Creangă împreună cu Mihai Eminescu, neîntrecutul poet național. Într'un fragment luat din scrierile „Amintiri din Junimea“ ale D-lui Guță Panu, publicat în ziarul „Opinia“ din Iași No. 752 din 17 Iunie a. c. 1909, D-l Panu povestește între altele, despre Creangă și Eminescu, următoarele: „Legătura între aceștia se stabilise astfel, încât mai nimeni nu mai văzu pe Eminescu fără Creangă și pe Creangă fără Eminescu. Amândoi veneau și amândoi eșeau dela Junimea“¹⁾ — „Noi, zice D-l Panu, — ceilalți ne duceam după Junimea pe la *cafenelele cele mai cu vază ale Iașului*. Câte odată îi îndemnam să meargă cu noi pe la *crășmele noastre boerești*; ei însă refuzau. Ce făceau și unde se duceau ei, știu, zice D-l Panu: — Plecau amândoi și se îmfundau în vr'o crășmă de prin Tatarăși, Păcurari sau Nicolina, adică prin părțile esteriore ale orașului. Acolo ei *nu se puneau pe bătut*, ci era o plăcere pentru ei să se așeze pe laviți de lemn într'o odăie din fundul unei crășme, cu brațele răzămăte de *o masă murdară*, serviți de un băețel naiv cu o bucată de pastramă friptă adese ori chiar de Creangă într'un hârb

1) Junimea se ținea o singură dată pe săptămână, Sâmbătă sara spre Duminică.

de strachină pe vr'o 3 cărbuni, — mai mâncau și cărnați cu usturoiu și vai de lume cum erau de preparați — și o cană de vin de catitatea cum s'ar fi întâmplat, chiar cam turbure și cam acrișor, dar bun.“

Vă puteți închipui, — dragii mei cetitori, — cum D-lui Guță Panu i se usca gâttelejul, cum îi lasa gura apă și cum își lingea buzele de dorință numai scriind, nu și având față acest dejun picant, care poate i se servise și D-sale la Bolta-Rece. — „Și innaintea unui pahar de vin — continuă D-l Panu — stăteau toată noaptea, dacă crășmarul le da voie; iar dacă vroea să închidă, ei plecau în altă parte, unde știeau că localul stă deschis până a ziuă, și vorbeau, *dar și beau*. Ce vorbeau nu știu. Eminescu și Creangă rar primiau un al 3-lea în intimitatea lor, dar **îmi închipui** ce trebuia să vorbească“.

De citim cu bagare de seamă bazmul negru făurit de D-l Panu, un singur adevăr se desprinde și-l putem culge, acela esprimat prin cuvintele: „*tnu închipui*“. Așa dar tot ce se înșiră în bazm, nu-i decât o închipuire personală, fără realitate și drept vorbind, greu trebuie să-i fi fost bolnavă închipuirea rceluia în ceasul când a țesut acest hidos bazm, lăsând de o parte contrazicerile ușurătoare când d. ex. d-l Panu spune: „ei nu se puneau pe băut“ — și puțin mai la vale se întoarce și zice: „vorbiau, dar și beau.“ Dar D-l Panu vrea să afirme că în Junimea esista o parte aristocrată, când zice: „Noi ceilalți, — adică partea subțire, aristocrații din Junimea, — ne ducem după Junime pe la *cafițelele* cele mai cu vază ale Iașului, sau îi îndemnam pe Creangă și Eminescu să meargă cu noi pe la *crășmele noastre boerești*.“ Mă rog să ne înțelegem: care erau pe acel timp cafenelele cele mai cu vază și crășmele boerești din Iași unde se ducea aristocrația din Junimea împreună cu D-l Panu? Și eu یرam pe acel timp ca și acum în Iași și nu știu unde erau cafenelele cu vază: iar despre crășme boerești nu știu să fi fost alta pe atunci în Iași, afară de crășma Bolta-unii îi ziceau borta-rece, ținută de frații Amira, unde mai întâi a fost cui-bul Junimei, iar mai târziu după desființarea acestuia, a rămas pe sama membrilor partidului radical al cărui șef a fost D-l Gh. Panu.

La Bolta-rece regulat ne duceam noi, adică eu care scriu aci, I. Creangă, Gh. Ienăchescu, Răceanu, Eminescu, etc.. Duminicile după ce eșam dela conferințele populare ținute succesiv de D-l Maiorescu, V. Pogor, Jac Negruz, P. P. Carp, Al. Lambrior, Gh. Panu etc., ca să mâncăm ceva, să bem câte un pahar două de vin și să vorbim în largul nostru criticând pe conferințiar, sau câte odată, corectam câte o coală pentru tipar din abecedarul nostru „Metoda Nouă de scriere și cetire.“ Și mai urmează D-l Panu: „Ge vorbeau? Nu știu; Eminescu și Creangă rar primiau un al treilea în intimitatea lor.“ Ba eu care

Ion Creangă, Diacon.

Apoi D-l Gh. Panu se înalță cu imaginația sa în nouri absurdi-tății și ridiculului, când urmează: „Câte odată Creangă și Eminescu dispăreau câte 3—4 zile; nu se știe ce au devenit. În timpul acesta ei eșeau din oraș pe jos, cutreerău Galata cu târgușorul, treceau spre bariera Păcurarilor, făceau încunjur pe la Copou și Aroneanu,¹⁾ dormeau pe vr'o laviță la vr'un han sau la vr'o crâșmă, mâncau ce găseau și erau fericiți. Când se întorceau erau de nerecunos uți: ha-nele ne-îngrijite, figurile obosite de veghere, de trudă și puțin de băutură, însă foarte încântați și gata să reinceapă a doua zi.”

Lucru curios! Dacă D-l Panu n'a fost împreună cu Creangă și Eminescu prin crâșmele și hanurile pe unde aceștia se tăvăleau câte trei patru zile și nopți de se întorceau de nerecunoscuți și nici despre altcineva nu spune că ar fi fost cu dânșii, cari i-ar fi putut raporta, cum își permite să scrie în așa amănunțit asemenea grozăvii despre două personalități, care fac fala neamului românesc și care nu se pot apara? Sărmane Creangă! De te-ai putea deștepta macar câteva ore din somnul vecinic, să auzi ce necuviinți se vorbește pe sama voastră. nu știu ce ai face, cât erai tu de sensibil... de sigur c'ai râde pân' ce-

1) Acesta e un sat la vr'o 6—7 km. cel puțin de orașul Iași.

scriu acum știu și-mi aduc aminte ca acū, când la Bolta-rece am găsit pe Creangă și Eminescu, cu încă un al treilea, un fost pe vremuri mai de demult, director la Mitropolia din Iași. Li se așternuse pe iarbă rogojini la umbră sub salcâmi și tei, li se adusese o cană de vr'o două oca de vin, un cofoel cu apă și vr'o 3-4 pahare. Și ce vorbeiau ei? Nimic de samă, nimic serios. Creangă și mai cu samă Eminescu asculta cu mare plăcere și făcea mare haz de-o aventură cu o frumoasă fată, ce spunea c'o avusese fostul director al Mitropoliei. Ba încă Eminescu, după ce râdea cu mare poftă, ruga să mai repeteze fostul director scenele povestite și poezia ce spunea îndrăgostitul că făcuse drăguței lui.

ai muri a doua oară, văzând că se găsesc oameni cu renumele D-lui Gugă Panu, cari n'au cel puțin răspect macar de morți¹⁾. Dar... rămâi în somnul tău de pace! Să esaminăm însă mai bine cele ce spune autorul amintirilor din Junimea și să vedem de era posibil să se fi târit Creangă ca o haimana canalie prin toate crâșmele și hanurile cele mai murdare din Iași și împrejurimele lui, cum spune D-l Gh. Panu.

Am spus mai sus că eu cunosc pe Ion Creangă de pe la 1863; iar dela 1867 uniți 6 Institutori din Iași și anume: eu, I. Creangă, Gh. Ienăchescu, V. Răceanu, N. Climescu și A. Simionescu, am început a lucra împreună la abecedarul „Metodă Nouă de scriere și citire pentru clasa I-a primară.” Îmbunătățirea lecțiilor în urma aplicării lor cu copiii în clasă, corectura lor pentru tipăr, imprimatul abecedarului cum și a cărții de cetire „Învățătorul copiilor” și iscălirea coalei I-a tipărite în 12 mii exemplare Învățătorul¹ copiilor și 27 mii abecedarul, ne ocupa aproape întreg anul începând dela 1868 și până la încetarea din viață a lui Creangă la finele anului 1889. Pe lângă aceste lui Creangă îi trebuia foarte mult timp pentru stilizarea și scrierea poveștilor, a amintirilor lui și a celorlalte scrieri didactice, ca „Povășuitorul la scriere și cetire” ce i-l ceruse Ministrul, — D-l Maiorescu, — Geografia județului Iași, harta aceștiea etc.. Și rog să se știe că Creangă, se vede din cauza unei instrucțiuni necomplete și neregulate, stiliza foarte greu materialul ce-i năvălia în memorie, în cât de zeci de ori ștergea și reștergea o propoziție sau o frază până o îngheba cum îi plăcea lui. Parcă-l văd și acum îmbrăcat numai într'o cămașă de pânză albăstrie și lungă până la călcăe, cu papuci în picioare sprijinite pe dușamea, stând pe crivat în odăița lui joasă, cu pereții de vâlătuci și ferestre mici din două ochiuri de sticlă, c'o măsuță dinainte lângă crivat și scriind. Creangă cetea foarte puține cărți dar vorbea mult; de aceia lui nu i-a rămas vr'o bibliotecă de samă. El nu știea nici o limbă străină dar adesa ne uimea bogăția vorbelor românești de baștină, din care ne punea să alegem pe acelea care ar fi exprimat mai bine înțelesul ideii. Într'o iarnă începuse Creangă împreună cu mine să luăm lecții de limba franceză dela colegul nostru de dascălie I. A. Darzeu; dar cu sosirea primăverii și a altor multor ocupațiuni, am lasat-o baltă pentru totdeauna. Afară de alte ocupațiuni Creangă era și unul dintre instituții conștiințioși datoriei, ocupat în clasa I-a primară câte 5 ceasuri

1) Despre sentimentul de dreptate și adevăr al D-lui Panu se poate încredința cine va voi să cetească scrisoarea deschisă subsemnată de Creangă, Răceanu și Ienăchescu și publicată în ziarul Liberarul din Iași No. 182 din 22 Aug. 1887, în care scrisoare aceștiea se plâng că D-l Gh. Panu, proprietarul ziarului: Lupta a devenit gazda pamfletelor și calomniilor și că se face mai mult de cât partaș cu mișei calomniatori ce se ascund sub aripa D-sale.

pe zi, afară de vacanțe și sărbători când se ocupa cu scrierile sale sau cu acele didactice. Mi-aduc aminte că chiar în sărbătorile Paștelui mergeam la D-l A. D. Xenopol împreună cu comisiunea compusă din D-nii P. Poni, I. A. Derzeu etc, rânduită de „Societatea Învățătorei poporului Român din Iași“ și însărcinată cu cercetarea cărților noastre didactice pentru a fi aprobate și ajutate cu bani pentru imprimare. Pe lângă toate aceste Creangă mai avea și meditații particulare. Unde mai pui apoi că Creangă nu era dintre *pești* sau de acei cu călușul în gură încât nu cruța pe nici unul cari, fie din prostie sau viclenie nu-și făcea datoria de luminător al viitorilor cetățeni. Și Doamne! mulți proști și vicleni mai erau atunci ca și acum!

Hei! ași vrea acum să dovedească și D-l Guță Panu cu probe reale, nu după fantazie ori șoapte răutăcioase, când găsea timp Creangă să hoinărească cu Eminescu prin toate hanurile și crășmele murdare și să doarmă pe laviți și mai murdare câte 3 și 4 zile înșir și să se întoarcă acasă în starea cum îi zugrăvește, ba încă gata să se reîntoarcă din nou? Eu mărturisesc cu deplină convingere că dela 1867 și până la 1889, adică ani 22 timp, cât l'am cunoscut, veșuit, lucrat și petrecut împreună cu Creangă o singură dată nu l-am văzut beat sau macar așa amețit ca să cadă fără simțire și să doarmă unde se va găsi ori să umble poticnindu-se cum se întâmplă altora, când beau peste măsură. Ș'apoi mai rămânea Creangă învățător la școală publică când s'ar fi aflat sau l'ar fi văzut cineva întorcându-se acasă în starea de nerecunoscut cum îl descrie D-l Panu? D-sa cred că știe și își aduce aminte că numai cât și-a retezat Creangă părul și pus pe cap pălărie în locul potcapului de diacon, a fost denunțat Ministerului și acesta l-a distituit telegrafic din postul de institutor, în cât bietul Creangă a fost silit atunci să se facă vânzător de tutun, până când s'a schimbat guvernul și intrând în Minister D-l Maiorescu care cunoștea pe Creangă din Junimea, l-a reîntegrat din nou în învățământ numindu-l institutor definitiv.

Din cele spuse mai sus se poate vedea, destul de lămurit, că tipurile pictate de D-l Guță Panu cu atâta măiestrie și competență, nu se pot potrivi nici asamana de loc cu maistoasele figuri Creangă și Eminescu, ci, cu siguranță, când D-l Panu sciea, în fantasia sa se aflau față alte două figuri din multele ce abonda în gruparea radicală de sub șefia D-sale și care toate îl părăsise, trecând cu duiumul în noua grupare „Conservator-democrată“ aproape toată de aceiași compoziție cu cea foastă radicală.

II

Cine era preotul Gheorghe Ienăchescu? Acesta era contrastul lui

Ion Creangă. Ienăchescu era născut din tată polon și mamă româncă Ienăchescu sau Ghiță Chițibuș, cumu-i zicea Creangă, — era un barbat chipeș, cu figura blândă și simpatică, cu căutătura vioae, mândră, ambițioasă și puțin ipocrită conform cu tagma. Dela primele vorbe auzite din gura lui rămâneai lipit atras de ființa sa. Ienăchescu era foarte galant cu femeile din care cauză acestea adese îi ziceau că a făcut mare greșală că s'a făcut popă. El în întrunirile noastre era partea distractivă. Astfel când ne întruneam să alcătuim sau să prefacem vr'o lecție din abecedar, câte odată acasă la Creangă, altă dată la Răceanu, Ienăchescu mai întâi ne distra cu câte ceva hazliu ș'apoi se lungea pe canapea ori pe pat. Și când noi îl observam: „bine mă Ienăchescule tu ai venit aici să ne ții de vorbă lungit pe canapea, ori să lucrezi de-a-valma cu noi?” El însă foarte liniștit răspundea: „Ce, voi proștilor încă n'ați priceput că eu sunt maistru care dau semnul și direcția iar voi sunteți uvrierii, muncitorii cu trupul? Nu cumva ați cerca să schimlați mersul social făcând ca maiștrii să muncească și uvrierii să șadă?” Atunci Creangă, făcând o mutră așa de comică și desprețuitoare, că de-ar fi fost prinsă instantaneu c'o mașină de fotografie, ar fi rămas cel mai hazliu tip comic din lume, îi zicea: „ce deșteptăciune sf. Nichifor, și noi nu-l pricepem!” Și de se întâmpla atunci să fim acasă la Creangă, Ienăchescu se scula și răsând trecea peste șală în odaia unde stătea duduca Tinca, menagera lui Creangă și se puneă cu dânsa la taclale până ce-i venea foame și apoi venea și ne înghiea să lăsăm ucrul că-i vremea de masă. În timpul întrunirilor socialiste în lași cu doctorul Russell și frații Nădejde, spiritul lui Ienăchescu începură a se molipsi și se aprinsese așa de tare de idei socialiste, că mai-mai să intre în combinația acestora, de n'ar fi fost împedecat de mine și de Creangă. Cu câțiva ani mai înainte, Ienăchescu împreună cu comisarul de poliție V. Nișoi și cu mine formasem un început de ligă anti-semită, împrăștiind prin poștă într'o noapte un mare număr de adrese scrise de mână și cu stampila ligei în tuș în locul subsemnăturilor și prin care adresă făceam apel la cetățenii români Eșeni să nu cumpere nimic dela evrei din cele ce se pot găsi de vânzare la negustorii români.

Creangă vorbea mult cu ton tare și aspru și despre toate, trecând repede dela o idee la alta și fără să se intereseze de era vr'o legătură între ideile, faptele sau lucrurile de care se ocupa. Ienăchescu din contra vorbea cu șir, cu ton dulce, lin și prietenesc, observând legătura logică între idei, așa că în șirul vorbirei lui se oprea de odată brusc și stând par'că privea cu atenție inspectând ceia ce vorbise, ascultătorul era înșelat crezând că vorbitorul terminase și când ascultă-

Bujdeuca lui Ion Creangă din Țicău (Iași) [După ediția Morțun]

torul era gata să-i facă vre'o nouă întrebare, lenăchescu îl întâmpina cu *așteaptă că n'am terminat*. Era greu pentru un nerăbdător sau pentru acel care nu voia să piardă timp cu multă vorbă, din această cauză adesea Creangă și chiar eu ne certam cu lenăchescu rugându-l să spună și termine mai iute ce are de spus. În scriere Creangă espunea ideile și înșira lucrurile și ființele de care vorbea astfel, de părea când îl citeai, că le vezi mișcându-se ori stând în jurul tău cași cum ar fi aievea; lenăchescu din contra era așa de încurcat și de confuz, în cât refuzai a crede că lenăchescu cel așa de limpede și plăcut în vorbire, poate fi atât de greoiu și neînțeles în scriere. Cu toate aceste în intimitatea lor ei căutau să se corijă și înțeleagă unul pe altul.

Creangă îmi povestea cu mare haz cum după câtva timp, după ce se făcuse diaconi singuri, fără diaconițe, au plecat să facă o escursiune pe la mănăstirile de maici și de călugări din județul Neamț și la târgul Peatra-Neamț. La o mănăstire de călugărițe Creangă făcuse cunoștință cu maica Evghenia de neam boeresc cu mare avere, o tânără brunetă foarte frumoasă, cu manieri alese, vioae și foarte sprintărară. Această maică mai pe urmă a servit de subiect lui Creangă în compunerea satirei publicată în broșură și intitulată: „*Moș Nichifor și maica Evghenia desăgarita*,” care a fost prima lui compunere citită de el în Junimea și care a stârnit admirația membrilor Junimei și l-au încurajat a scrie mai departe lucrurile ce fac fală în literatura populară. După ce Creangă și lenăchescu au ajuns în târgul Peatra, când se preumblau pe stradă văd stând în ușa unei magazii o ovreică foarte frumoasă. Creangă zice lui lenăchescu: „uite măi ce drăguță împletește colo la colțun; pune, mă rog ție, un semn și când ni-om întoarce să ne ducem și

să ne facem că cumpărăm ceva și să intrăm în vorbă cu dânsa“. Ienăchescu zice: „bine, am pus semn.“ După vr'o sută sau două de pași, ajunși la capătul stradei, se întorc îndărăt și caută magazia cu evreica frumoasă. Merg și tot merg uitându-se în toate părțile ca să dea de magazie. Astfel ajung până în celalalt capăt al stradei, fără să mai dea de magazie și de jidoaică. Atunci Creangă inciudat zice lui Ienăchescu: „bine măi Ienăchescule, nu vezi c'am ajuns la capătul stradei, unde ți-i semnul ca să nimerim magazia?“ „Apoi dă, măi Creangă se vede că s'a sculat de acolo.“ „Cine s'a sculat mă tâmpitul?“ „Hei, cine? la cănele care-l pusesem ca semn.“ „Care căne mă?“ „N'ai văzut și tu, zice Ienăchescu că lângă evreică era un căne culcat? Pe acela-l pusesem ca semn.“ „Bre! că nățărău mai ești, se vede că de asta te-ai făcut popă. Cum ai crezut tu că are să stea cănele locului ca o piatră.“

Odată Creangă ia câte un exemplar tipărit din cartea „Invățătorul copiilor“ și broșura „Povățuitorul la scriere și cetire“ compusă aceasta din urmă numai de Ienăchescu în tovărășie cu Creangă, și se duce la Mitropolitul din Iași, prezintă întâi Mitropolitului exemplarul Invățătorul copiilor zicând: „iaca înalt Prea sfințe, am făcut și noi o prostie, vă rog s'o cetiți și I. P. S. V.—iaca și broșurica asta,—ii prezintă povățuitorul; când I. P. S. V. s'ar întâmpla să nu puteți dormi, vă rog să luați broșurica și începând s'o cetiți, veți adormi îndată. Asta-i bunătatea ei.“ Să înțelege că Mitropolitul a râs cu mare poftă.

Ienăchescu se bolnăvise de-o eczemă la cap. Sfătuit de prieteni a intrat în salcie la o bătrână doftoreasă, mama Mariea, cărnă de nas și farnită în vorbire. Ienăchescu se supuse cu răbdare dietei prescrise de doftoreasă și se vindecă de boală. Lui Creangă începură a-i veni amețeli din cauza unor congestii la cap. El fiind cu locuința departe de școala unde funcționa, se hotărîse să meargă acasă și să ia masa odată pe zi, adică sara, după eșirea dela școală. Și cum el era foarte mîncăcios, mîncînd numai odată pe zi, sara, de sigur că mîncă și bea odată vin cu apă cât ar fi mîncat și băut în trei dăți; apoi îndată îi vedea somn și se culca. Acest mod de traiu se vede să-i fi cauzat boala care i-a adus moartea, când nimeni nu ne așteptam. Ienăchescu văzînd pe Creangă bolnav, îl sfătuește și stăruie de el să intre în salcie la mama Mariea, că se va face bine, ca și dânsul. Creangă întâi refuză, dar în urmă multor stăruinți, cedează și intră în salcie. De sigur că trebuia să se supună dietei cel puțin vr'o 30 zile, de a nu eși din oada, de a mîncă puțin și nesarat și a bea numai zămă căldicică de salcie. A răbdat el vr'o 3—4 zile cum a putut, dar a 5 a zi a strigat la mama Mariea să se ducă îndată acasă la el și să spună menagerei lui să i aducă o pâne de cel puțin un kgr., o găină răsol cu uaturoiu, un castron ou sarmale ou

Ion Creangă

cat, a băut, s'a îmbrăcat cu hainele sale, s'a dus de unde venise și nimic n'a pățit; iar Ienăchescu de câte ori își aducea aminte, îl dojenea că n'a avut răbdare să ia salciea. Creangă era așa de musculos și cu așa forță, că întindea un braț și care din noi vroea să se sue cu pânțele de brațul lui, el îl ținea suspendat în aer câteva minute ca un atlet, fără să-i tremure mâna.

Odată s'a luat cu Ienăchescu și alți tovarăși și s'a dus să facă băi în apa Prutului la târgușorul Sculeni de de malul acestui râu. Ei au plecat din Iași cam târziu ș'au ajuns pe înnoptate în Sculeni ruși de foame. Au poposit la hanul principal al evreului Ilie Patatu cel mai iscusit șef al contrabandiștilor cu Basarabia de peste Prut. Ilie Patatu avea o fată mare, care era cea mai frumoasă evreică din Sculeni. Creangă cum intră în han chiamă hangiu și ceru să le pregătească de mâncare și de băut, că ei se duc să iee întâi o baie în Prut. Patatu spune, ce mâncare poate să le dea așa târziu, că ce-a fost s'a mâncat. Creangă stăruie că nu vrea să știe; să le pregătească orice va putea. Eșind din casă Creangă dă cu ochii de fata lui Patatu și numai de cât schimbă cu ea câteva vorbe galante

frunză de curechiu, vr'o 7—8 plăcinoioare cu caș și o oca de vin dela Bolta-rece. Biata doftoreasă îngrijită a început să l roage să mai aibă răbdare și să nu facă așa poznă, să mânânce lucruri contrare salciei că se nenorocește. Ce vrea să știe Creangă atunci de așa rugăminți; și când a bătut odată cu pumnul în masă, a sărit baba de-o palmă dela pământ și el începu a striga că ce voește el, aceea să-i dea. Biata bătrână n'a mai crâcnit nimic, ci numai decât s'a dus și i-a adus îndată o oală cu lapte dulce și l-a rugat să bea întâi laptele și'n urmă-i aduce și mâncarea cerută. Creangă a băut laptele și pe urmă a mân-

de ocazie. Se duc apoi la Prut și iau o bae Intorșiacasă li se aduce brânză, ouă ferte și un pește răscol de vr'o 3—4 kgr.. Ceilalți mâncău câte ceva dar Creangă înghite tot și încă mai întreabă dacă mai este ceva. Mai stau ce mai stau de vorbă m'oi cu samă asupra drăgălășiei fetei a lui Patatu, ș'apoi se culcă căci și hangiul cu familia se liniștise, făcând întineric în toate părțile. Musafirii culcați și ei, după vr'un sfert de ceas sar pe rând în picioare scărpinându-se par'că aveau râe. Aprind lumânarea să vadă ce-i mănâncă așa? Ce să vadă? Miliarde de ploșniți (păduchi de lemn) fugând în toate direcțiile speriate de lumină. Toți încep a blestema mărșăvia ovreiască. Creangă se hotărăște să nu mai doarmă, ci să se ducă să trezască fata lui Patatu și să stea de vorbă cu ea până'n ziuă. Peste camașa lui de noapte ia și-și pune prostirea cea albă de pe crivat, ese afară și ca o nălucă pleacă în direcția aripei de casă unde dormea familia lui Patatu. Dar n'apucă să facă de cât vr'o 10—15 pași ș'o droae de câni deșteptați din somn, sar, încep a lătra și năvăli spre Creangă să-l sfâșie. Ceilalți tovarăși ai lui auzind din casă și înțelegând primejdia sar, care cu bastoane, care cu cortele și așa scapă pe Creangă. Până în ziua albă apoi n'au mai dormit, ci au stat pe râs și glume pe socoteala lui Creangă ș'a fetei lui Patatu. A doua zi ceilalți au mâncat și băut câte ceva ș'a luat vr'o 3 — 4 băi în Prut, dar Creangă era fără saț. A mâncat ce-a găsit gata la han; apoi eșind în poartă a băut dela o țarancă o oală mare de apte dulce și peste toate, găsind la un evreu un ceaun de popușoi (porumb), verzi ferți, a mâncat aproape toți popușoii din ceaun, astfel că unul din tovarăși — El. Ropală, — văzând atâta lăcomie cu care mânca gronțând la grăunțe, i s'a făcut rău ș'a fugit înapoi la han. Creangă a făcut de vr'o șasă ori în acea zi bae stând în apă câte un ceas și un ceas și jumătate și încă n'ar fi eșit din apă, dacă ceilalți tovarăși nu l-ar fi zburătuț cu petre de pe mal și amenințat că-i ia hainele și-l lasă să vină prin oraș la han și să-l vadă fata lui Patatu în costumul lui Adam.

Spre sară târziu, în sfârșit spun harabagiului evreu, care-i adusesese în Sculeni, să inhame caii că vor să pornească la Iași. Evreul pune caii, ei plătesc ce datoresc, se sue și plecă. Din Sculeni până la Iași sunt mai bine de 30 klm. cu dealuri mari și văi adânci. Zorște cât poate harabagiul cele 3 mărțoașe, dar drumul nesușeluit fiind greu, înaintează încet. Cu chiu cu vai sue dealul Stânca Roznovanului, se coboară într'o vale întinsă înaintând pe un drum ce avea și la dreapta și la stânga lanuri nesfârșite de păpușoi boerești care formau un codru mare. Nu merg tocmai mult și deodată

ca din pământ, încep niște șuerături haiducești care înghoță pe drumetri, mai cu samă harabagiul însușeliră cu totul. Gura îi mușise mânele-i înțepenise așa, că nu mai putea nici să strige, nici să bată în cai să fugă mai iute. Amușise și parte din călători începând chiar a tremura unii de frică, de și unul din ei.—El. Ropală, avea un revolver la el.—Creangă însă strigă harabagiului să oprească; caii stau și el dat jos din trăsură, începe a șuera din degete ca și hoții și apoi strigă din toată puterea: „Hei! măi băeți: unde sunteți?”

„Veniți încoace că și noi suntem saraci ca și voi. Ca acū și ca întotdeauna n-am fost nici odată așa calicil”—Atunci, ca prin farmec, șuerăturile streine au încetat și liniște profundă peste tot s'a făcut. Creangă strigă iar cu glas tare: „Păcătoșilor! dacă sunteți așa de mișei, ce mai spărieți drumetrii?”

Creangă să sue apoi în haraba și pleacă în chioțe, răsăte și glume ajungând liniștiți și teferi în lași pe la casele lor. Cel mai curajos dintre speriații din haraba, se înțeleg că tot lenăchescu se dădea.

Așa năsbătii și întâmplări plăceau întotdeauna lui Creangă iar nu bețivănării și tăvăliri zile și nopți întregi prin toate crășmele și hanurile de prin mahalalele și împrejurimele Iașului cum place unor din cunoscuții lui să inventeze.

Constantin Grigoriu, Institutator în pensie.

Ion Creangă la „Junimea”

Prin 1874—1875 vedem într'o seară că un nou venit se află la *Junimea*.

Noul venit era scurt, gros și gras, cu figura și părul cam castaniu blond, cu gâtul scurt apoplectic și cu figura congestionată purtând cu stângăcie hainele.

Era Creangă.

La fiecare cinci minunte își ștergea sudoarea de pe frunte cu o batistă mare, colorată.

Cine era Creangă? În istorisirile lui își spune copilăria. Să-i fac eu pe cât îmi aduc aminte biografia, așa cum l'am cunoscut.

Întăia dată când l'am văzut pe Creangă, eră diacon la o biserică oare care. Pe atunci preoții făceau multă politică; pînăre aceștia diacouul Creangă excela, era pasionat de întrunirile publice, pe care, nu numai că le frecuenta, dar în cari luă mai întotdeauna cuvântul cu mare succes.

Vorbia frumos. Inzestrat cu o vie inteligență, țăranul Creangă nu-și pierduse prin modestele studii de seminar ce făcuse, limbajul viu, colorat și plin de imagine, popular. Acest fond hrănit la fie care pas cu anecdote, amintiri, învățăminte din bătrâni, făcea din Creangă un orator de tribună adevărat original și foarte gustat. Creangă era un naționalist fanatic, un dușman neîmpăcat al evreilor, un iubitor al neamului, toate discursurile sale erau pe asemenea temă și vă puteți închipui cât succes aveau.

Manierile și limbajul său liber displăceau autorității bisericești superioare. După ce în curs de mai mulți ani a avut diferite încurcături cu Mitropolia, aplicându-i-se diferite pedepse disciplinare, oprindu-l de a sluji, etc., Creangă luă o hătărire extremă: să se despopiască.

Și într'o bună dimineață întâlnesc pe Creangă îmbrăcat în civil. Despopirea lui Creangă a produs un scandal enorm în Iași și în adevăr era și de ce în cercurile cunoscute. Știți că este chiar un proverb: „că i s'a dus vestea ca de popă tuns.“ Mahalalele strigau la scandal, tagma bisericească ridică mânele în sus. Creangă pe lângă diacon era și profesor la o școală primară. Iată-l pe bietul Creangă amenințat ca să-și piardă și catedra, considerându-se despopirea ca un fapt imoral.

Dar Creangă avea un protector, pe D. Maiorescu. Creangă era un fanatic al aceluia. Diacon, el făcuse școala normală de institutori, pe când D. Maiorescu era directorul acelei școli. Așa se explică legătura lui Creangă cu *Junimea*, căci cu ideile și sentimentele lui, *Junimea* trebuia să-i fie mai mult antipatecă.

Cu mare ce Creangă își păstră catedra.

Până la venirea lui Creangă la *Junimea*, culegătorii și povestitorii de povești erau D-nii Slavici și Pompiliu, amândoi transilvăneni. Poveștile lor se resimțiau de această origină; scrisă într'o limbă grea de multe ori orășănească, poveștile lor tradau un fel de combinații literare care le stricau farmecul.

Marele merit al lui Creangă a fost că el a scris poveștile întocmai sau aproape întocmai cum ele se spus la țară.

Când a venit Creangă la *Junimea* și și-a citit el singur poveștile, a fost o adevărată sărbătoare. Mi se pare că a început seria sa de povești cu *Soacra cu trei nurori*.

Toți au început atunci a-l ruga pe Creangă să aducă și altele și cât mai curând. Apoi a urmat seria cu: *Capra cu trei ezi*, *Pungulița cu doi bani*, *Dănilă Prepeleac*, *Moș Nechifor Coșcaru* etc.

În ce consistă valoarea poveștilor lui Creangă? Și cum reușește Creangă să fie povestitorul cel mai apropiat de limba poporului? Căci trebuie să admitem că dacă este ceva de fermecător în poveștile lui

Creangă, este acel aer de țară, sunt acele expresii plastice, pentru noi cu totul dintr'o altă limbă, sunt acele apropouri naive, acel dialog de o sinceritate primitivă și acele cunoștinți foarte naive și reduse ale țăranului.

Cum că Creangă eră un om foarte deștept, foarte ager la minte, nu mai rămâne îndoială; dar cunoștințele lui nu erau întinse. Creangă a rămas până la moarte, țăranul din satul Vânători de lângă Târgul Neamțului și tot ce a învățat și deprins peste fondul cu care a venit la oraș, nu s'a prins, nu s'a asimilat cu dânsul. Afară de cunoștințele căpătate în școala preparandală privitoare la profesiunea de învățător, în colo Creangă a rămas ceea ce fusese.

Aceasta explica succesul ce a avut cu poveștile sale. Dacă Creangă devenea un om cult în sensul nostru, dacă Creangă s'ar fi depărtat de la felul deprinderilor căpătate în copilărie, el ar fi fost un povestitor ca toți surtucarii de orașe. Din contra, cultura neputând să-l domineze și să-i schimbe ideile și vorba, Creangă, care avea în acelaș timp și o inteligență vie, a putut să reproducă în limbagiul în care crescuse, poveștile pe cari le auzise, fără ca deprinderi nouă și limbagiul nou să le desfigureze.

Un povestitor de povești populare, ca să reușiască, trebuie să pună pe un țăran dela țară ca să istoriască povestea iar el să o scrie cuvânt cu cuvânt: altmitrelea este imposibil ca un om care gândește altfel, care vorbește altfel, să poată să reproducă un limbagiu, impresii și imagini cari nu sunt din fondul cunoștințelor sale obicinute.

De aici vine artificialitatea celor mai multe colecții de povești populare. Regretatul Ureche care a scris și povești, este un exemplu izbitor de cele ce spun.

Creangă n'avea decât să se lase târit de suvenirurile vie și reiferitoare ale vieții sale dela țară, pentru ca poveștile sale să fie aproape ca cele ce se ascultă la șezătoare.

Din „Amintiri dela „Junimea” din Iași” p. 139—42.

G. Panu.

Prietenia între Creangă și Eminescu.

Din cele întâi zile s'a stabilit mare prietenie între Creangă și Eminescu, sau mai drept Eminescu a fost cuprins deodată de o mare dragoste pentru Creangă.

Eminescu avea, cum am spus, o cultură cu totul de carte. Cu

toate acestea dacā limbajul și ideile erau streine, rămāsese încă la dānsul un fond aproape inconștient de aspirații și nāzuințe naționale. Creangā a trebuit prin urmare ca sā-l captiveze imediat, cāci el reprezenta pentru Eminescu tipul românului simplu, natural, nefalsificat de ideile și cultura modernā.

Eminescu ca sā poatā gāsi un tip de român vechiu își plimbase eroul, *Sermanul Dionis*, prin veacul lui Alexandru cel Bun, și ca sā poatā avea înaintea lui case vechi cu ceardacuri largi și cu obiceiuri bătrāne, trebuia sā le inventeze. Creangā cu tipul sāu de țaran îmbrān în haine nemțești și cu toate expresiile arhaice, cari-i presārau vorbirea, repet, îi realizā visul lui Eminescu.

Legătura se stabili astfel, încāt pe urma mai nimenea nu mai vāzu pe Eminescu fārā Creangā și pe Creangā fārā Eminescu; amāndoi veneau la *Junimea*, amāndoi eșiau dela *Junimea*.

Noi ceștilalți ne duceam dupā *Junimea* cāte odatā, pela cafenelele cele mai cu vazā ale lașului. Eminescu ne-a urmat une ori, însă nu cu mare plăcere. Indatā ce cunoscū pe Creangā, el se izolā cu totul de noi, dāndu-se în societatea acestuia numai.

Ce făceau ei? Unde se duceau? Ce vorbeau oare, zile, nopți întregi?...

Ce făceau și unde se ducea, știu. Plecau amāndoi și se infundau pe la vre-un crișmar de prin Tātāruși, Pācurari, sau Nicolina, adecā prin părțile exterioare ale orașului. Acolo nu se puneau pe băut, cum se pretindea, sau cum se crede,—cāci mulți cred cā aceasta ar fi rui-nat sānātatea și a lui Eminescu și a lui Creangā,—nu; ei se puneau sā trăiascā o viață care le plăcea lor, viață simplā și primitivā. Erā o plăcere pentru ei ca sā se așeze într'o odaie din fundul unei crāșme, pe laviți de lemn, cu brațele rezemate de o masā murdarā, serviți de un băețel naiv.

Ce făceau ei? Drept masā sau dejun, cereau. sā le frigā o bucatā de pāstramā, mai māncau cārnați cu usturoiu—și vai de lume cum erau preparați—ordonau ca sā li se aducā o canā cu vin, de calitate cum s'ar fi intāmplat, și dupā ce māncau pāstrama, apoi, înaintea unui pahar de vin, stāteau toatā noaptea dacā crāșmarul le da voe. Cānd crișmarul voia sā închidā, ei plecau în altā parte a orașului, unde știau cā localul stā deschis pānā în ziuā, și vorbeau, vorbeau, vorbeau, vorbeau, dar și beau.

Ce vorbeau între ei? Nu știu. Eminescu și Creangā rar primiau cāte un al treilea în intimitatea lor, dar ini închipuū ce trebuiau sā vorbiascā. Creangā istorisānd povești din bătrānii și dela țarā, Eminescu făcānd teorii metafisice și croind visuri, cum ar trebui sā fie poporul român. Se înțelegeau, cum se zice, ca gāscă cu rața; îi uneau aceleaș aspirații.

Câte odată întrebam pe Eminescu :

—Ce vorbești tu tot timpul cu Creangă ?

El zâmbia, și cu aceea privire vagă și rătăcită care-i era caracteristică, răspundea în mod evasiv :

—Vorbim și noi ce ne trece prin minte !

Și atâta tot.

Câte-odată Creangă și Eminescu dispăreau câte trei patru zile; nu se stia ce au devenit. În timpul acesta ei eșiau din oraș, pe jos cutreierau Galata cu târgușorul, treceau înspre bariera Păcurarilor, făceau înconjurul pe la Copou și Aroneanu, dormiau pe o laviță la vre-un han sau la vre-o crâșmă, mâncau ce găsiu și erau fericiți.

Când se întorceau, erau de nerecunoscut : hainele reîngrijite, figurile obosite de veghere, de trudă și puțin de băutură, însă foarte încântați de asemenea excursiuni, gata să le reînnoască a două zi.

Câte o dată noi îi îndemnam să meargă pe la crâșmele noastre boerești ; mai totdeauna refuzau,

—Nu, nu mergem, preferăm să ne ducem la chir Costache crâșmarul, de la Nicolina. Cer, adăugă Creangă, să-mi aducă pe un hârș de strachină vre-o trei cărbuni să-mi pun eu singur pastă-mă pe dânșii de se frige. Apoi este băetul Ghiță, care e un drac și junătate ! Vinu-i cam turbure și cam acrișor, dar bun. Și stăm de vorbă până în ziuă.

Nu-i așa Eminescule ?

Eminescu, cu figura plină de mulțumire, zâmbia.

Apoi amândoi plecau ca oamenii cei mai fericiți din lume.

Din *Amintiri dela «Junimea» din Iași»* p. 142—6.

G. Panu.

RUGĂMINTE¹⁾.

La 15 Iunie anul curgător s'au împlinit 20 de ani dela moartea genialului poet și cugetător, Mihai Eminescu.

O pioasă aducere aminte a cuprins suflarea românească de pretutindeni, serbătorind amintirea ducerii dintre noi a aceluia care ni-a turnat graiul pe temelii statornice și ni-a spus adevăruri atât de frumoase și curate, trezându-ne la viață adevărată.

Fie îngăduit și învățătorimei de țară, adunate să se sfatuiască asupra nevoilor ei în congres la Iași, să-și arate și cu acest prilej admi-

1). Spusă în congresul învățătoresc la Iași a. c.

rațiunea sa curată pentru fostul ei revizor, pentru marele cugetător și luminător al neamului.

La 6 luni și 15 zile după moartea poetului adevărat și duios, tot acum 20 de ani, s'a stâns nejlălit de nimeni, în bujdeuca lui din Țicăul de sus, și Ion Creangă, fost institutor, la care mulți dintre noi își tomnateci ne duceam în practică pedagogică, prietenul nedespărțit a lui Eminescu, neîntrecutul povestitor, care, ca și Eminescu, ni-a redat adevărata limbă, fie în amintirile și poveștile lui, fie în cărțile lui de școală, cari vreme de aproape 20 de ani, au fost cele mai *bune cărți de școală*.

Marelui Eminescu, admiratorii săi i-au ridicat până ocum 3 busturi, și o pleiadă de literați, au luat frumoasă inițiativa de a-i ridica și o statue.

Lui Ion Creangă, nu i s'a pus încă batâr o cruce la mormânt și doar me uitat ca un fecior de țaran căzut în luptă.

Intemeetorii revistei de limbă, literatură și artă populară „Ion Creangă” ce esă la Bârlad, parte învățători, susținută în parte de învățători, roagă cu toată dragostea pe frații lor de pretutindenii, ca pe lângă admirațiunea și veșnica amintire ce trebuie să păstreze fostului lor tovarăș de muncă și neîntrecut povestitor, să dea ajutor acestei reviste „Ion Creangă”, ca să ridice și țaranului din Humulești, dacă nu o statue, cel puțin un bust, care să fie semn neperitor al dragostei ce învățătorimea română poartă aleșilor ei. Obolul D-v. trecut în anume liste, să se trimeată Redacțiunei revistei „Ion Creangă” din Bârlad.

Fie ca tovarașii, noștri să-și vadă împlinit și acest gând spre cinstea lor, iar amintirea marelui povestitor să rămâe deapurarea veșnică în inimile noastre.

M. Lupescu.

NOTE

Decâte ori ne aflăm în Humulești, unde, pentru întâiași dată, nemuritorul Creangă a gândit minunatete sale povești, un simțământ moral și de pietate trebuie să străbată sufletele și inimile noastre, întru amintirea acestui blând povestitor care ne-a dat cele mai fermecătoare și mai trainice scrieri populare !

Satul lui Moș Creangă, satul lui Ionică, nepotul bătrânului David Creangă, e acum, o suburbie a orașului Târgul Neamțului.

La școala prim. No. 1 de băeși „Gr. Ghica V.” din acest oraș ir. dos. no. 148, e „catalogul cuprinzător școlarilor din clasul al III-lea

pe semestrul al II-lea 1854 Iulie." *In acest catalog, e trecut și „Ștefănescu Ion“, adică Creangă al nostru. La toate studiile (Căthis, Istoria sfântă, Abețdarius, Gramatică, Geografie, Aritmetică, Caligrafie.) e notat „bun l“ Sunt 21 de școlari. Intre ei e și „Atanasiu Gheorghie“, zis și Nemțanu, preot și profesor pensionar in Iași, care în biografia lui Isaia Teodorescu zis Duhu, scrie :*

„Despre Ștefănescu (Creangă) iată ce țin minte : el era un meteor în școala primară din Târgul Neamțului. Țiu minte un lucru ; în școală, în clasă se așezau într'o bancă, eu, Ștefănescu, Ștefan Posa din Humulești, Vasilică Conta și încă cineva: Profesor, atunci, era părintele Gr. Conta. Scoaseze pe Vas. Conta la tabelă. Țin minte și cu ce era îmbrăcat Vas. Conta (era îmbrăcat pedeașupra c'un cojocel mai scurt). In acel timp in bancă, Ștefănescu (Creangă) face zgomot ; părinte-Conta-i face observație. El era mai mare decât noi toți. Dela acel timp n'am mai văzut pe Creangă prin școala din Târgul Neamțului. S'a dus la Folticeni la școala catihetică, cu Zaharia Simionescu tot din Humulești și cu Oșlobanu pe cari nu i-am văzut eu de loc, prin școala dela Târgul Neamțului. Dela Folticeni, Creangă s'a dus la seminarul Socola cu Zaharia, așa că, când eu mă duc la seminarul Socola, ei ieșise amândoi din seminar“

Prin 1881, l-am întâlnit în curtea bisericii Sf. Nicolai Domnesc (cel cu 3 altare) la Iași, unde venise cu școala și unde și eu venisem tot așa fiind atunci institutor în Iași, ca să mergem cu stălpările la mitropolie, fiind Sâmbăta lui Lazăr. Atunci, l-am văzut pentru întâia oară și mi-u plăcut. Se dusese vestea'n toate părțile de lecțiile lui bune la cls. I, la care luau parte elevii școlii normale „Vasile Lupu“ din curtea bisericii sf. Trei Ierarhi, unde era și școala prim. condusă de Darzeu.

Prin 1885, l-am întâlnit adoua oară, la Slănic la băi, in Iulie, in asociația d-lor A. C. Cuza (acum profesor universitar) și Mihail (adv. Bucău). Nu mai urai cu el. Iată ce zice d-l Cuza în „Eminescu Comemorativ.“

„Reintors în țară, vremelnicește, dela studii, pela 1884, am avut fericitul prilej să-l cunosc pe marele poet ¹⁾ în cercul unor prieteni comuni, din care făceau parte mucalitul povestitor „**Ion Creangă**“.....

Tot din „Eminescu Comemorativ.“

„In cele întâi zile s'a stabilit o mare prietenie între Creangă și Eminescu, sau mai drept Eminescu a fost cuprins deodată de o mare dragoste pentru Creangă.

Legătura se stabili astfel, încât pe urmă mai nimenea nu mai văzu pe Eminescu fără Creangă și pe Creangă fără Eminescu..“ **G. Panu.**

¹⁾ E vorba de Eminescu.

„Partea cea mai duiosă din viața lui Creangă e prietenia lui cu Mihail Eminescu.

Oameni simpli în apucături, iubitori de liniște, admiratori ai românismului, prieteni ai celor asupriți, ei se asemănau în toate privințele.“

E. G.

In acest an (1885), ca semn de frățietate, ne-am fotografiat, într'o frumoasă poziție de brădet din Slănic, mai mulți institutori, profesori secundari și universitari, 28 la număr : Misir, Codreanu, Radu, Cerchez, Cheorghiu, Creangă, Topliceanu, Costandachi, Chirița, Mărdărescu, Mazarini, Andriescu, Crapeleanu, Suci, Mărzescu, Darzeu, Vestinian, Roman, Teodorescu, Botez, Dodrescu, Cobălcescu, Ciurea, Constantinescu și subsemnatul. In acest tablou, îl avem pe Creangă mai bine reușit din toate chipurile câte i le-am putut vedea până acum, parcă stă și-ți povestește.

In 1887 vine la Neamț. Era toamnă. A venit să-și mai vadă încă o dată, locurile și neamurile, spune dânsul. Clas nu mai ținea demult. La păr. Gheorghe Creangă, m'am dus să-l văd. A început a-mi istorisi despre imprimarea poveștilor și a-mi citi vr'o 2 coale ce le primise atunci de la imprimărie. Adouazi, a venit la școală. L-am primit cum am putut mui frumos. Spunea mereu, despre Isaia primul profesor prim. al acestei școli și arăta pe unde ședea. Atâtea ne-a povestit și cu atâta vervă și drăgălășie și de toate, că nu vom mai uita niciodată ! In orele p. m. a fost la cls. I, unde-a făcut lecție, lecție de acelea cum știa el maestrul să le facă ! Ca amintiri de vizita ce ne-a făcut i-am cerut „Povățuitoriul la cetire prin scriere după sistema fonetică“ de D-sa și Endăchescu, ce i l-am zărit printre celelalte hârtii ce le purta la pept. „Atât mi-a mai rămas și nu mai am altele,“ a spus ! Luând condeiul, a scris pe el :

„Școalei primare de băteți No. 1 pentru bibliotecă.

I. Creangă.

Târg-Neamț 1887 Oct. 1.“

Această lucrare dedicată părinților de familie și Domnilor învățători și învățătoare, institutori și institutoare. Ceva din el :

„*In ziua întâi dimineața, învățătorul va petrece cu școlarii vorbind și făcându-i să vorbească despre felurite jocuri copilărești de e. De-a babu oarba, de-a mîșoarea, de-a patul, de-a ulotouța, de-a puia-gata de-a inelușu-învărticuș etc. etc.*

Pe această carte, stă scris de el, cu plumbul, la început „41. patruzeci și una (nu și o) de perje“; la urmă „Pentru o babă surdă popa nu toacă de două ori.“

La noi, avem : strada Ion Creangă, cercul Ion Creangă, obștea Ion Creangă formată pe moșia Grumăzești (Neamț), biblioteca publică Ion Creangă (unde e și un bust al său), banca Ion Creangă.

George A. Cosmovici, Târgul-Neamțul.

Ion Creangă între câți-va Junimiști

Creangă și d. Panu. „Cu Creangă,—scrie d. G. Panu,—n'am avut raporturi, fiind că bănuia în mine un teoretic crud, căruia nu-i place sentimentalismul sau considerațiile patriotice și naționaliste“.

(Din «Amintiri dela Junimea» din Iași, p. 155).

Creangă și Lambrior. „Lui Eminescu îi plăcea societatea lui Lambrior și lui Creangă de asemenea ; de cât, simpatia acestora pentru Lambrior avea oare care rezervă ; Eminescu și Creangă n'ar fi putut expune față de Lambrior tot ce-și închipuiau și credeau despre poporul român, ei ar fi găsit în inteligența disciplinată a lui Lambrior o stavilă, îl iubiau însă fără a-i căuta societatea dar când îl vedeau, simțiau adevarată plăcere....

.... Creangă avea un adevărat cult pentru Lambrior mai ales că erau din acelaș județ și foarte aproape satele lor unul de altul. Când era vre-o controversă la *Junimea* despre vre-o zicătoare sau un cuvânt popular între Creangă și alții, cu toții făceau apel la Lambrior ; cum afirma Lambrior că se zice, așa rămânea (Idem p. 156)

Poreclirea lui Creangă. Lui Creangă i se zice : *Birdăhănosul Creangă* (Idem p. 224).

Creangă și Pogor. „Când intra Creangă la *Junimea* și dacă nu era altceva nimic de făcut, atunci d. Pogor, care gustă cel mai mult dintre noi poveștile sărate ale lui Creangă, îi zicea :

„—Creangă, ia spune-ne o poveste.

„—*Pe ulița mare* sau *pe ulița mică* ?

„—*Pe ulița mare*, strigau mai mulți.

Junimea prefera *ulița mare*, căci celelalte povești se publicau în *Convorbiri*.

„Și atunci Creangă începea să spună *povestea lui Ion cel prost* sau chiar *povestea lui Moș Nichifor*, însă cu versiuni și detaliile alte de cât în cea publicată :“ [Idem p. 235 -6]

P. Panu.

Amintiri despre Ion Creangă.

Era în toamna anului 1883. Școalele normale pe atunci n'aveau școli primare de aplicație unde viitorii învățători să se obișnuiască cu meșteșugul de a comunica altora cunoștințele, ci drept practică pedagogică luau parte la prelegerile empirice ale institorilor vestiți din orașe.

Pe atunci să găsea în școala normală de la Iași, și cel ce se încumetă să scrie aceste rânduri.

Ion Creangă în vremea aceea, era încă în putere și în floarea lui. El era și membru în consiliul general de Instrucție și nu știu de ce aveau pentru omul acesta o dragoste deosebită; se vede că unde eram de-o teapă, feciori de țărani.

Citiseam mulțișoare din poveștile lui și mi plăcea să'l văd și să'l privesc și să'i ascult prelegerile și povețele mândre ce dădea copiilor. Eu și încă câți-va tovarăși mergeam mai întotdeauna în Păcurari, la școala unde Creangă era institutor.

Odată, el a făcut lecție la clasa II-a despre pronume. Când Creangă preda o lecție, era în clasă o liniște și o disciplină deplină.

Copii erau atât de atenți încât îi urmăreau până și mișcările buzelor. Regula o scoase din exemple, și după ce făcu pe școlari să priceapă că pronumele are trei fețe sau persoane, spre a se încredința dacă elevii l'au priceput, iutreabă, pe unul din școlari, un băețel deștept și frumușel.

—Dimitriule, ce face mămuță-ta ?

—Mama, coase cămeși pentru mine, Domnule.

—Spune-mi, Dimitriule, care'i persoana I-a când ai spus zicerea asta?

—Eu, Domnule,

—Pentru ce ?

—Pentru că eu am vorbit.

—Care'i persoana II-a ?

—Mama, Domnule.

—Pentru ce ?

—Pentru că eu cu mama am vorbit.

—Și care'i persoana a III-a ?

—Mama, Domnule.

—Pentru ce ?

—Pentru că despre dânsa am vorbit amândoi.

—Bine, Dimitriule, văd că par'că ai priceput despre ce am vorbit; ia întrebă-mă amu și tu pe mine ceva să mă încredințez și mai bine, priceput am fost ? Întrebă-mă așa cum te-am întrebat eu.

Băețul, stătu puțin pe gânduri—așa'i învățase Creangă „întăi să se gândească și pe urmă să vorbească,” și apoi puse lui Creangă următoarea întrebare:

—Domnule, ce face cucoana matale.

Ochii lui Creangă se umplură de lacrimi; cu glasul înecat în plâns spuse baiatului :

—Hei !... măi țacă !... cucoana mea o fi amù un pumn de țárnă!
Și nu mai putu vorbi.

Cursurile se suspendară, clopoțelul sună 12—eșirea elevilor la masă—iar noi ne luarăm drumul spre școala normală ducând în sufletul nostru, impresia vie a lacrimilor lui Creangă, isvorite cu prilejul predării pronumelui.

M. Lupescu.

Din viața lui Ion Creangă

Creangă era un om modest în toate, popular și tare sever. Feciorului lui, Constantin, care era în școala militară se zice că-i era tare rușine că în toată școală era numai el fecior de popă. Colegi de ai lui erau tot fii de boeri cu dare de mână pe când el fecior de popă.

Se spune că odată pe când Creangă se plimba cu fiul-său prin târgul Eșilor, s'au oprit la o cafenea din strada Golia, din fața primăriei- așezându-se la o masă de afară. Acolo lume aleasă, și feciorul lui Creangă se simțea cam rușinat cu tată-său. Mai cu seamă când trecu pe acolo un apar cu cobilița în spate și când tatăl lui, preotul Ion Creangă intră în vorbă cu el, tânărul Creangă nu mai putu răbda și se sculă de acolo făcându-se că se plimbă încoace și încolo. Ion Creangă însă foarte liniștit își urmă convorbirea cu aparul (pe care pesemene că-l cunoștea) sfātuindu-l să se mai lese de băutura și să-și dea feciorii la școală. El observase rușinea feciorului și pricina pentru care el se plimba; și-l chemă strigându-l :

—„Costache, vino încoace ! Și apropiindu-se cam cu teamă, Creangă îl întrebă :

—„Pentru ce te-ai dus de lângă mine când a venit aparul ? Ți-a fost rușine ?

—Nu, zise băiatul, m'am dus să mă mai plimb.

—Așa ? Atunci cereți ertare dela creștinul de care ți-a fost rușine și zi de trei ori după mine :

—„Iartă-mă, domnule apar“; și fu nevoit în fața lumii care era acolo, să facă ceia ce îi poruncise tatul său, nemuritorul *Ion Creangă*, [Comunicată de Zahai Grigoriu nepotul lui Creangă din Humulești-Neamț]

Petru Gh. Savin, și Gh. V. Șușnea.

Zahai Grigoriu ne spune că din lucrurile lui Creangă el mai păstrează și stâlpu de la prichiciul hornei, de care Creangă lega moțocii cu care se jucau mâțele.

Părinții lui stau în chiar casa în care a copilărit Creangă dar acum reparată de ei.

Din viața lui Ion Creangă

Ion Creangă săturat de sgomotul și praful orașului Iași, plănuise în timpul când se culegeau viile, să se ducă și el la o vie a fratelui Zahei în apropiere de Iași.

Venind ziua hotărîită pentru plecare, Zahei vine la el să-l ia cu o trăsură frumoasă, trasă de doi cai. Inșă Ion Creangă căruia nu-i plăceau asemenea luxuri, îi zise lui Zahei :

— „Dacă ești bucuros să merg și eu la via ta, să-mi aduci un cotigar (ghiociu) fără scoarțe“.

Zahei fiind mai mic și iubitor fratelui său, îi îndeplini cererea deși nu-i cam plăcea gustul fratelui său, și-i aduse un cotigar fără scoarțe, cum îl ceruse.

Creangă călare pe scândura de pe inima cotigarului și cu picioarele bălălăind, plecă înspre vie străbătând ulițele Iașului. Ajuns la vie cam pe vremea prânzului, Creangă mănă niște răcitură de la un gospodar, și i se plecă, dar se îndreptă îndată.

El mai obicinuia se se ducă la Prut să prindă scoici pe care le mănca cu multă poftă.

Humulești-Neamț.

Zahei Grigoriu.

Rămășiți dela Ion Creangă.

Academia Română păstrează :

- 1.—*Un portret instantaneu a lui Ion Creangă din tinerețe.*
- 2.—*Fluerul de lemn a lui Ion Creangă.*
- 3.—*Cașcheta de casă a lui Ion Creangă.*

[Creșterile colecțiilor din 1907 Maiu—August, p. 127].

T. P.

Se va publica în anul viitor, tot ce ni se va mai trimite asupra vieții și lucrărilor lui Ion Creangă.

„ION CREANGĂ“

Revistă de limbă, literatură și artă populară.

Cuprinsul anului II.

1.—*Articole, felurite. (6—29)*: *G. A. Cosmovici*: Note, 330; *Ion Creangă*. Auto-biografie, 309; «*Ion Creangă*», La jumătate de veac de la Unire, 29; *Chemare*, 169; Ce trebuie să fie un „intemeietor“ la această revistă!, 225; Câteva vorbe, 253; *C. Grigoriu*: *Ion Creangă și Gheorghe Ienăchescu*, preot, 315; *Z. Grigoriu*: Din viața lui *Ion Creangă*, 336; *N. Iorga*: Insemnare, 314; *M. Lupescu*: Rugămintea, 329; Amintiri despre *Ion Creangă*, 333; *Iacob C. Negruzzi*: O scrisoare, 342; *Tudor Pamfile*: Cuvinte dureroase, 141; O prefață, 197; Cum ni se zugrăvește graiul, 226; Măgarul, trenul, bicicleta și aeroplanul, 281; Rămășiți dela *Ion Creangă*, 336; *G. Panu*: *Ion Creangă la „Junimea“*, 325; Prietenia între *Creangă și Eminescu*, 327; *Ion Creangă între câți-va junimiști*, 333; *V. Savel*: Două răvașe soldățești (II), 1; *P. G. Savin și G. V. Șuşnea*: Din viața lui *Ion Creangă*: 335; *Un abonat*: O scrisoare către redacție, 195; *A. D. Xenopol*: Ceva despre *Ion Creangă*.

2.—*Povești. (6—18)*.

Gr. N. Coatu: Păcală și Tândală, 143; *Fl. Cristescu*: Ciobanul Ionică, 113; *N. I. Dumitrașcu*: Feciorul lui Sărăcilă, ginere împărătesc, 227; Uncheșelul și mătușica, 289; *M. Eminescu*: Borta vântului, 171; *D. Mihalache*: Mătușa și gaia cea hoată, 286; *Alex. Morariu*: Împăratul alb și împăratul roșu, 30; *I. Neculau*: Două noroace, 85; *I. Ouciu*: Fata babei, noră de împărat, 231; *Tudor Pamfile*: Făt-frumos și zâna Catalina, 254; *P. G. Savin*: Mândrul florilor, 198; *Natabela*, 283; *Gh. V. Șuşnea*: Știe el Dumnezeu ce face, 173.

3.—*Povestiri și legende. (17—53)*.

Pr. I. C. Beldie: Cum a gonit femeia pe dracu?, 293; *P. Cârștean*: De când babele au cap de drac?, 238; *Gh. Ciurescu*: Unleac bun, 152; *G. Coatucerna*: Din ce-i făcută femeia?, 60; De ce gonește cânele pe pisică și de ce pisica prinde șoarecii?, 121; *N. I. Dumitrașcu*: Cuza-vodă în țară, 44; Broasca, 58; Legenda păianjenului, 80; Trei lucruri să nu faci, 120; Vulturul și eretele, 185; Potopul, 207; De ce șade pisica pe prispă la soare?, 26; *S. T. Kirileanu*: Despre *Alexandru Machidon*; 334, *M. Lupescu*: Ciobanul cel drept și Vlădica, 89; Nevoia, 184; Dochia, 236; *N. Mateescu*: Dumnezeu și sf Petru, 61; *P. S. Mihai*: Dumnezeu nu doarme, 92; *G.*

G. Mitre: Nerodirea Dafinului, 237; *Tudor Pamfile*: Ouiul lui Pepelea, 57; De când cu Ruşii la Silistra, 119; Călcarea Turcilor în 1811, 120; Despre o călcare a Ruşilor, 120; Despre nişte Turci în Ţepu, 120; Veleatul omului, 150; *T. Popovici*: Femeia leneşă şi sărbătorile, 59; Legendele mănăstirei Măgarul, 91, 92; Fugi din naintea suvoiuului, 208; *C. Rădulescu-Codin*. Mircea-Vodă Ciobanul, 3; Dochia, 263; *G. Alv. Sadoveanu*: Muştele şi Mucii, 238; *P. G. Savin*: Tot mintea-i mai de folos, 267; *Virginia Stan*: La facerea lumii, 292; *Dobre Ştefănescu*: De ce numeşte poporul pe preot ţap?, 46; *Elena Voronca*: Vulpea cu şapte minţi, 46.

4.—Botanică Populară (15—21).

A. Gorovei şi *M. Lupescu*: Avrămeasa, 16; Arsănicul, 17; Ariol, Antonica, 69; Arinul, 70; Agudul, 128; Alisonul, 129.

5.—Datine şi Credinţe (36—264).

Pr. I. C. Beldie: 48, 64, 158; *P. Cârstean*: 241; *I. G. Ciorescu-Bogdana*: 123; *Fl. Cristescu*: 187; *Dimitrie Dan*: 50, 65, 100, 124, 159; *N. I. Dumitraşcu*: 157, 210, 295; *C. T. Kirileanu*: 268; *M. Lupescu*: 155, 270; *D. Mihalache*: 239, 271; *A. Moisei*: 160; *Tudor Pamfile*: 50; *I. N. Popescu*: 296; *T. Popovici*: 11; *V. Sala*: 188, 211; *P. G. Savin*: 157, 188, 241; *Virginia Stan*: 67; *Dobre Ştefănescu*: 8, 63, 186; *G. V. Şuşnea*: 240, 271; *I. Vârlezeanu*: 296; *Al. Vasiliu*: 66, 124, 159, 189, 211; *Gr. Vlad*: 189, 240, 296; *I. O. Zugravu*: 95.

6.—Boale la oameni, leacuri şi descânţece (21—93).

G. Buhuş: De muşătură de şarpe, De găci, 72; *I. G. Ciorescu-Bogdana*: De beşica cea rea; De săgetătură, 102; *G. Ciurescu*: De cei răi, 103; *N. I. Dumitraşcu*: De rânză, 126; *D. I. Farcaşanu*: De orbalţ, 73; *C. N. Mateescu*: 241, 262, 266; *A. Moisei*: De pocitură, 71; De bubă neagră, 102; *T. Popovici*: De muşătură de şarpe, 212; *I. Postulache*: De deochiu, 73; *P. G. Savin*: De deochiu, 273; *A. S. Şerbu*: De obrinteală, 71; De plecate, 102; De năjit, 103; De udnă, De strânsul cel mare, 127; De orbalţ, 212; *G. V. Şuşnea*, De săgetătură, 198.

7.—Boale la vite, leacuri şi descânţece (5—11).

Pr. I. C. Beldie: De cei răi, 209; *D. I. Farcaşanu*: Talanul, 120, Răsunul, Dalacul, Armurarul, 130; Brâncă, 298; *T. Popovici*: De cei răi, 209.

8.—Vrăji şi farmece (2—11).

G. Buhuş: De ursită, 94; *I. G. Ciorescu-Bogdana*: De ursită 94; *D. I. Farcaşanu*, 244; *Virginia Stan*: De maţă luată, 93; Desfăcutul cel mare, 185; *H. N. Ţapu*: De ursită, 243.

9.— Urajit (7—18).

Gh. Ciurescu: După cântec de stea, 3, 238; *Fl. Cristescu*, Povestea necredinciosului, 206; *V. Sala*: Închinăciune la nuntă, 268; *Ioan Zotta*: Închinarea paharelor la nuntă, 154; *I. O. Zugravu*: Iertăciune, 97.

10.— Colinde (3—8).

I. Boca: 160; *M. Boca*: 47; *Tudor Pamfile*: 23; *Al. Vasiliu*: 108, 125.

11.— Plugușor (3).

Pr. I. C. Beldie: 8; *Tudor Pamfile*: 29; *Dobre Ștefănescu*: 7.

12.— Sorcova (1).

Dobre Ștefănescu: 1.

13.— Cântece de stea (1).

Gh. Ciurescu: 63.

15.— Vustlca. (1).

Dobre Ștefănescu: 15.

16.— Bocete (1).

I. Boca: La o fată, 129.

17.— Gâclitori (45).

I. Boca: 183; *P. Cârsteau*: 294; *I. G. Ciorescu-Bogdana*: 183; *N. I. Dumitrașcu*: 183; *D. I. Farcașanu*: 294; *P. S. Mihai*: 183; *D. Miha-lache*: 294; *A. Moisei*: 183; *T. Popovici*: 182; *P. G. Savin*: 183; *G. V. Șuşnea*: 294.

18.— De-ale copiilor. (53).

Pr. I. C. Beldie: 62, 101; *G. Coatucerna*: 23, 149; *Fl. Cristescu*: 43; *N. I. Dumitrașcu*: 232; *P. S. Mihai*: 44; *Alex. Morariu*: 232; *Spiridon Popescu*: 62; *T. Popovici*: 149; *P. G. Savin*: 122, 233; *St. Stănescu-Băr-ceanu*: 150.

19.— Cântece bătânești (4—12).

M. Brateș: Barbu, 119; *D. Mihalache*: Gheorghe Ardeleanu, 209, Lia-Ciocârliia, 262; *I. Neculau*: Codrean și mocanii, 160; *V. Savel Ciu-mănaș*: 87; *P. G. Savin*: Iancu, 291; *St. Stănescu-Bărceanu*: Nicola-Nicolcea, 67; Mărin, 291.

20.— Cântece (116—358).

M. Adam: 52, 106; *C. D. Andriescu*: 108, 132; *Pr. I. C. Beldie*: 21, 78, 79, 191, 300; *M. Irioara G. Bercea*: 301; *I. Boca*: 75, 103, 215; *M. Boca*: 132, 190; *M. Brateș*: 19; *P. Cârsteau*, 217; *V. I. Cănea*: 161.

214, 246; *I. G. Ciorescu-Bogdana*: 53, 123, 124; *Ch Ciurescu*: 51, 132, 275; *Fl. Cristescu*: 18, 77, 105; *D. Dan*: 246; *I. C. Dimitriu*: 75, 106; *N. I. Dumitrașcu*: 20, 104, 300; *D. I. Farcașanu*: 104, 214; *Erast Hostiuc*: 76, 107, 112, 190, 245, 301; *I. Măgdăliniș*: 192, 216, 246; *G. Măndru*: 20, 54; *Șt. Manole*: 191, 214; *P. S. Mihai*: 75, 131; *D. Mihalache*: 18, 76, 103, 131; *I. Mitocariu*: 161; *G. G. Mitre*: 275; *A. Moisei*: 19, 52, 79, 134, 190, 245, 300; *Al. Morariu*: 18, 75, 275; *L. Mrejeriu*, 20, 53, 77; *I. Neculau*: 18, 54, 77, 78, 162, 216; *I. Ouciu*: 160, 214; *G. Popescu*: 52, 107, 133, 191, 214; *I. N. Popescu*: 301; *T. Popoviciu*: 76, 131; *C. Rădulescu-Codiu*: 54, 76, 104, 134; *G. Alv. Sa, daveanul*: 19, 107, 133, 301; *V. Sala*: 273; *Virginia Stan*: 19, 52; *Șt. Stănescu-Bărceanu*: 52, 78, 106, 133; *P. Ștefănescu*: 19, 78, 104, 130, 191, 244, 274; *G. V. Șușnea*: 161; *H. N. Țapu*: 53, 131, 190, 215, *I. E. Toroușiu*: 53, 77, 105, 160, 192, 215, 247; *St. Șt. Tușescu*: 2, 1, 53, 78, 105, 190, 246, 276, 300; *V. Ungurean*: 20, 53, 77, 105, 191, 205, 246, 300; *C. Vasiliu*: 161; *Gr. Vasiliu*: 214, 274; *Gr. Vlad*: 162, 274; *I. Zotta*: 54, 75, 131, 192, 244, 276; *I. O. Zugravu*: 276.

20 — Vorbe adânci (19—61).

G. A. Cosmovici: 17, 212.

21.— O samă de cuvinte (121—420).

M. Adam: 22; *Econom. I. Antonovici*: 217; *Pr. I. C. Beldie*, 247; *P. Câr-tean*: 276; *Gr. Couatucerna*: 219; *N. I. Dumitrașcu*: 21, 109, 163, 376; *D. I. Farcașanu*: 22, 109, 163; *M. Lupescu*: 21, 55, 134, 218, 302; *C. Mărgăritescu*: 219, 247; *P. S. Mihai*: 79; *A. Moisei*, 277, 302; *Tuaor Pamfile*: 247; *G. Popescu*: 22, 80; *T. Popovici*: 55, 109; *C. Stan*: 79, 110, 135; *Traian Ștefănescu*: 302; *G. V. Șușnea*: 303; *I. Zotta*: 218.

22 — Glume, jittii și taclale (20—67).

Pr. I. C. Beldie: Toate-s de-a'ndoaselea, 194; Minciuna, 210; Pe acui ai luat-o ?, 249; *N. Bradea*: Pomana popiii 250; Toc de topor, 305; *M. Brateș*: Țiganul și coliva, 31; *V. I. Căuca*: Și-a găsit lelea barbatul, 278; *I. G. Ciorescu Bogdana*: O păcăleală, 25; Oaia țiganului, 165; *G. Coatucerna*: Minciună pe negândite, 249; *V. V. Iftimie*: Țiganul și lupul, 165; *V. C. Larion*: Tot curat pe românește, 306; *D. Mihalache*: Țiganul și berbecul împărătesc, 192; Stea coaptă 250; *G. G. Mitre*, Și așa !, 305; *I. Neculau*: Ce mort, pirando ! 26; Fratele țiganului, Vaca jidanului, 137; Băetul și baba, 194; *Tudor Panfile*: Călugărul în gazdă, Povestea jidovească, Țiganul uocan la biserică 110, *T. Popovici* țiganul vorbind turcește, 248; Țiganul și jidanul, 278; Pățanie pătită, 306; *G. Alv. Sadoveanul*: Turcul călugăr, 80; Cum a înșelat jidanul

pe Dumnezeu; 164; *P. G. Savin*: Să mă vadă lumea, 277; *C. Stan*: Năcaz, 165; *Bala moșului*, 250; *St. Stănescu-Bărceanu* Nedumerire, 26; *Dobre Ștefănescu*: Bulgarul și pucelel, 222; O minciună meșteșugită, 303; *V. B. Țirica*. Iarmarocul țiganului, 221; *Popa* cu zi'ntăi, 304; *I. E. Torouțiu*: Dus pe gânduri; Așa se mănâncă în satul nostru, 24; Vestirele-s strigate, 111, Judecată rusească, 135; *Șt. St. Tușescu*: Se duseră boii dra-cului, Țiganul și moșu seu, 82; *Elena Voronca*: Orfanul, Rusul, 82; Minciunile, 110; *Nichita* 137; *I. O. Zugravu*: Predicatorul cel mare, 182; Croitorul prost, 165, Răspunsul nimerit, 194.

C R O N I C A

Pr. I. C. Beldie: 84, 196. *G. T. K.*: 28; *L.*: 28; *M. L.*: 56, 112, 140, *T. L.*: 28; *A. G. Lupu*: 168, 196, 252, 280, 308; *P.*: 26, 56, 83, 111, 137, 166, 196, 233, 251, 279, 308; *Pop*: 168.

Poșta Redacției.

28, 56, 84, 112, 140, 168, 196, 224, 252, 280.

Poșta Administrației.

28, 84, 112, 224, 252. 280.

Ilustrațiuni (3-9).

Stoica: Copii cântând ariciului, 44; Din povești: 113, 116, 118; De frica lui Codău, 188; *N. Vasilescu*: Descărcatul porumbului în Ialomița, 157; *Fotografii*: La iarmaroc, 245; Casa din Humulești în care s'a născut Creangă, 309; Biserica din Broșteni-Suceava unde cânta Creangă, 313; Ion Creangă diacon, 317; Bujdeuca lui Creangă din Țicău, 321; Ion Creangă; 323.

PENTRU ANUL 1910.

«ION CREANGĂ», cere ca întemeietorii să-și trimită cotizațiunile la vreme.

«ION CREANGĂ» roaga pe abonații vechi să trimită abonamentul înainte.

«ION CREANGĂ» cere să fie în mâna tuturor Românilor de inimă.

«ION CREANGĂ» roagă pe toți prietenii ei să-i înlesnească răzbaterea în căminurile cari n'au cunoscut-o până acum.

GRATIS

SE TRIMITE REVISTA „ION CREANGA“

UN AN INTREG CELOR CARI NE VOR TRIMITE
COSTUL A CINCI ABONAMENTE NOI,
PE ANUL CE VINE.

Aceasta până la 1 Ianuarie 1910.

Prin Redacția și Administrația revistei „Ion Creangă“ se pot do-
bândi următoarele lucrări :

„Ion Creangă“	numerile toate din anul I	3.00
T. Pamfile, M. Lupescu și L. Mrejeriu :	Carte pentru tineretul de la sate. Ediția I.	1,25
T. Pamfile :	Povestire pe scurt despre „Neamul Românesc“	0,20
„ „	Jocuri de copii I.	1,40
„ „	„ „ „ II.	1,60
„ „	„ „ „ III	1,50
„ „	Cimilituri românești.	1,00
„ „	Graul vremurilor (povești)	2,00
D. Farcașanu și M. Lupescu :	Creșterea pomilor	0,25
L. Mrejeriu :	O sezătoare țărănească	0,20
„ „	Gospodăria și fata de la țară	0,40
Fl. Cristescu,	Carte pentru copii	1,20
Șt. St. Tuțescu și P. Danilescu :	Monogr. satului CataneDolj	2,00

Se trimet franco numai după achitarea deplină—

INȘTIINȚARE

Grăbiți-vă și folosiți-vă de mare chillpir, căci n'a fost, nici n'o să mai fie așa prilej ca, cu 40 bani să luați cărți literare românești în format mare de câte 200—300 pagini din Colecția Șaraga, cari se vindeau cu 1 leu exemplarul.

Biblioteca Șaraga, de câte 100 pagini cu 15 bani volumul.

Xenopol A. D. *Istoria Românilor* în 12 volume mari de câte 275 pagini, numai cu 7 lei toate, 12 volume, în loc de 18 lei.

Pentru domnii Institutori, Preoți, Notari și Primari, cari cu puține parale pot să-și facă o Bibliotecă frumoasă, le fac din aceste cărți înlesnirea de a le plăti în 4 rate lunare, la comenzi de la 25 lei în sus.

Cereți *gratuit* pachetul cu tot felul de cataloage de cărți, etc. la

Nicolai A Petroff
Librar-Editor

4—4

Bărlad str. Ștefan cel Mare No. 104—105

Din perspectiva vremurilor de astăzi, s-ar putea ca tot zbulciul ce s-a produs în jurul revistei „Ion Creangă” să nu fie înțeles așa cum se cuvine. Să nu uităm însă că pentru generația care a trăit în perioada renașterii naționale, când se pregătea Unirea cea Mare, era hotărâtor să-și cunoască rădăcinile, identitatea. Și acest lucru nu se putea realiza decât apropiindu-se de cel mai expresiv și mai bogat document al istoriei noastre, adică de satul românesc. Iată de ce, ideea restituirii acestei prețioase colecții de documente etnologice – devenită astăzi o raritate bibliografică – nu trebuie privită ca o simplă încercare de a se pune în circulație valorile locale, ci ca pe un autentic act de cultură în beneficiul neamului.

Ion H. Ciubotaru

ISBN 973-8076-81-1
Vol. I 973-8076-82-X